KIM EDWARDS

Fiica tăcerii

#1 în *New York Times*

TOP BESTSELLER

Un debut extraordinar! O carte minunată despre limita iubirii și a ispășirii.

Cuprins

Mulţumiri
1964
- Martie 1964
  - I
  - II
  - III
  - IV

1965
- Februarie 1965
- Martie 1965
- Mai 1965

1970
- Mai 1970
  - I
  - II
- Iunie 1970

1977
- Iulie 1977
- August 1977
  - I
  - II
- Septembrie 1977

1982
- Aprilie 1982
  - I
  - II
  - III
  - IV

1988
- Iulie 1988
  - I
  - II
- Noiembrie 1988

1989
- 1 iulie 1989
- 2-4 iulie 1989
- 1 septembrie 1989

„În *Fiica tăcerii,* Kim Edwards a creat o poveste despre regret și ispășire, despre emoții sincere, despre personaje bântuite de trecut. Dăruită cu un limbaj atât de savuros încât trebuie să recitești pasajele doar ca să te lași captivat încă o dată... este pur și simplu o carte frumoasă – aștept cu nerăbdare să văd ce va mai scrie."

JODI PICOULT

„*Fiica tăcerii* pornește de la o premisă care hipnotizează, atrăgându-te adânc și irevocabil în viețile încâlcite a două familii și în secretul devastator care le modelează. Mi-a plăcut enorm această poveste fascinantă, cu personajele ei complicate și limbajul elegant."

SUE MONK KIDD

„Un debut romanesc promițător... *Fiica tăcerii* este o carte extrem de interesantă, o poveste țesută cu măiestrie... V-o recomandăm cu căldură."

Bookreporter.com

„*Fiica tăcerii* este un adevărat dar, radiind de mister. Kim Edwards scrie cu mare înțelepciune și compasiune despre familie, alegeri, secrete și ispășire. Este un roman minunat, care îndurerează și alină totodată."

LUANNE RICE

KIM EDWARDS

FIICA TĂCERII

Traducere din limba engleză ROXANA ŞTEFAN, JUSTINA BANDOL

Titlul original: *The Memory Keeper's Daughter,* 2005

Pentru Abigail şi Naomi

Mulţumiri

Aş dori să îmi exprim profunda gratitudine faţă de pastorii Bisericii Prezbiteriene Hunter, care mi-au împărtăşit înţelepciunea lor în cele văzute şi nevăzute; îi mulţumesc în special lui Claire Vonk Brooks, care a purtat sămânţa acestei poveşti şi mi-a încredinţat-o mie.

Jean şi Richard Covert mi-au împărtăşit cu generozitate din felul lor de a vedea lucrurile şi au citit şi o variantă timpurie a acestui manuscris. Le sunt recunoscătoare atât lor, cât şi lui Meg Steinman, Caroline Baesler, Kallie Baesler, Nancy Covert, Becky Lesch şi Malkanthi McCormick, pentru francheţe şi îndrumări. Bruce Burris m-a invitat să predau la un atelier în cadrul organizaţiei Minds Wide Open; îi mulţumesc şi lui, şi participanţilor din ziua aceea, care au scris din tot sufletul.

Sunt foarte recunoscătoare Fundaţiei Doamna Giles Whiting, pentru sprijin şi încurajare. Comitetul Kentucky pentru Artă şi Fundaţia Femeilor din Kentucky au pus, la rândul lor, la dispoziţie, fonduri pentru scrierea acestei cărţi, şi le mulţumesc.

Ca întotdeauna, îi sunt extrem de recunoscătoare agentului meu, Geri Thoma, pentru că este atât de înţelept, de cald, generos şi statornic. Aş vrea să îmi exprim toată gratitudinea faţă de cei de la Viking, în special faţă de editoarea mea, Pamela Dorman, care s-a ocupat de această carte cu atâta inteligenţă şi implicare, şi ale cărei întrebări, dovedind o percepţie ascuţită, m-au ajutat să pătrund mai mult în profunzimea textului. Priceperea şi sensibilitatea editoarei Beena Kamlani, abilă şi instructivă, au fost de asemenea inestimabile, iar Lucia Watson, cu buna ei dispoziţie şi precizie, a fost capabilă să supravegheze o mulţime de lucruri.

Scriitoarelor Jane McCafferty, Mary Ann Taylor-Hall şi Leatha Kendrik, care au parcurs acest manuscris

cu un ochi sever şi totodată afectuos, le mulţumesc din suflet. Le mulţumesc în mod deosebit şi părinţilor mei, John şi Shirley Edwards. Lui James Alan McPherson, profesorul de la care am învăţat cum să predau, îi rămân recunoscătoare. Lui Katherine Soulard Turner şi tatălui ei, regretatul William G. Turner, sunt bucuroasă că le pot mulţumi pentru prietenia lor generoasă, pentru discuţiile pe teme literare şi pentru informaţiile detaliate despre Pittsburgh.

Toată dragostea şi recunoştinţa pentru întreaga mea familie, aflată aproape sau departe, în mod deosebit pentru Tom.

1964

Martie 1964

I

Începu să ningă cu câteva ore înainte ca ea să simtă primele semne ale travaliului. Mai întâi câţiva fulgi pe cerul cenuşiu posomorât al după-amiezii târzii, apoi trombele aduse de vânt şi vârtejurile de praf din jurul stâlpilor verandei largi din faţa casei. El stătea lângă ea la fereastră, privind cum vârtejurile învălătucite de zăpadă se umflau, apoi se răsuceau, împrăştiindu-se pe pământ. Luminile se aprinseră peste tot în jur, iar ramurile goale ale copacilor deveniră albe.

După cină el făcu focul, aventurându-se afară după lemnele pe care le îngrămădise lângă garaj toamna trecută. Aerul era luminos şi îl simţea rece în faţă, iar zăpada de pe alee îi ajungea deja până aproape de genunchi. Luă câteva buturugi, scuturându-le scufiile moi de omăt, şi le duse înăuntru. Se aprinseră într-o clipă în şemineul de fier, iar el stătu un timp în faţa căminului, cu picioarele încrucişate, aruncând lemne în foc şi privind cum săltau flăcările, hipnotice, cu margini albăstrui. Afară, zăpada continua să se aştearnă liniştit în întuneric, strălucitoare şi deasă ca fasciculele de lumină aruncate de felinarele de pe stradă. Când se ridică şi se uită pe fereastră, maşina lor se preschimbase într-un deluşor alb pe marginea străzii. Urmele paşilor lui pe alee fuseseră deja acoperite de zăpadă.

Se scutură pe mâini de cenuşă şi se aşeză pe canapea lângă soţia lui, care îşi rezemă picioarele de perne, cu gleznele umflate încrucişate şi un exemplar din *Dr. Spock* aşezat pe pântec. Captivată, îşi umezea absentă arătătorul de fiecare dată când întorcea pagina. Avea mâini subţiri, cu degete scurte şi viguroase şi, în timp ce citea, îşi muşca uşor buza de jos, concentrată. Privind-o, el simţi un val de iubire şi mirare şi se întrebă dacă ea era soţia lui, dacă pruncul lor, care trebuia să vină peste numai trei săptămâni, urma să se nască în curând. Va fi primul lor copil. Erau căsătoriţi de abia un an.

Ea ridică privirea, zâmbind, când el îi înfăşură pătura în jurul picioarelor.

— Ştii, mă întrebam cum e, zise ea. Înainte să ne naştem, vreau să spun. Păcat că nu ne putem aminti. Îşi desfăcu halatul şi îşi trase în sus puloverul pe care îl avea pe dedesubt, dând la iveală pântecul rotund şi tare ca un pepene. Îşi plimbă în grabă mâna peste suprafaţa lui netedă, lumina focului dansându-i pe piele şi dând părului ei o nuanţă aurie-roşcată. Crezi că e ca şi cum te-ai afla într-o mare lanternă? În carte spune că lumina se infiltrează prin pielea mea, că bebeluşul poate deja să vadă.

— Nu ştiu, spuse el.

Ea râse.

— De ce nu? Tu eşti doctorul.

— Nu sunt decât chirurg ortoped, îi aminti el. Ţi-aş putea spune cum se osifică oasele fetale, dar nimic altceva.

Îi ridică picioarele, delicate şi umflate sub şosetele bleu, şi începu să le maseze uşor: puternicul os tarsian al călcâiului, metatarsienele şi falangele, ascunse sub piele, şi straturile dense de muşchi, ca un evantai pe punctul de a se deschide. Respiraţia ei umplea camera, piciorul îi încălzea mâinile, iar el îşi imagină simetria perfectă, secretă a oaselor. Ea, însărcinată, i se părea frumoasă, dar fragilă, cu vinişoare albastre întrezărindu-se prin pielea albă şi palidă.

Fusese o sarcină foarte uşoară, fără probleme medicale. Chiar şi aşa, nu putuse să facă dragoste cu ea de câteva luni. În loc de asta, el descoperi că-şi dorea să o protejeze, să o suie în braţe pe scări, să o înfăşoare în pături, să îi aducă din când în când o ceaşcă cu şodou.

— Nu sunt invalidă, protesta ea de fiecare dată, râzând. Nu sunt un pui căzut din cuib pe care l-ai găsit în curte.

Cu toate astea, era mulţumită de atenţiile lui. Câteodată, el se trezea şi o privea în timp ce dormea: zbaterea pleoapelor ei, mişcarea înceată, regulată a pieptului, mâna care-i atârna leneş, atât de mică încât încăpea complet în mâna lui.

Era cu unsprezece ani mai tânără decât el. O văzuse pentru prima oară în urmă cu nu mai mult de un an, urcând pe scara rulantă a unui magazin mare din

centrul oraşului, într-o sâmbătă cenuşie de noiembrie, în timp ce el cumpăra cravate. Avea treizeci şi trei de ani, era nou-venit în Lexington, Kentucky, iar ea se ivise din mulţime ca o viziune, cu părul ei blond pieptănat spre spate într-un coc elegant, cu perle sclipindu-i la gât şi în urechi. Purta o haină de lână verde-închis şi avea pielea curată şi palidă. El păşise pe scară, croindu-şi drum prin mulţime şi încercând din răsputeri să nu o piardă din ochi. Ea se dusese la etajul patru, cu lenjerie şi galanterie de damă. Când încercase să o urmeze printre stativele cu slipuri, sutiene şi chiloţi, toate cu o strălucire molatică, o vânzătoare în rochie bleumarin cu guler alb îl oprise zâmbind, întrebându-l dacă putea să îl ajute.

— Un halat, zisese el, cercetând raionul cu privirea până când îi zărise părul, un umăr verde-închis şi capul plecat care îi dădea la iveală curba palidă şi elegantă a gâtului. Un halat pentru sora mea care locuieşte în New Orleans.

Evident că nu avea nicio soră sau rudă în viaţă de care să fi ştiut.

Vânzătoarea dispăruse şi se întorsese câteva clipe mai târziu cu trei halate din prosop gros. El alesese la nimereală, aproape fără să se uite, luându-l pe cel de deasupra.

— Luna viitoare vom avea mai multe măsuri, zisese fata care vindea, şi o gamă mai frumoasă de culori, dar el plecase deja, cu un halat corai atârnat pe braţ şi pantofii scârţâindu-i pe gresie în timp ce înainta nerăbdător printre ceilalţi cumpărători către locul unde o văzuse.

Ea se pierduse printre mormanele de ciorapi scumpi, în culori diafane, care luceau prin ambalajele de celofan neted: gri-maroniu, bleumarin, un maro-închis precum sângele de porc. Mâneca hainei ei verzi o atinsese pe a lui, iar el îi şi simţise parfumul, delicat şi totuşi pătrunzător, ca petalele bogate şi pale ale liliacului de la fereastra căminului în care stătuse odinioară în Pittsburgh. Ferestrele ghemuite ale apartamentului său de la subsol erau murdare, opace de la funinginea şi cenuşa de la oţelărie, însă primăvara înflorea liliacul, în buchete albe şi violet care se

sprijineau grele de fereastră, iar parfumul lor plutea înăuntru asemenea luminii.

El tuşise uşor – abia mai putea să respire – şi ridicase halatul din prosop, dar vânzătoarea din spatele tejghelei râdea spunând o glumă şi nu îl observase. Când el tuşise din nou, ea se uitase la el supărată, apoi dăduse din cap spre clienta ei, care acum ţinea trei pachete subţiri de ciorapi, care păreau nişte cărţi de joc uriaşe în mâna ei.

— Mi-e teamă că domnişoara Asher a fost prima, zisese vânzătoarea, rece şi arogantă.

În momentul acela privirile li se întâlniseră, şi el tresărise văzând că ochii erau de acelaşi verde-închis ca şi haina. Ea îl măsurase cu privirea – paltonul gros de tweed, proaspăt bărbierit, faţa îmbujorată de frig, unghiile îngrijite. Zâmbise, amuzată şi bătând vag în retragere, făcând un gest către halatul de pe braţul lui.

— Pentru soţia dumneavoastră? întrebase. Vorbea cu un accent pe care el îl recunoscuse drept un accent rafinat de Kentucky, în acest oraş aristocratic în care asemenea distincţii contau. După numai şase luni petrecute acolo, ştia deja asta. E în ordine, Jean, continuase ea, întorcându-se spre vânzătoare. Haide, ocupă-te de el mai întâi. Bietul om se simte probabil pierdut şi nu e în largul lui în toată dantelăria de aici.

— E pentru sora mea, îi spusese, încercând cu disperare să şteargă impresia proastă pe care o crease.

I se întâmplase adeseori; era prea îndrăzneţ ori prea direct şi astfel jignea. Halatul alunecase pe podea şi el se aplecase după el, iar faţa i se îmbujorase în timp ce se ridica. Mănuşile ei zăceau pe suprafaţa de sticlă a tejghelei, iar mâinile aşezate uşor una peste alta lângă ele. Stinghereala lui păruse să o îmblânzească, pentru că, întâlnindu-i din nou privirea, observase că era blajină.

El încercase din nou.

— Îmi pare rău. M-am zăpăcit cu totul. Mă grăbesc. Sunt medic. Am întârziat la spital.

Zâmbetul ei se schimbase atunci, devenind grav.

— Înţeleg, spusese, întorcându-se către vânzătoare. Serios, Jean, ocupă-te mai întâi de el.

Fusese de acord să îl revadă, şi-i notase numele şi numărul de telefon cu scrisul perfect deprins în clasa a treia de la profesoara ei, o fostă călugăriţă care întipărise pentru totdeauna regulile caligrafiei în mintea micilor ei eleve.

— Fiecare literă are o formă, le spunea ea, o singură formă şi nu mai multe, şi este responsabilitatea voastră să vă iasă perfect.

Având pe atunci opt ani, palidă şi slabă, femeia în haină verde care avea să-i devină soţie îşi încleştase degetele pe stilou şi exersase scrierea de mână, singură în camera ei, ore întregi, până când reuşise să scrie cu fluiditatea perfectă a unui curs de apă. Mai târziu, auzind povestea, el şi-o imagina cu capul plecat sub lumina lămpii, cu degetele strângând dureros stiloul, şi se mira de tenacitatea ei, de credinţa ei în frumuseţe şi în autoritatea fostei călugăriţe. Dar în ziua aceea nu ştia nimic din toate acestea. În acea zi purtase bucata de hârtie în buzunarul halatului alb dintr-un salon într-altul, amintindu-şi cum literele ei se îmbinaseră pentru a alcătui forma perfectă a numelui ei. O sunase chiar în seara aceea şi o scosese la cină în ziua următoare, iar trei luni mai târziu erau căsătoriţi.

Acum, în ultimele luni de sarcină, halatul corai moale i se potrivea perfect. Îl găsise pus deoparte, împachetat, îl desfăcuse şi i-l arătase.

— Dar sora ta a murit demult! exclamase ea, dintr-odată uimită, şi, preţ de o clipă, el îngheţase, zâmbind, simţind cum minciuna spusă cu un an în urmă plana prin cameră ca o pasăre întunecată; apoi ridicase din umeri cu sfială.

— Trebuia să spun ceva, îi zise. Trebuia să găsesc un mod de a-ţi afla numele.

Atunci ea zâmbi, traversă încăperea şi-l îmbrăţişă.

Ningea. În următoarele ore citiră şi vorbiră. Uneori ea îi lua mâna şi i-o aşeza pe pântecul ei, ca să simtă copilul mişcând. Din când în când, el se ridica pentru a întreţine focul şi, aruncând o privire pe fereastră, vedea zăpada de zece centimetri, apoi de cincisprezece sau de douăzeci. Pe străzi zgomotele se auzeau înfundat, era linişte şi treceau puţine maşini.

La unsprezece ea se ridică şi se duse la culcare. El rămase jos, citea ultimul număr din *Jurnalul de chirurgie osoasă şi articulară.* Era recunoscut drept un medic bun, care se pricepea să pună diagnosticul şi lucra cu îndemânare. Terminase primul din promoţia lui. Cu toate acestea, era îndeajuns de tânăr şi – deşi o ascundea cu mare grijă – îndeajuns de nesigur de abilităţile lui, astfel încât studia oricând avea un moment liber, adunând fiecare succes repurtat ca pe o dovadă în plus în favoarea lui. Se considera o anomalie, pentru că se născuse cu o afinitate pentru studiu într-o familie absorbită de lupta pentru simpla supravieţuire, de la o zi la alta. Consideraseră educaţia un lux inutil, un mijloc fără un scop anume. Erau nevoiaşi şi, în rarele ocazii când mergeau la doctor, se duceau la clinica din Morgantown, la 80 de kilometri distanţă. Amintirile acelor excursii rare îi erau vii în minte – cum se zdruncina în spatele camionetei împrumutate, care stârnea nori de praf. Drumul care dansa, cum zicea sora lui, de pe locul ei din cabină, alături de părinţi. În Morgantown, saloanele erau slab luminate, vopsite în verde întunecat sau turcoazul apei dintr-un iaz, iar doctorii erau grăbiţi, nerăbdători cu ei, distraţi.

Mulţi ani mai târziu încă mai avea momente când i se părea că privirea doctorilor acelora e aţintită asupra lui, iar el se simţea un impostor, cât pe ce să fie demascat de o singură greşeală. Ştia că alegerea specializării lui reflecta acest lucru. Momentele întâmplătoare de entuziasm ale medicinei generale sau reparaţiile delicate şi riscante ale inimii nu erau pentru el. Specialitatea lui erau membrele rupte, învelişurile de ghips şi radiografiile, observarea felului cum fracturile se sudează încet, dar miraculos. Îi plăcea că oasele erau solide, supravieţuind până şi febrei albe a incinerării. Oasele erau durabile; îi venea uşor să aibă încredere în ceva atât de solid şi previzibil.

Citi mult după miezul nopţii, până ce cuvintele începură să tremure fără sens pe paginile albe, lucioase, şi atunci azvârli jurnalul pe măsuţa de cafea şi se ridică să aţâţe focul. Sfărâmă buştenii arşi, linşi de flăcări, în tăciuni, deschise complet uşiţa cenuşarului şi

închise ecranul protector de alamă din faţa şemineului. Când stinse lumina, cioburi de foc sclipeau vag printre straturile de cenuşă la fel de gingaşe şi de albe precum zăpada care se depusese într-un strat gros acum pe balustrada verandei şi pe tufele de rododendron.

Treptele scârţâiră sub greutatea lui. Rămase o clipă lângă uşa viitoarei camere a copilului, studiind forma neclară a pătuţului şi a măsuţei pentru schimbat scutece, animalele de pluş de pe rafturi. Pereţii erau zugrăviţi într-un verde marin pal. Soţia lui confecţionase pânza cu Mama Gâscă[1], care atârna pe peretele din fund, cosând-o cu împunsături mici, rupând bucăţi întregi dacă observa cel mai neînsemnat defect. Un tiv de ursuleţi fusese ştampilat sub marginea tavanului; tot ea îl trasase.

Mânat de un impuls, intră în cameră şi se opri în picioare în faţa ferestrei, dând la o parte perdeaua transparentă ca să privească zăpada, aşternută acum într-un strat de aproape douăzeci de centimetri pe felinare, pe garduri şi acoperişuri. Era genul de ninsoare care cădea rareori în Lexington, iar fulgii albi, neobosiţi şi liniştea îi dădeau o senzaţie de bucurie şi de linişte lăuntrică. Era un moment când toate fragmentele disparate ale vieţii lui păreau să se îmbine – toate tristeţile şi dezamăgirile din trecut, toate secretele şi incertitudinile erau ascunse acum sub straturile moi şi albe. A doua zi avea să fie linişte, lumea avea să fie potolită şi fragilă, până când copiii din vecinătate vor ieşi să rupă acalmia cu urmele, şi ţipetele, şi bucuria lor. Îşi amintea de astfel de zile din copilăria sa, la munte, momente rare de evadare, când se afunda în pădure, cu respiraţia îngreunată şi vocea parcă înăbuşită de ninsoarea abundentă care încovoia crengile copacilor, împrăştiindu-se pe cărări. Pentru câteva ore scurte, lumea se transforma.

Stătu mult timp acolo, până când o auzi pe Norah mişcându-se în tăcere. O găsi şezând pe marginea patului lor, cu capul plecat, cu mâinile înfipte în saltea.

— Cred că încep durerile, zise, uitându-se la el.

Avea părul desfăcut, şi o şuviţă i se lipise de buze.

El i-o aşeză înapoi peste ureche. Ea dădu din cap în timp ce el şezu alături.

— Nu ştiu. Mă simt ciudat. Contracţiile astea care apar şi dispar.

O ajută să se întindă pe partea ei de pat şi apoi se lungi şi el, masându-i spatele.

— Probabil că este doar un fals travaliu, o asigură el. Până la urmă, mai sunt trei săptămâni, iar primii copii de obicei întârzie.

Era adevărat, el ştia asta, credea în ce spunea, şi de fapt era atât de sigur încât peste puţin timp aţipi. Se trezi când ea îl scutură de umăr, aplecată deasupra patului. Halatul ei, părul păreau aproape albe în lumina stranie ca de zăpadă care umplea camera.

— Le-am cronometrat. La intervale de cinci minute. Sunt puternice. Mi-e teamă.

Atunci simţi un fior; emoţia şi frica se revărsară asupra lui ca spuma împinsă de val. Dar fusese antrenat să rămână calm în situaţii de criză, să îşi ţină emoţiile în frâu, aşa încât fu în stare să se ridice din pat fără panică, să ia ceasul şi să se plimbe împreună cu ea, încet şi calm, de la un capăt la altul al holului. Când apărură contracţiile, ea îl strânse de mână atât de tare, încât el simţi că oasele degetelor i se sfărâmă. Contracţiile erau la interval de cinci minute, aşa cum zisese ea, apoi la patru. El luă valiza din dulap, amuţit dintr-odată de însemnătatea evenimentelor, îndelung aşteptate şi totuşi surprinzătoare. Se mişca, şi ea de asemenea, însă lumea încremenise în jurul lor. El era extrem de conştient de fiecare gest, de felul cum gura îi era inundată de o răsuflare agitată, de felul cum piciorul ei se strecura incomod în singurii pantofi pe care încă mai putea să îi poarte, carnea umflată ieşind ca o creastă pe lângă pielea gri-închis a pantofului. Ciudat, când o luă de braţ se simţi ca şi cum el însuşi era suspendat în cameră, undeva aproape de lustră, uitându-se de sus la amândoi, observând fiecare nuanţă şi fiecare detaliu: cum ea tremura la fiecare contracţie, cum degetele lui se strângeau ferm şi protector în jurul cotului ei. Cum afară zăpada încă mai cernea.

O ajută să îmbrace haina de lână verde, care atârna neîncheiată la nasturi, deschisă în jurul burţii. Găsi şi mănuşile de piele pe care ea le purta când o văzuse pentru prima oară. Îi părea important ca aceste detalii

să fie în bună regulă. Pe verandă se opriră pentru o clipă, uimiţi de lumea moale şi albă din jur.

— Aşteaptă aici, spuse el şi coborî treptele ca să facă o cărare printre nămeţi.

Uşile maşinii lor vechi erau îngheţate, şi îi luă câteva minute bune să deschidă una. Un norişor alb se înălţă sclipind când uşa se smuci în cele din urmă, şi el se ghemui pe podeaua din spate ca să ia peria şi răzuitoarea de gheaţă. Când ieşi, soţia lui era rezemată de un stâlp al verandei, cu capul între mâini. În acel moment el înţelese prin ce durere trecea şi că bebeluşul avea cu adevărat să vină, chiar în seara aceea. Rezistă imboldului puternic de a se duce la ea şi, în loc de asta, se strădui din răsputeri să deszăpezească maşina, încălzindu-şi mai întâi o mână sub braţ, apoi, când durerea frigului deveni ascuţită, pe cealaltă, încălzindu-le fără să se oprească vreo clipă, înlăturând zăpada de pe parbriz, de pe geamuri şi capotă, urmărind-o cum se împrăştie şi dispare în marea afânată şi albă din jurul genunchilor lui.

— Nu mi-ai spus că o să doară atât de rău, îi zise ea când el se întoarse pe verandă.

Îi înconjură umerii cu braţul şi o ajută să coboare scările.

— Pot să merg, insistă ea. Doar când vine durerea e mai greu.

— Ştiu, zise el, dar nu îi dădu drumul.

Când ajunseră la maşină, ea îi atinse umărul şi arătă înspre casa acoperită cu zăpadă şi strălucind ca o lanternă în întunericul străzii.

— La întoarcere vom avea şi copilul. Lumea noastră nu va mai fi niciodată aceeaşi.

Ştergătoarele de parbriz erau îngheţate, şi când porni maşina, zăpada de pe geamul din spate se risipi. Conducea încet, gândindu-se cât de frumos era oraşul lor, cu copacii şi tufişurile încărcate de nea. Când o coti pe strada principală, roţile dădură de gheaţă şi maşina alunecă scurt, fluid, de-a curmezişul intersecţiei, oprindu-se lângă un nămete.

— E în regulă, anunţă el, smucindu-şi capul înainte.

Din fericire, nu se mai vedea nicio maşină. Volanul era tare şi rece ca o piatră în mâinile lui. Din când în

când ştergea parbrizul cu dosul palmei, aplecându-se să zărească ceva prin ochiul de geam curăţat.

— L-am sunat pe Bentley înainte să plecăm, zise, pomenindu-l pe colegul lui obstetrician. I-am spus că ne întâlnim la clinică. Mergem acolo. E mai aproape.

Ea tăcu o clipă, cu mâna încleştată pe bord, inspirând şi expirând în mijlocul unei contracţii.

— Orice, numai să nu nasc în vechitura asta de maşină, spuse într-un târziu, încercând să glumească. Ştii cât am urât-o dintotdeauna.

El zâmbi, dar ştia că teama ei era reală, iar el o împărtăşea.

Avea o fire metodică, hotărâtă: nu se putea schimba nici în situaţii de urgenţă. Se oprea complet la fiecare semafor, semnaliza curbele pe străzile pustii. La fiecare câteva minute, ea îşi încleşta din nou o mână pe bord şi se concentră asupra respiraţiei, ceea ce pe el îl făcea să înghită în sec şi s-o privească pieziş, mai agitat decât îşi amintea să fi fost vreodată. Mai agitat decât la primul curs de anatomie, lângă corpul neînsufleţit al unui băieţel, deschis ca să îşi dezvăluie secretele. Mai tulburat decât în ziua nunţii, când familia ei umpluse o jumătate a bisericii, în timp ce de cealaltă parte se aflaseră numai câţiva colegi de-ai lui. Părinţii îi muriseră, la fel şi sora.

În parcarea clinicii se vedea o singură maşină, Fordul Fairlane albăstrui al asistentei, tradiţionalist, pragmatic şi mai nou decât al lui. O sunase şi pe ea. Opri maşina la intrare şi îşi ajută soţia să coboare. Acum, că ajunseseră cu bine la birou, erau amândoi în al nouălea cer, râzând în timp ce dădeau buzna în sala de aşteptare, scăldată într-o lumină puternică.

Îi întâmpină asistenta. De cum o văzu, ştiu că ceva nu e în ordine. Femeia avea ochi mari albaştri pe o faţă palidă care putea să fie la fel de bine de patruzeci sau de douăzeci de ani, şi, de câte ori ceva nu îi era pe plac, i se forma o cută verticală pe frunte, chiar între ochi. Şi acum era acolo, în timp ce ea le dădu vestea: maşina lui Bentley derapase pe drumul desfundat de ţară de lângă locuinţa lui, se învârtise de două ori pe gheaţa aflată sub zăpadă şi căzuse într-un şanţ.

— Adică doctorul Bentley nu va veni? întrebă soţia lui.

Asistenta clătină din cap. Era înaltă şi atât de slabă şi colţuroasă, încât părea că oasele stăteau să iasă de sub piele în orice clipă. Ochii ei mari şi albaştri priveau grav şi inteligent. Luni întregi circulaseră zvonuri şi glume cum că ar fi fost un pic îndrăgostită de el. El le respinsese ca pe nişte bârfe nefondate, supărătoare, dar fireşti atunci când un bărbat şi o femeie nemăritată lucrau zi de zi atât de aproape unul de celălalt. Apoi, într-o seară, el adormise la birou. Visase că se întorsese în casa copilăriei lui, că maică-sa umplea borcane cu gemuri de fructe care aruncau licăriri de pietre preţioase pe masa acoperită cu muşama de sub fereastră. Sora lui de cinci ani ţinea o păpuşă într-o mână fără vlagă. O imagine trecătoare, probabil o amintire, dar care îl năpădise în acelaşi timp de tristeţe şi dor. Casa era a lor, însă acum era goală, părăsită de când sora lui murise şi părinţii se mutaseră, cu camerele pe care maică-sa le curăţase, dându-le un lustru mat, acum abandonate, animate doar de agitaţia veveriţelor şi a şoarecilor.

Când îşi ridicase capul de pe masa de lucru şi deschisese ochii şi-i simţise plini de lacrimi. Asistenta stătea în cadrul uşii, cu faţa înduioşată de emoţie. În acel moment era frumoasă, vag surâzătoare, mult diferită de femeia eficientă care lucra zilnic alături de el, tăcută şi capabilă. Privirile li se întâlniseră, şi doctorului i se păruse că o cunoaşte – că se cunoşteau – într-un fel anume, profund. Pentru o secundă, nimic nu mai stătea între ei; se crease o intimitate atât de adâncă, încât el rămăsese ţeapăn, paralizat. Apoi ea roşise intens şi îşi ferise privirea. Îşi dresese glasul şi se îndreptase de spate, spunându-i că rămăsese două ore peste program şi că pleca. Nu îl mai privise în ochi zile la rând.

După aceea, de câte ori alţii îl tachinau în legătură cu ea, el îi făcea să înceteze.

— E o asistentă foarte bună, le spunea, ridicând o mână împotriva glumelor, respectând acel moment de comuniune pe care îl trăiseră. Este cea mai bună asistentă cu care am lucrat vreodată.

Era adevărat, şi acum era foarte bucuros că ea era acolo.

— Dar sala de urgenţe? întrebă ea. Poţi s-o pregăteşti?

Doctorul clătină din cap. Contracţiile se succedau la distanţă de numai un minut.

— Copilul nu o să aştepte, spuse el, privindu-şi soţia. Zăpada i se topise în păr şi sclipea ca o tiară cu diamante. E pe drum.

— Nu-i nimic, zise soţia lui cu stoicism. Vocea îi era mai puternică, hotărâtă. O să avem ce să-i povestim când va creşte: lui sau ei.

Asistenta zâmbi, cu acea cută dintre ochi încă vizibilă, deşi mai slabă.

— Atunci haideţi în sală, spuse. Să vedem ce putem face cu durerea asta.

El merse în biroul lui să ia un halat, şi, când intră în cabinetul lui Bentley, soţia lui era întinsă pe pat, cu picioarele ridicate. Cabinetul era bleu, cu mobilier cromat şi emailat şi instrumente fine din oţel strălucitor. Medicul merse la chiuvetă şi se spălă pe mâini. Era perfect lucid, conştient de cele mai mici detalii, şi, în timp ce săvârşea acest ritual obişnuit, simţi că panica declanşată de absenţa lui Bentley începea să i se atenueze, închise ochii, încercând să se concentreze asupra a ceea ce avea de făcut.

— Merge bine, zise asistenta când se întoarse spre ea. Se pare că totul e în regulă. Eu aş zice că are deja o dilataţie de zece centimetri; vedeţi şi dumneavoastră.

El se aşeză pe scăunelul mic şi întinse mâinile către cavitatea moale şi caldă din trupul soţiei lui. Sacul amniotic era încă intact, şi prin el simţi capul bebeluşului, neted şi dur ca o minge umflată. Copilul lui. El ar fi trebuit acum să măsoare cu pasul vreo sală de aşteptare. În cealaltă parte a camerei, jaluzelele acopereau singura fereastră şi, în timp ce îşi retrăgea mâna din căldura trupului soţiei sale, se pomeni gândindu-se la zăpadă, dacă ningea încă, amuţind oraşul şi ţinuturile din jur.

— Da, zise, zece centimetri.

— Phoebe, spuse soţia lui.

El nu îi văzu faţa, însă vocea i-o auzi limpede. Se gândiseră la nume luni întregi şi nu ajunseseră la nicio concluzie.

— Dacă e fată, Phoebe. Şi dacă e băiat, Paul, după unchiul meu. Ţi-am spus? întrebă. Am vrut să-ţi spun că m-am hotărât.

— Sunt nume frumoase, zise asistenta, consolatoare.

— Phoebe şi Paul, repetă doctorul, dar se concentra asupra contracţiei care se ivea în corpul soţiei.

Făcu semn asistentei, care pregăti anestezicul. Pe timpul când fusese rezident, se obişnuia ca femeia care năştea să fie anesteziată total până la sfârşitul travaliului, dar vremurile se schimbaseră – era 1964 – iar Bentley folosea anestezia mai selectiv, ştia asta. Era mai bine să stea trează ca să împingă; avea să o anestezieze când apăreau contracţiile cele mai puternice, în ultima parte a naşterii. Soţia lui se încordă şi ţipă, iar copilul se mişcă în filiera genitală, spărgând sacul amniotic.

— Acum, spuse doctorul, iar asistenta îi aşeză masca pe faţă.

Mâinile femeii se relaxară, pumnii i se descleştară pe măsură ce anestezia îşi făcea efectul, iar ea rămase liniştită, nemişcată şi neştiutoare, în timp ce contracţiile îi traversau trupul.

— Vine repede pentru primul copil, observă asistenta.

— Da, spuse doctorul. Până acum merge bine.

Aşa trecu o jumătate de oră. Soţia lui se trezea, gemea şi împingea, şi, când el simţea că suportase destul – sau când ea striga că durerea era sfâşietoare – dădea din cap spre asistentă, care îi administra anestezicul. Nu-şi vorbeau, în afară de schimbul placid de instrucţiuni. Afară continua să ningă, zăpada se aşternea pe lângă case, umplea drumurile. Doctorul stătea pe un scaun de oţel inoxidabil, concentrându-se strict asupra faptelor esenţiale. În facultate, ajutase cinci copii să vină pe lume, toţi născuţi vii şi fără probleme, iar acum îşi răscolea amintirile, vrând să regăsească detaliile procedurii. În acest răstimp, soţia lui, cu picioarele ridicate pe suporturi şi cu pântecul atât de bombat încât nu îi vedea faţa, deveni încet-încet

una cu acele femei. Genunchii rotunzi, gambele netede şi subţiri, gleznele, toate erau înaintea lui, dragi şi familiare. Cu toate astea, nu se gândi să o mângâie sau să îi pună o mână liniştitoare pe genunchi. Asistenta o ţinea de mână în timp ce împingea. Pentru medicul din el, concentrat asupra a ceea ce se întâmpla în faţa lui, ea nu mai era ea însăşi, ci mult mai mult; un corp ca oricare altul, o pacientă care trebuie tratată cu toată priceperea lui profesională. Era necesar, mai mult decât de obicei, să îşi ţină emoţiile de frâu. Pe măsură ce trecea timpul, clipele stranii pe care le trăise în dormitor reveneau. Începu să se simtă cumva detaşat de scena naşterii, era în acelaşi timp acolo şi plutind peste tot, observând totul de la o distanţă prudentă. Se privi cum făcea cu grijă incizia precisă pentru epiziotomie. „E bine", se gândi în timp ce sângele ţâşnea pe o linie netedă, şi nu îşi îngădui să-şi amintească ocaziile în care atinsese locul respectiv în momentele de pasiune.

În deschizătură se ivi un creştet. Capul apăru după ce ea împinse de trei ori, şi apoi corpul copilului alunecă în mâinile care-l aşteptau; bebeluşul dădu un ţipăt, şi pielea albăstruie începu să capete o tentă trandafirie.

Era băieţel, avea faţa roşie şi părul închis la culoare, ochi vioi, deranjaţi de lumină şi de aerul rece. Doctorul înnodă cordonul ombilical şi tăie. „Fiul meu, îşi permise să gândească. Fiul meu."

— E minunat, spuse asistenta.

Aşteptă ca el să examineze copilul, observându-i pulsul stabil, rapid şi precis, mâinile cu degete lungi şi claia de păr negru.

Apoi luă copilul în cealaltă cameră, să îl cureţe şi să îi picure nitrat de argint în ochi. Plânsetul timid se auzi până la ei şi soţia lui începu să se agite. Doctorul rămase cu mâna acolo unde era, pe genunchiul ei, respirând adânc de câteva ori, aşteptând să iasă placenta. „Fiul meu", îi veni din nou în minte.

— Unde e copilul? îl întrebă soţia, deschizând ochii şi dându-şi la o parte părul de pe faţa îmbujorată. E bine?

— E băiat, zise doctorul, zâmbindu-i. Avem un fiu. O să îl vezi imediat ce îl curăţă. Este absolut perfect.

Faţa soţiei lui, destinsă, uşurată, extenuată, se încordă deodată din pricina unei noi contracţii, şi doctorul, aşteptându-se la placentă, se întoarse pe scaunul dintre picioarele ei şi o apăsă uşor pe abdomen. Ea dădu un ţipăt, şi în aceeaşi clipă el înţelese ce se întâmplă, înspăimântat, de parcă ar fi văzut apărând brusc o fereastră într-un zid de beton.

— E în ordine. Totul e în ordine. Soră! strigă el la următoarea contracţie.

Ea veni imediat, cu copilul în braţe, acum înfăşat în scutece albe.

— Are nouă pe scara Apgar, anunţă ea. Ceea ce e foarte bine.

Soţia lui întinse braţele ca să ia copilul şi spuse câteva cuvinte, dar apoi durerea o cuprinse din nou şi se întinse la loc.

— Soră, spuse doctorul. Am nevoie de tine aici. Imediat.

După un moment de confuzie, asistenta puse două perne pe podea, aşeză acolo copilul şi veni lângă doctor, la masa ginecologică.

— Anestezic.

El observă că ea fu surprinsă şi că apoi dădu repede din cap, înţelegând şi îndeplinindu-i indicaţiile. Mâna lui era pe genunchiul soţiei, astfel că simţi cum se atenua tensiunea din muşchi datorită anesteziculuі.

— Gemeni? întrebă asistenta.

Doctorul, care îşi îngăduise să se relaxeze după naşterea băiatului, acum era nesigur, şi nu mai putu decât să clatine din cap. „Linişteşte-te, îşi zise el, când văzu al doilea creştet. Eşti peste tot, se gândi, privind dintr-un punct din tavan la mâinile lui care lucrau metodic şi precis. E o naştere oarecare.”

Copilul era mai mic şi veni uşor, alunecând atât de rapid în mâinile-i înmănuşate, că se înclină în faţă, gata să îi împiedice căderea cu pieptul.

— E fată, spuse şi o legănă ca pe o minge, cu faţa în jos, bătând-o uşor pe spate până când ţipă; apoi o întoarse să îi vadă faţa.

Vernixul alb, cremos îi învăluia pielea delicată, alunecoasă din cauza lichidului amniotic şi a urmelor de sânge. Avea ochi albaştri înceţoşaţi şi o claie de păr negru, dar el abia observa toate astea. Ce vedea el erau caracteristici incontestabile, ochi întinşi la colţuri ca atunci când râzi, pliul epicantic al pleoapelor, nasul aplatizat. „Un caz clasic, îşi aminti că spusese profesorul cu ani în urma, examinând un copil asemănător. Un mongoloid. Ştiţi ce înseamnă asta?" Şi medicul, ascultător, recitase simptomele memorate din manual: tonus muscular scăzut, creştere şi dezvoltare psihică încetinite, posibile complicaţii cardiace, moarte timpurie. Profesorul dăduse din cap, punând stetoscopul pe pieptul gol şi neted al bebeluşului. „Bietul copil. Nu pot face altceva pentru el decât să încerce să îl ţină curat. Ar putea să nu se mai obosească şi să îl trimită la un orfelinat."

Doctorul se simţise atunci purtat înapoi în timp. Sora lui se născuse cu o deficienţă cardiacă şi avusese o creştere extrem de lentă, respirând chinuit şi sacadat de fiecare dată când încerca să alerge. Timp de mulţi ani, până la primul consult de la clinica din Morgantown nu ştiuseră cauza. Apoi aflaseră, dar nu se putea face nimic. Toată atenţia mamei se îndreptase către ea, şi cu toate astea fetiţa murise la vârsta de doisprezece ani. Doctorul avea pe atunci şaisprezece ani, locuia deja la oraş şi mergea la liceu, păşise deja pe calea ce ducea către Pittsburgh şi Medicină, şi viaţa pe care o ducea în prezent. Şi totuşi îşi amintea suferinţa profundă, nesfârşită a mamei lui, cum urca dealul până la mormântul ei în fiecare dimineaţă, cu braţele încrucişate, indiferent cum era vremea.

Asistenta stătea lângă el şi studia copilul.

— Îmi pare rău, domnule doctor.

El ţinea în braţe nou-născutul şi uitase ce trebuia să facă în continuare. Mâinile ei micuţe erau perfecte. Însă vedea şi spaţiul dintre degetul mare de la picior şi celelalte degeţele, care se căsca precum un dinte lipsă, iar când se uită în adâncimea ochiului văzu petele Brushfield, distingându-se mititele pe iris, ca nişte pete de zăpadă. Îşi imagină cum era inima, de mărimea unei prune şi foarte probabil cu deficienţe, şi se gândi la

camera pentru copii, decorată cu atâta grijă cu animăluţe moi şi un singur pătuţ. Şi-o aminti pe soţia lui stând pe trotuarul din faţa casei lor acoperite de omăt, spunând „Lumea noastră nu va mai fi niciodată aceeaşi”.

Mânuţa bebeluşului se frecă de a lui, iar el tresări. Fără să vrea, începu să facă operaţiile necesare. Tăie cordonul ombilical şi îi verifică inima şi plămânii. În tot acest timp se gândi la zăpadă, la maşina argintie care alunecase într-un şanţ, la liniştea netulburată din clinica goală. Mai târziu, când rememora noaptea aceasta – şi avea să se gândească adeseori la ea în următoarele luni şi ani, punctul de cotitură al vieţii lui, momentul în jurul căruia întotdeauna se va concentra totul – ceea ce îşi amintea erau liniştea din cameră şi cum ningea afară liniştit, fără contenire. Liniştea era atât de profundă şi învăluitoare, încât simţea că pluteşte către un loc înalt, un punct aflat deasupra camerei şi apoi dincolo de ea, unde se confunda cu zăpada, în timp ce scena din cameră se desfăşura într-o viaţă diferită, în care el era spectator din întâmplare, ca atunci când, mergând pe o stradă întunecoasă, vezi o scenă printr-o fereastră luminată. Doctorul în şanţ, şi luminile casei lui profilându-se în depărtare.

— Bine. Te rog să o speli, spuse, eliberându-se de greutatea fetiţei şi trecând-o asistentei. Dar ţine-o în cealaltă cameră. Nu vreau ca soţia mea să afle. Nu chiar acum.

Asistenta încuviinţă. Dispăru şi se întoarse ca să îi aşeze fiul în căruciorul pe care îl adusese. Acum, doctorul era atent la eliminarea placentelor, care ieşiră foarte bine, întunecate la culoare şi groase, fiecare de mărimea unei farfurioare. Gemeni dizigoţi, băiat şi fată, unul perfect, celălalt purtând însemnele unui cromozom în plus în fiecare celulă a corpului. Care era probabilitatea unei asemenea naşteri? Fiul lui stătea în cărucior, fluturându-şi mânuţele din când în când, cu mişcări fluide şi aleatorii, ca atunci când încă se mai afla în pântecul mamei. Îi injectă soţiei lui un sedativ şi se aplecă să repare epiziotomia. Soarele se apropia de apus, luminile sclipeau slab pe la ferestre, îşi privea mâinile mişcându-se, se gândea cât de bine intrau

copcile, la fel de micuţe precum cusăturile făcute de ea, ordonate, netede. El îşi aminti cum ea deşirase un petic mare dintr-o pătură pe care o cosea din cauza unei mici greşeli pe care el nici nu o observase.

Când termină, o găsi pe asistentă într-un balansoar în sala de aşteptare, legănând fetiţa. Îi întâlni privirea fără să vorbească şi îşi aminti de noaptea în care ea îl privise dormind.

— Există un loc, spuse el, scriind numele şi adresa pe spatele unui plic. Aş vrea să o duci acolo. Adică, dimineaţă. O să scriu certificatul de naştere şi o să sun ca să îi anunţ că vii.

— Dar soţia dumneavoastră… zise asistenta, şi el întrezări, din locul îndepărtat în care stătea, surpriza şi dezaprobarea din vocea ei.

Se gândi la sora lui, palidă şi slabă, respirând chinuit, şi la mama lui care se întorcea spre fereastră ca să îşi ascundă lacrimile.

— Nu înţelegi? întrebă cu voce joasă. E foarte probabil ca bietul copil să aibă o deficienţă cardiacă majoră. Fatală. Vreau să fim scutiţi cu toţii de o suferinţă îngrozitoare.

Vorbea cu convingere. Credea în ceea ce spunea. Asistenta se uita la el cu ochii mari, cu o mină surprinsă, dar altfel indescifrabilă, în timp ce el aştepta confirmarea. În starea de spirit în care se afla, nu îi trecu prin minte că ea ar putea spune altceva. Nu îşi imagina, cum urma s-o facă mai târziu în noaptea aceea, şi în multe nopţi viitoare, cât de mult punea totul în pericol. În loc de asta, îl deranja încetineala ei şi dintr-odată se simţi foarte obosit, iar clinica, atât de familiară, i se păru bizară, ca şi cum ar fi umblat în somn. Asistenta îl studia cu ochii ei albaştri, impenetrabili. El îi întoarse privirea fără ezitare, iar ea dădea din cap, în sfârşit, cu o mişcare foarte vagă, aproape imperceptibilă.

— Zăpada, murmură ea, privind în jos.

Până pe la zece dimineaţa furtuna începuse să se domolească, iar în aerul curat răsunau zgomotele îndepărtate ale plugurilor. Văzu de la fereastra de sus cum asistenta dădea la o parte zăpada de pe maşina ei

albăstruie, pornind apoi cu ea la drum, în lumea moale şi albă. Copilul era ascuns, dormea într-o cutie în care erau aşezate pături, lângă scaunul de lângă ea. Doctorul urmări cu privirea cum face stânga şi dispare. Apoi se întoarse ca să stea cu familia.

Soţia lui dormea, cu părul auriu răsfirat pe pernă. Din când în când, doctorul mai picotea. Când se trezi, se uită la parcarea goală, la fumul care se ridica din coşurile de peste drum, pregătindu-se pentru ceea ce avea să-i spună. Nu era vina nimănui, fiica lor era pe mâini bune, cu alţi copii ca şi ea, sub îngrijire permanentă. Aşa era cel mai bine pentru toată lumea.

În a doua parte a dimineţii, când ninsoarea se oprise de tot, fiul lui începu să plângă de foame şi soţia lui se trezi.

— Unde-i copilul? zise ea, ridicându-se în coate şi dându-şi părul la o parte de pe faţă.

El îl ţinea în braţe pe fiul lor, care era cald şi uşor, şi se aşeză lângă ea, punându-i copilul în braţe.

— Bună, draga mea. Uită-te la băieţelul nostru frumos. Ai fost foarte curajoasă.

Ea sărută copilul pe frunte, îşi desfăcu halatul şi îl puse la sân. Fiul lui începu să mănânce imediat, iar soţia se uită la el şi zâmbi. El îi luă mâna liberă, amintindu-şi cât de strâns se ţinuse de el, înfigându-şi degetele în carnea lui. Îşi aminti cât de mult îşi dorise să o protejeze.

— E totul în regulă? întrebă ea. Iubitule? Ce se întâmplă?

— Am avut gemeni, îi spuse încet, gândindu-se la claia de păr negru, la trupuşoarele alunecoase ce îi trecuseră prin mână. I se umeziră ochii. Câte unul din fiecare.

— Ah, zise ea. Şi o fetiţă? Phoebe *şi* Paul. Ea unde este?

„Are degetele aşa de subţiri, se gândi el, ca oasele unei păsărele.”

— Draga mea, începu. Glasul i se frânse, şi nu îi mai veneau cuvintele pe care le exersase cu atâta grijă. Închise ochii, şi, când putu să vorbească din nou, îi veniră mai multe cuvinte, nepregătite. Iubito, îmi pare rău. Fetiţa noastră a murit la naştere.

II

Caroline Gill înainta cu mare greutate spre cealaltă parte a parcării. Zăpada îi ajungea până la gambe şi în anumite locuri până la genunchi. Ţinea în braţe copilul, înfofolit în pături, într-o cutie de carton folosită cândva pentru laptele livrat pentru nou-născuţi la spital. Era decorată cu litere roşii şi feţe angelice de bebeluşi, iar capacul se ridica şi cădea înapoi la fiecare pas. Era o nemişcare nefirească în parcarea aproape goală, o linişte care părea că izvorăşte chiar din frig, ca apoi să se risipească în văzduh şi să răzbată un clipocit de piatră aruncată în apă. Când deschise uşa maşinii, zăpada se ridică în valuri, înţepându-i faţa. Instinctiv, se aplecă în direcţia cutiei cu un gest protector şi o înghesui pe bancheta din spate, unde păturile roz cădeau moi pe tapiseria albă de vinilin. Copilul dormea un somn de prunc, neabătut, hotărât, cu faţa crispată, cu ochii ca două despicături, cu nasul şi bărbia ca nişte mici protuberanţe. „Nici nu ţi-ai da seama, se gândi ea. Dacă nu ai şti, nici nu ţi-ai da seama.” Caroline îi dăduse opt pe scara Apgar.

Străzile oraşului nu erau bine curăţate cu plugurile şi se circula greu. Maşina derapă de două ori, iar Caroline aproape că se întoarse din drum. Autostrada interstatală era totuşi mai bine curăţată, şi, odată ajunsă acolo, Caroline circulă constant, luând-o pe la periferia industrială a Lexingtonului, pentru ca mai apoi să intre în zona rurală cu crescătorii de cai. Aici, gardurile albe se întindeau pe kilometri întregi, aruncând umbre mişcătoare pe zăpadă, iar caii se mişcau întunecaţi pe câmpie. Cerul era însufleţit de nori mari, cenuşii. Caroline dădu drumul la radio, căută un anumit post, apoi îl opri. Lumea dădea năvală în jurul ei, o lume obişnuită şi totuşi schimbată.

Din clipa în care fusese de acord să împlinească surprinzătoarea cerere a doctorului Henry, Caroline se simţea în cădere liberă şi lentă, aşteptând să atingă pământul şi să descopere unde se află. I se părea cumplit ceea ce îi ceruse el – să ia cu ea fetiţa abia născută, fără a-i spune soţiei despre naşterea ei, însă Caroline fusese mişcată de durerea şi deruta care i se

citeau pe faţă în timp ce îşi examina fiica, de amorţeala care se instalase în trupul lui după aceea. Avea să îşi revină repede, îşi spuse. Era şocat, dar cine l-ar fi putut învinovăţi? Până la urmă, îşi adusese pe lume propriii gemeni în toiul viscolului, şi acum să se întâmple asta.

Conduse mai repede, iar imaginile primelor ore ale dimineţii o străbătură ca un curent – doctorul Henry, lucrând calm şi precis, cu mişcări concentrate şi îndemânatice; smocurile de păr negru dintre coapsele lui Norah Henry şi pântecul ei bombat, contracţiile care o străbăteau la fel cum undele străbat lacul în bătaia vântului; sâsâitul stins al anesteziculuişi momentul când doctorul Henry o chemase cu voce joasă, dar încordată, cu atâta spaimă încât ea era sigură că al doilea copil se născuse mort. Aşteptase ca el să acţioneze, să încerce să îl reanimeze. Iar când el nu o făcuse, deodată îi venise în minte că ar trebui să meargă lângă el, ca mai târziu să poată spune „Da, copilul era albastru, doctorul Henry a încercat, amândoi am încercat, dar nu s-a mai putut face nimic”.

Însă copilul ţipa, şi ţipătul o adusese lângă el, unde văzuse tot şi înţelesese.

Continua să conducă, forţându-şi amintirile să rămână în urmă. Drumul era tăiat în roca de calcar şi cerul parcă se lăsa în jos ca printr-o pâlnie. Ajunse pe creasta deluşorului şi începu o lungă coborâre către râul aflat mult mai jos. În spatele ei, în cutia de carton, copilul continua să doarmă. Caroline privi scurt peste umăr, liniştită şi mâhnită în acelaşi timp că nu se mişcase. Un asemenea somn era normal după efortul de intrare în această lume, se gândi ea. Îşi puse întrebări despre propria naştere, dacă se agăţase de somn în acelaşi fel în primele ore, dar ambii părinţi muriseră de mult; nu mai era nimeni care să îşi amintească acele clipe. Mama ei trecuse de patruzeci de ani când se născuse Caroline, tatăl ei avea cincizeci şi doi de ani. Renunţaseră demult să mai aştepte un copil, abandonaseră orice speranţă sau aşteptare, sau chiar regret. Vieţile lor erau ordonate, liniştite, pline de mulţumire.

Până când Caroline apăruse pe neaşteptate, ca o floare care înfloreşte în zăpadă.

Evident că o iubiseră, dar era o iubire plină de îngrijorare, serioasă, concentrată, fusese cocoloşită cu prişniţe, şosete fierbinţi şi ulei de castor. În verile fierbinţi şi calme, când bântuia teama de poliomielită, Caroline era obligată să rămână înăuntru, cu broboane de sudoare pe tâmple, întinsă în patul de lângă fereastră, din holul de la etaj, şi să citească. Muştele bâzâiau pe lângă geam sau zăceau moarte pe pervaz. Afară, peisajul scânteia în lumină şi căldură, iar copiii din cartier, ai căror părinţi erau mai tineri şi deci mai neştiutori cu privire la posibilitatea dezastrului, strigau unii la alţii în depărtare. Caroline îşi turtea faţa şi buricele degetelor de geam, aşteptând. Tânjind. Atmosfera era încremenită şi sudoarea îi umezise umerii bluzei de bumbac şi betelia fustei călcate cu fierul. Jos, în grădină, mama ei, cu mănuşi, un şorţ lung şi pălărie, plivea buruienile. Apoi, după-amiaza târziu, tatăl ei se întorcea de la biroul de asigurări, dându-şi jos pălăria la intrarea în casa liniştită, cu jaluzelele trase. Pe sub sacou, cămaşa îi era pătată şi umedă.

Acum traversa podul, cauciucurile scârţâiau, râul Kentucky şerpuia dedesubt, iar energia acumulată în noaptea anterioară se risipea. Se mai uită o dată la copil. Cu siguranţă că Norah Henry ar fi vrut să ţină în braţe acest copil, chiar dacă nu ar fi putut să îl păstreze.

Însă fireşte că asta nu o privea pe Caroline.

Cu toate acestea, nu se întoarse din drum. Porni din nou radioul – de data asta găsi un post de muzică clasică – şi îşi continuă drumul.

La treizeci de kilometri depărtare de Louisville, Caroline se mai uită o dată peste instrucţiunile doctorului Henry, notate cu scrisul lui de mână ascuţit şi strâns, şi ieşi de pe autostradă. Aici, atât de aproape de râul Ohio, crengile de sus ale păduceilor şi ulmilor americani scânteiau acoperite de gheaţă, deşi drumurile erau curăţate de zăpadă şi uscate. Câmpiile înzăpezite erau împrejmuite de garduri albe, în spatele lor caii se mişcau întunecaţi, iar răsuflarea lor desena norişori în aer. Caroline o luă pe un drum şi mai îngust, unde pământul se întindea parcă fără limite. Peste puţin timp, de-a curmezişul unui kilometru întreg de dealuri şterse, zări clădirea, înălţată la începutul secolului, din

cărămidă roşie, având două aripi moderne şi inegale. În timp ce urma curbele şi pantele drumului de ţară, construcţia dispărea la răstimpuri, dar dintr-odată se trezi chiar în faţa ei.

Parcă maşina pe aleea circulară. Văzută de aproape, clădirea veche era într-o stare destul de proastă. Vopseaua de pe ornamentaţia de lemn se cojea, iar la etajul trei fusese acoperită cu scânduri, geamurile sparte cârpite cu placaj. Caroline ieşi din maşină. Purta o pereche de pantofi vechi cu tocul jos, cu talpa subţire şi roşie, păstraţi în dulap şi luaţi la repezeală în toiul nopţii trecute, când nu îşi găsea cizmele. Simţi pietrişul prin zăpadă şi picioarele îi îngheţară pe loc. Îşi aruncă pe umăr geanta pe care o pregătise – cu scutece, un termos cu lapte pentru copii, cald – luă cutia cu fetiţa şi intră. Uşa era flancată de ambele părţi de lumina ferestrelor plumbuite, nelustruite de mult timp. Dădu de o uşă interioară cu geam gros şi apoi de un foaier întunecat din stejar. Dinăuntru venea aer cald, aducând miros de mâncare gătită – morcovi, ceapă şi cartofi – care o asalta, înconjurând-o. Caroline păşi într-o doară, podelele scârţâiau la fiecare pas, însă nu apărea nimeni. O fâşie de covor ponosit întinsă pe podeaua de scânduri ducea, prin spatele clădirii, spre o sală de aşteptare cu ferestre înalte şi draperii grele. Se aşeză pe marginea unei canapele de catifea roasă, ţinând cutia lângă ea, şi aşteptă.

În cameră era zăpuşeală. Îşi desfăcu nasturii de la haină. Era îmbrăcată încă în uniforma ei albă de asistentă, şi când îşi duse mâna la păr, îşi dădu seama că mai purta şi boneta albă, ascuţită. Acceptase imediat să îl ajute pe doctorul Henry, îmbrăcându-se rapid şi călătorind prin ninsoarea nopţii, fără să se oprească deloc. Îşi desprinse boneta, o împături cu grijă şi închise ochii. Se auzeau zăngănit de argintărie şi murmur de voci. De la etajul de deasupra venea ecou de paşi. Aproape că visa că mama ei pregătea o masă de sărbătoare în timp ce tatăl lucra în atelierul de tâmplărie. Avusese o copilărie singuratică, de multe ori chiar foarte singuratică, dar păstrase totuşi aceste amintiri: o păturică deosebită care atârna aproape de

ea, pe jos un covor cu trandafiri, un şuvoi de voci care de fapt erau toate ale ei.

Departe, o sonerie se auzi de două ori. „Am nevoie de tine aici, imediat”, o chemase doctorul Henry, cu încordare şi grabă în glas. Şi Caroline se grăbise, improvizând acel pat ciudat din perne, ţinându-i masca pe faţă doamnei Henry pe când al doilea geamăn, fetiţa de lângă ea, alunecase în lumea aceasta, punând ceva în mişcare.

În mişcare. Da, nu mai putea fi oprit. Chiar şi stând aici pe canapea, în liniştea acestui loc, chiar şi aşteptând, Caroline era tulburată de sentimentul că lumea era învăluită de o scânteiere, că lucrurile nu vor încremeni. „Aşa ceva? o tot sâcâia întrebarea. Aşa ceva, acum, după toţi aceşti ani?”

Căci Caroline Gill avea treizeci şi unu de ani, şi aşteptase mult ca să înceapă o viaţă adevărată. Nu că s-ar fi exprimat chiar aşa faţă de ea. Dar simţise încă din copilărie că viaţa ei nu va fi una banală. Urma sa vină o clipă – avea s-o recunoască, atunci când avea să se întâmple – care să schimbe totul. Visase să devină o mare pianistă, însă luminile de pe scena liceului erau prea diferite de luminile de acasă, şi îngheţase sub strălucirea lor orbitoare. Apoi, pe la douăzeci de ani, când prietenele ei începuseră să se căsătorească şi să aibă familii, şi Caroline găsise tineri pe care să îi admire, mai cu seamă pe un brunet cu tenul alb şi un râs profund. Pentru o vreme înţesată de vise îşi închipuise că el – şi, atunci când nu o mai sunase, altcineva – îi va schimba viaţa. După ce anii începuseră să treacă, îşi îndreptase treptat atenţia către munca ei, din nou fără să dispere. Avea încredere în ea şi în puterile ei. Nu era genul de persoană care să se oprească undeva la mijlocul drumului, întrebându-se dacă nu cumva uitase fierul în priză sau dacă nu cumva ardea casa. Continuase să muncească. Era în aşteptare.

Citea; începuse cu romanele lui Pearl Buck şi continuase cu tot ce găsise despre viaţa în China şi Birmania şi Laos. Câteodată, lăsa cărţile să-i alunece din mână şi privea visătoare pe fereastra de la micul ei apartament simplu de la periferie. Se vedea trăind o altă viaţă, exotică, dificilă, satisfăcătoare. O să aibă o

clinică simplă, situată în jungla luxuriantă, poate chiar lângă mare. Va avea ziduri albe; va sclipi ca o perlă. Oamenii vor aştepta afară, ghemuiţi sub cocotieri. Ea, Caroline, îi va îngriji pe toţi; îi va vindeca pe toţi. Le va schimba viaţa şi lor, şi ei.

Mistuită de această viziune, făcuse cerere, într-un avânt plin de fervoare şi entuziasm, pentru a deveni cadru medical voluntar. Într-un weekend senin de vară târzie, luase autobuzul către St. Louis pentru a se prezenta la interviu. Numele ei figura pe o lista de aşteptare pentru Coreea. Dar timpul trecea; misiunea fusese amânată, apoi anulată. Caroline era acum pe altă listă, de data asta pentru Birmania.

Şi atunci, pe când încă mai verifica scrisorile şi mai visa la tropice, apăruse doctorul Henry.

Era o zi obişnuită, nimic nu anunţa ceva deosebit. Era sfârşit de toamnă, o perioadă friguroasă, iar încăperea era aglomerată, gemând de strănuturi şi de tuse înăbuşită. Chiar şi ea simţise o mâncărime nesuferită în gât când îl strigase pe următorul pacient, un domn în vârstă a cărui răceală se înrăutăţise în următoarele săptămâni, transformându-se într-o pneumonie care în cele din urmă îl răpusese. Rupert Dean. Stătea într-un fotoliu de piele, luptându-se cu o sângerare nazală, şi se ridică încet, îndesându-şi în buzunar batista cu pete de sânge de un roşu aprins. Când ajunsese lângă birou, îi înmânase lui Caroline o fotografie cu ramă de carton albastru-închis, reprezentând un portret alb-negru, uşor îngălbenit de vreme. Femeia care îi privea din poză era soţia lui Rupert Dean, Emelda, moartă de douăzeci de ani.

— A fost iubirea vieţii mele, o informase pe Caroline, vorbind atât de tare încât oamenii ridicaseră privirea către el.

Uşa camerei se deschisese, în zdrăngănitul uşii interioare, cu panouri din sticlă.

— Este foarte frumoasă, zisese Caroline.

Îi tremurau mâinile, pentru că era impresionată de iubirea şi de suferinţa lui, şi pentru că pe ea nimeni nu o iubise vreodată cu atâta pasiune. Pentru că avea aproape treizeci de ani şi, dacă ar fi murit în ziua următoare, nu ar fi jelit-o nimeni aşa cum Rupert Dean

îşi mai jelea încă soţia după mai mult de douăzeci de ani. Cu siguranţă că ea, Caroline Lorraine Gill, era la fel de unică şi merita la fel de mult să fie iubită precum femeia din fotografia bătrânului, şi totuşi nu găsise un mod să dezvăluie acest lucru, nici prin artă, nici prin iubire sau printr-o vocaţie deosebită pentru meseria ei.

Încă mai încerca să se liniştească atunci când se deschisese uşa de la vestibulul ce dădea către sala de aşteptare. Un bărbat cu un palton de tweed maro ezitase pentru o clipă în prag, cu pălăria în mână, uitându-se la tapetul din ţesătură galbenă, la feriga din colţ, la rafturile de metal pentru reviste vechi. Avea părul castaniu cu o tentă roşiatică şi faţa ascuţită, cu o expresie atentă, scrutătoare. Nu era distins, însă avea ceva în atitudine şi în maniere – un fel de promptitudine liniştită, calitatea de a asculta – care îl făcea deosebit. Lui Caroline îi tresărise inima şi simţise înţepături pe piele, o senzaţie plăcută şi enervantă totodată, ca atingerea neaşteptată a unei aripi de molie. Ochii lui îi întâlniseră pe ai ei – şi ea ştiuse, înainte ca el să traverseze camera ca să-i strângă mâna, înainte de a deschide gura ca să-şi spună numele, David Henry, cu un accent neutru care îl categorisea drept străin de acel loc. Înainte ca toate acestea să se întâmple, Caroline fusese convinsă de faptul că persoana pe care o aştepta era acolo.

Atunci nu era căsătorit. Nici căsătorit, nici logodit şi fără vreo relaţie oficială. Caroline îl ascultase atentă, atât în ziua aceea în care făcuse un tur al clinicii, cât şi mai târziu, la petrecerile şi întâlnirile de bun venit. Îşi dădea seama de ceea ce alţii, absorbiţi în cursul conversaţiilor de politeţe, distraşi de accentul lui puţin familiar şi de izbucnirile bruşte în râs, nu sesizau; nu amintea niciodată de trecut, în afară de referiri sporadice la perioada petrecută în Pittsburgh, oricum cunoscută din CV-ul şi diploma lui. Pentru Caroline, această reticenţă echivala cu un aer misterios, iar misterul îi sporea senzaţia că îl cunoştea într-un fel în care alţii nu îl cunoşteau. Pentru ea, fiecare întâlnire a lor era impusă de serviciu, ca şi cum i-ar fi zis ceva peste masă, peste masa de consultaţie, peste corpul frumos, imperfect al unui pacient sau al altuia: „Te

cunosc; înţeleg; văd ce alţii nu pricep”. Când îi auzise pe oameni glumind despre pasiunea ei pentru medicul nou-sosit, roşise de surpriză şi de stânjeneală, dar în sinea ei se bucura, pentru că zvonurile ar fi putut ajunge la el într-un fel în care ea, cu timiditatea ei, nu ar fi putut-o face.

Într-o seară târziu, după două luni de muncă liniştită, îl găsise dormind în biroul lui. Îşi odihnea capul pe mâini şi respira cadenţat, căzut într-un somn adânc. Caroline se sprijinise de uşă, cu capul înclinat, şi în momentul acela visele pe care le nutrise ani de zile prindeau contur. Ea şi doctorul Henry vor merge împreună într-un colţ îndepărtat de lume, unde vor munci toată ziua cu fruntea îmbrobonată de sudoare şi cu instrumentele alunecându-le în mână şi unde, într-o seară, va cânta la pian pentru el, un pian trimis cu vaporul, după ce traversase un râu plin de pericole şi ţinutul luxuriant în care locuiau. Caroline era atât de cufundată în acest vis, încât, atunci când doctorul Henry deschisese ochii, ea îi zâmbise, deschis şi liber, aşa cum nu mai zâmbise nimănui niciodată.

Mirarea lui evidentă o făcuse să îşi vină în fire. Se îndreptase şi îşi trecuse mâna prin păr, murmurase nişte scuze şi roşise puternic. Ieşise din cameră, stânjenită, dar şi un pic emoţionată; măcar acum ştia, acum în sfârşit o văzuse aşa cum îl văzuse ea pe el. Câteva zile anticipase atât de bine ce urma să se întâmple, încât îi fusese greu să stea în aceeaşi cameră cu el. Şi, când trecuseră zile întregi şi nu se întâmplase nimic, nu fusese dezamăgită. Se liniştise şi-i inventase scuze pentru întârziere, continuând să aştepte, netulburată.

Trei săptămâni mai târziu, Caroline deschisese ziarul şi găsise fotografia de nuntă la rubrica mondenă: Norah Asher, acum doamna David Henry, surprinsă cu capul întors, având un gât elegant şi pleoapele puţin arcuite, ca scoicile…

Caroline tresări, transpirată toată pe sub haină. În cameră era o căldură înăbuşitoare şi aproape că aţipise. Lângă ea, copilaşul încă dormea. Se ridică şi merse către fereastră pe covorul uzat, podelele mişcându-se şi scârţâind sub paşii ei. Pe podea atârnau draperii de catifea, rămase din vremuri vechi, când acest loc fusese

un conac elegant. Atinse marginea de jos a perdelelor transparente; erau galbene, sfărâmicioase, îmbibate de praf. Afară erau şase vaci care adulmecau după iarbă pe câmpul înzăpezit. Un bărbat în haină de stofă ecosez roşie şi cu mănuşi închise la culoare făcu o cărare până la grajd, cu găleţile bălăngănindu-i-se în mâini.

„Praful ăsta, zăpada asta. Nu e corect, nu e corect deloc ca Norah Henry să aibă atât de mult, să aibă viaţa aceea fericită, fără cusur.” Surprinsă de acest gând, de profunzimea amărăciunii ei, Caroline lăsă draperiile să cadă şi ieşi din cameră, luându-se după vocile care se auzeau.

Intră în holul în care luminile fluorescente zumzăiau pe tavanul înalt. În aer plutea un miros de lichid de curăţat, de legume înăbuşite, cu iz gălbui de urină. Afară huruiau căruţe; se auzeau glasuri care strigau sau şopteau. O luă pe după un colţ, apoi după al doilea şi coborî o singură treaptă ca să intre într-o aripă mai modernă, cu pereţi zugrăviţi în turcoaz pal. Aici, podeaua acoperită cu linoleum se întindea liber până la placajul de dedesubt. Trecu pe lângă câteva uşi, surprinzând parcă momente din viaţa oamenilor, imagini suspendate ca nişte fotografii: un bărbat uitându-se cu atenţie pe fereastră, cu faţa ascunsă în umbră, de vârstă incertă, două infirmiere care fac paturile, cu braţele ridicate şi cu cearşaful alb fâlfâind pentru o clipă până la tavan, două camere goale, cu pânze împrăştiate care încotro şi cutii cu vopsea îngrămădite într-un colţ, o uşă închisă, şi apoi ultima, deschisă, în care o tânără femeie acoperită cu o fâşie de pânză albă de bumbac stătea pe marginea patului, cu mâinile aşezate una peste alta în poală şi ţinându-şi capul înclinat. Altă femeie, asistentă, stătea în spatele ei, cu o foarfecă argintie ce luci scurt. Părul căzu într-o cascadă de culoare închisă pe cearşafurile albe, dând la iveală gâtul dezgolit al femeii: îngust, graţios, palid. Caroline se opri în uşă.

— Îi e frig, se auzi spunând, făcându-le pe cele două femei să se uite la ea.

Cea de pe pat avea ochii mari, strălucindu-i întunecat pe faţă. Părul, cândva lung, îi atârna acum ciopârţit la nivelul bărbiei.

— Da, zise asistenta şi îndepărtă cu peria părul căzut pe umeri. Părul pluti în lumina ternă şi se aşeză pe cearşafuri, pe linoleumul gri, plin de pete. Dar era ceva ce trebuia făcut. Apoi i se îngustară ochii, studiind uniforma boţită a lui Caroline, observând că nu purta boneta.

— Eşti nou angajată aici cumva? întrebă.

Caroline dădu din cap.

— Sunt nouă, spuse ea. Aşa este.

Mai târziu, când îşi amintea această scenă, o femeie cu o foarfecă şi o alta, înfăşurată într-o pânză de bumbac, stând printre rămăşiţele părului ei, o gândea în alb-negru, şi imaginea o umplea cu un gol sălbatic şi nostalgie; de ce, nu ştia sigur. Părul era împrăştiat, pierdut pe veci, iar prin fereastră se prelingea înăuntru o lumină rece. Îşi simţea ochii umezi de lacrimi. Caroline auzi voci din alt hol şi îşi aminti de copil, lăsat să doarmă într-o cutie pe canapeaua de catifea tapisată din sala de aşteptare. Se întoarse în grabă.

Toate arătau la fel cum le lăsase. Cutia cu heruvimi îmbujoraţi şi veseli era încă pe canapea; fetiţa încă mai dormea, cu pumnii încleştaţi lângă bărbie. „Phoebe, rostise Norah Henry chiar înainte ca anestezicul să o adoarmă. Dacă e fată, Phoebe."

Phoebe. Caroline desfăcu cu blândeţe păturica şi luă fetiţa în braţe. Era extrem de mică, avea cam 2 kilograme şi jumătate, mai mică decât fratele ei, deşi cu acelaşi păr negru şi bogat. Caroline îi verifică scutecul – meconiul ca smoala pătase ţesătură umedă – o schimbă şi o înfăşă la loc. Nu se trezise încă, şi Caroline o ţinu puţin în braţe, simţind cât era de uşoară, de fragilă, de caldă. Faţa îi era atât de mică, de schimbătoare. Chiar şi în somn, expresiile chipului îi străbăteau trăsăturile feţei ca nişte nori. Caroline zări într-una dintre ele încruntarea lui Norah Henry, felul concentrat de a asculta al lui David Henry într-o alta.

O puse pe Phoebe înapoi în cutie şi înfăşură uşor păturica în jurul ei, gândindu-se la David Henry, care trecuse dincolo de orice limită de oboseală, şi mâncă un sendviş cu brânză în biroul lui, terminând o ceaşcă de cafea aproape rece, apoi ridicându-se să deschidă din nou uşile cabinetului în serile de marţi, când dădea

consultaţii gratuite pentru pacienţii care nu îşi permiteau să plătească. Sala de aşteptare era mereu aglomerată în acele seri, şi el de multe ori rămânea după ce Caroline pleca în cele din urmă acasă la miezul nopţii, atât de sleită de puteri, încât abia putea să gândească. De aceea ajunsese să îl iubească, datorită înclinaţiei lui spre a face bine. Şi cu toate acestea, o trimisese aici cu fiica lui nou-născută, în locul acesta unde o femeie se aşezase pe marginea patului, iar părul îi cădea în grămăjoare mătăsoase în lumina rece şi crudă a podelelor.

„Asta ar distruge-o, spusese el, gândindu-se la Norah. Nu vreau să o distrug."

Pe hol se auziră paşi apropiindu-se şi în uşă apăru o femeie cu părul grizonant şi o uniformă albă asemănătoare cu cea a lui Caroline. Era robustă, agilă pentru conformaţia pe care o avea, o femeie cu capul pe umeri. Dacă situaţia ar fi fost alta, Caroline ar fi fost plăcut impresionată.

— Vă pot ajuta cu ceva? întrebă ea. Aşteptaţi de mult?

— Da, zise încet Caroline. Aştept de mult timp, da.

Femeia, exasperată, dădu din cap.

— Îmi pare sincer rău. E din cauza zăpezii, de aceea nu avem personal suficient azi. Aici, în Kentucky, dacă se aşterne zăpada de trei centimetri, paralizează tot statul. Eu, una, am crescut în Iowa, şi nu văd de ce se agită lumea atât, dar aşa sunt eu… Revenind… cu ce vă pot ajuta?

— Sunteţi Sylvia? întrebă Caroline, făcând eforturi să-şi amintească numele scris lângă instrucţiuni. Lăsase hârtia în maşină. Sylvia Patterson?

Femeia luă o mină aspră.

— Nu, cu siguranţă nu. Mă numesc Janet Masters. Sylvia nu mai lucrează aici.

— Ah, spuse Caroline şi se opri.

Femeia aceasta cu siguranţă nu ştia cine este; nu vorbise cu doctorul Henry. Caroline, care încă ţinea în mână scutecul murdar, îşi lăsă mâinile în jos ca să îl ascundă vederii.

Janet Masters îşi puse mâinile în şolduri hotărâtă, şi ochii i se îngustară.

— Sunteţi de la firma de lapte pentru copii? întrebă, făcând un semn cu capul către cutia de pe sofa, cu heruvimii care zâmbeau blând. Sylvia avea legături cu acel reprezentant de vânzări, ştim cu toţii, şi dacă eşti de la aceeaşi firmă, poţi să îţi iei lucrurile şi să pleci.

Clătină din cap, ironică.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi, spuse Caroline. Plec, adăugă ea. Serios. Plec. Nu o să vă mai deranjez.

Dar Janet Masters nu terminase.

— Sunteţi perfizi, asta e. Lăsaţi aici mostre gratuite şi peste o săptămână trimiteţi nota de plată. O fi ăsta azil pentru înapoiaţi mintal, dar nu îl conduc ei, să ştii.

— Ştiu, şopti Caroline. Chiar îmi pare rău.

Undeva, departe, se auzi o sonerie, şi femeia îşi luă mâinile din şolduri.

— Să ieşi de aici în cinci minute şi să nu te mai întorci.

Apoi dispăru.

Caroline se uită mirată spre cadrul uşii, unde nu mai era nimeni. Un pic de murdărie i se scurse pe lângă picioare. În câteva clipe puse scutecul murdar pe mijlocul mesei hodorogite de lângă canapea. Pipăi în buzunar după chei, apoi luă cutia în care era Phoebe. Repede, înainte să îşi dea seama ce face, intră în holul spartan şi ieşi prin uşile duble, lăsând să intre de afară o pală de aer rece la fel de proaspătă ca o naştere.

O aşeză din nou pe Phoebe în maşină şi porni. Nimeni nu încercă să o oprească; nimeni nu îi dădu nici cea mai mică atenţie, şi totuşi Caroline conduse cu viteză mare când ajunse la limita dintre cele două state, cu oboseala străbătându-i trupul ca o apă care şipoteşte printre stânci. Se certa cu ea însăşi, de multe ori cu voce tare. „Ce-ai făcut?” se întrebă cu severitate. Se certă şi cu doctorul Henry, închipuindu-şi liniile de pe frunte adâncindu-i-se, muşchiul acela izolat de pe obraz care îi tresărea de fiecare dată când era supărat. „La ce te gândeşti?” vru el să ştie, şi Caroline trebui să mărturisească – nu avea nici cea mai vagă idee.

Curând, energia din aceste conversaţii se epuiză, şi când ajunse la graniţa statului, conducea deja mecanic, scuturându-şi capul din când în când, ca să nu adoarmă. Se făcuse după-amiază târziu; Phoebe

dormea de aproape douăsprezece ore. În scurt timp trebuia să îi dea să mănânce. Caroline spera prin absurd că vor fi ajuns în Lexington înainte ca asta să se întâmple.

Tocmai trecuse de ultima ieşire din Frankfort, la cincizeci de kilometri depărtare de casă, când luminile de frână ale maşinii din faţa ei se aprinseră. Încetini, mai mult, din ce în ce mai mult. Asfinţitul începea deja să se întrevadă, soarele arunca o lucire stinsă. Când ajunse în vârful dealului, circulaţia se opri complet şi un şir lung de faruri se termină într-un ciorchine de lumini roşii şi albe. Avusese loc un accident în care se ciocniseră mai multe maşini. Caroline îşi spuse că ar putea să plângă. Nivelul benzinei era undeva sub un sfert de rezervor, suficient cât să se întoarcă în Lexington, dar nu mai mult, şi acum convoiul ăsta de maşini – s-ar putea să stea aici ore întregi. Nu putea nici să rişte să oprească motorul şi să piardă căldura, cu un nou-născut în maşină.

Stătu nemişcată minute întregi, paralizată. Ultima rampă de ieşire era la o jumătate de kilometru în urmă, de care o despărţea un lanţ de maşini cu luminile aprinse. Din capota maşinii Ford Fairlane albăstruie se ridica un val de căldură, ce se contura vag în lumina apusului şi topea cei câţiva fulgi de zăpadă care începuseră să cadă. Phoebe oftă, apoi faţa i se contractă uşor şi se relaxă din nou. Caroline, urmând un impuls care mai târziu avea să o uimească, smuci de volan şi ieşi cu Fordul Fairlane de pe asfalt pe marginea de pietriş moale a şoselei. Aşeză maşina invers şi apoi dădu cu spatele, trecând încet pe lângă şirul nemişcat de maşini. Era ciudat, ca şi cum ar fi trecut pe lângă un tren. Văzu o femeie cu haină de blană, trei copii care se strâmbau, un bărbat în haină de pânză care fuma. Merse încet cu spatele prin întunericul care se înmuia, prin traficul liniştit ca un râu îngheţat.

Ajunse la ieşire fără incidente. Ieşirea ducea către Autostrada 60, unde zăpada încărcase din nou crengile copacilor. Câmpiile erau punctate de case, la început câteva şi apoi multe, cu ferestrele luminate în amurg. După puţin timp, Caroline ajunsese pe strada Versailles, încântată de faţadele de cărămidă ale

magazinelor, căutând indicatoare care să o îndrume spre casă.

Un indicator albastru-închis cu Kroger apăru la distanţă de un bloc. Imaginea familiară, cu fluturaşi comerciali decorând ferestrele luminoase, o linişti pe Caroline şi o făcu să îşi dea seama brusc cât îi era de foame. Şi era – ce? – sâmbătă, aproape seara? Magazinele vor fi închise toată ziua mâine şi avea foarte puţină mâncare acasă. Trecând peste faptul că era vlăguită, intră în parcare şi opri maşina.

Phoebe, caldă şi uşoară, în vârstă de douăsprezece ore, era cufundată în somn. Caroline îşi puse pe umăr geanta cu scutece şi luă fetiţa sub haină, atât de caldă, mică, ghemuită. Vântul se stârni deasupra asfaltului, spulberând zăpada aşternută şi câţiva dintre fulgii proaspăt aşezaţi, purtându-i către locuri ferite. O porni prin zăpadă, temându-se să nu cadă şi să nu rănească pruncul, în acelaşi timp gândindu-se în treacăt cât de uşor ar fi să o lase aici, pur şi simplu, într-un tomberon sau pe treptele unei biserici sau oriunde. Avea puteri absolute asupra acestei vieţi micuţe. O copleşi un adânc simţ al responsabilităţii, care o făcu să ameţească.

Uşa de sticlă se legănă deschisă, eliberând o cascadă de lumină şi căldură. Magazinul era aglomerat. Cumpărătorii se împrăştiară la ieşire, cu cărucioarele încărcate. Un băiat care ajuta la căratul bagajelor stătea la uşă.

— Magazinul e încă deschis din cauza vremii, o avertiză când intră. Închidem într-o jumătate de oră.

— Dar viscolul s-a sfârşit, zise Caroline şi băiatul râse, entuziasmat şi neîncrezător.

Faţa i se îmbujorase de la căldura care se strecura prin uşile automate şi se pierdea în noapte.

— Nu aţi auzit? Este posibil sa fim loviţi de viscol din nou la noapte, zdravăn.

Caroline o aşeză pe Phoebe într-un cărucior metalic şi o luă printre rafturile cu care nu era obişnuită. Se gândea la diverse: lapte pentru nou-născuţi, la încălzitor de sticle, la şirurile de biberoane cu tetine, la baveţele. O luă spre casă, apoi îşi dădu seama că mai bine ar lua nişte lapte pentru ea însăşi şi nişte scutece

în plus, dar şi ceva de mâncare. Oamenii treceau pe lângă ea şi când o vedeau pe Phoebe toţi zâmbeau, iar unii chiar se opreau şi dădeau la o parte păturica pentru a-i vedea faţa.

— Ce adorabilă e! spuneau. Cât are?

Caroline minţea fără nicio remuşcare.

— Două săptămâni, le zicea.

— Nu ar fi trebuit să o scoţi pe vremea asta, o certă o femeie cu păr grizonant. Doamne, du bebeluşul acasă!

La un moment dat, pe când Caroline alegea conserve cu supă de roşii, Phoebe se foi, cu mânuţele ei mici agitându-se din răsputeri, şi începu să plângă. Caroline ezită o clipă, apoi o ridică, luă şi geanta uriaşă şi se îndreptă spre toaleta din spate. Se aşeză pe un scaun portocaliu din plastic aflat într-un colţ, ascultând apa ce curgea de la robinet în timp ce legăna bebeluşul în poală şi turnă lapte din termos într-un biberon. Dură câteva minute până când copila se linişti, pentru că era foarte agitată şi aproape lipsită de reflexul de a suge. În cele din urmă însă, Phoebe apucă biberonul şi bău exact aşa cum dormea: încrâncenată, hotărâtă, cu pumnii strânşi pe lângă bărbie. Tocmai când se liniştise, sătulă, se anunţă că magazinul era pe cale să se închidă. Caroline se grăbi către casă, unde aştepta o singura casieră, plictisită şi nerăbdătoare. Plăti repede, ţinând într-o mână punga de hârtie şi cu cealaltă legănând-o pe Phoebe. Când plecă, uşile se încuiară în urma ei.

Parcarea era aproape goală; ultimele câteva maşini zăceau pur şi simplu sau o luau încet înspre stradă. Caroline puse punga de hârtie cu alimente pe capotă şi o instala pe Phoebe în cutia ei, pe bancheta din spate. Vocile angajaţilor răzbăteau slab din cealaltă parte a parcării. Fulgii împrăştiaţi se învârteau în lumina felinarelor de stradă, nici mai mult, nici mai puţin decât înainte. Meteorologii se înşelau de atâtea ori. Ninsoarea care începuse înainte ca Phoebe să se nască – abia noaptea trecută, îşi reaminti, deşi parcă trecuseră secole – nici măcar nu fusese prognozată. Desfăcu punga de hârtie şi rupse o bucată dintr-o pâine, nu mâncase nimic toată ziua şi îi era foame. Mestecă şi

închise uşa, tânjind ostenită după apartamentul ei, aşa de spaţios şi bine îngrijit, după patul dublu cu aşternut cu şnuruleţe albe, unde toate erau în bună orânduială şi la locul lor. Trecea prin spatele maşinii ca să intre la locul şoferului când îşi dădu seama că luminile din spate erau aprinse.

Rămase ţintuită locului, făcând ochii mari. Tot timpul cât tremurase printre raioanele magazinului, cât stătuse în toaletă hrănind-o în tăcere pe Phoebe, farurile luminaseră inutil zăpada.

Când încercă să pornească maşina, nu se auzi decât un sunet slab; bateria fiind moartă, motorul nu scoase niciun zgomot.

Ieşi din maşină, lângă uşa deschisă. Acum parcarea era pustie; se îndepărtase şi ultima maşină. Începu să râdă. Nu era un râs firesc; ea însăşi îşi putea da seama: vocea îi era un strigăt amestecat cu suspine.

— Am un bebeluş, strigă cu uimire. Am un bebeluş în maşină. Iar parcarea se întindea tăcută înaintea ei, cu luminile de la ferestrele magazinului alimentar desenând dreptunghiuri mari pe zăpadă. Am un nou-născut aici, repetă Caroline, cu vocea subţiindu-se repede în aer. Un bebeluş! ţipă în mijlocul tăcerii.

III

Norah deschise ochii. Afară, cerul se lumina încet, la ivirea zorilor, însă luna era încă agăţată de copaci, aruncând o lumină palidă în cameră. Visase, căuta ceva ce pierduse pe pământul îngheţat. Firele de iarbă, ascuţite şi fragile, erau rupte la atingerea ei, lăsându-i în carne mici tăieturi. Se trezi şi se uită la mâinile sale, confuză pe moment, dar mâinile nu aveau niciun semn, iar unghiile erau tăiate şi pilite cu grijă.

Lângă ea, fiul ei plângea în leagăn. Cu o mişcare uşoară, mai mult din instinct decât cu intenţie, Norah îl ridică în pat. Cearşafurile erau răcoroase, de un alb polar. David plecase, chemat la spital, în timp ce ea dormea. Norah îşi trase fiul în adâncitura caldă a trupului ei şi îşi descheie cămaşa de noapte. Mânuţele lui fluturară pe sânii umflaţi ca nişte aripi de molie; apucă sânul. O durere ascuţită însoţi laptele ca un val. Îi mângâie părul rar, scalpul fragil. Da, puterea trupului este surprinzătoare. Mânuţele i se liniştiseră, odihnindu-se ca nişte steluţe pe lângă sfârcurile ei.

Ea închise ochii, plutind încet între somn şi veghe. Se născuse o fântână în adâncimea fiinţei ei, fusese eliberată. Îi curgea laptele şi, mister, Norah se simţi pe cale de a deveni un râu sau o pală de vânt, putând cuprinde tot: narcisele de pe comodă şi iarba care creştea afară frumos şi liniştit, frunzele noi care se deschideau lăsându-şi greutatea peste mugurii pomilor; larve micuţe, albe ca perlele de cultură şi ascunse sub pământ, care se preschimbau în omizi, viermi, albine; păsări cu zbor înaripat strigându-şi chemarea. Toate acestea îi aparţineau. Paul îşi încleşta pumnii minusculi sub bărbie. Obrajii i se mişcau ritmic în timp ce bea. În jurul lor, universul murmura, desăvârşit şi exigent.

Inima lui Norah se umplu de iubire, de o fericire de nestăpânit şi de amărăciune.

Ea nu plânsese imediat din pricina fiicei lor, David – da. „Un copil vânăt”, îi spusese, cu lacrimile curgându-i printre ţepii bărbii nerase de o zi. O fetiţă care nu respirase niciodată. Paul era în poala ei şi Norah îl studiase: faţa micuţă, atât de senină şi zbârcită, boneţica tricotată, cu dungi, degeţelele de nou-născut,

atât de trandafirii, de fragile, pe care le ţinea îndoite. Unghii mici de tot, încă moi, transparente ca luna în lumina zilei. Norah nu credea ce spunea David, nu întru totul. Amintirile legate de noaptea dinainte erau clare, apoi deveneau înceţoşate: ninsoarea, drumul lung spre spital pe străzile pustii, cu David care oprea la fiecare semafor, în vreme ce ea lupta împotriva nevoii vulcanice, intense, de a împinge, care apărea când şi când în valuri. După aceea avea doar amintiri răzleţe, stranii: liniştea străină a spitalului, atingerea uşoară a unui cearşaf albastru peste genunchi; răceala mesei de consultaţie vătămându-i spatele gol; ceasul de aur al lui Caroline Gill aruncând o scânteiere de fiecare dată când venea lângă Norah ca să îi administreze anestezicul. Pe urmă se trezise, şi Paul era în braţele ei, iar David lângă ea, plângând. Se uită la el, observându-l cu nelinişte, cu interes detaşat. Din pricina naşterii, a urmărilor ei şi a creşterii nivelului de hormoni. Un alt copil, unul vânăt – cum se putea aşa ceva? Îşi aminti al doilea îndemn de a împinge, tensiunea care se simţea în vocea lui David ca stâncile în valurile înspumate. Dar bebeluşul din braţele ei era perfect, minunat, mai mult decât suficient.

— Nu-i nimic, îi spusese lui David, bătându-l pe braţ, nu-i nimic.

Până când nu ieşiră din clinică, a doua zi după-amiază, păşind în aerul rece şi umed, nu conştientiză pierderea. Atmosfera era încărcată de zăpadă în curs de topire şi de pământ reavăn. Cerul se posomorâse, se vedea alb şi pătat dincolo de ramurile goale şi rigide ale sicomorilor. Îl ţinea în braţe pe Paul – era uşor ca o pisică – gândindu-se cât era de ciudat să ia pe cineva complet necunoscut acasă la ei. Decorase camera cu atâta grijă, alesese un leagăn şi o comodă drăguţe, din lemn de arţar, presase hârtia, presărând-o cu ursuleţi şi punând-o pe perete, confecţionase perdelele, cususe de mână păturica. Totul era în ordine, gata pregătit, îşi ţinea fiul în braţe. Şi cu toate acestea, la intrare se oprise între cei doi stâlpi de beton care se ascuţeau înspre vârf, nemaiputând să facă un pas.

— David, zise ea.

El se întoarse, palid şi cu părul negru, ca un copac sub cer.

— Ce-i? întrebă el. Ce este?

— Vreau să o văd, zise ea în şoaptă, dar şi cu un fel de reţinere în liniştea parcării. Numai o dată. Înainte să plecăm trebuie să o văd.

David îşi înfipse mâinile în buzunare şi se uită atent la trotuar. Toată ziua se zdrobiseră ţurţuri căzuţi de pe acoperişul în zigzag; acum zăceau rupţi lângă trepte.

— Ah, Norah, spuse încet. Te rog, hai acasă. Avem un fiu minunat.

— Ştiu, rosti ea, fiindcă erau în 1964 şi el era soţul ei şi întotdeauna cedase complet în faţa lui. Şi totuşi, părea că nu se putea mişca, nu în condiţiile în care simţea ce simţea, că lăsa în urmă o parte din ea însăşi, o parte fundamentală. Doar o clipă, David. De ce nu?

Privirile li se întâlniră, iar suferinţa din ochii lui îi făcură şi pe ai ei să se umple de lacrimi.

— Nu este aici. Vocea lui David era aspră. De aceea. La ferma familiei lui Bentley au un cimitir, în ţinutul Woodford. L-am rugat să o ducă acolo. Putem merge acolo la primăvară. Te rog, Norah, îmi frângi inima.

Norah închise ochii, simţind că se scurge ceva din ea la gândul că un nou-născut, fiica ei, fusese coborât în pământul rece de martie. Braţele care acum îl ţineau pe Paul erau înţepenite şi rigide, însă simţea că restul fiinţei ei este lichid, ca şi cum şi ea s-ar fi putut scurge în şanţuri şi dispărea odată cu zăpada. „David avea dreptate”, se gândi ea, nu voia să ştie lucrurile astea. Când el urcă treptele şi îşi puse braţele în jurul umerilor ei, dădu din cap şi păşiră unul lângă altul, traversând parcarea în lumina care se estompa. Fixă scaunul maşinii; conduse spre casă grijuliu, metodic; îl ţinură împreună pe Paul cât trecură prin verandă şi intrară pe uşă şi îl aşezară în camera lui, adormit. O consola într-o oarecare măsură felul în care David se ocupase de tot, cum avusese grijă de ea, şi nu se mai contrazisese cu el în legătură cu faptul că voia să o vadă pe fetiţa lor.

Însă acum, în fiecare noapte visa că pierdea ceva.

Paul adormise. Pe fereastră se vedeau crengi de sânger, cu muguri crescuţi de-a valma, care părea că

stau chiar sub cerul indigo ce începea să pălească. Norah se întoarse, îl mută pe Paul la celălalt sân şi închise din nou ochii, plutind. Se trezi brusc în umezeală, plânset, soare care umplea camera. Pieptul i se umplea din nou; trecuseră trei ore. Se aşeză; se simţea îngreunată, grasă, cu burta atât de lăsată, încât se prăbuşea de fiecare dată când se întindea, cu sânii ţepeni şi umflaţi de lapte, cu încheieturile care încă o dureau de la naştere. În hol, podelele îi scârţâiră sub picioare.

Pe măsuţa pentru schimbat scutece, Paul plânse şi mai tare, supărat, colorându-se într-un roşu neomogen. Îi desfăcu hăinuţele umede, scutecul de bumbac ud leoarcă. Avea pielea atât de delicată, picioruşele sfrijite şi înroşite ca aripioarele de pui jumulite. Undeva la graniţa minţii ei, fiica ei pândea în tăcere. Tampona cu alcool cordonul ombilical al lui Paul, aruncă scutecul lângă rufele murdare şi îmbrăcă pruncul din nou.

— Copilaş scump, murmură, ridicându-l. Scumpetea mea, zise ea, ducându-l jos.

În camera de zi jaluzelele erau coborâte încă, draperiile trase. Norah ajunse până la fotoliul confortabil de piele din colţ, desfăcându-şi halatul. Laptele se ridică din nou, cu ritmul lui de maree irezistibilă, cu atâta forţă, că părea că va şterge tot ceea ce reprezentase ea înainte. „Mă trezesc ca să dorm”, se gândi, aşezându-se la loc, nedumerită că nu îşi putea aminti cine scrisese asta.

Casa era liniştită. Cuptorul scoase un ţăcănit; afară frunzele foşneau. Mai departe, uşa băii se deschise şi se închise şi se auzea apa curgând încet. Bree, sora ei, coborî scările tiptil, îmbrăcată cu o cămaşă veche, ale cărei mâneci îi ajungeau până în vârful degetelor. Avea picioare albe şi mici, umbla desculţă pe podelele din lemn.

— Nu aprinde lumina, zise Norah.

— Bine. Bree veni şi atinse uşor căpşorul lui Paul. Ce face nepoţelul meu? Ce face dragul de Paul?

Norah se uită la faţa micuţă a fiului ei, mirată de numele lui, ca întotdeauna. Încă nu îl îmbrăca perfect, încă mai era ca o brăţară la încheietură, ceva ce ar putea cu uşurinţă să alunece şi să dispară. Citise despre

oameni – unde citise? nici asta nu îşi amintea – care refuzaseră să le pună copiilor nume săptămâni întregi, simţind că încă nu aparţineau acestei dimensiuni, erau suspendaţi încă între două lumi.

— Paul. O spuse cu voce tare, cu forţă şi hotărâre, cald precum o piatră în lumina soarelui. O ancoră.

Adăugă pentru ea, în tăcere, „Phoebe”.

— Îi e foame, rosti Norah. Îi e foame tot timpul.

— Aha, atunci seamănă cu mătuşa lui. Mă duc să iau nişte pâine prăjită şi cafea, vrei ceva?

— Apă, zise uitându-se la Bree cum ieşea din cameră, graţioasă, cu mâini şi picioare lungi.

Ce ciudat era că sora ei, care totdeauna fusese exact opusul ei, adversara ei, era cea pe care o dorea aici, dar acesta era adevărul.

Bree avea numai douăzeci de ani, dar era încăpăţânată şi atât de sigură pe ea, încât adesea lui Norah i se părea că ea era sora mai mare. În urmă cu trei ani, când era în liceu, Bree fugise cu un farmacist care locuia peste drum, un celibatar a cărui vârstă era de două ori mai mare decât a ei. Lumea îl învinovăţise pe el, care era destul de matur să înţeleagă anumite lucruri. Zburdălnicia lui Bree o puseseră pe seama pierderii tatălui în anii adolescenţei, şi toţi erau de părere că era o vârstă la care eşti vulnerabil. Preziseseră sfârşitul rapid al mariajului şi aşa se şi întâmplase.

Însă cine îşi imaginase că mariajul eşuat al lui Bree o va face mai maleabilă se înşelase.

Anumite lucruri începeau să se schimbe în lumea asta încă din copilăria lui Norah, iar Bree nu se întorsese acasă aşa cum era de aşteptat, cuminţită şi ruşinată, ci se înscrisese la facultate, schimbându-şi numele din Brigitte în Bree, pentru că îi plăcea cum suna – jovial, zicea ea, şi liber.

Mama lor, umilită de căsătoria scandaloasă şi de divorţul şi mai scandalos, se căsătorise cu un pilot care lucra la TWA şi se mutase la St. Louis, lăsându-şi fiicele de capul lor.

— Ei bine, cel puţin una din fiicele mele ştie să se poarte, spusese, ridicându-şi privirea din cutia cu porţelanuri pe care atunci le împacheta. Era toamnă,

aerul era rece şi frunzele aurii cădeau în ploaie. Părul ei blond platinat se învolburase în aer ca un nor şi o emoţie bruscă îi îndulcise trăsăturile delicate. Norah, nici nu-ţi închipui cât sunt de fericită că am măcar o fiică aşa cum trebuie. Chiar dacă nu te vei căsători niciodată, draga mea, vei fi întotdeauna o lady.

Norah se înroşise violent din pricina enervării şi a frustrării, în timp ce strecura o fotografie înrămată de-a tatălui ei într-o cutie de carton. Şi ea fusese şocată de impertinenţa lui Bree, de îndrăzneala ei şi o supăra şi faptul că regulile păreau că se inversaseră, că Bree o scosese la capăt, mai mult sau mai puţin, cu căsătoria, divorţul şi scandalul.

Detesta ce le făcuse Bree tuturor.

Îşi dorea cu disperare să fi făcut ea asta prima, dar ei nu i-ar fi trecut prin minte niciodată aşa ceva. Ea fusese cuminte dintotdeauna; asta era treaba ei. Fusese apropiată de tatăl ei, un om afabil, dezorganizat, specialist în domeniul ovinelor, care îşi petrecea zilele în cea mai apropiată cameră de la etaj citind ziarele sau la staţia de cercetare, stând printre oile cu ochi stranii, oblici şi gălbui. Îl iubise, şi toată viaţa se simţise obligată să compenseze cumva lipsa lui de atenţie faţă de familie, dezamăgirea mamei ei de a se fi căsătorit cu un bărbat atât de absent şi, în cele din urmă, propriile sentimente. Odată cu moartea lui, acest imbold de a îndrepta lucrurile, de a îndrepta lumea, nu făcuse decât să devină mai puternic, aşa că nu se opri, studiind în tăcere şi făcând ce se aşteptau toţi ca ea să facă. După absolvire, lucrase timp de şase luni la compania de telefonie, o slujbă care nu îi plăcuse şi la care renunţase bucuroasă atunci când se căsătorise cu David. Întâlnirea lor din raionul de lenjerie al magazinului universal Wolf Wile's, nunta rapidă şi restrânsă reprezentaseră punctul cel mai apropiat de noţiunea de nesăbuinţă, în cazul ei.

Viaţa lui Norah, cum îi plăcea lui Bree să spună, era ca un serial de comedie pentru televiziune.

— Pentru tine e bună, spunea ea, zăngănind brăţările late de argint ce-i împodobeau braţul până aproape de cot şi dându-şi pe spate părul lung. Eu nu aş suporta, aş înnebuni într-o săptămână, într-o zi!

Norah mocnea furioasă, o dispreţuia şi o invidia pe Bree şi îşi muşca limba; Bree frecventa nişte cursuri despre Virginia Woolf, se mutase împreună cu patronul unui restaurant de hrană organică din Louisville şi nu mai trecea pe la ea. În mod straniu, când Norah rămăsese însărcinată, totul se schimbase. Bree reîncepuse să o viziteze, aducând botoşei de dantelă şi brăţări de picior de argint micuţe, importate din India; le cumpărase dintr-un magazin din San Francisco. Adusese şi broşuri informative despre alăptat când auzise că Norah plănuia să renunţe la biberoane. În perioada aceea, Norah se bucura să o vadă, se bucura de cadourile drăguţe, lipsite de utilitate, de sprijinul primit din partea ei; în 1964, alăptarea la sân era un lucru revoluţionar şi avusese dificultăţi în a găsi informaţii despre acest subiect. Mama lor refuzase să discute ideea; femeile de la cercul de cusut pe care îl frecventa îi ziseseră că vor instala scaune în baie ca să îi asigure intimitatea. Spre uşurarea ei, Bree le ironizase în gura mare:

— Ce adunătură de mironosiţe! insistase ea. Nu le da atenţie.

Deşi Norah îi era recunoscătoare lui Bree pentru sprijin, câteodată, fără a spune cuiva, se simţea şi stânjenită. În lumea lui Bree, care în mare parte părea că există altundeva, în California, Paris sau New York, femeile tinere umblau prin casă goale până la brâu, se fotografiau cu bebeluşi la sânii enormi şi scriau articole care pledau pentru avantajele laptelui de mamă.

— Este absolut firesc; este în natura noastră de mamifere, îi explica Bree, dar numai la gândul că ea ar fi un mamifer, mânat de instincte, descris de cuvinte cum ar fi „alăptare” (atât de apropiat de „împerechere”, gândea ea, reducând o experienţă frumoasă la satisfacerea unei nevoi primare), Norah roşea şi îşi dorea să iasă din cameră.

Acum Bree se întorsese, aducând o tavă cu cafea, pâine proaspătă, unt. Când se aplecă să pună un pahar înalt de apă cu gheaţă pe masa de lângă Norah, părul lung îi alunecă în faţă, peste umăr. Împinse tava pe măsuţa de cafea şi se aşeză pe canapea, cu picioarele ei lungi încrucişate sub ea.

— David a plecat?

Norah încuviinţă din cap.

— Nici măcar nu l-am auzit când s-a trezit.

— Crezi că e bine pentru el să muncească atât de mult?

— Da, zise Norah ferm. Cred. Doctorul Bentley vorbise cu ceilalţi medici şi îi oferiseră nişte zile libere, dar David a refuzat. Cred că îi face bine să fie ocupat în perioada asta.

— Serios? Şi cu tine cum rămâne? întrebă Bree, muşcând din pâine.

— Cu mine? Mă simt bine, sincer.

Bree îşi flutură mâna liberă.

— Nu crezi că… începu, dar înainte să îl critice din nou pe David, Norah o întrerupse.

— Mă bucur atât de mult că eşti aici. Nimeni altcineva nu mai vorbeşte cu mine.

— Aiurea. Casa a fost tot timpul plină de oameni care voiau să vorbească cu tine.

— Am născut *gemeni,* Bree, spuse încet Norah, conştientă de visul ei, de peisajul gol, îngheţat, de căutarea ei disperată. Nimeni nu vrea să scoată un cuvânt despre ea. Toţi se poartă de parcă avându-l pe Paul ar trebui să fiu mulţumită, ca şi cum vieţile ar fi interschimbabile. Dar am născut gemeni. Am avut şi o fiică.

Se opri, întreruptă de senzaţia subită că se sufocă.

— Tuturor le pare rău, zise încet Bree. Se bucură mult şi suferă mult în acelaşi timp, doar că nu ştiu ce să spună.

Norah îl ridică pe umăr pe Paul, care acum dormea. Răsuflarea lui îi încălzea gâtul; îl mângâie pe spatele nu mai mare decât palma ei.

— Ştiu, spuse ea. Ştiu, dar totuşi…

— David nu ar fi trebuit să se întoarcă la serviciu atât de curând, zise Bree, au trecut numai trei zile.

— Îşi găseşte consolare în muncă, spuse Norah. Dacă aş lucra, şi eu m-aş întoarce.

— Nu, zise Bree clătinând din cap, nu te-ai întoarce, Norah. Ştii, nu îmi place să spun asta, dar David se închide în el, izolându-se cu sentimentele lui, iar tu

încă mai încerci să umpli golul, să repari lucrurile şi nu poţi.

Uitându-se atentă la sora ei, Norah se întrebă ce sentimente ţinuse ascunse farmacistul; în ciuda firii ei deschise, Bree nu vorbise niciodată despre scurta ei căsătorie. Şi chiar dacă acum Norah tindea să fie de acord cu ea, se simţea obligată să îl apere pe David, care, deşi copleşit de propria tristeţe, se ocupase de tot, de înmormântarea discretă şi extrem de restrânsă, de explicaţiile către prieteni, de curăţenia rapidă prin zdrenţele suferinţei.

— Trebuie să rezolve lucrurile în felul lui, zise, întinzându-se ca să ridice jaluzelele. Cerul devenise senin şi strălucitor şi se părea că mugurii de pe ramuri crescuseră în ultimele câteva ore. Aş fi vrut să o văd, Bree. Toţi cred că e ceva macabru, dar eu aş fi vrut să o ating, măcar o dată.

— Nu e macabru, spuse încet Bree. Nu mi se pare deloc exagerat.

Urmă o tăcere pe care Bree încercă să o rupă stângaci, oferindu-i lui Norah ultima felie de pâine cu unt.

— Nu mi-e foame, minţi Norah.

— Trebuie să mănânci, zise Bree. O să slăbeşti oricum. Este unul dintre marile avantaje puţin cunoscute ale alăptării.

— Nu chiar puţin cunoscute, spuse Norah. Tu le repeţi tot timpul.

Bree râse.

— Cred că aşa e.

— Sincer, spuse Norah, întinzându-se după paharul cu apă, mă bucur că eşti aici.

— Ei, zise Bree un pic stânjenită, unde altundeva să fiu?

Căpşorul lui Paul avea o greutate călduţă, şi părul fin şi des se simţea moale pe gâtul ei. Îi lipsea oare sora lui geamănă, se întreba Norah, acea prezenţă dispărută, camarada din scurta lui viaţă? Va avea oare întotdeauna sentimentul că a pierdut ceva? Îl mângâie pe cap, uitându-se pe fereastră, unde dincolo de copaci zări sfera îndepărtată şi stinsă a lunii, vag profilată pe cer.

Mai târziu, când Paul adormi, Norah făcu un duş. Probă şi aruncă trei schimburi diferite, fuste pe talie, pantaloni care se mulau pe şolduri. Fusese dintotdeauna micuţă, suplă şi bine proporţionată, dar acum, lipsa de graţie a corpului ei o uimea şi o deprima. În cele din urmă, disperată, îşi puse vechea ei bluză groasă de gravidă, mulţumitor de largă, pe care jurase că nu o va mai purta vreodată. Îmbrăcată, dar desculţă, rătăci prin casă, luând fiecare cameră la rând. Asemenea trupului ei, camerele parcă se revărsau, sălbatice, haotice, scăpate de sub control. Peste tot se adunase un strat subţire de praf, hainele erau împrăştiate alandala şi cuverturile luate de pe paturile nefăcute. Praful de pe comodă fusese şters acolo unde David aşezase o vază cu narcise, deja ofilite pe margini; şi geamurile erau murdare. Bree urma să plece după încă o zi, după care avea să vină mama lor. La acest gând, Norah se aşeză pe marginea patului neajutorată, cu o cravată a lui David atârnându-i în mână. Dezordinea casei o apăsa ca o greutate, de parcă lumina soarelui ar fi căpătat substanţă şi gravitate. Nu avea energia de a se opune, şi lucrul cel mai jalnic era că nu părea să îi mai pese.

Cineva sună la uşă. Ecoul paşilor apăsaţi ai lui Bree se răspândea prin toată casa.

Norah recunoscu imediat vocile. Rămase încă o clipă pe loc, vlăguită, întrebându-se cum să o facă pe Bree să îi gonească, însă vocile se apropiară, lângă scară, îndepărtându-se iarăşi când musafirii intrară în camera de zi; erau de la cercul de seară al bisericii; aduseseră cadouri, dornice să vadă bebeluşul. Veniseră deja două grupuri de prietene, unul de la cercul de cusut şi celălalt de la clubul de pictură pe porţelan; umpluseră frigiderul cu mâncare şi îl trecuseră pe Paul din mână în mână, ca pe un trofeu. Şi Norah făcuse toate acestea pentru proaspetele mămici de nenumărate ori, şi acum era foarte surprinsă să descopere că o încercau mai degrabă resentimente, decât gânduri de apreciere: întreruperile, povara scrisorelelor de mulţumire, iar de mâncare oricum nu îi păsa; nici măcar nu o voia.

Bree o strigă. Norah coborî fără să se obosească să se dea cu ruj sau să se pieptene. Era încă desculţă.

— Arăt îngrozitor, anunţă sfidătoare când intră în cameră.

— Vai, nu, zise Ruth Starling, bătând cu mâna în canapeaua de lângă ea pentru a o invita să se aşeze, deşi Norah observă cu o satisfacţie stranie privirile schimbate de ceilalţi.

Se aşeză ascultătoare, cu gleznele încrucişate şi punându-şi mâinile în poală aşa cum făcea când era fetiţă la şcoală.

— Paul tocmai a adormit, spuse. Nu vreau să-l trezesc.

În vocea ei se simţea mânie, ba chiar agresivitate.

— E în ordine, draga mea, zise Ruth.

Avea aproape şaptezeci de ani, părul cărunt şi fin, coafat cu grijă.

Soţul ei, bărbatul cu care fusese căsătorită timp de cincizeci de ani, se prăpădise cu un an în urmă. Cu ce preţ, se întrebă Norah, cu ce preţ îşi păstra acum înfăţişarea, conduita jovială?

— Ai trecut prin atâtea probleme, zise Ruth.

Norah o simţi din nou pe fiica ei, o prezenţă care nu se arăta vederii, şi îşi stăpâni o pornire bruscă de a alerga sus ca să vadă ce-i cu Paul. „Înnebunesc”, se gândi ea şi se uită ţintă la podea.

— Ce-aţi zice de un ceai? întrebă Bree, cu o stânjeneală veselă, înainte să îi răspundă cineva, dispăru în bucătărie.

Norah făcu tot posibilul să se concentreze asupra conversaţiei: bumbac sau batist pentru pernele de la spital, ce credeau oamenii despre noul pastor, dacă ar trebui să doneze sau nu pături la Armata Salvării, apoi Sally le anunţă că în noaptea de dinainte Kay Marshall născuse o fetiţă.

— Are trei kilograme două sute, spuse Sally. Kay arăta minunat. Bebeluşul e superb. I-au pus numele Elizabeth, după bunica ei, şi se pare că a fost o naştere uşoară.

Se aşternu apoi tăcerea, căci toată lumea îşi dădu seama ce se întâmplase. Norah simţi că liniştea creştea dintr-un loc plasat în centrul fiinţei ei, răspândindu-se

în valuri prin cameră. Sally o privi şi faţa i se îmbujoră din pricina regretului.

— Vai, zise ea. Vai, Norah, îmi pare atât de rău.

Norah vru să vorbească şi să pună lucrurile din nou în mişcare. I se învârteau în minte cuvintele potrivite, dar părea că nu îşi găsea vocea să le elibereze. Aşa că doar stătu acolo tăcută, şi liniştea deveni un lac, apoi un ocean, în care ar fi putut să se înece cu toţii.

— Ei, spuse vioaie Ruth, fii binecuvântată, Norah! Probabil că eşti extenuată…

Scoase un pachet voluminos, împachetat în ceva strălucitor, cu un ciorchine de panglici înguste, devenite fundiţe. Am strâns bani pentru ceva mai deosebit, gândindu-ne că probabil ai toate acele de siguranţă pentru scutece pe care o mamă şi le-ar putea dori.

Femeile râseră, uşurate. Norah zâmbi şi ea şi deschise cutia, rupând hârtia: un scăunel îmbrăcat în pânză şi cu rame metalice, asemănător cu unul pe care îl admirase ea odată în casa unei prietene.

— Evident, nu o să îl poată folosi câteva luni de acum înainte, zise Sally. Dar nu ne-am putut gândi la ceva mai bun pentru perioada când va începe să meargă!

— Iată încă ceva, spuse Flora Marshall, care se ridică, ţinând două pachete moi în mână.

Flora era mai în vârstă decât celelalte membre ale grupului, mai în vârstă chiar şi decât Ruth, slabă, dar vânjoasă şi activă, împletea păturici pentru fiecare bebeluş care se năştea. Bănuind că Norah ar putea avea gemeni, după dimensiunile pântecului, împletise două pături primitoare, lucrând la ele în timpul întâlnirilor lor de seară şi al orei pentru cafea de la biserică; venea mereu cu geanta plină de ghemuri moi şi viu colorate. Amestecase tonuri de galben pastelat, verde, bleu pal şi roz – nu voia să se apuce să parieze dacă vor fi băieţei sau fetiţe, glumea ea, însă era foarte sigură că vor fi gemeni. La momentul respectiv, nimeni nu o luase în serios.

Norah luă cele două pachete, înăbuşindu-şi lacrimile. Lâna moale, bine-cunoscută, îi curse în poală în cascadă când desfăcu primul pachet, iar fiica ei

dispărută îi păru foarte aproape. Norah simţi un val de recunoştinţă pentru Flora care, cu înţelepciunea specifică bunicilor, ştiuse exact ce să facă. Rupse şi al doilea pachet, nerăbdătoare să vadă cea de-a doua păturică, la fel de colorată şi moale ca prima.

— E puţin cam mare, se scuză Flora, când salopeta îi căzu în poală, dar oricum, cresc repede la vârsta asta.

— Unde-i cealaltă pătură? întrebă Norah. Îşi auzi vocea aspră, ca ţipătul unei păsări, ceea ce o surprinse; toată viaţa fusese cunoscută pentru calmul ei, se mândrise cu firea ei paşnică şi cu alegerile luate cu grijă. Unde-i păturica pe care ai tricotat-o pentru fetiţa mea?

Flora se îmbujoră la faţă şi se uită prin cameră după ajutor. Ruth îi luă mâna lui Norah şi o strânse. Norah simţi pielea fină, apăsarea surprinzătoare a degetelor. David îi spusese odată cum se numeau oasele acelea, dar nu îşi amintea; mai rău, începuse să plângă.

— Gata, gata. Ai un băieţel minunat, zise Ruth.

— A avut o soră, şopti Norah, hotărâtă, uitându-se la toate feţele din jur.

Veniseră aici din amabilitate. Erau triste, da, iar ea le întrista şi mai mult cu fiecare clipă care trecea. Ce se întâmpla cu ea? Toată viaţa se străduise atât de mult să facă numai ce trebuie.

— O chema Phoebe. Vreau să-i spună cineva pe nume, mă auziţi? Se ridică în picioare. Vreau să îşi aducă aminte cineva cum o chema.

În clipa următoare avea o batistă rece pe frunte, şi câteva mâini o ajutau să se întindă pe canapea. Îi spuseră să închidă ochii şi ea se supuse. Lacrimile i se scurgeau încă de sub pleoape, ca un izvor care se umflă, şi părea că nu se putea opri. Musafirii vorbeau din nou – cuvintele învălătucindu-se precum zăpada în bătaia vântului – discutând despre ce era de făcut. Nu era ceva neobişnuit, spunea cineva; chiar şi în cele mai fericite împrejurări, nu era deloc ciudat să aibă o criză bruscă la câteva zile după naştere. Ar trebui să îl sune pe David, sugeră o altă voce, dar interveni Bree, calmă şi plină de graţie, şi le conduse pe toate până la uşă. Când plecară, Norah deschise ochii şi o văzu pe Bree

purtând unul dintre şorţurile ei, cel cu cordon cu linii şerpuite, legat lejer în jurul taliei ei subţiri.

Pătura Florei Marshall era pe podea, împachetată în hârtie, iar ea o ridică, trecându-şi degetele prin ţesătura moale. Norah se şterse la ochi şi vorbi.

— David a zis că avea părul negru. Aşa de moale.

Bree se uită fix la ea.

— Ai spus că vrei o slujbă de înmormântare, Norah. Ce mai aştepţi, de ce să nu o faci acum? Poate că o să te mai liniştească sufleteşte.

Norah clătină din cap.

— David şi ceilalţi au dreptate, ar trebui să mă concentrez asupra copilului pe care îl am.

Bree ridică din umeri.

— Numai că nu faci asta. Cu cât încerci mai mult să nu te gândeşti la ea, cu atât te gândeşti mai mult. David este doar doctor, adăugă, nu e Dumnezeu.

— Fireşte că nu e, zise Norah, ştiu asta.

— Câteodată nu sunt convinsă că ştii.

Norah nu răspunse. Pe podeaua lustruită, de lemn, jucau diverse forme, umbrele frunzelor săpând găuri în lumină. Ceasul de pe cămin ticăia încet. Simţea că ar trebui să fie furioasă, dar nu era. Ideea slujbei de înmormântare părea să fi oprit scurgerea de energie şi de voinţă din ea, care începuse pe treptele spitalului şi care nu se sfârşise nici în acel moment.

— Poate că ai dreptate, spuse. Nu ştiu, poate. Ceva foarte scurt, sobru.

Bree îi înmâna telefonul.

— Uite, începe să te interesezi.

Norah trase adânc aer în piept şi începu. Mai întâi îl sună pe noul pastor şi se trezi explicând că voia o slujbă, da, şi afară, în aer liber. Da, indiferent dacă plouă sau e vreme bună. „Pentru Phoebe, fiica mea moartă la naştere.” În următoarele două ore, repetă aceste cuvinte de nenumărate ori: florăresei, femeii care se ocupa de anunţuri în redacţia de la *The Leader,* prietenelor ei de la cercul de cusut, care fură de acord să realizeze aranjamentul floral. De fiecare dată, Norah simţea cum liniştea din fiinţa ei creşte, ia proporţii, asemănându-se cu eliberarea simţită atunci când Paul

se alăpta de la pieptul ei, restabilindu-i legătura cu lumea.

Bree plecă la cursuri, iar Norah străbătu casa cufundată în tăcere, examinând haosul. În dormitor, lumina după-amiezii intra în valuri pe geam, accentuând fiecare amănunt al dezordinii. Văzuse această dezordine în fiecare zi, fără să îi pese, însă acum, pentru prima oară de când născuse, se simţea mai degrabă energică decât inertă. Întinse cearşafurile pe paturi, deschise ferestrele, şterse praful. Aruncă de pe ea îmbrăcămintea de gravidă din stofă groasă. Căută în dulap până când găsi o fustă care să i se potrivească şi o bluză care să nu i se muleze pe sâni. Se încruntă la imaginea din oglindă, încă foarte plină, dolofană, dar deja se simţea mai bine. Îşi aranja părul pe îndelete, pieptănându-l de o sută de ori. Când termină, peria se umpluse, un cuib gros din puf de aur, toată bogăţia sarcinii care cădea odată cu normalizarea nivelului hormonal. Ştia că asta se va întâmpla. Şi cu toate astea pierderea îi aduse lacrimi în ochi.

„Gata, îşi zise severă, dându-se cu ruj şi alungându-şi lacrimile. Destul, Norah Asher Henry.”

Îşi trase la repezeală un pulover pe ea înainte să coboare şi îşi găsi pantofii bej cu tocul plat. Cel puţin picioarele i se dezumflaseră.

Se duse să vadă ce face Paul – încă mai dormea, respirând uşor pe lângă degetele ei – puse la cuptor o caserolă îngheţată, aşeză masa şi deschise o sticlă cu vin. Tocmai arunca florile veştejite, ale căror tulpini se simţeau reci şi moi în mână, când se deschise uşa de la intrare. Inima îi bătu repede la auzul paşilor lui David, apoi el apăru în uşă, cu faţa îmbujorată de atâta mers, îmbrăcat într-un costum închis la culoare, care venea larg pe trupul lui suplu. Era obosit, şi îl văzu cum observă cu uşurare curăţenia din casă, hainele cu care era obişnuit, mirosul de mâncare gătită. Avea în mână un buchet de narcise galbene, adunate din grădină. Când îl sărută, îi simţi buzele reci.

— Salut, zise el. Se pare că ai avut o zi bună.

— Da, a fost o zi bună.

Era cât pe ce să îi povestească ce făcuse, dar în loc de asta îi pregăti o băutură: whisky simplu, cum îi

plăcea lui. Se sprijini de măsuţă în timp ce ea spăla salata.

— Dar tu? întrebă ea, oprind apa.

— N-a fost rea, îi răspunse. Am avut treabă. Îmi pare rău pentru noaptea trecută. Un pacient a făcut atac de cord. Din fericire, nu a fost fatal.

— Avea legătură cu oasele? întrebă ea.

— A, da. A căzut de pe scări. Şi-a fracturat tibia. Copilul doarme?

Norah aruncă o privire la ceas şi oftă.

— Cred că ar trebui să îl trezesc, dacă vreau să îl obişnuiesc vreodată cu un program.

— Mă duc eu, zise David, luând florile cu el.

Îi auzi paşii la etaj şi şi-l imagină aplecându-se ca să atingă uşor fruntea lui Paul, să îl ţină de mânuţă, dar după câteva minute David se întoarse singur, în jeans şi pulover.

— Era atât de liniştit, zise David. Să îl lăsăm să doarmă.

Merseră în camera de zi şi se aşezară împreună pe canapea. Pentru o clipă, fu ca pe vremuri: numai ei doi, iar lumea înconjurătoare era un loc care putea fi înţeles, plin de promisiuni. Norah plănuise să îi împărtăşească noile intenţii lui David la cină, dar acum, deodată, se pomeni că îi povesteşte despre slujba simplă pe care o organizase, despre anunţul pe care îl dăduse la ziar. Pe măsură ce vorbea, observa că privirea lui David devenea din ce în ce mai fixă, căpătând un aer de vulnerabilitate. Expresia lui o făcu să ezite; arăta de parcă ar fi fost demascat, iar ea vorbea cu un străin a cărui reacţie nu o putea anticipa. Ochii îi păreau acoperiţi de negură, iar ea nu reuşea să-şi dea seama ce se întâmpla în mintea lui.

— Nu îţi place ideea, zise ea.

— Nu e vorba de asta.

Văzu din nou suferinţa din ochii lui; îi răzbătea şi din glas. Dorind să-i aline durerea, simţi nevoia să-şi ia cuvintele înapoi, dar ghicea inerţia de mai devreme, înlăturată cu un efort atât de mare, stând la pândă în cameră.

— Asta m-a ajutat, spuse ea. Nu e ceva rău.

— Nu, răspunse el, nu e rău.

Era pe punctul de a spune mai multe, dar se opri şi se ridică, îndreptându-se spre fereastră şi privind atent către părculeţul de peste drum, în întunericul de afară.

— Fir-ar să fie, Norah, spuse pe un ton grav şi aspru, pe care nu îl mai folosise până atunci.

Ea se sperie, căci cuvintele lui erau încărcate de furie.

— De ce trebuie sa fii aşa de încăpăţânată? Măcar trebuia să-mi fi spus şi mie înainte să suni la ziare!

— E moartă, zise Norah, înfuriată şi ea acum. Nu e nimic ruşinos. Nu există motive pentru care să facem din asta un secret.

David, cu umerii parcă brusc ţepeni, nu se întoarse spre ea. Un străin care purta pe braţ un halat corai în magazinul universal Wolf Wile's îi păruse la un moment dat ciudat de familiar, ca şi cum ar fi fost cineva pe care îl cunoscuse bine cândva şi pe care nu îl mai văzuse de ani de zile. Însă acum, după un an de căsătorie, abia dacă îl mai recunoştea.

— David, ce se întâmplă cu noi? spuse ea.

El tot nu se întoarse. Mirosul de carne şi cartofi inundă încăperea; ea îşi aminti de cina care se încălzea în cuptor, iar stomacul i se agită, chinuit de foamea pe care o ignorase toată ziua. La etaj, Paul începu să plângă, dar ea rămase pe loc, aşteptând răspunsul lui.

— Nu se întâmplă nimic cu noi, zise în cele din urmă. Când se întoarse, durerea stăruia încă în ochii lui, dar mai era ceva – un fel de hotărâre – pe care ea nu o înţelegea. Faci din ţânţar armăsar, Norah, spuse, ceea ce presupun că e de înţeles.

Era rece, indiferent şi o trata de sus. Paul plângea şi mai tare. Forţa furiei se învolbură în jurul lui Norah, iar ea se repezi sus, unde luă în braţe copilul şi îl schimbă, cu multă blândeţe, tremurând de mânie în tot acest timp. Urmară scăunelul-balansoar, nasturii, eliberarea binecuvântată. Închise ochii. La parter, David se plimba dintr-o cameră într-alta. El cel puţin îşi atinsese fiica, îi văzuse faţa.

Ea va organiza această slujbă, va merge până în pânzele albe. Simţea nevoia să o facă pentru ea însăşi.

Încet-încet, pe măsură ce îl alăpta pe Paul şi afară începea să se întunece, ea se calmă, redeveni acel râu

întins şi liniştit care acceptă lumea şi o poartă încetişor în aval. Afară, iarba creştea încet, în linişte; sacii cu ouă de păianjeni începeau să se spargă; aripile păsărilor vibrau în timpul zborului. „E ceva sacru”, se pomeni gândind, unită printr-o legătură, prin copilul din braţele ei şi cel din pământ, de tot ce era în viaţă şi de tot ce avusese vreodată viaţă. Rămase o vreme cu ochii închişi, iar când îi deschise, se sperie atât de întuneric, cât şi de frumuseţea care o înconjura: un mic patrulater de lumină, reflectat de mânerul de sticlă al uşii, tremura pe perete; noua păturică a lui Paul, împletită cu drag, cădea în valuri din pătuţ, iar, pe comodă, narcisele lui David, cu petale delicate ca o pieliţă, scânteiau în lumina ce venea din hol.

IV

Când vocea i se stinse în parcarea goală, Caroline trânti portiera şi încercă să-şi croiască drum prin zăpadă. După câţiva paşi, se opri şi se întoarse după copil. Scâncetele slabe ale lui Phoebe răsunau în beznă, împingând-o pe Caroline de partea cealaltă a drumului, trecând de pătratele largi de lumină şi îndreptându-se către uşile automate ale magazinului alimentar. Erau închise. Caroline strigă şi bătu la uşă, iar vocea i se împleti cu plânsul lui Phoebe. Înăuntru, culoarele puternic luminate erau goale. Lângă uşă era o găleată cu mop, pusă deoparte; cutiile de conserve luceau în tăcere. Timp de câteva minute, Caroline tăcu, ascultând cum plânge Phoebe şi cum vântul suflă în rafale printre copaci. Apoi îşi făcu puţin curaj şi o luă spre partea din spate a magazinului. Uşa glisantă de metal din faţa platformei de încărcare era închisă, dar ea urcă până acolo oricum, simţind mirosul produselor în putrefacţie pe betonul rece şi plin de grăsime în locurile în care se topise zăpada. Ciocăni tare în uşă, atât de mulţumită de ecoul loviturii, încât mai lovi de câteva ori, până când nu mai putu respira.

— Chiar dacă e cineva înăuntru, scumpo, ceea ce mă îndoiesc, nu o să deschidă prea curând.

Era o voce de bărbat. Caroline se întoarse şi îl văzu stând în picioare pe planul înclinat ca o rampă, care permitea camioanelor să dea cu spatele în zona de încărcare. Chiar şi de la distanţa asta, îşi dădea seama că era o persoană robustă. Purta o haină voluminoasă şi o căciulă tricotată de lână. Îşi ţinea mâinile adânc înfipte în buzunare.

— Copilaşul meu plânge, zise ea fără rost. Mi-a murit bateria maşinii. E un telefon chiar lângă uşa din faţă, dar nu pot ajunge la el.

— Ce vârstă are copilul? întrebă bărbatul.

— E nou-născut, îi spuse Caroline, care abia mai gândea; era pe punctul de a izbucni în lacrimi şi panica îi răzbătea din glas.

Era ridicol – era lucrul pe care îl detestase dintotdeauna, şi totuşi iată că ajunsese aici – o tânără neajutorată în mijlocul drumului.

— E sâmbătă seară, observă bărbatul, vocea lui străbătând spaţiul înzăpezit dintre ei. În spatele parcării, strada era liniştită. Probabil că sunt închise toate atelierele mecanice din oraş.

Caroline nu răspunse.

— Uitaţi, doamnă, începu el rar, cu o voce fermă, menită să-ţi potolească temerile. Caroline îşi dădu seama că era calm în mod voit, intenţionat liniştitor; poate chiar credea că e nebună. Din greşeală mi-am lăsat cablurile de conectare la alt şofer de camion săptămâna trecută, aşa că nu vă pot ajuta să scoateţi maşina de aici. Dar e frig, aşa cum spuneaţi. De ce nu veniţi să staţi cu mine în camion? E cald. Am venit cu un transport de lapte aici, acum câteva ore, şi aşteptam să văd cum e vremea. Ceea ce vreau să spun, doamnă, e că sunteţi bine-venită să staţi cu mine în cabină şi între timp vă puteţi gândi la ce aveţi de făcut. Când Caroline nu răspunse imediat, adăugă: Mă gândeam la copilaş…

Ea cercetă cu privirea parcarea până într-o margine, unde era staţionat un camion cu cabină închisă la culoare, din care lumina se revărsa în întunericul din jur. Îl văzuse mai devreme, dar nu-l băgase în seamă, era ca o cutie lungă, argintie şi posomorâtă, părând o clădire la marginea lumii. În braţele ei, Phoebe gemu, trase aer în piept şi începu din nou să plângă.

— Bine, decise Caroline, cel puţin pentru moment.

Păşi cu grijă pe lângă nişte cepe storcite. Când ajunse la capătul rampei, el era acolo, întinzându-i o mână şi ajutând-o să coboare. Acceptă ajutorul, stânjenită, dar şi recunoscătoare, căci simţea gheaţa formată sub legumele în putrefacţie şi sub stratul de zăpadă. Privi în sus ca să îi vadă faţa, acoperită de o barbă deasă, şi o şapcă trasă peste sprâncene şi, sub ea, ochi negri – ochi blânzi. „E ridicol, îşi spuse, pe când mergeau împreună prin parcare, e nebunesc şi stupid.” Ar fi putut fi un criminal care s-o ciopârţească cu toporul. Însă adevărul era că oboseala o copleşise prea tare ca să îi mai pese.

O ajută să ia nişte lucruri din maşină şi să se instaleze în cabină, ţinând-o pe Phoebe în timp ce Caroline urca în scaunul înalt, ca mai apoi să i-o

întindă până sus. Caroline mai turnă lapte din termos în biberon. Phoebe era atât de agitată, încât îi trebuiră câteva minute să-şi dea seama că sosise mâncarea, şi chiar şi atunci îi fu greu să înceapă să sugă. Caroline o mângâie uşor pe obraz şi, în cele din urmă, Phoebe apucă strâns tetina şi începu să bea.

— Cam ciudat, nu? zise bărbatul după ce bebeluşul se linişti. Se urcase şi el în scaunul şoferului. Motorul torcea în întuneric, liniştitor, ca o mare felină, iar lumea se întindea în faţa lor până la orizontul întunecat. Zăpada asta, în Kentucky, vreau să spun.

— Se întâmplă o dată la câţiva ani, zise ea. Nu sunteţi de aici?

— Sunt din Akron, Ohio, spuse el. Adică, acolo m-am născut. Dar de cinci ani bat drumurile. Mi-ar plăcea să cred că, în ultima vreme, sunt un cetăţean al lumii.

— Şi nu vă simţiţi singur? întrebă Caroline, închipuindu-se pe sine într-o seară obişnuită, singură în apartamentul ei.

Nu-i venea să creadă că se afla acolo, stând de vorbă atât de prieteneşte cu un străin. Era ciudat, dar în acelaşi timp incitant, ca atunci când te confesezi unei persoane întâlnite în autobuz sau în tren.

— Ba da, câteodată, recunoscu el. E o muncă singuratică. Dar la fel de des mi se întâmplă să întâlnesc pe câte cineva neaşteptat. Ca în seara asta.

În cabină era cald, şi Caroline simţi cum se relaxează, cum se lasă tot mai mult pe spate în scaunul înalt şi confortabil. Încă mai ningea, slab, în lumina felinarelor. Maşina ei se afla în mijlocul parcării – o formă întunecată, solitară, abia suflată cu zăpadă.

— Încotro mergeaţi? o întrebă el.

— Doar până la Lexington. Pe autostradă a fost un accident la câţiva kilometri mai în urmă, iar eu am crezut că aşa ajung mai repede.

Pe chipul lui se reflecta slab lumina felinarelor, şi el zâmbi. Zâmbi, spre uimirea ei, după care amândoi izbucniră în râs.

— Socoteala de-acasă, zise el.

Caroline dădu aprobator din cap.

— Uitaţi ce este, spuse el după o clipă de tăcere. Dacă mergeţi numai până la Lexington, aş putea să vă

duc eu. Pot foarte bine să înnoptez acolo, nu aici. Şi mâine – eh, mâine e duminică, nu? Dar luni dimineaţă, la prima oră, puteţi suna la o firmă de tractări să vă aducă maşina. O să fie în siguranţă aici, vă garantez.

Lumina felinarelor cădea pieziş pe feţişoara lui Phoebe. Bărbatul se aplecă şi îi atinse foarte blând fruntea cu mâna sa mare. Lui Caroline îi plăceau mişcările lui stângace, calmul lui.

— Ar fi foarte bine, decise ea. Dacă nu vă deranjează.

— O, nu, spuse el. Să fiu al naibii! Ah, iertaţi-mă! Lexington mi-era în drum.

El aduse restul lucrurilor din maşina ei, sacoşele cu cumpărături şi păturile. Îl chema Al, Albert Simpson. Bâjbâi pe podeaua cabinei şi culese de sub scaun încă o cană, pe care o şterse atent cu o batistă înainte să-i toarne şi ei cafea din termosul său. Ea bău, încântată că era tare, bucuroasă de căldură şi de compania cuiva care nu ştia nimic despre ea. Se simţi în siguranţă şi ciudat de fericită, deşi aerul din cabină era stătut şi mirosea a şosete murdare, iar în braţele ei dormea un bebeluş care nu era al ei. În timp ce conducea, Al îi spuse poveşti din viaţa sa pe şosele, despre parcările pentru tiruri în care putea să facă un duş şi despre cum panglica drumului se desfăşura sub roţile lui pe măsură ce înghiţea nopţile, una după alta.

Legănată de huruitul înfundat al roţilor, de căldură şi de zăpada care se cernea în lumina farurilor, Caroline aproape aţipi. Când intrară în parcarea complexului rezidenţial unde locuia, camionul ocupă cinci spaţii de parcare. Al se dădu jos să o ajute să coboare şi lăsă motorul pornit cât timp îi duse lucrurile pe scări, până la uşa casei. Caroline îl urmă, cu Phoebe în braţe. O perdea se dădu la o parte, fulgerător, în dreptul unei ferestre de la parter – Lucy Martin spiona, ca de obicei – şi Caroline se opri o secundă, copleşită brusc de o senzaţie de ameţeală. Totul în jur era exact la fel, dar ea cu siguranţă nu mai era femeia care plecase de aici în toiul nopţii trecute, croindu-şi o potecă prin zăpadă până la maşină. Se transformase atât de mult, încât ar fi trebuit să intre acum în cu totul alte camere, sub alte lumini. Şi totuşi, cheia ei veche se strecură cu aceeaşi

uşurinţă în broască şi ţăcăni ca întotdeauna. Când uşa se deschise, Caroline o introduse pe Phoebe într-o cameră pe care o ştia pe de rost: covorul rezistent, maro-închis, canapeaua şi fotoliul cu tapiţerie ecosez pe care le cumpărase în sezonul de reduceri, măsuţa de cafea cu blat de sticlă, romanul pe care îl citea înainte de culcare – *Crimă şi pedeapsă* – cu semnul de carte pus grijuliu înăuntru. Îl lăsase pe Raskolnikov confesându-i-se Soniei, îi văzuse apoi în vis pe amândoi în mansarda aceea rece şi se trezise când zbârnâise telefonul, înconjurată de ninsoarea care umplea străzile.

Al rămase stânjenit în uşă. Ar fi putut fi un criminal în serie, un violator, un ucigaş plătit. Ar fi putut fi orice.

— Am o canapea care se face pat, spuse ea. Puteţi rămâne aici în noaptea asta, dacă vreţi.

După o clipă de ezitare, el păşi înăuntru.

— Şi soţul dumneavoastră? întrebă, privind în jur.

— Nu am soţ, spuse ea, apoi, dându-şi seama că făcuse o greşeală, adăugă: Nu mai am.

El o studie, ţinând în mână fesul de lână de sub care ieşise un păr neaşteptat de cârlionţat şi de negru. Ea se simţi înceată, însă surescitată de la cafea şi din cauza oboselii, şi se gândi brusc cum o vedea el în clipa aceea – în uniforma de soră medicală, cu părul nepieptănat de ore întregi, cu haina descheiată, cu copilaşul în braţe – braţele ei obosite.

— Nu vreau să vă cauzez nicio neplăcere, spuse el.

— Neplăcere? zise ea. Aş mai fi şi acum în parcare dacă n-aţi fi fost dumneavoastră.

El zâmbi atunci larg, se întoarse la camion şi reveni câteva minute mai târziu cu o geantă paralelipipedică mică, din pânză verde-închis.

— Se uita cineva de la fereastra de jos. Eşti sigură că nu îţi fac probleme?

— Era Lucy Martin, spuse Caroline. Phoebe se tot agita, aşa că luă biberonul de la încălzit, testă temperatura laptelui pe mână şi se aşeză. E o bârfitoare notorie. Crede-mă, tocmai i-ai oferit subiectul zilei.

Phoebe nu voia să mănânce, dar începu să scâncească, iar Caroline se ridică şi începu să se

plimbe cu ea prin cameră, murmurând. Între timp, Al se apucă de treabă. Într-o clipită desfăcuse canapeaua şi făcuse patul, cu îndoituri ascuţite milităreşti ale lenjeriei, la fiecare colţ. Când Phoebe tăcu în sfârşit, Caroline făcu un semn cu capul şi şopti un noapte bună. Închise uşa dormitorului cu destulă fermitate. Îi trecuse prin minte că Al este genul de om care ar observa absenţa pătuţului.

Pe drum, Caroline făcuse planuri, aşa că acum trase un sertar de la comodă şi îi vărsă conţinutul, ordonându-l pe podea într-o grămăjoară, apoi aşeză pe fund două prosoape şi le înveli cu un cearşaf împăturit, punând-o pe Phoebe în acest culcuş, între nişte pături mici. Când se urcă în pat, oboseala o doborî ca un val şi adormi imediat, lunecând într-un somn greu şi fără vise. Nu îl auzi nici pe Al, care sforăia tare în camera de zi, nici zgomotul plugurilor de zăpadă care se mişcau prin parcare, nici uruitul maşinilor de gunoi de pe stradă. Totuşi, când Phoebe se agită la un moment dat pe la miezul nopţii, Caroline fu în picioare imediat. Se mişcă prin întuneric ca prin apă, extenuată şi totuşi coerentă, schimbând scutecul lui Phoebe, încălzindu-i laptele, concentrându-se asupra copilaşului din braţele ei şi asupra sarcinilor care o aşteptau – atât de urgente, mistuitoare, imperative – sarcini pe care numai ea le putea îndeplini şi care nu mai puteau aştepta.

Caroline se trezi într-o încăpere inundată de lumină şi în miros de ouă cu şuncă. Se ridică, îmbrăcând capotul, şi se aplecă peste chipul liniştit al fetiţei. Merse apoi la bucătărie, unde Al ungea cu unt pâinea prăjită.

— Bună, spuse el privind-o. Se pieptănase, dar părul tot îi mai stătea ondulat. Avea un început de chelie, şi purta la gât un lănţişor cu medalion de aur. Sper că nu te superi ca m-am simţit ca acasă. Ieri nu am mâncat de seară.

— Miroase bine, zise Caroline, şi mie mi-e foame.

— Bine atunci, spuse, întinzându-i o ceaşcă de cafea. E bine că am făcut mai multă. Ai o căsuţă îngrijită, drăguţă şi ordonată.

— Îţi place? întrebă ea. Cafeaua era mai tare şi mai neagră decât o făcea ea de obicei. Eu mă gândeam să mă mut.

Rămase surprinsă de propriile cuvinte, dar acestea, odată rostite, păreau reale. O lumină familiară cădea pe covorul maro-închis şi pe braţul canapelei. Afară picura apă de pe streşini. Ani de zile economisise bani, imaginându-se într-o casă ori trăind o aventură, şi iat-o acum, cu un copil în dormitor, cu un străin la masa ei şi având maşina abandonată în Versailles.

— Mă gândesc să mă mut la Pittsburgh, zise ea, surprinzându-se din nou.

Al amestecă ouăle cu o spatulă, apoi le aşeză pe farfurii.

— Pittsburgh? Frumos oraş. Ce te îndeamnă să mergi acolo?

— Mama avea rude acolo, spuse Caroline, în timp ce el puse farfuriile pe masă şi se aşeză în faţa ei.

Se pare că nu exista chiar nicio limită a minciunilor pe care le putea spune cineva, odată început şirul neadevărurilor.

— Ştii, am tot vrut să îţi spun că îmi pare rău, zise Al. Ochii lui negri erau blajini. Pentru ce s-a întâmplat cu tatăl copilului tău, orice s-ar fi întâmplat.

Caroline aproape că uitase că inventase un soţ, aşa că fu mirată să audă din vocea lui Al că el de fapt nu credea să fi fost căsătorită vreodată. El credea că este o mamă singură, se minună ea. Mâncară fără să vorbească mult, făcând din când în când remarci despre vreme şi trafic şi despre următoarea cursă a lui Al, care se îndrepta spre Nashville, în Tennessee.

— Nu am fost niciodată în Nashville, spuse Caroline.

— Nu? Păi atunci, săriţi în maşină, tu şi fetiţa ta, spuse Al.

Era glumeţ, dar gluma conţinea şi o propunere făcută nu ei personal, ci mai degrabă unei mame singure şi părăsite de noroc. Aşa că, preţ de o clipă, Caroline se închipui ieşind pe uşă, încărcată de cutii şi pături şi fără să se mai uite înapoi.

— Poate altă dată, zise ea, întinzându-se după cafea. Am nişte lucruri de aranjat aici.

Al dădu din cap.

— Am înţeles, ştiu cum e.

— Dar îţi mulţumesc, apreciez intenţia.

— Cu multă plăcere, zise el serios şi se ridică apoi ca să plece.

Caroline urmări pe fereastră cum el se îndreptă spre camion, cum se urcă în cabină şi cum se întoarce să o salute cu un semn din mână, din uşa deschisă. Ea îi făcu înapoi cu mâna, fericită să îi vadă zâmbetul, atât de prompt şi de simplu, surprinsă de cât de încordată îi era inima. Simţi un imbold să alerge după el, amintindu-şi patul îngust din spatele cabinei în care dormea uneori şi felul în care atinsese fruntea lui Phoebe, atât de blând. Cu siguranţă că un om care ducea o viaţă atât de singuratică putea să îi păstreze secretele, să îi domolească visurile şi temerile. Dar motorul porni şi din ţeava argintie de eşapament se ridică fum, iar în momentul următor camionul ieşea prudent din parcare, intrând pe strada liniştită, şi dispărea.

În următoarele douăzeci şi patru de ore, Caroline dormi şi se trezi în funcţie de programul lui Phoebe, stând trează doar cât să mănânce. Era ciudat, întotdeauna fusese pretenţioasă în privinţa mâncării, temându-se de gustările neregulate ca de un semn de excentricitate şi singurătate egocentristă, însă acum mânca la ore ciudate: cereale direct din cutie cu lapte rece, îngheţată direct din caserola de carton, stând în picioare lângă măsuţa din bucătărie. Era ca şi cum ar fi intrat într-o zonă crepusculară personală, undeva între somn şi veghe, unde nu trebuia să se gândească prea mult la consecinţele hotărârilor ei sau la soarta bebeluşului care dormea în sertarul comodei ei, sau chiar la propria soartă.

Luni dimineaţa se trezi la timp ca să anunţe la serviciu că este bolnavă. Ruby Centers, recepţionera, răspunse la telefon.

— Te simţi bine, dragă? o întrebă. Ai o voce deplorabilă.

— Cred că am răcit, zise Caroline. Probabil că nu o să pot veni câteva zile. S-a mai întâmplat ceva pe

acolo? întrebă, încercând să pară nepăsătoare. A născut soţia doctorului Henry?

— Eu n-am aflat nimic, spuse Ruby. Caroline şi-o închipui cum se încruntă gânditoare, la biroul curat şi pregătit pentru o nouă zi, cu o vază mică de plastic aşezată în colţ. Încă n-a sosit nimeni în afară de cei vreo sută de pacienţi. Se pare că toată lumea a luat răceala asta a ta, domnişoară Caroline.

Cum închise telefonul, Caroline auzi o bătaie în uşă. Era Lucy Martin, fără îndoială. Caroline era surprinsă că aşteptase totuşi atât de mult.

Lucy purta o rochie cu flori mari de un roz strălucitor, un şorţ cu pliuri cu tivul roz şi papuci pufoşi. Când Caroline deschise uşa, ea intră repede, cu o jumătate de prăjitură cu banane aflată încă în ambalaj.

Lucy avea o inimă de aur, toată lumea spunea asta, dar simpla ei prezenţă o enerva pe Caroline. Prăjiturile, plăcintele şi mâncarea pregătite de Lucy erau biletele ei către miezul fiecărei drame: morţi şi accidente, naşteri, nunţi şi priveghiuri. Era ceva oarecum bizar în înflăcărarea ei, un fel de voyeurism sinistru în nevoia ei de a afla veşti despre nenorociri, şi Caroline de obicei încerca să păstreze distanţa.

— Ţi-am văzut musafirul, spuse Lucy acum, bătând-o pe braţ pe Caroline. Ce bine arăta tipul! Abia aşteptam să aflu amănunte.

Lucy se aşeză pe canapea, care acum nu mai era desfăcută. Caroline se aşeză pe fotoliu. Uşa dormitorului, unde dormea Phoebe, era deschisă.

— Nu cumva eşti bolnavă, dragă? îi dădea înainte Lucy. Pentru că, dacă stau să mă gândesc, de obicei la ora asta eşti deja plecată de mult.

Caroline studie faţa nerăbdătoare a lui Lucy, ştiind că orice ar spune, oricum se va afla în tot orăşelul, că în două sau trei zile cineva avea să vină la ea, la magazin sau la biserică să o întrebe despre străinul care îşi petrecuse noaptea la ea.

— Cel pe care l-ai văzut aseară era vărul meu, zise Caroline cu uşurinţă, uluită încă o dată de această uşurinţă de a minţi pe care şi-o dezvoltase, de coerenţa şi firescul minciunilor ei.

Îi veneau în minte deja formate şi nici măcar nu clipea spunându-le.

— A, *chiar mă întrebam,* spuse Lucy, părând un pic dezamăgită.

— Ştiu, îi răspunse Caroline, apoi adăugă, ca o lovitură preventivă, ceea ce o miră când se gândi mai târziu la acest gest. Bietul Al, soţia lui e în spital. Se apropie puţin şi continuă. E atât de trist, Lucy, are numai douăzeci şi unu de ani şi doctorii o suspectează de cancer la creier. Starea ei se tot înrăutăţea, aşa că Al a adus-o aici din Somerset, ca să o consulte un specialist. Şi au şi un copil mic. I-am spus: „Du-te şi stai cu ea, stai la spital zi şi noapte dacă e nevoie, lasă bebeluşul la mine". Cred că li s-a părut bună ideea tocmai pentru că sunt asistentă. Sper că nu te-a deranjat cu plânsul.

Câteva momente, Lucy fu redusă la tăcere şi Caroline înţelese plăcerea – puterea – pe care ţi-o oferă o veste şocantă.

— Vai, bieţii de ei, vărul tău şi soţia lui! Ce vârstă are bebeluşul?

— Are doar trei săptămâni, zise Caroline şi, inspirată, se ridică. Aşteaptă aici.

Merse în dormitor şi o luă pe Phoebe din sertarul comodei, lăsând-o înfăşurată în pături.

— Nu e frumoasă? o întrebă, aşezându-se lângă Lucy.

— Cum să nu. E minunată! spuse Lucy, atingând una din mânuţele lui Phoebe.

Caroline zâmbi, simţind brusc un val de mândrie şi plăcere. Trăsăturile pe care le observase în sala de naşteri – ochii oblici, faţa uşor aplatizată – îi deveniseră atât de familiare, încât abia dacă le mai remarca. Lucy, având ochiul neantrenat, nu le observa deloc. Phoebe era ca orice copil, fragilă, adorabilă, neînduplecată atunci când voia ceva.

— Îmi place mult să mă uit la ea, mărturisi Caroline.

— Sărmana maică-sa, suspină Lucy, crezi ca o să supravieţuiască?

— Nu se ştie, zise Caroline. Timpul o să hotărască.

— Probabil că sunt distruşi, spuse Lucy.

— Da, sunt distruşi. Nici să mănânce nu mai pot, mărturisi Caroline, preîntâmpinând sosirea celebrelor mâncăruri gătite de Lucy.

Caroline nu ieşi din casă în următoarele două zile. Realitatea fu cea care îi veni în întâmpinare sub forma ziarelor, a livrărilor de alimente, a lăptarilor sau a sunetelor din trafic. Vremea se schimbă şi zăpada dispăru la fel de brusc cum apăruse, picurând de pe streşini şi pierind în reţeaua de scurgere. Pentru Caroline, fragmentele de zile dispăreau ca într-o ceaţă, unindu-se într-un şuvoi de imagini şi impresii aleatorii: imaginea maşinii ei Ford Fairlane în parcare, cu bateria reîncărcată; lumina soarelui scurgându-se prin ferestrele posomorâte; mirosul întunecat de pământ umed; un prigor brodat pe bavetă. Avea micile ei descântece împotriva îngrijorării, însă adesea, stând cu Phoebe, descoperea cu surprindere că se simţea complet împăcată. Era adevărat ce îi spusese lui Lucy Martin: îi plăcea mult să se uite la acest copil. Îi plăcea mult să stea în lumină şi să o ţină în braţe. Îşi interzisese să o îndrăgească pe Phoebe; pentru fetiţă, ea era doar o oprire temporară. Caroline îl observase îndeajuns pe David Henry la clinică, astfel încât îl ştia capabil de compasiune. Când el îşi ridicase capul de pe birou în acea noapte şi îi întâlnise ochii, văzuse în ei o bunătate infinită. Nu avea nicio îndoială că va face ce trebuie, odată depăşit şocul.

De fiecare dată când suna telefonul, tresărea. Trecură însă trei zile fără vreo veste de la el.

Joi dimineaţa, cineva bătu la uşă. Caroline se grăbi să răspundă, îşi potrivi cureaua rochiei şi îşi trecu mâinile prin păr. Dar nu era decât un curier, cu o vază plină cu flori roşu-închis şi roz pal, înconjurate de floarea miresei. Erau de la Al. „Mulţumesc pentru ospitalitate, scrisese pe bilet. Poate ne vom întâlni şi în următoarea cursă.”

Caroline le luă înăuntru şi le aranjă pe măsuţa de cafea. Agitată, luă *The Leader,* pe care nu îl mai citise de zile întregi, desfăcu ambalajul din plastic şi îl răsfoi, fără ca privirea să i se oprească pe vreun articol anume. Starea de tensiune în creştere din Vietnam, anunţuri mondene legate de cine s-a distrat cu cine în săptămâna

precedentă, o pagină despre femeile din oraş prezentând noile pălării de primăvară. Caroline era pe punctul de a arunca ziarul, când îi atrase atenţia o ştire în chenar negru.

Slujba de pomenire
în memoria iubitei noastre fiice
Phoebe Grace Henry
născută şi decedată la 7 martie 1964
Biserica Prezbiteriană din Lexington
vineri, 13 martie 1964, ora 9.00

Caroline se aşeză încet. Citi rândurile o dată şi încă o dată, ba chiar le atinse cu mâna, încercând parcă să le facă mai clare, mai explicite. Mai ţinea încă ziarul în mână când se ridică şi merse în dormitor. Phoebe dormea în sertarul ei, cu un braţ palid aruncat peste pături. Născută moartă. Caroline se întoarse în camera de zi şi sună la cabinet. Ruby ridică receptorul din prima.

— Presupun că nu vii la serviciu, nu? zise ea. Aici e ca la spitalul de nebuni, se pare că tot oraşul are gripă. Coborî vocea. Ai auzit, Caroline? Ai auzit de copiii doctorului Henry? Până la urmă a avut gemeni. Băieţelul e sănătos; e tare scump. Dar fetiţa a murit la naştere, e atât de trist.

— Am citit în ziar. Lui Caroline îi amorţiseră limba şi maxilarul. Te rog să îi spui doctorului Henry să mă sune, este important. Am citit în ziar, repetă ea. Aşa să îi spui, da, Ruby?

Apoi închise, rămânând cu privirea fixată pe sicomorul din curte şi pe parcarea din spatele lui. O oră mai târziu, el îi bătea la uşă.

— Ei, zise, invitându-l înăuntru.

David Henry intră şi se aşeză pe canapeaua ei, cu umerii căzuţi, răsucindu-şi pălăria în mâini. Ea şezu pe scaunul din faţa lui, privindu-l ca şi cum l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Norah a dat anunţul, zise. Când privi în sus, spre ea, Caroline simţi că, în ciuda voinţei ei, îi era milă de el; fruntea plină de riduri şi ochii injectaţi erau semne

că nu mai dormea de zile întregi. A făcut-o fără să îmi spună.

— Dar crede că fiica ei a murit, zise Caroline. Asta i-aţi spus?

El dădu uşor din cap.

— Am vrut să îi spun adevărul, dar când am deschis gura, nu am putut să zic nimic. Atunci credeam că o scutesc de suferinţă.

Caroline se gândi la minciunile pe care ea însăşi le înşirase una după alta.

— Nu am lăsat-o în Louisville, spuse încet. Făcu un semn cu capul către uşa dormitorului. E acolo, doarme.

David Henry se uită la ea. Caroline se întristă văzându-l cum se albeşte la faţă; nu îl mai văzuse niciodată atât de şocat.

— De ce? o întrebă, pe punctul de a se enerva. De ce naiba nu ai lăsat-o?

— Aţi fost acolo vreodată? întrebă ea, amintindu-şi de femeia palidă, al cărei păr negru cădea pe linoleumul rece. Aţi văzut acel loc?

— Nu. Se încruntă. Are recomandări foarte bune, asta e tot. Am mai trimis acolo şi alţi oameni în trecut şi nu am auzit nimic negativ.

— E îngrozitor, spuse ea, uşurată că el nu ştia ce făcuse. Tot îşi mai dorea să îl urască, dar îşi aminti câte nopţi stătuse la clinică, tratând pacienţi care nu îşi permiteau tratamentul de care aveau nevoie, pacienţi veniţi de la ţară, de la munte, care făceau o călătorie epuizantă până la Lexington, având bani puţini şi multe speranţe. Celorlalţi medici din clinică nu le convenea, dar doctorul Henry continuase. Nu era un monstru; însă aşa ceva – o slujbă de pomenire pentru un copil care trăia – era monstruos.

— Trebuie să îi spuneţi, zise ea.

Faţa lui avea aceeaşi paloare, dar demonstra hotărâre.

— Nu, zise el, acum e prea târziu. Fă ce trebuie să faci, Caroline, dar nu pot să îi spun. Nu îi voi spune.

În chip straniu, îl ura pentru aceste cuvinte, dar în acel moment se simţea mai apropiată de el decât fusese vreodată de cineva. Acum erau implicaţi împreună în ceva de proporţii şi, indiferent ce urma să se întâmple,

aveau să rămână aşa pentru totdeauna. El îi luă mâna, ceea ce lui Caroline îi păru firesc şi corect, i-o ridică până la buze şi o sărută. Îi simţi apăsarea buzelor pe încheieturile degetelor şi răsuflarea caldă pe piele.

Dacă ar fi existat o premeditare cât de mică în expresia lui când o privi, sau altceva decât confuzie îndurerată când îi dădu drumul la mână, ar fi făcut ce trebuia, l-ar fi sunat pe doctorul Bentley sau la poliţie şi ar fi mărturisit totul. Dar el avea ochii în lacrimi.

— E în mâinile tale, zise el, dând drumul mâinii. Las totul la aprecierea ta. Eu cred că azilul din Louisville este locul potrivit pentru acest copil. Nu mi-e uşor să iau această decizie, dar va avea nevoie de îngrijirea medicală pe care nu o poate primi în altă parte. Orice hotărâre vei lua, îţi voi respecta decizia. Şi dacă alegi să chemi poliţia, îmi voi asuma vina; nu vei fi acuzată de nimic, îţi promit.

Avea un aer împovărat. Pentru prima oară, Caroline se gândi dincolo de aspectul imediat, de copilul din camera alăturată. Ei nici nu îi trecuse prin minte că erau în pericol carierele lor.

— Nu ştiu, spuse în cele din urmă. Trebuie să mă gândesc, nu ştiu ce să fac.

El scoase portofelul, golindu-l. Trei sute de dolari – era şocată că avea cu el atât de mulţi bani.

— Nu vreau banii dumneavoastră, zise.

— Nu sunt pentru tine, îi spuse el, sunt pentru copil.

— Phoebe. O cheamă Phoebe, zise Caroline, dând la o parte bancnotele.

Se gândi la certificatul de naştere, rămas necompletat în graba lui David Henry din dimineaţa aceea geroasă, dar purtând semnătura lui. Cât de simplu ar fi să scrie în el numele lui Phoebe şi pe al ei.

— Phoebe, spuse el. Se ridică să plece, lăsând banii pe masă. Te rog, Caroline, nu face nimic fără să mă anunţi mai întâi, este singurul lucru pe care ţi-l cer. Să mă avertizezi, indiferent ce decizie iei.

Plecă, şi apoi totul redeveni ca înainte: ceasul de pe poliţă, pătratul luminos de pe podea, umbrele ascuţite ale crengilor golaşe. În câteva săptămâni vor apărea noile frunze, înmugurind în copaci şi schimbând formele profilate pe podea. Ea văzuse toate acestea de

atâtea ori, şi totuşi camera îi părea acum cu totul impersonală, ca şi cum n-ar fi locuit niciodată aici. În decursul anilor îşi cumpărase foarte puţine lucruri pentru ea însăşi, căci, de felul ei, se mulţumea cu puţin şi îşi imaginase întotdeauna că adevărata ei viaţă se va petrece altundeva. Canapeaua cu tapiţerie în carouri, fotoliul asortat – îi plăceau aceste piese de mobilier, ea singură le alesese, dar acum îşi dădu seama că ar fi putut să le abandoneze foarte uşor. Să abandoneze totul, se gândi ea, uitându-se în jur la peisajele înrămate, la raftul de răchită pentru reviste de lângă canapea, la măsuţa joasă de cafea. Propriul apartament îi păru deodată impersonal ca o cameră de aşteptare dintr-un spital oarecare. Căci, la urma urmelor, ce altceva făcuse ea aici în toţi aceşti ani decât să aştepte?

Încercă să îndepărteze asemenea gânduri. În mod sigur trebuia să existe o altă cale, mai puţin dramatică. Aşa i-ar fi spus mama ei, clătinând din cap, sfătuind-o să nu facă pe Sarah Bernhardt. Ani de-a rândul, Caroline nu ştiuse cine era Sarah Bernhardt, dar înţelegea foarte bine ce voia să spună mama ei: orice emoţie excesivă era rea, pentru că răsturna ordinea şi calmul zilelor lor împreună. Aşa încât Caroline îşi lăsase toate emoţiile deoparte, ca şi cum ar fi lăsat o haină la garderobă. Le pusese deoparte, închipuindu-şi că le va regăsi mai târziu, dar bineînţeles că asta nu se întâmplase – până când luase copilul din braţele doctorului Henry. Atunci se pornise ceva pe care acum nu-l mai putea opri. Se simţi străbătută de emoţii contradictorii, la fel de puternice: spaimă şi entuziasm. Ar fi putut să plece chiar azi. Ar fi putut să înceapă o viaţă nouă în altă parte. De fapt, trebuia să facă asta oricum, indiferent ce ar fi decis în privinţa copilului. Oraşul acesta era prea mic; nu s-ar fi putut duce la niciun magazin fără să întâlnească pe cineva cunoscut. Şi-o imagină pe Lucy Martin căscând ochii, îşi imagină plăcerea pe care ar fi resimţit-o povestind mai departe minciunile lui Caroline, dragostea ei pentru copilul părăsit. „Biata fată bătrână, aveau să spună oamenii despre ea, îşi dorea atât de mult un copilaş al ei!”

„Te las pe tine să decizi, Caroline.” Chipul lui îmbătrânit, de neclintit ca o stâncă.

În dimineaţa următoare, Caroline se trezi devreme. Era o zi frumoasă şi deschise ferestrele, lăsând să intre aerul proaspăt şi mirosul de primăvară. Phoebe se trezise de două ori în acea noapte şi, în timp ce dormea, Caroline îşi împachetase lucrurile şi le dusese la maşină pe întuneric. Observă că avea foarte puţine lucruri, numai câteva valize care încăpeau cu uşurinţă în portbagaj şi pe bancheta din spate a Fordului Fairlane. Putea să plece în China, sau în Birmania, sau în Coreea într-o clipită. Asta o încânta, pe lângă faptul că era mulţumită şi de propria eficienţă. Făcuse toate aranjamentele în ziua precedentă, până la prânz – Goodwill avea să ia mobila, iar de apartament avea să se ocupe o firmă de curăţenie. Întrerupsese contractele pentru utilităţi şi abonamentul la ziar şi trimisese scrisori de închidere a conturilor bancare.

Caroline aşteptă, bând cafea, până când auzi trântindu-se uşa de la intrare şi zgomotul maşinii lui Lucy. Atunci o luă repede pe Phoebe şi rămase pentru o clipă în uşa locuinţei în care îşi petrecuse atâţia ani plini de speranţe, ani care acum păreau să nu fi fost vreodată reali, după care închise uşa cu hotărâre şi o porni în jos pe scări.

Puse cutia cu Phoebe pe scaunul din spate şi intră în oraş, trecând pe lângă clinica cu pereţi turcoaz şi acoperiş portocaliu, pe lângă bancă, pe lângă curăţătorie şi pe lângă benzinăria ei preferată. Când ajunse la biserică, parcă pe stradă şi o lăsă pe Phoebe dormind în maşină. Grupul care se adunase în curte era mai mare decât se aştepta, şi ea se opri undeva la margine, îndeajuns de aproape ca să vadă ceafa lui David Henry, trandafirie din pricina frigului, şi părul blond al lui Norah Henry, pieptănat într-un coc elegant. Nimeni nu o observă pe Caroline, ale cărei tocuri se scufundară în noroi la marginea trotuarului. Îşi concentră greutatea pe călcâie, amintindu-şi de mirosurile stătute din instituţia unde o trimisese doctorul Henry cu o săptămână în urmă. Şi-o aminti şi pe femeia în lenjerie intimă, cu părul ei negru căzând pe podea.

Cuvintele pluteau în aerul placid al dimineţii.

— Noaptea e lumină ca ziua; întunericul şi lumina sunt acelaşi lucru pentru Tine.

Caroline se trezise aproape din oră-n oră. Stătuse la fereastra bucătăriei la miezul nopţii, mâncând biscuiţi. Pentru ea nu mai exista distincţia între zi şi noapte, spărgând o dată pentru totdeauna tiparele confortabile ale vieţii ei trecute.

Norah Henry se şterse la ochi cu o batistă de dantelă. Lui Caroline îi veniră în minte încleştarea ei în timp ce năştea copiii unul după altul şi lacrimile care îi umpleau ochii şi în momentele acelea. „Asta ar distruge-o", spusese David Henry. Ce s-ar întâmpla dacă Caroline ar ieşi acum în faţă cu bebeluşul pierdut în braţe? Dacă ar ostoi această durere doar ca să deschidă calea altora?

— Ai înaintea Ta toate greşelile noastre, şi păcatele noastre ascunse stau în lumina feţei Tale.

În timpul cuvântării preotului, David Henry îşi muta greutatea de pe un picior pe celălalt. Pentru prima dată, Caroline conştientiza pe deplin ce era pe cale să facă. Parcă i se opri ceva în gât şi începu sa gâfâie. Pietrişul părea că o înţeapă prin pantofi, imaginea grupului din curte îi tremura în faţa ochilor şi crezu că o să se prăbuşească. Mormânt, îi veni în minte lui Caroline, văzând cum îşi îndoaie Norah picioarele lungi, cu atâta graţie, cum îngenunchează brusc în nămol. Vântul se agăţă de vălul lui Norah şi îi împinse toca.

— Căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute sunt veşnice.

Caroline urmări mâna preotului şi, când vorbi din nou, cuvintele, deşi vagi, păreau adresate nu lui Phoebe, ci chiar ei, cu un caracter definitiv care nu putea fi schimbat.

— I-am încredinţat trupul Domnului, din ţărână am venit, în ţărână ne întoarcem. Domnul să o binecuvânteze şi să o aibă în pază; fie ca Domnul să îşi întoarcă faţa către ea şi să o odihnească în pace.

Vocea se opri, vântul se mişcă prin copaci şi Caroline îşi veni în fire, îşi şterse ochii cu batista şi scutură o dată din cap, repede. Se întoarse şi merse la maşină, unde Phoebe încă mai dormea, o rază de soare scăldându-i faţa.

În orice sfârşit exista deci şi un început. În scurt timp cotea pe lângă fabrica de monumente funerare cu şirurile ei de pietre de mormânt îndreptate către zona interstatală. Ce ciudat! Nu era oare un semn rău ca o astfel de fabrică să fie prima de la intrarea în oraş? Dar ea o lăsase deja în urmă, iar când ajunse la intersecţia de pe autostradă, alese să meargă spre nord, spre Cincinnati şi mai departe către Pittsburgh, urmând cursul râului Ohio, către locul unde îşi petrecuse doctorul Henry o parte a vieţii lui misterioase. Celălalt drum, care ducea către Louisville şi către căminul pentru întârziaţi mintal, dispăru în oglinda retrovizoare.

Caroline conducea cu viteză, fără griji, cu inima plină de entuziasm, pentru că acum semnele rele nu mai contau în niciun fel. Până la urmă, copilul care călătorea cu ea în maşină era deja mort în ochii întregii lumi, iar ea, Caroline Gill, dispărea de pe faţa pământului, o fugă care îi dădea senzaţia de inimă uşoară ca fulgul, ca şi cum maşina însăşi ar fi început să zboare pe deasupra câmpiilor tăcute din sudul statului Ohio. Pe parcursul acelei după-amiezi însorite, în călătoria către nord şi est, Caroline crezu cu tărie în viitor. Şi de ce nu? Dacă ce era mai rău în ochii lumii deja li se întâmplase, atunci cu siguranţă că acum lăsaseră în urmă tot răul.

1965

Februarie 1965

Norah stătea în picioare pe un scaun din sufragerie, desculţă şi într-un echilibru precar, legând strâns fâşii roz de candelabrul de alamă. Lanţuri de inimioare din hârtie, roz şi purpurii, zburau pe masă, mângâind porţelanurile de la nuntă, trandafirii roşu-închis cu petale bordate cu auriu, faţa de masă de dantelă şi şervetele de in. În timp ce lucra, se auzea zumzăitul cuptorului şi fâşiile de hârtie creponată se ridicau, îi atingeau rochia, apoi cădeau încet din nou pe podea, cu un foşnet.

Paul, în vârstă de unsprezece luni, stătea într-un colţ lângă un coş vechi pentru struguri, plin cu bile de lemn. Tocmai învăţase să meargă, şi toată după-amiaza se distrase mergând apăsat prin această casă, noua lor casă, în prima lui pereche de pantofi. Fiecare cameră era o aventură. Aruncase cuie în găurile de aerisire, bucurându-se de ecoul stârnit, târâse prin bucătărie un săculeţ cu vanilie, lăsând în urmă o dâră subţire, albă. Acum, cu ochii larg deschişi, se uita la fâşiile ornamentale, la fel de frumoase şi de greu de prins precum fluturii, apoi se căţără pe un scaun şi porni cu paşi nesiguri în urmărirea lor. Prinse o fâşie roz şi o smuci, făcând candelabrul să se balanseze, îşi pierdu echilibrul şi căzu, începând să plângă de uimire.

— Vai, scumpul meu, zise Norah, coborând ca să îl ridice. Gata, gata, murmură, plimbându-şi mâna peste părul lui moale şi negru.

Afară, se aprinseră nişte faruri şi se auzi trântindu-se portiera unei maşini, în acelaşi timp cu zbârnâitul telefonului. Norah se duse la bucătărie cu Paul în braţe şi ridică receptorul tocmai când ciocăni cineva la uşă.

— Alo? îşi apăsă buzele pe fruntea lui Paul, umedă şi moale, întinzându-se ca să vadă a cui era maşina de pe alee. Pe Bree o aştepta abia peste o oră. Puiul meu mic, şopti ea. Şi apoi mai zise o dată în receptor: Alo?

— Doamna Henry?

Era asistenta de la noul cabinet al lui David – se mutase la spital în urmă cu o lună – o femeie pe care Norah nu o cunoscuse. Vocea îi era caldă, iar Norah îşi

închipuia o femeie de vârstă medie, corpolentă, cu o coafură ca un stup de albine dichisit. Caroline Gill, care o ţinuse de mână în timpul naşterii, ai cărei ochi albaştri şi privire fixă erau legate de noaptea aceea cu zăpadă şi furtună, dispăruse pur şi simplu, inexplicabil, şi misterul declanşase un scandal.

— Doamnă Henry, sunt Sharon Smith. Domnul doctor Henry a fost chemat la urgenţă, vă jur, chiar înainte să iasă pe uşă să plece acasă. S-a întâmplat un accident groaznic în apropiere de Leestown Road. Nişte puşti; sunt destul de rău răniţi. Domnul doctor m-a rugat să vă sun. O să vină acasă cât de repede poate.

— A spus cât va dura? întrebă Norah. Aerul era impregnat de mirosul de friptură de porc, cârnaţi şi cartofi copţi: mâncarea preferată a lui David.

— Nu. Dar se pare că a fost un accident oribil. Drept să vă spun, doamnă, s-ar putea să dureze câteva ore bune.

Norah dădu din cap. Cu un sunet surd, îndepărtat, uşa de la intrare se deschise şi apoi se închise. În vestibul, apoi în camera de zi, în sufragerie, se auziră paşi, uşori, familiari: Bree venise mai devreme să-l ia pe Paul, ca să le lase mai mult timp în această seară de dinainte de Valentine' s Day, aniversarea lor.

Planul lui Norah, cadoul-surpriză pe care i-l pregătise lui.

— Mulţumesc, spuse ea în telefon înainte de a închide. Mulţumesc că m-aţi anunţat.

Bree intră în bucătărie, aducând cu ea mirosul ploii. Sub pardesiul lung purta cizme negre până la genunchi, iar coapsele, albe şi lungi, îi dispăreau sub cea mai scurtă fustă pe care o văzuse vreodată Norah. Cerceii de argint, împodobiţi cu peruzele, scânteiau în lumină. Venise direct de la serviciu – era şefă la o staţie locală de radio – şi avea geanta plină de cărţi şi hârtii, pentru că mergea la nişte cursuri.

— Uau! spuse Bree, lăsându-şi geanta pe bar şi luându-l pe Paul în braţe. Norah, casa arată minunat. Nu-mi vine să cred că ai făcut atât de multe într-un timp atât de scurt.

— Mi-am găsit o ocupaţie, fu Norah de acord, amintindu-şi de săptămânile în care se chinuise să

desprindă tapetul vechi şi să aplice vopseaua cea nouă.

Se hotărâseră să se mute, ea şi David, cu gândul că, la fel ca noul lui loc de muncă, noua casă avea să îi ajute să lase trecutul în urmă. Norah, nedorindu-şi nimic altceva, se dedicase cu totul amenajării locuinţei. Şi totuşi, asta n-o ajutase atât cât şi-ar fi dorit; deseori, încă, sentimentul unei pierderi ireparabile renăştea în ea, ca o flacără din tăciuni fierbinţi. Numai în ultima lună rugase de două ori pe cineva să vină să stea cu Paul şi plecase de acasă, părăsind locuinţa abia pe jumătate zugrăvită şi presărată cu suluri de tapet. Condusese prea repede pe drumurile înguste de ţară către cimitirul privat, cu poartă din fier forjat, în care era îngropată fetiţa ei. Pietrele de pe morminte erau scunde, unele foarte vechi şi lustruite de vreme. Piatra de mormânt a lui Phoebe era simplă, din granit roz, cu datele scurtei sale vieţi incizate adânc sub nume. În peisajul aspru al iernii, cu vântul răvăşindu-i părul, Norah îngenunchease în iarba plăpândă, îngheţată, din visul ei. Fusese aproape paralizată de durere, prea copleşită de suferinţă ca să poată măcar să plângă. Dar rămăsese acolo timp de câteva ore, apoi, în cele din urmă, se ridicase, îşi scuturase hainele şi plecase acasă.

Acum, Paul se juca vesel cu Bree, încercând s-o prindă de păr.

— Mama ta e extraordinară, îi spuse Bree. În ultima vreme e o gospodină perfectă, nu? Nu, nu cerceii, iubitule, adăugă ea, prinzând încheietura micuţă a lui Paul cu mâna ei.

— Gospodină? repetă Norah, străbătută de un val de furie. Cum adică?

— N-am vrut să spun nimic, zise Bree. Îi făcea mutre lui Paul, şi ridică brusc privirea, surprinsă. Serios, Norah. Linişteşte-te.

— Gospodină? zise Norah din nou. Am vrut doar să aranjez totul frumos pentru aniversarea căsătoriei mele. Ce e rău în asta?

— Nimic. Bree oftă. Totul arată superb. N-am zis eu aşa? Şi nu uita, sunt aici pentru Paul. De ce eşti atât de supărată?

Norah dădu din mână.

— Scuză-mă. O, Doamne, scuză-mă! David are o operaţie urgentă.

Bree aşteptă câteva secunde şi abia apoi spuse:

— Era de aşteptat.

Norah se pregăti să-l apere, apoi se opri. Îşi lipi mâinile de obraji.

— Oh, Bree! De ce tocmai în seara asta?

— E groaznic, aprobă Bree. Chipul lui Norah se încordă, ea simţi cum buzele i se strâng, şi Bree râse. Ei, haide! Spune drept. Poate că nu e vina lui David, dar ţie exact aşa ţi se pare, nu?

— *Nu* e vina lui, spuse Norah. A avut loc un accident. Dar… da, ai dreptate. E… e groaznic. E absolut groaznic.

— Ştiu, spuse Bree, cu o voce brusc neaşteptat de blândă. E dezgustător. Îmi pare rău, draga mea. Apoi surâse. Fii atentă, v-am adus un cadou ţie şi lui David. Poate te mai înveseleşte.

Bree îl puse pe Paul pe un singur braţ şi scotoci în geanta ei uriaşă, matlasată, scoţând, pe rând, cărţi, o prăjitură în ambalaj, un teanc de hârtii pentru o prezentare pe care o avea de făcut, o pereche de ochelari de soare într-un toc de piele uzat şi, în sfârşit, o sticlă cu vin, care scânteie ca rubinul când Bree turnă fiecăreia câte un pahar.

— Pentru dragoste, spuse ea, dându-i lui Norah unul şi înălţându-l pe celălalt. Pentru fericire şi beatitudine veşnică.

Râseră amândouă şi băură. Vinul avea un gust puternic de fructe de pădure şi, vag, de lemn de stejar. Ploaia picura din streşini. Mulţi ani după aceea, Norah avea să-şi amintească de seara aceasta, de dezamăgirea ei mohorâtă şi de Bree purtând însemnele scânteietoare ale unei alte lumi: cizme lucioase, cercei, energia ei ca un fel de lumină. Cât de frumoase erau toate aceste lucruri pentru Norah şi cât de depărtate, de neatins! Depresie – ani mai târziu ea avea să înţeleagă atmosfera tulbure, crepusculară, în care trăise, dar nimeni nu vorbea despre aşa ceva în 1965. Nimeni nici măcar nu se gândea la aşa ceva. În niciun caz în ceea ce-o privea pe Norah, care avea casa ei, copilul, un soţ medic. Ea ar fi trebuit să fie mulţumită.

— Aţi vândut casa cea veche? întrebă Bree, punându-şi paharul pe bar. Aţi acceptat oferta aceea?

— Nu ştiu, spuse Norah. E mai puţin decât speram noi. David ar vrea s-o accepte, pur şi simplu ca să terminăm odată, dar eu nu ştiu. A fost căminul nostru. Încă nu pot să mă împac cu ideea de a-l părăsi.

Se gândi la casa cea veche, întunecată acum şi goală, cu pancarta pe care scria DE VÂNZARE ridicată pe doi pari în grădină, şi simţi că lumea devenise pentru ea foarte fragilă. Se ţinu de bar ca să-şi recapete echilibrul şi mai luă o sorbitură de vin.

— Cum îţi mai merge cu dragostea? întrebă ea, schimbând subiectul. Ce mai faci cu tipul ăla cu care te întâlneai – cum îl chema – Jeff?

— A, el. Chipul lui Bree a fost traversat de o expresie întunecată, şi ea scutură din cap, ca şi cum ar fi vrut să alunge ceva. Nu ţi-am spus? Am venit acasă acum două săptămâni şi l-am găsit în pat – în patul *meu* – cu o puştoaică drăguţă care lucrase cu noi în campania pentru alegerea primarului.

— Oh! Îmi pare rău.

Bree clătină din cap.

— Nu e cazul. Nu e vorba de faptul că l-aş fi iubit sau ceva de genul ăsta. Ne simţeam doar bine împreună. Sau, cel puţin, eu aşa am crezut.

— Nu l-ai iubit? repetă Norah, auzind şi detestând vocea dezaprobatoare a mamei sale ieşindu-i din gură.

Nu voia să fie femeia aceea, care bea ceai din ceşcuţă în casa tăcută şi rânduită a copilăriei sale. Dar nu voia să fie nici femeia care i se părea că devine, aruncată de durere într-o lume lipsită de sens.

— Nu, continuă Bree. Nu, nu l-am iubit, deşi o vreme am crezut că s-ar putea să-l iubesc. Dar nici măcar asta nu mai contează. Contează faptul că el a transformat totul într-o poveste de duzină. Şi asta detest mai mult decât orice – să trăiesc o poveste de duzină.

Bree îşi puse paharul gol pe bar şi îl mută pe Paul pe celălalt braţ. Faţa ei, nemachiată, era delicată, cu oase fine; obrajii şi buzele îi căpătaseră o culoare trandafirie.

— N-aş putea trăi aşa cum trăieşti tu, spuse Norah. De când se născuse Paul, de când murise Phoebe, simţise nevoia de a fi mereu la pândă, ca şi cum o a doua neatenţie ar fi deschis calea dezastrelor. N-aş putea – să încalc toate regulile, să nu-mi pese de nimic.

— Lumea nu se sfârşeşte cu mine, spuse Bree încet. E uimitor, dar aşa este.

Norah clătină din cap.

— Ba ar putea să se sfârşească. În orice clipă ar putea să se întâmple ceva, orice.

— Ştiu, îi răspunse Bree. Ştiu, scumpo.

Enervarea dinainte a lui Norah fu spulberată de un val neaşteptat de recunoştinţă. Bree avea întotdeauna s-o asculte şi să-i răspundă, n-avea să-i ceară niciodată altceva decât adevărul experienţei ei.

— Ai dreptate, Norah, orice se poate întâmpla, oricând. Dar, dacă se întâmplă ceva rău, nu e vina ta. Nu-ţi poţi petrece restul vieţii mergând pe vârfuri ca să eviţi un dezastru. N-o să reuşeşti. O să reuşeşti doar să nu-ţi trăieşti viaţa pe care o ai.

Norah nu ştiu ce să-i răspundă, aşa că se întinse spre Paul, care se zvârcolea, flămând, în braţele lui Bree, cu părul lui lung – prea lung, dar Norah nu se îndura să i-l taie – unduind uşor, ca sub apă, de fiecare dată când se mişca.

Bree mai turnă vin pentru amândouă şi luă un măr din bolul cu fructe de pe masă. Norah tăie bucăţi de brânză, pâine şi banane, aşezându-le pe tava de pe scăunelul înalt al lui Paul, şi în timp ce mai făcea câte ceva, lua câte o sorbitură de vin. Treptat, lumea se limpezi şi se înviora. Observă că Paul, cu mânuţele lui ca steluţele de mare, îşi presăra morcov prin păr. Becul din bucătărie arunca umbre prin grilajul verandei din spate pe iarbă, într-un joc de umbre şi lumini.

— I-am cumpărat lui David un aparat foto pentru aniversarea noastră, spuse Norah, care dorea să surprindă clipele efemere, să le ţină în loc pentru totdeauna. Munceşte atât de mult de când are slujba asta nouă! Are nevoie de ceva care să îl distragă. Nu pot să cred că trebuie să muncească şi în seara asta.

— Ştii ceva? zise Bree. Ce-ar fi să îl iau oricum cu mine pe Paul? Poate, cine ştie, David ajunge acasă la

timp pentru cină. Ce dacă e miezul nopţii? De ce nu? Atunci puteţi să săriţi peste cină, să daţi la o parte farfuriile şi să faceţi dragoste pe masa din sufragerie.

— Bree!

Bree râse.

— Te rog, Norah, mi-ar plăcea să îl iau cu mine.

— Trebuie să facă baie, spuse Norah.

— E în regulă, spuse Bree, promit că nu îl las să se înece în cadă.

— Nu e amuzant. Nu e deloc amuzant.

Dar în cele din urmă fu de acord şi împachetă lucrurile lui Paul. Văzu părul lui moale pe obrazul ei, ochii mari şi negri care o priveau serios când Bree ieşi din casă cu el, după care dispăru. Urmări de la fereastră cum dispar farurile maşinii lui Bree în josul străzii, cu tot cu fiul ei. Era tot ce putea să facă pentru a se împiedica să alerge după ei. Cum era posibil să laşi un copil să crească şi să plece în lumea periculoasă şi imprevizibilă? Stătu în picioare câteva minute, privind ţintă în întuneric, apoi intră în bucătărie, unde puse o folie pe friptură şi opri cuptorul. Era ora şapte. Sticla de vin adusă de Bree era aproape goală. În bucătărie, unde era atâta linişte, încât auzea tic-tac-ul ceasului, Norah mai deschise o sticlă, scumpă, franţuzească, pe care o cumpărase pentru cină.

În casă era linişte deplină. Fusese vreodată singură, măcar o dată, de când se născuse Paul? Nu îşi amintea. Evitase astfel de momente de singurătate, de linişte, în care gândul la fiica pe care o pierduse putea să revină pe neaşteptate. Slujba de pomenire, ţinută în curtea bisericii, în lumina crudă a soarelui de martie, o ajutase, dar câteodată încă avea sentimentul inexplicabil că fiica ei era prezentă, ca şi cum, dacă s-ar fi întors, ar fi putut să o vadă pe scări sau afară, în iarbă.

Se sprijini de perete şi îşi scutură capul ca să şi-l limpezească. Apoi, cu paharul în mână, se plimbă prin casă, cu paşii răsunând sec pe podeaua proaspăt lustruită, inspectând ceea ce făcuse. Afară, ploaia cădea în continuare, estompând luminile de peste stradă. Norah îşi aminti de o altă noapte, de zăpada care se răsucea în vârtejuri. David o apucase de cot, ajutând-o

să se îmbrace cu vechea ei haină verde, care acum era zdrenţuită, dar pe care încă nu se putea hotărî să o arunce. Haina rămăsese deschisă împrejurul burţii, şi privirile li se întâlniseră. El era atât de îngrijorat, de serios, de copleşit de emoţie; în acel moment, Norah simţise că îl cunoştea la fel de bine ca pe ea însăşi.

Cu toate acestea, totul se schimbase, David se schimbase. Seara, când stătea lângă ea pe canapea, răsfoindu-şi revistele de specialitate, nu mai era cu adevărat acolo. În trecut, ca operator de telefonie, Norah lucrase cu comutatoarele reci şi butoanele de metal, ascultând cum sunau, apoi zgomotul de conectare. „Rămâneţi pe linie, vă rog”, spunea ea, şi se auzea ecoul, cuvintele venind întârziate; imediat, oamenii începeau să vorbească şi apoi se opreau, dând la iveală noaptea sălbatică şi statică ce se căsca între ei. Uneori ascultase, erau voci de oameni pe care nu avea să-i cunoască niciodată, revărsând veştile lor formale şi sincere despre naşteri sau nunţi, boli sau decese. Simţise noaptea întunecată a acelor distanţe şi puterea ei de a le face să dispară.

Acea putere era însă numai o amintire – cel puţin acum, şi în aspectul care conta cel mai mult. Câteodată, chiar şi după ce făcuseră dragoste la miezul nopţii şi stăteau întinşi unul lângă celălalt, cu inimile bătând alături, se uita la David şi simţea cum urechile i se umplu de zgomotul îndepărtat al universului.

Era trecut de ora opt. Lumea îşi tocise muchiile. Se întoarse la bucătărie şi se opri în faţa aragazului, ciugulind din carnea de porc uscată, mâncă un cartof direct din cratiţă, zdrobindu-l în sos cu furculiţa. Mâncarea de broccoli şi brânză prinsese pojghiţă şi începea să se usuce; Norah gustă şi din ea. Gura parcă îi luă foc, şi se întinse după paharul pe care îl găsi gol. Bău un pahar cu apă, stând lângă chiuvetă, apoi altul, ţinându-se de marginea mesei, căci lumea devenise instabilă. „M-am îmbătat”, se gândi ea, surprinsă şi uşor mulţumită de ea. Nu se mai îmbătase niciodată, în schimb Bree se întorsese odată de la o petrecere şi vomitase pe linoleum. Îi spusese mamei lor că sigur cineva pusese alcool în punch, dar lui Norah îi mărturisise totul despre sticla dintr-o pungă de hârtie

maro şi despre prietenii ei care se adunaseră în tufişuri şi a căror răsuflare forma norişori ascuţiţi în noapte.

Telefonul îi părea a fi foarte departe. În timp ce se deplasa, se simţea ciudat, ca şi cum ar fi plutit undeva în afara ei. Se ţinu de stâlpul uşii cu o mână şi formă numărul cu cealaltă, ţinând receptorul între umăr şi ureche. Bree răspunse de la primul târât al telefonului.

— Ştiu că tu eşti, zise ea. Paul e bine. I-am citit, i-am făcut baie şi acum doarme dus.

— A, bine. Da, minunat, spuse Norah.

Vrusese să îi spună lui Bree despre această nouă lume grozavă, dar acum îi părea prea personal, era un secret.

— Tu ce faci? spuse Bree. Eşti bine?

— Sunt bine, zise Norah. David nu a venit încă, dar sunt bine.

Închise repede, îşi mai turnă un pahar şi ieşi pe verandă, unde îşi îndreptă faţa spre cer. În aer se răspândise o ceaţă fină. Acum vinul părea că îi circulă prin tot corpul ca lumina sau căldura, ajungându-i până în vârful degetelor. Când se întoarse, pentru un moment i se păru că pluteşte, ca şi cum ar fi alunecat în afara ei. Îşi aminti de maşina lor rulând pe un drum cu gheaţă de parcă ar fi zburat, patinând uşor înainte ca David să o controleze din nou. Oamenii aveau dreptate; nu îşi aducea aminte durerea travaliului, dar nu uitase niciodată senzaţia pe care o avusese în maşină, de lume care alunecă, se învârteşte şi mâinile care se ţineau strâns de bordul rece în timp ce David, fire metodică, oprea la fiecare semafor.

El unde era, se întrebă ea, lăcrimând brusc, şi până la urmă de ce se căsătorise cu el? De ce şi-o dorise atât de mult? În acele săptămâni ameţitoare după ce se cunoscuseră, se întâlniseră în apartamentul ei în fiecare zi, aducându-i trandafiri, scoţând-o la cină şi la plimbare cu maşina, la ţară. În ajunul Crăciunului sunase cineva la uşă şi ea se dusese să răspundă în capotul ei vechi, fiindcă o aştepta pe Bree, dar în locul ei, îl găsise în faţa uşii pe David, cu faţa înroşită de frig şi încărcat de cutii cu ambalaje în culori vii. Ştia că e târziu, zisese el, dar nu putea să vină cu el la o plimbare cu maşina?

„Nu, spusese ea, eşti nebun!” dar râsese tot timpul de nebunia întâmplării, râzând şi lăsându-l să intre, pe el, acest bărbat de pe treptele casei ei, încărcat de flori şi cadouri.

Era uimită, mulţumită şi un pic perplexă. Existaseră momente în care, când se uita la alte femei care mergeau la petrecerile asociaţiei de fete, sau când stătea pe scaun în camera fără ferestre a centralei telefonice în timp ce colegele îşi pregăteau nunta până în cele mai mici amănunte, precum corsajul şi bomboanele de mentă, Norah, atât de tăcută şi rezervată, credea că va rămâne singură toată viaţa. Apăruse totuşi David, arătos, doctor, stând în uşa apartamentului ei şi zicând: „Haide, te rog, vreau să vezi ceva deosebit”.

Era o noapte senină şi stelele străluceau puternic. Norah stătea lângă David – în scaunul mare, de vinilin, din maşina lui veche – îmbrăcată cu o rochie de lână roşie. Ea se simţea frumoasă, era atât frig, iar David îşi ţinea mâinile pe volan şi maşina înainta prin întuneric, prin aerul rece, luând-o pe drumuri din ce în ce mai strâmte, prin locuri pe care ea nu le recunoştea. El oprise apoi lângă o moară veche. Ieşiseră din maşină în zgomotul apei care cădea cu zgomot. Apa neagră se oglindea în lumina lunii şi curgea peste stânci, învârtind marea roată a morii. Clădirea se ridica întunecată pe cerul şi mai întunecat, ascunzând stelele, iar aerul era plin de vuietul apei rostogolindu-se.

— Ţi-e frig? întrebase David, strigând ca să acopere mugetul, şi Norah râsese, tremurând, şi zisese:

— Nu, nu mi-e frig, îmi e bine.

— Dar la mâini? strigase el cu o voce cântătoare, în cascadă, precum apa. Nu ţi-ai luat mănuşi.

— Nu mi-e frig, îi răspunsese ea, tot strigând, dar el îi luase deja mâinile într-ale sale, le apăsa pe pieptul lui, le încălzea între mănuşi şi stofa de lână întunecată a hainei lui.

— E foarte frumos aici! îi spusese ea tare, şi el râsese.

Apoi se aplecase şi o sărutase, dându-i drumul la mâini şi strecurându-şi-le pe ale sale pe sub haina ei şi

în sus, pe spate. Apa cădea năvalnic, stârnind ecouri pe pietre.

— Norah, strigase el, şi vocea sa făcea parte din noapte, rostogolindu-se ca un val, şi cuvintele fuseseră limpezi şi totuşi aproape neînsemnate în mijlocul celorlalte sunete. Norah! Vrei să fii soţia mea?

Ea râsese, lăsându-şi capul pe spate, inundat de aerul nopţii.

— Da! strigase ea, apăsându-şi din nou palmele de haina lui. Da, vreau!

El îi pusese pe deget un inel: o bandă subţire de aur alb, exact pe măsura ei, cu un diamant în tăietură marchiză, flancat de două smaralde minuscule. Ca să se asorteze cu ochii ei, îi spusese el mai târziu, şi cu haina pe care o purta când se întâlniseră.

Acum ea stătea înăuntru, în uşa sufrageriei, răsucind inelul pe deget. Panglicile cu care decorase camera pluteau în curenţii de aer. Una o mângâie pe faţă; o alta poposise în paharul ei cu vin. Norah privi, fascinată, cum pata de vin se întinde încet în sus. Era, observă ea, aproape de aceeaşi culoare cu a şerveţelelor de masă. Gospodină, într-adevăr: nici dac-ar fi vrut n-ar fi găsit un nume mai potrivit. Vinul îi sărise din pahar şi se împrăştiase şi peste faţa de masă, pătând ambalajul cu dungi aurii al cadoului pe care i-l cumpărase lui David. Luă pachetul în mână şi, pradă unui impuls, rupse hârtia. „Sunt foarte beată”, se gândi.

Aparatul foto era compact, avea o greutate plăcută. Norah se frământase săptămâni de zile ce să cumpere, până când îl văzuse într-o vitrină la magazinul Sears. Negru, cu sclipiri cromate, cu tot felul de discuri, manete şi numere gravate în jurul inelelor, părea să semene cu ustensilele medicale ale lui David. Vânzătorul, tânăr şi entuziast, o potopise cu informaţii tehnice despre aperturi, f-stopuri şi lentile cu unghi larg. Termenii îi intraseră pe o ureche şi îi ieşiseră pe alta, dar îi plăcuseră greutatea aparatului în mâinile ei, suprafeţele lui reci şi felul în care lumea devenise deodată precis încadrată atunci când îşi lipise ochiul de vizor.

Acum, ezitând, apăsă maneta argintie. Un clic, şi apoi un pocnet, răsunând tare în cameră, atunci când

obturatorul se declanşă. Norah răsuci micul disc, derulând filmul – îşi aminti cum folosise vânzătorul această expresie, „derularea filmului”, şi cum vocea i se ridicase pentru o clipă deasupra celorlalte zgomote din magazin. Privi prin vizor, încadrând din nou masa pătată, apoi răsuci două discuri diferite ca să focalizeze. De data aceasta, când declanşă obturatorul, o lumină explodă pe peretele din faţă. Clipind din ochi, întoarse aparatul şi studie becul, acum înnegrit şi plin de pustule. Îl înlocui, arzându-şi degetele, dar cumva indiferentă la durere.

Se opri în loc şi privi ceasul: 21.45.

Ploaia cădea în continuare, liniştită. David plecase la lucru pe jos, şi ea şi-l imagină mergând obosit către casă, pe străzile întunecate. Îşi luă brusc haina şi cheile de la maşină – avea să se ducă la spital să-i facă o surpriză.

În maşină era frig. Dădu înapoi pe alee, răsucind nerăbdătoare butoanele pentru căldură şi, din reflex, coti în direcţia opusă. Chiar şi după ce îşi dădu seama că greşise, merse înainte pe aceleaşi străzi înguste, mohorâte, către vechea lor casă, în care împodobise camera copilului cu atâta speranţă şi inocenţă, în care stătuse alăptându-l pe Paul în întuneric. Amândoi căzuseră de acord că e mai înţelept să se mute, dar adevărul era că ea nu putea suporta ideea de a vinde această casă. Se ducea încă acolo aproape în fiecare zi. Toată scurta viaţă pe care o avusese fiica ei – tot ce Norah ştia despre ea se petrecuse acolo.

Dincolo de faptul că era cufundată în întuneric, casa arăta la fel: terasa largă de la intrare, cu cele patru coloane albe din gresie poroasă şi becul aprins. În casa vecină, la numai câţiva metri depărtare, se vedea doamna Michaels, mişcându-se prin bucătărie, spălând vasele şi scrutând în noapte; iată-l şi pe domnul Bennett, în fotoliul său comod, cu perdelele trase deoparte, cu televizorul mergând. Norah era aproape gata să creadă, în timp ce urca treptele verandei, că locuia încă aici. Dar, când uşa se deschise, camerele dinăuntru erau goale, deşarte şi neaşteptat de mici.

Păşind prin casa rece, Norah se strădui să-şi limpezească mintea. Vinul părea să-şi fi făcut acum cu

adevărat efectul, şi îi era greu să lege clipele unele de altele. Într-o mână ţinea aparatul foto al lui David. Un fapt, nu o decizie. Rămăseseră cincisprezece fotografii şi cincisprezece beculeţe de rezervă în buzunarul ei. Fotografie candelabrul, încântată, când becul se aprinse, că va avea întotdeauna imaginea aceea cu sine; n-avea să se mai trezească niciodată în mijlocul nopţii, douăzeci de ani de-acum înainte, incapabilă să-şi amintească aceste detalii, aceste graţioase seceri aurii.

Străbătu camerele, încă ameţită, dar plină de hotărâre, prinzând în cadru ferestre, aparate de iluminat, parchetul cu modelul său spiralat. La un moment dat, în camera de zi, un beculeţ folosit, băşicat, îi alunecă din mână şi se sparse pe podea; când făcu un pas înapoi, sticla îi pătrunse în călcâi. Norah îşi studie pentru o clipă piciorul în ciorap, amuzată şi impresionată de cât era de beată – probabil îşi lăsase pantofii uzi la intrare, din obişnuinţă. Străbătu din nou de două ori toată casa, înregistrând pe peliculă întrerupătoare, ferestre, ţeava pe unde cândva gazul ajungea la etaj. Abia în timp ce cobora la parter îşi dădu seama că piciorul îi sângera, lăsând pe podea urme regulate: inimi întunecate, mici simboluri însângerate ale Zilei Îndrăgostiţilor. Norah fu şocată şi în acelaşi timp ciudat de încântată de răul pe care reuşise să-l pricinuiască.

Îşi găsi pantofii şi ieşi din casă. Călcâiul îi pulsa când se strecură în maşină, cu aparatul foto agăţat de încheietura mâinii.

Mai târziu, n-avea să-şi mai amintească prea multe despre călătoria înapoi, doar străzile înguste şi întunecate, vântul vuind în frunze, lumina farurilor sclipind fulgerător în bălţoace şi apa pulverizată de sub roţi. N-avea să-şi amintească trosnetul metalului de metal, ci numai imaginea neaşteptată, care-o făcuse să tresară, a unui tomberon de gunoi aruncat, sclipind, în faţa maşinii. Ud de ploaie, păru să rămână suspendat în aer o clipă lungă înainte să înceapă să cadă. Norah îşi amintea că lovise capota şi se rostogolise în sus, scuturând parbrizul; îşi amintea cum maşina sărise peste bordură şi se oprise încet pe scuar, sub un stejar de baltă. N-avea să-şi amintească izbitura de parbriz,

dar acesta arăta ca o pânză de păianjen, cu fire încâlcite răspândindu-se în toate părţile, delicate, fermecătoare, precise. Când îşi apăsă mâna pe frunte, pe ea îi rămase o urmă uşoară de sânge.

Norah nu ieşi din maşină. Tomberonul de gunoi se rostogolea pe stradă. Siluete întunecate – pisici – apărură într-un arc discret pe marginile gunoiului risipit. Luminile se aprinseră într-o casă din dreapta ei, şi un bărbat ieşi în halat şi papuci, grăbindu-se pe trotuar către maşina ei.

— Sunteţi teafără? întrebă el, aplecându-se să o privească pe fereastră, în timp ce ea o deschidea, răsucind încet mânerul. Aerul rece al nopţii o izbi în faţă. Ce s-a întâmplat? Sunteţi teafără? Vă sângerează fruntea, adăugă el, scoţând o batistă din buzunar.

— N-am nimic, zise Norah, dându-i la o parte batista, mototolită în mod suspect.

Îşi duse iar mâna la frunte, cu un gest calm, ştergând o nouă urmă de sânge. Aparatul foto, balansându-se la încheietura mâinii, se ciocni de volan. Ea îl scoase cu grijă de pe mână şi îl puse atent lângă ea, pe locul din dreapta.

— E ziua mea, îl informă ea pe necunoscut. Şi călcâiul îmi sângerează.

— Aveţi nevoie de medic? întrebă bărbatul.

— Soţul meu e medic, spuse Norah, observând expresia şovăielnică a bărbatului, conştientă de faptul că, probabil, nu vorbise prea coerent cu o clipă înainte. Că, poate, nu vorbea nici acum. E medic, repetă ea, cu glas decis. Mă duc să-l caut.

— Nu ştiu dacă ar trebui să conduceţi acum, spuse bărbatul. Nu vreţi să lăsaţi maşina aici şi să vă chem o salvare?

Văzând atâta bunătate, i se umplură ochii de lacrimi, dar apoi îşi imagină toată povestea cu lumini, sirene şi mâini blânde, cum David ar veni în goană şi ar găsi-o la Urgenţă, răvăşită toată şi plină de sânge şi cam beată – îşi închipui scandalul, ruşinea.

— Nu, spuse ea, devenind extrem de atentă cu cuvintele. Mă simt bine, serios. O pisică mi-a sărit în faţă şi m-am speriat. Dar chiar mă simt bine. Acum mă

duc acasă, şi soţul meu va avea grijă de tăietura aceasta, nu-i nimic serios.

Omul ezită ceva vreme, cu lumina felinarului sclipindu-i argintie în păr, înainte să ridice din umeri dând din cap şi să sară înapoi pe bordură. Norah conduse cu grijă, încet, folosind corect semnalele luminoase pe strada pustie. Îl văzu în oglinda retrovizoare, cu braţele încrucişate, uitându-se după maşină cum coteşte şi dispare.

Lumea era cufundată în tăcere în drumul spre casă pe străzile familiare, iar efectele vinului începeau să dispară. Noua ei casă era inundată de lumină la fiecare fereastră, la etaj şi la parter, lumina se scurgea ca un lichid, ceva excesiv şi de neoprit. Parcă maşina pe alee şi ieşi, stând în iarba umedă pentru o clipă, cu ploaia care picura stropindu-i părul şi haina. Înăuntru, îl zări pe David stând pe canapea, cu Paul în braţe, care dormea cu capul odihnindu-se pe umărul lui David. Se gândi în ce hal lăsase totul, vinul vărsat şi benzile decorative împrăştiate, friptura distrusă. Îşi trase haina pe ea şi se grăbi să urce scările.

— Norah! David o întâmpină la uşă, ţinându-l încă în braţe pe Paul. Norah, ce s-a întâmplat? Eşti plină de sânge.

— Nu-i nimic. Nu am nimic, zise ea refuzând mâna lui David când încerca să o ajute. O durea piciorul, dar durerea ascuţită o bucura; se echilibra cu durerea de cap, care îi pulsa, părea că o taie în două ca o linie care o menţine în picioare. Paul dormea dus, respirând uşor şi regulat. Îşi odihni uşor palma pe spatele lui micuţ. Unde-i Bree?

— Te caută. El se uită în sufragerie şi ea îi urmări privirea, văzu mâncarea care se uscase, toate benzile ornamentale împrăştiate pe podea. Când nu te-am găsit acasă, am intrat în panică şi am sunat-o. L-a adus pe Paul şi ea a plecat să te caute.

— Am fost la vechea noastră casă, zise Norah. Am lovit un tomberon de gunoi. Îşi puse mâna pe frunte şi închise ochii.

— Ai băut.

El formulase concluzia cu calm.

— Era vinul pentru cină. Ai întârziat.

— Sunt două sticle goale, Norah.

— Era şi Bree aici şi am aşteptat mult.

El dădu din cap.

— Îţi aduci aminte de puştii din seara asta, cei cu accidentul? Am găsit bere peste tot… Am fost îngrozit, Norah!

— Nu m-am îmbătat.

Sună telefonul şi ea ridică receptorul, care-i atârna greu în mână. Era Bree, cu o voce şipotind, care voia să ştie ce s-a întâmplat.

— Nu mi s-a întâmplat nimic, spuse Norah, încercând să vorbească limpede şi calm. Sunt bine.

David o supraveghea, examinând liniile întunecate din palma ei, unde cursese sângele şi se uscase. Îşi apăsă degetele peste ele şi se întoarse în partea cealaltă.

— Haide, spuse el blând după ce închise, luând-o de braţ, vino încoace.

Urcară. În timp ce David îl punea pe Paul în pătuţ, Norah îşi scoase ciorapii rupţi şi se aşeză pe marginea căzii. Imaginea lumii i se limpezea în minte şi se stabiliza, iar ea clipi la lumina puternică, încercând să pună evenimentele serii în ordinea corectă. Când David se întoarse, îi îndepărtă părul de pe frunte cu gesturi blânde şi precise şi începu să-i cureţe rana.

— Sper că l-ai lăsat pe celălalt în stare mai proastă, zise el şi îşi imagină că ar putea spune acelaşi lucru unui pacient obişnuit care ar veni la cabinet: taifas, glume, vorbe goale care îl mai distrăgeau de la ceea ce făcea.

— Nu a existat un celălalt, spuse ea, gândindu-se la bărbatul cu păr grizonant care se aplecase peste fereastra ei. M-a speriat o pisică şi am virat. Dar parbrizul – ah! făcu ea când el îi puse antiseptic pe tăietură, David, doare.

— Nu durează mult, zise, punând mâna pe umărul ei pentru o clipă, după care îngenunche lângă cadă şi îi luă piciorul în mână.

Norah se uita cum el îi scotea cioburile. Lucra cu grijă şi calm, absorbit de propriile gânduri. Ştia că de orice pacient s-ar ocupa cu aceleaşi mişcări exersate.

— Eşti foarte bun cu mine, şopti ea, vrând să acopere distanţa dintre ei, distanţă pe care ea o crease.

El dădu din cap, îşi întrerupse mişcările şi se uită la ea.

— Bun cu tine, repetă el rar. De ce te-ai dus acolo, Norah, la vechea noastră casă? De ce nu vrei să laşi totul în urmă?

— Pentru că aşa se termină, spuse ea imediat, surprinsă de siguranţa şi amărăciunea din voce. E modul final în care ne luăm rămas-bun de la ea.

În secunda dinainte să-şi schimbe direcţia privirii, pe faţa lui David se văzură efectele unui puseu de tensiune, de furie reprimată rapid.

— Ce ai vrea să fac şi nu fac? Credeam că vom fi fericiţi în casa asta nouă. Majoritatea oamenilor ar fi fericiţi, Norah.

La auzul tonului lui, o năpădi teama; putea să îl piardă şi pe el. Piciorul îi zvâcnea, ca şi capul, şi închise ochii pentru un moment la gândul că iscase o scenă. Nu voia să rămână încremenită în această noapte întunecoasă şi încremenită, la o distanţă infinită de soţul ei.

— În regulă, zise ea. Îl sun pe agentul imobiliar mâine şi îi spun că acceptăm oferta.

În timp ce vorbea, o peliculă îi acoperea trecutul, forma o barieră sfărâmicioasă şi fragilă ca gheaţa abia formată, care urma să se extindă şi să se întărească, devenind impenetrabilă şi opacă. Norah simţi că asta era pe cale să se întâmple şi îi fu teamă, însă acum îi era mult mai teamă să nu fie distrusă. Da, îşi vor vedea de viaţă. Acesta va fi darul ei pentru David şi Paul.

Pe Phoebe o va păstra vie în inima ei.

David îi înfăşură piciorul într-un prosop şi se aşează pe călcâie.

— Norah, chiar nu văd cum ne-am muta înapoi acolo, zise el, acum mai calm decât recunoscuse ea, dar am putea s-o facem. Dacă vrei neapărat, vindem casa asta şi ne mutăm înapoi.

— Nu, zise ea, acum locuim aici.

— Dar eşti atât de tristă; te rog, nu mai fi tristă. Nu am uitat, Norah, nici de aniversarea noastră, nici de fiica noastră, nu am uitat nimic.

— David, ţi-am uitat cadoul în maşină.

Se gândi la aparatul foto, la cadranele şi butoanele care funcţionau cu precizie. *Cutiuţa cu amintiri* scria pe cutie, cu litere italice, albe; îşi dădu seama că de aceea i-l şi cumpărase – ca să imortalizeze fiecare moment, ca să nu uite.

— Nu-i nimic, zise el ridicându-se în picioare. Aşteaptă. Aşteaptă aici.

Alergă în jos pe scări. Ea mai zăbovi pe marginea căzii încă puţin, după care se ridică şi şchiopătă până în camera lui Paul.

Covorul era albastru-închis şi îl simţea gros sub picioare. Pictase norişori pe pereţii bleu şi atârnase deasupra pătuţului steluţe care se mişcau tot timpul. Paul dormea sub stelele mobile, dezvelit, cu mânuţele afară din păturică. Îl sărută uşor şi îl înveli, plimbându-şi mâna prin părul lui moale, îşi purtă arătătorul peste palma lui. Acum era măricel, mergea şi începuse să vorbească. Nopţile din urmă cu aproape un an, când Paul sugea cu atâta râvnă şi David umpluse casa cu narcise – unde se duseseră? Îşi aminti de aparatul foto, de cum umblase prin casa lor nelocuită, hotărâtă să imortalizeze fiecare detaliu, ca un gard viu împotriva trecerii timpului.

— Norah? David intră în cameră şi veni lângă ea. Închide ochii.

Simţi apoi un şirag rece pe piele. Se uită la pietrele scânteietoare şi văzu că erau smaralde, o înşiruire lungă de pietre închise la culoare, prinse în verigile de aur ale lănţişorului. Ca să se asorteze cu inelul şi cu ochii ei, spunea el.

— Vai, David, e atât de frumos, şopti cu mâna pe aurul cald.

Îşi ţinea mâinile pe umerii ei şi, pentru câteva momente, Norah se afla din nou lângă şuvoiul de apă care se prăvălea din moară, înconjurată de o fericire profundă precum noaptea adâncă. „Nu respira, se gândi ea, nu te mişca.” Dar nu se clintea nimic. Afară ploua liniştit, iar seminţele se dospeau în pământul întunecat şi umed. Paul oftă şi se întoarse pe cealaltă parte în somn. Mâine se va trezi, va creşte şi se va schimba. Îşi vor duce viaţa obişnuită, fiecare zi îndepărtându-i cu încă un pas de fiica lor pierdută.

Martie 1965

Apa duşului curgea cu presiune mare şi aburul se încolăcea în aer, depunându-se pe oglindă şi pe fereastră, învăluind luna palidă într-un nor. Caroline intră în baia micuţă vişinie, ţinând-o în braţe pe Phoebe care nu respira îndeajuns de bine, şi căreia inimioara îi bătea extrem de repede. „Revino-ţi, fetiţa mea, murmură Caroline, mângâindu-i părul moale şi negru. Revino-ţi, fetiţă scumpă, revino-ţi.” Se opri, obosită, ca să arunce o privire către lună; o pată de lumină se prinsese între ramurile sicomorului, iar Phoebe începu din nou să tuşească din piept. Trupul îi devenise rigid în mâinile lui Caroline şi scotea un fel de lătrat prin care expira aerul din gâtul contractat, cu sunete ascuţite, gâjâite. Era un caz clasic de laringită spastică. Caroline o mângâie pe Phoebe pe spatele ceva mai mare decât mâna ei, iar când fetiţa termină criza de tuse, începu din nou să meargă, ca nu cumva să adoarmă în picioare. Anul acesta, nu o dată constatase că adormise în picioare, cu Phoebe în braţe, care, printr-un miracol, era teafără.

Se auzi scârţâitul scărilor, al podelelor, răsunând tot mai aproape, apoi uşa vişinie se deschise odată cu o pală de aer rece. Intră Doro, într-un capot de mătase neagră peste cămaşa de noapte, cu părul cărunt care-i cădea liber peste umeri.

— E grav? întrebă ea. Se aude groaznic. Să pregătesc maşina?

— Nu cred. Dar te rog să închizi uşa. Aburul o ajută.

Doro împinse uşa până se închise şi se aşeză pe marginea căzii.

— Te-am trezit din somn, spuse Caroline, simţind răsuflarea uşoară a lui Phoebe pe gât, îmi pare rău.

Doro ridică din umeri.

— Ştii că eu nu mă împac prea bine cu somnul. Oricum eram trează şi citeam.

— Ceva interesant? întrebă Caroline.

Şterse un colţ de fereastră cu manşeta capotului; lumina lunii se revărsa peste grădină, trei etaje mai jos, şi strălucea precum apa pe firele de iarbă.

— Publicaţii ştiinţifice cumplit de anoste, chiar şi pentru mine. Sunt un fel de somnifer.

Caroline zâmbi. Doro avea doctoratul în fizică; preda la universitate, la secţia în care tatăl ei fusese odată şef de lucrări. Leo March, genial, celebru, avea acum în jur de optzeci de ani, sănătos fizic, dar predispus la pierderi de memorie şi de simţuri. În urmă cu unsprezece luni, Doro o angajase ca să aibă grijă de el.

Această slujbă fusese mană cerească şi ea o ştia. Ieşise din tunelul Fort Pitt pe podul ridicat peste râul Monongahela, cu dealuri de smarald care parcă răsăreau din albia râului, şi în faţa ei apăruse brusc oraşul Pittsburgh, strălucitor, chiar în faţa ochilor ei, plin de viaţă, atât de înspăimântător în vastitatea şi frumuseţea lui, încât i se tăiase răsuflarea şi încetinise, temându-se să nu piardă controlul asupra maşinii.

Timp de o lună extrem de lungă locuise într-un motel ieftin de la marginea oraşului, încercuind anunţurile cu oferte de slujbe şi văzând cum i se duceau economiile. Atunci când venise la interviu, euforia ei se transformase deja în panică. Sunase la uşă şi rămăsese pe verandă în aşteptare. Narcisele de un galben strălucitor se legănau în iarba netunsă, de primăvară; în vecini, o femeie într-un capot gros mătura mizeria de pe trepte. Cei din această casă nu se obosiseră. Ea aşeză scaunul pentru bebeluş adus din maşină pe zăpada veche de câteva zile, care se înnegrise ca ţărâna; urmele paşilor lui Caroline erau şterse în urma ei.

Când Dorothy March, înaltă şi suplă, îmbrăcată într-un costum gri elegant, deschise uşa în cele din urmă, Caroline ignoră privirea precaută pe care femeia o aţintise asupra lui Phoebe, ridică scaunul şi intră în casă. Se aşeză pe marginea unui fotoliu cam instabil, ale cărui pernuţe de catifea de culoarea vinului îşi modificaseră culoarea în roz, cu excepţia câtorva locuri de lângă capsele de tapiserie. Dorothy March se aşeză în faţa ei, pe o canapea din piele scorojită, sprijinită la unul din capete pe o cărămidă. Îşi aprinse o ţigară şi o cercetă vreme de câteva clipe pe Caroline cu ochii ei

albaştri şi vioi. Nu spuse nimic imediat. Îşi drese glasul, expirând fumul.

— Dacă e să fiu foarte sinceră, nu aveam în vedere şi un copil mic, spusese ea.

Caroline scosese apoi un CV.

— Lucrez ca asistentă de cincisprezece ani. Am multă experienţă şi aş pune mult suflet în această slujbă.

Dorothy March luase hârtiile cu mâna liberă şi le studiase.

— Da, se pare că aveţi multă experienţă. Dar de aici nu reiese unde aţi lucrat. Nu sunteţi deloc explicită.

Caroline ezitase. Încercase o duzină de răspunsuri diferite la această întrebare, care i se pusese la o duzină de interviuri diferite în aceste ultime săptămâni, dar nu avuseseră niciun rezultat.

— Pentru că am fugit, zise ea, aproape ameţită. Am fugit de tatăl lui Phoebe, aşa că nu vă pot spune de unde sunt, şi nu vă pot da nici referinţe. Acesta este singurul motiv pentru care încă nu am un loc de muncă. Sunt o asistentă foarte bună, şi, sinceră să fiu, aţi fi norocoasă să mă aveţi aici, ţinând cont de salariul pe care îl oferiţi.

La auzul acestor spuse, Dorothy March râse ascuţit, surprinsă.

— Ce declaraţie curajoasă! Draga mea, ar trebui să te primim în casa noastră. De ce naiba mi-aş asuma un risc cu cineva absolut străin?

— Aş putea începe de acum, pentru locuinţă şi masă, insistase Caroline, gândindu-se la camera de motel cu tapetul care se cojea şi cu tavanul pătat, pe care nu şi-o mai putea permite încă o noapte; pentru două săptămâni, după care veţi lua o hotărâre.

Ţigara se terminase de mult în mâna lui Dorothy March. Se uitase la ea, apoi o aruncase în scrumiera deja plină până la refuz.

— Dar cum te vei descurca – meditase – şi cu un copil mic? Tatăl meu nu este un om răbdător şi te asigur că nu va fi niciun pacient răbdător.

— O săptămână, replicase Caroline. Dacă nu vă place cum mă descurc într-o săptămână, plec.

De atunci se împlinise aproape un an. Doro se ridică, în baia inundată de abur. Mânecile halatului de mătase neagră, imprimat cu păsări tropicale viu colorate, îi alunecară spre coate.

— Dă-mi-o mie. Arăţi epuizată, Caroline.

Şuierul din gâtul lui Phoebe se mai potolise şi culoarea îi revenise în obraji; erau acum vag rozalii, şi Caroline i-o dădu lui Dorothy, simţind răceala bruscă a absenţei ei.

— Cum a fost Leo astăzi? întrebă Doro. Te-a necăjit cu ceva?

Timp de o clipă, Caroline rămase tăcută. Era atât de obosită şi mersese atât de departe în acest ultim an, de la un moment la altul, iar viaţa ei solitară şi ordonată se transformase radical. Ajunsese, cumva, să stea acum în această baie minusculă, mamă pentru Phoebe, îngrijitoare pentru un bărbat extraordinar de inteligent a cărui minte o lua razna, prietenă, neverosimilă, şi totuşi sigură, a acestei femei, Doro March: străine cu un an în urmă, două femei care ar fi putut trece una pe lângă alta pe stradă fără niciun fel de tresărire, fără nicio scânteie de comunicare şi ale căror vieţi erau acum îngemănate de îndatoririle de fiecare zi şi de un respect prudent, însă neîndoielnic.

— N-a vrut să mănânce. M-a învinuit că i-am pus praf de curăţat în piure. O zi destul de obişnuită.

— Nu are legătură cu tine, spuse Doro cu voce blândă. Cândva nu era aşa.

Caroline închise robinetul de la duş şi se aşeză pe marginea căzii vişinii.

Doro dădu din cap către fereastra aburită. Mâinile lui Phoebe erau palide ca nişte stele pe fundalul halatului ei.

— Acolo, pe deal, ne jucam noi când eram copii. Înainte să se construiască autostrada. Ştii că în copaci îşi făceau cuibul stârcii? Mama a plantat într-o primăvară narcise, sute de bulbi. Tata venea cu trenul de la muncă, în fiecare zi la ora şase, şi se ducea direct acolo şi-i culegea câte un buchet. N-aveai cum să-l cunoşti pe atunci, spuse ea. N-ai cum să-l cunoşti.

— Ştiu, spuse Caroline cu blândeţe. Îmi dau seama.

O clipă, tăcură amândouă. Robinetul picura, aburul se învârtejea în încăpere.

— Cred că Phoebe a adormit, spuse Doro. O să se simtă mai bine acum?

— Da, aşa cred.

— Ce e cu ea, Caroline? Doro vorbea cu o voce plină de concentrare, cuvintele îi sunau repezi şi hotărâte. Draga mea, eu nu ştiu nimic despre copii, dar până şi eu îmi dau seama că e ceva în neregulă. Phoebe e atât de frumoasă, de scumpă, dar are ceva, nu-i aşa? Are aproape un an şi abia acum învaţă să stea în funduleţ.

Caroline privi la lună prin geamul brăzdat de şiroaie şi închise ochii. Pe când Phoebe era foarte mică, cuminţenia ei îi păruse a fi, mai mult decât orice altceva, darul unei firi liniştite, atente, şi Caroline îşi putuse permite să creadă că totul era în regulă. Dar, după şase luni, când Phoebe continua să crească, dar rămăsese mică pentru vârsta ei, încă moale în braţele ei, când Phoebe urmărea cu ochii setul de chei şi uneori flutura din mânuţe spre ele, dar niciodată nu se întindea să le apuce, când nu dăduse niciun semn că ar fi vrut să se ridice în capul oaselor, Caroline începuse să o ia cu ea la bibliotecă în ziua sa liberă. La mesele late de stejar din biblioteca Carnegie, în încăperile aerisite, spaţioase, cu plafoane înalte, Caroline îşi aduna câte un teanc de cărţi şi reviste şi începea să citească, iniţiind călătorii lugubre în tot felul de institute rău prevestitoare, printre vieţi ciuntite, fără speranţă. Era o senzaţie foarte ciudată, ca şi cum un hău i s-ar fi deschis în stomac la fiecare cuvânt. Şi totuşi, lângă ea se afla Phoebe, agitându-se în scaunul ei, zâmbind, dând din mânuţe şi gângurind: un copilaş în carne şi oase, nu un caz medical.

— Phoebe are Sindromul Down, se sili ea să spună. Aşa se numeşte.

— Oh, Caroline, spuse Doro. Îmi pare nespus de rău. De asta ţi-ai părăsit soţul, nu? Mi-ai spus că n-o voia. O, draga mea, îmi pare atât de rău!

— Nu trebuie, spuse Caroline, întinzându-se s-o ia din nou în braţe. E un copil foarte frumos.

— O, da. E foarte frumoasă. Dar, Caroline, ce se va întâmpla cu ea?

Phoebe era caldă şi grea în braţele ei, părul negru şi moale îi cădea pe pielea palidă. Încrâncenată, protectoare, Caroline o atinse blând pe obraz.

— Ce se va întâmpla cu fiecare dintre noi? Vreau să spun… fii sinceră, Doro. Ţi-ai imaginat vreodată că viaţa ta va fi astfel?

Doro îşi feri privirea, cu o expresie de suferinţă pe chip. Cu ani în urmă, logodnicul ei murise sărind de pe un pod în apele râului, în urma unui pariu. Doro îl jelise şi nu se mai căsătorise niciodată, nu avusese niciodată copiii pe care şi i-ar fi dorit.

— Nu, spuse ea în cele din urmă. Dar asta e o situaţie diferită.

— De ce? De ce e diferită?

— Caroline, spuse Doro, atingându-i braţul, hai să ne oprim aici. Eşti obosită. Şi eu la fel.

Caroline o puse pe Phoebe în pătuţ, ascultând sunetele înăbuşite ale paşilor lui Doro în jos pe scări. Adormită în lumina palidă a felinarelor de pe stradă, copila părea un prunc obişnuit, al cărui viitor era la fel de neştiut ca fundul mărilor, la fel de bogat în posibilităţi. Maşini treceau în goană peste câmpurile de joacă ale copilăriei lui Doro, farurile lor dansau pe peretele camerei, şi Caroline îşi închipui stârcii ridicându-se de pe întinderile mocirloase, întinzând aripile în lumina de un auriu palid a zorilor. „Ce se va întâmpla cu ea?” De fapt, Caroline însăşi rămânea uneori trează noaptea, chinuită de aceeaşi întrebare.

În camera ei, perdelele, croşetate şi atârnate la geamuri cu decenii în urmă de mama lui Doro, aruncau umbre delicate; lumina lunii era suficient de puternică să poţi citi în ea. Pe birou se afla un plic cu trei fotografii ale lui Phoebe, alături de o foaie împăturită. Caroline o deschise şi citi ceea ce scrisese:

> Stimate domnule doctor Henry,
>
> Vă scriu ca să vă spun că suntem bine, eu şi Phoebe. Suntem fericite şi în siguranţă. Eu am o slujbă bună. Phoebe e în general un copil sănătos, în ciuda afecţiunilor

respiratorii frecvente. Vă trimit câteva fotografii. Deocamdată, să batem în lemn, nu are niciun fel de probleme cu inima.

Ar fi trebuit să trimită scrisoarea – o compusese cu câteva săptămâni în urmă – dar, de fiecare dată când se dusese la poştă, se gândise la Phoebe, la atingerea moale a mâinilor ei, la gângurelile pe care le scotea când era fericită, şi renunţase. Acum puse din nou scrisoarea deoparte şi se culcă, şi curând plutea undeva la marginea somnului. Visă tulbure sala de aşteptare a spitalului, cu plantele ei atârnând din ghivece, cu frunzele fluturate de curentul de aer cald, şi se trezi brusc, dezorientată, neştiind bine unde se află.

„Aici, îşi spuse, atingând cearşafurile răcoroase. Sunt aici."

Când se trezi dimineaţă, camera era plină de soare şi de muzică de trompetă. În pătuţul ei, Phoebe întindea mânuţele, ca şi cum notele ar fi fost mici făpturi cu aripi, fluturi sau licurici, pe care ar fi putut să-i prindă. Caroline o îmbrăcă, se îmbrăcă şi ea şi coborâră pe scări, oprindu-se la etajul întâi, unde Leo March era instalat în biroul său galben însorit, cu cărţi risipite peste tot în jurul canapelei extensibile pe care stătea întins cu mâinile sub cap şi ochii aţintiţi în tavan. Caroline îl privi din uşă – nu avea voie să intre în această cameră decât dacă era invitată – dar el n-o băgă în seamă. Un bărbat bătrân, chel, cu abia o ramă de păr cenuşiu, îmbrăcat încă în hainele din ziua anterioară, ascultând concentrat muzica ieşită din boxe, care zguduia casa.

— Vreţi să luaţi micul dejun? strigă ea.

El dădu din mână, semn că se va servi singur. „Foarte bine."

Caroline mai coborî un etaj până la bucătărie şi puse cafeaua la fiert. Chiar şi aici trompetele se auzeau nedesluşit. O puse pe Phoebe în scaunul ei înalt şi-i dădu să mănânce piure de mere, gălbenuş de ou şi brânză proaspătă. De trei ori îi întinse linguriţa; de trei ori linguriţa zdrăngăni pe tava de metal.

— Nu-i nimic, spuse tare Caroline, dar inima îi amorţi, împunsă. Auzi parcă ecoul vocii lui Doro: „Ce

se va întâmpla cu ea?”

Într-adevăr, ce? La unsprezece luni, Phoebe ar fi trebuit să fie în stare să apuce obiecte mici cu mâna.

Făcu puţină curăţenie în bucătărie şi se duse apoi în sufragerie să împăturească rufele pe care le strânsese de pe frânghie; miroseau a vânt. Phoebe zăcea întinsă pe spate în ţarcul ei, gângurind, agitând jucăriile şi inelele pe care Caroline le agăţase deasupra ei. Din când în când, Caroline se oprea din treabă şi mergea să aranjeze din nou obiectele viu colorate, sperând că Phoebe, atrasă de strălucirea lor, se va răsuci pe o parte.

După aproximativ o jumătate de oră, muzica se opri brusc, şi picioarele lui Leo apărură pe scări în pantofi de piele lustruiţi, cu şireturile precis înnodate. De sub pantalonii prea scurţi cu câţiva centimetri îi lucea o fâşie de gleznă, palidă, fără şosetă. Încetul cu încetul, Leo ieşi cu totul la iveală – un bărbat înalt, cândva solid şi musculos, a cărui carne atârna astăzi flască peste oasele bătrâne.

— A, foarte bine, spuse el, făcând semn cu capul înspre rufe. Aveam nevoie de o fată în casă.

— Vreţi să mâncaţi? întrebă ea.

— Îmi iau singur.

— Poftiţi, atunci, luaţi-vă.

— Până la prânz vei fi concediată, strigă el din bucătărie.

— Foarte bine, concediaţi-mă, spuse ea.

Urmară o cascadă de vase răsturnate şi una de înjurături. Caroline şi-l imagină încovoindu-se să împingă mormanul de cratiţe înapoi în dulap. Ar fi trebuit să meargă să-l ajute – „ba nu, lasă-l să se descurce singur”. În primele săptămâni se temuse să-i replice, se temuse să nu răspundă de fiecare dată când Leonard March o chema, până când Doro o chemase într-o zi deoparte.

— Uite ce este, nu eşti o servitoare. Eu te-am angajat; nu e nevoie să-i stai la dispoziţie fără crâcnire. Te descurci bine şi locuieşti aici cu noi, spusese ea, şi Caroline înţelesese că perioada ei de evaluare luase sfârşit.

Leo intră în sufragerie, cu o tavă plină cu ouă şi un pahar cu suc de portocale.

— Nu te teme, spuse el înainte ca ea să apuce să vorbească. Am închis porcăria aia de cuptor. Şi îmi iau micul dejun sus, ca să-l mănânc liniştit.

— Aveţi grijă cum vorbiţi, spuse Caroline.

El mormăi ceva drept răspuns şi porni cu paşi apăsaţi pe scări. Ea se întrerupse brusc din treabă, mişcată aproape până la lacrimi de apariţia unei păsări cardinal în tufa de liliac din faţa ferestrei. Ce făcea ea aici? Ce fel de dorinţă o împinsese să ia decizia aceasta radicală, să ajungă în acest punct fără de întoarcere? Şi ce se va întâmpla, până la urmă, cu ea?

După câteva minute, trompetele începură din nou deasupra, şi soneria sună de două ori. Caroline o ridică pe Phoebe din ţarc.

— Uite-i că au venit, spuse ea, ştergându-şi ochii cu mâneca. E timpul să facem câteva exerciţii.

Sandra stătea pe verandă, şi, când Caroline deschise uşa, ea se năpusti înăuntru, ţinându-l pe Tim de o mână şi ducând în cealaltă o sacoşă mare de pânză. Era înaltă, cu oase mari, blondă şi puternică; se aşeză fără prea multă ceremonie în mijlocul covorului, răsturnând sacul cu jucării într-un morman.

— Scuze că am întârziat, spuse. E o circulaţie infernală pe străzi. Nu înnebuneşti să locuieşti atât de aproape de intersecţie? Eu aş lua-o razna. Ia uite ce am găsit. Nişte jucării de asamblat – sunt din plastic, au tot felul de culori. Tim e îndrăgostit de ele.

Caroline se aşeză şi ea pe podea. Ca şi Doro, Sandra era o prietenă improbabilă, o persoană pe care Caroline n-ar fi cunoscut-o niciodată în vechea ei viaţă. Se cunoscuseră în bibliotecă într-o zi aspră de ianuarie, când Caroline, copleşită de părerile experţilor şi de statisticile descurajatoare, închisese cu furie o carte, deznădăjduită. Sandra, aflată la două mese depărtare printre propriile teancuri de cărţi, ale căror cotoare şi coperte îi părură dureros de familiare lui Caroline, ridicase privirea.

— Oh, ştiu cum te simţi. Am în mine atâta furie, că aş putea să sparg toate ferestrele astea.

Apoi începuseră să discute: la început prudente, apoi tot mai năvalnic. Tim, fiul Sandrei, avea aproape patru ani. Suferea şi el de Sindromul Down, dar Sandra nu ştiuse. Observase, într-adevăr, că se dezvoltase mai încet decât ceilalţi trei copii ai ei, dar, pentru Sandra, încet era pur şi simplu încet, nu o scuză. Fiind o mamă foarte ocupată, se aşteptase ca Tim să facă exact ceea ce făcuseră şi ceilalţi copii, şi, dacă asta îi lua mai mult timp, n-avea decât. Tim începuse să meargă la doi ani, să facă la oliţă la trei ani. Diagnosticul şocase întreaga familie; sugestia doctorului – ca Tim să fie dat la un azil – o înfuriase pe Sandra şi o făcuse să ia iniţiativa.

Caroline o ascultase febrilă, simţind cum inima îi creşte cu fiecare nou cuvânt al Sandrei.

Plecaseră de la bibliotecă şi merseseră să bea o cafea. Caroline n-avea să uite niciodată acele ore, entuziasmul pe care îl simţise, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis lung, derulat cu încetinitorul. Ce s-ar întâmpla, speculaseră ele, dacă ar continua să creadă că odraslele lor vor reuşi să facă totul? Poate nu imediat. Poate nu perfect. Dar dacă ar ignora pur şi simplu graficele acelea de creştere şi dezvoltare, cu punctele şi curbele lor precise, inhibitive? Dacă şi-ar păstra aşteptările, dar ar amâna termenele nedefinit? Ce rău ar fi făcut? De ce să nu încerce?

Da, de ce nu? Începuseră să se întâlnească, aici sau în casa Sandrei, cu băieţii ei mai mari, năbădăioşi. Aduceau cărţi şi jucării, cercetări şi tot felul de poveşti şi propriile experienţe – Caroline, pe cea de soră medicală, Sandra, pe cea de profesoară şi mamă a patru băieţi. Mare parte dintre ele erau lucruri de bun-simţ. Dacă Phoebe trebuia să înveţe să se rostogolească, pune o mingiuţă viu colorată alături de ea; dacă Tim avea nevoie să-şi coordoneze mai bine mişcările, dă-i nişte foarfece tocite şi hârtie colorată şi lasă-l să taie. Progresul era încet, uneori insesizabil, dar, pentru Caroline, aceste ore deveniseră nişte repere esenţiale în viaţă.

— Pari obosită azi, spuse Sandra.

Caroline dădu din cap.

— Phoebe a avut un acces de crup aseară. Nu ştiu cât va rezista şi azi, de fapt. Tu ai vreo veste despre

urechiuşele lui Tim?

— Mi-a plăcut noul medic, spuse Sandra, lăsându-se pe spate. Avea degetele lungi şi boante; îi zâmbi lui Tim şi-i dădu o cană galbenă. Mi s-a părut plin de înţelegere. Nu ne-a expediat pur şi simplu. Dar veştile nu sunt grozave. Tim are auzul mai slab, aşa că probabil din cauza asta nici nu vorbeşte. Hai, puişor, adăugă ea, bătând darabana în cana pe care el o lăsase din mână. Arată-le lui Caroline şi lui Phoebe ce ştii ce faci.

Tim nu era interesat; îi atrăsese atenţia suprafaţa pufoasă a covorului, şi îşi vâra mânuţele în el la nesfârşit, fascinat şi copleşit de plăcere. Dar Sandra era fermă, calmă şi hotărâtă. În cele din urmă, Tim luă cana galbenă, îi apăsă marginea pe obraz pentru o clipă, apoi o puse pe podea şi începu să le pună şi pe celelalte deasupra, într-un turnuleţ.

Timp de două ore, cele două femei se jucară cu copiii şi discutară. Sandra avea păreri ferme despre orice subiect şi nu-i era teamă să le exprime. Lui Caroline îi plăcea mult să stea pe jos în sufragerie şi să discute cu femeia aceasta inteligentă şi curajoasă, ca de la mamă la mamă. În ultima vreme, Caroline simţise adesea lipsa propriei mame, moartă de aproape zece ani, dorindu-şi să poată s-o mai sune şi să-i ceară un sfat sau pur şi simplu să-i facă o vizită ca să i-o arate pe Phoebe. Oare mama ei simţise toate astea – dragostea şi frustrarea – când Caroline era copil? Trebuie să le fi simţit – şi, brusc, Caroline îşi percepu altfel copilăria. Teama constantă a mamei ei să nu se îmbolnăvească de poliomielită era, în felul ei ciudat, o dovadă de dragoste. Şi munca încordată a tatălui, socotelile financiare pe care le făcea cu atenţie noaptea – şi acestea erau dovezi de dragoste.

N-o mai avea pe mama ei, dar o avea pe Sandra, şi dimineţile lor împreună erau cele mai bune ore ale săptămânii. Îşi relatară una alteia întâmplări din viaţa lor, împărţiră idei şi sugestii despre creşterea copiilor, râseră împreună când Tim încercă să le pună căniţele pe cap, când Phoebe încercă în mod repetat să ajungă la o minge sclipicioasă şi când, în fine, în ciuda voinţei ei, se rostogoli pe o parte. De câteva ori în dimineaţa

aceea, Caroline, încă îngrijorată, îşi zdrăngăni cheile în faţa lui Phoebe. Acestea scânteiară în lumina dimineţii, şi mâinile micuţe ale lui Phoebe se desfăcură, agitând din degeţelele răsfirate ca o stea de mare. Muzică şi firicele de lumină: Phoebe se întindea la fel şi după chei. Dar, oricât încercă, nu reuşi să le apuce.

— Data viitoare, spuse Sandra. Ai să vezi. O să reuşească.

La prânz, Caroline o ajută să ducă toate lucrurile la maşină, apoi rămase pe verandă cu Phoebe în braţe, deja obosită, dar fericită în acelaşi timp, făcând cu mâna în timp ce Sandra îşi scotea maşina lungă pe stradă. Când intră din nou în casă, acul sărea pe discul lui Leo, reproducând aceleaşi trei sunete la nesfârşit.

„Bătrân nesuferit, gândi ea, începând să urce scările. Moşneag arţăgos."

— Vreţi să închideţi muzica aia? începu ea, exasperată, împingând uşa.

Dar camera era goală. Leo plecase.

Phoebe se porni să plângă, ca şi cum ar fi avut un barometru interior al tensiunii şi iritării. Probabil Leo ieşise pe uşa din dos când Caroline o ajutase pe Sandra cu lucrurile. O, era şiret, chiar dacă uneori, în ultimele zile, îşi lăsa pantofii în frigider. Îi făcea mare plăcere să-i joace feste din astea. De trei ori până acum Leo îi scăpase de sub supraveghere, o dată gol puşcă.

Caroline se repezi în jos pe scări şi-şi vârî picioarele într-o pereche de papuci ai lui Doro, cu un număr mai mici şi reci. O pătură pentru Phoebe, înghesuită în căruţ – iar ea… ei nu-i trebuie.

Ziua se schimbase, cerul se umpluse de nori joşi, cenuşii. Phoebe scânci, dând din mânuţe, în timp ce trecură pe lângă garaj spre alee.

— Ştiu, murmură Caroline, mângâind-o pe cap. Ştiu, drăguţa mea, ştiu. Observă o urmă de pas de-a lui Leo într-o pojghiţă de zăpadă aproape topită – talpa lată, crestată a ghetelor lui – şi se simţi brusc uşurată. Venise pe aici, înseamnă, şi era îmbrăcat.

Sau, cel puţin, încălţat.

La următoarea intersecţie ajunse la cele 105 trepte care duceau în jos spre Koenig Field. Leo îi spusese câte trepte erau, într-o seară, la cină, când fusese într-o

dispoziţie decentă. Acum se afla la poalele acestei cascade de ciment, cu mâinile atârnându-i pe lângă corp, cu părul alb zbârlit şi o expresie atât de nedumerită, de pierdută şi de suferindă pe chip, încât toată furia ei dispăru. Lui Caroline nu-i plăcea de Leo March – nu era un om plăcut – dar ostilitatea faţă de el era completată de un sentiment de compasiune.

În astfel de momente, observa cum se uita lumea la el şi vedea un bătrân senil şi uituc, şi nu universul pe care îl reprezentase, pe care încă îl reprezenta Leo March.

Bărbatul se întoarse şi o văzu, şi, după o clipă, confuzia întipărită pe faţă i se risipi.

— Fii atentă! strigă. Fii atentă, femeie, şi plângi!

Uitând de gheaţă, de fâşia întărită de pe mijlocul treptelor, Leo se repezi către ea, împins de picioarele alimentate de vreo rămăşiţă de adrenalină şi de vreo nevoie din trecut.

— Pun pariu că nu ai mai văzut vreodată ceva asemănător, spuse el, răsucindu-se şi atingând vârful.

— Ai dreptate, zise Caroline, nu am mai văzut niciodată aşa ceva şi sper să nici nu mai văd vreodată.

Leo râse, şi buzele lui erau de un roz intens pe pielea albă şi palidă.

— Am evadat de lângă tine, zise el.

— Nu ai ajuns departe.

— Dar aş fi putut, dacă mi-aş fi propus. Data viitoare.

— Data viitoare să-ţi iei haina, îl sfătui Caroline.

— Data viitoare, spuse el pe când începură să meargă, voi dispărea cu destinaţia Timbuktu.

— N-ai decât, spuse Caroline, copleşită de un val de oboseală.

Brânduşele răsăreau violete şi albe din iarba care sclipea; Phoebe plângea de-a binelea acum. Era uşurată că îl găsise pe Leo, că se afla în siguranţă, se simţea recunoscătoare că fusese evitat un dezastru. Ar fi fost vina ei dacă el se rătăcea sau păţea ceva, pentru că se concentrase atât de mult asupra lui Phoebe, care de săptămâni întregi se întindea către obiecte, dar încă nu învăţase cum să le prindă.

Mai merseră câţiva metri în linişte.

— Eşti o femeie deşteaptă, rosti Leo.

Ea se opri uimită pe dalele aleii.

— Poftim? Ce-ai zis?

El o privi lucid, cu ochii la fel de strălucitor de albaştri ca ai lui Doro.

— Am zis că eşti deşteaptă. Fiica mea a angajat opt asistente înaintea ta şi niciuna nu a rezistat mai mult de o săptămână. Pariez că nu ai ştiut asta.

— Nu, spuse Caroline, nu am ştiut.

Mai târziu, când Caroline făcea curăţenie în bucătărie şi ducea gunoiul, se gândi la cuvintele lui Leo. „Sunt deşteaptă", îşi spuse, stând pe alee, lângă coşul de gunoi. Aerul era umed şi rece. Răsuflarea ei forma mici norişori. „Nu inteligenţa o să-ţi aducă un soţ" îi replica sec mama ei, dar nici măcar asta nu îi diminua lui Caroline plăcerea, la auzul primelor cuvinte amabile pe care i le adresase Leo.

Caroline mai zăbovi un moment în aerul rece, recunoscătoare pentru linişte. Garajele se înşirau, unul după altul, de-a lungul dealului. Încet-încet, deveni conştientă de prezenţa cuiva care zăbovea la capătul aleii. Un bărbat înalt, în blugi de culoare închisă şi o haină maro, culori neutre, astfel că aproape se confunda cu peisajul de iarnă târzie. Era ceva la el, în felul în care stătea şi se uita cu atâta interes în direcţia ei, care o făcea pe Caroline să nu se simtă în largul ei. Aşeză capacul metalic înapoi pe tomberon şi îşi încrucişă braţele pe piept. El pornise deja spre ea, un bărbat robust, cu umeri largi şi mersul iute. Haina lui nu era deloc maro, ci era din stofă ecosez cu carouri roşii. Scoase din buzunar o şapcă de un roşu aprins şi o puse pe cap. Gestul lui o linişti în mod ciudat pe Caroline, deşi nici ea nu ştia de ce.

— Ei, tu, strigă el, Fordul tău Fairlane merge bine acum?

Teama i se adânci, şi se întoarse să se uite spre casa întunecată din cărămidă, care se înălţa către cerul alb. Da, iată baia ei, de unde noaptea trecută privise lumina lunii ce scălda gazonul, iată-i fereastra, lăsată întredeschisă ca să intre aerul rece de primăvară, cu vântul care unduia perdelele din dantelă. Când se

întoarse cu faţa, bărbatul se oprise la câţiva metri distanţă. Îl cunoştea, şi asta o simţiră corpul ei, uşurarea ei, înainte ca ea să formuleze un gând. Era ceva atât de improbabil, încât nu îşi putu crede ochilor.

— Cum Dumnezeu… începu ea.

— Nu a fost uşor! zise Al, râzând. Chipul îi era acoperit de o barbă moale, iar dinţii albi îi sclipeau. Ochii lui negri erau calzi, plini de mulţumire şi veselie. Şi-l aminti punându-i şuncă în farfurie, făcându-i cu mâna din cabina argintie a camionului, când plecase. Eşti o doamnă tare greu de găsit, dar ziseseşi ceva de Pittsburgh; s-a întâmplat să fac aici o oprire scurtă, o dată la câteva săptămâni. Am ajuns să fac aproape un hobby din a te căuta. Zâmbi. Nu ştiu ce-o să mai am de făcut de-acum încolo.

Caroline nu se simţi în stare să răspundă. Îi făcea plăcere că îl vedea, dar era şi confuză. Aproape un an de zile nu se gândise prea mult sau prea profund la viaţa pe care o lăsase în urmă, însă acum îi revenea în minte cu mare intensitate: mirosul de dezinfectant şi soarele din sala de aşteptare, şi cum era să se întoarcă în apartamentul ei liniştit şi ordonat după o zi lungă, să îşi pregătească ceva frugal de mâncare şi să-şi petreacă seara citind o carte. Renunţase de bunăvoie la acele plăceri; adoptase această schimbare dintr-o dorinţă puternică şi inconştientă. Acum, simţea cum i se zbate inima în piept, în timp ce se uita fix în josul aleii, de parcă David Henry ar fi putut apărea brusc, înţelese fulgerător că acesta era motivul pentru care nu trimisese niciodată acea scrisoare. Dacă ar fi vrut-o înapoi pe Phoebe – el sau Norah? Această posibilitate o copleşea ca un val de teamă chinuitoare.

— Cum ai reuşit? întrebă Caroline. Cum m-ai găsit? De ce?

Al, luat prin surprindere, ridică din umeri.

— Am oprit în Lexington ca să te salut şi apartamentul tău era gol. Se zugrăvea. Vecina ta mi-a spus că plecaseşi de trei săptămâni. Cred că nu îmi plac misterele, pentru că m-am tot gândit la tine. Se opri, ca şi cum s-ar fi întrebat dacă să continue sau nu. Plus că, fir-ar să fie, mi-ai plăcut, Caroline, şi mi-am închipuit că dăduseşi de vreo belea, dacă dispăruseşi aşa de

brusc. Scria pe tine cu litere mari PROBLEMĂ, în ziua aia, în parcare, aşa că m-am gândit să-ţi dau o mână de ajutor, că poate ţi-ar prinde bine.

— Nu am nicio problemă, zise ea. Deci, acum la ce te mai gândeşti?

Nu vrusese ca vorbele ei să sune aşa, dur şi aspru. Urmă o tăcere lungă înainte ca Al să spună din nou ceva.

— Cred că mă gândesc că m-am înşelat în anumite privinţe, zise Al. Dădu din cap. Credeam că noi doi ne înţelegem bine.

— Aşa este, doar că sunt şocată, atâta tot. Voiam să tai legăturile cu trecutul.

Atunci el o privi; ochii lui căprui îi întâlniră pe ai ei.

— Mi-a luat un an încheiat. Ţine minte asta, dacă te îngrijorezi că te-ar putea găsi şi altcineva. Plus că am ştiut şi de unde să încep, şi am avut şi noroc. Am început verificând la motelurile pe care le cunoşteam, întrebând despre o femeie cu un copil mic. De fiecare dată mergeam în alt loc, dar săptămâna trecută am descoperit ceva important. Recepţionera de la motelul unde ai stat şi-a adus aminte de tine. Apropo, săptămâna viitoare iese la pensie. Îşi ridică degetul mare şi arătătorul la foarte mică distanţă. Atât a lipsit să nu te mai găsesc niciodată.

Caroline dădu din cap, amintindu-şi de femeia de la recepţie, cu părul alb aranjat cu grijă, căreia îi sclipeau la urechi cercei cu perle. Motelul aparţinea familiei ei de cincizeci de ani. Instalaţia de încălzire scotea zgomote toată noaptea, iar pereţii erau veşnic umezi şi tapetul se cojea. Nu puteai să ştii niciodată – zicea femeia, împingând cheia pe biroul de la recepţie – cine urma să apară pe uşă.

Al făcu un semn spre capota bleu a Fordului Fairlane.

— Am ştiut că o să te găsesc în clipa când l-am văzut. Ce face fetiţa ta?

Ei îi reveni în minte parcarea goală, toată lumina care mângâiase zăpada şi apoi dispăruse, felul cum el îşi plimbase mâna, atât de blând, peste fruntea micuţă a lui Phoebe.

— Nu vrei să intri? se pomeni întrebând. Acum mă duceam să o trezesc. Îţi fac un ceai.

Caroline îl conduse pe trotuarul îngust şi pe treptele de pe veranda din spate. Îl lăsă în camera de zi şi urcă pe scări, simţindu-se puţin ameţită, dezechilibrată, ca şi cum şi-ar fi dat brusc seama că planeta pe care se afla se mişcase în spaţiu, mutându-i lumea din loc, indiferent cât încercase să o ţină pe loc. O schimbă pe Phoebe şi îşi stropi faţa cu apă, încercând să se calmeze.

Al stătea la masa din sufragerie, uitându-se pe fereastră. Când ea coborî pe scări, se întoarse cu un zâmbet larg înflorit pe faţă. Se întinse imediat după Phoebe, mirându-se cât de mult a crescut, cât era de frumoasă. Caroline simţi un val de plăcere, iar Phoebe râse încântată, cu buclele-i negre încadrându-i obrajii. Al scoase de sub cămaşă un medalion dintr-un plastic transparent care acoperea nişte litere turcoaz, aurite: GRAND ALE OPRY. Îl cumpărase din Nashville. „Vino cu mine”, îi zisese el cu atâtea luni în urmă, în glumă şi totuşi serios.

După ce bătuse atâta drum ca s-o găsească, iată-l aici.

Phoebe gângurea încet, întinzându-se către diverse lucruri. Mânuţele îi umblau pe gâtul lui Al, pe claviculă, pe cămaşa din stofă ecosez. La început, Caroline nu îşi dădu seama ce se întâmplă, după care, dintr-odată pricepu. Spusele lui Al se estompau, contopindu-se cu răsunetul paşilor lui Leo de la etaj şi cu traficul zgomotos de afară, sunete pe care Caroline urma să şi le amintească totdeauna după aceea ca fiind de bun augur.

Phoebe căuta medalionul. Dar fără să dea din mânuţe prin aer, cum făcuse de dimineaţă, ci folosind pieptul lui Al ca punct de sprijin, degeţelele traseră de medalion, până când fetiţa reuşi să închidă pumnul în jurul lui. Fascinată de succes, smuci medalionul de fir, făcându-l pe Al să îşi ridice mâna spre gât.

Caroline îşi duse şi ea mâna la gât, cuprinsă brusc de o bucurie arzătoare.

„Bravo, se gândi. Apucă-l, draga mea. Apucă tot ce poţi.”

Mai 1965

Norah era în faţa lui, iute ca lumina, ca nişte sclipiri de alb şi denim printre copaci, un fel de „uite-o, nu e”. David o urma, aplecându-se din când în când să culeagă pietre. Geode cu învelişul dur, fosile tăiate în straturi. Cândva fuseseră vârfuri de săgeată. Pe toate acestea le cântărea în palmă, încântat de greutatea şi forma lor, de răceala pietrelor în mână înainte să le strecoare în buzunar. În copilărie, rafturile din camera lui erau întotdeauna ticsite de pietre, şi nu reuşise să uite nici astăzi de ele, sau de misterele şi posibilităţile pe care le ascundeau, chiar dacă îi fusese greu să se aplece, cu Paul la pieptul lui, într-un portbebe, şi cu aparatul foto săltându-i pe şold.

La mare distanţă, Norah se opri să îi facă semn cu mâna, apoi păru să dispară într-un zid de piatră cenuşie netedă. Alţi câţiva oameni, care purtau şepci albastre de baseball, se răspândiră brusc, unul câte unul, de lângă acelaşi zid cenuşiu. Apropiindu-se, David îşi dădu seama că scara care ducea către podul natural din piatră era chiar acolo, vizibilă doar de aproape.

— Ai face bine să fii atent, îl avertiză o doamnă în timp ce cobora. Este atât de abrupt şi alunecos, să nu-ţi vină să crezi.

Respirând greu, femeia se opri şi-şi duse mâna la inimă.

David, observându-i paloarea şi dificultatea de a respira, se opri.

— Doamnă? Sunt medic. Vă simţiţi bine?

— Am palpitaţii, îi zise ea, agitându-şi mâna liberă. Le-am avut dintotdeauna.

Îi prinse încheietura durdulie şi îi luă pulsul, care era rapid, dar stabil, devenind mai slab pe măsură ce număra. Palpitaţii; oamenii erau obişnuiţi să folosească liber termenul pentru orice accelerare a inimii, dar îşi dădu seama imediat că femeia nu avea o suferinţă reală, nu ca sora lui, căreia i se tăia răsuflarea şi ameţea, fiind obligată să se aşeze de fiecare dată când nu făcea altceva decât să alerge de la un capăt la celălalt al camerei. „Deficienţă cardiacă”, pusese

diagnosticul doctorul din Morgantown, dând din cap. Nu fusese mai precis şi, oricum, asta nu conta; el nu putea face nimic ca să o ajute. În anii care urmaseră, la Facultatea de Medicină, David îşi amintea de simptomele ei şi citea până noaptea târziu ca să îi pună propriul diagnostic: o îngustare a aortei sau probabil o anomalie a valvei inimii. Oricum, June se mişca încet şi lupta să respire, starea înrăutăţindu-i-se odată cu trecerea anilor. Pielea îi devenise palidă, cu tente albăstrui în lunile dinaintea morţii. Iubise fluturii, îi plăcea să stea cu faţa în lumina soarelui şi cu ochii închişi, să mănânce gem de casă întins pe biscuiţii subţiri pe care mama lui îi cumpăra din oraş. Tot timpul cânta, melodii inventate pe care şi le mormăia încet sieşi, şi avea părul deschis la culoare, aproape alb, de culoarea untului. Luni întregi după moartea ei, se trezea în toiul nopţii părându-i-se că aude vocea ei gingaşă cântând ca vântul printre pini.

— Şi spuneţi că aţi avut această problemă toată viaţa? o întrebă cu gravitate pe femeie, dându-i drumul la mână.

— Da, dintotdeauna, zise ea. Medicii mi-au spus că nu e ceva grav, doar sâcâitor.

— Mda, cred că e în regulă, numai să nu faceţi mult efort.

Ea îi mulţumi, atingând cu mâna creştetul lui Paul şi spuse: „Să aveţi grijă de micuţ”. David încuviinţă din cap şi se depărta, protejând capul lui Paul cu mâna liberă în timp ce urca printre pereţii de piatră umedă. Se simţea mulţumit – era bine să poţi ajuta oamenii care aveau nevoie, să oferi alinare. Ceva ce se părea că nu putea face pentru cei pe care îi iubea cel mai mult. Paul îl bătea uşor cu mânuţele pe piept, încercând să înhaţe plicul pe care el îl îndesase mai devreme în buzunar: o scrisoare de la Caroline Gill, primită în acea dimineaţă la cabinet. O citise o singură dată, rapid, după care o dăduse deoparte şi încercase să îşi ascundă agitaţia, fiindcă intrase Norah. „Suntem bine, eu şi Phoebe, scria. Până acum nu are probleme cu inima.”

Acum prinsese uşurel degetele lui Paul într-ale lui. Fiul lui se uită la el cu ochii mari, curios, şi el simţi deodată o iubire profundă.

— Hei, spuse David zâmbind, te iubesc, micuţule, dar asta nu e de mâncare, da?

Paul îl studie cu ochi mari şi întunecaţi, apoi întoarse capul şi îşi odihni obrazul pe pieptul lui David, radiind căldură. Purta o pălăriuţă albă cu răţuşte galbene, brodate de Norah în zilele pline de tăcere şi prudenţă care urmaseră accidentului ei. Cu fiecare raţă care apăruse, David se simţise tot mai uşurat. Îi văzuse suferinţa, golul pe care i-l lăsase în suflet atunci când developase filmul făcut cu noul lui aparat foto: camerele goale care se înşirau una după alta în vechea lor casă, cu detalii ale tocurilor de la ferestre, umbrele rigide ale scărilor, dalele asimetrice de gresie de pe podea. Mai erau şi urmele paşilor lui Norah, rătăcitoare şi însângerate. Aruncase fotografiile cu tot cu negative, dar încă îl mai bântuiau. Şi îi era teamă că îl vor bântui toată viaţa. Pentru că minţise; renunţase la fiica lor. Faptul că aveau să fie şi consecinţe părea inevitabil şi corect. Dar zilele trecuseră, se împlineau aproape trei luni, şi Norah părea să redevină ea însăşi. Lucra în grădină, râdea la telefon cu prietenele sau îl ridica pe Paul din locul lui de joacă cu braţele ei subţiri, graţioase.

David observa şi îşi spunea că este fericită.

Acum, răţuştele săltau vesele la fiecare pas al lui, reflectând tot mai multă lumină pe măsură ce David urca pe scările înguste către podul natural de piatră care se arcuia peste chei. Norah, îmbrăcată în pantaloni scurţi de blugi şi o bluziţă albă fără mâneci, se oprise în picioare în mijlocul podului, punându-şi vârfurile adidaşilor albi exact pe marginea de piatră. Încet, cu graţia unei balerine, îşi desfăcu braţele şi-şi arcui spatele, cu ochii închişi, ca şi cum s-ar fi oferit cerului.

— Norah! strigă David, temător. E periculos!

Paul îşi împinse mâinile micuţe în pieptul lui.

— Poo, repetă el, când îl auzi pe David spunând „periculos” – un cuvânt din limba lui aplicat prizelor, scărilor, căminului, scaunelor şi acum adâncimii acesteia vertiginoase de sub picioarele mamei sale.

— E extraordinar! strigă Norah, lăsându-şi mâinile să cadă. Se răsuci, risipind pietricele de sub tălpi peste bordura podului. Vino să vezi!

Prudent, David păşi pe pod şi i se alătură pe margine. Siluete minuscule se mişcau încet pe poteca aflată mult dedesubtul lor, o fostă albie de râu. Dealurile se rostogoleau în depărtare, îmbătate de primăvară, îmbiindu-i cu sute de nuanţe de verde pe fundalul cerului albastru. David răsuflă adânc, luptându-se cu o senzaţie de ameţeală, temător s-o privească pe Norah. Încercase s-o menajeze, s-o protejeze de suferinţa pierderii unei fiinţe dragi; nu-şi dăduse seama că suferinţa avea s-o urmeze peste tot, insistentă şi insinuantă ca un fir de apă. Şi nu-şi anticipase nici propria durere, amestecată cu momentele întunecate ale trecutului său. Când şi-o imagina pe fiica de care se descotorosise, vedea chipul surorii sale, părul ei albicios, zâmbetul ei grav.

— Hai să-ţi fac o fotografie, spuse el, dându-se uşor înapoi, câte un pas. Vino în mijlocul podului. E lumina mai bună.

— Imediat, spuse ea, cu mâinile pe coapse. E o privelişte atât de frumoasă!

— Norah, spuse el. Mă faci să-mi sară inima din piept.

— Oh, David, spuse ea, dându-şi capul pe spate fără să-l privească. De ce te sperii atâta tot timpul? N-am nimic.

El nu răspunse, conştient de oscilaţia plămânilor săi, de cât îi era de sacadată răsuflarea. Avusese acelaşi sentiment când deschisese scrisoarea lui Caroline, cu adresa biroului lui scrisă asimetric, pe jumătate acoperită de un timbru poştal. Purta ştampila poştei din Toledo, Ohio. Ea îi adăugase trei fotografii cu Phoebe într-o rochiţă roz. Adresa expeditorului era o cutie poştală, nu în Toledo, ci în Cleveland. Cleveland, un loc în care David nu fusese niciodată, un loc în care Caroline Gill trăia, se pare, împreună cu fiica lui.

— Hai să plecăm de aici, spuse el din nou, în cele din urmă. Hai să-ţi fac o fotografie.

Ea dădu din cap, dar, când el ajunse în mijlocul podului şi se răsuci, Norah era încă pe margine, cu faţa spre el, cu braţele încrucişate la piept, zâmbind.

— Fă-mi-o aici, spuse ea. Fă-o să arate ca şi cum aş merge prin aer.

David se lăsă în jos, răsucind obiectivul aparatului, simţind căldura care radia în sus din piatra goală, aurie. Paul se zvârcoli la pieptul lui şi începu să scâncească. David avea să-şi amintească toate acestea – rămase nevăzute şi neînregistrate – când imaginea avea să se ivească mai târziu din lichidul revelator, luând încet formă. O prinse pe Norah în vizor, cu părul răvăşit de vânt, cu pielea bronzată, sănătoasă, şi se întrebă ce ascundea de el.

Aerul de primăvară era cald şi uşor înmiresmat. Coborâră înapoi, trecând pe lângă guri de grote, pe lângă petice de rododendron roz-violet şi dafin de munte. Norah se abătu de la poteca principală, printre copaci, urmând albia unui pârâu, până când ajunseră la o poieniţă plină de soare, în care ea îşi amintea că se găseau fragi sălbatici. Vântul unduia uşor iarba înaltă, iar frunzele verzi şi întunecate ale fragilor scânteiau jos, pe pământ. Aerul era plin de dulceaţă, de bâzâitul insectelor şi de căldură.

Se opriră pentru picnic: brânză cu biscuiţi săraţi şi ciorchini de struguri. David se aşeză pe pătură, susţinând capul lui Paul la piept în timp ce desfăcea marsupiul, amintindu-şi în treacăt de propriul tată, îndesat şi puternic, cu degetele lui boante şi îndemânatice care acopereau mâinile lui David în timp ce îl învăţa să ridice toporul, sau să mulgă vaca, sau să bată un cui în scândurile de cedru. Tatăl lui, care mirosea a sudoare şi a răşină şi a pământul întunecat şi ascuns din minele în care lucra toată iarna. Chiar şi în adolescenţă, pe când locuia toată săptămâna în oraş ca să poată merge la liceu, lui David îi plăcea foarte mult să meargă pe jos acasă la sfârşitul săptămânii şi să-şi găsească tatăl acolo, fumându-şi pipa pe verandă.

— Poo, zise Paul.

Eliberat, îşi scoase imediat un pantofior. Îl studie concentrat, apoi îl lăsă din mână aproape imediat şi se târî către lumea plină de iarbă de dincolo de pătură. David îl privi cum smulge o mână de iarbă şi o vârî în gură şi cum o expresie bruscă de surpriză i se întipăreşte pe faţă simţindu-i gustul. Îşi dori deodată, intens, ca părinţii lui să fi fost în viaţă să-i vadă fiul.

— E groaznică la gust, nu? spuse el cu blândeţe, ştergându-l pe Paul de saliva amestecată cu firişoare de iarbă care-i curgea pe bărbie.

Norah se mişca pe lângă el, tăcută şi eficientă, scoţând din rucsac tacâmurile şi şerveţelele. David îşi feri faţa; nu voia ca ea să-l vadă atât de emoţionat. Scoase o geodă din buzunar, iar Paul o înhăţă cu amândouă mâinile şi o întoarse pe toate feţele.

— Crezi că ar trebui să bage chestia aia în gură? întrebă Norah aşezându-se lângă el, atât de aproape încât el îi simţi căldura, mirosul vag de sudoare şi de săpun împrăştiindu-se în aer.

— Probabil că nu, spuse el, recuperând piatra şi dându-i lui Paul un biscuit în schimb. Geoda era caldă şi umedă. El o lovi cu putere de o piatră, despicând-o şi scoţându-i la iveală miezul purpuriu de cristale.

— Ce frumoasă e! murmură Norah, răsucind-o în mână.

— Mări străvechi, zise David. Apa a pătruns înăuntru şi s-a cristalizat în decursul a mii de ani.

Mâncară alene, apoi culeseră fragi, gingaşi şi încălziţi de soare. Paul îi mâncă din pumni, cu încheieturile pline de zeamă sângerie. Doi ulii se roteau agale pe cerul albastru.

— Didi, zise Paul, ridicând mâna grăsuţă către ei.

Mai târziu, când adormi, Norah îl aşeză pe o pătură în iarbă, la umbră.

— E plăcut aşa, remarcă Norah, aşezându-se cu spatele rezemat de o stâncă. Numai noi trei, întinşi la soare.

Avea tălpile desculţe, şi el le luă în mâini, masându-le, simţindu-i oasele delicate ascunse sub carne.

— Oh, spuse ea, închizând ochii, asta e *chiar* plăcut. Mă adoarme.

— Nu adormi, zise el. Spune-mi la ce te gândeşti.

— Nu ştiu. Îmi aminteam doar de pajiştea aceea de lângă ferma de oi. Când eram mici, eu şi Bree îl aşteptam pe tata acolo. Culegeam buchete uriaşe de ruji-galbene şi flori de morcov sălbatic. Soarele era exact ca aici – ca o îmbrăţişare. Mama punea florile în vaze prin toată casa.

— Frumos, zise David, dând drumul unui picior şi luându-l pe celălalt. Atinse cu degetul mare cicatricea albă pe care o lăsase becul strivit al aparatului foto. Îmi place să mi te închipui acolo.

Pielea lui Norah era moale. Îşi aminti de zilele însorite din propria copilărie, dinainte ca June să se îmbolnăvească, când familia lui mergea să caute ginseng, o plantă fragilă, ascunsă în lumina crepusculară dintre copaci. Părinţii lui se întâlniseră în cursul unei astfel de excursii. El avea fotografia lor de nuntă, pe care Norah i-o adusese în ziua nunţii lor încadrată într-o ramă frumoasă din lemn de stejar. Mama lui, cu pielea curată şi părul ondulat, cu talia subţire şi un surâs abia schiţat, înţelept. Tatăl lui, bărbos, în spatele ei, cu pălăria în mână. Plecaseră de la oficiul stării civile după căsătorie şi se mutaseră în cabana pe care tatăl lui o construise pe panta dealului, deasupra lotului lor de pământ.

— Părinţilor mei le plăcea foarte mult să stea afară, adăugă el. Mama planta flori peste tot. Lângă pârâu, mai sus de casa noastră, pusese un pâlc de crini sălbatici.

— Îmi pare rău că nu i-am cunoscut. Trebuie să fi fost foarte mândri de tine.

— Nu ştiu. Poate. Erau fericiţi că duc o viaţă mai uşoară.

— Fericiţi, consimţi ea încet, deschizând ochii şi privind către Paul, care dormea liniştit, cu faţa învelită în pete de lumină. Dar poate şi puţin trişti, nu? Eu aş fi tristă dacă Paul ar creşte şi ar pleca de lângă noi.

— Da, spuse el şi dădu din cap. E adevărat. Erau şi mândri, şi trişti. Nu le plăcea oraşul. M-au vizitat numai o singură dată, în Pittsburgh. David şi-i aminti cum şedeau stingheriţi în camera lui de cămin, cum mama lui tresărea de fiecare dată când auzea sirena unui tren. June era deja moartă pe atunci, şi, în timp ce sorbeau din cafeaua slabă la biroul lui şubred, îşi amintea cum se gândise, enervat, că nu mai ştiau ce să facă acum, când nu mai aveau de cine să se îngrijească. Ea fusese atâta vreme centrul vieţii lor, a tuturor. Au stat doar o noapte. După ce tata a murit, mama s-a dus să locuiască la sora ei, în Michigan. Nu voia să zboare,

şi n-a învăţat niciodată să conducă. Am mai văzut-o doar o dată de atunci.

— Păcat, spuse Norah, râcâindu-şi o pată uscată de pământ de pe coapsă.

— Da, spuse David. Păcat, într-adevăr.

Se gândi la June, la cât de blond se făcea părul ei în fiecare vară, la mirosul pielii ei – de săpun, de căldură şi încă de ceva metalic, ca de monedă – care umplea aerul când se aşezau pe vine unul lângă altul, scobind pământul cu beţe. O iubise foarte mult, îi iubise râsul. Şi ura să se întoarcă acasă şi s-o găsească întinsă pe o saltea de paie pe verandă, în zilele însorite, să vadă chipul mamei lui tras de îngrijorare în timp ce şedea alături de silueta vlăguită a fiicei sale, fredonând ceva, depănuşând porumbul sau curăţând mazărea.

David îl privi pe Paul, care dormea adânc pe pătură, cu capul întors pe o parte, cu părul lung şi cârlionţat atârnându-i pe ceafa umedă. Cel puţin pe fiul său îl protejase de suferinţă. Paul n-avea să crească, precum David, cu conştiinţa pierderii surorii sale. N-avea să fie silit să se descurce singur pentru că sora sa nu putea să-l ajute.

Acest gând şi intensitatea amărăciunii lui îl uimiră pe David. Voia să creadă că făcuse ceea ce trebuia atunci când îşi dăduse fiica lui Caroline Gill. Sau măcar că avusese motivele corecte. Dar poate că nu fusese aşa. Poate că nu pe Paul încercase de fapt să-l protejeze în acea noapte plină de zăpadă, ci o versiune pierdută a propriei fiinţe.

— Pari atât de departe, remarcă Norah.

El se mişcă, mutându-se mai aproape de ea, sprijinindu-se şi el de stâncă.

— Părinţii mei aveau visuri mari pentru mine, zise el. Dar nu se potriveau cu ale mele.

— Parcă-ai vorbi despre mine şi mama mea, spuse Norah, îmbrăţişându-şi genunchii. M-a anunţat că ar vrea să vină în vizită la noi luna viitoare. Ţi-am spus? Are un zbor gratis.

— Foarte bine, nu? Paul îi va da de lucru.

Norah râse.

— O, da, cu siguranţă. Doar de aceea vine.

— Norah, tu ce îţi doreşti? Ce ţi-ai dori pentru Paul?

Norah nu răspunse imediat.

— Cred că vreau să fie fericit, spuse ea în cele din urmă. Mi-aş dori să aibă orice îl va face fericit. Nu-mi pasă ce va fi, atâta timp cât va fi un om bun şi onest cu sine însuşi. Şi generos şi puternic, precum tatăl său.

— Nu, spuse David, stânjenit. N-aş vrea să fie ca mine.

Ea îi aruncă o privire pătrunzătoare, uimită.

— De ce?

El nu răspunse. După o clipă lungă, ezitantă, Norah vorbi din nou.

— Ce se întâmplă, David? întrebă ea, nu enervată, ci gânditoare, ca şi cum ar fi încercat să ghicească răspunsul în timp ce vorbea. Între noi doi, vreau să spun.

El nu răspunse, luptându-se cu un val brusc de mânie. De ce trebuia ca ea să stârnească iar lucrurile? De ce nu putea să lase trecutul în pace şi să meargă mai departe? Dar ea vorbi din nou:

— Lucrurile s-au schimbat de la naşterea lui Paul şi moartea lui Phoebe. Şi totuşi, tu încă nu vrei să vorbeşti despre ea. E ca şi cum ai vrea să ştergi faptul că a existat.

— Norah, ce-ai vrea să spun? Bineînţeles că viaţa noastră n-a mai fost aceeaşi de atunci.

— Nu te supăra, David. Asta e numai o strategie, nu? Ca să mă faci să nu mai vorbesc despre ea. Dar n-am să renunţ. Ceea ce spun eu e adevărat.

El oftă.

— Nu strica ziua asta frumoasă, Norah, zise el în cele din urmă.

— Nu o stric, spuse ea, depărtându-se. Se întinse pe pătură şi închise ochii. Mi se pare o zi perfectă.

El o privi o clipă, privi lumina soarelui reflectându-se în părul ei blond, pieptul care i se ridica şi se lăsa uşor la fiecare răsuflare. Ar fi vrut să se aplece şi să atingă cu degetul curba delicată a coastelor ei, ar fi vrut să-i sărute locul unde i se întâlneau, desfăcându-se apoi ca nişte aripi.

— Norah, spuse el. Nu ştiu ce să fac. Nu ştiu ce vrei.

— Nu, spuse ea. Nu ştii.

— Ai putea să-mi spui.

— Probabil că aş putea. Poate că am să-ţi spun. Erau îndrăgostiţi unul de celălalt? întrebă ea deodată, fără să deschidă ochii.

Vocea ei era încă blândă şi calmă, dar el percepu un soi de încordare în aer.

— Nu ştiu, spuse el, încet, atent, încercând să-şi dea seama de ce îi pusese ea această întrebare. Se iubeau. Dar tata era plecat multă vreme. Ţi-am spus, au avut o viaţă grea.

— Tata o iubea pe mama mai mult decât îl iubea ea pe el, spuse Norah, şi David simţi cum i se tulbură inima. O iubea, dar cred că nu ştia să-şi exprime dragostea într-un fel care să ajungă la inima ei. Ea îl găsea pur şi simplu excentric, întru câtva stupid. Cât am crescut, în casa părinţilor mei a domnit tăcerea… Şi în casa noastră cam domneşte tăcerea, adăugă ea, şi el se gândi la serile lor liniştite, la capul ei aplecat deasupra pălărioarei cu răţuşte.

— O tăcere plăcută, spuse el.

— Uneori.

— Şi alteori?

— Eu încă mă gândesc la ea, David, spuse Norah, întorcându-se pe o rână şi întâlnindu-i privirea. La fiica noastră. La cum ar fi fost.

El nu răspunse şi, în timp ce o privi, ea plânse în tăcere, acoperindu-şi faţa cu mâinile. După o clipă, el se întinse şi-i atinse braţul; ea îşi şterse lacrimile.

— Şi tu? întrebă ea imperioasă, cu furie. Ţie nu ţi-e niciodată dor de ea?

— Ba da, spuse el sincer. Mă gândesc tot timpul la ea.

Norah îşi puse mâna pe pieptul lui, şi apoi buzele ei, pătate de fragi, le atinseră pe ale lui, lăsându-i pe ele o dulceaţă pătrunzătoare ca dorinţa. El simţi cum se lasă în jos, simţi razele soarelui pe piele şi sânii ei ridicându-se uşor, ca nişte păsări, în mâinile lui. Ea îi căută nasturii cămăşii şi mâna ei atinse scrisoarea pe care el o ascunsese în buzunar.

El îşi scutură cămaşa de pe el, dar, chiar şi aşa, când îşi puse din nou braţele în jurul ei, se gândi: „Te iubesc. Te iubesc atât de mult şi te-am minţit”. Şi distanţa dintre ei, de numai câţiva milimetri, se lărgi şi se

adânci, deveni o falie, iar el rămase la o margine a ei. Se trase înapoi, în lumină şi umbră, intrând şi ieşind pe rând de sub acoperişul norilor, rezemat de stânca încălzită de soare.

— Ce este? întrebă ea, atingându-l pe piept. Of, David, ce se întâmplă?

— Nimic.

— David, spuse ea. Oh, David. Te rog.

El ezită, pe punctul de a-i mărturisi totul, dar nu se simţi în stare.

— O problemă de la slujbă. Un pacient. Îmi stă pe creier.

— Lasă-l în pace, spuse ea. Sunt sătulă până peste cap de slujba ta.

Ulii, ridicându-se tot mai sus pe curenţii de aer, şi soarele atât de cald. Totul se rotea, întorcându-se de fiecare dată exact în acelaşi punct. Trebuie să-i spună; cuvintele îi umplură gura. „Te iubesc, te iubesc atât de mult şi te-am minţit."

— Vreau să mai facem un copil, David, spuse Norah, ridicându-se în capul oaselor. Paul a crescut deja suficient, iar eu mă simt pregătită.

David fu atât de surprins, încât o clipă rămase fără cuvinte.

— Paul are abia un an, spuse el în cele din urmă.

— Şi ce dacă? Lumea zice că e mai simplu să scapi cât mai repede de pamperşi şi de toate celelalte.

— Cine zice asta?

Ea oftă.

— Ştiam că n-ai să vrei.

— N-am spus că nu vreau, replică David precaut.

Ea nu răspunse.

— Mi se pare că nu e un moment potrivit, atâta tot, zise el.

— Ba exact asta spui, că nu vrei. Nu vrei, dar nu vrei să recunoşti.

El rămase tăcut, amintindu-şi cum stătuse Norah atât de aproape de marginea podului. Amintindu-şi de fotografiile făcute de ea în gol şi de scrisoarea din buzunarul său. Nu voia nimic altceva decât ca mecanismul delicat al vieţii lor să rămână neatins, ca lucrurile să continue aşa cum erau. Ca lumea să nu se

schimbe, ca acest echilibru fragil dintre ei doi să dureze.

— Lucrurile sunt bine aşa cum sunt acum, spuse el blând. De ce să le dăm peste cap?

— Poate pentru Paul. Norah făcu semn spre el cu capul, cum dormea, liniştit şi imobil, pe pătură. Îi e dor de ea.

— N-are cum să-şi amintească, răspunse David tăios.

— Nouă luni, spuse Norah. Au crescut lipiţi unul de altul. Cum ar putea să nu-şi amintească, la un anumit nivel?

— Nu suntem încă pregătiţi, spuse David. Eu nu sunt.

— Nu e vorba doar de tine, zise Norah. Tu abia dacă stai pe-acasă. Poate că mie mi-e dor de ea, David. Uneori, îţi spun sincer, o simt de parcă ar fi în camera cealaltă, iar eu am uitat de ea. Ştiu că sună complet aiurea, dar e adevărat.

El nu răspunse, deşi ştia exact despre ce vorbea ea. Aerul era greu de la dulceaţa căpşunilor. Mama lui făcuse gem pe cuptorul de afară, amestecând în fiertura spumoasă pe măsură ce se transforma în sirop, umplând borcanele şi aşezându-le apoi, ca pe un şirag, pe raft. El şi June mâncau gemul în toiul iernii, şterpelind cu lingura de câte ori mama lor nu era atentă şi ascunzându-se sub muşamaua mesei ca s-o lingă până strălucea. Moartea lui June o doborâse pe mama lui, şi David nu se mai putea considera imun la nenorocire. Statistic vorbind, era puţin probabil să aibă un alt copil cu Sindromul Down, dar era posibil, orice era posibil; şi el nu putea să rişte.

— Dar un alt copil n-ar repara lucrurile, Norah. Nu e un motiv corect.

După o clipă de tăcere, ea se ridică în picioare, îşi şterse mâinile de pantaloni şi se îndepărtă pe pajişte cu paşi furioşi.

Cămaşa lui albă rămăsese mototolită alături, lăsând la vedere un colţ al plicului. David nu întinse mâna să-l ia; nu era nevoie. Răvaşul era scurt şi, deşi se uitase la fotografii o singură dată, le ţinea minte atât de bine, de parcă le-ar fi făcut el însuşi. Părul lui Phoebe era

întunecat şi subţire, ca al lui Paul. Avea ochi căprui şi îşi agita pumnişorii durdulii prin aer de parcă încerca să prindă ceva din afara câmpului vizual al aparatului. Poate pe Caroline, care-l mânuia. O zărise la slujba de înmormântare, înaltă şi solitară în haina ei roşie, şi după aceea se dusese direct acasă la ea, nesigur de ce voia să facă, conştient doar de faptul că trebuia s-o vadă. Dar Caroline plecase deja. Apartamentul ei arăta la fel, cu mobila joasă şi pereţii goi; un robinet picura la baie. Şi totuşi aerul era prea nemişcat, rafturile – goale. În sertarele biroului şi ale şifonierului nu mai era nimic. În bucătărie, sub lumina slabă ce cădea pe linoleumul alb cu negru, David zăbovise ca să-şi asculte bătaia neliniştită a inimii.

Acum stătea întins pe spate, în timp ce norii se mişcau pe deasupra lui. Nu încercase s-o găsească pe Caroline şi, cum scrisoarea ei nu avea nicio adresă a expeditorului pe care s-o poată folosi, nu-şi putea imagina de unde să înceapă. „Las totul în mâinile tale”, îi spusese. Dar se trezea cuprins de durere în cele mai bizare momente: singur, în biroul său; sau în timp ce developa fotografii, privind imaginile care ieşeau, misterios, la iveală pe foile de hârtie albă; sau întins aici, rezemat de piatra aceasta caldă, după ce Norah, rănită şi furioasă, plecase de lângă el.

Era obosit şi simţi că aţipeşte. Gâzele zumzăiau în soare, iar David se simţi uşor temător faţă de albine. Pietrele din buzunare i se înfigeau în carnea piciorului. În copilărie, îl găsea uneori noaptea pe tatăl său în balansoarul de pe verandă, sub plopii care scânteiau de licurici. Într-o asemenea noapte, tatăl îi dăduse o piatră rotunjită, un vârf de topor pe care îl descoperise în timp ce săpa un şanţ.

— Are peste două mii de ani, îi spusese. Îţi imaginezi, David? Cândva a fost în alte mâini, acum o eternitate, dar sub aceeaşi lumină a lunii.

Asta se întâmplase odată. În alte zile se duceau să prindă şerpi cu clopoţei. Din zori şi până-n seară, mergeau prin pădure, purtând crengi bifurcate în mâini, saci de pânză pe umeri şi o cutie de metal se legăna în mâna lui David.

În astfel de zile, lui David i se părea că timpul se oprea, cu soarele pentru totdeauna pe cer şi frunzele uscate foşnindu-i sub picioare. Lumea se reducea la el, la tatăl lui şi la şerpi, dar şi ea se lărgea – cerul se deschidea vast în jurul lor, mai înalt şi mai albastru cu fiecare pas al lor, şi totul avansa încet, din ce în ce mai încet, către momentul în care percepea o mişcare printre culorile ţărânei şi ale frunzelor uscate, căci modelul diamantin de pe spatele şarpelui devenea vizibil doar când vietatea începea să se mişte. Tatăl lui îl învăţase cum să rămână nemişcat, privind ochii galbeni, limba fulgerând. De fiecare dată când un şarpe îşi lepăda pielea, numărul clopoţeilor se înmulţea, aşa că îţi puteai da seama după cât de tare se auzeau clopoţeii în tăcerea pădurii cât de bătrân era şarpele, cât era de mare şi ce sumă avea să le aducă. Pentru cei mai mari, râvniţi de grădinile zoologice şi de oamenii de ştiinţă şi uneori de îmblânzitorii de şerpi, puteau primi şi câte cinci sute de dolari.

Lumina cădea printre copaci, pictând modele pe pământul acoperit de frunze, şi vântul îşi foşnea răsuflarea. Apoi se auzea clinchetul, se zărea capul ridicat drept în sus al şarpelui şi braţul tatălui său, vânjos şi musculos, cobora fulgerător băţul despicat pentru a imobiliza şarpele de gât. Colţii ieşeau, lovind cu furie pământul jilav, iar clopoţeii zăngăneau sălbatic, feroce. Cu două degete puternice, tatăl lui prindea şarpele în strânsoare, chiar în spatele fălcii deschise, şi îl ridica: rece, uscat, zbătându-se ca un bici. Îl azvârlea într-un sac de pânză, pe care îl strângea imediat la gură, apoi sacul rămânea viu pe pământ, zvârcolindu-se. Tatăl lui îl arunca în cutia de metal şi închidea capacul. Fără să vorbească, porneau mai departe, socotind în minte câţi bani puteau lua pe el. Erau săptămâni, vara şi la sfârşitul toamnei, când câştigau astfel şi câte 25 de dolari pe zi. Banii se duceau pe mâncare şi, uneori, pe doctorii la care mergeau în Morgantown.

— David!

Vocea lui Norah îl ajunse din urmă, slabă, imperioasă, traversând trecutul îndepărtat şi pădurea şi ieşind la lumina zilei. David se ridică în coate şi o văzu

stând nemişcată la capătul celălalt al poienii cu fragi, fascinată de ceva ce zărise pe pământ. Fu inundat de un val de adrenalină şi de spaimă. Şerpilor cu clopoţei le plăceau buştenii aflaţi la soare de felul celui lângă care se oprise ea; îşi depuneau ouăle în lemnul putred, hrănitor. David îi aruncă o privire lui Paul, care dormea încă liniştit la umbră, şi apoi se ridică iute şi o rupse la fugă, zgâriindu-şi gleznele în scaieţi şi strivind fragii zemoşi sub tălpi, căutând deja în buzunarul blugilor şi strângând în mână piatra cea mai mare. Când ajunse suficient de aproape pentru a desluşi silueta întunecată a şarpelui, aruncă geoda cât putu de tare. Piatra cenuşie desenă încet un arc prin aer, răsucindu-se, căzu la câţiva centimetri de şarpe şi se sfărâmă, lăsând la vedere miezul purpuriu scăpărător.

— David, ce naiba faci? întrebă Norah.

El ajunsese deja lângă ea. Gâfâind, privi în jos. Nu era deloc un şarpe, ci un băţ întunecat căzut lângă scoarţa uscată a buşteanului.

— Mi s-a părut că m-ai chemat, spuse el, zăpăcit.

— Te-am chemat. Norah îi arătă cu degetul un pâlc de flori palide chiar lângă marginea peticului de umbră. Crini sălbatici. Cum avea mama ta. David, mă sperii.

— Am crezut că era un şarpe, spuse el, făcând semn către băţul de pe jos şi clătinând încă o dată din cap ca să încerce să alunge trecutul. Un şarpe cu clopoţei. Visam, bănuiesc. Mi s-a părut că aveai nevoie de ajutor.

Ea păru deconcertată, şi el scutură din cap să-şi îndepărteze visul. Brusc, se simţi absolut stupid. Băţul era un simplu băţ, nimic mai mult. Ziua părea absolut normală. Păsările se chemau una pe alta, şi frunzele începură din nou să foşnească pe ramuri.

— De ce visai despre şerpi? întrebă ea.

— În copilărie îi prindeam, spuse el. Pentru bani.

— Pentru bani? întrebă ea, uimită. Bani pentru ce?

El simţi din nou distanţa dintre ei, un abis al trecutului peste care nu putea trece. Bani pentru mâncare şi pentru călătoriile acelea în oraş. Ea venea dintr-o altă lume; n-avea să înţeleagă niciodată.

— Ca să-mi plătesc şcoala, spuse el.

Ea dădu din cap şi păru gata să mai pună o întrebare, dar nu o făcu.

— Hai să mergem, zise, frecându-şi umărul. Hai să-l luăm pe Paul şi să mergem acasă.

Traversară pajiştea înapoi şi-şi strânseră lucrurile. Norah îl ducea pe Paul; David – coşul pentru alimente.

În timp ce mergeau, el îşi aduse aminte cum tatăl său stătea în picioare în cabinetul medicului şi cum bancnotele verzi cădeau pe tejghea ca nişte frunze. La fiecare dintre ele, David îşi amintea de şerpi, de zbaterea cozilor cu clopoţei, de gurile deschizându-se într-un V inutil, de răceala pielii lor în mâinile sale, de greutatea lor. Bani pentru şerpi. El era doar un copil, avea opt sau nouă ani, şi putea deja să facă acest lucru.

Acesta – şi să aibă grijă de June.

— Ai grijă de surioara ta, îl atenţiona mama, ridicând privirea de la cuptor. Dă boabe la găini, curăţă coteţul şi udă grădina. Şi ai grijă de June.

David avea, deşi nu foarte bine. O ţinea pe June sub supraveghere, dar n-o împiedica să scobească pământul cu mâinile şi să-şi pună ţărână în păr. N-o consola când se împiedica de vreo piatră şi cădea, frecându-şi cotul. Dragostea pentru ea era strâns împletită cu resentimentul, încât nu le putea despărţi. Ea era bolnavă tot timpul, din cauza inimii şi a răcelilor pe care le contracta în tot timpul anului şi care o făceau să şuiere şi să se sufoce. Şi totuşi, când el se întorcea pe potecă de la şcoală, cu cărţile atârnate în spate, June era cea care îl aştepta întotdeauna, June îl privea şi îşi dădea seama ce fel de zi avusese, voia să afle totul. Avea degete mici şi-i plăcea să-l mângâie, şi vântul îi împrăştia părul lins.

Apoi, la un sfârşit de săptămână, el se întorsese acasă şi găsise cabana goală, nemişcată. Un prosop de faţă atârna peste marginea căzii şi în aer se simţea un fior îngheţat. Se aşezase pe verandă, flămând şi înfrigurat, aşteptând. Foarte târziu, abia spre asfinţit, o zărise pe mama lui coborând dealul cu braţele încrucişate la piept. Nu vorbi până când nu ajunse la scări, şi atunci se uită în sus la el şi spuse:

— David, sora ta a murit. June a murit. Avea părul strâns lins la spate şi o venă îi pulsa la tâmplă, iar ochii îi erau înroşiţi de plâns. Purta un pulover gri subţire, strâns la piept, şi-i spusese: David, June nu mai este.

Şi, când el se ridică şi o îmbrăţişa, ea izbucni în hohote, şi el spuse:

— Când?

Şi ea zise:

— Acum trei zile, marţi, era dimineaţă devreme, şi m-am dus afară să aduc nişte apă, şi, când m-am întors, în casă era linişte, şi am ştiut imediat. Murise. Nu mai respira.

El îşi ţinu mama în braţe şi nu mai putu spune nimic altceva. Durerea pe care o simţea sălăşluia undeva adânc, deasupra ei era un fel de amorţeală şi nu putu plânge. Înveli umerii mamei într-o pătură, îi făcu o ceaşcă de ceai, se duse la găini şi găsi ouăle pe care ea nu le strânsese şi le adună. Dădu de mâncare la păsări şi mulse vaca. Făcu toate aceste lucruri obişnuite, dar, când intră înăuntru, casa era în continuare aproape întunecată, aerul încă nemişcat, iar June nu mai era.

— Davey, spuse mama sa, mult mai târziu, din umbra în care stătea. Să mergi la şcoală. Să înveţi ceva care să te ajute în viaţă.

El simţise ciudă atunci: voia ca viaţa lui să fie a lui, neîmpovărată de această umbră, de această pierdere. Se simţea vinovat că June zăcea în pământ cu o moviliţă de ţărână deasupra şi că el stătea încă aici: el era viu, aerul îi intra şi îi ieşea din plămâni; îl simţea, şi-şi simţea bătăile inimii.

— O să mă fac doctor, spuse el, şi mama lui nu-i răspunse, dar, după o vreme, dădu din cap şi se ridică, strângându-şi din nou puloverul la piept.

— Davey, vreau să iei Biblia şi să vii cu mine acolo şi să rosteşti cuvintele acelea. Vreau să le spui frumos, cu intonaţie.

Aşa că urcaseră dealul împreună. Era întuneric când ajunseră, şi el stătu printre pini, în timp ce vântul înalt şuiera prin frunze, şi, la lumina scăpărătoare a lămpii cu petrol, citi: „Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi”. „Dar îmi lipseşte, se gândi el, în timp ce rostea cuvintele. Îmi lipseşte.” Şi mama sa plânse, şi ei

coborâră în tăcere către casă, unde el îi scrise o scrisoare tatălui, comunicându-i vestea. O puse la poştă luni, când se întoarse în oraşul cu agitaţia lui şi luminile lui strălucitoare. Stătu lângă ghişeul din lemn de stejar, ros de generaţii de clienţi, şi dădu drumul plicului alb în care se afla biletul în cutia poştală.

Când ajunseră în fine la maşină, Norah se opri să-şi cerceteze umărul, înroşit de dogoare. Purta ochelari de soare şi, când îşi ridică privirea spre el, el nu-i putu citi expresia de pe chip.

— Nu e nevoie să fii un erou, spuse ea.

Vorbise cu o voce ternă şi exersată, şi el îşi dădu seama că ea se gândise ce să spună, poate chiar repetase în minte, cât merseseră înapoi.

— Nu încerc să fiu un erou.

— Nu? Ea îşi feri privirea. Mie aşa mi se pare, spuse ea. E şi vina mea. Multă vreme am vrut să fiu salvată, îmi dau seama de asta. Dar nu mai vreau. Nu mai vreau să mă protejezi tot timpul. Îmi displace profund.

Apoi luă scăunelul de maşină pentru bebeluş şi se întoarse din nou cu spatele la el. În lumina pestriţă a soarelui, mâna lui Paul se întinse spre părul ei, şi David avu o senzaţie de panică, aproape de ameţeală, gândindu-se la tot ce el nu ştia; şi la tot ce ştia, dar nu putea să repare. Şi mânie: simţi şi asta, brusc, într-un val năprasnic. Faţă de sine însuşi, dar şi faţă de Caroline, care nu făcuse ceea ce-i ceruse el, care făcuse dintr-o situaţie imposibilă una încă şi mai rea. Norah se aşeză pe scaunul din dreapta şi închise portiera. El îşi căută cheile în buzunar şi scoase în locul lor ultima geodă, cenuşie şi netedă, în forma unei planete. O ţinu puţin, încălzind-o în mână, gândindu-se la toate misterele care existau pe lume: straturi de rocă, ascunse sub carnea pământului şi a ierburilor; sau aceste roci spălăcite, cu miezul lor secret, scânteietor.

1970

Mai 1970

I

— E alergic la albine, îi spuse Norah profesoarei, uitându-se după Paul care o luase la goană pe gazonul nou al terenului de joacă. Se căţără până în vârful toboganului, şezu o clipă cu mânecile albe scurte fluturându-i în vânt, apoi se năpusti în jos, sărind de bucurie când atinse pământul. Azaleele înfloriseră exploziv, iar aerul, cald ca pielea, zumzăia de insecte şi păsări. Şi tatăl lui este. Are o alergie foarte gravă.

— Nu vă faceţi griji, îi răspunse domnişoara Throckmorton. O să-l supraveghem.

Domnişoara Throckmorton era tânără, abia ieşită de pe băncile şcolii, cu părul închis la culoare, ciolănoasă şi entuziastă. Purta o fustă lungă şi sandale greoaie fără toc şi nu-şi lua nicio clipă ochii de la grupul de copii de pe terenul de joacă. Părea echilibrată, atentă, competentă şi bună la suflet. Şi totuşi, Norah nu simţi că are deplină încredere în priceperea ei.

— Odată a cules o albină, insistă ea, o albină moartă care zăcea pe pervazul ferestrei, şi după câteva secunde era umflat ca un balon.

— Nu vă faceţi probleme, doamnă Henry, repetă domnişoara Throckmorton, ceva mai puţin răbdătoare.

Începuse deja să se depărteze, cu vocea ei calmă şi limpede, ca un clopoţel, căci voia s-o ajute pe o fetiţă căreia îi intrase nisip în ochi.

Norah zăbovi în soarele plăcut de primăvară, urmărindu-l pe Paul. Juca leapşa, cu obrajii îmbujoraţi, alergând cu braţele întinse drept pe lângă corp – aşa dormea şi când era prunc. Avea părul brunet, dar altfel semăna cu Norah, spuneau oamenii, cu aceeaşi constituţie şi cu pielea deschisă la culoare. Ea se vedea pe sine în el, era adevărat, dar îl vedea şi pe David, în forma maxilarului lui Paul, în curba urechilor, în felul cum îi plăcea să stea cu braţele încrucişate, ascultând-o pe profesoară. Dar, cel mai mult, Paul era pur şi simplu el însuşi. Îi plăcea foarte mult muzica şi fredona toată ziua cântece compuse de el. Deşi avea abia şase ani, cântase deja singur la şcoală, păşind în faţă cu o inocenţă şi o siguranţă de sine care o uluiseră pe

Norah, şi vocea dulce de copil îi răsunase în sala de festivităţi limpede şi melodioasă ca un pârâu.

Acum se oprise să se ghemuiască lângă un alt băieţel, care dădea la o parte cu un băţ frunzele de pe oglinda întunecată a unei bălţoace. Genunchiul drept îi era zgâriat şi bandajul i se dezlipea. Lumina îi sclipea în părul scurt şi întunecat. Norah îl privi cum stătea serios şi complet absorbit de îndeletnicirea sa, copleşit de simplul fapt al propriei existenţe. Paul, fiul ei. Aici, în mijlocul lumii.

— Norah Henry! Exact pe tine te căutam.

Norah se întoarse şi o zări pe Kay Marshall, în pantaloni roz subţiri şi pulover roz cu crem, în pantofi aurii din piele, fără toc, şi cu cercei de aur sclipitori. Îşi plimba nou-născutul într-un cărucior model vechi, din împletitură, iar Elizabeth, fiica ei mai mare, mergea pe lângă ea. Elizabeth, născută la o săptămână după Paul, în primăvara neaşteptată care urmase acelei zăpezi stranii şi la fel de neaşteptate. În dimineaţa aceasta purta o rochie de muselină cu picăţele roz şi pantofi albi din piele lăcuită. Nerăbdătoare, fugi de lângă Kay şi străbătu terenul de joacă până la leagăne.

— Ce zi frumoasă! spuse Kay, urmărind-o cu privirea. Ce mai faci, Norah?

— Bine, mulţumesc, zise Norah, rezistând impulsului de a-şi atinge părul, conştientă de faptul că purta doar o bluză albă simplă şi o fustă albastră, că nu avea bijuterii.

Indiferent unde şi când o vedea Norah, Kay era întotdeauna astfel: calmă şi sigură pe ea, asortată până în cel mai mic detaliu, iar copiii ei erau perfect îmbrăcaţi şi bine-crescuţi. Kay era genul de mamă cum Norah îşi imaginase întotdeauna că avea să fie ea însăşi, întâmpinând orice situaţie cu un calm instinctiv, relaxat. Norah o admira şi o invidia. Uneori se trezea chiar gândindu-se că, dacă ar fi semănat mai mult cu Kay, dacă ar fi fost mai senină şi mai încrezătoare în ea însăşi, căsnicia ei ar fi avut de câştigat; ea şi David ar fi fost mai fericiţi.

— Bine, repetă ea, privindu-l pe bebeluş, care o fixa cu ochi larg deschişi, curioşi. Ce mult a crescut Angela!

Dintr-un impuls, Norah se aplecă şi o luă în braţe pe Angela, a doua fiică a lui Kay, îmbrăcată în hăinuţe vaporoase roz, ca să se asorteze cu sora ei. Fetiţa era uşoară şi caldă în braţele ei şi o mângâie pe Norah cu mânuţele pe faţă, râzând. Norah simţi un val de plăcere, amintindu-şi de Paul la vârsta aceea, de mirosul lui de săpun şi lapte, de pielea lui moale. Aruncă o privire pe terenul de joacă; el alerga din nou, jucând leapşa. Acum, că mergea la şcoală, avea viaţa lui. Nu-i mai plăcea să stea cuibărit în braţele ei decât dacă era bolnav sau dacă voia ca ea să-i citească o poveste înainte de culcare. Părea incredibil să fi fost şi el cândva atât de mic, incredibil că devenise un băiat cu o tricicletă roşie, care arunca beţe în bălţoace şi cânta atât de frumos.

— Astăzi împlineşte zece luni, spuse Kay. Îţi vine să crezi?

— Nu, zise Norah. Timpul trece atât de repede.

— Ai trecut cumva pe lângă campus? întrebă Kay. Ai aflat ce se petrece?

Norah dădu din cap.

— M-a sunat Bree aseară. Stătuse, cu telefonul într-o mână şi cu cealaltă apăsată pe piept, privind ştirile pe ecranul cu purici al televizorului: patru studenţi ucişi la Universitatea de Stat din Kent. Chiar şi în Lexington, tensiunea crescuse constant în ultimele luni, ziarele erau pline de ştiri despre război, proteste şi tulburări sociale, lumea părea efemeră şi schimbătoare.

— Parcă ţi-e şi frică, spuse Kay, dar pe un ton calm, mai mult dezaprobator decât speriat, cu vocea pe care ar fi folosit-o pentru a discuta despre un divorţ.

O luă pe Angela, o sărută pe frunte şi o puse cu blândeţe înapoi în cărucior.

— Da, aprobă Norah.

Vorbise cu aceeaşi voce, dar ei tulburările acestea i se păreau profund personale, o reflectare a ceea ce se petrecea de ani de zile în inima ei. Pentru o clipă, simţi din nou muşcătura ascuţită, dureroasă, a invidiei. Kay trăia în inocenţă, neatinsă de durere, crezând că avea să fie întotdeauna în siguranţă; lumea lui Norah se schimbase odată cu moartea lui Phoebe. Toate bucuriile ei fuseseră puse într-o lumină aspră de acea pierdere şi

de posibilitatea unei noi pierderi, pe care o întrezărea în fiecare clipă a vieţii. David o ruga întotdeauna să se liniştească, să găsească pe cineva care s-o ajute, să nu se mai chinuiască atât. Ajunseseră să-l enerveze veşnicele ei proiecte, comitete, planuri. Dar Norah nu putea sta liniştită; se simţea prea nelalocul ei. Aşa că îşi programa întâlniri şi-şi umplea ziua cu treburi, urmărită întotdeauna de impresia disperată că, dacă lăsa fie şi numai pentru o clipă garda jos, avea să se întâmple un dezastru. Sentimentul acesta era cel mai puternic dimineaţa târziu; aproape întotdeauna la acea oră, Norah dădea repede un pahar pe gât – gin, uneori votcă – pentru a face mai uşoară tranziţia către după-amiază. Îi plăcea foarte mult calmul care o invada precum o lumină. Iar sticlele le ţinea ascunse cu grijă de David.

— Oricum, spunea Kay. Am vrut să-ţi răspund în legătură cu petrecerea. O să venim, mulţumim de invitaţie, dar cred că vom întârzia puţin. E nevoie să aducem ceva?

— Doar pe voi înşivă, spuse Norah. Totul e aproape gata. Trebuie doar să mă duc acasă să distrug un cuib de viespi.

Ochii lui Kay se holbară. Crescuse într-o veche familie din Lexington, care avusese întotdeauna „personal", cum îl numea ea. „Personalul" care se ocupa de piscină, de curăţenie, de gazon şi de bucătărie. David spunea întotdeauna că Lexington era precum straturile de gresie pe care fusese clădit: aşezat în fâşii, în nuanţe ale fiinţării şi apartenenţei, locul fiecăruia în această ierarhie fiind de mult înscris în piatră. Fără îndoială, Kay avea şi personal care se ocupa de insecte.

— Un cuib de viespi? O, biata de tine!

— Da, spuse Norah. Un cuib de hârtie. Atârnă deasupra garajului.

Îi plăcea s-o şocheze pe Kay, măcar puţin. Îi plăcea cât de concret suna misiunea pe care o avea. Viespi. Unelte. Distrugerea unui cuib. Norah spera că acea îndeletnicire avea să-i ocupe toată dimineaţa. Altfel, ar fi putut să se trezească iar suindu-se în maşină şi pornind, aşa cum o făcuse atât de des în ultimele

săptămâni, repede şi furios, cu o sticluţă argintie în geantă. Ajungea la fluviul Ohio în mai puţin de două ore. Louisville, sau Maysville, sau, o dată, chiar Cincinnati. Ar parca pe malul abrupt, s-ar da jos din maşină şi ar privi apa mereu schimbătoare, aflată departe, dedesubt.

Clopoţelul şcolii sună, iar copiii începură să se înghesuie înăuntru, în şir. Norah căută în mulţime capul întunecat al lui Paul şi-l văzu cum dispare.

— Îmi place foarte mult cum cântă împreună copiii noştri, spuse Kay, trimiţându-i sărutări lui Elizabeth. Paul are o voce atât de frumoasă. E cu adevărat talentat.

— Adoră muzica, răspunse Norah. De când era mic.

Era adevărat. Odată, pe când avea trei luni, în timp ce ea discuta cu nişte prieteni, el începuse deodată să bolborosească, o cascadă de sunete care se revărsaseră în cameră ca nişte flori risipindu-se deodată dintr-un mănunchi de raze. Conversaţia se oprise cu totul.

— De fapt, ăsta era al doilea lucru despre care voiam să te întreb, Norah. Mă ocup de strângerea de fonduri de luna viitoare. Spectacolul e pe tema Cenuşăresei şi mi s-a dat sarcină să găsesc cât mai mulţi paji. Mă gândisem la Paul.

În ciuda voinţei ei, Norah simţi o gâdilătură de plăcere. Renunţase cu mulţi ani în urmă să mai spere la o asemenea invitaţie, după mariajul şi divorţul scandalos al lui Bree.

— Paji? repetă ea, nevenindu-i încă să-şi creadă urechilor.

— Cel mai interesant, se confesa Kay, e că n-ar fi doar paj. Ar şi cânta. Împreună cu Elizabeth.

— Înţeleg, spuse Norah – şi înţelegea într-adevăr.

Vocea lui Elizabeth era plăcută, dar firavă. Cânta cu o veselie forţată, ca o floare de primăvară făcută să înflorească în ianuarie, aruncând priviri neliniştite către public. Vocea ei n-ar fi fost convingătoare fără a lui Paul.

— Toată lumea ar avea de câştigat dacă ar veni şi el. Norah aprobă încet din cap, dezamăgită, enervată pe sine însăşi că îi păsa. Dar vocea lui Paul era pură, înaripată; ar fi fost încântat să fie paj. Şi cel puţin

spectacolul acesta, ca şi cuibul de viespi, ar fi însemnat un nou reper pentru zilele ei.

— Oh, grozav! spuse Kay. Excelent! Sper că nu te superi, adăugă ea, mi-am permis să rezerv un mic smoching pentru el. Ştiam eu c-o să fii de acord! Aruncă o privire la ceasul de la mână, devenind dintr-odată eficientă, gata să plece. Mă bucur că ne-am văzut, adăugă ea, făcându-i cu mâna în timp ce se depărta împingând căruciorul.

Locul de joacă era gol. Un ambalaj de bomboană sclipi, răsucindu-se ca o morişcă, peste iarba de primăvară, şi se prinse în azaleele de un roz aprins. Norah se îndreptă spre maşină, trecând pe lângă leagănele şi toboganele viu colorate. Fluviul, cu fluxul lui greoi, o chema. În două ore ar fi putut să ajungă acolo. Atracţia goanei pe şosea, a vântului vâjâind pe lângă maşină, a apei era aproape irezistibilă, atât de mare încât, în timpul ultimei vacanţe a elevilor, Norah fusese şocată trezindu-se în Louisville, cu Paul speriat şi tăcut pe bancheta din spate, cu părul ei zburlit de vânt şi ginul începând să-şi piardă deja efectul.

— Iată fluviul, spusese ea, stând nemişcată cu mânuţa lui Paul în mâna ei şi privind la apa tulbure, rotitoare. Acum o să mergem la grădina zoologică, anunţase ea, de parcă ăsta i-ar fi fost planul de la bun început.

Lăsă în urmă şcoala şi conduse prin oraş pe străzile mărginite de copaci, pe lângă bancă şi giuvaiergerie, simţind cum dorul de a pleca creşte în ea larg cât cerul. Încetini când trecu pe lângă sediul firmei World Travel. Ieri fusese aici la un interviu pentru o slujbă. Văzuse anunţul în ziar şi fusese atrasă în interiorul clădirii joase de cărămidă de imaginile seducătoare din vitrine: plaje şi clădiri sclipitoare, cerul în culori intense. Nu-şi dorise cu adevărat slujba până să ajungă acolo, şi apoi, deodată, ceva se schimbase. În timp ce şedea acolo în rochia imprimată de in, cu geanta albă în poală, simţise că-şi doreşte această slujbă mai mult decât orice altceva. Patronul agenţiei de turism era un bărbat pe nume Pete Warren, un om la vreo cincizeci de ani, chel pe mijlocul capului, care bătuse cu creionul în mapa lui de birou şi făcuse glume despre Wildcats. Îi plăcuse de

ea, îşi dăduse Norah seama, cu toate că ea absolvise Facultatea de Engleză şi nu avea niciun fel de experienţă în muncă. Urma s-o înştiinţeze azi ce decizie luase.

În spatele ei, cineva claxonă. Norah acceleră. Strada aceasta traversa oraşul şi ajungea la autostradă. Dar, pe măsură ce se apropia de universitate, circulaţia se îngreuna. Străzile erau atât de pline de oameni, încât automobilul ajunse să se târască şi, până la urmă, Norah trase pe dreapta. Ieşi din maşină, o încuie şi făcu câţiva paşi. De undeva de departe, din adâncul campusului, venea un vuiet întunecat de voci, ritmic şi crescător, o scandare plină de energie care semăna cumva cu pocnetul mugurilor pe ramuri. Momentul acesta părea să răspundă neliniştii şi melancoliei lui Norah, şi ea se avântă în mulţimea care se îndrepta spre campus.

Un miros de sudoare şi de paciuli umplea aerul, iar soarele îi încălzea braţele. Norah îşi aminti de şcoala primară, aflată la numai un kilometru şi jumătate distanţă, de ordinea şi rutina de acolo, se gândi apoi la tonul dezaprobator al lui Kay Marshall, şi totuşi continuă să meargă înainte. Umeri, braţe şi şuviţe de păr îi atingeau trupul. Fluxul de oameni începu să încetinească şi să se oprească pe alocuri; o mulţime se aduna lângă sediul centrului de recrutare, unde doi bărbaţi tineri stăteau pe trepte, unul cu un megafon în mână. Norah se opri şi ea, ridicându-se pe vârfuri ca să vadă mai bine. Unul din cei doi tineri, îmbrăcat într-un sacou de costum şi cu cravată, ţinea drept un steag american, fluturând în vânt. În timp ce ea privea, celălalt tânăr, tot bine îmbrăcat, îşi ţinu pumnul la marginea steagului. Flăcările fură întâi invizibile, se simţi doar intensitatea căldurii, apoi vâlvătăile cuprinseră pânza, înălţându-se pe fundalul frunzelor, al albastrului şi verdelui zilei.

Norah privi toate acestea ca şi cum s-ar fi desfăşurat cu încetinitorul. Prin aerul unduitor o văzu pe Bree mişcându-se la marginea dinspre clădire a mulţimii, împărţind nişte foi volante. Îşi prinsese părul lung într-o coadă de cal, care i se legăna pe bluza de inspiraţie rustică. Era atât de frumoasă, se gândi Norah, desluşind

hotărârea şi entuziasmul de pe chipul surorii ei cu o clipă înainte de a o pierde din ochi. Invidia crescu din nou în ea, ca o flacără: Bree era atât de sigură pe sine şi de liberă. Îşi croi drum prin mulţime.

O mai zări pe sora ei de două ori – părul blond fluturând, faţa din profil – apoi ajunse în sfârşit la ea. Bree împărţise foile şi acum stătea pe bordură, atât de adâncită într-o conversaţie cu un tânăr roşcat, încât, atunci când Norah îi atinse în cele din urmă braţul, se răsuci, uimită şi parcă oarbă, cu o expresie total absentă preţ de câteva clipe înainte să-şi recunoască sora.

— Norah? zise ea. Îşi puse mâna pe pieptul tânărului roşcat – un gest atât de sigur şi de intim, încât lui Norah i se strânse inima. E sora mea, explică Bree. Norah, el e Mark.

El dădu din cap fără să zâmbească şi scutură mâna lui Norah, cântărind-o din ochi.

— Au dat foc steagului, spuse Norah, conştientă încă o dată de felul cum era îmbrăcată, de faptul că hainele ei erau la fel de nepotrivite aici ca şi pe terenul de joacă, dar din motive complet diferite.

Ochii căprui ai lui Mark se îngustară uşor şi el strânse din umeri.

— Au luptat în Vietnam, spuse el. Aşa că bănuiesc că aveau motivele lor.

— Mark şi-a pierdut jumătate din talpă în Vietnam.

Norah se pomeni aruncând o privire către bocancii lui Mark, legaţi cu şireturi până sus, deasupra gleznelor.

— Jumătatea din faţă, spuse el, bătându-se peste piciorul drept. Degetele şi câte ceva pe lângă ele.

— Aha, spuse Norah, grozav de stânjenită.

— Mark, ne laşi o clipă singure? întrebă Bree.

El aruncă o privire către mulţimea agitată.

— Nu cred că pot. Eu sunt la rând să vorbesc.

— Nu-i nimic. Mă întorc imediat, spuse ea, apoi o luă pe Norah de mână şi o trase câţiva metri mai încolo, sub un pâlc de catalpe.

— Ce faci aici? o întrebă.

— Nu ştiu prea bine, spuse Norah. A trebuit să opresc maşina din cauza mulţimii.

Bree dădu din cap şi cerceii de argint îi sclipiră.

— E extraordinar, nu? Cred că sunt cinci mii de oameni aici. Noi nu speraserăm decât la câteva sute. E din cauza a ceea ce s-a întâmplat în Kent State. E sfârşitul.

„Sfârşitul a ce?" se întrebă Norah, în timp ce frunzele pluteau pe lângă ea. Undeva în altă parte, domnişoara Throckmorton îi chema pe elevi, iar Pete Warren şedea sub posterele lucioase de călătorie, completând bilete. Viespile bâzâiau leneşe în aerul însorit pe lângă garajul ei. Oare lumea ar fi putut să se sfârşească într-o asemenea zi?

— E prietenul tău? întrebă ea. Cel despre care mi-ai povestit?

Bree aprobă din cap, zâmbind cu subînţeles.

— O, Doamne! Eşti îndrăgostită!

— Cred că da, spuse Bree încet, aruncându-i o privire lui Mark. Cred că sunt.

— Sper că se poartă frumos cu tine, spuse Norah, descurajată să audă din nou vocea mamei ei, până la cea mai mică intonaţie.

Dar Bree era prea fericită ca să poată răspunde altfel decât râzând.

— Se poartă frumos, zise ea. Ce zici, pot să vin cu el în vizită la sfârşitul săptămânii? La petrecerea ta?

— Sigur, spuse Norah, deşi nu era deloc sigură că făcea ce trebuie.

— Grozav! Ah, Norah, ai primit postul ăla pe care ţi-l doreai? Frunzele de catalpă se mişcau în vânt ca nişte inimioare verzi şi subţiri, iar în spatele lor mulţimea vălurea şi unduia.

— Nu ştiu încă, răspunse Norah, amintindu-şi de biroul colorat, aranjat cu gust.

Brusc, propriile aspiraţii îi părură cu totul triviale.

— Dar cum a mers interviul? insistă Bree.

— Bine. A ieşit bine. Doar că nu sunt sigură că mai vreau slujba, asta-i tot.

Bree îşi dădu o şuviţă de păr după ureche şi se încruntă.

— De ce nu? Norah, abia ieri erai disperată să primeşti postul. Erai atât de entuziastă. David e de vină, nu? A zis că nu.

Norah, enervată, clătină din cap.

— David nici măcar nu ştie. Bree, era un birou minuscul. Plicticos. Mic-burghez. Tu ai fugi de acolo fără să te uiţi înapoi.

— Eu nu sunt tu, replică Bree nerăbdătoare. Iar tu nu eşti eu. Ţi-ai dorit slujba asta, Norah. Pentru farmecul ei. Pentru independenţa pe care ţi-ar fi dat-o, Norah, zău aşa!

Era adevărat, îşi dorise slujba, dar era de asemenea adevărat faptul că acum simţea din nou aprinzându-se în ea mânia: frumos din parte lui Bree, care bântuia pe stradă îndemnând la revoluţie, să o distribuie pe ea într-o slujbă de la nouă la cinci.

— Aş avea de bătut la maşină, nu de călătorit. Ar dura ani de zile până aş căpăta dreptul la călătorii gratuite. Nu e tocmai ceea ce mi-am dorit să fac cu viaţa mea, Bree.

— Dar datul cu aspiratorul este?

Norah se gândi la şuierul vântului, la fluviul înaintând greoi la numai o sută de kilometri depărtare. Strânse din buze şi nu răspunse.

— Norah, nici nu-ţi închipui cât mă scoţi din sărite. De ce te temi de schimbare? De ce nu poţi pur şi simplu să *fii* şi să laşi lucrurile să-şi urmeze cursul?

— Ba sunt, spuse ea. *Sunt* eu însămi. Habar n-ai!

— Îţi vâri capul în nisip. Eu asta văd.

— Tu nu vezi nimic în afară de bărbaţi.

— Foarte bine. Noi două am încheiat.

Bree făcu un singur pas şi fu imediat înghiţită de mulţime: o scânteiere de culoare, apoi Bree dispăru.

Norah rămase o clipă sub catalpe, tremurând din cauza unei furii care ştia că nu are nicio justificare. Ce se întâmpla cu ea? Cum putea să o invidieze mai întâi pe Kay Marshall şi în clipa următoare pe Bree, din motive atât de diferite?

Îşi croi drum prin mulţime înapoi spre maşină. După agitaţia şi dramatismul demonstranţilor, străzile oraşului păreau terne, spălăcite, triviale într-un mod rău prevestitor. Trecuse prea mult timp; mai erau doar două ore până când trebuia să meargă să-l ia pe Paul. Nu mai avea vreme să conducă până la fluviu. Acasă, în bucătăria însorită, Norah îşi amestecă un pahar de gin

cu apă tonică. Paharul era tare şi rece în mâna ei, şi gheaţa clănţăni de pereţii de sticlă, sclipind liniştitor. În camera de zi, Norah se opri în faţa fotografiei în care ea stătea pe podul natural de piatră. Când rememora ziua aceea – urcuşul şi apoi picnicul – nu-şi amintea niciodată de acest moment. Îşi amintea în schimb cum lumea se întindea înaintea ei, de soare şi de aerul cald pe piele. „Hai să-ţi fac o fotografie", îi spusese David, insistent, şi ea se întorsese şi-l văzuse îngenuncheat, focalizând, nerăbdător să înregistreze un moment care nu existase, de fapt, niciodată. Norah avusese dreptate cu aparatul acela de fotografiat, spre propria părere de rău. David, fascinat până în pragul obsesiei, amenajase o cameră obscură deasupra garajului.

David. Cum se făcea că devenise tot mai enigmatic pentru ea, odată cu trecerea anilor, şi în acelaşi timp tot mai familiar? Îşi lăsase o pereche de butoni cu chihlimbar pe consola de sub fotografii. Norah îi luă şi îi ţinu în palmă, ascultând pendula cum ticăia încet în camera de zi. Pietricelele preţioase se încălziră în palma ei; Norah se simţi mângâiată de netezimea lor. Găsea pietre peste tot, înghesuite în buzunarele lui David, împrăştiate pe dulap, vârâte în plicuri pe birou. Uneori îi zărea pe David şi pe Paul în curtea din spate, cu capetele aplecate deasupra vreunei pietre frumoase. Privindu-i, inima i se deschidea întotdeauna cu un soi de bucurie prudentă. Asemenea clipe erau însă rare; David era foarte ocupat în ultima vreme. „Opreşte-te, ar fi vrut să-i spună Norah. Opreşte-te un minut. Petrece puţin timp cu noi. Fiul tău creşte atât de repede."

Norah strecură butonii în buzunar, îşi luă paharul şi ieşi afară. Se opri sub cuibul de celuloză, privind cum viespile îl înconjoară şi apoi dispar înăuntrul lui. Din când în când, câte una venea aproape de ea, atrasă de aroma dulceagă a ginului. Norah sorbea şi privea. Muşchii, toate celulele corpului ei se relaxau într-o reacţie fluidă în lanţ, ca şi cum ar fi înghiţit însăşi căldura zilei. Termină paharul, îl puse jos pe alee şi se duse să-şi caute mănuşile de grădinărit şi pălăria, ocolind tricicleta lui Paul. Era deja prea mică pentru el; ar fi trebuit s-o strângă, împreună cu celelalte lucruri:

hainele lui de bebeluş, jucăriile abandonate. David nu mai voia copii, iar acum, că Paul ajunsese la şcoală, ea renunţase să se mai certe cu el pe tema asta. Îi era greu să se imagineze întorcându-se la pamperşi şi la mesele de noapte, deşi tânjea adesea să mai ţină un bebeluş în braţe: ca pe Angela, de dimineaţă, cu căldura şi greutatea ei atât de plăcute. Ce norocoasă era Kay – şi nici măcar nu ştia!

Îşi trase mănuşile pe mâini şi păşi din nou în soare. Ea nu avusese niciodată contact cu albine sau viespi, afară de o înţepătură la un deget de la picior la vârsta de opt ani, care o duruse o oră şi apoi trecuse. Când Paul apucase albina moartă de pe jos şi începuse să ţipe de durere, Norah nu se speriase deloc. Gheaţă pe locul umflăturii şi ţinut mult în braţe în balansoarul de pe verandă, şi totul avea să fie în regulă. Dar umflătura şi roşeaţa porniseră de la mână şi se întinseseră foarte repede. Faţa lui Paul se umflase, şi Norah îl sunase pe David cu teamă în glas. El ştiuse imediat ce se întâmpla, ce injecţie trebuia să-i facă. În câteva clipe, Paul începuse să respire mai liniştit.

— Nu-i niciun pericol, spusese David.

Fusese adevărat, şi totuşi gândul o înspăimântase. Ce s-ar fi întâmplat dacă David n-ar fi fost acasă?

Privi viespile timp de câteva minute, amintindu-şi de protestatarii de pe deal, gândindu-se la lumea schimbătoare, licărind. Făcuse întotdeauna ceea ce se aşteptaseră alţii ca ea să facă. Intrase la facultate şi îşi luase o slujbă măruntă; se căsătorise bine. Şi totuşi, de la naşterea copiilor ei – Paul, coborând pe tobogan cu mâinile întinse în lături, şi Phoebe, prezentă cumva prin însăşi absenţa ei, întâlnită în visuri, dăinuind la marginea nevăzută a fiecărei clipe – Norah nu mai putuse percepe lumea în acelaşi fel. Pierderea fetiţei o făcuse să se simtă neajutorată, şi se lupta cu acest sentiment de neajutorare încercând să-şi umple zilele.

Studie acum uneltele cu atenţie. Avea să se ocupe ea însăşi de insectele acestea.

Săpăliga cu mânerul ei lung era grea în mâinile ei. Norah o ridică încet şi lovi cu îndrăzneală cuibul, şi lama săpăligii pătrunse uşor în învelişul ca de hârtie. Forţa atacului o electriza. Dar, în timp ce trăgea

săpăliga înapoi, viespile, furioase şi hotărâte, ieşiră în valuri din cuibul distrus şi zburară după ea. Una o înţepă în încheietură, o alta, în obraz. Norah dădu drumul săpăligii şi fugi în casă, trântind uşa şi rămânând cu spatele lipit de ea, fără suflare.

Afară, roiul se învârtea, zumzăind cu furie în jurul cuibului stricat. Câteva viespi aterizară pe pervaz, mişcând uşor din aripile delicate. Agitate, mânioase cum erau, o făceau să se gândească la studenţii pe care-i văzuse dimineaţă; la ea însăşi. Se duse în bucătărie şi îşi turnă încă un pahar, tamponând puţin gin pe obraz şi pe încheietura mâinii, unde înţepăturile începeau să se umfle. Ginul era tare, savuros, şi o umplea de o senzaţie caldă şi fluidă de bună dispoziţie şi putere. Mai avea o oră până când trebuia să-l ia pe Paul.

— Foarte bine, viespi afurisite, spuse ea cu voce tare. Acum o s-o luaţi pe coajă.

Avea un spray de insecte în dulap, deasupra hainelor, a pantofilor şi a aspiratorului – un Electrolux bleu metalic, nou-nouţ. Norah îşi aminti cum Bree îşi măturase cu mâna părul blond de pe faţă. „Să dai cu aspiratorul – asta îţi doreşti să faci în viaţă?”

Norah tocmai se apropiase de uşă, când îi veni o idee.

Viespile erau ocupate, încercau deja să reasambleze cuibul, şi părură să n-o observe când ieşi din nou, trăgând după ea Electroluxul. Aparatul rămase în mijlocul aleii, ciudat şi distonant ca un porc bleu metalic. Norah îşi puse înapoi mănuşile, pălăria şi un pulover. Îşi înfăşură faţa cu o eşarfă, vârî aspiratorul în priză şi îl porni, lăsându-l să bâzâie pentru o clipă, neaşteptat de modest în aer liber, înainte să ridice peria. Curajoasă, o îndreptă apoi spre resturile cuibului. Viespile zumzăiră şi se năpustiră furioase – obrazul şi mâna lui Norah pulsară numai la vederea lor – dar fură repede supte cu un sunet zdrăngănitor, ca nişte ghinde căzând pe acoperiş. Norah flutură furtunul prin aer, ca pe o baghetă fermecată, adunând toate insectele mânioase, fărâmiţând cuibul fragil. Curând, le culesese pe toate. Lăsă aspiratorul să meargă în timp ce se uita după ceva cu care să acopere gaura furtunului; nu voia ca viespile, atât de harnice şi de hotărâte, să scape. Era

o zi atât de caldă şi de însorită, iar băutura o făcuse să se simtă atât de relaxată. Băgă furtunul în pământ, dar maşinăria începu să scoată un sunet înfundat. Apoi Norah observă ţeava de eşapament a maşinii: da, gura furtunului se potrivea perfect. Profund satisfăcută, încântată de ea însăşi, Norah stinse aspiratorul şi intră în casă.

În faţa chiuvetei din baie, sub soarele revărsându-se prin ferestrele jivrate, Norah îşi scoase eşarfa şi pălăria şi se studie în oglindă. Ochi verde-închis, păr blond şi un chip subţiat de grijă. Părul i se lipise de cap şi pe piele avea o peliculă de sudoare. Pe obraz îi creştea o pată roşie furioasă. Norah îşi muşcă uşor interiorul buzei, întrebându-se ce vedea David când se uita la ea. Întrebându-se cine era ea, de fapt – femeia aceasta care încerca să se simtă bine când lângă Kay Marshall, când lângă prietenii lui Bree, care conducea nestăpânit către fluviu, negăsindu-şi niciodată locul? Pe care dintre ele o vedea David? Sau poate lângă el dormea în fiecare noapte o cu totul altă femeie? Ea însăşi, da, dar aşa cum ea nu s-ar fi putut vedea niciodată. Şi nici cea pe care o cunoscuse el cândva, nu mai mult decât îl vedea ea pe bărbatul cu care se căsătorise în acel David care venea acasă seara, îşi atârna sacoul cu grijă pe spătarul scaunului şi deschidea cu un gest grăbit ediţia de seară a ziarului.

Norah se şterse pe mâini şi se duse să-şi pună gheaţă pe obrazul umflat. Cuibul atârna, zdrenţuit şi gol, de streaşina garajului. Aspiratorul rămăsese bondoc pe alee, legat de ţeava de eşapament a maşinii prin furtunul lung şi încreţit, ca un cordon ombilical de argint sclipind în soare. Norah şi-l imagină pe David venind acasă şi nemaigăsind viespile, descoperind în schimb curtea din spate decorată, petrecerea plănuită până în cele mai mici detalii. Avea să fie surprins, spera ea, şi plăcut impresionat.

Se uită la ceas. Era vremea să se ducă după Paul. Pe treptele din spate se opri, scotocind în geantă după cheile de la casă. Un zgomot ciudat de pe alee o făcu să ridice privirea. Era un fel de bâzâit, şi la început Norah crezu că viespile începuseră să scape. Dar văzduhul albăstrui era limpede, pustiu. Bâzâitul deveni un soi de

sfârâială, apoi în aer se împrăştie un miros electric de ozon, de fire care ardeau. Norah îşi dădu seama, cu un fel de mirare înceată, că toate acestea veneau de la aspiratorul Electrolux. Se grăbi să coboare scările. Talpa ei atinsese asfaltul, mâna i se întinsese deja prin aerul strălucitor de primăvară, când, deodată, aspiratorul explodă şi sări cât colo, deraind de-a curmezişul peluzei şi lovind gardul cu atâta putere încât rupse o scândură. Maşinăria bleu căzu printre tufele de rododendron, gemând ca un animal rănit, şi din ea ieşi un fum în nori uleioşi.

Norah rămase nemişcată cu mâna întinsă, îngheţată în timp ca în fotografiile lui David, încercând să priceapă ce se întâmplase. O bucată din ţeava de eşapament fusese smulsă de sub maşină. Văzând-o, Norah înţelese: fumul de la benzină se strânsese probabil în motorul încă fierbinte al aspiratorului, făcându-l să explodeze. Se gândi la Paul, alergic la albine, băiatul ei cu vocea ca un flaut, care ar fi putut să fie prin preajmă dacă ar fi fost acasă.

În timp ce se uita încremenită, o viespe ieşi ameţită din ţeava de eşapament înecată în fum a maşinii şi îşi luă zborul.

Din cine ştie ce motiv, aceasta fu ultima picătură pentru Norah. În ciuda tuturor eforturilor şi a inventivităţii ei, acum viespile aveau să scape. Traversă peluza. Cu o singură mişcare rapidă, fără şovăire, deschise aspiratorul, întinse mâna prin perdeaua de fum spre sacul de hârtie plin de praf şi de insecte, îl aruncă la pământ şi începu să-l calce în picioare, într-un dans sălbatic. Sacul se rupse la un capăt şi o viespe se strecură afară; Norah o strivi sub tălpi. Se lupta pentru Paul, dar şi pentru a se înţelege pe ea însăşi. „Te temi de schimbare, îi spusese Bree. De ce nu poţi să *fii* pur şi simplu?” Dar să fie ce? se întrebase Norah toată ziua. Să fie *ce?* Cândva, ştiuse: fusese fiică, elevă şi apoi telefonistă, roluri pe care le jucase cu uşurinţă şi sigură pe sine. Apoi fusese logodnică, tânără soţie şi mamă, şi descoperise că aceste cuvinte erau mult prea mici pentru a cuprinde vreodată în ele întreaga ei viaţă.

Chiar şi după ce deveni limpede că toate viespile muriseră, Norah continuă să danseze pe sacul umflat,

nestăpânită şi încordată. Ceva se întâmpla, ceva se schimbase – în lume şi în sufletul ei. În noaptea aceea, în timp ce clădirea centrului de recrutare din campus arse până în temelii, înflorind în flăcări strălucitoare în noaptea caldă de primăvară, Norah avea să viseze despre viespi şi albine, despre bondari mari şi nedesluşiţi care pluteau prin ierburi înalte de câmp. A doua zi avea să înlocuiască aspiratorul fără măcar să-i menţioneze lui David incidentul, avea să refuze smochingul închiriat pentru spectacolul organizat de Kay, avea să accepte slujba. Da, farmec, şi aventură, şi o viaţă pentru ea însăşi.

Toate acestea aveau să se întâmple a doua zi, dar, pe moment, Norah nu se gândea la nimic, doar la mişcarea tălpilor ei şi la sacul care se transforma încet-încet într-un terci murdar din aripioare şi ace. Departe, mulţimea de protestatari vuia, şi zgomotul tot mai intens ajunse prin aerul înmiresmat de primăvară până la locul unde se afla Norah. Sângele îi pulsa în tâmple. Ceea ce se întâmpla acolo se întâmpla şi aici, în liniştea curţii ei, în spaţiile secrete din sufletul ei: o explozie, ceva în urma căruia viaţa n-avea să mai fie niciodată la fel.

O viespe singură bâzâi pe lângă azaleele viu colorate şi se îndepărtă mânioasă. Norah se dădu jos de pe sacul de hârtie zdrobit. Năucă, dar complet trează, traversă peluza, răsucind cheile pe deget. Se urcă în maşină, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, şi plecă să-şi ia băiatul de la şcoală.

II

— Tati! Tati!

La auzul vocii lui Paul şi al paşilor lui repezi şi uşori pe treptele garajului, David ridică privirea de la coala pe care tocmai o introdusese în revelator.

— Stai un pic! strigă el. O secundă.

Dar, chiar în timp ce vorbea, uşa fu trântită de perete şi lumina se revărsă în încăpere.

— La naiba! David privi cum hârtia se înnegreşte rapid, cum imaginea se pierde în năvala bruscă a soarelui. La naiba, Paul, ţi-am spus de un miliard de ori să nu mai intri când e aprinsă lumina roşie!

— Scuze. Scuze, tati.

David inspiră adânc, înmuiat. Paul avea doar şase ani şi, cum stătea acolo în uşă, părea foarte mic.

— Nu-i nimic. Intră. Scuză-mă că am ţipat la tine.

Se lăsă pe vine şi întinse braţele, şi Paul se repezi la el, odihnindu-şi o clipă capul pe umărul lui, zgâriindu-i şi în acelaşi timp mângâindu-i gâtul cu tunsoarea sa scurtă. Era mărunt şi osos, puternic, un băiat care se mişca prin lume ca argintul viu, tăcut, şi atent, şi foarte doritor să-i mulţumească pe alţii. David îl sărută pe frunte, regretându-şi momentul de furie, admirând omoplaţii fiului său, eleganţi şi perfecţi, întinşi ca nişte aripi sub straturile de piele şi muşchi.

— Bun. Ce era aşa de important? întrebă el, aşezându-se pe călcâie. Ce era atât de important încât a meritat să-mi strici fotografiile?

— Tati, uite! spuse Paul. Uite ce-am găsit!

Îşi descleştă pumnul micuţ. În palma lui se odihneau câteva pietricele plate, nişte discuri netede cu câte o gaură în centru, de mărimea unor nasturi.

— Sunt grozave, spuse David, ridicând una. Unde le-ai găsit?

— Ieri, când m-am dus cu Jason la ferma bunicului lui. E un pârâu acolo şi trebuie să fii foarte atent, pentru că Jason a văzut un şarpe veninos vara trecută, dar acum e prea frig pentru şerpi, aşa că am trecut prin apă şi am găsit astea chiar la marginea apei.

— Uau! David atinse cu degetul fosilele; uşoare şi delicate, vechi de milenii, conservate de timp mai bine

decât ar fi putut-o face orice fotografie. Fosilele astea sunt rămăşiţe dintr-un crin-de-mare. Cu multă vreme în urmă, mare parte din statul Kentucky se afla sub apele oceanului.

— Serios? Super! Arată în cartea despre pietre?

— S-ar putea. O să verificăm de îndată ce termin aici. Cum stăm cu pregătirile pentru petrecere? adăugă el, îndreptându-se spre uşa camerei obscure şi privind afară.

Era o minunată zi de primăvară, aerul era cald, tufele de corn înfloriseră pe tot perimetrul grădinii. Norah aşezase mesele şi le acoperise cu feţe de masă viu colorate. Aranjase deja farfuriile şi castroanele cu punci, scaunele şi şerveţelele, vazele cu flori. Un plop subţire din mijlocul curţii din spate, înfăşurat în panglici colorate, închipuia armindenul. Norah îl decorase tot singură. David se oferise s-o ajute, dar ea refuzase.

— Stai la o parte din picioarele mele, îi spusese ea. E cel mai bun ajutor pe care mi-l poţi da.

Aşa că el făcuse întocmai.

David se întoarse în camera obscură, răcoroasă şi ferită, cu lumina ei roşie palidă şi mirosul înţepător de chimicale.

— Mama se îmbracă, zise Paul. Nu am voie să mă murdăresc.

— O poruncă aspră, observă David, aşezând sticlele cu fixator şi revelator pe un raft înalt, unde Paul nu putea ajunge. Du-te în casă, bine? Vin şi eu imediat. O să căutăm crinii ăia de mare.

Paul coborî în goană pe scări; David îl zări alergând peste peluză, şi apoi rama cu plasă din cadrul uşii se închise cu un pocnet în spatele lui. David curăţă tăvile şi le puse la uscat, apoi scoase filmul din revelator şi îl dădu deoparte. Aici domnea o atmosferă tihnită, era răcoare şi linişte, şi David zăbovi câteva clipe înainte de a-l urma pe Paul. Afară, feţele de masă unduiau în briză. Coşuleţe de mai, împletite din hârtie şi pline de flori de primăvară, împodobeau farfuriile. Ieri, chiar în ziua de Arminden, Paul dusese asemenea coşuleţe şi vecinilor, atârnându-le de clanţe, bătând la uşi şi apoi fugind şi ascunzându-se pentru a urmări de departe

cum sunt descoperite. Ideea lui Norah: simţul ei artistic, energia şi imaginaţia ei.

Ea era în bucătărie, îmbrăcată cu un şorţ peste costumul din mătase corai, aranjând frunze de pătrunjel şi roşii cherry pe un platou.

— Totul e gata? întrebă el. Curtea arată grozav. Pot să te ajut cu ceva?

— Ce-ar fi să te îmbraci? sugeră ea, aruncând o privire către ceasul din perete, şi-şi şterse mâinile pe un şervet. Dar mai întâi pune platoul ăsta în frigiderul de jos, bine? E deja plin. Mersi.

David luă platoul de sticlă, rece în mâinile sale.

— E foarte multă muncă, remarcă el. De ce nu vrei să laşi o firmă de catering să se ocupe de petrecerile astea?

Voise doar să se dovedească util, dar Norah se opri o clipă, încruntată, în apropierea uşii.

— Pentru că îmi place să mă ocup eu, zise ea. Îmi place să le planific şi să pregătesc eu totul. Am o satisfacţie deosebită când creez ceva pornind de la zero. Mă pricep la multe, adăugă ea, mândră, chiar dacă tu nu-ţi dai seama de asta.

— Nu asta am vrut să spun. David oftă. În ultima vreme erau ca două planete orbitând în jurul aceluiaşi soare, care nu se ciocneau, dar nici nu veneau prea aproape una de alta. Am vrut doar să spun: de ce nu-ţi iei un ajutor? Angajează o bucătăreasă. Putem să ne permitem fără probleme.

— Nu e vorba de bani, zise ea clătinând din cap şi păşi afară.

El puse platoul în frigider şi se duse sus să se bărbierească.

Paul îl urmă şi se aşeză pe marginea căzii, vorbind neîncetat şi lovind emailul cu călcâiele. Îi plăcuse foarte mult la ferma bunicului lui Jason, ajutase la mulsul unei vaci şi bunicul lui Jason îl lăsase să bea puţin lapte, cald încă, cu gust de iarbă.

David făcu spumă pe săpun cu o perie moale, încântat să-l asculte. Tăişul lamei aluneca iute şi eficient pe piele, trimiţând pe plafon pete tremurătoare de lumină. O clipă, întreaga lume îi păru prinsă în ace,

îngheţată: aerul uşor de primăvară, mirosul de săpun şi vocea entuziastă a băiatului.

— Şi eu mulgeam cândva vaci, zise David. Se şterse pe faţă şi întinse mâna după cămaşă. Eram în stare să fac laptele să ţâşnească direct în gura pisicii.

— Exact asta a făcut şi pisoiul lui Jason! Îmi place de Jason. Aş fi vrut să fie fratele meu.

În timp ce-şi punea cravata, David privi imaginea lui Paul în oglindă. În tăcerea care nu era tocmai tăcută – robinetul de la chiuvetă picura, ceasul de perete ticăia încet, pânza foşnea pe pânză – gândurile i se îndreptară spre fiica sa. O dată la câteva luni, frunzărind corespondenţa de la birou, David dădea peste scrisul lăbărţat al lui Caroline. Deşi primele câteva scrisori veniseră din Cleveland, acum fiecare plic purta o ştampilă poştală diferită. Uneori, Caroline includea un nou număr de cutie poştală – întotdeauna în locuri diferite, oraşe mari, impersonale – şi, de fiecare dată când ea făcea asta, David îi trimitea bani. Nu se cunoscuseră niciodată prea bine, şi totuşi scrisorile ei deveniseră tot mai personale şi mai intime cu fiecare an. Cele mai recente păreau pagini smulse din jurnalul ei zilnic – începeau cu „Dragă David" sau „David" şi apoi gândurile i se revărsau nepremeditate, într-un vârtej. Uneori el încerca să arunce scrisorile fără să le deschidă, dar întotdeauna sfârşea prin a le culege din coşul de gunoi şi a le citi cu nesaţ. Le ţinea încuiate în dulăpiorul din camera obscură, ca să ştie întotdeauna exact unde erau. Şi pentru ca Norah să nu le găsească niciodată.

Odată, cu ani în urmă, după ce sosiseră primele scrisori, David condusese opt ore până la Cleveland. Hălăduise prin oraş timp de trei zile, cercetând cărţile de telefon, întrebând la toate spitalele. În clădirea poştei centrale mângâiase cu degetele mica uşă de bronz a cutiei poştale cu numărul 621, dar dirigintele poştei nu voise să-i dea numele sau adresa proprietarului.

— O să stau aici să aştept, spusese David, şi omul dăduse din umeri.

— N-aveţi decât, zisese el. Dar mai bine aduceţi-vă ceva mâncare. Unele cutii poştale nu sunt deschise

decât o dată la câteva săptămâni.

În cele din urmă, David se dăduse bătut şi se întorsese acasă, lăsând zilele să treacă, una după alta, cu Phoebe crescând departe de el. De fiecare dată când trimitea bani, includea un bilet în care o ruga pe Caroline să-i spună unde locuia, dar nu fusese niciodată insistent şi nici nu angajase un detectiv particular, aşa cum se gândea uneori să facă. Ar fi trebuit să vină de la ea, i se părea lui, dorinţa de a fi găsită. El credea că îşi doreşte s-o găsească. Credea că, odată ce ar fi găsit-o – odată ce ar fi aranjat lucrurile – ar fi fost în stare să-i spună lui Norah adevărul.

Credea toate acestea şi în fiecare dimineaţă se trezea şi se ducea la spital. Făcea operaţii şi examina radiografii, venea acasă, tundea iarba în grădină şi se juca cu Paul; viaţa lui era plină. Şi totuşi, chiar şi aşa, o dată la câteva luni, în mod imprevizibil, se trezea dintr-un vis în care Caroline Gill îl privea ţintă din uşa spitalului sau din celălalt capăt al curţii bisericii. Se trezea, tremurând, se îmbrăca şi se ducea jos, în birou sau în camera obscură, lucra la vreun articol sau îşi vâra fotografiile în baia chimică, privind cum răsăreau imagini pe foaia până atunci goală.

— Tati, ai uitat să cauţi fosilele în carte, spuse Paul. Mi-ai promis.

— Ai dreptate, zise David, revenind în prezent şi potrivindu-şi nodul cravatei. Ai dreptate, Paul. Ţi-am promis.

Coborâră amândoi în camera de lucru şi împrăştiară pe birou cărţile bine-cunoscute. Fosila era un crinoid, un mic animal marin cu corpul în formă de floare. Pietricelele ca nişte nasturi fuseseră cândva discurile care formau tulpina. David îşi puse uşor mâna pe spatele lui Paul, simţindu-i carnea, caldă şi vie, şi vertebrele delicate de sub piele.

— Mă duc să-i arăt lui mami, spuse Paul.

Înhăţă fosilele şi o luă la fugă prin casă, ieşind pe uşa din spate.

David îşi luă ceva de băut şi se apropie de fereastră. Câţiva oaspeţi sosiseră deja şi se aşezaseră risipiţi pe peluză, bărbaţii în sacouri bleumarin, femeile, ca nişte flori vii de primăvară, în roz, galben intens şi bleu.

Norah se plimba printre ei, îmbrăţişându-se cu doamnele, strângând mâini, făcând prezentările. Era atât de tăcută când o cunoscuse David, calmă, închisă în sine şi atentă. Nu şi-ar fi imaginat-o niciodată ca acum, atât de vorbăreaţă şi de relaxată, deschizând o petrecere pe care o organizase până în cele mai mici amănunte. Privind-o, David se simţi copleşit de un fel de dor. După ce? Poate după viaţa pe care ar fi putut s-o aibă. Norah părea foarte fericită cum râdea acolo pe peluză. Şi totuşi David ştia că acest succes n-avea să fie suficient, nici măcar pentru o zi. Până diseară, ea avea să-şi găsească o nouă ocupaţie, iar, dacă el se va trezi noaptea şi-i va mângâia spatele uşor arcuit, sperând s-o incite, ea avea să murmure ceva, să-i prindă mâna într-a ei şi să se întoarcă, fără a se trezi.

Paul era acum în leagăn, zburând în sus, către cerul albastru. Crinoidele, rânduite pe un şiret lung în jurul gâtului lui, se ridicau şi cădeau, săltându-i pe pieptul îngust, lovindu-se uneori de lanţul leagănului.

— Paul! strigă Norah, şi vocea ei intră limpede în casă prin uşa cu plasă rămasă deschisă. Paul, scoate-ţi chestiile alea de la gât! Sunt periculoase.

David îşi luă paharul şi ieşi în curte. Ajunse lângă Norah, pe peluză.

— Nu-l opri, spuse el încet, punându-i mâna pe braţ. Le-a făcut el singur.

— Ştiu. Eu i-am dat şiretul. Dar poate să le poarte mai târziu. Dacă alunecă în timp ce se joacă şi se prind în lanţ, îl pot sufoca.

Era foarte încordată; el îşi luă mâna de pe braţul ei.

— Probabilitatea e foarte mică, spuse el, dorindu-şi să poată şterge suferinţa aceea de demult şi efectele ei asupra lor. N-o să i se întâmple nimic rău, Norah.

— N-ai de unde să ştii.

— Oricum, David are dreptate, Norah.

Vocea venea de undeva din spate. David se răsuci şi o văzu pe Bree. Energia ei nestăvilită, frumuseţea şi pasiunea ei de a trăi străbătură casa ca o pală de vânt. Purta o rochie de primăvară dintr-un material unduios, care părea să plutească în jurul ei în timp ce se mişca, şi se ţinea de mână cu un tânăr mai scund decât ea:

proaspăt tuns, cu părul scurt roşcat, în sandale şi o cămaşă descheiată la gât.

— Bree, serios, se pot prinde în lanţul ăla şi îl pot sufoca, insistă Norah, întorcându-se şi ea.

— Se dă în leagăn, spuse Bree veselă, în timp ce Paul zbură din nou în înaltul cerului, cu capul dat pe spate, cu faţa scăldată în soare. Uită-te la el cât e de fericit! Nu-l pune să se oprească şi să se dea jos. David are dreptate. N-o să i se întâmple nimic.

Norah se sili să zâmbească.

— Nu? Lumea se poate sfârşi în orice clipă. Ai spus-o chiar tu ieri.

— Da, dar asta era ieri, spuse Bree.

Atinse braţul lui Norah, şi ele două schimbară o privire lungă, legate pentru o clipă într-un fel care excludea pe oricine altcineva. David le privi copleşit de nostalgie, de amintirea bruscă a surorii sale, a clipelor când se ascundeau amândoi sub masa din bucătărie, trăgând cu ochiul printre faldurile muşamalei, abia ţinându-şi râsul. Îşi aminti de ochii ei, de căldura braţului ei, de bucuria tovărăşiei ei.

— Ce s-a întâmplat ieri? întrebă el, alungând amintirea, dar Bree nu putu să-l audă şi continuă să discute cu Norah.

— Îmi pare rău, spuse ea. Ieri a fost o situaţie cam tensionată. Mi-am ieşit din fire.

— Şi mie îmi pare rău, zise Norah. Mă bucur că ai venit la petrecere.

— Ce s-a întâmplat ieri? Ai fost la locul incendiului, Bree? întrebă David din nou.

El şi Norah fuseseră treziţi în toiul nopţii de zgomotul sirenelor, de mirosul acru de fum şi de o strălucire nefirească pe cer. Ieşiseră afară şi rămăseseră, asemenea tuturor vecinilor, pe peluzele întunecate şi tăcute, cu gleznele ude de rouă, în timp ce clădirea centrului de recrutare din campus ardea. De zile întregi, protestele deveniseră tot mai înverşunate, atmosfera se încărcase tot mai mult de o tensiune invizibilă, dar reală, şi asta în timp ce în oraşele din lungul fluviului Mekong cădeau bombe şi oamenii fugeau, strângându-şi în braţe copiii muribunzi. Dincolo de fluviu, în Ohio, patru studenţi fuseseră

împuşcaţi. Dar nimeni nu-şi imaginase aşa ceva în Lexington, Kentucky: un cocteil Molotov, o clădire în flăcări şi poliţiştii umplând străzile.

Bree se răsuci către David, cu părul lung săltându-i pe umeri, şi scutură din cap.

— Nu, eu n-am fost, dar Mark a fost. Îi zâmbi tânărului de lângă ea şi-şi strecură braţul suplu într-al lui. El este Mark Bell.

— Mark a luptat în Vietnam, adăugă Norah. A venit aici ca să protesteze împotriva războiului.

— Ah, spuse David. Un agitator, deci.

— Un protestatar, cred, îl corectă Norah, făcând cu mâna înspre capătul celălalt al peluzei. A sosit Kay Marshall, spuse ea. Daţi-mi voie să dispar.

— Un protestatar, deci, repetă David, urmărind-o pe Norah cu privirea, admirând cum vântul îi flutura uşor mânecile costumului de mătase.

— Exact, spuse Mark. Vorbea cu o seriozitate autoironică şi cu un accent vag familiar care-i aminti lui David de vocea tatălui său, gravă şi melodioasă. În căutarea neobosită a dreptăţii şi adevărului.

— Te-am văzut la televizor, la ştiri, spuse David, amintindu-şi de el deodată. Ieri-seară. Ţineai un discurs. Aşa deci. Probabil că eşti bucuros de incendiu.

Mark dădu din umeri.

— Nu sunt nici bucuros, nici nu-mi pare rău. S-a întâmplat, asta-i tot. Noi mergem mai departe.

— De ce eşti atât de duşmănos, David? întrebă Bree, fixându-l cu ochii ei verzi.

— Nu sunt duşmănos, spuse David, dându-şi seama chiar în timp ce vorbea că, de fapt, era. Dându-şi seama, de asemenea, că începea să-şi aplatizeze şi să-şi lungească vocalele, împins de un impuls lingvistic primar, de un mod de a vorbi familiar şi irezistibil precum apa. Culeg informaţii, atâta tot. De unde eşti? îl întrebă el pe Mark.

— Din Virginia de Vest. De lângă Elkins. De ce?

— Eram doar curios. Cândva am avut rude acolo.

— N-am ştiut, spuse Bree. Credeam că eşti din Pittsburgh.

— Am avut rude lângă Elkins, repetă David. Cu multă vreme în urmă.

— Adevărat? Mark îl privea acum mai puţin prudent. Lucrau la cărbuni?

— Uneori, iarna. Aveau o gospodărie, pământ. Duceau o viaţă grea, dar nu chiar atât de grea ca minerii.

— Îşi lucrau singuri pământul?

— Da.

David se gândi la casa pe care n-o mai văzuse de aproape cincisprezece ani.

— Bravo lor! Tatăl meu a vândut casa în care se născuse. Când el a murit în mină, la cinci ani după aceea, noi n-am avut unde să ne ducem. N-aveam niciun fel de casă. Mark surâse amar şi o clipă rămase gânditor. Te-ai întors vreodată acolo?

— N-am mai fost de mult. Tu?

— Nu. După Vietnam, am făcut facultatea. În Morgantown, pe baza legii veteranilor de război. Mi se părea ciudat să mă întorc în locurile natale. Simţeam că sunt şi nu sunt acasă – poate ştii cum e. Când am plecat, nu mi-am dat seama că făceam o alegere. Dar asta s-a dovedit a fi, până la urmă.

David dădu din cap.

— Ştiu, zise el. Ştiu cum e.

— Ei bine, spuse Bree, după un lung moment de tăcere. Acum sunteţi amândoi aici. Iar mie mi-e din ce în ce mai sete. Mark? David? Nu vreţi ceva de băut?

— Vin cu tine, zise Mark, întinzându-i mâna lui David. Ce mică e lumea, nu? Mă bucur că te-am întâlnit.

— David e un mister pentru toată lumea, spuse Bree, trăgându-l după ea. Întreab-o pe Norah.

David îi urmări cum se amestecau în mulţimea care umplea peluza. O simplă întâlnire, şi totuşi se simţea ciudat de agitat, de expus, de vulnerabil, şi trecutul se ridică în el ca un val uriaş. În fiecare dimineaţă se oprea o clipă în uşa biroului, cuprinzând cu privirea lumea simplă şi curată în care locuia: instrumentele aranjate în ordine, sulul alb de hârtie proaspătă de pe masa de examinare. După standarde obiective, era un om de succes, şi totuşi nu se simţea niciodată inundat, aşa cum şi-ar fi dorit, de un sentiment de mândrie şi încredere în sine.

— Cred că asta e tot, spusese tatăl lui în ziua când David plecase la Pittsburgh, trântind portiera camionului şi coborând pe bordură în staţia de autobuz. Cred că asta e ultima dată când o să te mai vedem, dacă te duci în lumea mare. N-o să mai ai timp pentru de-alde noi.

Şi David, stând pe bordură, în timp ce în jurul lui cădeau frunzele timpurii ale toamnei, simţise o disperare adâncă, pentru că până şi el percepea adevărul din spusele tatălui său: indiferent care îi erau intenţiile, indiferent cât de mult îi iubea, viaţa avea să-l ducă departe de ei.

— Te simţi bine, David? îl întrebă Kay Marshall. Trecea pe lângă el, ducând o vază cu lalele roz pal, cu petalele delicate ca pieliţa unui plămân. Pari cu gândul la sute de kilometri depărtare.

— Oh, Kay, spuse el.

Kay îi amintea întru câtva de Norah, avea un soi de singurătate întotdeauna perceptibilă sub suprafaţa atent cizelată. Odată, după ce băuse prea mult la o altă petrecere, Kay îl urmase într-un coridor întunecat, îşi strecurase braţele pe după gâtul lui şi îl sărutase. Surprins, el o sărutase la rândul lui. Momentul trecuse şi, deşi se gândea adeseori la atingerea răcoroasă şi surprinzătoare a buzelor ei, de fiecare dată când o vedea, David se întreba de asemenea dacă acea clipă existase cu adevărat.

— Arăţi seducătoare ca de obicei, Kay.

Închină în cinstea ei. Kay zâmbi, râse şi trecu mai departe.

David pătrunse în răcoarea garajului şi urcă scările, luă aparatul de fotografiat din dulap şi introduse în el un film nou. Vocea lui Norah se ridica deasupra mulţimii, şi el îşi aminti de pielea ei când o atinsese în dimineaţa aceea, de curba lină a spatelui. Îşi aminti de momentul pe care ea îl împărţise cu Bree, de cât erau de legate, mai mult decât ar mai fi putut el să fie vreodată de ea. „Îmi lipseşte, se gândi el, trecându-şi cureaua aparatului pe după gât. Îmi lipseşte.”

Merse pe marginea mulţimii de invitaţi, surâzând, salutând în stânga şi-n dreapta, strângând mâini şi furişându-se departe de conversaţii pentru a surprinde

momente ale petrecerii pe peliculă. Se opri în faţa lalelelor lui Kay şi focalizã, gândindu-se cât de mult semănau într-adevăr cu suprafaţa delicată a plămânilor şi cât de interesant ar fi fost să înrămeze fotografii ale amândurora şi să le aşeze una lângă alta, dezvoltând astfel ideea lui mai veche că trupul este, într-un fel misterios, o oglindă perfectă a lumii. Sunetele petrecerii se depărtară tot mai mult în timp ce el se concentra, absorbit, asupra florilor, şi fu surprins să simtă mâna lui Norah pe braţul lui.

— Lasă aparatul, spuse ea. Te rog. E o petrecere, David.

— Lalelele astea sunt atât de frumoase! începu el, dar fu incapabil să explice, să formuleze în cuvinte de ce aceste imagini i se păreau atât de irezistibile.

— E o petrecere, repetă ea. Poţi fie să stai deoparte şi să faci fotografii, fie să iei un pahar şi să te alături invitaţilor.

— Am un pahar, îi arătă el. Nu deranjează pe nimeni dacă fac câteva fotografii, Norah.

— Pe mine mă deranjează. E un gest grosolan.

Vorbiră încet şi, în tot acest timp, Norah nu încetă să zâmbească. Avea o expresie calmă pe chip; dădu din cap şi se depărta, unduioasă, pe peluză. Şi totuşi, David simţi tensiunea pe care o radia şi mânia ei ţinută în frâu.

— Am muncit mult aici, spuse ea. Am organizat singură totul. Am făcut toată mâncarea. Am scăpat până şi de viespi. De ce nu poţi să participi şi tu?

— Când ai scos cuibul? întrebă el, căutând un subiect de discuţie neutru şi privind la streaşină netedă, curată a garajului.

— Ieri. Norah îi arătă încheietura mâinii, vaga umflătură roşie. N-am vrut să riscăm, cu alergia ta şi a lui Paul.

— E o petrecere minunată, spuse el.

Într-un impuls de moment, îi luă încheietura, o duse la buze şi sărută cu blândeţe locul înţepăturii. Ea îl privi, cu ochii măriţi de surpriză şi cu o lucire de plăcere în ochi, apoi îşi retrase mâna.

— David, spuse ea blând, te rog mult, nu aici. Nu acum.

— Hei, tati! strigă Paul, şi David privi în jur, încercând să-l localizeze. Mami şi tati, ia uitaţi-vă la mine! Uitaţi-vă!

— S-a urcat în sâmbovină! spuse Norah, punându-şi mâna streaşină la ochi şi arătând cu degetul în celălalt capăt al peluzei. Uite-l, cam la jumătatea copacului. Cum a ajuns acolo?

— Pun pariu că s-a căţărat de pe leagăn. Hei! strigă David, făcându-i lui Paul cu mâna.

— Dă-te jos imediat! strigă Norah. Şi apoi, către David: Mă face să-mi sară inima din piept.

— E un copil, spuse David. Copiii se caţără în copaci. N-o să păţească nimic.

— Hei, mami! Tati! Ajutor! strigă Paul, dar, când ei se uitară la el, el începu să râdă.

— Îţi aminteşti când făcea aşa la magazin? întrebă Norah. Îţi aminteşti, când începuse să vorbească, cum striga „ajutor” în mijlocul magazinului? Oamenii credeau că l-am furat.

— A strigat o dată şi la spital, spuse David. Nu ţii minte?

Râseră împreună. David se simţi cuprins de bucurie.

— Lasă camera aia, spuse ea, cu mâna pe braţul lui.

— Bine, zise el. O duc sus.

Bree ajunsese la pomul de Arminden şi culesese o panglică violetă. Câţiva alţi musafiri, intrigaţi, i se alăturaseră. David o luă înapoi înspre garaj, privind capetele fluturânde ale panglicii. Auzi un freamăt brusc şi o agitaţie a frunzelor, trosnetul zgomotos al unei crengi. O văzu pe Bree ridicând mâinile şi panglica alunecându-i printre degete când întinse mâinile în aer. Se lăsă liniştea pentru câteva clipe lungi, după care Norah ţipă. David se întoarse la timp să îl vadă pe Paul cum atinge pământul cu o bufnitură, apoi face un salt uşor, pe spate, cu colierul de crin-de-mare rupt, cu preţioasele crinoide împrăştiate pe jos. David fugi, îmbrâncind musafirii care îi stăteau în cale şi îngenunche lângă el. Ochii negri ai lui Paul erau înlăcrimaţi. Înhăţă mâna lui David, încercând din răsputeri să respire.

— E în regulă, spuse David, mângâindu-l pe frunte. Ai căzut din copac şi ţi-ai pierdut suflul, atâta tot.

Relaxează-te, mai ia o gură de aer. O să fie bine.

— A păţit ceva? întrebă Norah, îngenunchind lângă el în costumul ei corai. Paul, dragule, eşti bine?

Paul gâfâia şi tuşea, cu lacrimi în ochi.

— Mă doare braţul, zise când putu să vorbească din nou.

Pălise şi i se vedea o venă subţire, albastră pe frunte; David îşi dădea seama că băiatul încerca din răsputeri să nu plângă.

— Mă doare rău braţul.

— Care braţ? întrebă David, cu cea mai calmă voce pe care era în stare. Poţi să îmi arăţi unde?

Era braţul stâng şi, când David îl ridică cu grijă, sprijinindu-i cotul şi încheietura, Paul ţipă de durere.

— David, întrebă Norah, e rupt?

— Hm, nu sunt sigur, spuse calm, deşi era aproape sigur că era. Îi aşeză lui Paul mâna pe piept, apoi puse o mână pe spatele lui Norah, ca s-o liniştească. Paul, o să te ridic ca să te duc în braţe până la maşină, apoi vom merge la cabinet la mine, da? O să te învăţ totul despre radiografii.

Încet, îl ridică pe Paul cu blândeţe. Fiul lui era aşa de uşor în braţele lui. Oaspeţii se dădură la o parte ca să îl lase să treacă. Îl aşeză pe Paul pe scaunul din spate, luă o pătură din portbagaj şi o înfăşură în jurul lui.

— Vin şi eu, spuse Norah, strecurându-se lângă el, pe scaunul din faţă.

— Şi petrecerea?

— Au o grămadă de mâncare şi de vin, zise ea. O să trebuiască să se descurce singuri.

Conduse către spital prin lumina primăvăratică. Din când în când, Norah încă îl mai necăjea în legătură cu noaptea naşterii, cât de încet şi de metodic condusese pe străzile pustii, dar nici astăzi nu se putea hotărî să accelereze. Trecu pe lângă clădirea ROTC, unde focul încă mocnea. Valuri de fum se ridicau precum o dantelă întunecată. Cornii erau în floare în apropiere, cu petale care arătau pale şi fragile pe fondul zidului înnegrit.

— Lumea se prăbuşeşte, aşa mi se pare, spuse încet Norah.

— Nu acum, Norah.

David se uită la Paul în oglinda retrovizoare. Tăcea, nu se plângea de nimic, dar pe obrajii palizi i se scurgeau şiroaie de lacrimi.

La Urgenţă, David se folosi de influenţa lui ca să grăbească primirea şi radiografia. Îl ajută pe Paul să se instaleze în pat, o lăsă pe Norah să îi citească poveşti dintr-o carte pe care o luase la repezeală din sala de aşteptare şi se duse să ia radiografiile. Când le luă de la tehnician văzu că îi tremurau mâinile, apoi merse pe culoarele ciudat de tăcute în această după-amiază de sâmbătă, către cabinetul lui. Uşa se închise în urma lui, iar, pentru o clipă, David stătu singur pe întuneric, încercând să se adune. Ştia că pereţii erau de un verde marin pal, că biroul era plin de hârtii, că instrumentele, din oţel şi crom, stăteau aliniate în tăvi, sub dulapurile cu vitrină. Dar nu vedea nimic. Ridică mâna şi îşi duse palma la nas, dar chiar şi la acea distanţă mică nu îşi putea vedea propria carne, putea doar să o simtă.

Bâjbâi după comutator; când îl atinse, în încăpere se făcu lumină. Un panou, montat pe perete, pâlpâi şi apoi umplu camera cu o lumină albă, omogenă, care decolora obiectele. În negatoscop se aflau negativele pe care le developase în urmă cu o săptămână: o serie de fotografii ale unei vene, în secvenţe, cu gradaţii de lumină perfect controlată, cu nivelul contrastului schimbându-se subtil la fiecare dintre acestea. Ceea ce îl încânta pe David era precizia la care ajunsese şi faptul că imaginile nu se mai asemănau cu o parte a corpului uman mai mult decât cu alte lucruri: cu fulgerul precum o creangă de foc care se îndreaptă către pământ, cu râurile care şipotesc, întunecate, cu întinderea ondulată a mării.

Îi tremurau mâinile. Îşi impuse să respire adânc de câteva ori, apoi dădu jos negativele şi prinse cu agrafe radiografiile lui Paul. Oasele fiului său, solide şi totuşi fragile, se arătau cu o claritate fantomatică. David urmări cu vârfurile degetelor imaginea inundată de lumină. Erau atât de frumoase oasele băieţelului său, opace şi totuşi aici arătând ca şi cum ar fi fost pline de lumină, imagini transparente care pluteau în penumbra cabinetului, la fel de puternice şi delicate precum ramurile îngemănate ale copacului.

Leziunea era destul de simplă; fracturi clare, uşoare ale oaselor cubitus şi radius. Aceste oase erau paralele; cel mai mare pericol ar fi fost ca, pe parcursul vindecării, cele două să se sudeze.

Aprinse lumina şi o porni înapoi pe coridor, gândindu-se la lumea minunată ascunsă înăuntrul corpului uman. Cu ani în urmă, într-un magazin de încălţăminte din Morgantown, în timp ce tatăl lui proba cizme de lucru şi se încrunta la etichetele cu preţuri, David stătuse într-o maşinărie care îi făcuse radiografie, transformându-i degetele de la picioare în ceva fantomatic şi misterios. Captivat, studiase baghetele şi beculeţele ce arătau ca o lumină neclară şi erau de fapt degetele şi călcâiele lui.

Fusese un moment definitoriu în viaţa sa, deşi ani de-a rândul nu îşi dăduse seama de asta. Faptul că existau alte lumi, invizibile, neştiute, chiar inimaginabile, era pentru el o revelaţie. În săptămânile care urmaseră, David le observa atent, încercând să întrevadă structura lor ascunsă, uitându-se cum alergau căprioarele şi cum se ridicau în zbor păsările, cum foşneau frunzele şi cum ţâşneau iepurii de sub ierburile joase. Se uitase atent şi la June, care stătea pe treptele verandei, curăţând calmă mazăre sau porumb, concentrată, cu buzele întredeschise, pentru că era şi totuşi nu era ca el, şi ceea ce îi diferenţia rămânea o mare enigmă.

Sora lui, fata care iubea vântul, care zâmbea soarelui ce îi cădea pe faţă şi căreia nu îi era teamă de şerpi. Murise la vârsta de doisprezece ani, şi acum nu mai era altceva decât o amintire a iubirii – nu mai rămăseseră din ea decât oasele.

Iar fiica lui de şase ani era pe undeva prin lume, însă el nu o cunoştea.

Când se întoarse, o văzu pe Norah ţinându-l în poală pe Paul – deşi băiatul era cam mare pentru o asemenea consolare – iar el îşi pusese, stângaci, capul pe umărul ei. Braţul îi tresărea cu mici convulsii din pricina traumei.

— E rupt? întrebă ea imediat.

— Da, mă tem că este, spuse David. Vino şi uită-te.

Aşeză radiografiile în dispozitivul luminat şi evidenţie liniile întunecate ale fracturii.

Referitor la oase, existau diverse expresii, de genul „a-i trece os prin os” sau „a fi numai piele şi os” şi „a căpăta un os de ros”, dar oasele erau vii; creşteau şi se refăceau; părţile rupte se puteau îmbina la loc.

— Am fost prevăzătoare faţă de albine, spuse Norah, ajutându-l să îl mute pe Paul înapoi pe masa de consultaţie. De viespi, vreau să spun. Am scăpat de viespi, şi acum s-a întâmplat una ca asta!

— A fost un accident, zise David.

— Ştiu, spuse ea aproape plângând, asta e problema.

David nu răspunse. Scosese materialele pentru mulaj şi acum se concentra asupra aplicării ghipsului. Nu mai făcuse asta de multă vreme – de obicei potrivea oasele şi lăsa restul în grija asistentei – şi găsea că e reconfortant. Braţul lui Paul era mic şi mulajul creştea încetul cu încetul, alb ca o scoică veche, luminoasă şi seducătoare ca o foaie de hârtie. În câteva zile avea să devină de un gri mohorât, acoperită cu graffiti vesele şi copilăroase.

— Trei luni, zise David. După trei luni îţi dau jos ghipsul.

— Asta înseamnă aproape toată vara, spuse Norah.

— Şi Liga Juniorilor? întrebă Paul. Şi înotul?

— Fără baseball şi fără înot. Îmi pare rău.

— Dar eu şi Jason trebuia să jucăm în Liga Juniorilor.

— Îmi pare rău, zise David, văzându-l pe Paul cu faţa scăldată în lacrimi.

— Ai spus că n-o să păţească nimic, spuse Norah, şi acum are un braţ rupt. Ar fi putut să-şi rupă gâtul sau coloana.

David se simţi deodată obosit, afectat de întâmplarea cu Paul, dar şi exasperat de comportamentul lui Norah.

Paul stătea liniştit şi asculta cu interes, atent la tonul lor neobişnuit şi la cadenţa vocilor. David se întreba ce avea să-şi amintească Paul legat de ziua aceasta. Îşi închipui fiul într-un viitor nesigur, într-o lume în care te puteai duce la o demonstraţie şi mureai cu un glonţ în gât, şi împărtăşi teama lui Norah. Avea dreptate,

orice se putea întâmpla. Îşi puse mâna pe capul lui Paul, simţind în palmă ţepii părului tuns scurt.

— Îmi pare rău, tati, zise Paul cu voce slabă, nu am vrut să stric pozele.

După o clipă de nedumerire, David îşi aminti de orele lui de frământare, când se aprinsese lumina în camera obscură şi Paul stătea înlemnit cu mâna pe comutator, prea speriat ca să se mişte.

— A, nu. Nu, fiule, nu sunt supărat pentru asta, nu îţi face griji, îi spuse atingându-i obrazul. Pozele nu contează, doar că azi-dimineaţă eram obosit, da?

Paul îi urmări degetul de-a lungul marginii mulajului.

— Nu am vrut să te sperii, spuse David. Nu sunt supărat.

— Pot să ascult cu stetoscopul?

— Bineînţeles.

David puse capetele negre ale stetoscopului în urechile lui Paul şi se aplecă la înălţimea lui. Îşi aşeză discul rece de metal pe inimă.

Cu coada ochiului, o vedea pe Norah urmărindu-i. Departe de strălucirea petrecerii, îşi purta tristeţea ca pe o piatră întunecată strânsă în palmă. Îşi dorea să o consoleze, dar nu îi venea în minte ceva potrivit. Ar fi vrut să aibă un fel de viziune radiografică a sufletului uman, pentru al lui Norah şi al lui însuşi.

— Aş vrea să fii mai fericită, zise încet. Aş vrea să pot face ceva.

— Nu trebuie să îţi faci griji. Nu în legătură cu mine.

— Nu trebuie?

David trase adânc aer în piept, pentru ca Paul să poată auzi cum năvăleşte aerul.

— Nu. Ieri am primit o slujbă.

— O slujbă?

— Da, o slujbă bună.

Apoi îi povesti tot: o agenţie de turism, program dimineaţa. Ar ajunge acasă la timp ca să îl ia pe Paul de la şcoală. În timp ce vorbea, David simţea că acesta era un fel de a-şi lua zborul de lângă el.

— Simţeam că îmi pierd minţile, adăugă Norah cu o înverşunare care îl surprinse, că înnebunesc de tot cu atâta timp la dispoziţie. Asta îmi va prinde bine.

— Bine, spuse el, e în regulă. Dacă îţi doreşti atât de mult o slujbă, ia-ţi-o. Îl gâdilă pe Paul şi se întinse după otoscop. Uite, uită-te în urechile mele, vezi dacă n-am uitat acolo vreo pasăre.

Paul râse şi metalul rece lunecă pe lângă lobul lui David.

— Ştiam că n-o să-ţi placă, spuse Norah.

— Ce vrei să spui? Ţi-am zis să accepţi.

— Mă refer la tonul tău. Ar trebui să te auzi.

— Şi la ce te aşteptai? zise el, încercând să-şi menţină vocea calmă, de dragul lui Paul. E greu să nu iei asta ca pe o critică.

— Ar fi o critică dacă te-ar privi pe tine, spuse ea. Asta nu înţelegi tu. Dar nu te priveşte pe tine, are legătură cu libertatea mea, are legătură cu a avea o viaţă proprie. Aş vrea să poţi să înţelegi asta.

— Libertate? Iar discutase cu sora ei, ar fi pus pariu pe orice. Crezi că e cineva liber, Norah? Crezi că eu sunt liber?

Urmă o tăcere lungă, pe care o Paul rupse, iar el îi fu recunoscător.

— Nicio pasăre, tati, numai girafe.

— Serios? Câte?

— Şase.

— Şase! Dumnezeule! Ar fi bine să verifici şi cealaltă ureche.

— Poate că n-o să îmi placă slujba, spuse Norah, dar cel puţin o să fiu sigură.

— Nicio pasăre, zise Paul, nicio girafă. Numai elefanţi.

— Elefanţi în canalul urechii, spuse David, luând otoscopul. Hai să mergem mai repede acasă!

Se strădui să zâmbească, aplecându-se să îl ridice pe Paul, cu ghips cu tot. Simţind greutatea fiului său, căldura braţului gol sănătos în jurul gâtului lui, David se întrebă cum ar fi arătat vieţile lor dacă ar fi luat o altă hotărâre în urmă cu şase ani. Ninsese, şi el stătuse în liniştea aceea, singur, şi într-un moment de mare importanţă schimbase totul. „David, scrisese Caroline Gill în ultima scrisoare, am un prieten acum. E foarte drăguţ, iar Phoebe e bine; îi place să prindă fluturi şi să cânte.”

— Mă bucur pentru slujba ta, îi spuse lui Norah în timp ce aştepta liftul în hol. Nu vreau să complic lucrurile, dar nu îmi vine să cred că nu are legătură cu mine.

Ea oftă.

— Nu, spuse ea. Nu poţi să crezi, nu?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Te crezi centrul universului. Punctul stabil în jurul căruia se învârte totul.

Îşi strânseră lucrurile şi porniră spre lift. Afară era încă o zi frumoasă, o după-amiază târzie, senină şi însorită. Până ajunseră ei acasă, musafirii plecaseră. Rămăseseră doar Bree şi Mark, care cărau în casă platourile cu mâncare. Panglicile stâlpului de arminden fluturau în vânt. Aparatul foto al lui David era pe masă, iar fosilele lui Paul erau aşezate în ordine lângă el. David se opri, măsurând cu privirea peluza presărată cu scaune. Cândva, toată această lume fusese ascunsă sub o mare de mică adâncime. Îl duse înăuntru pe Paul şi în sus pe scări. Îi dădu nişte apă şi aspirina cu gust de portocale care îi plăcea şi stătu lângă el pe pat, ţinându-l de mână. Avea o mânuţă atât de mică, atât de caldă şi de vie. Amintindu-şi de imaginile luminoase ale oaselor lui Paul, David fu pătruns de simţul miracolului. Acesta era lucrul pe care tânjea să îl capteze pe peliculă, momentele rare când lumea părea unificată, coerentă, totul fiind cuprins într-o singură imagine trecătoare; o austeritate ce conţinea frumuseţea, speranţa şi mişcarea – un fel de poezie de argint, aşa cum corpul era poezie în sânge, carne şi oase.

— Citeşte-mi o poveste, tati, zise Paul, aşa că David se instală în pat, ţinându-l în braţe pe Paul, întorcând paginile cărţii *George cel Curios,* care era în spital, cu un picior rupt.

La parter, Norah făcea curăţenie prin camere. Uşa glisantă se închidea şi se deschidea în mod repetat. Şi-o închipuia ieşind pe acea uşă, îmbrăcată în costum, îndreptându-se către o nouă slujbă şi o viaţă care îl excludea pe el. Erau ultimele ore ale după-amiezii şi camera era inundată de o lumină aurie. Întoarse pagina şi îl ţinu în braţe pe Paul, simţindu-i căldura şi

respiraţia regulată. Un vânt uşor ridica perdelele; afară, cornul arăta ca un nor colorat pe fondul gardului întunecat. David se opri din citit, privind petalele albe cum cad şi cum plutesc. Se simţea deopotrivă liniştit şi tulburat de frumuseţea lor, încercând să nu observe că arătau, de la distanţă, ca fulgii de nea.

Iunie 1970

— Ei, Phoebe seamănă cu tine la păr, observă Doro.

Caroline îşi atinse ceafa, gândindu-se. Se aflau în partea estică a oraşului Pittsburgh, în clădirea unei vechi fabrici care fusese transformată în şcoală pregătitoare. Lumina pătrundea prin ferestrele înalte, cădea în stropi pe firele de praf, formând modele pe scândurile podelei; prindea partea roşcată, cea mai luminoasă din codiţele lui Phoebe, pe când ea stătea în faţa unei cutii mari de lemn, jucându-se cu lopăţica şi cu nişte linte pe care o lăsa să cadă în cascadă în borcane. La şase ani, era dolofană, cu gropiţe în genunchi şi un zâmbet cuceritor. Ochii aveau o uşoară formă oblică, migdalată, căprui-închis. Avea mâini mici. În dimineaţa aceasta era îmbrăcată cu o rochie cu dungi albe şi roz, pe care o alesese şi şi-o pusese singură – cu spatele în faţă. Mai purta şi un pulover roz care provocase o criză de proporţii acasă. „Ţi-a moştenit cu siguranţă temperamentul.” Lui Leo, care murise cu aproape un an în urmă, îi plăcuse să tot mormăie această afirmaţie, şi Caroline fusese mereu uimită, nu atât pentru că el văzuse o legătură genetică acolo unde nu exista, ci pentru că o putea numi cineva o femeie temperamentală.

— Crezi? o întrebă pe Doro, trecându-şi degetele prin părul din spatele urechii. Crezi că are părul ca al meu?

— O, da, sigur că da. Phoebe îşi îngropa acum adânc mâinile în lintea catifelată, râzând împreună cu băieţelul de lângă ea. Îşi umplea pumnii, apoi lăsa conţinutul să-i curgă printre degete, iar băiatul ţinea o ceaşcă galbenă de plastic ca să prindă boabele.

Pentru ceilalţi copii din această şcoală pregătitoare, Phoebe era ea însăşi, o prietenă căreia îi plăceau culoarea albastră, îngheţata pe băţ şi să se învârtească; aici, faptul că era diferită trecea neobservat. În primele săptămâni, Caroline veghease precaută, pregătindu-se pentru genul de comentarii pe care le auzise atât de des la locurile de joacă, la magazinul alimentar, în cabinetul doctorului. „Ce păcat! Vai, trăiţi cel mai

cumplit coşmar al meu!” ba, la un moment dat, auzise chiar „cel puţin nu va trăi prea mult – asta e o binecuvântare”. Lipsite de tact, stupide sau crude, nu avea importanţă; de-a lungul anilor, aceste remarci îi sfâşiaseră inima lui Caroline. Însă aici, profesorii erau tineri şi entuziaşti, iar părinţii le urmaseră exemplul în tăcere – Phoebe poate că avea mai mult de muncă, era mai înceată, dar, ca orice copil, putea să înveţe.

Lintea se împrăştie pe podea, băieţelul îşi aruncă lopăţica şi alergă în hol. Phoebe îl urmă, cu codiţele în vânt, îndreptându-se către camera verde, unde aveau şevalete şi tuburi cu vopsea.

— Locul ăsta a fost atât de bun pentru ea, spuse Doro.

Caroline dădu din cap.

— Ce bine ar fi fost dacă cei din Comisia de Educaţie ar fi putut să o vadă aici.

— Ai un caz solid şi un avocat bun. O să fie bine.

Caroline aruncă o privire la ceas. Prietenia ei cu Sandra se transformase într-o forţă politică, şi astăzi Asociaţia Upside Down, având peste 500 de membri, urma să ceară comitetelor directoare să le includă copiii în şcolile publice. Aveau şanse reale, dar Caroline avea emoţii oricum; de această hotărâre depindeau atât de multe.

Un copil care venea în viteză era cât pe-aci să cadă pe partea lui Doro, care îl prinse de umeri cu blândeţe. Părul lui Doro era acum alb complet, în contrast frapant cu ochii negri şi pielea netedă, măslinie. Înota în fiecare dimineaţă şi se apucase de golf, iar în ultima vreme Caroline o surprindea adeseori zâmbind pentru sine, ca şi cum ar fi avut un secret.

— E foarte amabil din partea ta că ai venit azi să îmi ţii locul, spuse Caroline, trăgându-şi haina pe ea.

Doro făcu un gest cu mâna.

— Lasă asta, prefer să fiu aici decât să mă cert cu cei din departament în legătură cu lucrările tatălui meu.

Avea o voce obosită, dar pe faţă îi răsărise un zâmbet.

— Doro, dacă nu te-aş cunoaşte, aş zice că eşti îndrăgostită. Doro râse.

— O presupunere curajoasă, zise ea, şi, apropo de dragoste, îl aşteptăm pe Al după-amiază? Că doar e vineri.

Modelele pe care le formau umbra şi lumina în sicomori erau liniştitoare ca o apă curgătoare. Da, era vineri, dar Caroline nu avusese nicio veste de la Al toată săptămâna. De obicei suna de pe drum, din Columbus sau din Atlanta sau chiar din Chicago. O ceruse în căsătorie de două ori anul ăsta; de fiecare dată, inima îi bătuse mai tare la gândul acestei posibilităţi, şi de fiecare dată spusese „nu". Se certaseră la ultima lui vizită, el se plânsese că îl ţine la distanţă – şi plecase supărat, fără să-şi ia rămas-bun.

— Eu şi Al suntem prieteni apropiaţi, atâta tot. Nu e atât de simplu.

— Nu fi ridicolă, spuse Doro, nu există nimic mai simplu.

Deci chiar *era* dragoste, se gândi Caroline. Sărută obrăjorul lui Phoebe şi plecă cu vechiul Buick al lui Leo, negru, imens, semănând cu o barcă. În ultimul an de viaţă, Leo devenise mai fragil şi îşi petrecea majoritatea timpului într-un fotoliu de lângă fereastră, cu o carte pe genunchi, privind afară, în stradă. Într-o bună zi, Caroline îl găsise prăbuşit în fotoliu, cu părul grizonant ridicat într-un unghi ciudat, cu pielea şi chiar buzele foarte palide. Murise. Ştia asta dinainte să îl atingă. Îi dăduse jos ochelarii şi îi închisese pleoapele cu vârful degetelor. După ce îi luaseră trupul, se aşezase pe scaunul lui, încercând să îşi închipuie cum arătase viaţa lui, cu ramurile copacilor mişcându-se în linişte afară, cu paşii ei şi ai lui Phoebe răsunând deasupra tavanului.

— Vai, Leo, zisese cu voce tare în camera goală, îmi pare rău că ai fost aşa de singur.

După înmormântare, care fusese o formalitate tăcută, într-un loc ticsit de profesori de fizică şi de gardenii, Caroline se oferise să plece, dar Doro nici nu vrusese să audă.

— M-am obişnuit cu tine, m-am obişnuit să îmi ţii companie. Nu, rămâi şi vom mai vedea ce-i de făcut.

Caroline mergea cu maşina prin oraşul pe care ajunsese să-l iubească, acest oraş dur, nisipos, foarte

frumos, cu clădirile care se înălţau spre cer, cu podurile împodobite şi parcurile vaste, cu cartiere adăpostite sub dealurile de smarald. Găsi un loc de parcare pe strada îngustă şi intră în clădirea cu piatra înnegrită de-a lungul deceniilor de fumul de cărbune. Merse prin foaierul cu tavan înalt şi podea cu mozaic complicat şi urcă două rânduri de trepte. Uşa de lemn avea pete întunecate, un geam de sticlă mată şi numere din alamă fără lustru: 304B. Trase adânc aer în piept – nu mai avusese atâtea emoţii de când dădea examene orale – şi deschise uşa împingând-o. Camera dărăpănată o surprinse: masa mare de stejar era zgâriată, iar ferestrele – murdare – făceau ca ziua de afară să pară mută şi cenuşie. Sandra era deja acolo cu o jumătate de duzină de alţi părinţi din Consiliul Upside Down. Caroline simţi o undă de afecţiune. La început aveau, fiecare, întâlniri cu oameni pe care ea şi Sandra îi întâlniseră la băcănie şi în autobuz; apoi, vestea se răspândise şi oamenii începuseră să dea telefon. Avocatul lor, Ron Stone, stătea lângă Sandra, cu părul blond pieptănat pe spate şi cu o expresie gravă pe faţa palidă. Caroline se aşeză pe scaunul rămas liber lângă ea.

— Arăţi obosită, şopti.

Sandra clătină din cap.

— Tim are gripă, tocmai azi. A trebuit să vină mama din Mekeesport ca să aibă grijă de el.

Înainte să poată răspunde Caroline, uşa se deschise din nou şi membrii Comisiei de Educaţie începură să intre unul după altul, relaxaţi, făcând glume între ei şi strângându-şi mâinile. Când toată lumea se aşeză şi şedinţa se deschise, Ron Stone se ridică şi îşi drese glasul.

— Toţi copiii au dreptul la educaţie, începu, cu vorbele familiare.

Dovezile pe care le prezenta erau clare, argumentate – creştere stabilă, sarcini îndeplinite, şi totuşi Caroline văzu cum feţele celor prezenţi devin impasibile, acoperite, parcă, de o mască. Îi veni în minte imaginea lui Phoebe din seara trecută, stând la masă, cu un creion pe care îl ţinea strâns, scriind literele care îi alcătuiau numele: invers, lăbărţate pe toată pagina,

scrise tremurat, dar scrise. Cei din comisie se uitau pe hârtiile din faţa lor şi îşi dregeau vocea. Când Ron Stone se opri, luă cuvântul un tânăr cu părul negru, ondulat.

— Pasiunea dumneavoastră este de admirat, domnule Stone. Noi, membrii consiliului, apreciem spusele dumneavoastră şi apreciem implicarea şi devotamentul acestor părinţi, dar copiii aceştia sunt înapoiaţi mintal; şi lucrul acesta nu poate fi ignorat. Realizările lor, oricât de semnificative, au fost posibile într-un mediu protejat, cu profesori capabili să ofere atenţie suplimentară, poate chiar exclusivă, ceea ce este un aspect extrem de important.

Caroline întâlni privirea Sandrei. Şi acest tip de discurs le era cunoscut.

— Înapoiat mintal este un termen peiorativ, replică Ron Stone calm. Aceşti copii prezintă o încetineală în gândire, da, nimeni nu pune la îndoială acest lucru, însă nu sunt proşti. Nimeni din această cameră nu ştie ce pot realiza. Cea mai mare speranţă legată de creşterea şi dezvoltarea lor, lucru valabil, de altfel, pentru toţi copiii, o reprezintă un mediu educaţional fără limite predeterminate. Astăzi, nu vă cerem altceva decât echitate.

— A, da, echitate, dar nu dispunem de resurse, spuse un alt bărbat, slab, cu părul rar, grizonant. Ca să fim echitabili, ar trebui să îi acceptăm pe toţi, o mare de indivizi retardaţi care ar covârşi sistemul. Priviţi.

Împărţi copii ale unui raport şi începu o analiză cost-profit. Caroline trase adânc aer în piept. Nu i-ar folosi la nimic să-şi piardă răbdarea. O muscă bâzâia, prinsă între geamurile din ferestrele vechi. Caroline se gândi iar la Phoebe, un copil atât de iubitor, ca argintul viu, care ştia să găsească obiectele pierdute, o fetiţă care putea să numere până la cincizeci, să se îmbrace şi să spună alfabetul, cu dificultăţi de vorbire, dar care putea intui într-o clipă dispoziţia lui Caroline.

„Limitaţi, spuneau vocile. Invadează şcolile. Sunt un mod de a risipi resurse şi o piedică pentru copiii mai inteligenţi.”

Pe Caroline o copleşi disperarea. Aceşti bărbaţi nu o văzuseră niciodată pe Phoebe cum era ea de fapt, nu o

vor vedea niciodată altfel decât diferită, cu dificultăţi de vorbire şi de manevrare a lucrurilor noi. Cum ar putea să le-o arate pe fiica ei cea frumoasă – Phoebe, stând pe covorul din camera de zi şi construind un turn de blocuri, cu părul moale peste urechi şi cu o expresie de concentrare adâncă pe faţă? Phoebe, punând un disc la un mic pick-up cumpărat de Caroline, furată de muzică, dansând pe podeaua netedă de stejar, sau mânuţa ei moale, apărută dintr-odată pe genunchiul ei, într-un moment în care Caroline era gânditoare sau distrată, absorbită de lume şi de griji. „Te simţi bine, mami?" spunea ea, sau pur şi simplu, „Te iubesc". Phoebe cocoţată pe umerii lui Al în lumina serii, Phoebe care îmbrăţişa pe oricine întâlnea, care avea adevărate accese de furie şi dădea dovadă de o încăpăţânare sfidătoare, Phoebe care se îmbrăcase singură în acea dimineaţă, atât de mândră.

Discuţia de la masă se îndreptase către numere, către logistică şi imposibilitatea schimbării. Caroline se ridică, tremurând. Parcă îşi vedea mama, acum moartă, ducându-şi mâna la gură, şocată. Nici chiar lui Caroline nu îi venea să creadă cum o schimbase viaţa şi ce devenise, dar nu mai putea da înapoi. O invazie de înapoiaţi mintal! Îşi încleşta mâinile de masă şi aşteptă. Unul câte unul, bărbaţii terminară de vorbit, iar în cameră se făcu linişte.

— Nu e vorba de cifre, spuse Caroline, e vorba de copii. Am o fiică în vârstă de şase ani. E adevărat, îi ia mai mult timp să înveţe ceva nou, dar a învăţat să facă tot ce ştie să facă oricare alt copil – să meargă de-a buşilea, să meargă în picioare şi să vorbească, să meargă la toaletă, să se îmbrace, lucru pe care l-a făcut şi azi-dimineaţă. Ce văd eu este o fetiţă care vrea să înveţe şi care îi iubeşte pe toţi oamenii pe care îi întâlneşte şi o cameră plină de oameni care par să fi uitat că în ţara noastră făgăduim o educaţie fiecărui copil, indiferent de capacităţile lui.

Pentru o clipă, nu vorbi nimeni. Uşa înaltă scârţâi uşor din pricina vântului. Zugrăveala începea să se umfle şi să se cojească pe pereţii bej.

Vocea bărbatului brunet răsună blând.

— Am, noi toţi avem, multă compasiune pentru situaţia în care vă aflaţi, însă care este posibilitatea ca fiica dumneavoastră, sau oricare dintre aceşti copii, să obţină o diplomă universitară? Ce ar însemna asta pentru imaginea ei despre sine? Dacă ar fi după mine, mai degrabă i-ar folosi o meserie rentabilă, utilă.

— Are şase ani, zise Caroline, nu este pregătită să înveţe o meserie.

Ron Stone urmărise cu atenţie schimbul de replici, şi acum interveni.

— În realitate, spuse, această discuţie este în afara subiectului. Deschise servieta şi scoase un teanc gros de documente. Nu este numai o chestiune morală sau logistică, este vorba de lege. Am aici o petiţie, semnată de către aceşti părinţi şi de încă alţi cinci sute, ca un adaos la procesul intentat în numele acestor familii pentru a le fi acceptaţi copiii în şcolile publice din Pittsburgh.

— Aici este vorba despre legea civilă, zise bărbatul grizonant, ridicând privirea din document, nu puteţi folosi aşa ceva. Nu asta prevede legea şi nici nu este în spiritul ei.

— Parcurgeţi acele documente, zise Ron Stone, închizându-şi servieta, şi ne mai auzim.

Afară, pe treptele vechi de piatră, discuţia izbucni; Ron era mulţumit, afişa optimism precaut, însă ceilalţi erau exuberanţi şi o îmbrăţişau pe Caroline ca să îi mulţumească pentru discurs. Ea zâmbea, îmbrăţişându-i la rândul ei, simţindu-se în acelaşi timp secătuită şi mişcată de profunda afecţiune pentru oamenii aceştia: Sandra, desigur, care încă mai venea pe la ea săptămânal la o cafea; Colleen, care împreună cu fiica ei adunase toate aceste nume pentru petiţie; Cari, un bărbat înalt şi vioi al cărui singur fiu murise de tânăr din pricina complicaţiilor cardiace cauzate de Sindromul Down şi care le oferise ca spaţiu pentru birou depozitul lui de covoare. Cu patru ani în urmă nu îl cunoştea pe niciunul dintre ei, cu excepţia Sandrei, însă acum erau legaţi prin multe nopţi de nesomn, multe lupte şi succese mărunte şi o speranţă nemărginită.

Plecă înapoi la şcoala pregătitoare, încă tulburată în urma discursului. Phoebe sări din mijlocul copiilor de la cerc şi alergă spre Caroline, îmbrăţişându-i genunchii. Mirosea a lapte şi a ciocolată, iar pe rochiţă avea o dungă de murdărie. Părul îi era ca un norişor moale sub mâna lui Caroline. Caroline îi povesti pe scurt lui Doro ce se întâmplase, având încă prezente în minte cuvintele urâte ca „invazie", „piedică". Doro, care întârziase la serviciu, atinse braţul s-o oprească.

— Vorbim mai mult diseară.

Drumul spre casă i se păru minunat, cu copacii înfrunziţi şi liliacul în floare ca nişte dâre de spumă şi foc pe fundalul dealurilor. Plouase în noaptea dinainte şi cerul era de un albastru senin şi strălucitor. Caroline parcă maşina pe alee, dezamăgită să vadă că Al nu ajunsese încă. Merse împreună cu Phoebe pe sub umbra pâlpâitoare a sicomorilor, prin zumzetul pătrunzător al albinelor, se aşeză pe treptele verandei şi dădu drumul la radio. Phoebe începu să se învârtă pe iarba moale, cu braţele desfăcute şi capul dat pe spate, cu faţa spre soare.

Caroline o privi, încă încercând să scape de tensiunea şi amintirea atitudinii sarcastice cu care se confruntase în cursul dimineţii. Existau motive să spere, dar după toţi aceşti ani în care se luptase să schimbe percepţia lumii, Caroline îşi impunea să rămână în alertă.

Phoebe alergă spre ea şi îşi făcu mâinile pâlnie la urechea lui Caroline, şoptindu-i un secret. Caroline nu prinse cuvintele, ci numai suflul entuziast, iar Phoebe fugi din nou la soare, rotindu-se în rochiţa roz pal. Lumina soarelui îi aprindea scântei de chihlimbar în părul negru şi Caroline îşi aminti de Norah Henry în lumina puternică de la clinică. Pentru o clipă, o încercară oboseala şi îndoiala.

Phoebe se opri din învârtit şi îşi întinse braţele ca să îşi ţină echilibrul, scoase un strigăt şi fugi de partea cealaltă a peluzei, urcând treptele până unde stătea Al, care se uita la ea, cu un pachet viu colorat într-o mână pentru Phoebe şi un buchet de liliac despre care Caroline ştia că este pentru ea.

Inima îi tresări. El o curtase cu o răbdare molcomă, insistentă, venind în fiecare săptămână încărcat de flori sau cu un cadou drăguţ, cu o plăcere atât de autentică întipărită pe faţă, încât ea nu putea să îl refuze. Totuşi, se ţinuse la distanţă de el, neavând încredere în această dragoste apărută atât de brusc, dintr-o direcţie atât de neprevăzută. Acum stătea în picioare, simţind un val de plăcere. Îi fusese aşa de teamă că de data asta nu va mai veni!

— Frumoasă zi! spuse el, aplecându-se să o îmbrăţişeze pe Phoebe, care se aruncă de gâtul lui în semn de bun venit. Pachetul conţinea o plasă de fluturi transparentă, cu mâner de lemn sculptat, pe care ea o înhaţă imediat, alergând către un pâlc de hortensii albastru-închis. Cum a decurs întâlnirea?

Ea îi povesti totul şi el ascultă, clătinând din cap.

— Hm, şcoala nu e pentru toată lumea, zise el. Mie sigur nu mi-a plăcut prea mult, dar Phoebe e un copil bun şi nu ar trebui exclusă.

— Vreau să aibă un loc în lumea asta, spuse Caroline, dându-şi seama brusc că nu de dragostea lui Al pentru ea se îndoia, ci de dragostea lui pentru Phoebe.

— Draga mea, are un loc. Locul ei este aici, dar da, cred că ai dreptate, faci bine să lupţi pentru ea din toate puterile.

— Sper că săptămâna a fost mai bună pentru tine, spuse ea, observându-i umbrele de sub ochi.

— Ei, aceleaşi lucruri, zise el, aşezându-se lângă ea pe trepte şi luând un băţ pe care începu să îl cojească. În depărtare se auzeau maşinile de tuns iarba; la micul aparat de radio al lui Phoebe se auzea „Iubeşte-mă, iubeşte-mă”. Am parcurs 3 860 de kilometri săptămâna asta – un record chiar şi pentru mine.

„O să mă ceară din nou în căsătorie”, se gândi Caroline. Era momentul potrivit; era sătul de drumuri şi gata să se aşeze undeva şi o va cere din nou. Observă cum i se mişcau mâinile cu îndemânare şi iuţeală, îndepărtând coaja şi îi creştea inima. De data asta va accepta, însă Al nu scotea niciun cuvânt. Liniştea se prelungi atât de mult, încât în final se văzu nevoită să o rupă.

— Frumos cadou, zise ea, făcând semn cu capul de cealaltă parte a gazonului, unde Phoebe alerga cu plasa care descria arcuri strălucitoare în aer.

— E făcută de un tip din Georgia, spuse Al, tare de treabă. Avea o grămadă, le cioplise pentru nepoţii lui. Am intrat în vorbă la băcănie. Colecţionează aparate de radio cu ultrascurte şi m-a invitat să trec pe la el să le văd. Am petrecut o noapte întreagă stând de vorbă; iată un avantaj al vieţii rătăcitoare. Ah, continuă el, băgând mâna în buzunarul pantalonilor şi scoţând un plic alb, uite corespondenţa ta din Atlanta.

Caroline luă plicul fără un cuvânt. Înăuntru erau cu siguranţă mai multe bancnote de douăzeci de dolari împăturite frumos într-o hârtie albă, simplă. Al le aducea din Cleveland, Memphis, Atlanta, Akron, oraşe prin care trecea în cursele lui. Îi spusese doar că banii erau pentru Phoebe, de la tatăl ei şi Al acceptase totul fără să comenteze, dar ceea ce Caroline simţea era mult mai complicat. Câteodată visa că mergea prin casa lui Norah Henry, că lua obiecte de pe rafturi şi din dulapuri şi umplea o sacoşă, fericită, până când o vedea pe Norah Henry stând lângă fereastră, cu o expresie absentă, de o tristeţe infinită. Se trezea tremurând, se scula şi îşi făcea un ceai, stând pe întuneric. Când soseau banii, îi depunea la bancă şi nu se mai gândea la ei până când venea următorul plic. Făcea asta de cinci ani şi economisise aproape 7.000 de dolari.

Phoebe tot mai alerga, urmărind fluturi, păsări, pete de lumină, pe muzica ce se revărsa de la radio. Al se juca cu butonul.

— Ce e bine în oraşul ăsta e că poţi să găseşti muzică. În unele dintre orăşelele alea prăpădite în care mai dorm uneori, tot ce auzi e Top 40. După o vreme te plictiseşti. Începu să mormăie pe melodia *Begin the Beguine.*

— Părinţii mei dansau pe melodia asta, zise Caroline şi, pentru o clipă, stătu pe treptele casei părinteşti, invizibilă, uitându-se cum mama sa, într-o rochie lungă şi strânsă pe talie, întâmpină musafirii la uşă. Nu m-am mai gândit la asta de ani de zile; din când în când, scoteau covorul din camera de zi sâmbătă seara, invitau şi alte cupluri şi dansau.

— Ar trebui să mergem să dansăm şi noi din când în când, zise Al. Îţi place să dansezi, Caroline?

Caroline se simţi mişcată şi cuprinsă de entuziasm, nici ea nu putea spune de ce acesta avea legătură cu furia ei din cursul dimineţii, cu ziua aceasta radioasă şi căldura braţului lui Al atingându-l pe al ei. Vântul agita plopii, dând la iveală dosul argintat al frunzelor.

— De ce să mai aşteptăm? întrebă ea şi se ridică în picioare, întinzând braţul.

El rămase uimit, buimăcit, dar în clipa următoare stătea în picioare cu mâna pe umărul ei şi dansau pe peluză, pe o muzică ce se auzea încet, pe fundalul goanei maşinilor de pe autostradă. Lumina soarelui i se amesteca în păr, iarba era moale sub picioarele încălţate în ciorapi, şi împreună se mişcau aşa de uşor, învârtindu-se şi întorcându-se, iar ea simţea cum tensiunea pe care o purtase cu ea de la şedinţă se împrăştia cu fiecare pas. Al surâdea, strângând-o la piept; soarele îi mângâia gâtul.

„Ah, se gândi pe când el o învârti din nou, voi accepta."

Simţea plăcerea dată de soare şi de râsul lui Phoebe care plutea, iar mâinile lui Al erau calde prin ţesătura de pe spatele ei. Se mişcau prin iarbă, în ritmul muzicii, conectaţi prin ea. Traficul din apropiere era la fel de prezent şi de reconfortant ca oceanul. Alte sunete, subţiratice, se strecurară printre ritmurile muzicii, prin aerul strălucitor. Caroline nu le percepu la început. Apoi Al o răsuci, şi ea se opri din dans. Phoebe îngenunchease în iarba moale şi caldă de lângă hortensii, plângând prea tare ca să mai poată vorbi, cu mâna ridicată. Caroline fugi şi se lăsă în genunchi în iarbă, examinând pata umflată şi roşie de pe palma lui Phoebe.

— Te-a înţepat o albină, spuse ea. Of, iubito, te doare, nu?

Îşi lăsă faţa pe părul cald al lui Phoebe. Pielea moale, nespus de fină, şi pieptul care se cobora şi se ridica; iar sub el, bătăile ritmice ale inimii. Iată un lucru care nu putea fi măsurat, nu putea fi cuantificat şi nici măcar explicat: Phoebe era ea însăşi singură. Nu puteai, până la urmă, eticheta o fiinţă omenească. Nu

puteai presupune până la capăt ce era sau ce putea să rezerve viaţa.

— Oh, puiuţule, nu-i nimic, spuse ea, netezindu-i părul.

Dar suspinele lui Phoebe lăsară loc unor şuierături care lui Caroline îi amintiră de crupul de care suferise când era mică. Palma i se umflă; dosul palmei şi degetele de asemenea. Caroline simţi cum încremeneşte pe dinăuntru, chiar şi când se ridică în grabă şi-l chemă pe Al.

— Repede! strigă ea, cu o voce stridentă şi ciudată. Al, e alergică!

O ridică pe Phoebe, grea în braţele ei, şi apoi se opri, uluită, căci cheile îi rămăseseră în geanta de pe barul din bucătărie şi nu ştia cum să deschidă uşa cu Phoebe în braţe, care şuiera acum mai tare. În clipa următoare, Al fu lângă ea, o luă pe Phoebe şi fugi cu ea spre maşină, iar Caroline se trezi cu cheile şi cu geanta în mână, fără să-şi mai dea seama cum le luase. Conduse cât putu de repede pe străzile oraşului. Când ajunseră la spital, Phoebe răsufla gâtuită, disperată.

Lăsară maşina la intrare şi Caroline se repezi la prima soră medicală pe care o văzu.

— O reacţie alergică. Avem nevoie de un medic. *Acum!*

Sora era ceva mai în vârstă, solidă, cu părul tuns drept şi vârfurile răsucite înăuntru. Îi conduse printre nişte uşi de oţel, şi Al o aşeză cu delicateţe pe Phoebe pe o targă. Phoebe se lupta acum să respire, cu buzele uşor vineţii. Caroline respira şi ea greu, şi o gheară de spaimă îi încleştase pieptul. Sora dădu pe spate părul lui Phoebe şi-i atinse gâtul cu degetele, pentru a-i lua pulsul. Şi apoi Caroline o văzu uitându-se la Phoebe aşa cum se uitase doctorul Henry în noaptea aceea de demult, acoperită de zăpadă. Văzu cum sora măsoară frumoşii ochi alungiţi ai lui Phoebe, mâinile mici care strângeau atât de tare plasa când alerga după fluturi, văzu cum mijeşte vag pleoapele. Şi totuşi nu fu pregătită pentru ceea ce urmă.

— Sunteţi sigură? întrebă sora, ridicând privirea şi întâlnindu-i ochii. Sunteţi absolut sigură că vreţi să chem un medic?

Caroline înlemni. Îşi aminti mirosul legumelor fierte, ziua când plecase pentru totdeauna cu Phoebe şi chipurile impasibile ale bărbaţilor din consiliul educaţional. Într-o clipă sălbatică, spaima i se transformă în furie, crâncenă şi pătrunzătoare. Ridică mâna să pocnească figura tâmpă, inexpresivă a surorii, dar Al o prinse de încheietură.

— Chemaţi un medic, spuse el. Imediat.

Îşi puse braţul în jurul lui Caroline şi nu-i mai dădu drumul, nici când sora se răsuci şi ieşi, nici când doctorul apăru în cabinet, ci abia când respiraţia lui Phoebe începu să se liniştească şi în obraji îi reveni puţină culoare. Apoi merseră împreună în sala de aşteptare şi se aşezară pe scaunele portocalii de plastic, ţinându-se de mână, în timp ce surorile bâzâiau pe lângă ei, în interfoane se auzeau voci, iar copiii plângeau.

— Ar fi putut să moară, spuse Caroline.

Calmul îi cedă – şi ea începu să tremure.

— Dar n-a murit, spuse Al cu fermitate.

Mâna lui Al era caldă, mare şi reconfortantă. Fusese atât de răbdător în toţi aceşti ani, se întorsese mereu la ea, spunându-i că ştia să aprecieze un lucru de valoare atunci când îl găsea. Că avea să aştepte. Dar de data asta lipsise două săptămâni, nu una. Nu o sunase de pe drum şi, deşi îi adusese flori ca de obicei, nu-i mai ceruse mâna de şase luni de zile. Ar fi putut să plece cu camionul lui şi să nu se mai întoarcă niciodată, să nu-i mai dea niciodată şansa de a spune „da”.

Caroline îi ridică mâna şi-i sărută palma, puternică, aspră de bătături, brăzdată de linii. El se răsuci, trezit pe neaşteptate din gânduri, uimit de parcă ar fi fost el însuşi înţepat.

— Caroline, zise el pe un ton oficial. Aş vrea să-ţi spun ceva.

— Ştiu. Ea îi luă mâna, o puse pe inima ei şi o ţinu acolo. Oh, Al, am fost o proastă! Sigur că vreau să fiu soţia ta.

1977

Iulie 1977

— Aşa? întrebă Norah.

Stătea întinsă pe plajă, şi sub coapsa ei, nisipul sfărâmicios aluneca şi se scurgea neîncetat. De fiecare dată când inspira adânc şi apoi expira, nisipul se rostogolea de sub ea. Soarele era fierbinte, ca o placă încinsă de metal pe piele. Se afla aici de mai bine de o oră, tot pozând, iar „a sta la plajă" ajunsese să i se pară mai degrabă o glumă proastă, căci era exact ceea ce ar fi vrut să facă şi nu putea. Era concediul ei, până la urmă – căpătase două săptămâni în Aruba pentru că vânduse cel mai mare număr de croaziere din statul Kentucky în anul anterior – şi iată cu ce se ocupa: nisipul i se lipea de sudoarea de pe braţe şi de pe gât în timp ce ea stătea nemişcată, înghesuită între soare şi plajă.

Pentru a-şi distrage atenţia, Norah îşi ţinea privirea aţintită asupra lui Paul, care alerga de-a lungul ţărmului, ca o pată la orizont. Avea treisprezece ani, şi în ultimul an crescuse ca un copăcel. Înalt şi stângaci, ieşea să alerge în fiecare dimineaţă ca şi cum ar fi vrut să scape de propria viaţă.

Valurile se spărgeau încet de plajă. Mareea se inversa, se apropia refluxul, şi lumina intensă a amiezii avea curând să se schimbe, făcând imposibilă până a doua zi întreprinderea lui David de a obţine fotografia dorită. Pe buză i se lipise o şuviţă de păr, care o gâdila, dar Norah îşi impuse să rămână nemişcată.

— Bun, zise David, aplecat peste aparatul de fotografiat, făcând o serie rapidă de instantanee. Aşa, excelent, aşa e chiar foarte bine.

— Mi-e cald, spuse ea.

— Doar câteva minute. Aproape am terminat. David era acum în genunchi. Coapsele îi erau palide ca iarna pe nisip. Lucra atât de mult, şi petrecea atâtea ore lungi în camera lui obscură, agăţând fotografiile să se usuce pe sforile pe care le atârnase de la un perete la altul. Gândeşte-te la mare. Valuri în apă, valuri în nisip. Şi tu faci parte din ele, Norah. O să vezi în fotografie. O să-ţi arăt.

Ea rămase imobilă în bătaia soarelui, privindu-l cum lucrează, amintindu-şi de primele zile ale căsătoriei lor, când făceau plimbări lungi în serile de primăvară, ţinându-se de mână, în aerul îmbibat de mirosul caprifoiului şi al zambilelor. Ce-şi imaginase ea atunci – acea mai tânără versiune a ei – în timp ce mergea prin lumina blândă şi nemişcată a amurgului, în timp ce-şi visa visurile? Nu o asemenea viaţă, cu siguranţă. În ultimii cinci ani, Norah aflase toate secretele meseriei de agent de turism. Pusese ordine în birou şi, treptat, începuse să organizeze şi excursii. Îşi câştigase o clientelă constantă şi învăţase să vândă, înmânând broşurile lucioase clienţilor aşezaţi de partea cealaltă a biroului, descriind în detalii seducătoare locuri în care ea însăşi abia dacă visase să meargă. Devenise expertă în a rezolva crize de ultim moment: bagaje pierdute, paşapoarte rătăcite, crize bruşte de giardiază. Cu un an în urmă, când Pete Warren decisese să se retragă, Norah îşi luase inima-n dinţi şi cumpărase afacerea. Acum totul era al ei, de la clădirea joasă de cărămidă la cutiile de bilete de avion necompletate din dulap. Zilele îi erau ocupate până peste cap, pline, satisfăcătoare – şi în fiecare seară se întorcea acasă într-o locuinţă îngropată în tăcere.

— Tot nu înţeleg, spuse ea când David termină în cele din urmă, când se putu ridica în sfârşit şi-şi scutură nisipul de pe picioare, de pe braţe, din păr. De ce îmi mai faci fotografii mie dacă tot vrei să mă pierd în peisaj?

— E vorba de perspectivă, zise David, ridicând privirea de la aparat. Avea părul zbârlit, obrajii şi antebraţele înroşite de soarele amiezii. În depărtare, Paul se întorsese şi alerga acum înapoi, apropiindu-se. De aşteptările celui care priveşte. Oamenii se vor uita la fotografie şi vor vedea o plajă, nişte dune rostogolindu-se. Apoi o să zărească şi ceva cam ciudat, ceva care o să li se pară familiar, curbele corpului tău, sau vor citi titlul fotografiei şi se vor uita din nou, căutând-o pe femeia pe care n-au văzut-o prima oară, şi te vor găsi.

Vocea îi era atât de intensă; vântul ce venea dinspre ocean îi răvăşea părul zbârlit. Norah se întrista, pentru

că el vorbea despre fotografii aşa cum vorbise cândva despre medicină, despre căsnicia lor, cu un limbaj şi o intonaţie care ei îi amintiră de trecutul pierdut şi o umplură de nostalgie.

— Tu şi David discutaţi despre lucruri importante sau lucruri mărunte? o întrebase Bree odată, şi Norah fusese şocată să-şi dea seama cât de multe dintre conversaţiile lor se refereau la lucruri superficiale şi necesare, precum sarcinile domestice şi programul lui Paul.

Soarele strălucea tare pe părul ei, şi nisipul sfărâmicios i se lipise de pielea fină din interiorul coapselor. David era absorbit de activitatea strângerii aparatului. Norah sperase ca acest concediu mult visat să fie o cale de întoarcere la intimitatea pe care o împărţiseră cândva. Asta o făcuse să accepte să stea întinsă atâtea ore în soarele încins, nemişcată, în timp ce David făcea serii întregi de fotografii, dar erau aici deja de trei zile şi nimic semnificativ nu părea să se fi schimbat faţă de atmosfera de acasă – doar împrejurimile. În fiecare dimineaţă îşi beau cafeaua în tăcere; David îşi găsea mereu ceva de făcut: fie făcea fotografii, fie pescuia. Serile citea, legănându-se în hamac. Norah făcea plimbări, aţipea la prânz, pierdea vremea şi făcea cumpărături în magazinele luxoase, costisitoare din oraş. Paul cânta la chitară şi alerga.

Norah îşi puse mâna streaşină la ochi şi privi în lungul curbei aurii a ţărmului. Silueta alergătorului se apropiase şi devenise vizibilă, şi ea îşi dădu seama că nu era Paul. Bărbatul care alerga era înalt şi zvelt, avea poate treizeci şi cinci sau patruzeci de ani. Purta pantaloni scurţi albaştri de nailon, cu dungă albă, dar nu avea tricou. Pe umerii înnegriţi deja de soare i se întindea o fâşie de arsură ce părea dureroasă. Pe măsură ce se apropia, bărbatul încetini şi în cele din urmă se opri, cu mâinile în şolduri, respirând greu.

— Frumos aparat, zise el. Apoi, privind-o drept în ochi pe Norah, adăugă: Pare o fotografie interesantă.

Începea să chelească; avea ochii căprui-închis, intenşi. Ea îşi feri privirea, simţindu-le flacăra, iar David începu să explice: valuri şi dune, nisip şi trup, două imagini contradictorii în acelaşi timp.

Norah privi în jos, spre ţărm. Da. Acolo, abia vizibilă, era o altă siluetă care alerga, fiul ei. Soarele strălucea orbitor. Preţ de câteva secunde, Norah se simţi ameţită, sub pleoape îi fulgerară mici scântei de lumină exact ca acelea pe care le zărea pe muchia valurilor. Howard: se întrebă de unde era, unde căpătase un asemenea nume. Discuta acum concentrat cu David despre aperturi şi filtre.

— Deci dumneavoastră sunteţi sursa de inspiraţie a acestui studiu, spuse el, întorcându-se să o includă şi pe Norah în conversaţie.

— Bănuiesc, zise ea, scuturându-şi nisipul de pe încheietura mâinii. Un studiu cam greu de suportat pentru piele, adăugă ea, conştientă deodată de faptul că noul costum de baie o lăsa aproape dezbrăcată.

Briza trecea peste ea, fluturându-i prin păr.

— Nu, aveţi o piele minunată, spuse Howard. David căscă ochii – se uită la ea ca şi cum n-ar mai fi văzut-o niciodată – şi Norah se simţi brusc triumfătoare. „Vezi? îi veni să spună. Am o piele minunată.” Dar intensitatea privirii lui Howard o opri.

— Ar trebui să vedeţi şi restul fotografiilor, zise ea. Făcu un semn spre căsuţa de la marginea plajei, ascunsă sub palmieri, cu spalierul de pe verandă năpădit de bougainvillea. David şi-a adus portofoliul.

Un zid, cuvintele ei; şi o invitaţie.

— Mi-ar face plăcere, spuse Howard, întorcându-se din nou spre David. Fotografiile dumneavoastră sunt foarte interesante.

— Sigur, zise David. Veniţi la prânz.

Dar Howard avea o întâlnire în oraş la ora 13.

— Uite-l pe Paul, spuse Norah. Alerga foarte repede pe ţărm, forţând ultima sută de metri, iar mâinile şi picioarele îi licăreau în lumină, în căldura unduitoare. „Fiul meu”, se gândi Norah, şi lumea se deschise pentru o clipă, aşa cum se întâmpla câteodată în virtutea simplei lui prezenţe. Fiul nostru, spuse ea către Howard. Aleargă şi el pe plajă.

— E în formă, observă Howard.

Paul se apropie şi încetini. Când ajunse lângă ei se aplecă, punându-şi mâinile pe genunchi şi trăgând adânc aer în plămâni.

— Şi la timp, spuse David, aruncând o privire la ceas.

„Nu face asta”, se gândi Norah; David nu părea să vadă cât îl crispau pe Paul sugestiile lui despre viitor. „Nu”. Dar David continuă:

— Nu-mi place deloc că-şi ratează vocaţia. Uitaţi-vă cât e de înalt. Imaginaţi-vă ce-ar putea face pe un teren de sport. Iar lui nici nu-i pasă de baschet.

Paul ridică privirea, făcând o grimasă, şi Norah se simţi cuprinsă de o iritaţie ce-i era familiară. De ce nu reuşea David să înţeleagă faptul că, cu cât îl împingea mai mult pe Paul către baschet, cu atât mai tare avea să întâmpine rezistenţă din partea lui? Dacă ar fi vrut ca Paul să joace baschet, ar fi trebuit de fapt să-i interzică s-o facă.

— Îmi place să alerg, zise Paul, îndreptându-se.

— Nu e de mirare, zise Howard, întinzându-i mâna, când alergi aşa de bine.

Paul îi strânse mâna, roşind de plăcere. „Aveţi o piele minunată”, îi spusese lui Norah cu câteva clipe în urmă. Norah se întrebă dacă propriul ei chip era la fel de transparent.

— Veniţi la noi la cină, propuse ea, într-un impuls de moment, inspirată de cordialitatea lui Howard faţă de Paul. Îi era foame, sete, şi soarele o făcuse să se simtă ca beată. Dacă nu puteţi veni la prânz, veniţi la cină. Aduceţi-vă şi soţia, bineînţeles, adăugă ea. Familia. O să facem un foc şi un grătar pe plajă.

Howard se încruntă, îndreptându-şi privirea departe, peste întinderea sclipitoare a apei. Îşi încleşta palmele şi le puse la ceafă, întinzându-se.

— Din păcate, spuse el, sunt singur aici. E un fel de refugiu. Divorţez curând.

— Îmi pare rău, spuse Norah, deşi nu-i era.

— Veniţi oricum, zise David. Norah organizează nişte cine minunate. Iar eu o să vă arăt restul de fotografii din seria la care lucrez – mizez pe percepţie. Pe metamorfoze.

— Ah, metamorfoze, zise Howard. Îmi plac la nebunie. Aş fi încântat să vin la cină.

David şi Howard mai stătură de vorbă câteva minute, în timp ce Paul păşea la marginea apei,

răcorindu-se, apoi Howard plecă. Câteva minute mai târziu, stând în bucătărie, în timp ce tăia castraveţi pentru cină, Norah îl privi cum merge pe plajă, dispărând pentru o clipă şi apoi reapărând, după cum briza unduia perdeaua. Îşi aminti de bronzul întunecat al umerilor lui, de ochii şi vocea pătrunzătoare. Apa şuiera prin ţevi în timp ce Paul făcea un duş, iar din camera de zi venea foşnetul moale al fotografiilor pe care le aranja David. De-a lungul anilor, păruse obsedat, păruse întotdeauna să vadă lumea – şi pe ea – din spatele unui aparat de fotografiat. Fiica pierdută adăsta încă printre ei; vieţile li se modelaseră în jurul absenţei ei. Norah se întreba chiar, din când în când, dacă nu cumva această suferinţă era principalul lucru care îi ţinea împreună. Răsturnă feliile de castravete într-un castron de salată şi începu să cureţe un morcov. Howard era cât o gămălie de ac în depărtare, apoi dispăru. Avea mâini mari, îşi aminti Norah, cu palmele şi cuticulele palide în comparaţie cu restul pielii bronzate. „O piele minunată", spusese el şi o privise insistent.

După prânz, David aţipi în hamac, iar ea se întinse pe patul de sub fereastră. În casă pătrunse briza oceanului; Norah se simţi extrem de vie, unită cumva cu nisipul şi cu marea prin această adiere. Howard era un om obişnuit, aproape uscăţiv şi cu un început de chelie, şi totuşi era irezistibil într-un mod misterios, ieşit poate din propria ei singurătate şi nostalgie profundă. Norah şi-o imagină pe Bree, râzând încântată.

— De ce nu? ar fi spus ea. Serios, Norah, de ce nu?

— Sunt femeie măritată, replică Norah, schimbându-şi poziţia ca să se uite la nisipul scânteietor, mişcător, de afară, nerăbdătoare să audă contraargumentele surorii sale.

— Norah, ce Dumnezeu, ai o singură viaţă! De ce să nu te bucuri de ea?

Norah se ridică, păşind uşor pe podeaua din scânduri uzate de lemn, şi-şi prepară un gin cu apă tonică şi o felie de lămâie verde. Se aşeză în leagănul de pe verandă, leneşă, în bătaia brizei, privindu-l pe David cum moţăia, atât de necunoscut ei în vremea din urmă.

Notele chitarei lui Paul pluteau prin aerul calm. Ea şi-l imagină şezând cu picioarele încrucişate pe patul îngust, cu capul aplecat, concentrat, deasupra noii chitare Almansa, primită cadou de la David când îşi serbase ziua de naştere, şi de care era îndrăgostit. Era un instrument splendid, cu grif negru, şi spatele şi laturile din palisandru, şi cu corzi de cupru. David se ocupa îndeaproape de Paul. Insista prea mult asupra sportului, era adevărat, dar îşi făcea de asemenea timp să-l ia pe Paul la pescuit sau în excursii prin pădure, în căutare de pietre. Petrecuse ore întregi căutând cea mai bună chitară, pe care o comandase de la o firmă din New York, şi chipul îi fusese inundat de o plăcere tăcută când Paul o ridicase din cutie, cu evlavie. Norah îl privi cum dormea în cealaltă jumătate a verandei, cu un muşchi jucându-i pe faţă.

— David, şopti ea, dar el nu o auzi. David, spuse ceva mai tare, dar el nu se mişcă.

La ora patru ea se ridică, visătoare. Alese o rochiţă de vară imprimată cu flori, strânsă în talie, cu bretele subţiri peste umeri. Îşi puse un şorţ şi se apucă să gătească, feluri simple, dar deosebite: stridii fripte, garnisite cu biscuiţi săraţi, crocanţi, porumb pe ştiulete, salată verde proaspătă, homarii micuţi pe care îi cumpărase în dimineaţa aceea de la piaţă, aflaţi încă în găleţi cu apă de mare. Trebăluia prin bucătărie folosind tigăile de prăjituri pentru prăjit şi înlocuind oregano cu maghiran la sosul de salată, iar fusta băţoasă de bumbac îi sălta uşor în jurul coapselor şi al şoldurilor. Simţi aerul mângâind-o pe braţe, cald ca o răsuflare. Îşi cufundă mâinile în chiuveta cu apă rece şi clăti salata verde frunză cu frunză, în vreme ce afară, Paul şi David aprindeau focul în grătarul pe jumătate ruginit, cu găurile peticite cu folie de aluminiu. Pe masa decolorată se găseau farfurii de hârtie şi vinul curgea în pahare roşii de plastic. Aveau să mănânce homarul cu mâna şi untul li se va scurge pe palme.

Îi auzi vocea înainte să îl vadă, avea alt ton, ceva mai jos decât al lui David şi mai nazal, cu accent nordic, neutru; cu fiecare silabă, un aer rece, ca de ninsoare, plutea înspre cameră. Norah se şterse pe mâini pe prosopul de bucătărie şi merse la uşă.

Cei trei bărbaţi – o şoca faptul că se gândea la Paul în felul acesta, dar acum stătea umăr la umăr cu David, aproape adult şi independent, ca şi cum trupul lui nu ar fi avut vreodată vreo legătură cu al ei – se adunaseră pe nisip, mai departe de verandă. Dinspre grătar venea iz de fum şi de răşină, iar cărbunii trimiteau către cer o căldură tremurătoare. Paul, fără cămaşă, stătea cu mâinile în buzunarele pantalonilor scurţi tăiaţi dintr-unii lungi, răspunzând cu o concizie stângace întrebărilor care îi erau adresate. Soţul şi fiul ei nu o văzuseră; aveau ochii aţintiţi la foc, neted acum ca sticla opacă. Howard fu cel care, fiind cu faţa la ei, ridică bărbia către ea şi zâmbi.

Pentru o secundă, înainte ca David şi Paul să se întoarcă, înainte ca Howard să ridice sticla cu vin şi să i-o înmâneze, ochii li se întâlniră. Momentul fu real numai pentru ei doi, ceva care nu putea fi demonstrat mai târziu, o clipă de comuniune supusă la orice ar fi hotărât viitorul; fusese însă extrem de real: negrul ochilor lui, feţele lor deschise plăcerii şi promisiunii, lumea care se prăbuşea în jurul lor precum marea în jurul surfului.

David se întoarse zâmbind şi momentul lor se închise ca o uşă care se trânteşte.

— E vin alb, zise Howard, înmânându-i sticla. Norah fu surprinsă cât de comun părea atunci Howard şi ce aiurea îi creşteau perciunii până la jumătatea obrajilor. Semnificaţia ascunsă a clipei dinainte dispăru şi se întrebă dacă nu cumva existase numai în imaginaţia ei. Sper că vă place.

— E perfect, zise ea, avem homar la masă.

Fusese o discuţie atât de comună. Momentul ameţitor fusese depăşit, acum era gazda graţioasă care se mişca în acest rol la fel de uşor cum o făcuse în rochia care foşnea stins. Howard era oaspete; îi oferi un scaun de răchită împletită şi un pahar de băutură. Când se întoarse cu sticlele de gin, apă tonică şi cubuleţe de gheaţă pe o tavă, soarele ajunsese la marginea mării şi norii se ridicau pe valuri, în nuanţe delicate de roz şi de culoarea piersicii.

Mâncară pe verandă. Întunericul se lăsă repede, iar David aprinse lumânările aşezate de-a lungul gardului.

Din larg veni fluxul, valurile se repeziră nevăzute pe nisip. În lumina pâlpâitoare se ridica vocea lui Howard, care se stingea şi revenea; le povestea despre o cameră obscură pe care o amenajase. Aceasta era o cutie de mahon care nu permitea ca lumina să pătrundă, cu excepţia unui singur punct minuscul, de mărimea unui ac cu gămălie, care proiecta o imagine micuţă a lumii pe o oglindă. Instrumentul era precursorul camerei foto; unii pictori, printre care şi Vermeer, îl folosiseră ca instrument pentru a atinge un nivel neobişnuit al detaliului în opera lor. Şi Howard explora acest aspect.

Norah asculta, copleşită în noapte, frapată de această imagistică: lumea proiectată pe un zid interior întunecat, forme minuscule surprinse în lumină, dar în mişcare. Era ceva atât de diferit de şedinţele cu David, când camera părea că o fixează în timp şi spaţiu, o ţine nemişcată. Asta era problema principală, îşi dădu seama, sorbindu-şi vinul pe întuneric. Undeva, ea şi David intraseră într-un blocaj; acum se învârteau unul în jurul celuilalt, fiecare pe orbita lui. Conversaţia îşi schimbă subiectul şi Howard povesti din perioada petrecută în Vietnam, în calitate de fotograf în armată, când lucra la rapoartele despre lupte.

— Mare parte din activitate era plictisitoare, de fapt, spuse el atunci când Paul îşi exprimă admiraţia, consta din a te plimba cu barca în susul şi în josul râului Mekong. Este un râu extraordinar, oricum, un loc extraordinar.

După cină, Paul se duse în camera lui. Câteva minute mai târziu, acordurile chitarei lui pătrundeau printre zgomotele valurilor. Nu voise să vină în această vacanţă pentru că renunţase la o săptămână în tabăra de muzică şi avea un concert important programat la numai câteva zile după ce se întorcea acasă. David insistase să vină; nu lua în serios ambiţiile muzicale ale lui Paul – ca distracţie mergea, dar nu ca o carieră. Chitara era însă pasiunea lui Paul, iar el era hotărât să meargă la Juilliard. David, care muncise din greu să le ofere tot confortul, se enerva de fiecare dată când ajungeau la acest subiect. Acum, notele muzicale ale lui Paul pluteau prin aer, înaripate şi graţioase, dar, în

acelaşi timp, fiecare dintre ele era precum vârful unui cuţit care străpunge carnea.

Conversaţia se îndrepta dinspre optică spre lumina rarefiată de pe valea râului Hudson, unde locuia Howard, şi sudul Franţei, unde îi plăcea să meargă în vacanţă. Le descrise drumul îngust, de unde se ridica un praf subţire şi câmpurile fremătânde de floarea-soarelui. Era tot numai o voce, aproape doar o umbră prezentă lângă ea, însă cuvintele se mişcau precum muzica lui Paul, oarecum înăuntrul şi în afara ei în acelaşi timp. David mai turnă vin şi schimbă subiectul, după care se ridicară şi intrară în camera de zi bine luminată. David scoase setul lui de fotografii alb-negru din portofoliu, iar el şi Howard se lansară într-o discuţie concentrată referitoare la calităţile luminii.

Norah stătea în expectativă; fotografiile despre care discutau erau toate ale ei: şoldurile ei, pielea ei, mâinile ei, părul ei, şi totuşi era exclusă din conversaţie – era un obiect, nu un subiect. Câteodată, când intra în vreun birou din Lexington, Norah mai găsea câte o fotografie, anonimă, dar şi înspăimântător de familiară – vreun detaliu al corpului ei sau vreun loc pe care îl vizitase cu David, lipsite de semnificaţia originală şi transformate, imaginea propriului corp devenise abstractă, o idee. Încercase ca, pozând pentru David, să micşoreze distanţa care crescuse între ei; că erau greşelile lui sau ale ei, asta nu mai conta, dar văzându-l pe David acum, absorbit în explicaţii, înţelese că de fapt nu o vedea şi nu o mai văzuse de ani întregi.

O cuprinse o furie bruscă, făcând-o să tremure. Se întoarse şi ieşi din cameră. Din ziua întâmplării cu viespile aproape că nu mai băuse, dar acum se duse la bucătărie şi îşi umplu ochi un pahar de plastic roşu cu vin. Peste tot în jurul ei se găseau oale murdare şi unt congelat, carapacea de un roşu intens a homarilor, asemenea învelişurilor chitinoase de cicade moarte. Atâta muncă pentru o plăcere aşa de scurtă! De obicei David spăla vasele, dar de data aceasta Norah îşi legă un şorţ, umplu chiuveta şi puse stridiile rămase în frigider. Vocile continuau să se audă din camera de zi, crescând şi descrescând ca marea. Unde îi fusese capul când se îmbrăcase cu rochia asta şi se îndrăgostise de

vocea lui Howard? Era Norah Henry, soţia lui David, mama lui Paul, un băiat care se apropia de maturitate. De asemenea, avea fire albe în păr, dar nu-i venea să creadă că le vedea toată lumea, mai puţin ea, chiorându-se în lumina crudă din baie. Şi cu toate astea, chiar erau acolo. Howard venise ca să discute despre fotografie cu David, şi gata.

Ieşi să ducă gunoiul la tomberon. Nisipul se simţea răcoros sub picioarele ei goale, iar aerul era la fel de cald ca propria piele. Norah se îndreptă către ţărmul oceanului şi privi spre întinderea nesfârşită de stele albe, licărind intens. În spatele ei, uşa se deschise şi se închise la loc, David şi Howard ieşiră, mergând prin nisip şi prin întuneric.

— Îţi mulţumesc că ai şi strâns, spuse David. O atinse scurt pe spate, iar ea simţi o tensiune, făcând un efort să nu se îndepărteze brusc. Îmi pare rău că nu te-am ajutat. Ne-a prins discuţia. Howard are câteva idei bune.

— De fapt, m-au impresionat braţele tale, sublinie Howard, referindu-se la sutele de poze pe care le făcuse David.

Ridică o bucată de lemn plutitor şi o azvârli cu putere, auzind-o cum cade în apă şi zgomotul valurilor care o înghiţeau şi o trăgeau în mare.

În spatele lor, casa arăta ca o lanternă, arunca în jur un cerc luminos, însă ei trei stăteau într-o beznă totală şi Norah abia putea să vadă faţa lui David, a lui Howard sau chiar mâinile ei. Nu erau decât forme de umbră şi voci imateriale în noapte. Conversaţia era şerpuitoare, întorcându-se mereu la tehnicile folosite în cadrul întregului proces. Norah crezu că va începe să ţipe. Puse un picior gol în spatele celuilalt, vrând să se întoarcă şi să plece, când deodată o mână îi atinse uşor coapsa. Se opri speriată, aşteptând. Cât ai clipi, degetele lui Howard înaintau lent deasupra cusăturii rochiei, apoi mâna se strecură în buzunarul ei şi o căldură bruscă, tainică îi cuprinse trupul.

Norah îşi ţinu răsuflarea. David continua să vorbească despre pozele lui. Ea încă mai purta şorţul, şi întunericul era de nepătruns. După o clipă, făcu o

mişcare vagă şi mâna lui Howard se deschise pe ţesătura subţire, pe abdomenul plat.

— Da, e adevărat, spuse Howard, cu voce joasă, degajată, ai pierde ceva din claritate dacă ai folosi filtrul acela, dar efectul cu siguranţă ar merita.

Norah expiră încet de tot, întrebându-se dacă Howard putea să-i simtă pulsul sălbatic şi rapid al sângelui. Din degetele lui radia căldură; dorinţa care pusese stăpânire pe ea era atât de mare, încât o durea. Valurile se ridicau, se îndepărtau şi se ridicau din nou. Norah nu mai făcu nicio mişcare, ascultându-şi propria respiraţie sacadată.

— Cu ajutorul camerei obscure însă, eşti cu un pas mai aproape de proces, zise Howard. Este realmente remarcabil modul în care înrămează lumea, ar fi bine dacă ai trece pe la mine să vezi. Poţi? întrebă.

— Mâine mă duc cu Paul la pescuit în adânc, spuse David. Poate poimâine.

— Eu m-aş duce înăuntru, spuse slab Norah.

— Norah se plictiseşte, spuse David.

— Cine ar învinovăţi-o? zise Howard, şi mâna lui apăsă mai jos pe abdomen, tare şi rapid, ca o batere de aripi, apoi ieşi din buzunarul ei. Vino mâine-dimineaţă dacă vrei, voi face câteva desene cu camera obscură.

Norah dădu din cap fără un cuvânt, îşi imagină fasciculul unic de lumină străpungând întunericul şi aruncând pe perete imagini superbe.

Howard plecă după câteva minute, dispărând aproape imediat în întuneric.

— Îmi place tipul, zise David mai târziu, când intrară.

Bucătăria era acum foarte curată şi toate dovezile după-amiezii ei de vis erau ascunse.

Norah stătea la fereastră şi privea plaja cufundată în întuneric, asculta valurile, cu amândouă mâinile înfipte adânc în buzunarele rochiei.

— Da, încuviinţă ea, şi mie.

A doua zi de dimineaţă, David şi Paul se treziră înainte de răsăritul soarelui ca să meargă la ţărm şi să prindă barca de pescuit. Norah zăcu pe întuneric cât timp se pregăteau ei, simţind cearşaful curat de bumbac

moale pe piele, ascultându-i cum se împiedică stângaci unul de celălalt în camera de zi, încercând să nu facă zgomot. Se auziră apoi paşii şi zgomotul maşinii care pornea, apoi revenirea la linişte şi sunetul valurilor. Stătea întinsă, languroasă, ca o linie luminoasă formată acolo unde cerul întâlneşte oceanul. Făcu un duş şi se îmbrăcă, îşi pregăti o cafea. Mâncă o jumătate de grepfrut, spălă vasele, le aşeză la locul lor şi plecă. Purta pantaloni scurţi şi o bluză turcoaz cu un model cu flamingi; adidaşii ei albi erau legaţi unul de altul şi-i ţinea atârnaţi de mână. Se spălase pe cap şi briza oceanică îi uscase părul, încurcându-i-l în jurul feţei.

Căsuţa lui Howard, aflată la mai mult de un kilometru depărtare pe plajă, era foarte asemănătoare cu a ei. Bărbatul stătea pe verandă, aplecat peste o cutie de lemn finisată, închisă la culoare, îmbrăcat în pantaloni scurţi albi şi o cămaşă din bumbac, în carouri de nuanţe portocalii, neîncheiată. Ca şi ea, era desculţ şi, când se apropie de el, se ridică în picioare.

— Vrei nişte cafea? strigă. Am văzut că veneai pe plajă.

— Nu, mulţumesc, spuse ea.

— Eşti sigură? E cafea irlandeză, mică, dar tare, dacă mă înţelegi.

— Poate puţin mai târziu. Urcă treptele şi îşi plimbă mâna peste cutia de mahon lustruită. Asta-i camera obscură?

— Da, spuse el. Vino şi aruncă o privire.

Ea se aşeză pe scaun, încă stârnită de trupul lui, şi privi prin apertură. Se vedeau lumea, fâşia lungă de plajă, aglomerarea de stânci şi o ambarcaţiune care plutea încet la orizont. Vântul urcase în pinii australieni, totul arăta mic şi era redat până la ultimul detaliu, încadrat şi restrâns, şi cu toate acestea imaginea era vie, nu statică. Norah îşi ridică privirea clipind şi descoperi că şi lumea se schimbase: florile, desenate atât de pregnant pe nisip, scaunul cu dungi strălucitoare şi cuplul care se plimba pe lângă marginea mării. Imaginea era vie, înspăimântătoare, cu mult peste ceea ce văzuse ea.

— Ah, spuse uitându-se înapoi în cutie, e uluitor cum lumea este plină de detalii, aşa de bogată. Pot să

văd până şi vântul care se mişcă prin copaci.

Howard râse.

— E minunat, nu-i aşa? Ştiam că-ţi va plăcea.

Se gândi la Paul când era bebeluş; gura lui descria un O perfect când stătea în pătuţ şi se uita la ceva cu o atenţie uimită. Aplecă din nou capul ca să vadă lumea restrânsă, apoi îl ridică pentru a o vedea transformată. Eliberată de rama întunecată ce o înconjura, chiar şi lumina era scânteietoare, vie.

— E atât de frumos, şopti, aproape că nu pot suporta atâta frumuseţe.

— Ştiu, spuse Howard. Du-te şi fii o parte din ea, lasă-mă să te desenez.

Ea se ridică şi păşi pe nisipul fierbinte şi sclipitor. Se întoarse şi stătu în faţa lui Howard, cu capul aplecat peste apertură, observându-i mâna care se mişca deasupra caietului de schiţe. Părul ei arunca scântei – soarele era deja o mână fierbinte, plată – şi îşi aminti că pozase şi ieri, şi alaltăieri. De câte ori nu stătuse aşa, fiind deopotrivă subiect şi obiect, pozând pentru a evoca ori pentru a păstra ceva inexistent în realitate, adevăratele ei gânduri, încătuşate?

Astfel poză şi acum, era femeia redusă la o miniatură perfectă după ea însăşi, fiecare amănunt legat de ea fiind proiectat de lumină pe o oglindă. Briza oceanului, caldă şi umedă, i se mişca în păr, şi mâinile lui Howard, cu degete lungi şi unghii îngrijite, se mişcau repede în timp ce îi făcea o schiţă, statornicindu-i imaginea pe hârtie. Ei îi reveni în minte nisipul care i se mişca sub şolduri când poza pentru David şi cum David şi Howard discutau despre ea mai apoi, nu ca despre o femeie în carne şi oase, prezentă în încăpere, ci mai degrabă ca despre o imagine, o formă. Amintindu-şi, deodată corpul ei îi păru fragil, ca şi cum nu ar fi fost femeia împlinită şi suficientă sieşi care însoţise până în China un grup de turişti, ci o altă persoană, care putea fi spulberată de următoarea pală de vânt. Apoi îşi aminti mâna lui Howard, încălzindu-i buzunarul şi carnea, mâna aceea, care acum se mişca, cea care o desena.

Întinse mâna în jos, spre talie, şi prinse tivul bluzei, apoi încet, dar fără să ezite, o trase pe deasupra capului

şi o lăsă să cadă pe nisip. Pe verandă, Howard se opri din desenat, deşi nu îşi ridicase capul. Muşchii mici ai braţelor şi umerilor încetaseră să se mai mişte. Norah trase fermoarul pantalonilor scurţi. Îi alunecară în josul şoldurilor, iar ea ieşi din ei. Până acum nu era nimic neobişnuit, doar acelaşi costum de baie în care pozase de atâtea ori înainte, dar apoi duse mâinile la spate şi desfăcu bretelele sutienului. Îşi împinse slipul peste şolduri şi apoi în jos, descotorosindu-se de el. Stătu aşa, simţind cum soarele şi vântul îi dezmiardă pielea.

Howard îşi ridică încet capul din camera obscură şi stătu pe loc, uitându-se la ea cu ochii măriţi.

Pentru o clipă, Norah se simţi ca în mijlocul unui coşmar, având acea senzaţie de panică şi de stânjeneală pe care o resimţi când visezi că eşti la cumpărături sau într-un parc aglomerat şi ai uitat să te îmbraci. Dădu să-şi caute costumul.

— Nu, lasă-l, şopti Howard, iar ea se opri, îndreptându-se. Eşti atât de frumoasă!

Apoi el se ridică încet, de parcă ea ar fi fost o pasăre pe care ar fi putut s-o sperie şi să-şi ia zborul, deşi Norah stătea liniştită, extrem de prezentă în propriul trup, simţindu-se ca alcătuită din nisip, nisip şi foc, pe punctul de a fi transformată, netezită, şlefuită. Howard traversă cele câteva zeci de metri de plajă. I se păru că durează o veşnicie, căci tălpile i se scufundau în nisipul cald. Când ajunse la ea în sfârşit, se opri fără să o atingă şi o privi îndelung. Vântul i se mişca prin păr; îi îndepărtă o şuviţă de pe buze, dându-i-o, cu mare delicateţe, după ureche.

— Nu aş fi putut niciodată să surprind, zise el, ceea ce eşti tu în acest moment. Nu aş fi putut niciodată să surprind asta.

Norah zâmbi şi îşi răsfiră degetele pe pieptul lui, simţind bumbacul subţire şi carnea fierbinte, straturile de muşchi şi de oase. Osul sternului, îşi aminti ea de pe vremea când studiase oasele pentru a-l înţelege mai bine pe David şi munca lui, manubriul şi gladiolus, în formă de sabie. Simţi coastele adevărate şi cele false şi liniile prin care se îmbinau.

El îi cuprinse faţa în palme. Ea îşi lăsă mâinile să cadă şi, împreună, o luară înspre căsuţă, fără să spună

un cuvânt. Norah îşi lăsă hainele pe nisip; nu îi păsa nici măcar că putea să îi vadă cineva. Simţi sub picioare scândura podelei când păşi pe verandă. Pânza de pe camera obscură era dată la o parte şi văzu cu mulţumire că Howard schiţase plaja şi orizontul, stâncile presărate ici şi colo şi copacii; toate erau reproduceri perfecte. Îi schiţase părul ca un nor moale, amorf şi cam atât, nu desenase şi locul unde stătuse ea. Hainele ei căzuseră ca frunzele, iar el ridicase privirea ca să o vadă stând acolo.

Măcar o dată, fusese ea cea care oprise timpul.

În contrast cu lumina de pe plajă, camera părea întunecoasă, iar lumea era încadrată de fereastră aşa cum se reflectase în lentila camerei obscure, aşa de luminoasă şi de vie, încât îi dădură lacrimile. Se aşeză pe marginea patului.

— Întinde-te, spuse el, trăgându-şi cămaşa peste cap. Vreau doar să te privesc câteva clipe. Se întinse, şi el se aşeză deasupra ei, măsurându-i pielea cu privirea. Rămâi cu mine, spuse el şi o şocă atunci când îngenunche şi îşi sprijini capul pe pântecul ei, obrazul neras înţepându-i abdomenul plat.

Îi simţea greutatea la fiecare răsuflare, iar suflul lui îi străbătea pielea. Se aplecă, trecându-şi mâinile prin părul lui, care începuse să se rărească, şi îl trase spre ea ca să o sărute.

Mai târziu, avea să fie uimită nu că făcuse acele lucruri sau cele care au urmat, ci că le făcuse în patul lui Howard, lângă fereastra deschisă şi fără perdea, înrămată precum imaginea într-o cameră foto. David plecase, era în largul mării cu Paul, la pescuit. Totuşi, putea să treacă oricine prin apropiere şi să-i vadă.

Cu toate acestea, Norah nu se opri, nici atunci şi nici după ziua aceea. El era tot timpul în gândurile ei, o forţă, o uşă deschisă spre propriile posibilităţi, spre ceea ce credea ea că este libertatea. Şi, ce era cel mai ciudat, i se părea că secretul făcea mai suportabilă distanţa dintre ea şi David. Se întorcea la Howard iar şi iar, chiar şi după ce David remarcase câte plimbări făcea, cât de departe mergea. Chiar şi după ce, zăbovind în pat în timp ce Howard prepara câte o băutură, îi pescui şortul de pe podea şi găsi o fotografie

a soţiei lui, zâmbind, împreună cu trei copii mici, înăuntrul unui plic în care scria: „Mama se simte mai bine, tuturor ne e dor de tine şi te iubim, ne vedem săptămâna viitoare”.

Asta se întâmpla într-o după-amiază, când lumina soarelui sclipea în undele mişcătoare, iar căldura se ridica scânteind din nisip. Ventilatorul din tavan scotea un zgomot sec în încăperea slab luminată, iar ea ţinea în mână fotografia, cu privirea afară, în peisajul imaginaţiei, în lumina strălucitoare. În viaţa reală, această poză ar fi retezat ceva, rapid şi sigur, însă aici nu simţi nimic. Norah strecură înapoi fotografia şi lăsă şortul să cadă înapoi pe podea. Aici, aşa ceva nu conta. Numai visul şi lumina febrilă contau. Se întâlni cu el şi în următoarele zece zile.

August 1977

I

David urcă scările în fugă şi intră în holul tăcut al şcolii, oprindu-se o clipă ca să îşi recapete suflul şi să-şi corecteze ţinuta. Întârziase foarte mult la concertul lui Paul. Plănuise să plece devreme de la spital, dar ambulanţa adusese un cuplu în vârstă chiar când el era lângă uşă; soţul alunecase de pe o scară şi căzuse peste soţie. Îşi rupsese piciorul, iar ei îi rupsese mâna; pentru picior trebuia să îi monteze o plăcuţă cu şuruburi. David o sună pe Norah, simţindu-i mânia abia stăpânită din voce, el însuşi fiind atât de furios, încât nu îi mai păsa, ba chiar era bucuros că o supără – până la urmă, se căsătorise cu el ştiind ce meserie avea. Tăcerea vibra între ei câteva momente bune înainte ca el să închidă telefonul.

Pardoseala de mozaic avea o uşoară nuanţă de roz, iar dulăpioarele aliniate pe lângă pereţii din hol erau albastru-închis. David stătu şi ascultă, auzindu-şi propria respiraţie pentru un moment, după care un ropot de aplauze îl atrase în hol, lângă uşile duble de lemn din auditoriu. Deschise una dintre uşi şi intră, lăsându-şi ochii să se acomodeze cu întunericul. Sala era plină ochi; o mare de capete întunecate se scurse către scena puternic luminată, iar el scrută mulţimea, căutând-o pe Norah. O femeie tânără îi înmână un program, iar el văzu cum un băiat în blugi largi păşi pe scenă şi luă loc lângă saxofon, şi ea îi indică al cincilea nume de pe listă. David inspiră adânc, recunoscător, simţind cum tensiunea i se diminuează. Paul era la numărul şapte; ajunsese exact la timp.

Saxofonistul începu, cântând cu pasiune şi intensitate, atacând greşit o notă care sună strident şi îi dădu lui David fiori pe şira spinării. Căută din nou în mulţime şi o găsi pe Norah în partea din faţă, pe centru, cu scaunul de lângă ea liber – deci se gândise la el, cel puţin se gândise să îi rezerve acest loc. Nu fusese sigur că va face asta; nu mai era sigur de nimic. Ba da, era sigur de furia lui şi de vina care îl obliga să tacă în legătură cu ce văzuse în Aruba; asta cu siguranţă era o piedică între ei, fiindcă în inima lui Norah nu mai putea să citească, şi nici în dorinţele sau în motivaţiile ei.

Saxofonistul termină cu o mişcare ostentativă şi se ridică, făcând o plecăciune. În timpul aplauzelor, David îşi făcu loc în intervalul slab luminat, trecând stângaci pe lângă cei care deja erau aşezaţi, pentru a-şi lua locul lângă Norah.

— David, spuse ea, mutându-şi haina. Ai reuşit să ajungi, până la urmă.

— Am avut o urgenţă chirurgicală, Norah, zise el.

— Da, ştiu, m-am obişnuit. Îmi făceam griji numai pentru Paul.

— Şi mie îmi pasă de Paul, de aceea mă aflu aici.

— Într-adevăr, de aceea.

Vocea ei era ascuţită şi tăioasă.

Îi simţea enervarea, care se răspândea în jur, în valuri. Părul ei scurt şi blond era coafat perfect; purta numai nuanţe de crem şi auriu, fiind îmbrăcată într-un costum de mătase naturală cumpărat din prima ei călătorie în Singapore. Afacerea se dezvolta, iar Norah călătorea din ce în ce mai mult, însoţind grupurile în călătorii către locuri accesibile, dar şi exotice. David mersese şi el de câteva ori la început, când călătoriile erau mai scurte şi mai puţin ambiţioase: până la Peştera Mamuţilor sau cu barca pe râul Mississippi, şi de fiecare dată fusese uluit de persoana care devenise Norah. Turiştii veneau la ei cu grijile şi preocupările lor: friptura de vită nu era bine făcută, cabina era prea mică, aerul condiţionat se defectase, paturile erau prea tari. Ea îi asculta cu atenţie şi rămânea calmă în situaţiile de criză, încuviinţând din cap, atingând câte un umăr, îndreptându-se către telefon. Era încă frumoasă, deşi frumuseţea ei se înăsprise. Era foarte bună în ceea ce făcea, şi nu o dată, o doamnă respectabilă îl trăsese deoparte ca să se asigure că ştia cât era de norocos.

Se întrebă ce ar fi crezut femeile acelea dacă i-ar fi găsit hainele aruncate pe plajă, una peste alta.

— Nu ai dreptul să te superi pe mine, Norah, şopti el.

Ea mirosea vag a portocală, şi avea maxilarul încordat. Pe scenă, un tânăr în costum albastru se aşeză la pian, îndoindu-şi degetele. Începu să cânte, şi notele muzicale se ondulau în încăpere.

— Chiar nu ai dreptul, sublinie David.

— Nu sunt nervoasă, am emoţii pentru Paul. Tu eşti nervos.

— Nu, tu eşti. Aşa eşti de când am fost în Aruba.

— Uită-te în oglindă, şopti la rândul ei, arăţi de parcă ai fi înghiţit una dintre şopârlele care stăteau agăţate de tavan.

O mână îl bătu pe umăr. Se întoarse şi văzu o femeie solidă care stătea alături de soţul ei, iar lângă ei se întindea un şir lung de copii.

— Mă scuzaţi, zise ea, sunteţi tatăl lui Paul Henry, nu-i aşa? Acum cântă la pian fiul meu, Duke, şi dacă nu vă supăraţi, noi chiar am dori să îl ascultăm.

Atunci, David întâlni privirea lui Norah, într-un scurt moment de legătură; ea era şi mai stânjenită decât el.

Se potoli şi ascultă. Acest tânăr, Duke, prieten cu Paul, cânta la pian cu o concentrare studiată, însă era foarte bun, pasionat şi cu o tehnică desăvârşită. David îi urmări mâinile mişcându-se peste clape, întrebându-se despre ce discutau Duke şi Paul când mergeau cu bicicleta pe străzile liniştite din cartier. La ce visau aceşti băieţi? Ce le împărtăşea Paul prietenilor lui şi nu i-ar fi spus niciodată tatălui său?

Hainele lui Norah, abandonate de-a valma în nisip, cu vântul care ridica marginea bluzei colorate intens erau unul dintre lucrurile despre care nu avea să discute niciodată, deşi David bănuia că şi Paul le văzuse. Se treziseră foarte devreme în dimineaţa aceea pentru a pleca la pescuit şi merseseră de-a lungul ţărmului, în întunericul dinaintea zorilor, trecând pe lângă diverse sătucuri. Niciunul din ei nu era prea vorbăreţ, dar exista întotdeauna între ei un simţ de comuniune în primele ore ale dimineţii, în ritualul aruncării undiţelor şi înfăşurării rolei, şi David abia aştepta să fie cu fiul lui, care creştea atât de repede şi era acum un adevărat mister pentru el. Dar excursia fusese anulată; motorul bărcii cedase şi proprietarul aştepta noi piese de schimb. Dezamăgiţi, o vreme rămăseseră pe doc, băuseră suc de portocale la sticlă şi urmăriseră cum răsare soarele peste oceanul ca de sticlă. Apoi se întorseseră la căsuţă.

Lumina era bună în dimineaţa aceea, şi David, deşi dezamăgit, era nerăbdător să se întoarcă la aparatul lui foto. Îi mai venise o idee, la miezul nopţii, referitoare la pozele lui. Howard îi vorbise despre un loc unde o imagine în plus ar fi unit întreaga serie. Era un tip de treabă, Howard, şi perspicace. Conversaţia lor îl preocupase toată noaptea pe David, umplându-l de un entuziasm tăcut. Abia dacă reuşise să adoarmă, şi voia să ajungă acasă şi să mai facă un film cu poze de-ale lui Norah în nisip. Dar casa era cufundată în tăcere, rece şi goală, scăldată de lumină şi de sunetul valurilor. Norah lăsase un vas cu portocale în mijlocul mesei. Ceaşca ei de cafea era spălată cu grijă şi se scurgea pe chiuvetă.

— Norah? strigă, apoi încă o dată, Norah?

Dar nu primi răspuns.

— Cred că o să alerg o tură, zise Paul, o umbră în uşa luminată, iar David dădu din cap.

— Fii atent, poate o vezi pe mama ta.

Rămas singur, David mută castronul cu portocale pe măsuţă şi înşiră fotografiile pe masă. Pozele se mişcară în bătaia vântului şi fu nevoit să le fixeze cu păhărele. Norah se plângea că devenise obsedat de fotografie – altfel de ce şi-ar fi adus portofoliul şi în vacanţă – şi probabil că aşa era, însă mai departe Norah nu avea dreptate. Nu folosea aparatul ca să evadeze din lume. Câteodată, când vedea cum apar imaginile în lichidul developator, îi zărea fie braţul, fie curba şoldului şi era redus la tăcere de o dragoste profundă pentru ea. Încă mai aranja şi rearanja pozele, când se întoarse Paul, trântind uşa cu putere.

— Ai fost rapid, zise David, uitându-se la el.

— Sunt obosit, spuse Paul.

Străbătu sufrageria şi dispăru în camera lui.

— Paul?

Merse la uşă şi încercă uşor clanţa. Era încuiată.

— Sunt obosit, atâta tot, spuse Paul.

David mai aşteptă câteva minute. Paul era atât de irascibil în ultimul timp. Nimic din ce făcea David nu părea să fie corect, iar cele mai rele erau discuţiile referitoare la viitorul băiatului, care putea fi strălucit. Paul avea talent la muzică şi la sport, având atâtea

posibilităţi la îndemână. David se gândea adesea la propria viaţă – la alegerile dificile pe care le făcuse – dacă Paul şi-ar fi dat seama de potenţialul pe care îl avea, ar fi avut o justificare; trăia cu teama constantă, supărătoare, că într-un fel îşi dezamăgise fiul, că Paul avea să-şi irosească talentele. Ciocăni uşor iarăşi, dar Paul nu răspunse.

În cele din urmă, David oftă şi se întoarse în bucătărie. Admiră vasul cu portocale de pe măsuţă, curbele fructelor şi lemnul întunecat, apoi, dând curs unui impuls inexplicabil, ieşi să se plimbe pe plajă. Merse cel puţin un kilometru înainte să zărească bluza lui Norah, viu colorată, care se unduia în vânt. Când se apropie, îşi dădu seama că erau hainele ei, lăsate acolo, pe plajă, în faţa unei căsuţe care probabil era a lui Howard. David se opri în lumina puternică a soarelui, dezorientat. Oare se duseseră să înoate? Se uită cu atenţie către apă, dar nu îi văzu, şi continuă să meargă până când râsul cunoscut al lui Norah, jos, muzical, se auzi dinspre ferestrele casei şi îl ţintui în loc. Se auzi şi râsul lui Howard, ca un ecou. Atunci înţelese şi fu cuprins de o durere la fel de adâncă şi de mistuitoare ca nisipul fierbinte de sub tălpile lui.

Howard, cu părul lui rar şi în sandale, care stătuse în camera de zi în seara dinainte, dându-i sfaturi formidabile despre fotografie.

Cu Howard? Cum a putut?

Cu toate acestea, ani de zile se aşteptase la un astfel de moment.

Nisipul se încinsese sub picioarele lui David şi lumina era orbitoare. Vechea certitudine, că noaptea aceea cu viscol în care o dăduse pe fiica lor lui Caroline Gill nu va rămâne fără consecinţe, i se înrădăcinase în conştiinţă. Viaţa continuase, plină şi îmbelşugată; pe toate planurile vizibile, era un om de succes. Cu toate acestea, în momente cu totul neaşteptate, în mijlocul unei operaţii, la volan, sau când era pe punctul de a adormi, tresărea brusc, împuns de vină. O dăduse pe fiica lor unei străine, acest secret era viu în mijlocul familiei; le modela viaţa în comun. Era ceva ce ştia şi vedea, la fel de pregnant pentru el ca un zid de piatră apărut între ei. Îi vedea pe Norah şi pe

Paul încercând să spargă piatra fără să înţeleagă ce se întâmplă; ei ştiau numai că se interpunea ceva între ei, ceva care nu putea fi văzut sau distrus.

Duke Madison termină de cântat cu un gest ostentativ, se ridică în picioare şi se înclină. Norah, aplaudând din răsputeri, se întoarse către familia aşezată în spatele lor.

— A fost extraordinar, spuse ea, Duke este foarte talentat.

Scena rămase apoi goală şi încetară şi aplauzele. Clipele treceau una după alta şi publicul începu să murmure.

— Unde este? întrebă David, uitându-se la program. Unde-i Paul?

— Nu-ţi face griji, e aici, zise Norah.

Spre surprinderea lui David, îl luă de mână. Îi simţea mâna rece într-a lui şi era în mod inexplicabil uşurat, crezând pentru un moment că nu se schimbase nimic, că de fapt nu exista niciun obstacol între ei.

— Iese acum.

Chiar în timp ce ea vorbea, se produse rumoare şi Paul păşi pe scenă. David îl măsură cu privirea: înalt şi deşirat, îmbrăcat într-o cămaşă albă, curată, cu mânecile suflecate, afişă către auditoriu un zâmbet strâmb, sarcastic. David era un pic uimit. Cum se făcea că Paul era aproape adult şi stătea acolo, în faţa publicului ce umplea încăperea întunecoasă, cu atâta încredere şi lejeritate? David nici măcar nu visase vreodată la aşa ceva, se gândi, simţindu-se năpădit de un val de emoţie intensă. Dacă Paul eşua acolo, în faţa tuturor acestor oameni? Simţea că Norah îl ţine de mână în timp ce Paul se apleca asupra chitarei, testând dacă e acordată, după care începu să cânte.

Programul confirma că el interpreta două piese scurte din Segovia, *Estudio* şi *Estudio Sin Luz.* Notele acestor cântece, delicate şi precise, îi erau foarte familiare. David îl auzise pe Paul interpretând piesele acestea de o sută, de o mie de ori. Pe tot parcursul vacanţei în Aruba, muzica aceasta se revărsa din camera lui, mai rapid sau mai lent, măsurile şi barele de măsură se repetau la nesfârşit. Modelele îi erau la fel de cunoscute acum, când degetele lungi şi

îndemânatice ale lui Paul se mişcau cu mare uşurinţă peste coarde, făcând muzica să se răspândească în aer, şi totuşi lui David i se păru că o auzea pentru prima dată, şi că îl vedea pentru prima dată pe Paul. Unde era piciul care îşi scosese pantofii ca să vadă ce gust au, băiatul care se suia în copaci şi care stătea în picioare pe bicicletă, fără să îşi folosească mâinile? După câte se părea, acel băieţel îndrăzneţ se transformase în tânărul acesta. Inima lui David se umplu de mândrie, bătând cu atâta intensitate, încât, pentru o clipă, se întrebă dacă nu cumva suferea un infarct – era prea tânăr pentru aşa ceva, avea numai patruzeci şi şase de ani, dar se putea întâmpla.

Încetul cu încetul, David se relaxa în întuneric, închise ochii, lăsând muzica lui Paul să îl străbată, în valuri. Ochii i se umeziră şi simţi un nod în gât. Se gândi la sora lui, care stătea pe verandă şi cânta cu vocea ei limpede şi frumoasă; muzica era o limbă ca argintul pe care ea o vorbise de la naştere, exact ca Paul. Avu un sentiment acut de pierdere, atât de puternic, ţesut din atâtea amintiri: vocea lui June, zgomotul uşii trântite de Paul în urma lui, hainele lui Norah împrăştiate pe plajă. Apoi fiica lui la naştere, alunecând în mâinile lui Caroline Gill, care o aşteptau.

Era prea mult. Prea mult. David era pe punctul de a izbucni în plâns. Închise ochii şi se obligă să parcurgă tabelul lui Mendeleev – hidrogen, heliu, litiu – pentru ca nodul din stomac să nu se desfacă în lacrimi. Funcţiona, aşa cum funcţiona mereu în sala de operaţie ca să se concentreze. Împinse totul înapoi: June, muzica, şuvoiul de iubire puternică pe care o simţea pentru fiul lui. Degetele lui Paul rămaseră liniştite pe chitară. David îşi retrase mâna dintr-a lui Norah. Aplauda din toate puterile.

— Te simţi bine? îl întrebă ea, aruncându-i o privire. Te simţi bine, David?

Dădu din cap, încă neîndrăznind să vorbească.

— E bun, spuse într-un final, mârâind cuvintele. E bun.

— Da. Ea dădu din cap aprobator. De aceea vrea să meargă la Juilliard. Ea încă mai aplauda şi, când Paul privi în direcţia lor, îi trimise o bezea. Nu ar fi minunat

să se întâmple aşa? Încă mai are la dispoziţie câţiva ani ca să exerseze, şi, dacă dă tot ce poate, cine ştie?

Paul se înclină şi plecă de pe scenă cu chitara. Primi aplauze vijelioase.

— Tot ce poate? repetă David. Şi dacă nu iese nimic?

— Şi dacă iese ceva?

— Nu ştiu, spuse încet David. Cred numai că e prea tânăr ca să-şi limiteze oportunităţile.

— E atât de talentat, David! L-ai auzit cum cânta. Dacă asta este oportunitatea cea mare?

— Dar are doar treisprezece ani.

— Da, şi e pasionat de muzică. Zice că se simte extrem de viu când cântă la chitară.

— Însă este o viaţă plină de neprevăzut. Poate să trăiască din asta?

Faţa lui Norah era gravă. Dădu din cap.

— Nu ştiu. Dar ştii cum se spune, „fă ce îţi place, şi vor veni şi banii”. Nu închide uşa visului lui.

— Nu i-o închid, dar îmi fac griji. Vreau să aibă o viaţă lipsită de griji. Iar la Juilliard se ajunge foarte greu, indiferent cât e de bun, nu vreau să sufere.

Norah dădu să vorbească, dar în sală se făcu linişte când o tânără în rochie roşu-închis apăru cu vioara, şi atenţia lor se îndreptă către scenă.

David o urmări pe tânăra fată şi pe toţi cei care urmară, dar muzica lui Paul încă îi răsuna în urechi. Când spectacolul se termină, el şi Norah se îndreptară spre hol, oprindu-se ca să strângă mâini la fiecare câţiva paşi, ascultând laude la adresa fiului lor. Când ajunseră în sfârşit la Paul, Norah îşi făcu loc prin mulţime şi îl îmbrăţişă, iar tânărul, stânjenit, o bătu uşor pe spate. David îi surprinse privirea şi rânji şi, spre mirarea lui, Paul rânji şi el. Un moment obişnuit: David iar îşi îngădui din nou să creadă că totul va fi bine. Însă, după câteva secunde, Paul păru că se adună. Se smulse de lângă Norah şi se dădu înapoi.

— Ai fost grozav, spuse David. Îl îmbrăţişa pe Paul, observându-i umerii rigizi, ţinuta ţeapănă, distantă. Ai fost nemaipomenit, fiule.

— Mulţumesc, am avut ceva emoţii.

— Nu se vedea că ai emoţii.

— Deloc, zise Norah, ai avut o prezenţă scenică minunată.

Paul îşi scutură mâinile, le relaxă, de parcă ar fi vrut să elibereze energia rămasă.

— Mark Miller m-a invitat să cânt cu el la festivalul artistic. Nu e super?

Mark Miller era instructorul de chitară al lui Paul, care devenea din ce în ce mai celebru. David se simţi mulţumit.

— Da, e super, zise Norah râzând, chiar super, într-adevăr.

Se uită la el şi văzu mina contrariată a lui Paul.

— Ce e? întrebă ea. Ce s-a întâmplat?

Paul se mişcă din loc, înfundându-şi mâinile în buzunare şi aruncă o privire prin holul aglomerat.

— Nu ştiu, sună cam ridicol la tine, mamă. Vreau să spun, doar nu eşti o adolescentă, nu?

Norah roşi. David o văzu cum încremeneşte, rănită, şi chiar şi pe el îl duru sufletul. Ea nu cunoştea sursa furiei lui Paul, sau a lui, nu ştia că hainele ei împrăştiate fluturau în bătaia vântului pe care el însuşi îl pusese în mişcare cu ani în urmă.

— Nu vorbi aşa cu mama ta, spuse el, preluând din enervarea lui Paul, vreau să-ţi ceri scuze chiar acum.

Paul ridică din umeri.

— Da, sigur. Bine, scuze.

— Aşa cum trebuie.

— David, Norah îi puse mâna pe braţ, hai să nu facem mare caz din asta. Te rog, toată lumea este cam încordată. Hai să mergem acasă să sărbătorim. Mă gândeam să invităm câteva persoane. Ziceau că vin şi Bree, şi familia Marshall – nu-i aşa că Lizzie a cântat bine la flaut? Şi poate vin şi părinţii lui Duke, ce crezi, Paul? Nu îi cunosc foarte bine, dar poate că ar vrea să vină şi ei.

— Nu, spuse Paul, distant, uitându-se prin foaierul aglomerat, şi nu la Norah.

— Nu? Nu vrei să invităm şi familia lui Duke?

— Nu vreau să invităm pe nimeni, spuse Paul, vreau doar să merg acasă.

Pentru o clipă, tustrei deveniră o oază de linişte în mijlocul unei încăperi pline de forfotă.

— Bine atunci, spuse David în cele din urmă, hai să mergem acasă.

În casă era întuneric, şi Paul se duse direct la etaj. Îi auziră paşii îndreptându-se spre baie şi înapoi în cameră; auziră cum uşa se închide încet şi apoi zgomotul cheii în broască.

— Nu înţeleg, zise Norah. Se descălţase, iar lui îi părea foarte mică, foarte vulnerabilă, stând în picioare în ciorapi, în mijlocul bucătăriei. A fost atât de bun pe scenă, părea aşa de fericit – ce i s-a întâmplat după aceea? Nu înţeleg. Oftă. Adolescenţii ăştia… mai bine mă duc să vorbesc cu el.

— Nu, spuse el, lasă-mă pe mine.

Urcă scările fără să aprindă lumina şi, ajungând la uşa lui Paul, se opri pe întuneric, amintindu-şi cu câtă precizie se mişcaseră degetele fiului lui peste coarde, umplând de cântec sala încăpătoare. Nu făcuse bine cu atâţia ani în urmă; făcuse o greşeală când îşi dăduse fiica lui Caroline Gill. Făcuse o alegere, aşa că în seara asta stătea acolo, în întunericul de lângă camera lui Paul. Bătu la uşă, însă Paul nu răspunse. Mai bătu o dată şi, neprimind răspuns, David se duse la bibliotecă şi găsi cuiul subţire pe care îl păstra acolo, pe care îl strecură în gaura din mânerul uşii. Se auzi un clic slab, şi când învârti mânerul uşii, aceasta se deschise. Nu îl surprinse să vadă camera goală. Când aprinse lumina, văzu cum vântul prinde perdeaua de un alb imaculat şi o ridică până în tavan.

— A plecat, îi spuse lui Norah.

Ea era tot în bucătărie, în picioare, cu braţele încrucişate, aşteptând să fiarbă ceaiul.

— A plecat?

— Pe fereastră. Cel mai probabil a coborât în jos prin copac.

Ea îşi apăsă mâinile pe faţă.

— Ai idee unde s-a dus?

Apoi dădu din cap. Ibricul începu să fluiere, dar Norah nu reacţionă imediat, iar fluieratul plângăcios, subţire şi insistent umplu încăperea.

— Nu ştiu. Poate e cu Duke.

David traversă camera şi luă ibricul de pe aragaz.

— Sunt sigur că e bine, spuse el.

Norah încuviinţă, apoi clătină din cap.

— Nu, tocmai asta e, chiar nu cred că e bine.

Puse mâna pe telefon. Mama lui Duke îi dădu lui Norah adresa unei petreceri de după concert, şi Norah întinse mâna după chei.

— Nu, spuse David, mă duc eu. Nu cred că vrea să vorbească cu tine acum.

— Nici cu tine, veni replica ei acidă.

Dar văzu că înţelege ce-i spusese, chiar şi când îi răspunse. În momentul acela, lucrurile rămăseseră fără învelişul exterior. Totul le stătea împotrivă, lungile ore în care ea pleca de la căsuţa de pe plajă, minciunile, şi scuzele, şi hainele de pe plajă. La fel ca şi minciunile lui. Ea dădu o dată din cap, încet, şi el se temu de ce ar putea să spună sau să facă, de cum s-ar putea schimba lumea pentru totdeauna. Îşi dorea, mai mult decât orice, să fixeze acest moment, să împiedice lumea să se mişte înainte.

— E vina mea, zise el, pentru tot.

Luă cheile şi ieşi în noaptea călduţă de primăvară. Era lună plină; avea culoarea caimacului, era atât de frumoasă şi de rotundă, aşezată jos la orizont. David nu îşi mai lua ochii de la ea în timp ce conducea prin cartierul învăluit în tăcere, pe străzile rezistente şi înfloritoare, genul de locuri despre care nu-şi imagina că ar fi existat când era copil. Asta ştia el, şi Paul nu: că lumea era lipsită de siguranţă şi uneori crudă. Trebuise să lupte din greu pentru a obţine ceea ce Paul lua ca pe ceva de la sine înţeles.

Îl zări pe Paul la o stradă distanţă de locul petrecerii, mergând pe trotuar cu mâinile în buzunar şi umerii căzuţi. Erau maşini parcate de-a lungul drumului şi nu mai avea unde să oprească, aşa că David încetini şi claxonă. Paul se uită înspre el şi, pentru o clipă, David se temu că o să o ia la fugă.

— Urcă, zise David.

Şi Paul urcă.

David porni maşina. Nu-şi vorbeau. Luna răspândea o lumină superbă deasupra lumii, iar David era conştient că Paul stătea lângă el, conştient de respiraţia uşoară şi de mâinile care zăceau nemişcate în poală,

conştient că se uita lung la peluzele pe lângă care treceau.

— Ai cântat foarte bine în seara asta. M-ai impresionat.

— Mulţumesc.

Mai trecură de două străzi, în tăcere.

— Deci. Mama ta mi-a zis că vrei să mergi la Juilliard.

— Probabil.

— Eşti bun, zise David. Te pricepi la atâtea, Paul. Vei putea face multe alegeri în viaţă. Ai multe direcţii spre care să te îndrepţi. Ai putea deveni orice.

— Mie îmi place muzica, spuse Paul. Mă face să mă simt viu. Dar nu mă aştept ca tu să înţelegi asta.

— Înţeleg, spuse David. Dar e o diferenţă mare între a trăi şi a-ţi câştiga traiul.

— Da. Exact.

— Poţi să vorbeşti aşa fiindcă nu ai dus niciodată lipsă de nimic, spuse David. Este un lux pe care nu îl înţelegi.

Acum erau aproape de casă, dar David întoarse în direcţie opusă. Voia să rămână în maşină cu Paul, conducând prin lumea luminată de lună, în care această conversaţie, indiferent cât de încordată şi de stângace părea, era posibilă.

— Tu şi mama, spuse Paul, cuvintele ieşind ca o explozie, de parcă s-ar fi abţinut multă vreme. Ce se întâmplă cu voi? Trăiţi ca şi cum nu v-ar păsa de nimic. Nu aveţi nicio bucurie. Trăiţi zi după zi, indiferenţi. Nu-ţi pasă nici măcar de Howard ăla.

Deci ştia.

— Îmi pasă, spuse David. Însă lucrurile sunt complicate, Paul. Nu vreau să vorbesc despre asta cu tine, acum sau vreodată. Sunt multe lucruri pe care nu le înţelegi.

Paul nu scoase un cuvânt. David opri la un semafor. Nu mai era nicio maşină în jur şi ei stătură în linişte, aşteptând să se schimbe culoarea.

— Hai să ne concentrăm, zise David într-un târziu. Nu trebuie să îţi faci griji în legătură cu mine şi cu mama ta. Asta nu e treaba ta. Treaba ta este să-ţi găseşti drumul în lume. Să îţi foloseşti multele haruri. Şi

numai în folosul tău. Trebuie să şi dai înapoi ceva. De aceea lucrez eu la spital.

— Eu iubesc muzica, spuse încet Paul. Când cânt, asta simt că fac – că dau ceva înapoi.

— Chiar asta faci. Asta faci. Dar Paul, dacă ai putea să descoperi, să zicem, un alt element în univers? Dacă ai putea să descoperi remediul pentru o boală rară, necruţătoare?

— Astea sunt visurile tale, spuse Paul. Ale tale, nu ale mele. David tăcu, dându-şi seama că, într-adevăr, cândva astea fuseseră visurile lui. Pornise la drum să îndrepte lumea, să o schimbe şi să o modeleze, şi în loc de asta mergea prin lumea inundată de lumina lunii, împreună cu fiul lui, aproape matur, şi i se părea că nu se descurca prea bine în niciun domeniu al vieţii sale.

— Da, spuse el. Acelea erau visurile mele.

— Dacă aş putea fi următorul Segovia? întrebă Paul. Gândeşte-te, tati. Dacă aş putea face asta, şi nu încerc?

David nu răspunse. Ajunseseră din nou pe strada lor şi de această dată merse înspre casă. O luară pe alee, zgâlţâindu-se puţin când trecură peste marginea inegală unde aleea se întâlnea cu strada, şi opriră în faţa garajului. David opri motorul şi câteva clipe rămaseră tăcuţi.

— Nu-i adevărat că nu îmi pasă, zise David. Haide. Vreau să îţi arăt ceva.

Îl duse pe Paul prin lumina lunii şi pe scările exterioare, până la camera obscură de deasupra garajului. Paul stătu lângă uşa închisă, cu braţele încrucişate, cu o vădită nerăbdare, în timp ce David pregătea procesul de developare, turnând substanţele chimice şi introducând negativul în lupă. Apoi îl chemă pe Paul.

— Uită-te la asta, spuse el. Ce crezi că este?

După un moment de ezitare, Paul traversă camera şi se uită.

— Un copac?

Arăta ca silueta unui copac.

— Bine, zise David. Acum mai uită-te o dată. Am făcut poză în timpul unei operaţii, Paul. Stăteam pe balconul sălii de operaţie cu o lentilă telefoto. Poţi să-ţi dai seama ce mai poate fi?

— Nu ştiu… o inimă?

— Da, o inimă. Nu e uimitor? Lucrez la o întreagă serie legată de percepţie, imagini ale corpului care seamănă cu altceva. Câteodată cred că lumea întreagă este conţinută în fiecare fiinţă vie. Misterul acela, misterul percepţiei – asta mă preocupă. Aşa că înţeleg ce vrei să spui, referitor la muzică.

David trimise un fascicul de lumină prin lupă, apoi puse hârtia în developator. Resimţea acut prezenţa lui Paul lângă el, în întuneric şi în tăcere.

— Fotografia se reduce la secrete, zise David peste câteva minute, ridicând fotografia cu un cleşte şi aşezând-o în fixator. Secretele pe care le avem cu toţii şi pe care nu le vom spune niciodată.

— Muzica nu e aşa, spuse Paul, şi David simţi respingerea din vocea fiului său. Se uită la el, dar îi fu imposibil să descifreze expresia lui Paul în lumina roşie, slabă. Muzica este ca şi cum ai atinge pulsul lumii. Muzica este ceva continuu şi uneori ajungi să o atingi ceva vreme, şi atunci ştii că totul este o imensă reţea.

Se întoarse apoi şi ieşi din cameră.

— Paul! îl strigă David, dar zgomotul mânios al paşilor lui se auzea deja pe treptele exterioare.

David se duse la fereastră şi îl văzu alergând în lumina lunii, pe scările din spate, şi dispărând înăuntru. Câteva clipe mai târziu, se aprinse lumina în camera lui, iar notele clare ale lui Segovia începură să plutească limpede şi delicat prin aer.

David, derulându-şi în minte conversaţia pe care tocmai o avuseseră, se gândi să meargă după el. Vrusese să întindă o punte între el şi Paul, să trăiască unul dintre acele momente când se înţelegeau, dar bunele lui intenţii degeneraseră în dispută şi distanţare. După câteva momente, se întoarse şi intră în camera obscură. Lumina roşie, slabă era foarte liniştitoare. Medita la ce-i spusese lui Paul – că lumea era alcătuită din lucruri ascunse, din secrete; construită din oase care nu vedeau lumina niciodată. Era adevărat că odată fusese în căutarea unităţii, ca şi când corespondenţele ascunse dintre lalele şi plămâni, vene şi copaci, carne şi pământ, ar fi putut scoate la iveală un model pe care îl

putea înţelege. Dar nu era aşa. În câteva minute, avea să se ducă în casă şi să bea apă. Avea să o găsească pe Norah deja dormind, să stea lângă ea privind-o – era o enigmă, o persoană pe care n-avea s-o cunoască niciodată, încolăcită în jurul secretelor ei.

David se duse la frigiderul minuscul unde-şi ţinea substanţele chimice şi filmul. Plicul era înghesuit în spate, după câteva sticle. Era plin cu bancnote de douăzeci de dolari, noi, foşnitoare şi reci. Numără zece, douăzeci, apoi puse plicul la loc, în spatele sticlelor. Bancnotele stăteau cuminţi pe măsuţă.

De regulă, trimitea banii prin poştă, înveliţi într-o coală de hârtie albă, dar în seara asta, cu mânia lui Paul plutind încă prin încăpere şi cu muzica lui dăinuind în aer, David se aşeză şi scrise un bilet. Scria repede, lăsând cuvintele să curgă, toate regretele faţă de trecut, toate speranţele legate de Phoebe. Cine era acest copil din sângele lui, fata pe care o abandonase? Nu se aşteptase să trăiască atât, sau să aibă genul de viaţă pe care i-l descrisese Caroline. Se gândi la fiul lui, stând singur pe scenă, şi la singurătatea pe care Paul o purta cu el peste tot. O fi la fel şi cu Phoebe? Ce ar fi însemnat să crească împreună, ca Norah şi Bree, diferite în toate sensurile şi totuşi unite printr-o legătură puternică? Ce ar fi însemnat pentru David ca June să nu fi murit? „Mi-ar plăcea tare mult să o cunosc pe Phoebe, scrise el. Aş vrea să îl cunoască pe fratele ei, iar el să o cunoască pe ea.” Apoi împături scrisoarea în jurul bancnotelor fără să o recitească, puse totul în plic şi scrise adresa. Îl lipi, îi puse timbru. Avea s-o ducă a doua zi la poştă.

Lumina lunii se revărsa prin ferestrele din galerie. Paul se oprise din cântat. David scruta luna, acum mai sus pe cer, dar clară încă, profilându-se limpede pe fondul întunecat. Făcuse o alegere, acolo pe plajă; lăsase hainele lui Norah să zacă pe nisip, în timp ce râsul ei se răspândea în lumină. Se întorsese la căsuţa de pe plajă şi lucrase la fotografii, iar când ea se întorsese, după o oră şi ceva, nu suflase o vorbă despre Howard. Păstrase tăcerea pentru că propriile secrete erau şi mai întunecate, mai ascunse, şi pentru că el credea că secretele lui le creaseră pe ale ei.

Se întoarse în camera obscură şi verifică ultima rolă de film. Făcuse nişte instantanee în timpul cinei: Norah, ţinând în mână o tavă cu pahare, Paul stând lângă grătar cu ceaşca ridicată, diverse poze cu ei toţi relaxându-se pe plajă. Voia imaginea finală; o găsi şi o puse în lumină, pe hârtie. În baia de developare, observă cum apare încet imaginea, bucată cu bucată, unde înainte nu fusese nimic, începea să se profileze ceva. Aceasta fusese totdeauna pentru David o experienţă extrem de misterioasă. Privi cum capătă formă imaginea cu Norah şi Howard pe verandă, ridicând într-un toast paharele cu vin, râzând. Un moment nevinovat şi vinovat, în acelaşi timp; un moment în care se năştea o alegere. David luă fotografia din developator, dar nu o scufundă în fixator. În schimb, se duse în camera cu galeria foto şi stătu în lumina lunii cu fotografia umedă în mână, uitându-se la casă, acum cuprinsă de întuneric, cu Paul şi Norah înăuntru, visându-şi propriile visuri, mişcându-se fiecare pe propria orbită, cu vieţile modelate constant de gravitatea alegerii pe care o făcuse în urmă cu atâţia ani.

Reîntors în camera obscură, agăţă fotografia acelui moment la uscat. Neterminată, nefixată, imaginea va avea o viaţă scurtă. În orele următoare, lumina va acţiona asupra hârtiei expuse. Fotografia în care Norah râdea împreună cu Howard avea să se întunece până când – în decurs de o zi, două – avea să se înnegrească complet.

II

Mergeau pe şine, Duke Madison cu mâinile în buzunarele jachetei de piele pe care o găsise la Goodwill, Paul lovind cu piciorul pietre care zăngăneau la contactul cu şinele. În depărtare se auzi un şuierat de tren. Printr-un acord tacit, cei doi băieţi păşiră către marginea şinelor, cu picioarele legănându-se încă pe şina dinspre vest. Trenul se vedea venind, şina de sub ei vibra, locomotiva apărea ca o pată care creştea constant şi devenea mai închisă la culoare, conductorul acţionând semnalizarea sonoră. Paul se uita la Duke, ai cărui ochi străluceau din pricina riscului şi a pericolului, şi simţi acel entuziasm crescând în propriul trup, aproape insuportabil, cu trenul care se apropia tot mai mult şi cu semnalizarea sonoră care se auzea straşnic pe străzile învecinate şi mult mai departe. Prin fereastra înaltă se vedeau lumina şi mecanicul şi se auzi din nou semnalizarea sonoră, avertizându-i. Ajuns mai aproape, vântul iscat de locomotivă culcă ierburile la pământ, iar el aşteptă, cu ochii la Duke, care stătea bălăngănindu-se pe şina de lângă el, iar trenul venea în mare viteză, la câţiva paşi de ei, şi ei tot mai aşteptau, şi aşteptau, iar Paul se gândi că s-ar putea să nu mai sară niciodată. După care sări, era în iarbă şi trenul circula cu viteză la o aruncătură de băţ de faţa lui. Pentru o clipă, văzură doar expresia conductorului, cu faţa palidă din cauza şocului, apoi trenul – întuneric şi lumină puternică, întuneric şi lumină puternică – în timp ce maşinile treceau în viteză pe şosea, după care dispăru în depărtare, şi pieri până şi vântul.

Duke, la câţiva paşi distanţă, stătea cu faţa ridicată spre cerul posomorât.

— La naiba, zise. Ce goană!

Cei doi băieţi se scuturară de praf şi porniră către locuinţa lui Duke, o căsuţă aflată la mică distanţă de linia ferată. Paul se născuse aici, la câteva străzi depărtare, însă chiar dacă maică-sa îl ducea câteodată să vadă părculeţul cu foişor şi casa de peste drum, unde locuiseră înainte, nu îi plăcea ca el să vină aici, sau la Duke. Dar la naiba, ea nu era niciodată acasă, şi atâta

vreme cât temele erau făcute, şi erau, şi atâta vreme cât tundea gazonul şi exersa la pian timp de o oră, ceea ce făcea, era liber.

Iar ce nu vedea nu putea să-i facă rău mamei lui. Sau ce nu ştia.

— L-am scos din pepeni, spuse Duke. Pe ăla din tren.

— Da, zise Paul. Era al dracului de enervat.

Îi plăcea să înjure; şi iubea amintirea vântului fierbinte mângâindu-i faţa şi modul în care se liniştea, măcar temporar, această furie tăcută. Plecase să alerge pe plajă în dimineaţa aceea, în Aruba, cu inima uşoară, mulţumit că nisipul umed de la marginea apei îi ajungea sub tălpi, întărindu-i muşchii picioarelor. Era mulţumit şi pentru că partida de pescuit cu tatăl lui căzuse. Tatăl lui adora pescuitul, stătea ore întregi în tăcere, în barcă sau pe doc, tot aruncând undiţa şi – din când în când – trăind drama prinderii unui peşte. Şi lui Paul îi plăcuse în copilărie, nu atât ritualul pescuitului, cât şansa de a petrece timp cu tatăl lui. Însă pe măsură ce crescuse, pescuitul părea să devină din ce în ce mai mult o obligaţie, ceva ce plănuise tatăl lui pentru că nu putea să se gândească la altceva de făcut. Sau pentru că asta ar fi putut crea o legătură între ei; Paul îşi închipuia că citise asta în cine ştie ce manual pentru părinţi. Înţelesese cum stau lucrurile într-o singură vacanţă, prins ca în capcană într-o barcă pe un lac din Minnesota, când taică-său, îmbujorat la faţă sub bronz, îi vorbise despre lealitatea reproducerii. Mai nou, subiectul preferat al tatălui său era viitorul lui Paul, ideile lui fiind la fel de interesante pentru Paul ca o întindere netedă şi sticloasă de apă.

Aşa că fusese fericit că aleargă pe plajă, se simţise uşurat, şi la început nu observă prea bine hainele îngrămădite în faţa uneia dintre căsuţele spaţioase de sub stejarii australieni. Trecuse exact pe lângă ele, înaintând cu paşi mari şi repezi, muşchii lui producând un fel de muzică ce îl susţinu tot drumul până la stânci. Se opri apoi, merse în cerc o vreme şi începu să alerge înapoi, mai încet. Hainele se mişcaseră în vânt: mâneca bluzei flutura în briza oceanului, iar flamingii de un roz intens dansau pe fondul turcoaz-închis. Încetini. Putea

fi a oricui. Dar mama lui avea una la fel. Râseseră pe tema asta în magazinul pentru turişti din oraş; o ridicase, amuzată, şi o cumpărase în glumă.

Sigur, probabil că existau o sută, o mie de astfel de cămăşi în zonă. Totuşi, se aplecă şi o luă de jos. Costumul de baie al mamei lui, din ţesătură aspră, culoarea pielii şi inconfundabil, alunecă din mânecă. Paul înlemni, incapabil să se mişte, ca şi cum ar fi fost prins la furat, ca şi cum un aparat foto l-ar fi surprins în raza bliţului şi l-ar fi încremenit. Într-un târziu, îşi reluă mersul, după care fugi înapoi către căsuţa lor, de parcă îşi căuta refugiu. Se opri în uşă, încercând să se adune. Tatăl lui mutase castronul cu portocale pe blatul din bucătărie. Aranja poze pe masa mare de lemn.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă el privindu-l, dar Paul nu putu să-i zică.

Se duse în camera lui şi trânti uşa fără să se uite în jur nicio clipă, nici măcar când veni tatăl lui şi ciocăni la uşă.

Mama lui se întoarse peste două ore, fredonând, cu cămaşa cu flamingi aranjată frumos în pantalonii scurţi cafenii.

— M-am gândit să înot înainte de prânz, spuse ea, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Vrei să vii?

El clătinase din cap şi cu asta se terminase totul, secretul, secretul lui, al ei şi acum şi al lui, aflându-se între ei ca un văl.

Şi tatăl lui avea secrete, o viaţă care se desfăşura la serviciu sau în camera obscură, iar Paul crezuse că era firesc, că aşa era o familie, până când începuse să umble cu Duke, un pianist excepţional, pe care îl cunoscuse în sala de repetiţie într-o după-amiază. Familia Madison nu avea mulţi bani, iar trenurile erau atât de aproape, încât se zguduia casa şi zăngăneau ferestrele în cercevele de fiecare dată când treceau; iar mama lui Duke nu urcase în viaţa ei într-un avion. Paul ştia că ar fi trebuit să-i fie milă de ea, părinţilor lui le-ar fi fost; avea cinci copii şi un soţ care lucra la fabrica GE şi nu avea să se îmbogăţească niciodată. Însă tatălui lui Duke îi plăcea să joace fotbal cu băieţii lui şi venea acasă în fiecare seară la ora şase când ieşea din tură şi, chiar dacă nu vorbea mai mult decât tatăl lui

Paul, era acolo, şi când nu era prezent, ştiau totdeauna unde să îl găsească.

— Deci ce vrei să facem? întrebă Duke.

— Habar n-am, spuse Paul. Tu?

Şinele de metal încă mai răsunau. Paul se întrebă unde va opri trenul în cele din urmă. Se întrebă dacă îl văzuse cineva stând pe marginea şinei, aşa de aproape încât ar fi putut să se întindă şi să atingă cu mâna o maşină în mişcare, cu vântul despărţindu-i şuviţele de păr şi înţepându-i ochii. Şi dacă l-ar fi văzut, ce ar fi crezut? Imaginile treceau pe lângă ferestrele trenului ca o serie de poze statice: una şi încă una; un pom, da; o piatră, da; un nor, da; şi tot timpul era altceva. Şi apoi un băiat, chiar el, cu capul dat pe spate, râzând. Şi apoi dispărea. Un tufiş, şine electrice, linia luminoasă a drumului.

— Am putea să jucăm baschet.

— Nţ.

Merseră de-a lungul liniei. După ce traversară Rosemont Garden şi ajunseră în mijlocul ierbii înalte, Duke se opri, căutând ceva în buzunarele jachetei de piele. Avea ochii verzi, cu mici pete albastre. Exact ca lumea, se gândea Paul. Aşa erau ochii lui Duke. Aşa cum se vedea pământul de pe lună.

— Ia uite aici, spuse el. Am primit asta de la vărul meu Danny săptămâna trecută.

Era o punguţă de plastic plină cu bucăţele uscate dintr-o plantă verde.

— Ce e asta, întrebă Paul, iarbă ofilită?

În timp ce vorbea, înţelese şi roşi, stânjenit, fiindcă fusese atât de prostănac.

Duke începu să râdă tare, tulburând liniştea şi foşnetul ierburilor.

— Chiar aşa, frăţioare, *iarbă.* Ai luat vreodată?

Paul clătină din cap, şocat fără să vrea.

— Nu devii dependent, dacă asta te sperie. Eu am luat de două ori. E absolut uluitor. Îţi zic eu.

Cerul era încă plumburiu, iar vântul se mişca prin frunze, şi în depărtare se auzea un alt tren fluierând.

— Nu mă sperie, spuse Paul.

— Normal. Nu e ceva de speriat, zise Duke. Vrei să încerci?

— Sigur. Se uită în jur. Dar nu aici.

Duke râse.

— Cine crezi că o să ne prindă aici?

— Ascultă, spuse Paul.

Ascultară, şi apoi trenul se arătă în zare, apropiindu-se din direcţia opusă, un mic punct care tot creştea, cu un fluierat care şfichiuia aerul. Ieşiră dintre şine şi stătură faţă în faţă, fiecare pe partea lui de şină metalică.

— Hai să mergem la mine, strigă Paul, când trenul deja dispărea. Nu e nimeni acasă.

Îşi închipui cum ar fuma iarbă pe noua canapea acoperită cu pânza de bumbac cerată a maică-sii şi izbucni în râs. Apoi trenul se repezi printre ei; se auzi zgomotul maşinilor care circulau şi tăcerea, zgomotul şi tăcerea. Îl văzu pe Duke în imagini disparate, ca pozele care atârnau în camera obscură a tatălui lui, toate acele momente din viaţa lui părând frânturi văzute din tren. Capturate şi prinse înăuntru. Năvală şi tăcere. Ca acum.

Aşa că merseră înapoi acasă la Duke şi urcară pe biciclete, traversând Nicholasville Road şi şerpuind printre cartiere până ajunseră la Paul.

Casa era încuiată şi cheia ascunsă sub dala de piatră mobilă de lângă rododendron. Înăuntru, aerul era cald, uşor stătut. În timp ce Duke suna acasă ca să anunţe că întârzie, Paul deschise o fereastră şi vântul umflă perdelele făcute de mama lui. Înainte să reînceapă să lucreze, redecorase casa în fiecare an. Îşi amintea cum stătea aplecată la maşina de cusut, înjurând când materialul se agăţa în ac şi se încreţea. Perdelele acestea erau pe fond crem, cu scene rurale în albastru-închis care se asortau cu tapetul cu dungi întunecate. Paul îşi aminti cum stătea la masă şi se uita la ele cu ochii mari, ca şi cum figurile ar fi putut să înceapă brusc să se mişte, să iasă din case să întindă undeva rufele şi să facă semne de salut.

Duke închise telefonul şi se uită în jur. Apoi fluieră.

— Mamă. Ai bani, nu glumă.

Se aşeză la masa din sufragerie şi desfăcu o hârtie subţire, dreptunghiulară. Paul se uita fascinat cum

Duke turnă o linie întreruptă de iarbă, după care rulă un tub subţire, alb.

— Nu aici înăuntru, zise Paul, brusc neliniştit.

Ieşiră din casă, aşezându-se pe treptele din spate, plimbând de la unul la altul jointul cu vârf incandescent. La început, Paul nu simţi nimic. Începu să stropească, se opri şi, după o vreme – nu ştia exact cât – îşi dădu seama că se holbase la o picătură de apă de pe alee, observând cum se împrăştie încet şi se uneşte cu altă picătură, scurgându-se de pe margine în iarbă. Duke râdea cu poftă.

— Mamă, ar trebui să te vezi, spuse el. Eşti chiar drogat!

— Lasă-mă în pace, fraiere, zise Paul şi începu şi el să râdă.

La un moment dat intrară în casă, nu înainte ca ploaia să reînceapă, udându-i până la piele şi lăsându-i brusc înfriguraţi. Mama sa îi lăsase o caserolă pe aragaz, dar Paul se făcu că n-o vede. Deschise în schimb un borcan cu murături şi altul cu unt de arahide, apoi Duke comandă pizza, iar Paul îşi scoase chitara şi se duseră în living, unde era pianul, ca să zdrăngănească puţin. Paul se aşeză pe marginea şemineului înălţat şi ciupi câteva coarde, apoi degetele începură să se mişte pe tiparul cunoscut al pieselor de Segovia pe care le interpretase în seara dinainte: *Estudio* şi *Estudio Sin Luz.* Titlurile îl făcură să se gândească la taică-său. Înalt şi tăcut, aplecându-se deasupra lupei din camera obscură. Cântecele erau ca lumina şi umbra aşezate una în faţa celeilalte, iar acum notele erau întreţesute în propria viaţă, în liniştea din casă, şi în vacanţa de pe plajă, şi în sălile de clasă cu ferestre înalte ale şcolii. Paul cânta, simţindu-se înălţat, valurile ridicându-se cu el deasupra lor, el dădea naştere muzicii, după care el era muzica şi se simţea purtat în sus şi mai sus, ridicându-se până în vârf.

Când termină, se aşternu un minut de linişte, după care Duke spuse:

— Doamne, bine a fost!

Puse pe pian o partitură şi atacă piesa pe care o interpretase în recital, *Marşul trolilor,* al lui Grieg, cu energia şi bucuria lui amară. Cântă Duke, apoi şi Paul,

şi nu auziră soneria de la intrare sau bătăile în uşă; dintr-odată, apăru băiatul care livra pizza în cadrul uşii deschise. Se lăsase seara; un vânt aducător de întuneric se învolbura prin casă. Rupseră cutiile şi mâncară cu furie, repede şi fără să simtă gustul, arzându-şi limba. Paul simţi cum se aşază mâncarea, ţintuindu-l în loc ca o piatră. Se uita prin uşile de sticlă transparentă la cerul gri, înnegurat, la faţa lui Duke, aşa de palidă că îi ieşeau în evidenţă coşurile, la părul negru care îi cădea moale peste frunte, la buzele mânjite cu sos roşu.

— Fir-ar să fie, zise Paul.

Îşi puse mâinile pe podeaua din lemn de stejar, bucuros să o descopere acolo şi pe sine pe podea şi că încăperea din jurul lui era absolut intactă.

— Nu-i de glumă, aprobă Duke. Marfă, nu jucărie. Cât e ceasul?

Paul se ridică în picioare şi se duse spre ceasul mare din hol. Cu câteva minute sau câteva ore mai devreme, stătuseră acolo, râzând în hohote nebune pe măsură ce secundele se scurgeau, zgâindu-se la cum trecea timpul. Acum, Paul nu se gândea decât la tatăl lui, care se oprea să îşi potrivească ceasul de mână după acesta în fiecare dimineaţă, ridicând ochii de pe masa plină de fotografii, şi se întrista. Încerca să-şi amintească ceva despre acea după-amiază şi văzu că trecuse, condensată în memoria la fel de puţin încăpătoare ca o picătură de ploaie, că afară aproape se întunecase.

Sună telefonul. Duke încă mai zăcea întins pe covorul din camera de zi şi părea că trecuseră ore întregi înainte ca Paul să ridice receptorul. Era mama sa.

— Dragul meu, zise ea, încercând să acopere toată gălăgia şi zgomotul de tacâmuri de pe fundal.

Şi-o imagină în costum, poate era cel albastru-închis, trecându-şi degetele prin părul scurt, cu inelele scânteindu-i pe degete.

— Trebuie să merg la cina cu clienţii. E vorba de tranzacţia IBM, e important. A ajuns tata acasă? Tu ce faci?

— Mi-am făcut temele, spuse el studiind ceasul mare, devenit dintr-odată ilar. Am exersat la pian. Tata nu-i acasă.

Se aşternu un moment de tăcere.

— A promis că vine acasă, spuse ea.

— N-am nicio problemă, zise, amintindu-şi de noaptea trecută, cum stătuse pe marginea pervazului şi se gândise să sară, apoi era deja în aer, în cădere; căzuse pe sol cu o bufnitură surdă şi nu auzise nimeni. Nu mă duc nicăieri diseară, spuse.

— Nu ştiu, Paul. Îmi fac griji pentru tine.

„Atunci vino acasă", vru să-i spună, dar râsul de pe fundal creştea şi scădea în intensitate, spărgându-se ca un val.

— N-am nimic, repetă.

— Sigur?

— Sigur.

— Hm, ştiu şi eu. Oftă, acoperi receptorul şi vorbi cu altcineva, apoi reveni pe linie. E bine că ţi-ai făcut temele, oricum. Uite, Paul, o să îl sun pe tata şi, indiferent ce intervine, nici eu nu mai întârzii mai mult de două ore. Promit. Bine? Eşti sigur că te descurci? Pentru că, dacă ai nevoie de mine, renunţ la tot.

— N-am nimic, zise el. Nu-i nevoie să îl suni pe tata.

Ea răspunse pe un ton rece, tăios:

— A zis că vine acasă. Mi-a promis.

— Celor de la IBM, întrebă el, le plac flamingii?

Urmară o pauză, râsete şi clinchet de pahare.

— Paul, zise într-un târziu. Te simţi bine?

— Da. Era doar o glumă. Nu contează.

Când ea închise, Paul stătu câteva clipe în picioare, singur, ascultând tonul. Casa se ridica împrejurul lui, tăcută. Nu era ca liniştea din auditoriu, expectativă şi emoţionată, ci mai degrabă un gol. Îşi căută chitara, gândindu-se la sora lui. Dacă nu ar fi murit, ar semăna cu el? I-ar plăcea să alerge? Ar cânta?

În camera de zi, Duke încă mai stătea întins, cu un braţ peste faţă. Paul luă cutia goală de pizza şi foile subţiri de hârtie lucioasă şi le duse afară, la coşul de gunoi. Afară era rece, o lume nou-nouţă. Îi era o sete cumplită, ca după o alergare de cincisprezece kilometri, şi aduse cu el înapoi în camera de zi un bidon de lapte, bând direct din el şi apoi trecându-i-l mai departe lui Duke. Se aşează şi cântă din nou, mai

încet. Notele chitarei cădeau prin aer, domol, graţios, ca nişte făpturi înaripate.

— Mai ai ceva marfă din asta? întrebă el.

— Da. Dar asta o să coste.

Paul dădu din cap, continuând să cânte, iar Duke se ridică şi se duse să dea un telefon.

O desenase cândva pe sora lui, când era mic, poate la grădiniţă. Maică-sa îi povestise totul despre ea, aşa că o inclusese în desenul numit „familia mea”: tatăl, conturat în maro, mama, cu păr galben-închis, şi el, ţinându-se de mână cu o făptură în oglindă. Desenat la şcoală, legat cu o fundă, le făcuse părinţilor acest cadou la micul dejun şi simţise cum se cască un fel de întuneric în el când văzuse faţa tatălui său, emoţie pe care, la cinci ani, Paul nu şi-o putea explica sau descrie, însă deja ştia că avea legătură cu suferinţa. La fel şi mama lui, când luase desenul de la taică-său, fusese cuprinsă de tristeţe, însă îşi trăsese masca pe faţă, aceeaşi mască strălucitoare pe care o purta acum cu clienţii. Îşi aminti cum îi zăbovise mâna pe obrazul lui. Încă mai făcea asta uneori, privindu-l cu aviditate, ca şi cum el ar fi putut să dispară.

— Vai, e foarte frumos, zisese în ziua aceea. E un desen frumos, Paul.

Mai târziu, când mai crescuse, când avea poate nouă sau zece ani, îl luase cu ea la cimitirul inundat de linişte de la ţară, unde era înmormântată sora lui. Era o zi rece de primăvară, şi maică-sa plantase seminţe de zorele de-a lungul gărduleţului de fier. Paul stătea în picioare, citind numele – PHOEBE GRACE HENRY – şi propria zi de naştere, simţind o tulburare, o greutate pe care nu şi le putea explica.

— De ce a murit? întrebă când mama lui veni într-un final lângă el, dându-şi jos mănuşile de grădinărit.

— Nu ştie nimeni, zise ea, apoi, văzându-i expresia, îl înconjură cu braţul. Nu a fost vina ta, îi spuse cu patimă. Tu nu ai avut nicio legătură.

Dar el nu o crezuse cu adevărat, şi nu credea nici acum. Dacă tatăl său se izola în camera obscură în fiecare seară şi mama lui stătea la serviciu mult după ora cinei în majoritatea zilelor şi, în vacanţe, îşi arunca hainele şi se strecura în casele de vacanţă ale unor

bărbaţi ciudaţi, a cui ar fi putut fi vina? Doar nu a surorii lui, care murise la naştere şi îi lăsase pe toţi cu tăcerea asta. Aceste lucruri îi produceau în fiecare dimineaţă un nod în stomac, de mărimea unei monede, care creştea în cursul zilei şi ajungea să îi provoace o stare de greaţă. Până la urmă, trăia. El era aici. Aşa că, evident, era treaba lui să-i protejeze. Duke apăru la uşă şi se opri din cântat.

— Vine încoace, adică Joe vine, spuse el. Dacă ai banii.

— Da, spuse Paul. Vino cu mine.

Ieşiră pe uşa din spate şi coborâră treptele ude, de beton, urcând apoi pe scara laterală până la încăperea mare de deasupra garajului. Aceasta avea ferestre înalte pe fiecare perete şi în timpul zilei era luminată din toate direcţiile. O cameră obscură, fără ferestre, era amenajată ca o debara chiar lângă intrare. Tatăl lui o construise cu câţiva ani în urmă, când pozele lui începuseră să fie remarcate. Acum îşi petrecea acolo mare parte din timpul liber, developând filme şi făcând experimente cu lumină. Aproape nimeni nu urca aici – maică-sa niciodată. Câteodată îl invita pe Paul, care aştepta zilele acelea cu o dorinţă înfrigurată ce îl făcea să se simtă stânjenit.

— Uau, sunt super, zise Duke, mergând în jurul peretelui exterior şi studiind pozele înrămate.

— Nu ar fi trebuit să intrăm, spuse Paul. Nu putem să mai stăm aici.

— Hei, o ştiu pe asta, zise Duke, oprindu-se în faţa pozei cu ruinele învăluite în fum ale clădirii ROTC, cu petale albe de corn proiectate pe fondul zidurilor carbonizate. Era fotografia-capodoperă a tatălui său. Fusese aleasă de Pompieri şi expusă în toată ţara, cu ani în urmă. „Aşa a început totul, îi plăcea lui taică-său să spună. M-a făcut cunoscut.”

— Da, zise Paul. Tata a făcut poza aia. Nu pune mâna pe nimic, bine?

Duke râse.

— Stai liniştit, frate. E în regulă.

Paul intră în camera obscură, unde aerul era mai cald şi nemişcat. Mai multe fotografii atârnau pe frânghii la uscat. Deschise micul frigider în care tatăl lui ţinea

filmele şi scoase din spate un plic rece din hârtie groasă. Înăuntrul lui era un alt plic, plin cu bancnote de douăzeci de dolari. Paul scoase una, apoi încă una, şi restul îl vârî la loc.

Venea aici cu tatăl lui – şi alteori, în secret, venea singur. Aşa găsise banii, într-o după-amiază când cânta aici la chitară, furios pentru că tatăl lui îi promisese să-l înveţe să folosească aparatul de mărit şi apoi contramandase în ultimul moment. Fusese furios, dezamăgit şi, în cele din urmă, flămând. Scotocise prin frigider şi găsise acest plic cu bancnote reci, noi, inexplicabile. Luase atunci una, apoi mai multe, în alte daţi. Tatăl lui nu părea să observe niciodată. Aşa încât, din când în când, Paul urca aici şi mai lua.

Banii, furtul şi faptul că nu era prins îl făceau să se simtă prost. Avea acelaşi sentiment când stătea aici cu tatăl lui în întuneric, observând cum imaginile luau formă sub ochii lor. Într-un negativ nu exista o singură fotografie, spunea tatăl lui; erau o mulţime. Un moment anume nu era un singur moment, ci mai degrabă un număr infinit de momente diferite, depinzând de cine privea lucrurile şi de modul în care o făcea. Paul îl asculta vorbind şi simţea cum un hău se cască înăuntrul său. Dacă toate acestea erau adevărate, atunci tatăl lui era o persoană pe care n-ar fi putut-o cunoaşte niciodată, şi asta îl speria. Totuşi, îi plăcea să fie aici, în lumina difuză şi mirosul de chimicale. Îi plăceau mişcările precise, de la început până la sfârşit, foaia care aluneca în fluidul revelator şi imaginile care apăreau parcă de nicăieri, cronometrul care marca finalul şi apoi hârtia care se scufunda în baia de fixare. Fotografiile care se uscau, ţintuite locului, lucioase şi enigmatice.

Se opri să le cerceteze. Forme ciudate, răsucite, ca nişte flori petrificate. Corali, îşi dădu el seama, din excursia în Aruba, corali dintre aceia care semănau cu un creier uman, dezveliţi de carne, lăsând la vedere scheletul complicat. Celelalte fotografii erau la fel – deschideri poroase înflorind în alb, ca un peisaj de cratere încâlcite transmis de pe Lună. „Corali în formă de creier/oase” spuneau însemnările tatălui său, aşezate cu grijă pe masă, lângă aparatul de mărit.

În ziua aceea, în căsuţa de pe plajă, cu o clipă înainte ca tatăl lui să-i simtă prezenţa şi să ridice privirea, expresia de pe chipul lui fusese total sinceră, spălată de o ploaie de emoţii – de o dragoste şi o pierdere vechi. Paul văzuse toate acestea şi îşi dorise să poată spune ceva, să facă ceva, orice ar fi putut îndrepta lucrurile pe lume. Îşi dorise în acelaşi timp să se desprindă de ei, să le uite problemele, să fie liber. Îşi ferise privirea şi, când se uitase înapoi, faţa tatălui era din nou distantă, impasibilă. Părea să se gândească la fel de bine la vreo problemă tehnică legată de fotografie, la boli ale oaselor sau la masa de prânz.

Un moment putea să însemne o infinitate de lucruri.

— Hei, zise Duke, deschizând uşa. Vii sau nu?

Paul strecură bancnotele reci în buzunar şi ieşi în camera mai mare. Sosiseră doi alţi băieţi, mai mari, care aşteptau în timpul pauzei de prânz pe terenul viran de peste drum de şcoală, fumând. Unul din ei ţinea un bax de cutii de bere şi-i întinse una, şi Paul aproape că spuse: „Hai să mergem jos, să fumăm afară”, dar acum ploua mai tare, iar băieţii erau mai mari decât el şi mai solizi, aşa că se aşeză pur şi simplu alături de ei. Îi dădu banii lui Duke şi apoi tăciunele aprins fu trecut din mână în mână. Paul deveni fascinat de vârfurile degetelor lui Duke, de cât de delicat ţineau jointul, şi-şi aminti cu câtă precizie şi cu cât avânt alergau pe claviatură. Şi tatăl lui era meticulos. Repara oasele oamenilor, trupurile lor.

— Simţi? întrebă Duke după o vreme.

Paul îl auzi de departe, parcă printr-o apă, dincolo de şuierul îndepărtat al unui tren. De data asta nu mai auzi niciun râset nestăpânit, nicio chicoteală, numai un puţ interior adânc în care cădea. Puţul dinăuntru deveni parte din întunecimea de afară, încât David nu-l mai putu vedea pe Duke şi se sperie.

— Ce-i cu el? întrebă cineva, şi Duke zise:

— Bănuiesc că a dat în paranoia, şi cuvintele fură atât de mari, încât umplură camera şi-l înghesuiră pe Paul în perete.

Hohote lungi de râsete se rostogoliră prin cameră, şi feţele celorlalţi se distorsionară de râs. Paul nu putea să râdă; înţepenise. Avea gâtul uscat, şi-şi simţea mâinile

crescând prea mari pentru trupul său, şi examina uşa ca şi cum tatăl lui ar fi putut să năvălească înăuntru în orice clipă şi să-i înece în valuri de furie. Apoi râsul dispăru şi ceilalţi începură să se ridice. Deschiseră sertarele, căutând de mâncare, dar găsiră doar dosarele atent aranjate ale tatălui său. „Nu”, încercă el să spună când cel mai mare dintre ei, cel cu barbă, începu să scoată dosarele şi să le deschidă. „Nu”: era un strigăt înăuntrul său, dar pe gură nu-i ieşi nimic. Ceilalţi stăteau acum în picioare, scoţând dosar după dosar, împrăştiind fotografiile şi negativele, atât de atent aranjate, pe podea.

— Hei, zise Duke, întorcându-se să-i arate o fotografie lucioasă de 8 pe 10. Tu eşti ăsta?

Paul stătea neclintit, îmbrăţişându-şi genunchii cu braţele, şi răsuflarea îi inunda plămânii. Nu se mişca – n-ar fi putut. Duke lăsă fotografia să alunece pe podea şi se alătură celorlalţi, care se agitau deja haotic, risipind fotografii şi negative pe tot parchetul lucios.

Paul şedea complet nemişcat. Vreme îndelungată îi fu prea frică să se mişte, apoi se mişcă totuşi, era înăuntrul camerei obscure, ghemuit într-un colţ cald, sprijinit de dulapul cu dosare pe care tatăl lui îl ţinea încuiat, ascultând ce se întâmpla afară: vârtejuri de sunete, râsete, apoi o sticlă spartă. În sfârşit, totul se linişti. Uşa se deschise şi Duke zise:

— Hei, frate, eşti bine?

Şi, când Paul nu răspunse, de afară se auzi o conversaţie grăbită şi apoi ceilalţi plecară, bocănind pe scări. Paul se ridică încet şi merse prin întuneric, păşind în galeria plină acum de fotografii distruse. Rămase în picioare la fereastră, privindu-l pe Duke cum coboară aleea tăcut, pe bicicletă, fluturând din piciorul drept înainte de a dispărea pe stradă.

Era nespus de obosit. Extenuat. Se întoarse şi cercetă cu privirea încăperea: fotografii pretutindeni, săltate de boarea ce venea dinspre fereastră, negativele risipite ca nişte panglici pe dulapuri. Fusese spartă o sticlă. Pe jos zăceau împrăştiate cioburi verzi, iar tejgheaua era pătată de bere. Pe pereţi atârnau scrise cuvinte, desene grosolane şi graffiti. Paul se rezemă de uşă, apoi alunecă până când se aşeză pe podea, în tot acest

talmeş-balmeş. Trebuia să se ridice din nou, repede, să facă ordine, să pună fotografiile la locul lor, să le sorteze.

Ridică mâna, se uită la fotografia de sub ea, o ridică. Nu era un loc cunoscut: o casă dărăpănată lipită de coasta unui deal. În faţa ei stăteau patru oameni: o femeie într-o rochie până sub genunchi şi un şorţ de bucătărie, cu palmele încleştate în faţă. Vântul îi adusese o şuviţă rătăcită pe obraz. Un bărbat uscăţiv, îndoit ca o virgulă, stătea în picioare lângă ea, strângând la piept o pălărie. Femeia era uşor întoarsă către el, şi amândoi îşi înghiţiseră zâmbetele de pe faţă, ca şi cum unul din ei tocmai spusese o glumă şi într-o clipă aveau să izbucnească în râs. Mâna mamei se odihnea pe capul blond al unei fetiţe, şi între ele se afla un băiat, cam de aceeaşi vârstă cu Paul, care privea ţintă, serios, în aparat. Imaginea îi păru ciudat de familiară, închise ochii, simţindu-se epuizat cu totul, gata să izbucnească în lacrimi de oboseală.

Se trezi în răsăritul orbitor care intra pe ferestrele dinspre est şi văzu silueta tatălui, vorbind din mijlocul luminii.

— Paul, zise David. Ce naiba s-a-ntâmplat?

Paul se ridică, luptându-se să-şi dea seama unde era şi ce se petrecuse. Fotografii şi filme distruse zăceau împrăştiate pe podea, acoperite de urme murdare de paşi. Negativele atârnau ca nişte panglici de sărbătoare. Camera era împestriţată de cioburi, care scrijeliseră pe alocuri podeaua. Paul se simţi cuprins de frică: îi veni să vomite. Îşi puse mâna la ochi ca să se apere de lumina orbitoare a dimineţii.

— Dumnezeule mare, Paul! Ce s-a întâmplat aici?

Ieşi în sfârşit din lumină şi veni înspre el, lăsându-se pe vine. Ridică fotografia familiei necunoscute din haosul de pe podea şi o studie un moment. Apoi se mută din nou lângă perete, ţinând încă fotografia în mână şi cercetă camera cu privirea.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă din nou, mai încet.

— Au venit nişte prieteni. Cred că lucrurile au cam luat-o razna.

— Cred că da, zise taică-său. Îşi puse o mână pe frunte. A fost şi Duke?

Paul ezită, după care dădu din cap. Se lupta cu lacrimile şi, de fiecare dată când se uita la hârtiile distruse, i se strângea ceva în piept, ca un pumn.

— Tu ai făcut asta, Paul? întrebă tatăl lui, cu vocea ciudat de blândă.

Paul scutură din cap.

— Nu. Dar nici nu i-am oprit.

Tatăl lui dădu din cap.

— Curăţenia o să dureze săptămâni întregi, spuse în cele din urmă. Pe care o vei face tu. Mă vei ajuta să refac dosarele. Va fi mult de muncă. O grămadă de timp. Va trebui să renunţi la repetiţii.

Paul dădu din cap, dar strânsoarea din piept deveni mai puternică, iar el nu o putea stăpâni.

— Nu vrei decât o scuză ca să nu mai cânt.

— Nu-i adevărat. La naiba, Paul, ştii că nu-i adevărat.

Taică-său clătină din cap, iar Paul se temu că se va ridica şi va pleca, dar în loc de asta se uita la fotografia pe care o ţinea în mână. Era alb-negru, cu o margine ornamentală albă în jurul familiei care stătea în faţa căsuţei joase.

— Ştii cine sunt ei? întrebă el.

— Nu, zise Paul, dar, în clipa în care vorbi, îşi dădu seama că ştie. Ah, spuse arătând spre băiatul de pe trepte. Tu eşti.

— Da. Eram de vârsta ta. În spatele meu e tata. Şi lângă mine e sora mea. Am avut o soră, ştiai? O chema June. Era bună la muzică, aşa ca tine. Aceasta este ultima poză pe care a făcut-o împreună cu noi. June avea o afecţiune cardiacă şi a murit în toamna următoare. Pierderea ei aproape că a ucis-o pe mama.

Paul se uita altfel la poză acum. Aceşti oameni nu erau străini până la urmă, ci îi erau rude de sânge. Bunica lui Duke locuia într-o cameră la etaj, făcea plăcintă cu mere şi se uita la seriale de televiziune în fiecare după-amiază. Paul o privi cu atenţie pe femeia din fotografie cu zâmbetul abia reţinut – femeia aceasta pe care nu o cunoscuse niciodată era bunica lui.

— A murit? întrebă el.

— Mama? Da. Câţiva ani mai târziu. La fel şi bunicul tău. Niciunul din ei nu era foarte în vârstă. Părinţii mei au avut o viaţă grea, Paul. Nu aveau bani. Prin asta nu vreau să spun că nu erau bogaţi. Ci că uneori nu ştiau dacă vom avea suficientă mâncare. Era dureros pentru tata, care muncea din greu. O îndurera şi pe mama, căci nu o puteau ajuta prea mult pe June. Când eram cam de vârsta ta, mi-am luat o slujbă ca să pot merge la liceu în oraş. Apoi a murit June, iar eu mi-am făcut o promisiune. Aveam să plec în lume şi să o fac mai bună. Clătină din cap. Ei, bineînţeles că nu am reuşit întocmai. Dar uită-te la noi, Paul. Avem de toate. Nu trebuie să ne facem niciodată griji că nu avem ce mânca. O să mergi la orice facultate pe care ţi-o doreşti. Şi tu nu te gândeşti la nimic altceva decât să te droghezi cu prietenii şi să arunci totul pe fereastră.

Strânsoarea din stomac i se mutase în gât şi nu putu să răspundă. Lumea era încă prea plină de lumină şi nu prea stabilă. Voia să alunge tristeţea din vocea tatălui său, să şteargă liniştea care se înstăpânise în casa lor. Mai mult decât orice, îşi dorea ca acest moment – cu tatăl care stătea lângă el şi îi spunea poveşti de familie – să nu se sfârşească niciodată. Îi era frică să nu spună ceva nepotrivit şi să strice totul, aşa cum prea multă lumină distruge o poză. Odată distrusă, nu o mai puteai recupera.

— Îmi pare rău.

Taică-său dădu din cap, privindu-l. Scurt, uşor, îşi trecu mâna peste părul lui Paul.

— Ştiu, zise el.

— O să curăţ totul.

— Da, spuse el. Ştiu.

— Dar iubesc muzica, continuă Paul, ştiind că nu era bine, că era lumina bruscă ce înnegrea hârtia, şi cu toate astea era incapabil să se oprească. Muzica e viaţa mea. Nu voi renunţa niciodată la ea.

Taică-său rămase o clipă tăcut, cu capul plecat. Apoi oftă şi se ridică.

— Nu închide nicio uşă în momentul ăsta, zise. Este tot ce îţi cer.

Paul se uită cum tatăl lui dispare în camera obscură. Apoi îngenunche şi începu să strângă bucăţelele de

sticlă spartă. În depărtare, trenurile circulau în viteză şi cerul de dincolo de ferestre se deschidea pentru totdeauna, limpede şi albastru. Paul se opri pentru o clipă în lumina crudă a dimineţii, ascultând cum tatăl lui lucrează în camera obscură, închipuindu-şi cum aceleaşi mâini se mişcau atent în trupul cuiva, încercând să repare ceea ce se stricase acolo.

Septembrie 1977

Caroline prinse colţul fotografiei Polaroid între degetul mare şi arătător când aceasta tocmai ieşea din aparat, cu imaginea deja conturată. Masa acoperită cu faţa de masă albă părea că pluteşte pe o mare de iarbă întunecată. Regina-nopţii se căţăra pe coasta dealului, albă, răspândind o lumină slabă. Phoebe arăta ca un punctuleţ înceţoşat în rochia pentru ceremonia confirmaţiei[12]. Caroline scutură din mâna cu fotografia ca să se usuce prin aerul înmiresmat. În depărtare se auzi tunetul, era un tunet de furtună de sfârşit de vară; vântul începu să bată, înfoind şerveţelele de hârtie.

— Încă una, zise ea.

— Of, mami, protestă Phoebe, dar rămase pe loc.

În clipa când aparatul scoase un clic, ea deja o zbughise, alergând pe peluză către vecina lor, Avery, de opt ani, care ţinea în braţe un pisoi cu blana de aceeaşi culoare, portocaliu-închis ca şi părul ei. Phoebe era scundă pentru cei treisprezece ani ai ei, dolofană, încă impulsivă şi pătimaşă, învăţând încet, însă trecând de la bucurie la reflecţie, tristeţe şi înapoi la bucurie cu o viteză uimitoare.

— Am primit confirmaţia! strigă acum, întorcându-se dintr-odată către peluză cu braţele în aer, făcând musafirii, cu paharele în mână, să privească în direcţia ei şi să zâmbească.

Cu fusta înfoindu-se, alergă spre fiul Sandrei, Tim, acum şi el adolescent. Îl înconjură cu braţele, sărutându-l exuberantă pe obraz.

Apoi se controlă şi privi înapoi, neliniştită, către Caroline. Îmbrăţişatul constituise o problemă la şcoală, în prima parte a anului.

— Îmi place de tine, anunţase Phoebe, îmbrăţişând un copil mai mic.

Nu înţelegea de ce nu avea voie să facă asta. Dar Caroline îi spusese de nenumărate ori, „îmbrăţişările sunt speciale; îmbrăţişările sunt pentru familie”; încet-încet, Phoebe învăţase. Totuşi, acum, văzând-o pe copilă cum îşi reprimă afecţiunea, se întreba dacă procedase corect.

— E în regulă, scumpa mea, strigă Caroline. Nu e nicio problemă dacă îţi îmbrăţişezi prietenii la petrecere.

Phoebe se relaxă. Ea şi Tim plecară să se joace cu pisica. Caroline se uita la Polaroidul din mână: grădina luminoasă şi zâmbetul lui Phoebe, un moment trecător imortalizat, care deja se consumase. În depărtare mai tuna, însă seara era încă splendidă, caldă şi plină de flori frumoase. Oamenii se plimbau pe tot gazonul, discutând, râzând şi umplându-şi paharele de plastic. Un tort cu trei etaje şi glazură albă trona pe masă, decorat cu trandafiri de un roşu intens culeşi din grădină. Trei straturi pentru trei sărbători: confirmaţia lui Phoebe, aniversarea nunţii lui Caroline şi pensionarea lui Doro, o petrecere de rămas-bun.

— Este tortul *meu.*

Vocea lui Phoebe pluti peste notele ascendente şi descendente ale conversaţiilor. Erau acolo profesori de fizică, şi vecini, şi membrii corului, şi prietenii de la şcoală, diferite familii din Asociaţia Upside Down, tot felul de copii care alergau. Erau prezenţi şi noii prieteni al lui Caroline de la spital, unde începuse să lucreze cu jumătate de normă când Phoebe intrase la şcoală. Ea îi adusese pe toţi aceşti oameni laolaltă; organizase această petrecere reuşită, care se desfăcea precum o floare în amurg.

— Este tortul meu. Vocea lui Phoebe se auzi din nou, într-o notă înaltă, plutitoare. Am primit confirmaţia.

Caroline îşi sorbi vinul, aerul cald mângâindu-i pielea asemenea unei răsuflări iubite. Nu îl văzuse venind pe Al, dar el apăruse acolo dintr-odată, cuprinzându-i talia şi sărutând-o pe obraz, iar ea se simţi pătrunsă de prezenţa şi de mirosul lui. În urmă cu cinci ani se căsătoriseră, dând o petrecere într-o grădină asemănătoare cu aceasta, cu căpşune plutind în şampanie şi cu aerul înţesat de licurici şi de miros de trandafiri. Cinci ani, şi senzaţia de noutate încă nu pierise. Camera lui Caroline, de la etajul al treilea al casei lui Doro, devenise un loc la fel de misterios şi de senzual precum grădina aceasta. Îi plăcea la nebunie să se trezească lângă trupul cald şi masiv al lui Al, care

dormea sprijinindu-şi uşor mâna pe abdomenul ei plat, mirosul lui – de săpun şi Old Spice – impregnând lent încăperea, cearşafurile, prosoapele. Era acolo, o prezenţă atât de vie, încât îl simţea în fiecare nerv. Ca o străfulgerare.

— La mulţi ani, spuse acum, strângând-o uşor de talie.

Caroline zâmbi cu vădită plăcere. Se înserase bine, şi oamenii se mişcau şi râdeau în căldura şi mireasma care mai zăboveau, cu roua care se aduna pe iarba tot mai întunecată, cu spuma albă a florilor răspândită peste tot. Luă mâna lui Al, mare şi fermă şi aproape izbucni în râs, pentru că el abia sosise şi nu era încă la curent cu noutăţile. Doro pleca într-o croazieră de un an în jurul lumii cu iubitul ei, un bărbat pe nume Trace. Al deja ştia asta; excursia era plănuită de luni întregi. Dar nu ştia că Doro, în ceea ce ea numea o veselă eliberare de trecut, îi dăduse lui Caroline actul de proprietate asupra casei.

Chiar acum venea şi Doro, coborând scările dinspre alee, într-o rochie de mătase. Trace era chiar în spatele ei, aducând o pungă cu gheaţă. Era mai tânăr cu un an decât ea, avea şaizeci şi cinci de ani, cu părul scurt şi grizonant, faţa prelungă şi îngustă, buzele pline. Avea tenul palid, era conştient de greutatea lui şi îşi făcea probleme în legătură cu ceea ce mânca, iubea opera şi maşinile sport. Pe vremuri, Trace fusese înotător olimpic, pe punctul de a câştiga o medalie de bronz şi încă nu i se părea mare scofală să te scufunzi în Monongahela şi să ajungi înot pe malul opus. Într-o după-amiază, ieşise din apă şi pornise cu paşi şovăitori către malul râului, palid, cu apa şiroind, nimerind în mijlocul picnicului anual al Departamentului de fizică. Aşa se cunoscuseră ei. Trace era amabil şi se purta frumos cu Doro, care în mod clar îl adora, şi dacă lui Caroline îi părea distant, un pic rece şi rezervat, nu era un lucru care s-o privească pe ea.

O pală de vânt răsturnă un morman de şerveţele de pe masă şi Caroline se aplecă să le prindă.

— Aduci vântul cu tine, spuse Al, văzând-o pe Doro că se apropie.

— E atât de palpitant, spuse ea, ridicând mâinile.

Ajunsese să semene din ce în ce mai mult cu Leo, cu trăsăturile mai ascuţite, cu părul complet alb, acum tuns scurt.

— Al este ca marinarii aceia bătrâni, spuse Trace, punând gheaţa pe masă.

Caroline folosi o piatră micuţă ca să ţină şerveţelele pe loc.

— Este adaptat la schimbările de atmosferă. A, Doro, stai nemişcată! exclamă el. Doamne, eşti tare frumoasă! Sincer. Arăţi ca o zeiţă a vântului.

— Dacă eşti zeiţa vântului, spuse Al, prinzând farfuriile de plastic care se ridicau în aer, ar fi bine să îţi potoleşti curenţii ca să ţinem şi noi liniştiţi petrecerea.

— Nu e minunat? întrebă Doro. E o petrecere aşa de reuşită, un splendid rămas-bun.

Phoebe alergă către ei, cu pisoiul – o minge de un portocaliu pal – în braţe. Caroline o mângâie pe păr, zâmbind.

— Putem să îl păstrăm? întrebă ea.

— Nu, răspunse Caroline ca întotdeauna. Mătuşa Doro este alergică.

— Mami, se plânse Phoebe, dar fu imediat distrasă de vânt, de masa frumos aşezată. Trase de mâneca de mătase a lui Doro. Mătuşă Doro. Este tortul meu.

— Este şi al meu, zise Doro, înconjurându-i umerii lui Phoebe cu un braţ. Plec în călătorie, să nu uiţi, aşa că este şi tortul meu. Şi al lui mami şi al lui Al, pentru că împlinesc cinci ani de căsătorie.

— Vin şi eu în călătorie, zise Phoebe.

— A, nu, draga mea. De data asta nu. Este o călătorie pentru adulţi. Pentru mine şi pentru Trace.

Expresia lui Phoebe era marcată de o dezamăgire la fel de acută ca bucuria de mai înainte. Schimbătoare ca argintul viu – orice simţea în fiecare clipă era la cote maxime.

— Hei, scumpo, spuse Al, lăsându-se în jos până la ea. Ce crezi? Pisoiaşului i-ar plăcea nişte frişca?

Luptă cu un zâmbet căruia îi cedă, dând din cap, cu atenţia abătută pentru moment de la pierderea de mai devreme.

— Grozav, spuse Al, luând-o de mână şi făcându-i cu ochiul lui Caroline.

— Să nu laşi pisica înăuntru, îl avertiză Caroline.

Umplu o tavă cu pahare şi se plimbă printre invitaţi, încă uluită. Era Caroline Simpson, mama lui Phoebe, soţia lui Al, organizatoare de acţiuni de protest – o cu totul altă persoană faţă de femeia timidă care stătea în cabinetul tăcut, înconjurat de zăpezi, cu treisprezece ani în urmă, cu un nou-născut în braţe. Se întoarse şi se uită la casă, cărămidă deschisă la culoare şi ciudat de intensă în contrast cu cerul care se înnora. „E casa mea", se gândi, ca un ecou a ceea ce repetase mai devreme Phoebe. Zâmbi următorului gând, bizar de potrivit: „Am primit confirmaţia".

Sandra râdea împreună cu Doro lângă tufa de caprifoi, iar doamna Soulard se plimba pe alee, cu o vază plină cu crini. Trace, căruia vântul îi răsfira părul cenuşiu pe faţă, înconjură flacăra unui băţ de chibrit cu palma, încercând să aprindă lumânările. Flacăra pâlpâi, sfârâi, dar în final rezistă, luminând faţa de masă de în alb, ceştile votive mici şi transparente, vaza cu flori albe, tortul de frişca. Maşinile circulau cu viteză, râsetele atenuând zgomotul făcut de ele, frunzele se zbăteau pe crengi. Caroline stătu liniştită o clipă, gândindu-se la Al, cum va întinde mâinile către ea în întunericul nopţii următoare. „Asta e fericirea, îşi spuse. Asta înseamnă fericire."

Petrecerea dură până la unsprezece. Doro şi Trace mai rămaseră şi după ce plecară ultimii musafiri, ducând tăvile cu ceşti şi resturi de tort, vazele cu flori, punând înapoi în garaj mesele şi scaunele. Phoebe adormise; Al o dusese înăuntru după ce izbucnise în lacrimi, obosită şi suprasolicitată, copleşită de plecarea lui Doro, plângând cu suspine adânci, care îi tăiau răsuflarea.

— Nu mai face nimic, spuse Caroline, oprind-o pe Doro în capătul scărilor, trecând pe lângă frunzişul compact şi mlădios al liliacului. Plantase acest gard viu cu trei ani în urmă, iar tufele, care fuseseră atâta vreme nişte nuieluşe desfrunzite, prinseseră rădăcini şi crescuseră. În anul următor, atârnau grele de flori. Fac

eu mâine ordine, Doro. Ai zbor de dimineaţă. Cu siguranţă eşti nerăbdătoare să pleci.

— Sunt, spuse Doro, atât de încet, încât Caroline trebui să-şi încordeze auzul ca s-o audă.

Făcu un semn din cap spre casă, unde Al şi Trace munceau în bucătăria luminată, spălând farfuriile.

— Ah, Caroline, e greu. Mai devreme, am mai mers o dată prin toate camerele, pentru ultima oară. Aici mi-am petrecut toată viaţa. Mi se pare ciudat să plec. Şi totuşi, în acelaşi timp, sunt entuziasmată că voi călători.

— Te poţi întoarce oricând, zise Caroline, ţinând piept emoţiei apărute brusc.

— Sper că nu vei dori să fac asta, spuse Doro. Nu mai mult decât în vizită, oricum. O apucă de cot pe Caroline. Haide. Hai să mergem să stăm pe verandă.

Merseră de-a lungul aripii laterale a casei, pe sub bolta de glicină, şi se aşezară în leagăn, în timp ce şiruri de maşini se mişcau în parcare. Frunzele mari ale sicomorilor, mari cât nişte farfurii, fluturau în felinarele străzii.

— Nu îţi va lipsi traficul, spuse Caroline.

— Nu, asta-i adevărat. Era aşa de linişte înainte. Iarna închideau toată strada. Mergeam cu sania pe mijlocul drumului, chiar pe aici.

Caroline împinse leagănul, amintindu-şi de acea noapte îndepărtată, când lumina lunii invadase peluza şi se scurgea prin ferestrele din baie, iar Phoebe îi tuşea în braţe şi bâtlanii se ridicau de pe câmpiile copilăriei lui Doro.

Uşa glisantă se deschise şi apăru Trace.

— Ei? întrebă el. Eşti aproape gata, Doro?

— Aproape, zise ea.

— Atunci ar trebui să aduc maşina în faţă.

Trace se întoarse înăuntru. Caroline numără maşinile de pe stradă, până ajunse la douăzeci. Cu doisprezece ani în urmă, venise la uşa aceasta, cu Phoebe, nou-născută, în braţe. Stătuse chiar în locul ăsta, aşteptând să vadă ce se va întâmpla.

— La ce oră ai zborul? întrebă.

— Devreme. La opt. Ah, Caroline, zise Doro, lăsându-se pe spate şi întinzându-şi larg braţele. După

atâţia ani, mă simt atât de liberă. Cine ştie unde aş putea să zbor?

— O să-mi lipseşti, spuse Caroline. La fel şi lui Phoebe.

Doro dădu din cap.

— Ştiu. Dar o să ne mai vedem. O să vă trimit vederi de peste tot.

De pe deal se vedeau luminile farurilor, după care maşina închiriată încetini şi Trace îi făcu semne, agitându-şi braţul lung.

— Ne cheamă drumul! strigă el.

— Cu bine, spuse Caroline. O îmbrăţişă pe Doro, simţindu-i obrazul moale. Mi-ai salvat viaţa acum mulţi ani, să ştii.

— Draga mea, şi tu m-ai salvat pe mine. Doro dădu să se îndepărteze. Ochii ei închişi la culoare erau umezi. Acum e casa ta. Bucură-te de ea.

Apoi Doro coborî treptele, vântul umflându-i puloverul alb. Se urcă în maşină, făcând cu mâna în semn de bun-rămas; şi dispăru.

Caroline urmări maşina cum se pierde în oraş şi dispare în râul de lumini care circulau cu mare viteză. Furtuna încă mai dădea târcoale dealurilor, brăzdând cerul cu fulgere albe, iar din depărtare se auzea ecoul înfundat al tunetului. Al ieşi cu două pahare pline, deschizând uşa cu piciorul. Se aşezară în balansoar.

— Aşa, zise Al. Frumoasă petrecere.

— A fost frumos, spuse Caroline. M-am distrat. Sunt la capătul puterilor.

— Ţi-a rămas destulă energie ca să deschizi asta? întrebă Al.

Caroline luă pachetul şi desfăcu ambalajul înfăşurat la repezeală. Din el căzu o inimă cioplită în lemn de cireş, iar ea o simţi fină în palmă ca o piatră lustruită de apă. Închise pumnul în jurul ei, amintindu-şi cum sticlise medalionul lui Al în lumina din cabina camionului şi cum, câteva luni mai târziu, îl apucase Phoebe cu mâna ei mititică.

— E minunat, spuse ea, apăsând inima fină de obraz. Atât de caldă. Şi se potriveşte perfect aici, la mine în palmă.

— Am cioplit-o eu însumi, spuse Al, cu mulţumire în glas. Noaptea, pe drum. Credeam că s-ar putea să ţi se pară cam siropoasă, dar chelneriţa asta pe care o cunosc eu, din Cleveland, zicea că o să îţi placă. Sper că îţi place.

— Îmi place, spuse Caroline, unindu-şi braţele cu ale lui. Am şi eu ceva pentru tine. Îi puse în mână o cutie mică de carton. Nu am avut timp să o ambalez.

El deschise cutia şi scoase o cheie nouă de alamă.

— Ce-i asta, cheia de la inima ta?

Ea râse.

— Nu. Este cheia casei noastre.

— De ce? Ai schimbat încuietorile?

— Nu. Caroline împinse leagănul. Doro mi-a dat-o mie, Al. Nu e extraordinar? Am contractul înăuntru. Spunea că vrea un început cu totul nou.

Inima îi bătu o dată. De două ori, de trei ori şi scârţâitul leagănului, înainte şi înapoi.

— E un gest extrem, spuse Al. Şi dacă vrea să vină înapoi?

— Am întrebat-o acelaşi lucru. Zicea că Leo i-a lăsat o mulţime de bani. Patente, economii, nu mai ştiu ce. Iar Doro a fost econoamă toată viaţa, aşa că nu are nevoie de bani. Şi dacă se întorc, ea şi Trace îşi vor lua un apartament, ceva.

— Generos din partea ei, zise Al.

— Da.

Al tăcea. Caroline asculta scârţâitul leagănului, vântul, maşinile.

— Am putea să o vindem, medita el. Să plecăm şi noi. Să o luăm din loc.

— Nu e de mare valoare, spuse încet Caroline. Ideea de a vinde casa nu îi trecuse prin minte niciodată. Şi unde am putea să mergem?

— A, nu ştiu, Caroline. Mă cunoşti. Mi-am petrecut viaţa hoinărind. Acum fac speculaţii, atâta tot. Mă obişnuiesc cu vestea.

Confortul întunericului, balansul constant lăsau loc unei tulburări mai profunde. Cine era bărbatul acesta de lângă ea, se gândi Caroline, bărbatul acesta care sosea la fiecare sfârşit de săptămână şi i se strecura în pat cu atâta familiaritate, care îşi înclina capul într-un

anumit unghi în fiecare dimineaţă ca să îşi dea cu Old Spice pe gât şi pe bărbie? Ce ştia ea cu adevărat despre visurile lui, despre sufletul lui ascuns? Aproape nimic, i se păru deodată, şi nici el despre ale ei.

— Deci, ai prefera să nu ai o casă? insistă ea.

— Nu e vorba de asta. A fost frumos din partea lui Doro.

— Dar te leagă.

— Îmi place să vin acasă, la tine, Caroline. Îmi place să conduc pe ultima porţiune de autostradă, ştiind că tu şi Phoebe sunteţi aici, în bucătărie, şi gătiţi, sau plantaţi flori sau mai ştiu eu ce. Dar normal că mă atrage şi ce fac ei. Îşi fac bagajele. Pleacă. Colindă prin lume. Cred că ar fi plăcută libertatea asta.

— Eu nu mai am chemarea asta, spuse Caroline, uitându-se la grădina întunecată, la luminile împrăştiate prin tot oraşul şi la firma de la Foodland, scrisă cu litere de un roşu intens, piese de mozaic în frunzişul des de vară. Sunt fericită aici, unde mă aflu. Te vei plictisi cu mine.

— Nu. Asta nu ne face decât compatibili, iubito, zise Al. Statură în linişte un timp, ascultând vântul, zgomotul maşinilor.

— Lui Phoebe nu îi plac schimbările, zise Caroline. Nu le face faţă cu bine.

— Da, într-adevăr, spuse Al. Aşteptă o clipă, apoi se întoarse către ea. Ştii, Caroline, Phoebe începe să crească. Începe să nu mai fie o fetiţă.

— Nu are decât treisprezece ani, spuse Caroline, gândindu-se la Phoebe şi la pisică, la cât de uşor se întorsese la bucuriile nevinovate ale copilăriei.

— Aşa e. Are treisprezece ani, Caroline. Începe – în fine, ştii şi tu – să se dezvolte. Nu mă simt bine s-o iau în braţe aşa cum am făcut în seara asta.

— Păi nu o mai lua, spuse tăios Caroline, însă îi reveni în minte imaginea lui Phoebe în piscină, la începutul săptămânii, înotând înainte şi înapoi, ţinându-se de ea sub apă, cu mugurii delicaţi ai sânilor apăsaţi pe braţul ei.

— Nu trebuie să te enervezi, Caroline. Doar că noi nu am vorbit niciodată despre asta, nu? Despre ce se va întâmpla cu ea. Cum va fi când ne vom pensiona şi noi,

ca Doro şi Trace. Făcu o pauză, şi ea avu impresia că îşi căuta cuvintele cu grijă. Mi-ar plăcea să cred că am putea şi noi să călătorim. Mă simt puţin claustrofobic să îmi închipui că vom sta mereu în casă. Iar Phoebe? Va locui cu noi toată viaţa?

— Nu ştiu, zise Caroline, oboseala plutind în jurul ei, profundă ca noaptea. Dusese deja atâtea lupte ca să îi croiască o viaţă lui Phoebe în lumea aceasta indiferentă. Pentru moment rezolvase toate problemele, iar cu un an în urmă putuse să se odihnească. Dar unde ar fi putut Phoebe să lucreze şi cum ar fi putut să trăiască atunci când avea să crească – toate astea erau nişte necunoscute. Al, nu pot să mă gândesc la toate astea în seara asta. Te rog.

Leagănul de pe verandă se mişca înainte şi înapoi.

— Va trebui să ne gândim la asta odată şi odată.

— E doar o fetiţă. Ce sugerezi?

— Caroline. Nu sugerez nimic. Ştii că o iubesc pe Phoebe. Dar noi am putea să murim mâine. Nu o să-i fim întotdeauna alături, ca să avem grijă de ea, asta e tot. Şi ar putea să vină o vreme când nici ea nu ar mai vrea asta. Te întreb dacă te-ai gândit la aşa ceva. La scopul pentru care ai economisit atâţia bani. E doar un exemplu, gândeşte-te. Nu ar fi bine să vii cu mine în cursă din când în când? Numai în weekend?

— Da, spuse ea încet. Ar fi bine.

Dar nu era sigură. Caroline încercă să îşi imagineze viaţa lui Al, în fiecare seară o altă cameră, un alt oraş, şi drumul care se desfăşura din aceeaşi rolă de panglică gri. Primul lui gând fusese unul nestatornic: să vândă casa, să pornească la drum, să colinde lumea.

Al dădu din cap, îşi goli paharul şi vru să se ridice.

— Nu pleca încă, spuse ea, punându-i uşor mâna pe braţ. Trebuie să vorbim.

— Pare grav, zise el, reaşezându-se în leagăn. Râse nervos. Doar nu mă părăseşti, nu? Acum că tot ai primit moştenirea asta…

— Bineînţeles că nu; nu e nimic de genul ăsta. Oftă. Am primit o scrisoare săptămâna asta. E o scrisoare ciudată şi vreau să discutăm despre ea.

— O scrisoare de la cine?

— De la tatăl lui Phoebe.

Al dădu din cap şi îşi încrucişă mâinile la piept, dar nu scoase un cuvânt. Ştia de scrisori, desigur. Tot soseau de ani întregi, cu diverse sume de bani şi un bileţel cu o singură propoziţie mâzgălită: „Te rog, informează-mă unde locuieşti”. Nu îl informase, dar în primii ani îi povestise orice altceva lui David Henry. Erau scrisori de suflet, ca şi cum ar fi fost un prieten apropiat, un confident. Odată cu trecerea timpului, devenise mai eficientă, trimiţându-i fotografii şi, în cel mai bun caz, un rând sau două. Viaţa ei devenise atât de plină, şi bogată, şi complicată; nu era posibil să aştearnă totul pe hârtie, aşa că pur şi simplu nici nu mai încerca. Fusese deci un şoc să găsească o scrisoare de dimensiuni apreciabile, de trei pagini întregi, umplută cu scrisul lui strâns, o scrisoare pătimaşă care începea cu Paul, cu talentul lui, visurile lui, furia şi supărarea lui.

> Ştiu că am făcut o greşeală. Ce am făcut eu, faptul că ţi-am dat-o ţie pe fiica mea, ştiu că fost oribil, şi ştiu că nu pot da timpul înapoi. Însă aş vrea să o cunosc, Caroline, aş vrea să repar lucrurile cumva. Aş vrea să ştiu mai multe despre Phoebe şi despre viaţa voastră.

Se speriase de imaginile pe care i le prezenta – Paul, adolescent, cânta la chitară şi visa la Juilliard, Norah cu propria ei afacere şi David, fixat în mintea ei în toţi aceşti ani, la fel de clar ca o poză dintr-o carte, aplecat asupra acestei bucăţi de hârtie, plin de regrete şi de dor. Pusese scrisoarea într-un sertar, ca şi cum asta ar fi putut-o ţine departe, dar cuvintele îi zăboviseră în minte în fiecare clipă din această săptămână plină de sarcini şi de semnificaţii sentimentale.

— Vrea să o cunoască, spuse Caroline, trecându-şi degetele peste marginea unui şal pe care Doro îl aruncase peste braţul balansoarului. Să facă parte din viaţa ei cumva.

— Frumos din partea lui, spuse Al. Ce tip curajos, după atâta timp.

Caroline dădu din cap.

— Dar este tatăl ei, până la urmă.

— Iar eu ce sunt? mă întreb eu.

— Te rog, spuse Caroline. Tu eşti tatăl pe care Phoebe îl cunoaşte şi îl iubeşte. Dar nu ţi-am povestit tot, Al, despre cum am ajuns să o am pe Phoebe. Şi cred că ar fi bine să îţi spun.

El îi luă mâna într-a lui.

— Caroline. Am mai fost prin Lexington după ce ai plecat tu. Am vorbit cu vecina aia a ta şi am auzit o groază de poveşti. Uite, nu oi avea eu prea multă şcoală, dar nu sunt prost, şi ştiu că doctorul David Henry a pierdut o fetiţă nou-născută chiar în perioada când ai plecat tu din oraş. Ce vreau eu să zic e că, indiferent ce s-a întâmplat între voi, nu contează. Nu pentru mine. Nu pentru noi. Aşa că nu am nevoie de detalii.

Ea tăcu, uitându-se la maşinile care goneau pe autostradă.

— El nu o voia, spuse ea. Voia să o dea la un azil – un cămin pentru persoane cu dizabilităţi. Mi-a cerut să o duc eu acolo şi aşa am făcut. Dar nu am putut să o las acolo. Era un loc înfiorător.

Un timp, Al mi scoase niciun cuvânt.

— Am mai auzit aşa ceva, zise într-un sfârşit. Am mai auzit asemenea poveşti, în drumurile mele. Ai avut curaj, Caroline. Ai făcut ce trebuia să faci. E greu să te gândeşti la Phoebe crescând într-un asemenea loc.

Caroline dădu din cap, cu ochii în lacrimi.

— Îmi pare aşa de rău, Al. Ar fi trebuit să îţi povestesc cu mulţi ani în urmă.

— Caroline, zise el. E în regulă. E prea mult de atunci.

— Ce crezi că ar trebui să fac? întrebă ea. Vreau să spun, în legătura cu scrisoarea asta. Să îi răspund? Să îl las să o cunoască? Nu ştiu, m-am tot frământat toată săptămâna. Dacă mi-o ia?

— Nu ştiu ce să-ţi zic, spuse el încet. Nu eu trebuie să hotărăsc.

Ea încuviinţă din cap. Era corect, ca o consecinţă a faptului că păstrase secretul faţă de el.

— Dar o să te sprijin, adăugă Al, apăsându-şi mâna pe a ei. În ce simţi tu că e cel mai bine, o să vă sprijin

pe tine şi pe Phoebe sută la sută.

— Îţi mulţumesc. Mi-am făcut atâtea griji.

— Îţi faci prea multe griji pentru ce nu trebuie, Caroline.

— Asta înseamnă că nu ne afectează pe noi? întrebă ea. Faptul că nu ţi-am spus toate astea înainte nu ne afectează pe noi doi?

— Nici cât negru sub unghie, spuse el.

— Bine, atunci.

— Bine. El se ridică, întinzându-se. Ce zi lungă. Vii şi tu?

— Da, într-un minut.

Uşa se deschise cu un scârţâit şi se închise la loc. Vântul sălta prin locul unde stătuse el aşezat.

Începu să plouă, la început uşor pe acoperiş, şi apoi cu răpăituri. Caroline încuie casa – acum, casa ei. La etaj, se opri să verifice ce făcea Phoebe. Pielea îi era caldă şi umedă; se foia şi bolborosea prin somn cuvinte neînţelese, după care se întorcea la visele ei.

— Fetiţă scumpă, şopti Caroline, învelind-o.

Stătu o clipă în camera în care se auzea ploaia, mişcată de cât de mică era Phoebe, de toate felurile în care nu va putea să îşi protejeze fiica în lumea aceasta. Apoi se duse în camera ei, alunecând între cearşafurile răcoroase, lângă Al. Îşi aminti de mâinile lui pe pielea ei, de apăsarea bărbii pe gâtul ei şi de propriile ţipete în întuneric. Un soţ bun pentru ea, un tată bun pentru Phoebe, un bărbat care se trezea luni dimineaţa, făcea un duş, se îmbrăca şi dispărea cu camionul în timpul săptămânii, având încredere în ea că va face ce trebuie în legătură cu David Henry şi cu scrisoarea lui. Caroline stătu întinsă multă vreme cu mâna pe pieptul lui.

Se trezi în zori, auzindu-l pe Al cum cobora scările cu zgomot, ca să ia camionul devreme pentru a-i schimba uleiul. Ploua cu găleata şi apa curgea prin canale şi scurgeri, adunându-se în bălţi şi se repezea în josul dealului printr-un pârâiaş. Caroline coborî şi făcu o cafea, atât de absorbită de propriile gânduri, de stranietatea casei învăluite în tăcere, că nu o auzi pe Phoebe până când nu ajunse în spatele ei, lângă uşă.

— Ploaie, spuse Phoebe. Halatul de bate îi atârna larg. Câini şi pisici.[31]

— Da, spuse Caroline. Odată petrecuseră ore întregi ca să înveţe această expresie, utilizând un poster făcut de Caroline, cu nori supăraţi şi câini şi pisici şiroind din cer. Era una dintre expresiile preferate ale lui Phoebe. Azi parcă sunt mai degrabă girafe şi elefanţi.

— Vaci şi porci, spuse Phoebe. Porci şi capre.

— Vrei nişte pâine prăjită?

— Vreau pisică, zise Phoebe.

— Ce vrei? întrebă Caroline. Vorbeşte în propoziţii.

— Vreau o pisică, te rog, spuse Phoebe.

— Nu putem să ţinem pisici.

— Mătuşa Doro a plecat, zise Phoebe. Pot să îmi iau pisică.

Pe Caroline o durea capul. „Ce se va întâmpla cu ea?”

— Uite, Phoebe, ia-ţi pâinea prăjită. Vorbim mai târziu despre pisică, da?

— Vreau o pisică, insistă Phoebe.

— Mai târziu.

— Pisică, zise Phoebe.

— La naiba. Mâna lui Caroline plesni măsuţa, speriindu-le pe amândouă. Nu mai discutăm despre pisică. Mă auzi?

— Stau verandă, spuse Phoebe, acum îmbufnată. Mă uit ploaie.

— Ce vrei? Vorbeşte în propoziţii.

— Vreau să stau pe verandă şi să mă uit cum plouă.

— O să răceşti.

— Vreau…

— Ah, bine, o întrerupse Caroline, dând din mână. Bine. Ieşi, stai pe verandă. Uită-te cum plouă. Fă cum vrei.

Uşa se deschise şi se închise la loc. Caroline se uită afară şi o văzu pe Phoebe stând pe verandă, deschizându-şi umbrela şi legănându-şi în poală pâinea prăjită. Era supărată pe ea însăşi pentru că îşi pierduse răbdarea. Nu avea legătură cu Phoebe. Însă Caroline nu ştia ce să îi răspundă lui David Henry şi îi era teamă.

Luă albumele-foto şi pozele rătăcite pe care vrusese să le trieze şi se aşeză pe canapea, de unde putea să o

ţină sub ochi pe Phoebe, care, acoperită de umbrelă, stătea în leagănul de pe verandă. Împrăştie pozele recente pe măsuţa de cafea, apoi luă o foaie de hârtie şi îi scrise lui David.

> Phoebe a primit ieri confirmaţia. Era aşa drăguţă în rochiţa albă, din ţesătură cu găurele, cu fundiţă roz. A cântat un solo la biserică. Îţi trimit o fotografie de la petrecerea în aer liber pe care am dat-o după aceea. E greu de crezut ce mare a crescut şi încep să mă îngrijorez în legătură cu ce i-ar putea rezerva viitorul. Presupun că la asta te gândeai în noaptea în care mi-ai dat-o mie. Am luptat din greu în toţi aceşti ani şi câteodată mă îngrozeşte ce s-ar putea întâmpla în următoarea clipă, şi totuşi…

Aici se opri, minunându-se de impulsul ei de a răspunde. Nu o făcea din cauza banilor. Fiecare cent fusese depus la bancă; de-a lungul anilor, Caroline economisise aproape 15.000 de dolari, care se aflau într-un cont, pentru Phoebe. Poate că nu era decât un vechi obicei, sau îi scria numai ca să menţină legătura. Poate că nu voia decât ca el să înţeleagă ce pierdea. „Uite, voia ea să-i spună, luându-l de guler pe David Henry, uite-o pe fiica ta: Phoebe, în vârstă de treisprezece ani, cu un zâmbet ca soarele pe faţă.”

Lăsă pixul jos, gândindu-se la Phoebe în rochia ei albă, cântând împreună cu corul, ţinând în braţe pisica. Cum putea să îi povestească toate astea şi apoi să nu dea curs cererii lui de a-şi cunoaşte fiica? Şi totuşi, dacă ar veni aici, după atâţia ani – ce s-ar întâmpla pe urmă? Credea că nu îl mai iubeşte, dar poate că încă îl mai iubea. Poate că mai era şi furioasă pe el pentru alegerile pe care le făcuse, pentru că nu văzuse niciodată cu adevărat cine era ea. O tulbură să descopere această povară care îi apăsa pe suflet. Dacă el se schimbase între timp? Dar dacă nu se schimbase? Ar fi putut să o rănească pe Phoebe aşa cum o rănise pe ea cândva, fără ca măcar să îşi dea seama ce făcuse.

Împinse deoparte scrisoarea. În loc să continue, plăti nişte facturi şi ieşi să le pună în cutia poştală. Phoebe stătea pe treptele din faţă, ţinându-şi sus umbrela, ca să nu o plouă. Caroline o privi un minut, apoi închise uşa şi se duse la bucătărie să-şi mai ia o cană de cafea. Stătu multă vreme la uşa din spate, uitându-se la frunzele din care se scurgea apa, la peluza udă, la pârâiaşul care curgea pe lângă trotuar. Sub un tufiş se vedea un pahar de plastic, un şerveţel se făcuse una cu pământul lângă garaj. În câteva ore, Al urma să plece din nou. Se gândi o clipă la gustul libertăţii.

Dintr-odată, ploaia se înteţi, lovind în acoperiş. Simţi o împunsătură în inimă, un instinct puternic ce o făcu să se întoarcă şi să intre în camera de zi. Ştia dinainte să pună piciorul pe verandă că o va găsi pustie; farfuria era aşezată frumos pe podeaua de beton, iar leagănul nemişcat.

Phoebe dispăruse.

Unde dispăruse? Caroline se duse la marginea verandei şi se uită pe stradă, în sus şi în jos, prin ploaia torenţială. Se auzea un tren în depărtare; drumul din stânga urca peste deal, la calea ferată. La dreapta, se sfârşea cu rampa de intrare pe autostradă. „Gândeşte-te! Unde ar putea să se ducă?”

În josul străzii, copiii familiei Swan se jucau cu picioarele goale prin băltoace. Caroline îşi aduse aminte că Phoebe spusese de dimineaţă „Vreau o pisică” şi că Avery stătuse la petrecere cu ghemotocul de blană în braţe. Îşi aminti că Phoebe fusese fascinată de cât de mică era pisica, de mieunatul ei slab. Suficient de sigură, când îi întrebă pe copiii familiei Swan de Phoebe, ei indicară desişul copacilor de peste drum. Fugise pisoiul. Phoebe şi Avery plecaseră să îl salveze.

La prima breşă din trafic, Caroline se aventură de cealaltă parte a drumului. Pământul mustea de apă, iar urmele paşilor ei se umpleau pe măsură ce înainta. Intră în desiş şi în cele din urmă ajunse în luminiş. Avery era acolo, îngenuncheată lângă conducta prin care se scurgea apa de pe dealuri în şanţul de beton. Umbrela galbenă a lui Phoebe zăcea aruncată, ca un steag, aproape de ea.

— Avery! Se lăsă pe vine lângă fetiţă, atingându-i umărul ud. Unde-i Phoebe?

— S-a dus să ia pisica, zise Avery, arătând spre conductă. A intrat acolo.

Caroline înjură încet şi îngenunche la capătul conductei. Apa rece îi ţâşni pe genunchi, pe mâini.

— Phoebe! strigă ea, şi ecoul vocii răsună în întuneric. E mami, scumpa mea, eşti aici?

Linişte. Caroline intră cu mare greutate. Apa era extrem de rece. Deja îi amorţiseră mâinile.

— Phoebe! ţipă, din ce în ce mai tare. Phoebe!

Îşi încordă auzul. Percepu un zgomot slab. Caroline se mai târî câţiva metri înainte, bâjbâind prin apa rece, care se scurgea nevăzută. Apoi mâna ei simţi ţesătura, un trup rece şi o luă în braţe pe Phoebe, care tremura. Caroline o ţinea aproape, rememorând noaptea în care o dusese pe Phoebe în baia umedă, vişinie, îndemnând-o să respire.

— Trebuie să ieşim de aici, draga mea. Trebuie să ieşim.

Dar Phoebe nu voia să se mişte.

— Pisica mea, zise ea, cu voce tare, hotărâtă, şi Caroline simţi ceva zbătându-se sub fusta lui Phoebe, auzi şi un mieunat slab. E pisica mea.

— Lasă pisica, ţipă Caroline. O împinse uşor pe Phoebe în direcţia din care venise. Hai să mergem, Phoebe! Imediat!

— Pisica mea, spuse Phoebe.

— Bine, zise Caroline, în timp ce şuvoiul se înteţea, apa ajungându-i până la genunchi. Bine, bine, e pisica ta. Mergi!

Phoebe se puse în mişcare, înaintând foarte greu către cercul de lumină. Într-un final ieşiră la suprafaţă, cu apa rece care şiroia în jurul lor în şanţul din beton. Phoebe era udă până la piele, părul i se lipea de faţă, pisoiul era ud şi el. Printre copaci, Caroline îşi zări casa, solidă, caldă, ca o plută într-o lume aflată în derivă. Şi-l închipui pe Al circulând pe cine ştie ce autostradă îndepărtată şi se gândi la confortul familiar al camerelor, care erau ale ei.

— E în ordine. Caroline o înconjură cu braţul pe Phoebe.

Pisoiul se răsuci, ghearele lui subţiri zgâriindu-i dosul palmei. Ploua, frunzele moarte, în culori vii, erau duse de apă.

— Uite poştaşul, spuse Phoebe.

— Da, zise Caroline, uitându-se la el cum urcă pe verandă şi scoate facturile ei din cutie, punându-le în geanta de piele.

Scrisoarea ei pentru David Henry rămăsese pe masă, neterminată. Iar ea stătuse la uşa din spate şi privise ploaia, gândindu-se numai la tatăl lui Phoebe, în timp ce Phoebe se afla în pericol. Brusc i se păru un semn rău, aşa că transformă în mânie teama pe care o simţise la dispariţia lui Phoebe. Nu o să-i mai scrie niciodată lui David; voia prea mult de la ea, şi era prea târziu. Poştaşul coborî treptele, umbrela deschisă la culoare sclipind printre copaci.

— Da, draga mea, zise ea, mângâind căpşorul pisicii. Da. A venit.

1982

Aprilie 1982

I

Caroline stătea în staţia de autobuz de la colţul străzilor Forbes şi Braddock, studiind mişcările energice ale copiilor de la locul de joacă, strigătele lor de fericire care se ridicau deasupra vuietului constant al traficului. În spatele lor, pe terenul de baseball, se vedeau mişcându-se cu graţie tăcută pe gazonul proaspăt echipele barurilor locale rivale, îmbrăcate în albastru şi roşu. Era primăvară. Se lăsa seara. În câteva minute, părinţii care stăteau pe bancă sau în picioare, cu mâinile în buzunare, aveau să îşi cheme copiii ca să meargă acasă. Jocul adulţilor avea să continue până la căderea întunericului, şi la sfârşit, jucătorii se vor bate pe spate şi vor pleca, instalându-se la bar să bea un pahar, râzând tare, cu veselie. Ea şi Al îi găseau acolo atunci când ieşeau seara în oraş. Un spectacol la Regent, apoi cina şi – dacă Al era liber – câteva beri.

În seara asta era plecat însă, gonea departe în noaptea adâncă, la sud de Cleveland, către Toledo, iar mai apoi spre Columbus. Caroline avea schema cu rutele lui agăţate deasupra frigiderului. Cu ani în urmă, în acele zile stranii după plecarea lui Doro, Caroline angajase pe cineva care să aibă grijă de Phoebe în timp ce ea călătorea împreună cu Al, sperând să topească distanţa dintre ei. Orele se scurgeau; ea dormea, se trezea şi pierdea noţiunea timpului, sub ei drumul se întindea nesfârşit, o panglică întunecată, tăiată în două de luminile constante ale farurilor, albe, seducătoare şi fascinante. În cele din urmă, Al, el însuşi lipsit de energie, oprea în câte o parcare pentru camioane şi o ducea la un restaurant nu prea diferit de cel dinaintea lui, din oricare dintre oraşele pe care le lăsaseră în urmă. Viaţa în cursă era ca o alunecare în găurile bizare ale universului, ca şi cum ai intra într-o toaletă dintr-un oraş american şi apoi ai ieşi pe aceeaşi uşă, trezindu-te că te afli altundeva: aceleaşi şiruri de magazine, benzinării şi restaurante fast-food, acelaşi zgomot de roţi pe şosea. Numai numele erau diferite, lumina, feţele. Îl însoţise de două ori pe Al, şi apoi încetase.

Autobuzul coti şi opri cu zgomot într-o staţie. Uşile se deschiseră şi Caroline urcă şi se aşeză pe un scaun

de lângă fereastră; copacii se succedau prin faţa ei în timp ce treceau cu zgomot peste pod şi peste hăul de sub el. Trecură în mare viteză pe lângă cimitir, înaintând repede prin Squirrel Hill şi cu greu prin cartierele vechi, către Oakland, unde Caroline coborî. Stătu o clipă lângă Muzeul Carnegie, adunându-se, uitându-se în sus la clădirea măreaţă de piatră, cu treptele ei în cascadă şi coloanele în stil ionic. Un banner întins în vârful porticului flutura în vânt: IMAGINI ÎN OGLINDĂ: FOTOGRAFII DE DAVID HENRY.

În seara asta era programat vernisajul: el va fi aici, ca să vorbească. Cu mâinile tremurându-i, Caroline scoase articolul tăiat din ziar pe care-l pusese în buzunar. Îl avea de două săptămâni şi inima îi tresărea de fiecare dată când îl atingea. Se răzgândise de cel puţin zece ori. Ce putea să iasă bun din asta?

Şi apoi, în clipa următoare, se gândea: ce era rău în asta?

Dacă Al ar fi fost aici, ea ar fi rămas acasă. Ar fi lăsat să îi scape ocazia, uitându-se din când în când la ceas, până când s-ar fi încheiat vernisajul, iar David Henry s-ar fi întors la viaţa pe care o ducea acum, indiferent care ar fi fost aceea.

Însă Al sunase ca s-o anunţe că va lipsi în seara asta şi doamna O'Neill era acasă şi putea să stea cu Phoebe, iar autobuzul sosise la timp.

Inima lui Caroline bătea acum cu putere. Stătea liniştită, respirând adânc în timp ce lumea se agita în jurul ei – scârţâitul frânelor, şi mirosul de combustibil încins, şi foşnetul stins al frunzelor noi de primăvară, ca nişte aripioare. Intensitatea vocilor creştea pe măsură ce se apropia, apoi se estompa, frânturi de conversaţie pluteau ca nişte fâşii de hârtie purtate de vânt. Şiruri de oameni, îmbrăcaţi în mătase, cu tocuri înalte, costume negre, scumpe, curgeau înspre scările de piatră ale muzeului. Cerul era un indigo care se tot înnegura şi se aprinseseră luminile de pe stradă; în aer plutea mirosul de lămâie şi de mentă de la sărbătoarea bisericii ortodoxe greceşti, aflată la o stradă distanţă. Caroline închise ochii, gândindu-se la măsline negre, din care nu mâncase niciodată până nu ajunsese în

oraşul ăsta. Se gândea la mozaicul plin de însufleţire din piaţa de duminică dimineaţa de la Strip, pâine proaspătă, flori, fructe şi legume, o revărsare de alimente şi culoare pe sute de metri de-a lungul râului, ceva ce nu ar fi văzut niciodată dacă nu ar fi fost David Henry şi o furtună de zăpadă neaşteptată. Făcu un pas, apoi altul, topindu-se în mulţime.

Muzeul avea ziduri înalte şi albe şi podele de stejar, lustruite într-un auriu închis, lucios. Caroline primi un program din hârtie groasă, de culoarea untului, cu numele lui David Henry pe primul rând. Urmă o listă de fotografii. „Dunele în amurg", citi ea. „Copacul din inimă". Intră în galeria propriu-zisă şi văzu cea mai cunoscută fotografie a lui, plaja ondulată care era mai mult decât o plajă, arcuirea unui şold de femeie, apoi întinderea netedă a piciorului ei, ascunsă între dune. Imaginea tremura, pe punctul de a deveni altceva, şi iată că, deodată, *era* altceva. Caroline o privise ţintă timp de vreo cincisprezece minute prima dată când o văzuse, ştiind că trupul era al lui Norah Henry, amintindu-şi de movila albă a pântecului ei scuturat de contracţii, forţa uimitoare cu care se încleştase de pat. Ani de zile se consolase desconsiderând-o pe Norah Henry, cu un aer uşor princiar, obişnuită să trăiască în confort şi să comande, o femeie care ar fi fost în stare să o părăsească pe Phoebe într-un cămin. Însă imaginea aceasta anula acea idee. Fotografiile înfăţişau o femeie pe care ea nu o cunoscuse niciodată.

Oamenii se învârteau prin sală; scaunele se ocupau. Caroline se aşeză, observând totul cu mare atenţie. Luminile se stinseră o dată şi se reaprinseră, după care izbucniră aplauze şi David Henry intră în sală, înalt şi atât de cunoscut ei, ceva mai solid acum, zâmbind către public. Caroline fu surprinsă să vadă că nu mai era tânăr. Părul începuse să-i încărunţească şi îşi ţinea umerii uşor aplecaţi. El se apropie de podium şi privi spre public, iar Caroline îşi ţinu răsuflarea – cu siguranţă o văzuse, o recunoscuse imediat, ca şi ea pe el. David Henry îşi drese glasul şi făcu o glumă despre vreme. În timp ce râsul se împrăştia în jur şi apoi se risipea, în timp ce el îşi privea însemnările şi începea

să vorbească, Caroline îşi dădu seama că ea nu era pentru el decât o figură din public, asemenea celorlalte.

David Henry vorbea cu o siguranţă de sine melodioasă, dar Caroline nu dădu aproape nicio atenţie celor spuse. Îi studie în schimb gesturile familiare ale mâinii, ridurile necunoscute ei de la colţurile ochilor. Avea părul mai lung, bogat şi des, în ciuda faptului că încărunţise, şi părea satisfăcut, aşezat. Ea îşi aminti de noaptea aceea, din urmă cu aproape douăzeci de ani, când el se trezise şi-şi ridicase capul de pe birou, surprinzând-o în prag, dezgolită în dragostea ei pentru el, când ei doi fuseseră pentru o clipă infinit de vulnerabili unul faţă de celălalt. Ea recunoscuse atunci ceva, ceva ce el ţinea ascuns, o experienţă sau un vis prea intim pentru a fi împărtăşit. Şi era adevărat, ea vedea încă acelaşi lucru: David Henry avea o viaţă secretă. Greşeala ei cu douăzeci de ani în urmă fusese să creadă că secretul lui avea ceva de-a face cu vreun fel de dragoste pentru ea.

Când el îşi termină discursul, aplauzele se înălţară, zgomotoase, apoi el coborî de pe podium, bău îndelung din paharul cu apă şi începu să răspundă la întrebări. Fură mai multe – din partea unui bărbat cu o agendă în mână, a unei cucoane cu păr cenuşiu, a unei femei tinere îmbrăcate în negru, care puse o întrebare destul de radicală despre formă. Încordarea crescu în trupul lui Caroline şi inima îi bătu tot mai tare, până când simţi că abia mai poate să respire. Întrebările se terminară, şi tăcerea se înteţi, şi David Henry îşi drese din nou glasul, mulţumi cu un zâmbet publicului şi se răsuci să plece. Caroline se trezi atunci că se ridică, aproape împotriva voinţei ei, ţinându-şi geanta în faţă ca pe un scut. Traversă sala şi se alătură micului grup de ascultători care se strânsese în jurul lui. El îi aruncă o privire şi zâmbi politicos, fără s-o recunoască. Ea aşteptă ca un nou val de întrebări să treacă, devenind cumva mai calmă pe măsură ce clipele se scurgeau. Curatorul expoziţiei stătea undeva la marginea grupului, nerăbdător să-l vadă pe David amestecându-se în mulţime, dar, când prinse o pauză între întrebări, Caroline păşi în faţă şi îşi puse mâna pe braţul lui David.

— David, zise ea. Nu mă recunoşti?

El îi cercetă faţa.

— M-am schimbat atât de mult? şopti ea.

Apoi îl văzu că înţelege. Chipul i se schimbă, însăşi forma feţei i se schimbă, ca şi cum gravitaţia ar fi devenit brusc mai puternică. Pe gât îi apăru o roşeaţă şi un muşchi începu să-i zvâcnească pe obraz. Caroline simţi că se întâmpla ceva ciudat cu timpul, ca şi cum ei doi ar fi fost din nou înapoi, în spital, cu ani în urmă, în timp ce zăpada cădea neîncetat afară. Se uitară unul la altul fără să vorbească, ca şi cum sala şi oamenii din ea ar fi dispărut în depărtări inaccesibile.

— Caroline, zise el în cele din urmă, revenindu-şi. Caroline Gill. O veche prietenă, adăugă către cei care îl înconjurau. Ridică o mână şi-şi aranjă nodul cravatei, şi pe faţă îi apăru un zâmbet, care nu exista însă în ochi. Vă mulţumesc, spuse el, dând din cap spre ceilalţi. Vă mulţumesc că aţi venit. Acum vă rog să mă iertaţi.

Şi apoi ei doi traversară sala. David mergea lângă ea, cuprinzând-o uşor, dar ferm, cu o mână pe după umeri, ca şi cum ar fi putut să dispară dacă n-ar fi ţinut-o pe loc.

— Intră aici, spuse el, păşind în dosul unui panou cu fotografii, unde abia se zărea o uşă fără cadru în peretele alb. O conduse iute înăuntru şi închise uşa în urma lor. Era o cameră pentru depozitare, mică, cu un singur bec golaş, care răspândea lumina peste rafturile pline de vopsele şi ustensile. Stăteau faţă în faţă, la distanţă de câţiva centimetri. Parfumul lui umplu încăperea, colonia aceea dulceagă, sub care era mirosul de care ea îşi amintea, de medicamente, cu un iz de adrenalină. În cămăruţă era foarte cald, şi ea se simţi deodată ameţită şi începu să vadă stele argintii în faţa ochilor.

— Caroline, zise el. Doamne, Dumnezeule, locuieşti aici? În Pittsburgh? De ce nu ai vrut să îmi spui unde eşti?

— Nu eram greu de găsit. Alţii au reuşit să mă găsească, spuse ea rar, amintindu-şi de Al venind spre ea pe alee, înţelegând pentru prima oară dimensiunile insistenţei lui.

Pentru că, deşi era adevărat că David Henry nu o căutase prea mult, era la fel de adevărat că nici ea nu voise să fie găsită.

De cealaltă parte a uşii se auziră paşi care se apropiau şi care se opriră. Voci izbucnind şi apoi scăzând într-un murmur. Ea îi studie faţa. În toţi aceşti ani se gândise la el în fiecare zi, şi iată că acum nu îşi găsea cuvintele.

— Nu ar trebui să ieşim? întrebă ea, aruncând o privire spre uşă.

— O să mă aştepte.

Se uitară unul la celălalt, fără să spună ceva. Caroline îl păstrase în minte în tot acest timp, ca pe o fotografie, o sută sau o mie de fotografii. În fiecare dintre ele, David Henry era un bărbat tânăr, plin de o energie nervoasă, hotărâtă. Acum, privindu-i ochii întunecaţi şi obrajii plini, părul aranjat cu grijă, îşi dădu seama că, dacă ar fi trecut pe lângă el pe stradă, ar fi fost posibil să nu îl recunoască.

Când vorbi din nou, vocea i se înmuiase, deşi un muşchi îi zvâcnea din nou pe faţă.

— Am fost la tine acasă, Caroline. În ziua aceea, după slujba de pomenire. Am fost acolo, însă tu plecaseşi deja. În tot acest timp… începu el, după care amuţi.

Se auziră o bătaie slabă în uşă şi o voce înăbuşită întrebând ceva.

— Lasă-mă un minut, strigă David la rândul lui.

— Eram îndrăgostită de tine, spuse repede Caroline, uluită de mărturisirea ei, căci era prima oară când recunoştea, chiar şi faţă de sine însăşi, deşi trăia de ani întregi cu conştiinţa acestui lucru. Destăinuirea o lăsă cu inima uşoară, fără grijă, şi continuă: Ştii, mi-am petrecut o grămadă de timp imaginându-mi o viaţă împreună cu tine. Şi atunci, când ne aflam lângă biserică, mi-am dat seama că ţie nici măcar nu-ţi trecuse prin minte aşa ceva.

El îşi plecase capul în timp ce ea vorbea, iar acum îşi ridică privirea.

— Ştiam, zise el. Ştiam că eşti îndrăgostită de mine. Cum altfel ţi-aş fi putut cere să mă ajuţi? Îmi pare rău, Caroline. Mulţi ani am fost… îmi pare atât de rău.

Ea dădu din cap, cu ochii în lacrimi, simţind-o încă pe cealaltă Caroline, cea tânără, care stătuse undeva la margine la slujba comemorativă, fără ca nimeni să o observe, să o vadă. Chiar şi acum o supăra faptul că el nu o văzuse atunci. Şi că, fără să o cunoască deloc, el nu ezitase să îi ceară să îl scape de fiica lui.

— Eşti fericită? întrebă el. Ai fost fericită, Caroline? Dar Phoebe?

Întrebarea lui şi blândeţea din glas o dezarmară. Se gândi la Phoebe cum se străduia din greu să înveţe să scrie literele, să se lege la şireturi. Phoebe, care se juca veselă în curtea din spate în timp ce Caroline dădea telefon după telefon, luptându-se ca ea să aibă o educaţie. Phoebe, care o lua pe după gât pe Caroline cu braţele ei moi, fără niciun motiv, spunându-i „Te iubesc, mami". Se gândi la Al, care lipsea prea mult, dar care apărea la sfârşitul unei săptămâni lungi, aducând flori, sau o sacoşă cu chifle proaspete, sau un mic cadou, ceva pentru ea întotdeauna şi ceva pentru Phoebe. Pe când lucra în cabinetul lui David Henry era atât de tânără, de singură şi de naivă, încât îşi închipuise că este un fel de vas care aşteaptă să fie umplut cu iubire. Dar nu era aşa. Iubirea fusese înăuntrul ei dintotdeauna, şi singurul mod în care o putea înnoi era să o dăruiască.

— Chiar vrei să ştii? întrebă în cele din urmă, privindu-l drept în ochi. Pentru că nu ai răspuns niciodată la scrisori, David. Cu acea singură excepţie, nu ai întrebat niciodată despre cum o ducem. Ani întregi.

În timp ce vorbea, Caroline îşi dădu seama că de aceea venise. Nu din dragoste pentru el, sau pentru că se simţea legată de trecut, sau dintr-un sentiment de vinovăţie. O mânaseră furia şi dorinţa de a pune lucrurile la punct.

— Ani de zile nu te-a interesat niciodată să ştii ce mai facem. Ce mai face Phoebe. Nici nu ţi-a păsat, nu? Şi apoi ultima scrisoare, cea la care nu ţi-am răspuns. Dintr-odată, o voiai înapoi.

David râse scurt, speriat.

— Aşa ai crezut tu? De aceea nu mi-ai mai scris?

— Ce altceva aş fi putut să cred?

El dădu încet din cap.

— Caroline, ţi-am cerut adresa. De nenumărate ori – de fiecare dată când trimiteam bani. Şi în acea ultimă scrisoare ţi-am cerut pur şi simplu să mă laşi din nou să intru în viaţa ta. Ce aş fi putut să fac mai mult? Uite, ştiu că poate nu crezi, dar am păstrat toate scrisorile pe care mi le-ai trimis. Şi, când nu ai mai scris, m-am simţit ca şi cum mi-ai fi trântit uşa în nas.

Caroline se gândi la scrisorile ei, la toate mărturisirile ei din inimă, care se aşternuseră odată cu cerneala pe hârtie. Nu îşi mai amintea ce scrisese: amănunte despre viaţa lui Phoebe, speranţele, visurile şi temerile ei.

— Unde sunt? întrebă ea. Unde îmi păstrezi scrisorile? El păru mirat.

— În dulapul cu dosare din camera obscură, în sertarul de jos. Stă totdeauna încuiat. De ce?

— Credeam că nici nu le citeşti, spuse Caroline. Simţeam că scriu în van. Poate de aceea mă simţeam atât de liberă. Era ca şi cum puteam să spun absolut orice.

David îşi frecă mâna de obraz, gest despre care ea îşi aminti că denota la el oboseală sau descurajare.

— Le citeam. La început a trebuit să îmi impun asta, ca să fiu sincer. Pe urmă, am vrut să ştiu ce se mai întâmplă, deşi mă durea. Îmi ofereai mici frânturi din fiinţa care devenea Phoebe. Mici bucăţi din ţesătura vieţii voastre. Aşteptam asta cu sufletul la gură.

Ea nu răspunse, amintindu-şi satisfacţia pe care o simţise în ziua aceea ploioasă, când o trimisese sus pe Phoebe cu pisoiul ei, Rain, să îşi schimbe hainele ude, în timp ce ea stătea în camera de zi, rupând scrisorile lui în patru, apoi în opt, în şaisprezece bucăţele, şi aruncându-le ca pe confetti la gunoi. Simţise satisfacţie şi plăcerea de a fi închis problema. Acestea îi fuseseră sentimentele, uitând şi chiar nepăsându-i de ce simţea David.

— Nu puteam să o pierd, spuse ea. Eram supărată pe tine de foarte mult timp, însă atunci cel mai tare mă temeam că, dacă ai cunoaşte-o, ai lua-o de lângă mine. De aceea nu ţi-am mai scris.

— Nu am avut niciodată această intenţie.

— Nu ai avut intenţia să se întâmple nimic din toate astea, răspunse Caroline. Şi totuşi s-au întâmplat.

David Henry oftă şi ea şi-l închipui în apartamentul ei gol, umblând din cameră în cameră, dându-şi seama că ea plecase de tot. „Spune-mi ce ai de gând, spusese el. E tot ce îţi cer."

— Dacă nu aş fi luat-o, adăugă ea încet, poate că ai fi făcut o altă alegere.

— Nu te-am oprit, spuse el, întâlnindu-i din nou privirea fixă. Avea o voce aspră. Aş fi putut să o fac. Erai îmbrăcată cu o haină roşie la slujba de comemorare. Te-am văzut şi m-am uitat la tine cum plecai.

Deodată, Caroline se simţi sleită de puteri, aproape de leşin. Nu ştia ce sperase să obţină în seara aceasta, însă când îşi închipuise această conversaţie, nu îşi imaginase disputa, suferinţa şi furia lui şi ale ei.

— M-ai văzut? spuse ea.

— M-am dus direct la tine acasă după aceea. Mă aşteptam să fii acolo.

Caroline închise ochii. Atunci conducea pe autostradă, în drum către acest loc, către viaţa ei adevărată. Probabil că David Henry ajunsese după câteva minute sau cel mult o oră. Cât de multe consecinţe avusese acel moment. Cât de diferită ar fi putut fi viaţa ei.

— Nu mi-ai răspuns, zise David, dregându-şi glasul. Ai fost fericită în timpul ăsta, Caroline? Şi Phoebe? Stă bine cu sănătatea? Cu inima?

— Nu are probleme cu inima, spuse Caroline, amintindu-şi de primii ani în care era permanent îngrijorată de sănătatea lui Phoebe – de toate vizitele la doctori, dentişti, cardiologi, specialişti în boli de urechi, nas şi gât. Dar crescuse; era sănătoasă; arunca mingea în coşul de baschet de pe alee şi era înnebunită după dans. Cărţile pe care le-am citit când era încă mică prevesteau că va muri până la vârsta asta, dar e bine. Cred că a avut noroc; nu a avut niciodată probleme cu inima. Îi place mult să cânte. Are o pisică pe care o cheamă Rain. Învaţă să ţeasă la război. Asta face acum. Acasă. Ţese. Caroline dădu din cap. Merge la şcoală. La şcoala de stat, cu ceilalţi copii. A trebuit

să duc o luptă cumplită ca s-o accepte. Şi acum e aproape adultă, şi nu ştiu ce se va întâmpla. Am o slujbă bună. Lucrez cu jumătate de normă la o clinică de boli interne din spital. Soţul meu călătoreşte mult. Phoebe merge la un club special în fiecare zi. Are mulţi prieteni acolo. Învaţă să facă muncă de birou. Ce să-ţi mai spun? Te-ai scutit de multă bătaie de cap, cu siguranţă, David. Dar ai şi pierdut multă bucurie.

— Ştiu asta, zise el. Mai bine decât ţi-ai putea închipui.

— Şi tu? întrebă ea, frapată încă o dată de cât de mult îmbătrânise, încercând încă să conştientizeze prezenţa lui, aici, alături de ea, în această cameră, după toţi aceşti ani. Ai fost fericit? Dar Norah? Paul?

— Nu ştiu, spuse el încet. Suntem la fel de fericiţi ca oricine, presupun. Paul e foarte inteligent. Ar putea să facă orice. Îşi doreşte să meargă la Juilliard şi să cânte la chitară. Cred că face o greşeală, dar Norah nu e de acord cu mine. Ne-am contrazis mult pe tema asta.

Caroline se gândi la Phoebe, cât de mult îi plăcea să facă ordine şi să organizeze lucrurile, cum cânta pentru ea în timp ce spăla vasele sau dădea cu mopul pe podele, cum iubea muzica din toată inima şi nu va avea niciodată şansa de a cânta la chitară.

— Şi Norah? întrebă ea.

— Are o agenţie de turism, spuse David. Şi ea e mai tot timpul plecată. La fel ca soţul tău.

— O agenţie de turism? repetă Caroline. Norah?

— Ştiu. Şi eu am fost surprins. Dar o are de ani de zile. E foarte bună în ceea ce face.

Clanţa se mişcă, iar cineva deschise uşa câţiva centimetri. Curatorul vernisajului băgă capul înăuntru, cu ochii albaştri lucindu-i de curiozitate şi îngrijorare. Îşi trecu nervos o mână prin părul închis la culoare, în timp ce vorbea.

— Domnule doctor Henry? Ştiţi, sunt mulţi oameni afară… Vă aşteaptă pe dumneavoastră să… hmmm… staţi de vorbă cu ei. E totul în ordine?

David se uită la Caroline. Ezita, dar era şi nerăbdător, iar Caroline ştia că într-o clipă se va întoarce, îşi va aranja cravata şi va pleca. Ceva ce durase ani întregi se încheia în acest moment. „Nu face

asta”, se gândi ea, dar curatorul îşi drese glasul şi râse încurcat, iar David spuse:

— Nicio problemă. Vin imediat. Rămâi, nu? zise către Caroline, atingându-i cotul.

— Trebuie să ajung acasă, spuse ea. Mă aşteaptă Phoebe.

— Te rog.

Se opri lângă uşă. Ea îi întâlni ochii şi văzu aceeaşi tristeţe şi compasiune pe care şi le amintea din trecut, când amândoi erau mult mai tineri.

— Sunt atâtea de spus şi au trecut atâţia ani. Te rog, spune-mi că vei aştepta. Nu ar trebui să dureze mult.

Ei îi veni greaţă de la stomac, era o tulburare pe care nu putea să o localizeze, dar dădu din cap abia perceptibil, şi David Henry zâmbi.

— Bine. Luăm cina împreună, da? Vreau să avem această discuţie de reîntâlnire. M-am înşelat acum mulţi ani. Vreau mai mult decât simple frânturi.

Mâna lui era pe braţul ei şi se îndreptau înapoi spre mulţime. Caroline părea că nu poate să vorbească. Oamenii erau în aşteptare, uitându-se fără jenă în direcţia lor, curioşi şi schimbând şoapte. Ea băgă mâna în poşetă şi îi dădu lui David plicul pe care îl pregătise, cu cele mai recente fotografii ale lui Phoebe. David îl luă, îi întâlni privirea şi dădu grav din cap, după care o femeie micuţă, în rochie neagră de in îl luă de braţ. Era tot femeia din public, frumoasă şi uşor ostilă, care punea o altă întrebare referitoare la formă.

Caroline rămase pe loc câteva clipe, uitându-se la el cum gesticula către o fotografie care semăna cu ramurile întunecate ale unui copac, vorbind cu femeia în rochie neagră. Fusese un bărbat frumos şi încă mai era. David privi de două ori în direcţia lui Caroline şi apoi, văzând-o, îşi îndreptă toată atenţia către interviu. „Aşteaptă, îi spusese. Te rog să aştepţi.” Şi se aştepta ca ea să facă întocmai. Senzaţia de greaţă îi reveni în stomac. Nu voia să aştepte; se terminase. Îşi petrecuse prea mult timp în tinereţe aşteptând – recunoaşterea, aventura, iubirea. De fapt, abia când fugise de la azilul din Louisville cu Phoebe în braţe, când îşi împachetase lucrurile şi plecase de acasă viaţa ei începuse cu

adevărat. Nu câştigase niciodată nimic de pe urma faptului că aşteptase.

David stătea cu ochii plecaţi, dând din cap, ascultând-o pe femeia cu părul negru şi strângând plicul în mâinile încrucişate la spate. În timp ce îl privea, el îşi puse plicul în buzunar cu un gest lejer, de parcă ar fi conţinut ceva banal şi puţin neplăcut – o notă de plată, o amendă pentru depăşirea vitezei.

În câteva clipe ea era afară, în noapte, coborând în grabă treptele de piatră.

Era primăvară, aerul era rece şi umed, iar Caroline se simţea prea agitată ca să mai aştepte autobuzul. În loc de asta, merse repede, trecu stradă după stradă, fără să se gândească nici la trecători, nici chiar la pericolul de a ieşi singură pe stradă la acea oră. Îi veniră în minte anumite momente, frânturi şi străfulgerări, detalii bizare şi fără legătură între ele. Avea un smoc de păr închis la culoare deasupra urechii drepte şi avea unghiile tăiate din carne. Îşi amintea degetele lui cu formă pătrată, însă vocea i se schimbase, devenind mai gravă. Era deconcertant: imaginile despre el pe care le păstrase în minte se modificaseră în momentul în care îl văzuse.

Dar ea? Cum îi păruse ea lui în seara asta? Ce văzuse el, ce văzuse întotdeauna când se uitase la Caroline Lorraine Gill? Ce văzuse din partea ascunsă a inimii ei? Nimic. Absolut nimic. Şi ştiuse acest lucru, ştia de ani de zile, din momentul acela de la biserică, când cercul vieţii se închisese împotriva ei, când ea se întorsese şi plecase. În adâncul inimii ei, Caroline păstrase vie ideea romantică şi neghioabă că David Henry o cunoscuse într-un fel în care nimeni nu ar mai fi putut să o cunoască. Dar nu era adevărat. Nici măcar nu o întrezărise vreodată.

Mersese mai mult de un kilometru. Începuse ploaia. Avea faţa udă, ca şi haina şi pantofii. Părea că noaptea răcoroasă îi pătrunsese în oase, că i se prelingea pe sub piele. Era la un colţ de stradă când un autobuz scârţâi, oprindu-se în staţie, şi ea alergă să îl prindă, îşi trecu mâinile prin păr şi se aşeză pe scaunul de plastic plesnit. Pe geamuri se mişcau lumini, luciri de neon şi strălucirea apoasă şi roşie a farurilor. Vântul de început

de primăvară se simţea răcoros şi umed pe faţa ei. Autobuzul înainta anevoie pe străzi, mărind viteza când intra pe porţiunile întunecoase ale parcului şi ale dealului lat şi mic de înălţime.

Coborî în Regent Square. Trecând pe lângă bar, auzi zgomote, strigăte, şi prin geam zărea siluetele neclare ale jucătorilor pe care îi văzuse mai devreme, acum cu paharele în mână şi cu pumnii în aer, stând adunaţi în jurul televizorului. Tonomatul arunca fascicule de lumină albastră de neon peste braţul chelneriţei, care se depărta de masa cea mai apropiată de fereastră. Caroline se opri, explozia de adrenalină pe care o simţise la întâlnirea cu David Henry dispăru brusc, risipindu-se în noaptea primăvăratică precum ceaţa. Resimţi acut propria izolare, pe cei din bar care erau uniţi de un scop comun, oamenii care forfoteau în jurul ei pe trotuar şi îşi urmau linia vieţii lor către locuri pe care nici nu şi le putea imagina.

Îi dădură lacrimile. Ecranul televizorului pâlpâi şi prin geam răsună alt strigăt colectiv de bucurie. Caroline porni din nou, se ciocni de o femeie care ducea o pungă de hârtie cu alimente şi călcă pe resturile unui meniu de fast-food lăsate de cineva pe trotuar. O luă în josul dealului şi apoi în sus pe aleea care ducea spre casa ei, în timp ce felinarele de pe stradă făceau loc altor lumini atât de bine cunoscute: casa familiei O'Neill, unde o lumină aurie se răspândea peste arbuştii de corn; cea a familiei Soulard, cu întinderea întunecată a grădinii şi, în final, peluza familiei Margolis, unde regina-nopţii creştea sălbatică pe deal în timpul verii, frumoasă şi luxuriantă. Casele erau aliniate precum nişte trepte, după care urma, în sfârşit, casa ei.

Se opri pe alee, uitându-se la casa ei înaltă, îngustă. Trăsese jaluzelele, era sigură de asta, însă acum erau ridicate şi putea vedea clar prin ferestrele de la sufragerie. Candelabrul strălucea deasupra mesei pe care Phoebe îşi împrăştiase firele. Stătea aplecată asupra războiului de ţesut, mişcând spata înainte şi înapoi, cu calm şi concentrare. Rain era tolănită în poala ei, un ghem pufos, portocaliu. Caroline o privi, îngrijorată de cât de vulnerabilă părea fiica ei, cât de

expusă primejdiilor lumii care se învârtejea atât de enigmatic în spatele ei. Se încruntă, încercând să îşi amintească momentul acela – în care mâna ei răsucise mânerul îngust de plastic şi jaluzelele se lăsaseră în jos. Apoi zări o mişcare în casă, o umbră care se mişca în spatele uşilor transparente ce dădeau spre camera de zi.

Caroline îşi ţinu răsuflare, speriată, însă nu alarmată încă, după care umbra căpătă formă, şi ea se relaxă. Nu era vorba de un străin, ci de Al, întors acasă mai devreme din cursă, plimbându-se prin casă. Fu surprinsă şi simţi o bucurie ciudată; Al avea mai multe slujbe şi de multe ori lipsea şi câte două săptămâni. Dar iată-l, venise acasă. Ridicase storurile, lăsând-o să savureze acest moment, această scurtă imagine a vieţii ei, conţinută între aceste ziduri de cărămidă, încadrată de bufetul căruia ea îi refăcuse finisajul, de ficusul pe care încă nu reuşise să îl distrugă, de straturile de geam şi de vopsea pe care le spălase cu atâta drag în toţi aceşti ani. Phoebe se opri din ce făcea şi aruncă o privire, uitându-se ţintă, căci nu vedea pe fereastră peluza umedă, acoperită de întuneric, trecându-şi mâna peste spinarea moale a pisicii. Al intră în cameră cu o ceaşcă de cafea în mână. Se opri în picioare lângă ea şi făcu semne cu ceaşca spre covorul pe care îl ţesea Phoebe.

Ploua mai tare acum, părul îi era ud complet, dar Caroline nu se mişca. Senzaţia de vid pe care o avusese lângă fereastra barului, un gol posomorât, real şi înfricoşător, fusese alungată la vederea familiei ei. Ploaia îi picura pe obraji, şiroia pe geamuri, iar picăturile îi acopereau haina bună de lână. Îşi scoase mănuşile şi se scotoci în poşetă după chei, după care îşi dădu seama că uşa trebuie să fie descuiată. În timp ce aceleaşi veşnice maşini goneau pe autostradă, cu farurile lor luminând tufele dese de liliac pe care le plantase pe post de paravan în urmă cu mulţi ani, Caroline mai stătu nemişcată încă o clipă, în întunericul peluzei. Aceasta era viaţa ei. Nu era viaţa pe care o visase cândva, nu era viaţa pe care şi-o imaginase ori şi-o dorise când era mai tânără, dar era cea pe care o trăia, în toată complexitatea ei. Aceasta era viaţa ei, construită cu atenţie şi grijă, şi era bună.

Îşi închise poşeta. Urcă scările. Împinse uşa deschisă din spate şi intră în casă.

II

Era profesoară de istoria artelor la Carnegie Mellon şi îl întrebă despre formă.

— Ce este frumuseţea? vru ea să afle, cu mâna pe braţul lui, îndrumându-l pe parchetul lucios de stejar, printre pereţii albi pe care atârnau pozele. Frumuseţea se găseşte în formă? Stă în semnificaţie?

Se întoarse şi părul îi veni în faţă; şi-l dădu cu mâna după ureche.

Se uită stăruitor la ea, la cărarea albă din părul ei, la faţa fină şi palidă.

— Punctele de contact, zise cu blândeţe, aruncând o privire către locul unde Caroline zăbovea lângă o fotografie a lui Norah pe plajă, uşurat să o vadă încă acolo. Făcu un efort să se întoarcă înspre profesoară. Convergenţa. Asta caut. Nu abordez problema teoretic. Fotografiez ceea ce mă impresionează.

— Nimeni nu trăieşte în afara teoriei! exclamă ea.

Dar se opri apoi din a pune întrebări, îngustându-şi ochii şi muşcându-şi uşor marginea buzei.

Nu-i vedea dinţii, dar şi-i închipuia, drepţi, albi şi regulaţi. Camera se învârtea în jurul lui, vocile creşteau şi descreşteau; într-o secundă de tăcere deveni conştient că inima i-o luase la trap, că ţinea încă în mână plicul pe care i-l dăduse Caroline. Mai aruncă o privire în celălalt capăt al încăperii – da, bine, mai era încă acolo – şi îl introduse cu grijă în buzunarul cămăşii; îi tremurau puţin mâinile.

O chema Lee, spunea acum femeia cu părul închis la culoare. Era critic angajat pe o perioadă determinată. David dădu din cap, ascultând-o cu o singură ureche. Caroline locuia în Pittsburgh sau văzuse anunţul evenimentului şi venise de altundeva, din Morgantown, Columbus sau Philadelphia? Trimisese scrisori din toate oraşele acestea, şi apoi ieşise brusc din mijlocul publicului anonim, arătând aproape neschimbată şi totuşi mai în vârstă, mai încordată şi mai dură cumva, cu delicateţea tinereţii de mult apusă. „David, nu mă recunoşti?” Şi o recunoscuse, chiar şi când nu putuse să conştientizeze acest lucru.

Cercetă din nou încăperea în căutarea ei şi nu o văzu, se iviră primele fire de panică, subţiri, pătrunzătoare, ca filamentele unei ciuperci ascunse într-un buştean. Ea bătuse atâta drum; îi spusese că o să-l aştepte; desigur că nu putea să fi plecat. Cineva trecu cu o tavă plină de pahare cu şampanie şi el luă unul. Curatorul venise din nou acolo, prezentându-l sponsorilor expoziţiei. David se concentră îndeajuns cât să poarte o conversaţie inteligentă, dar gândul îi era încă la Caroline, sperând să o vadă la marginea sălii. O lăsase singură crezând că ea îl va aştepta, însă acum îşi aminti tulburat acea dimineaţă îndepărtată, când Caroline asistase la slujba de pomenire, stând undeva la margine în haina ei roşie. Îşi aminti de răcoarea aerului de primăvară, de cerul însorit şi de Paul, care lovea cu picioruşele sub pătura din cărucior. Îşi aminti că o lăsase să plece.

— Scuzaţi-mă, murmură el, întrerupându-l pe vorbitor.

Se îndreptă cu paşi hotărâţi către foaierul de la intrarea principală, traversând podeaua din lemn, unde se opri şi se întoarse ca să cerceteze galeria, scrutând prin mulţime. După ce o găsise atât de târziu, cu siguranţă că nu putea să o piardă din nou.

Dar ea dispăruse. În spatele ferestrelor, luminile oraşului sclipeau seducător, presărate ca nişte paiete pe toată suprafaţa dealurilor care se ondulau în zare, impresionante. Undeva, aici sau în apropiere, Caroline Gill spăla vasele, mătura podelele, oprindu-se ca să arunce o privire pe fereastra întunecată. Un sentiment de pierdere şi de suferinţă se năpusti asupra lui ca un val, atât de puternice încât se sprijini de perete şi îşi plecă fruntea, încercând să reziste unei stări intense de greaţă. Emoţiile lui erau excesive, exagerate. Trăise mulţi ani şi fără să o vadă pe Caroline Gill, până la urmă. Respiră adânc şi parcurse în minte tabelul lui Mendeleev – argint-cadmiu-litiu-staniu – dar se părea că nu se putea linişti.

David băgă mâna în buzunar şi scoase plicul pe care i-l dăduse ea; poate că lăsase vreo adresă sau vreun număr de telefon. Înăuntru erau două fotografii Polaroid, rigide, în culori şterse, nuanţe estompate de

gri. Prima o înfăţişa pe Caroline, zâmbind, cu braţul în jurul fetei de lângă ea, îmbrăcată cu o rochie băţoasă, albastră, cu talia joasă, cu eşarfă. Erau afară şi făcuseră fotografia lângă zidul de cărămidă al unei case, iar în aerul scăldat de soare, scena îşi pierdea culoarea. Fata era voinică; rochia i se potrivea bine, dar nu o făcea graţioasă. Părul îi cădea în jurul feţei în valuri moi şi avea un zâmbet deschis, ochii aproape că i se închideau de plăcere la vederea camerei sau a persoanei care stătea în spatele ei. Avea o faţă lată, blajină şi poate că numai unghiul aparatului făcea ca ochii să fie uşor curbaţi în sus. „Phoebe la ziua ei de naştere, scrisese Caroline pe verso. Frumoasa vârstă de şaisprezece ani.”

Aşeză prima fotografie în spatele celei de-a doua, mai recentă. Iat-o din nou pe Phoebe, jucând baschet. Se pregătea să arunce la coş, cu călcâiele ridicate de pe asfalt. Baschet, sportul de care Paul refuzase să se apuce. David se uită pe verso şi verifică din nou plicul, dar nu era trecută nicio adresă. Sorbi toată şampania şi puse paharul deoparte, pe o masă cu tăblia din marmură. Galeria era încă aglomerată, vuind de conversaţie. David se opri în uşă şi privi cu o detaşare curioasă preţ de câteva clipe, ca şi cum scena ar fi fost ceva peste care dăduse din întâmplare, fără să aibă vreo legătură cu el. Apoi se întoarse şi păşi în aerul fin, răcoros, umezit de ploaie. Strecură plicul cu poze de la Caroline în buzunarul de la piept şi, fără să ştie încotro se îndreaptă, începu să meargă.

Oakland, vechiul cartier al studenţiei sale, era schimbat şi nu tocmai. Forbes Field – unde petrecuse atâtea după-amiezi căţărat în partea neacoperită a stadionului, transpirând în soare, strigând când bâtele pocneau şi când mingea se ridica deasupra gazonului verde strălucitor – dispăruse demult. O nouă clădire a universităţii, pătrată, boantă, se ridica în aer acolo unde răsunaseră cândva strigătele a mii de oameni. David se opri, întorcându-se către Catedrala Învăţăturii, monolitul subţire şi cenuşiu, o umbră pe cerul nopţii, ca să îşi mai vină în fire.

Porni din nou pe străzile întunecoase, pe lângă oameni care ieşeau din restaurante şi din teatre. Nici nu

se gândea încotro se îndreaptă, deşi ştia. Îşi dădea seama că fusese prins, îngheţat în toţi aceşti ani din clipa în care îşi pusese fiica în braţele lui Caroline. Toată viaţa îi fusese întoarsă pe dos de acel singur gest: un nou-născut pe care l-a ţinut în braţe şi apoi l-a dat altcuiva. Toţi aceşti ani în care făcuse poze încercase să dea unui alt moment aceeaşi substanţă, o însemnătate egală. Încercase să liniştească lumea dezlănţuită, cursul evenimentelor, însă bineînţeles că fusese imposibil.

Continuă să meargă, neliniştit, bombănind pentru sine, din când în când. Ceea ce rămăsese imobil în inima sa atâta vreme revenise acum la viaţă în urma întâlnirii cu Caroline. Se gândi la Norah, care devenise o femeie independentă şi puternică, care vâna corporaţiile ce-i deveniseră clienţi cu o siguranţă sclipitoare pe faţă şi care se întorcea de la dineuri mirosind a vin şi a ploaie, a triumf şi a succes care i se citea încă pe faţă. Avusese mai multe aventuri de-a lungul anilor, ştia asta, şi secretele ei, ca şi ale lui, se ridicaseră ca un zid între ei. Câteodată, seara, o zărea într-o străfulgerare pe femeia cu care se căsătorise: Norah, ţinându-l în braţe pe Paul, abia născut; Norah, cu buzele mânjite de fructe de pădure, punându-şi un şorţ; Norah în prima etapă a carierei ei de agent de turism, stând până târziu noaptea să lucreze la bilanţul contabil. Însă ea îşi lepădase aceste personalităţi ca pe nişte straturi de piele năpârlită şi acum trăiau ca doi străini în casa lor imensă.

Paul suferea din această cauză, ştia asta. David se străduise din toate puterile să îi ofere totul. Încercase să fie un tată bun. Adunaseră fosile împreună, ordonându-le, punându-le etichete şi aşezându-le în camera de zi. Îl luase pe Paul la pescuit cu fiecare ocazie. Dar oricât de mult încercase să îi facă lui Paul viaţa lină şi uşoară, realitatea era că David construise acea viaţă pe o minciună. Încercase să îşi protejeze fiul de ceea ce îl chinuise pe el în copilărie: sărăcie, bătăi de cap şi suferinţă. Cu toate acestea, chiar eforturile lui creaseră probleme pe care David nu le anticipase niciodată. Minciuna crescuse între ei ca o stâncă, obligându-i şi pe ei să crească ciudat, precum copacii care se răsucesc în jurul unei stânci.

Străzile se întâlneau în unghiuri ciudate, în timp ce oraşul se îngusta până în punctul unde se întâlneau marile râuri, Monongahela şi Allegheny, din a căror confluenţă se forma Ohio, care curgea înspre Kentucky, dincolo de care se vărsa în Mississippi şi dispărea. David merse până la capătul promontoriului. Când era tânăr, student, David Henry venise deseori aici, stând în picioare la marginea uscatului, privind cum se unesc cele două râuri. De nenumărate ori stătuse aici, cu degetele picioarelor suspendate deasupra suprafeţei întunecate a râului, întrebându-se cu detaşare cât de rece ar putea fi această apă neagră, dacă el ar fi suficient de puternic să înoate până la ţărm în cazul în care ar fi căzut în râu. Acum, ca şi atunci, vântul tăia în ţesătura costumului lui, iar el se uita în jos, văzând unduirea râului între vârfurile pantofilor. Mai înainta spre margine câţiva centimetri în plus, schimbând perspectiva. Un grăunte de regret se ivi în mintea sa obosită: asta ar fi fost o poză bună, dar îşi lăsase aparatul în seiful hotelului.

Acolo, jos, apa se învolbura, forma o spumă albă la contactul cu pilonii de ciment şi se retrăgea. David simţi presiunea marginii de beton chiar în arcul piciorului. Dacă ar fi căzut şi nu ar fi reuşit să se salveze înot, asupra cadavrului său ar fi fost găsit un ceas de mână, având inscripţionat pe spate numele tatălui său, portofelul cu 200 dolari, carnetul de conducere, o pietricică din pârâul de lângă casa părintească pe care o purta cu el de treizeci de ani. Şi fotografiile din plicul aflat în buzunarul de deasupra inimii.

Ar veni multă lume la înmormântare. Cortegiul s-ar întinde pe o distanţă considerabilă.

Însă veştile s-ar opri aici. Caroline s-ar putea să nu afle niciodată. Nu s-ar afla nici mai departe, în locul unde se născuse.

Chiar dacă s-ar afla, nimeni de acolo nu i-ar recunoaşte numele.

Scrisoarea îl aşteptase, împăturită în spatele cutiei goale de cafea de la magazinul din colţ, într-o zi, după cursuri. Nimeni nu spusese nimic, dar toată lumea îl urmărea, ştiau ce era; logoul Universităţii din

Pittsburgh era clar. Luase plicul sus şi îl pusese pe noptiera de lângă pat, prea emoţionat ca să îl deschidă. Îi reveni în minte cerul cenuşiu din după-amiaza aceea, plat şi lipsit de expresie dincolo de fereastră, spartă de creanga desfrunzită a unui ulm. Timp de două ore nu îşi îngăduise să o citească. După care o făcu, şi erau veşti bune: universitatea îl acceptase cu o bursă care-i acoperea toate cheltuielile. El se aşezase pe marginea patului, prea uluit, prea suspicios în legătură cu veştile bune – aşa cum avea să facă tot restul vieţii – ca să îşi permită o bucurie adevărată. „Am plăcerea să vă informez…”

Însă apoi observă greşeala, adevărul tern se ivise şi se cuibărise exact acolo unde se aşteptase, în golul acela de sub coaste: numele din scrisoare nu era al lui. Adresa era exactă, la fel ca şi celelalte amănunte, de la data naşterii la numărul de asigurare socială – toate acestea erau corecte. Şi primele două nume, David ca pe taică-său şi Henry ca pe bunicu-său, erau scrise bine şi ele, dactilografiate precis de o secretară care probabil că fusese întreruptă de vreun telefon, de vreo vizită. Sau poate că nu era altceva decât încântătorul aer de primăvară care o făcuse să ridice ochii de la ceea ce lucra, visând că logodnicul va veni la ea cu flori în acea seară şi ea îşi va simţi inima tremurând ca o frunză. Apoi se auzise o uşă trântită. Paşi, şeful ei. Tresărise, revenise la realitate. Clipise şi lovise suportul maşinii de scris, întorcându-se la treabă.

Scrisese deja David Henry corect.

Dar numele de familie, McCallister, lipsea.

Nu povestise niciodată nimănui despre asta. Plecase la facultate şi se înscrisese şi nimeni nu află vreodată. Până la urmă, era numele lui real. Totuşi, David Henry era o persoană diferită faţă de David Henry McCallister, atâta lucru ştia şi el, şi părea clar că se întâmplase asta pentru că David Henry fusese menit să meargă la facultate, să fie un om fără trecut, neîmpovărat de trecut. Un om care avea şansa de a se recrea.

Şi aşa şi făcuse. Numele i-o permisese; într-o anumită măsură, numele i-o ceruse: puternic şi un pic aristocratic. Existase, până la urmă, un Patrick Henry,

om de stat şi orator. La început, în mijlocul acelor conversaţii în care se simţea în inferioritate, înconjurat de oameni mai bogaţi decât avea să fie el vreodată, care erau în largul lor în lumea în care el încerca cu atâta disperare să intre, făcea uneori aluzie, deşi niciodată direct, la o descendenţă îndepărtată, dar de mare însemnătate, invocând strămoşi falşi care să îi stea alături, sprijinindu-l.

Acesta era darul pe care încercase să i-l facă lui Paul: un loc în lume pe care nimeni să nu îl poată pune la îndoială.

Apa care se vedea printre picioarele lui era cafenie, cu o margine de spumă extrem de albă. Vântul se înteţi, iar pielea îi deveni la fel de poroasă ca şi costumul. Avea vântul în sânge, iar apa străluci în bulboane, se apropie, după care simţi un gust acru în gât şi se aşeză pe genunchi, sprijinit în mâini, simţind răceala pietrelor sub palme; vărsă în râul sălbatic şi cenuşiu, forţându-se până când nu mai putu să elimine nimic. Zăcu mult timp acolo, pe întuneric. În cele din urmă, se ridică încet, îşi şterse gura cu dosul palmei şi plecă înapoi spre oraş.

Îşi petrecu toată noaptea în staţia Greyhound, aţipind şi tresărind în somn, iar dimineaţa luă primul autobuz spre orăşelul copilăriei lui din Virginia de Vest, pătrunzând în adâncul zonei deluroase care îl înconjura ca o îmbrăţişare. După şapte ore, autobuzul opri unde oprise dintotdeauna, la colţul străzilor Main şi Vine, după care se îndepărtă cu zgomot, lăsându-l pe David Henry în faţa magazinului alimentar. Pe stradă era linişte, pe un stâlp de telefon stătea lipit un ziar şi printre crăpăturile din trotuar creşteau buruieni. Lucrase în acest magazin ca să îşi câştige banii pentru chirie şi masă în cămăruţa de deasupra, el, băiatul isteţ care coborâse de pe dealuri ca să înveţe, uimit de sunetele traficului şi ale clopoţelului de la intrare, de gospodine care făceau cumpărături, de şcolarii care se îngrămădeau să cumpere sucuri de lângă fântână, de bărbaţii care se adunau seara, scuipând tutun şi jucând cărţi, spunând poveşti ca să mai treacă timpul. Dar nu mai era nimic din toate astea. Ferestrele acoperite cu

placaj erau îmbrăcate în graffiti roşii şi negre, care pătrunseseră în textură, devenind ilizibile.

Setea îi mistuia lui David gâtul ca o flacără. Peste drum, doi bărbaţi de vârstă mijlocie, unul chel, celălalt cu părul rar şi cărunt ce-i ajungea până la umeri jucau dame pe verandă. Îl priviră curioşi, suspicioşi, şi pentru o clipă David se văzu cum îl vedeau şi ei, cu pantalonii murdari şi şifonaţi, cu cămaşa pe care o purta de o zi şi o noapte, fără cravată, cu părul vâlvoi din pricina somnului întrerupt din autobuz. Locul lui nu era aici, nu fusese niciodată. În cămăruţa îngustă de deasupra magazinului, cu cărţile împrăştiate pe pat, îi fusese atât de dor de casă, încât nu se putea concentra, şi totuşi când se întorsese la munte, aspiraţiile lui nu se diminuaseră. În căsuţa de şindrilă a părinţilor lui, înfiptă în coasta dealului, orele se lăţeau, creşteau, măsurate de loviturile în marginea scaunului cu care tatăl său îşi îndesa tutunul în pipă, de oftatul maică-sii şi de agitaţia surorii lui. Exista viaţa din josul pârâului şi viaţa din susul lui, iar singurătatea se desfăcea pretutindeni, ca o floare întunecată.

Îi salută cu un semn din cap pe cei doi bărbaţi, apoi se întoarse şi o porni la drum, simţindu-le privirile fixate asupra lui.

Începu o ploaie fină, delicată ca o ceaţă. Merse înainte, deşi îl dureau picioarele. Se gândi la cabinetul lui plin de lumină, aflat parcă la depărtare de o viaţă sau de un vis. Era după-amiază târziu. Probabil că Norah era încă la lucru, iar Paul – în camera lui, vărsându-şi singurătatea şi furia în muzică. Diseară îl vor aştepta acasă, dar el nu va fi acolo. Mai târziu va trebui să dea un telefon, după ce va şti ce vrea să facă. Ar putea să se suie în alt autobuz şi să se întoarcă la ei chiar acum. Ştia asta, dar îi părea imposibil ca acea viaţă să existe în aceeaşi lume cu aceasta.

Trotuarul, neregulat, fu întrerupt în curând de peticele de iarbă de la marginea oraşului, un tipar discontinuu, ca un fel de cod Morse, abandonat pe alocuri, apoi dispărând cu totul. De-a lungul drumului îngust se întindeau şanţuri puţin adânci; şi le amintea pline de crini galbeni, grămezi umflate, portocalii ca nişte flăcări neîntrerupte. Îşi vârî mâinile la subsuori,

ca să le încălzească. Aici era cu un anotimp în urmă. Liliacul din Pittsburgh şi ploaia caldă nu mai erau nicăieri. Cruste de zăpadă i se spărgeau sub tălpi. Împingea cu piciorul sfărâmăturile înnegrite în şanţuri, pe fundul cărora mai era încă zăpadă, amestecată cu ierburi şi pietriş.

Ajunsese la autostradă. Maşinile care treceau în viteză îl obligară să se retragă spre acostamentul acoperit de iarbă, împroşcându-l cu zăpada fină, topită. Cândva, acesta fusese un drum liniştit, un drum pe care maşinile se auzeau pe o distanţă de kilometri întregi înainte de a le zări, iar, de obicei, în spatele parbrizului era o faţă cunoscută, maşina încetinea, se oprea şi se deschidea o uşă ca să intre şi el. El era cunoscut, la fel şi familia lui, şi după conversaţia familiară – „Ce mai fac mama, tata; cum e grădina anul ăsta?" – se lăsa tăcerea, timp în care şoferul şi ceilalţi pasageri se gândeau atenţi la ce s-ar putea discuta sau nu cu acest băiat care era atât de deştept încât primise o bursă şi avea o soră prea bolnavă ca să meargă la şcoală. La munte exista, ca de altfel probabil că şi în lumea largă, o teorie a compensaţiei, care presupunea că pentru tot ce ţi se dă, altceva se pierde imediat şi în mod evident. „Da, eşti iute la minte, chiar dacă frumuseţea i s-a dat verişoarei tale." Complimentele, seducătoare ca florile, erau şi înţepătoare prin contrariile exprimate: „Da, oi fi tu isteţ, dar eşti şi tare urât; oi arăta tu bine, dar nu ai pic de minte". Compensaţie; echilibru în univers. David auzea acuzaţiile din fiecare remarcă despre studiile lui – luase prea mult, luase totul – şi în maşini şi camioane liniştea crescuse până când părea imposibil ca o voce umană să poată să o spargă.

Drumul înainta în curbe nesfârşite: drumul dansului lui June. Coasta dealului deveni mai abruptă şi pâraiele cădeau în cascadă, casele devenind din ce în ce mai puţine şi mai sărăcăcioase. Apărură case mobile, aşezate pe dealuri precum bijuteriile lustruite de la magazinele ieftine, turcoazul, argintiul şi galbenul se stingeau, devenind crem. Acolo erau sicomorul, piatra în formă de inimă, curba unde trei cruci albe, decorate cu flori veştejite şi panglici, fuseseră bătute în pământ.

Se întoarse şi se duse către următorul pârâu, pârâul lui. Poteca era acoperită; aproape că dispăruse.

Îi luă aproape o oră să ajungă la vechea casă, acum degradată de intemperii, ajunsă de un gri deschis, cu acoperişul încovoiat la mijloc şi o parte a şindrilei lipsă. David se opri, absorbit atât de mult de trecut, încât se aştepta să îi vadă din nou: pe maică-sa coborând scările cu un lighean de cositor galvanizat, ca să ia apă pentru rufe, pe sora lui stând pe verandă şi sunetul toporului lovind buturugile, din care taică-său tăia lemne pentru foc, în spatele casei. După ce el plecase la şcoală şi June murise, părinţii lui rămăseseră aici cât de mult putuseră, respingând ideea de a părăsi ţinutul. Însă nu prosperaseră, iar apoi taică-său murise, prea tânăr, şi maică-sa plecase până la urmă în nord, ducându-se la sora ei, cu perspectiva de a lucra la uzinele auto. David venea rar acasă de la Pittsburgh, iar după moartea mamei sale nu mai venise deloc. Locul îi era la fel de cunoscut ca propria răsuflare, dar acum la fel de îndepărtat de viaţa lui de acum ca luna de pe cer.

În jurul lui se stârnise vântul. Urcă scările. Uşa nu mai era bine aşezată în balamale şi nu se închidea. Înăuntru era răcoare şi un miros stătut. Intră într-o cameră pentru o singură persoană, amenajată ca dormitor, devenită periculoasă din pricina şubrezirii bârnei transversale îndoite la mijloc. Zidurile erau pline de pete de apă; printre crăpături, se zărea cerul palid. Îl ajutase pe tatăl lui să aşeze acoperişul, cu sudoarea curgându-le pe faţă şi umezindu-le mâinile, cu ciocanele ridicate în soare, în mireasma înţepătoare de cedru proaspăt tăiat.

Din câte ştia David, nu mai fusese nimeni aici de ani de zile. Şi totuşi, pe vechea maşină de gătit, rece, se găsea o tigaie cu puţină grăsime închegată, însă nu râncedă, cum se dovedi atunci când se aplecă să o miroasă. În colţ era un pat vechi de metal, acoperit cu un pled din lână ecosez uzată, la fel ca acelea pe care le făceau bunica şi mama lui. Ţesătura era rece, jilavă sub mâna lui. Nu exista saltea, ci numai un strat gros de pături aşezat între scândurile care formau cadrul. Podeaua era măturată şi într-un borcan din fereastră se vedeau trei brânduşe.

Cineva locuia aici. Vântul circula prin încăpere, făcând să fluture tăieturile de ziar care atârnau peste tot – de tavan, de ferestre, deasupra patului. David se plimba de la un capăt la altul, examinându-le cu uimire crescândă. Semănau puţin cu fulgii de zăpadă pe care îi decupa când era la şcoală, dar erau mult mai complicate şi mai complexe, înfăţişând scene întregi, până la ultimul amănunt: târgul de stat, o cameră de zi ordonată cu un şemineu în faţă, un picnic şi artificii aprinse. Într-un mod delicat şi precis, vechii case i se dăduse un aer de mister fremătător. Atinse marginea curbată a unei scene înfăţişând o căruţă cu fân, cu fete care purtau bonete dantelate şi băieţi cu pantaloni suflecaţi până la genunchi. Căluşei, carusel, maşini care mergeau pe autostradă: toate atârnau deasupra patului, unduindu-se încet în desene fragile ca nişte aripi.

Cine le făcuse, cu atâta îndemânare şi răbdare? Se gândi la fotografiile făcute de el: încercase atât de tare să surprindă fiecare moment, să îl imortalizeze, să îl facă să dureze, însă când imaginile apăreau în camera obscură, se modificaseră deja. Între timp trecuseră ore, zile întregi; se transformase. Cu toate acestea, îşi dorise nespus să surprindă vălul fluturând, să surprindă lumea în momentul dispariţiei ei, de nenumărate ori.

Se aşeză pe patul tare. Tâmplele încă îi mai pulsau de durere. Se întinse şi trase peste el pledul umed. O lumină domoală, cenuşie pătrundea prin toate ferestrele. Masa goală şi maşina de gătit: totul mirosea uşor a mucegai. Pereţii erau acoperiţi cu straturi de ziar care începuseră să se cojească. Familia lui fusese atât de săracă; toţi cei pe care îi cunoşteau fuseseră săraci. Nu era o crimă, însă ar fi putut fi. De aceea se strângeau tot felul de lucruri, motoare vechi şi cutii de conserve, sticle de lapte, toate împrăştiate pe pajişti şi dealuri: o vrajă împotriva sărăciei, un gard viu împotriva nevoilor. Când David era mic, un băiat numit Daniel Brinkerhoff intrase într-un frigider vechi şi murise sufocat. David îşi amintea vocile care vorbeau în şoaptă şi trupul unui băiat de vârsta lui care zăcea într-o cămăruţă cam ca aceasta, cu lumânări aprinse împrejur. Mama lui îl jelise, ceea ce pentru el nu avea

niciun sens; era prea tânăr ca să înţeleagă durerea, sau însemnătatea morţii. Însă îşi amintea ce se vorbise afară, dar suficient de aproape, cât să-i audă pe mama lui, pe tatăl chinuit de pierderea fiului:

— De ce a trebuit să fie băiatul meu? Era întreg, puternic. De ce nu fata asta bolnăvicioasă? Dacă tot trebuia să moară cineva, de ce nu a fost ea?

Închise ochii. Era atâta linişte. Se gândi la toată paleta de sunete care îi umpleau viaţa în Lexington: paşi şi voci pe hol şi ţârâitul telefonului, care îi supărau auzul; bipul pagerului auzindu-se pe fundalul radioului în timp ce conducea; şi acasă, Paul care cânta totdeauna la chitară şi Norah cu firul telefonului înfăşurat în jurul încheieturii în timp ce vorbea cu clienţii; şi telefonul care suna de mai multe ori în toiul nopţii, aveau nevoie de el la spital, trebuia să se ducă. Şi, pe întuneric sau frig, el se ducea.

Nu şi aici. Aici nu mai era decât sunetul vântului care clătina frunzele bătrâne şi, în depărtare, murmurul domol al apei pârâului, sub gheaţă. O creangă bătea încet în zidul exterior. Înfrigurat, se ridică, sprijinindu-se pe călcâie şi pe omoplaţi ca să tragă pledul şi să se înfăşoare mai bine cu el. Pozele din buzunar îi înţepară pieptul când se întoarse şi se înveli mai strâns. Mai tremură câteva minute din pricina frigului şi a oboselii, şi când închise ochii se gândi la întâlnirea dintre cele două râuri, care aveau un punct de convergenţă, şi la cum se zvârcolea apa întunecată. Nu să cadă, ci să sară: acestea erau lucrurile care atârnaseră în balanţă.

Închise ochii. Doar cât să se odihnească, pentru câteva clipe. Pe lângă mucezeală şi mucegai, mirosea a ceva dulce, care aducea a zahăr. Maică-sa cumpărase zahăr din oraş, şi aproape că mai simţea gustul tortului, galben, dens, atât de intens şi de dulce, încât părea că îi explodează în gură. Vecinii de dedesubt, ale căror voci se auzeau de la distanţă, rochiile femeilor, multicolore, vesele, care biciuiau iarba înaltă. Bărbaţii erau îmbrăcaţi în pantaloni închişi la culoare şi cizme, copiii erau împrăştiaţi peste tot, ţipând, prin toată curtea, iar mai târziu se strânseseră cu toţii şi făcuseră îngheţată punând-o în apă sărată, sub verandă, îngheţând-o bine,

după care ridicaseră capacul metalic îngheţat şi luaseră cu lingura îngheţată dulce umplându-şi fiecare o cupă.

Probabil că ziua aceea cu îngheţata fusese după naşterea lui June, poate după botezul ei. June era ca oricare alt bebeluş, agitându-şi mânuţele în aer, frecându-se de faţa lui când se apleca să-i dea un pupic. În ziua aceea fierbinte de vară, sărbătoriseră, cu îngheţată pusă la rece sub verandă. Venise toamna, apoi iarna, iar June nu putea să stea aşezată, iar la prima ei aniversare era prea slăbită ca să facă mai mult de câţiva paşi. Urmase o altă toamnă, iar ei primiseră vizita unei verişoare şi a fiului ei, aproape de aceeaşi vârstă, care nu numai că mergea, dar şi alerga prin camere şi începuse să vorbească, iar June încă mai stătea jos, observând lumea în tăcere. Atunci îşi dăduseră seama că June avea o problemă. Şi-o amintea pe maică-sa uitându-se la băieţelul verişoarei, cu lacrimile curgându-i pe faţă, în tăcere, mult timp, înainte să inspire adânc şi să se întoarcă în casă, să continue ce avea de făcut. Era o suferinţă pe care o purtase cu el, care îi apăsa greu, ca o piatră, pe inimă. Aceasta era durerea de care încercase să îi scutească pe Norah şi pe Paul şi nu făcuse decât să işte atâtea altele.

— David, zisese maică-sa în ziua aceea, ştergându-se repede la ochi, pentru că nu voia ca el să o vadă plângând, ia hârtiile de pe masă şi du-te afară să aduci lemne şi apă. Du-te acum. Fă-te util.

Şi aşa făcuse. Şi îşi continuaseră viaţa cu toţii, în ziua aceea şi în fiecare zi. Se izolaseră, nici măcar nu mai făceau vizite nimănui, cu rarele excepţii când avea loc vreun botez sau o înmormântare, până în ziua când Daniel Brinkerhoff se închisese în frigider. Se întorseseră acasă în zori de la priveghi, urcând cu greu în susul potecii de lângă pârâu, pe bâjbâite, bazându-se pe memorie, pe June ducând-o taică-său în braţe; mama lui nu mai plecase niciodată de pe munte, până în ziua în care se mutase la Detroit…

— Nu cred că eşti util în vreun fel, spunea vocea, iar David, pe jumătate adormit, nefiind sigur dacă visa ori auzea voci în bătaia vântului, îşi schimba poziţia când

îşi mişca încheieturile, la auzul vocii şoptite, şi îşi plimba limba uscată pe cerul gurii.

Duceau o viaţă grea, zilele erau lungi şi ocupate cu muncă, iar ei nu aveau timp sau răbdare pentru suferinţă. Trebuia să meargă mai departe, era tot ce puteau face, şi cum să vorbească despre June nu avea să o mai aducă înapoi, nici nu o pomeniseră vreodată. David se întoarse şi îl duru încheietura. Speriat, se trezi pe jumătate, deschizând ochii şi plimbându-şi privirea prin încăpere.

Ea stătea la maşina de gătit, la distanţă de numai câţiva metri, cu pantaloni militărești, oliv, strânşi în jurul şoldurilor înguste, dar care stăteau mai largi pe coapse. Purta un pulover ruginiu, vărgat, cu dungi mai deschise, portocalii, şi peste el o cămaşa bărbătească, de flanelă ecosez, verde cu negru. Tăiase vârfurile degetelor de la mănuşi şi se mişca cu multă îndemânare la aragaz, acoperind cu ulei încins nişte ouă care se prăjeau în tigaie. Afară se întunecase – dormise mult timp – şi camera era împânzită cu lumânări. Lumina galbenă îndulcea totul. Imaginile delicate de pe pereţi se unduiau uşor.

Grăsimea ţâşni şi mâna fetei sări şi ea. El stătu nemişcat câteva minute, uitându-se la ea, având viu în minte fiecare amănunt: butoanele negre ale maşinii de gătit pe care le freca maică-sa, unghiile roase ale acestei fete şi pâlpâitul lumânărilor de la fereastră. Se întinse la raftul de deasupra după sare şi piper şi fu frapat de cum cădea lumina pe pielea ei, pe păr, în timp ce se deplasa înăuntrul şi în afara umbrei, de natura fluidă a mişcărilor ei.

Îşi lăsase aparatul foto în seiful hotelului.

Încercă apoi să se ridice, dar ceva îl împiedica. Nedumerit, întoarse capul: era legat de un capăt al patului cu o eşarfă roşie de şifon subţire. Ea îi observă mişcarea şi se întoarse, lovindu-şi uşor palma cu o lingură de lemn.

— Prietenul meu trebuie să se întoarcă din clipă în clipă, îl anunţă ea.

David îşi lăsă capul să cadă greu înapoi pe pernă. Era micuţă, nu mai mare decât Paul, poate chiar mai tânără, singură aici, în casa asta abandonată. „Locuiesc

împreună fără a fi căsătoriţi", se gândi el, punându-şi întrebări referitoare la prietenul ei, dându-şi seama pentru prima oară că ar trebui să se teamă.

— Cum te cheamă? întrebă el.

— Rosemary, spuse ea, după care păru îngrijorată. Poţi să crezi sau nu, adăugă ea.

— Rosemary, spuse el – gândindu-se la puietul de pin pe care îl plantase Norah într-un loc însorit, la rămurelele lui cu ace parfumate – mă întreb dacă ai vrea să fii atât de amabilă să mă dezlegi.

— Nu. Vocea îi era iute şi limpede. În niciun caz.

— Mi-e sete, zise el.

Ea îl privi o clipă; avea ochi calzi, căprui cu pete roşiatice, precauţi. Apoi ieşi, lăsând să intre o pală de aer rece în cameră, punând în mişcare toate tăieturile de hârtie. Se întoarse cu o cană metalică, plină cu apă de la pârâu.

— Mulţumesc, zise el, dar nu pot să beau culcat.

Se întoarse un minut la maşina de gătit, întorcând ouăle care sfârâiau, apoi scotoci printr-un sertar, luând un pai de plastic de la vreun fast-food, murdar la un capăt, pe care îl înfipse în cana de metal.

— Presupun că dacă ţi-e îndeajuns de sete o să-l foloseşti, spuse ea.

El întoarse capul şi sorbi, prea însetat ca să facă mai mult decât să observe gustul de praf din apă. Ea lăsă ouăle să alunece pe o farfurie albastră, metalică, cu pete albe şi se aşeză la masa de lemn. Mânca repede, împingând ouăle pe o furculiţă de plastic cu arătătorul mâinii stângi, delicat, fără să stea pe gânduri, ca şi cum el nici n-ar fi fost în cameră. În acel moment, înţelese cumva că prietenul era imaginar. Locuia singură aici.

Bău până când nu mai avu ce să soarbă prin pai, apa transformându-se într-un râu murdar în gâtul lui.

— Casa asta a fost a părinţilor mei, zise el, când termină. De fapt, este încă a mea. Am actul de proprietate într-un seif. Tehnic vorbind, îmi încalci proprietatea.

La auzul acestor cuvinte, ea zâmbi şi puse cu grijă furculiţa pe farfurie.

— Ai venit aici ca să reclami proprietatea? Tehnic vorbind?

Părul, obrajii fură inundaţi de lumina pâlpâitoare. Era aşa de tânără, şi cu toate acestea avea în ea ceva crunt şi puternic; ceva însingurat, însă hotărât.

— Nu.

Se gândi la călătoria ciudată de la dimineaţa obişnuită din Lexington – Paul care parcă pusese stăpânire pe baie şi Norah care se încrunta, lucrând la balanţa din carnetul de cecuri pe măsuţă, în timp ce cafeaua scotea aburi – la evenimentul artistic, la râu şi acum aici.

— De ce ai venit? întrebă ea, împingând farfuria către mijlocul mesei.

Avea mâinile aspre, unghiile rupte. Era mirat că putuse confecţiona hârtiile acelea gingaşe, minuţioase care umpleau camera.

— Mă numesc David Henry McCallister.

Numele lui adevărat, nerostit de atâta vreme.

— Nu cunosc niciun McCallister. Dar nu sunt de pe-aici.

— Câţi ani ai? o întrebă. Cincisprezece?

— Şaisprezece, îl corectă ea. După care, strâmbând din nas: Şaisprezece sau douăzeci sau patruzeci, n-ai decât să alegi.

— Şaisprezece, repetă el. Am un fiu mai mare decât tine. Paul.

„Un fiu, se gândi, şi o fiică."

— Serios? spuse ea, indiferentă.

Luă din nou furculiţa şi el o privi cum mănâncă ouăle, muşcând delicat şi mestecând cu grijă, iar într-o izbucnire bruscă şi puternică trăia un alt moment în aceeaşi casă, uitându-se la sora lui, June, cum mânca ouă în acelaşi fel. Era în anul morţii ei şi îi venea greu să stea la masă, însă stătea; lua cina cu ei în fiecare seară, lumina lămpii i se reflecta în părul blond şi mâinile i se mişcau încet, cu graţie căutată.

— Hai să mă dezlegi, sugeră el stins, cu vocea răguşită de emoţie. Sunt medic. Sunt inofensiv.

— Sigur că da. Se ridică în picioare şi îşi duse farfuria albastră de metal la chiuvetă.

Era însărcinată, îşi dădu seama şocat, urmărind-o din profil când se întorcea să ia săpunul de pe raft. Nu avea mult, doar vreo patru sau cinci luni, presupuse el.

— Uite, chiar sunt doctor. Am cardul în portofel. Uită-te la el.

Ea nu răspunse, doar îşi spălă farfuria şi furculiţa şi îşi uscă cu grijă mâinile pe un prosop. David se gândi cât era de straniu să se afle aici, să stea întins în locul acesta unde fusese conceput, şi născut, şi în mare parte crescut, cât de straniu era ca toţi membrii familiei lui să se stingă şi ca fata aceasta, atât de tânără şi de dură şi în mod clar pierdută, să îl lege de pat.

Traversă încăperea şi îi trase portofelul din buzunar. Îi puse pe rând lucrurile pe masă: bani, cărţi de credit, diversele note şi bucăţi de hârtie.

— Aici scrie că eşti fotograf, spuse ea, citind pe cardul lui, în lumina pâlpâitoare.

— Aşa este, zise el. Sunt şi asta. Mai caută.

— Bine, zise câteva clipe mai târziu, ţinând în sus cartea lui de identitate. Deci eşti doctor. Şi ce dacă? Ce importanţă are?

Avea părul prins la spate într-o coadă de cal, iar în jurul feţei îi cădeau smocuri de păr; şi le dădu după ureche.

— Înseamnă că nu o să-ţi fac rău, Rosemary.

„În primul rând, nu vei face rău."

Îi aruncă o privire iute, scrutătoare.

— Ai spune asta oricum. Chiar dacă ai vrea să îmi faci rău.

O studie, îi studie părul în neorânduială, ochii limpezi şi întunecaţi.

— Am nişte poze, spuse el. Undeva pe aici… Îşi schimbă poziţia şi simţi marginea ascuţită a plicului prin materialul cămăşii. Te rog. Uită-te. Sunt poze cu fiica mea. E cam de-o vârstă cu tine.

Când băgă mâna în buzunarul lui, îi simţi căldura din nou şi mirosul, natural, dar curat. Ce era dulceag? se întrebă el, amintindu-şi de visul lui şi de tava cu prăjituri cu bezea din care erau serviţi invitaţii la vernisajul expoziţiei sale.

— Cum o cheamă? întrebă Rosemary, examinând mai întâi o fotografie, apoi pe cealaltă.

— Phoebe.

— Phoebe. E frumos. E drăguţă. O cheamă aşa după mama ei?

— Nu, zise David, amintindu-şi de noaptea în care se născuse, când Norah îi zisese, chiar înainte să adoarmă, numele pe care îl voia pentru copil. Caroline ascultase şi îi respectase întocmai dorinţa. Poartă numele unei străbunici. Din partea mamei ei. Eu nu am cunoscut-o.

— Eu am fost botezată după ambele bunici, spuse încet Rosemary.

Părul închis la culoare îi căzu iarăşi pe obrazul palid şi ea şi-l dădu după ureche, degetul înmănuşat zăbovind lângă ureche, iar David şi-o închipui stând cu familia în jurul unei alte mese luminate de lampă. Voia să îşi pună braţul în jurul ei, să o ia acasă, să o protejeze.

— Rose din partea bunicii dinspre tată, Mary din partea bunicii dinspre mamă.

— Familia ta ştie unde te afli?

Ea scutură din cap.

— Nu pot să mă întorc, zise ea, iar în glas i se simţeau teama şi furia. Nu pot să mă mai întorc vreodată. N-o să mă întorc.

Părea atât de tânără, aşezată la masă, cu pumnii încleştaţi şi cu o expresie întunecată, îngrijorată.

— De ce nu? întrebă el.

Ea scutură din cap şi atinse uşor fotografia lui Phoebe.

— Zici că e de vârsta mea?

— Pe-aproape, bănuiesc. E născută pe 6 martie 1964.

— Eu sunt născută în februarie 1966. Mâinile îi tremurară puţin când puse jos fotografiile. Mama plănuia să dea o petrecere pentru mine: la aniversarea celor şaisprezece ani. Ei îi plac toate chestiile luxoase şi siropoase.

David o privi cum înghite în sec, cum îşi dă părul pe după ureche din nou, cum se uită pe fereastra întunecată. Voia să o consoleze cumva, aşa cum vrusese să îi consoleze şi pe ceilalţi de multe ori – pe June, pe mama lui, pe Norah – însă nici acum, ca de altfel nici atunci, nu putea. Nemişcare şi mişcare: era ceva aici, ceva ce simţea nevoia să ştie, dar gândurile continuau să îi fie împrăştiate. Se simţea prins, fixat în

timp precum oricare dintre fotografiile lui, şi momentul care îl ţinea pe loc era profund şi dureros. Plânsese o singură dată după June, stând cu maică-sa pe coasta dealului în vântul tăios al serii, ţinând într-o mână Biblia în vreme ce recita rugăciunea Domnului pentru cea care abia se întorsese în pământ. Plângea împreună cu maică-sa, care din acea zi urâse vântul, iar după aceea îşi ascunseseră jalea şi îşi continuaseră viaţa. Aşa era în firea lucrurilor, şi ei nu puneau asta la îndoială.

— Phoebe este fiica mea, spuse el, mirat să se audă vorbind, şi totuşi simţindu-se obligat fără motiv să îşi spună povestea, secretul acesta pe care îl păstrase de mulţi ani. Dar nu am mai văzut-o din ziua în care s-a născut. Ezită, apoi îşi impuse să vorbească. Am dat-o. Suferă de Sindromul Down, adică e retardată. Aşa că am trimis-o la un cămin. Nu am mai spus asta nimănui, niciodată.

Privirea lui Rosemary era acuzatoare, şocată.

— Cred că ai făcut rău, zise ea.

— Da, spuse el. Şi eu.

Urmă o tăcere lungă. Oriunde îşi arunca privirea, David îşi amintea de familia lui: căldura respiraţiei lui June pe obrazul lui, mama lui care cânta când împăturea lenjeria pe masă, povestirile tatălui său care răsunau între pereţi. Nu mai erau, nu mai era niciunul, la fel ca fiica lui. Lupta cu suferinţa dintr-un obicei vechi, însă lacrimile îi alunecau pe obraji; nu le putea opri. Plângea pentru June, plângea pentru momentul acela de la clinică, atunci când i-o dăduse pe Phoebe lui Caroline Gill şi o privise cum dispare. Rosemary stătea la masă, gravă şi nemişcată. Li se întâlniră o dată ochii şi el îi susţinu privirea, un moment straniu de intim. Îşi aminti de Caroline, cum îl urmărea din uşă pe când dormea, cu faţa înduioşată de dragoste pentru el. Ar fi putut să coboare cu ea pe treptele muzeului şi să se întoarcă în viaţa ei, dar pierduse şi momentul acela.

— Îmi pare rău, zise el, încercând să se adune. Nu am mai fost aici de mult timp.

Ea nu răspunse şi el se întrebă dacă nu cumva îl considera nebun. Respiră adânc.

— Când trebuie să naşti? întrebă el.

Ochii ei întunecaţi se făcură mari de uimire.

— Sunt cam în cinci luni.

— L-ai părăsit, nu? zise încet David. Pe prietenul tău. Probabil că nu voia copilul.

Ea întoarse capul, dar nu înainte ca el să vadă cum i se umpleau ochii de lacrimi.

— Îmi pare rău, spuse imediat. Nu vreau să mă bag unde nu-mi fierbe oala.

Ea clătină încet din cap.

— Nu-i nimic. Nu e mare lucru.

— Unde e? întrebă el, pe aceeaşi voce joasă. De unde eşti?

— Pennsylvania, zise ea după o pauză lungă.

Trase adânc aer în piept, şi David înţelese că povestea şi durerea lui o făcuseră să şi-o dezvăluie pe-a ei.

— Lângă Harrisburg. Am avut o mătuşă aici în oraş, continuă ea. Sora maică-mii, Sue Wallis. Tocmai a murit. Dar când eram mică, veneam aici, în acest loc. Obişnuiam să hoinărim pe dealurile acestea. Casa asta era tot timpul goală. Veneam aici şi ne jucam când eram copii. Au fost timpuri foarte fericite. A fost locul cel mai bun la care m-am putut gândi.

El dădu din cap aprobator, amintindu-şi de liniştea fremătătoare din pădure. Sue Wallis. Îi veni în minte imaginea unei femei care urca dealul, ducând într-un ştergar o plăcintă cu piersici.

— Dezleagă-mă, spuse el, încă vorbind încet, cu calm.

Ea râse amar, ştergându-se la ochi.

— De ce? întrebă ea. De ce aş face asta, când suntem singuri aici şi zona e pustie? Nu sunt chiar tâmpită, ştii?

Se ridică şi luă foarfecă şi un teanc mic de hârtie de pe raftul de deasupra maşinii de gătit. În timp ce decupa, săreau fragmente albe. Vântul fremăta, iar flăcările lumânărilor pâlpâiau, stârnite de curenţii de aer. Expresia feţei ei era fermă, hotărâtă, concentrată, neclintită, ca a lui Paul când cânta, împotrivindu-se lumii lui David şi căutând un alt loc. Foarfecă lucea şi un muşchi din bărbie îi tresărea. Nu îi trecuse prin minte că ea i-ar putea face rău.

— Chestiile din hârtie pe care le faci tu… spuse el, sunt frumoase.

— Bunica Rose m-a învăţat. Se numesc scherenschnitte. Ea a crescut în Elveţia, unde presupun că fac aşa ceva în mod obişnuit.

— Probabil că e îngrijorată în privinţa ta.

— E moartă. A murit anul trecut. Făcu o pauză, concentrându-se asupra tăiatului. Îmi place să fac din astea. Mă ajută să îmi amintesc de ea.

David dădu din cap.

— Porneşti de la o idee? întrebă el.

— Totul e în hârtie, spuse ea. Nu le inventez, ci le găsesc.

— Le găseşti. Da. Dădu din cap. Înţeleg asta. Când fac poze, aşa mi se întâmplă şi mie. Ele sunt deja acolo şi eu doar le descopăr.

— Exact, spuse Rosemary, întorcând hârtia. Întocmai.

— Ce ai de gând cu mine? întrebă el.

Ea nu spuse nimic şi continuă să taie.

— Trebuie să fac pipi, zise el.

Sperase să o şocheze ca să înceapă să vorbească, dar era şi dureros de adevărat. Ea îl studie un moment. Apoi lăsă jos foarfeca, hârtia şi dispăru fără vreun comentariu. O auzi cum se mişca afară, pe întuneric. Se întoarse cu un borcan gol de unt de arahide.

— Rosemary, începu el, te rog. Dezleagă-mă.

Ea puse borcanul jos şi îşi luă din nou foarfecă.

— Cum ai putut să o abandonezi? îl întrebă ea.

Lumina se reflectă în lama foarfecii. Lui David îi reveni în minte scânteierea bisturiului în timp ce făcea epiziotomia, cum se dedublase ca să observe scena de sus, cum evenimentele din acea noapte îi puseseră viaţa în mişcare, un lucru conducând la altul, uşi deschizându-se acolo unde mai înainte nu fusese niciuna şi altele închizându-se brusc, până când ajunsese la clipa prezentă, cu o străină care căuta modelul complicat ascuns în hârtie şi aştepta ca el să răspundă, iar el nu putea să facă nimic şi nu avea unde să se ducă.

— Asta te îngrijorează? întrebă el. Că o să îţi dai şi tu copilul?

— Niciodată. Eu nu voi face asta niciodată, spuse încrâncenată, cu o expresie hotărâtă pe faţă.

Deci cineva îi făcuse ei asta, într-un fel sau altul; o dăduseră la o parte ca pe resturile pe care le arunci în chiuvetă sau în piscină. Lăsând-o de şaisprezece ani, însărcinată şi singură, aşezată la masa aceasta.

— Mi-am dat seama că am greşit, zise David. Dar era prea târziu.

— Niciodată nu e prea târziu.

— Ai şaisprezece ani, spuse el. Câteodată, crede-mă că este prea târziu.

Expresia îi deveni mai încordată pentru o clipă şi nu răspunse, ci tăie în continuare, iar David începu iarăşi să vorbească, încercând să povestească pentru prima dată despre zăpadă, despre şoc şi despre bisturiul care sclipea în lumina crudă. Cum ieşise din el şi se văzuse mişcându-se prin lume. Cum se trezise în fiecare dimineaţă, timp de optsprezece ani, gândindu-se că poate în acea zi va îndrepta lucrurile. Însă Phoebe nu era acolo şi el nu putuse să o găsească, deci cum ar fi putut să îi povestească lui Norah? Secretul reuşise să se strecoare în căsnicia lor precum viţa-de-vie nevăzută, încolăcită; ea bea prea mult, după care începuse să aibă aventuri, cum fusese acel nenorocit din vacanţa în Aruba şi alţii; el încercase să nu observe, încercase să o ierte, deoarece ştia că, în adevăratul sens al cuvântului, vina era a lui. El făcuse fotografie după fotografie, ca şi cum ar fi putut să oprească timpul sau să îşi facă o imagine îndeajuns de puternică, încât să umbrească clipa în care se întorsese şi o dăduse pe fiica sa lui Caroline Gill.

Vocea lui creştea şi descreştea în intensitate. Odată ce începuse, nu se mai putea opri, aşa cum nu putea opri ploaia – pârâul care curgea de pe munte sau peştii – persistentă sau evazivă ca memoria, strălucind sub gheaţa de sub oglinda apei. „Corpuri în mişcare”, îi veni în minte vechea sintagmă de fizică de liceu. Îşi dăduse fiica lui Caroline Gill şi acea faptă îl adusese aici, mulţi ani mai târziu, la această fată care avea propria ei poveste în desfăşurare, această fată care fusese de acord cu un scurt moment de eliberare pe bancheta unei maşini sau într-o cameră dintr-o casă

liniştită, această fată care mai târziu îşi asumase responsabilitatea, modificându-şi hainele, fără să ştie exact în ce fel momentul respectiv avea să îi modeleze viaţa.

Ea tăia şi asculta. Liniştea îl făcea să se simtă liber. Cuvintele lui erau ca un râu, ca o furtună, cuvintele se repezeau prin vechea casă cu o forţă şi o viaţă pe care nu le putea opri. La un moment dat începu din nou să plângă şi nu îşi putu opri nici lacrimile. Rosemary nu făcu niciun fel de comentariu. El vorbi până când cuvintele încetiniră, începură să se retragă şi în cele din urmă încetară.

Liniştea se revărsa în jurul lor.

Ea nu scoase niciun cuvânt. Foarfeca arunca sclipiri; hârtia tăiată pe jumătate alunecă de pe masă pe podea în timp ce ea se ridică în picioare. El închise ochii, stăpânit de o teamă crescândă, pentru că văzuse furie în privirea ei, pentru că totul se întâmplase din vina lui.

Se auziră paşii ei şi apoi metalul, rece şi sclipitor ca gheaţa, îi alunecă pe piele.

Tensiunea din încheieturi cedă. Deschise ochii şi o văzu dându-se înapoi, cu ochii strălucitori şi şovăitori, fixaţi într-ai lui, cu foarfeca aruncând sclipiri în jur.

— În regulă, zise ea. Eşti liber.

III

— Paul, strigă ea.

Tocurile schiţau un staccato ascuţit pe treptele lustruite, după care apăru în uşă, suplă şi elegantă într-un costum bleumarin cu fustă strâmtă şi umeri înalţi. Cu toate că avea ochii abia întredeschişi, Paul văzu ce vedea şi ea: haine împrăştiate pe jos, o cascadă de albume şi partituri muzicale, vechea lui chitară proptită într-un colţ. Ea clătină din cap şi oftă.

— Trezeşte-te, Paul, zise ea. Acum.

— Mi-e rău, mormăi el, trăgându-şi pătura peste cap şi îngroşându-şi vocea.

Prin ţesătura uşoară a păturii de vară putea să o vadă încă, cu mâinile în şolduri. Lumina zorilor i se prinsese în păr, după ce ieri fusese îngheţată, cu sclipiri roşii şi aurii. O auzise vorbind la telefon cu Bree, descriind cum îşi împacheta şuviţe de păr în folie şi le lăsa să se coloreze.

În timp ce vorbea făcea sote din carne macră şi avea vocea calmă şi ochii roşii după ce plânsese mai devreme. Tatăl lui dispăruse, şi de trei zile nu mai ştia nimeni dacă era viu sau mort. După care, cu o seară înainte apăruse, intrând în casă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, iar vocile lor nervoase se auziseră la etaj ore întregi.

— Uite, zise ea acum, aruncând o privire către ceas. Ştiu că nu eşti bolnav mai mult decât sunt eu. Mi-ar plăcea şi mie să dorm toată ziua. Dumnezeu ştie că mi-ar plăcea. Dar nu pot, şi nu poţi nici tu. Aşa că scoală-te din patul ăla şi îmbracă-te. Te duc cu maşina la şcoală.

— Mă ustură gâtul îngrozitor, insistă el, hârâindu-şi vocea cât putea de mult.

Ea ezită, închise ochii şi oftă din nou, iar lui îi fu clar că triumfase.

— Dacă rămâi acasă, măcar stai în casă, îl avertiză. Să nu mai umbli cu cvartetul ăla al tău. Şi – ascultă-mă bine – trebuie să cureţi cocina asta. Vorbesc serios, Paul. Am ajuns la limita răbdării.

— În regulă, spuse el răguşit. Îhî. Aşa o să fac.

Ea mai rămase o clipă, fără să vorbească.

— E greu, zise ea într-un sfârşit. E greu şi pentru mine. Aş sta şi eu cu tine, Paul, dar i-am promis lui Bree că o duc la doctor.

El se ridică pe coate atunci, alertat de tonul ei sumbru.

— Se simte bine?

Maică-sa dădu din cap, dar se uita pe geam şi nu voia să îi întâlnească privirea.

— Cred că da. Dar face nişte analize şi este puţin îngrijorată. Ceea ce e normal. I-am promis săptămâna trecută ca o să merg cu ea. Înainte de toată povestea asta cu tatăl tău.

— E în ordine, spuse Paul, amintindu-şi să îşi îngroaşe vocea. Ar trebui să te duci cu ea. O să fie bine.

Vorbea afişând siguranţă, însă o parte din el spera că ea nu o va observa şi că va rămâne acasă.

— Nu ar trebui să dureze mult. Vin direct acasă după aia.

— Unde e tata?

Ea clătină din cap.

— Habar n-am. Nu-i aici. Dar nu e nimic nou în asta.

Paul nu răspunse, doar se întinse şi închise ochii. „Nu e, se gândi el. Nu e nimic nou."

Mama sa îi puse uşor mâna pe obraz, dar el nu se mişcă, după care ea dispăru, lăsându-i răcoare pe faţă, în locul unde se sprijinise mâna ei. La parter se auziră uşi trântite; vocea lui Bree răsună în hol. În ultimii ani, mama lui şi Bree deveniseră foarte apropiate, aşa de apropiate că începuseră să semene, Bree avea şi ea părul făcut şuviţe şi umbla cu servieta legănându-i-se de încheietură. Era încă o persoană minunată şi riguroasă, era încă aceea care putea să îşi asume un risc, cea care îl îndemnase să îşi urmeze inima şi să se înscrie la Juilliard, aşa cum îşi dorise. Toată lumea o plăcea pe Bree pentru simţul ei de aventură, pentru exuberanţă. Adusese mulţi clienţi. Ea şi mama lui se completau foarte bine, o auzise spunând. Şi Paul vedea asta. Bree şi maică-sa se mişcau prin viaţă precum punctul şi contrapunctul, fiind imposibil ca unul să existe fără celălalt, întotdeauna unul în direcţie opusă celuilalt. Se auziră vocile amestecându-se, după care

râsul trist al maică-sii şi trântitul uşii. El se ridică, întinzându-se. Era liber.

În casă era linişte, doar boilerul pentru apă caldă ticăia. Paul se duse jos şi stătu în lumina rece a frigiderului, mâncând macaroane cu brânză Corningware cu degetele şi studiind rafturile. Nu mancă mult. În frigider mai găsi şase cutii de prăjiturele Girl Scout, cu mentă. Mancă un pumn de prăjiturele, udând gogoloaiele de ciocolată rece cu lapte băut direct din bidonul de plastic. Mai luă un pumn şi se întoarse cu bidonul în mână, luând-o prin camera de zi – unde păturile tatălui său erau aranjate frumos pe canapea – spre birou.

Fata era încă aici, dormea. Mai vârî în gură o prăjiturică, lăsând menta şi ciocolata să se topească încet, şi o examină atent. Cu o seară înainte, glasurile familiare şi furioase ale părinţilor ajungeau până în camera lui şi, deşi se certau, nodul pe care îl simţea în gât la gândul că tatăl lui zăcea mort pe undeva – că plecase pentru totdeauna – dispăruse imediat. Paul se dăduse jos din pat şi coborâse scările, însă, ajungând, se oprise, cuprinzând scena cu privirea: taică-său într-o cămaşă albă care nu mai fusese spălată de zile întregi, cu pantalonii pătaţi de noroi peste tot, şchiopătând, şleampăt, cu barba crescută şi părul nepieptănat; mama lui în halatul ei de satin de culoarea piersicii şi în papuci, încovoiată, cu umerii lăsaţi şi ochii mijiţi, şi această fată, această străină care stătea în uşă, într-o haină neagră care îi era prea mare, apucând marginile mânecilor cu vârfurile degetelor. Glasurile părinţilor se împleteau, cu un ton ridicat. Fata îşi ridicase privirea, ocolind mânia care se zvârcolea între ei. Ochii ei îi întâlniseră pe-ai lui. El o privise stăruitor, uitându-se la ea de sus până jos, văzându-i paloarea şi privirea nesigură, urechile atât de delicat sculptate. Ochii îi avea limpezi şi căprui, foarte obosiţi. Vrusese să coboare treptele şi să îi cuprindă faţa în mâinile lui.

— Trei zile, îi reproşa maică-sa, după care vii acasă – Doamne, uită-te la tine, David – în halul ăsta şi cu fata asta. E însărcinată, spui? Şi ar trebui să o primesc aici, fără nicio întrebare?

Fata tresări atunci şi îşi feri privirea, iar ochii lui Paul căzură pe burta ei – destul de plată la adăpostul hainei, însă ea îşi ţinea acolo o mână protectoare – şi văzu uşoara bombare de sub pulover. Stătu nemişcat. Cearta era în toi; părea că va ţine mult timp. În final, mama lui, tăcută şi cu buzele strânse, scosese cearşafuri, pături, perne din dulapul cu lenjerie şi i le aruncase din capătul scării tatălui său, care o luase foarte formal de braţ pe fată şi o conducea către birou.

Acum dormea pe canapeaua extensibilă, cu capul întors într-o parte şi o mână sprijinită de faţă. O privi atent, văzând cum i se mişcau pleoapele, cum i se ridică şi i se coboară pieptul. Stătea întinsă pe spate, iar burta i se înălţa precum un val micuţ. I se făcu pielea de găină. Făcuse sex cu Lauren Lobeglio de şase ori începând din martie. Ea asistase la repetiţiile cvartetului săptămâni întregi, uitându-se la el fără să vorbească: o tipă drăguţă, palidă şi ciudată. Într-o după-amiază rămăsese după ce plecaseră toţi membrii formaţiei, şi erau numai ei doi în liniştea din garaj; lumina se mişca printre frunzele de afară alcătuind modele din umbrele intermitente pe podeaua de beton. Era ciudată, însă sexy, cu părul ei lung şi des şi ochii negri. El se aşezase în vechiul scaun de grădină, potrivind coardele pe chitară şi întrebându-se dacă ar fi trebuit să se ducă unde stătea ea, lângă peretele cu unelte, să o sărute.

Dar Lauren fu cea care traversă camera. Stătu în faţa lui preţ de o bătaie de inimă, apoi i se strecură în poală, cu fusta ridicată, dezvăluindu-şi picioarele albe şi suple. Aşa se spunea: că Lauren Lobeglio o făcea dacă îi plăcea de tine. Nu crezuse niciodată că era adevărat, dar uite că era, îşi băgă mâinile pe sub tricoul ei, avea pielea atât de caldă şi sânii atât de catifelaţi sub palmele lui.

Nu era bine ce făcea. Ştia, dar era ca atunci când cazi: odată ce începea, nu puteai să te opreşti până când nu te oprea ceva. Se învârtea pe acolo ca şi înainte, numai că acum aerul era încărcat, şi când erau singuri el traversa încăperea şi o săruta, furişându-şi mâinile pe pielea fină, ca de satin, a spatelui ei.

Fata din pat oftă, şi buzele i se mişcară. „E interzis să faci sex cu ea”, îl avertizau prietenii în legătură cu Lauren. În special Duke Madison, care renunţase la şcoală ca să se căsătorească cu prietena lui cu un an în urmă, iar acum abia dacă mai cânta la pian şi avea o privire vlăguită şi piezişă când venea pe acolo. „Las-o însărcinată şi eşti mai mult decât pierdut.”

Paul o studie pe fata asta, îi studie paloarea şi părul lung şi negru, pistruii răzleţi. Cine era? Tatăl lui, fire metodică, previzibil ca ticăitul ceasului, dispăruse pur şi simplu. A doua zi, mama sa anunţase poliţia, care rămăsese neutră şi glumeaţă până când servieta bărbatului fusese găsită în vestiarul din muzeul din Pittsburgh, iar valiza şi aparatul foto – la hotel. Apoi deveniseră serioşi. Fusese văzut la recepţie, discutând în contradictoriu cu o femeie brunetă. Se dovedise că era critic de artă; recenzia ei despre eveniment apăruse în ziarele din Pittsburgh, şi nu era favorabilă.

Nu era nimic personal, declarase ea poliţiei.

Apoi, cu o seară în urmă, se auzise o cheie în uşă şi tatăl intrase în casă cu fata aceasta, însărcinată, pe care pretindea că abia o cunoscuse, a cărei prezenţă nu o putea explica.

— Are nevoie de ajutor, spusese el, concis.

— Există o grămadă de moduri de a ajuta pe cineva, subliniase mama sa, referindu-se la fată ca şi cum ea nu ar fi stat în hol, lângă ei, în haina ei prea mare. Ai bani. Du-o într-un loc pentru mame singure. Nu poţi să dispari zile în şir fără un cuvânt şi să apari cu o străină însărcinată. Dumnezeule, David, chiar nu îţi dai seama? Am chemat poliţia! Am crezut că eşti mort.

— Poate chiar eram, zise el, ciudăţenia răspunsului lui potolind protestele mamei şi făcându-l pe Paul să încremenească în loc, pe scări.

Acum dormea, uitase de toate şi copilaşul creştea în ea ca într-o mare întunecoasă. Paul întinse mâna şi o atinse încet pe păr, după care îşi lăsă mâna să cadă. Simţi nevoia bruscă de a se cuibări în pat lângă ea, de a o ţine în braţe. Nu era ca atunci când era cu Lauren, nu avea legătură cu sexul; voia numai să o simtă lângă el, să îi simtă pielea şi căldura. Voia să se trezească lângă

ea, să îşi treacă palma peste curba ascendentă a pântecului ei, să îi atingă faţa şi să o ţină de mână.

Ca să afle ce ştia despre tatăl lui.

Ea deschise ochii clipind şi se uită fix la el câteva momente, fără să îl vadă. Apoi sări din pat, dându-şi cu mâna prin păr. Purta un tricou de-al lui, vechi şi decolorat, albastru, cu un logo de la Kentucky Wildcats pe piept, pe care îl purtase cu câţiva ani în urmă, când alerga pe pistă. Avea braţe lungi şi suple şi îi zări subsuoara, nerasă şi gingaşă, şi curba lină, ascendentă a sânilor.

— La ce te uiţi?

Îşi legăna picioarele către podea.

El clătină din cap, incapabil să vorbească.

— Tu eşti Paul, spuse ea. Tatăl tău mi-a vorbit despre tine.

— Da? întrebă el, urându-şi nevoia din voce. Ce ţi-a povestit?

Ea ridică din umeri, dându-şi părul după ureche, şi se ridică.

— Să vedem. Eşti încăpăţânat. Nu îl suporţi. Eşti genial la chitară.

Paul simţi cum i se înfierbântă faţa. De obicei, credea că taică-său nici măcar nu îl vedea, sau vedea numai punctele în care nu se ridica la înălţimea aşteptărilor lui.

— Nu e adevărat că nu îl suport, zise el. Este invers.

Ea se aplecă să adune păturile, apoi rămase cu ele în braţe, uitându-se în jur.

— E frumos aici, spuse ea. Într-o zi o să am şi eu o casă ca asta.

Paul izbucni în râs, surprins.

— Eşti însărcinată, zise el.

Teama lui se materializase în încăpere, teama care i se cuibărea în suflet de fiecare dată când traversa garajul spre Lauren Lobeglio, tremurând, atras de puterea irezistibilă a dorinţei lui.

— Exact. Şi ce dacă? Sunt însărcinată. Nu moartă.

Vorbele erau sfidătoare, însă vocea îi părea speriată, la fel de speriată cum se simţea şi el câteodată, când se trezea în toiul nopţii visând-o pe Lauren, cu toată căldura şi mătasea din glas coborând în urechea lui,

ştiind că nu vor putea să se oprească niciodată, cu toate că se îndreptau către dezastru.

— E cam acelaşi lucru, zise el.

Ea se uită la el cu o privire tăioasă, cu ochii în lacrimi, de parcă primise o palmă peste faţă.

— Îmi pare rău, spuse el. Nu am vrut să spun asta.

Ea continua să plângă.

— Ce cauţi aici, oricum? întrebă el, supărat pe lacrimile ei, pe însăşi prezenţa ei. Vreau să zic, cine te crezi ca să te agăţi de tata şi să îţi faci apariţia aici?

— Nu mă cred nimeni, spuse ea, dar tonul lui o speriase şi îşi şterse lacrimile, deveni mai dură şi mai distantă. Şi nu am cerut eu să vin aici. A fost ideea tatălui tău.

— N-are niciun sens, spuse Paul. De ce ar face una ca asta?

Ea clătină din cap.

— De unde să ştiu? Locuiam în casa aceea veche unde a crescut el, şi mi-a zis că nu mai pot rămâne acolo. Şi e casa lui, corect? Ce puteam să zic? Dimineaţă am mers în oraş şi am cumpărat bilete de autobuz şi iată-ne. Cu autobuzul a fost oribil. A durat o veşnicie să facem toate legăturile alea îngrozitoare.

Îşi lăsă capul pe spate şi-şi strânse părul într-o coadă de cal, iar Paul o privi, gândindu-se ce urechi frumoase avea, întrebându-se dacă şi tatălui său i se păruse drăguţă.

— Ce casă veche? întrebă Paul, simţind ceva ascuţit şi fierbinte în piept.

— Aşa cum am zis. Casa în care a crescut. Locuiam acolo. Nu aveam unde altundeva să mă duc, adăugă ea, fixându-şi privirea în podea.

Paul simţi cum ceva îi umple sufletul, o emoţie pe care nu ar fi putut să o numească. Invidie poate, că fata asta, străina asta slabă şi palidă cu urechi frumoase fusese într-un loc important pentru tatăl lui, pe care el însuşi nu îl văzuse niciodată. „Într-o zi te voi duce acolo”, îi promisese David, dar anii trecuseră şi el nu mai adusese vorba de asta. Totuşi, Paul nu uitase cum tatăl lui se aşezase în mijlocul dezastrului din camera obscură, ridicând pozele una câte una, cu atâta grijă. „Mama mea, bunica ta, Paul. A avut o viaţă grea. Am

avut o soră, ştiai? O chema June. Cânta frumos, era bună la muzică, aşa ca tine."

Şi astăzi îşi mai amintea cum mirosea în acea dimineaţă tatăl lui, curat, deja îmbrăcat pentru spital şi totuşi se aşezase pe podeaua camerei obscure, vorbind ca şi cum ar fi avut tot timpul din lume. Spunea o poveste pe care Paul nu o auzise niciodată.

— Tata e doctor, zise Paul. Îi place să ajute oamenii.

Ea dădu din cap şi îl privi drept în faţă, cu o expresie de milă faţă de el – asta citi în ochii ei – iar flacăra slabă şi fierbinte îi ajunse până în vârful degetelor.

— Ce e? întrebă el.

Ea clătină din cap.

— Nimic. Ai dreptate. Aveam nevoie de ajutor. Asta-i tot.

O şuviţă de păr, şaten-închis cu reflexe roşcate, îi alunecă din coadă peste faţă, iar el îşi aminti cât era de moale când i-l atinsese în somn, moale şi cald, dar rezistă impulsului de a se întinde înspre ea ca să i-l dea după ureche.

— Tatăl meu avea o soră, zise Paul – amintindu-şi povestea şi vocea joasă şi fermă a tatălui lui – vrând să verifice dacă ea fusese într-adevăr acolo.

— Ştiu. June. Este înmormântată pe coasta dealului de deasupra casei. Am fost şi acolo.

Flacăra subţire se mări, făcându-l să respire încet şi superficial. Ce importanţă avea că ştia asta? Ce câştiga? Şi totuşi, nu putea să nu şi-o imagineze acolo, urcând un deal în urma tatălui lui, într-un loc pe care el nu îl văzuse niciodată.

— Şi ce dacă? întrebă el. Şi ce dacă ai fost acolo, şi ce dacă?

Ea păru pentru o clipă gata să vorbească, dar pe urmă se întoarse şi se îndreptă înspre bucătărie. Părul negru, lung, îi sălta pe spate. Avea umerii subţiri şi gingaşi şi mergea încet, cu graţie atentă, ca o dansatoare.

— Aşteaptă! strigă Paul în urma ei, dar când ea se opri, nu ştiu ce să-i spună.

— Aveam nevoie de un loc unde să stau, zise ea încet, uitându-se înapoi peste umăr. Asta e tot ce trebuie să ştii despre mine, Paul.

O privi intrând în bucătărie, auzi cum se deschide şi se închide uşa frigiderului. El se duse sus şi luă dosarul pe care îl ascunsese în sertarul de jos, plin cu pozele pe care le salvase în noaptea în care discutase cu tatăl său.

Luă fotografiile şi chitara şi ieşi pe verandă, fără cămaşa, în picioarele goale. Se aşeză în leagăn şi începu să cânte, cu ochii la fată, urmărind-o cum se plimba prin camere: prin bucătărie, în camera de zi, în sufragerie. Dar ea nu făcea nimic deosebit: mâncă nişte iaurt şi apoi stătu multă vreme în faţa rafturilor cu cărţi ale mamei lui, scoţând în cele din urmă un roman şi aşezându-se pe canapea.

Continuă să cânte. Muzica îl liniştea cel mai bine. Intră astfel într-un alt plan în care mâinile păreau că i se mişcă instinctiv. Următoarea notă venea automat, şi apoi alta şi alta. Ajunse la sfârşit şi se opri, cu ochii închişi, lăsând notele să se volatilizeze în aer.

Nu se va mai repeta vreodată. Nici această muzică, nici acest moment, niciodată.

— Uau!

Deschise ochii şi o văzu sprijinită de tocul uşii. Apoi ea ieşi pe verandă cu un pahar cu apă şi se aşeză.

— Uau, tatăl tău avea dreptate, spuse ea. Ai fost impresionant.

— Mulţumesc, spuse el, lăsând capul în jos ca să îşi ascundă plăcerea, ciupind o coardă. Muzica îl eliberase; nu mai era atât de nervos. Dar tu? Tu cânţi?

— Nu. Am luat lecţii de pian pe vremuri.

— Avem pian, zise el, făcând semn cu capul înspre uşă. Haide.

Ea zâmbi, deşi în ochi avea încă o privire gravă.

— Nu e nevoie. Mulţumesc. Nu am dispoziţia necesară. În plus, tu eşti foarte, foarte bun. Un profesionist. M-aş simţi prost să zdrăngănesc *Für Elise* sau mai ştiu eu ce.

Zâmbi şi el.

— *Für Elise.* O ştiu. Am putea face un duet.

— Un duet, repetă ea, dând din cap, încruntându-se puţin. Apoi îşi îndreptă privirea în sus. Eşti singur la părinţi? întrebă.

El se sperie.

— Da şi nu. Vreau să zic, am avut o soră. Geamănă. A murit.

Rosemary dădu din cap.

— Te gândeşti vreodată la ea?

— Sigur. Se simţi stânjenit şi se uită în altă parte. Nu *la* ea propriu-zis. Adică… nu am cunoscut-o niciodată. Mă gândesc însă cum ar fi putut ea să fie. Apoi roşi, şocat că îi dezvăluise atâtea fetei acesteia, acestei străine care dăduse buzna în viaţa lor, pe care nici măcar nu o plăcea. Bine, spuse el. Acum e rândul tău. Spune-mi ceva personal. Spune-mi ceva ce nu ştie tatăl meu.

Îi aruncă o privire scrutătoare.

— Nu îmi plac bananele, zise într-un sfârşit, iar el râse, după care râse şi ea. Nu, serios, nu îmi plac. Altceva? Când aveam cinci ani, am căzut de pe bicicletă şi mi-am rupt braţul.

— Şi eu, spuse Paul. Şi eu mi-am rupt braţul, când aveam şase ani. Am căzut din copac.

Şi îşi aminti cum taică-său îl ridicase, cum strălucise cerul, plin de soare şi frunze, în timp ce el era dus la maşină. Îi reveniră în minte mâinile tatălui lui, atât de precise şi de blânde când aşeza oasele, şi întoarcerea acasă, în lumina aurie strălucitoare a după-amiezii.

— Hei. Vreau să-ţi arăt ceva.

Lăsă chitara deoparte în leagăn şi luă pozele alb-negru, scorţoase.

— Aici este? întrebă, dându-i o poză. Locul unde l-ai cunoscut pe tata?

Ea luă fotografia şi o studie, după care dădu din cap.

— Da. Acum nu mai arată aşa. Se vede din fotografia asta – după perdelele drăguţe de la ferestre şi flori – că era cândva o casă frumuşică. Dar acum e nelocuită. Goală. Înăuntru suflă vântul pentru că ferestrele sunt sparte. Când eram copil, ne jucam acolo. Alergam în voie pe acele dealuri şi ne jucam de-a casa, cu verii mei. Spuneau că ar fi bântuită, dar mie mi-a plăcut dintotdeauna. Nu ştiu exact de ce. Era ca un loc secret al meu. Uneori stăteam acolo înăuntru, visând la ce urma să devin.

El dădu din cap, luă înapoi fotografia, studiind feţele, aşa cum făcuse de atâtea ori, ca şi cum i-ar fi

putut oferi toate răspunsurile referitoare la taică-său.

— Nu asta ai visat, spuse el în final, uitându-se la ea.

— Nu, zise ea încet. Asta, niciodată.

Niciunul din ei nu vorbi câteva minute. Lumina soarelui se ivea dintr-o parte printre copaci şi arunca umbre pe podeaua vopsită a verandei.

— Bine. E rândul tău din nou, zise ea după o clipă, întorcându-se către el.

— Rândul meu?

— Zi-mi ceva ce tatăl tău nu ştie.

— Mă duc la Juilliard, spuse el, cuvintele venindu-i şuvoi, la fel de minunate precum muzica din cameră. Nu mai spusese nimănui, în afară de maică-sa. Am fost primul pe lista de aşteptare şi am fost acceptat săptămâna trecută. Când el nu era aici.

— Uau. Ea zâmbi trist. Mă gândeam mai mult la ceva de genul care e leguma ta preferată. Dar e minunat, Paul. Întotdeauna am crezut că ar trebui să fie extraordinar la facultate.

— Urma să mergi şi tu? zise el, dându-şi seama dintr-odată ce pierduse.

— O să merg. O să merg, fără îndoială.

— Probabil că va trebui să îmi plătesc singur studiile, prezentă Paul problema, recunoscând hotărârea ei de nezdruncinat, felul în care domina teama. Tata are o idee fixă ca eu să am un plan profesional sigur. Urăşte ideea de muzică.

— Nu ştii asta, zise ea, aruncându-i o privire tăioasă. Nu ştii întreaga poveste despre tatăl tău, deloc.

Paul nu ştiu cum să răspundă la aşa ceva şi stătură în tăcere câteva minute. Între ei şi stradă era un spalier pe care se încolăceau braţe de clematis şi se căţărau flori violete şi albe, aşa că, atunci când două maşini opriră pe alee, una după alta, mama şi tatăl lui acasă la mijlocul zilei în mod atât de ciudat, Paul îi văzu în tonuri de culoare, ca un crom de culoare deschisă. Schimbă priviri cu Rosemary. Portierele se trântiră, închizându-se, ecoul auzindu-se până la casa vecină. Se auziră apoi paşi şi vocile joase, hotărâte ale părinţilor, când una, când cealaltă, dincolo de marginea verandei. Rosemary deschise gura, ca şi cum ar fi vrut să strige,

însă Paul ridică o mână, clătinând din cap, şi stătură împreună în linişte, ascultând.

— Astăzi, spuse maică-sa. Săptămâna asta. Dacă ai ştii, David, câtă durere ne-ai provocat.

— Îmi pare rău. Ai dreptate. Ar fi trebuit să sun. Am vrut s-o fac.

— Asta ar trebui să fie de ajuns? Poate că o să dispar şi eu, zise ea. Pur şi simplu. Poate că o să plec şi să mă întorc cu un tânăr arătos, fără să am vreo explicaţie. Ce ai zice tu de asta?

Se lăsă liniştea, iar Paul îşi aminti de grămada de haine colorate de care ea se dezbrăcase şi le lăsase pe plajă. Se gândi la multele seri în care maică-sa nu ajunsese acasă înainte de miezul nopţii. „Afacerile", oftase ea, scoţându-şi pantofii în hol şi ducându-se direct la culcare. Se uită la Rosemary, care îşi studia mâinile, şi rămase nemişcat, privind-o, ascultând, aşteptând să vadă ce se va întâmpla în continuare.

— E doar un copil, spuse taică-său în sfârşit. Are şaisprezece ani şi e gravidă şi locuia într-o casă abandonată, singură. Nu puteam să o las acolo.

Norah oftă. Paul şi-o închipui trecându-şi o mână prin păr.

— E criza vârstei a doua? întrebă încet. Despre asta e vorba?

— Criza vârstei a doua? Vocea tatălui său era calmă, precaută, ca şi cum ar fi examinat dovezile cu mare grijă. S-ar putea. Ştiu că am atins un prag, Norah. În Pittsburgh. Eram atât de încrâncenat când eram tânăr. Nu îmi permiteam luxul de a fi altfel. M-am întors ca să încerc să îmi dau seama de câteva lucruri. Şi acolo am găsit-o pe Rosemary, în vechea mea casă. Nu mi s-a părut o coincidenţă. Nu ştiu, nu pot să explic aşa ceva fără să pară că sunt nebun. Dar, te rog, crede-mă. Nu sunt îndrăgostit de ea. Nu e asta. Nu va fi niciodată.

Paul se uită la Rosemary. Ţinea capul plecat ca să nu i se observe expresia, însă obrajii i se coloraseră în roz. Ea îşi rodea o unghie şi nu voia să îi întâlnească privirea.

— Nu ştiu ce să cred, spuse încet mama lui. Dintre toate săptămânile, tocmai săptămâna asta te-a apucat, David! Ştii de unde vin? Am fost cu Bree la oncolog. I

s-a făcut săptămâna trecută o biopsie la sânul stâng. Este o tumoare foarte mică, prognosticul este bun, dar e malign.

— Nu am ştiut, Norah. Îmi pare rău.

— Nu, nu mă atinge, David.

— Cine e chirurgul ei?

— Ed Jones.

— Ed e bun.

— Ar fi bine să fie. David, criza ta e ultimul lucru de care am nevoie.

Paul simţi cum lumea îşi încetinea un pic ritmul. Se gândi la Bree, cu râsul ei cristalin, care stătea şi îl asculta cum cânta o oră încheiată, cu muzica ce se mişca între ei, astfel încât nu aveau nevoie să vorbească. Ea închidea ochii şi se întindea în leagăn, ascultând. Nu îşi putea imagina lumea fără ea.

— Ce vrei? întrebă taică-său. Ce vrei de la mine, Norah? Rămân, dacă vrei, dacă nu, mă mut. Dar nu pot să o dau afară pe Rosemary. Nu are unde să se ducă.

Urmă liniştea şi el aşteptă, abia îndrăznind să respire, vrând să ştie ce va spune mama sa şi dorind ca ea să nu răspundă niciodată.

— Dar eu? întrebă, speriindu-se şi el. Ce se întâmplă cu ce vreau *eu?*

— Paul?

Se auzi vocea lui Norah.

— Sunt aici, spuse el, luându-şi chitara. Pe verandă. Sunt cu Rosemary.

— O, Doamne, spuse tatăl lui.

În câteva secunde veni lângă scări.

De seara trecută îşi făcuse duş, se bărbierise şi îmbrăcase un costum curat. Era slab şi părea obosit. La fel şi mama lui, care venise să stea lângă el.

Paul se ridică şi îl înfruntă.

— Mă duc la Juilliard, tată. M-au sunat săptămâna trecută: am intrat. Şi mă duc.

Aşteptă apoi ca taică-său să înceapă ca de obicei: cum o carieră muzicală nu era profitabilă, nici măcar una în domeniul muzicii clasice. Cum Paul avea atâtea opţiuni deschise; putea să cânte mereu şi să îşi găsească mereu bucuria în muzică, chiar dacă îşi câştiga traiul din altceva. Se aştepta ca tatăl lui să fie

ferm şi raţional şi fix pe poziţie, iar el avea să dea curs mâniei lui. Era tensionat, pregătit, dar spre surpriza lui, taică-său nu făcu altceva decât să dea din cap.

— Bravo ţie, zise taică-său, apoi faţa i se schimbă de plăcere, pentru o clipă, cuta de îngrijorare de pe frunte relaxându-se. Când vorbi, vocea îi era liniştită şi sigură: Paul, dacă asta îţi doreşti, atunci du-te. Du-te, munceşte cu seriozitate şi fii fericit.

Paul stătea în picioare, tulburat, pe verandă. În toţi aceşti ani, de fiecare dată când el şi tatăl lui discutau, simţea că se loveşte de un zid. Iar acum, acesta dispăruse misterios, dar el încă mai continua să alerge în gol, ameţit şi nehotărât.

— Paul? întrebă tatăl său. Sunt mândru de tine, fiule.

Toată lumea se uita la el acum, iar el avea lacrimi în ochi. Nu ştia ce să spună, aşa că plecă, mai întâi doar ca ei să nu îl mai vadă, să nu se facă de râs, iar apoi o luă la fugă, cu chitara în mână.

— Paul! îl strigă Norah, şi când se întoarse, dându-se înapoi câţiva paşi, văzu cât era de palidă, cu braţele încrucişate peste piept, agitată, cu părul ei cu şuviţe zburlit de vânt.

Se gândi la Bree, la ce spusese mama lui, la cât de mult ajunseseră să semene mama şi mătuşa, şi începu să se teamă. Şi-l aminti pe tatăl său în hol, cu hainele murdare, cu fire de păr negru care începuseră să capete forma unei bărbi, cu părul în neorânduială. Şi acum, în dimineaţa asta, curat şi calm, dar încă neschimbat. Taică-său – impecabil, riguros, sigur de sine – devenise alt om. În spatele lui, pe jumătate acoperită de clematis, Rosemary stătea şi asculta, cu braţele încrucişate, iar părul, lăsat liber, îi cădea acum pe umeri, iar el şi-o imagină în casa aceea din deal, vorbind cu tatăl lui, călătorind cu autobuzul împreună cu el atâtea ore, fiind întru câtva parte a schimbării tatălui său, şi iarăşi se temu de ceea ce li se întâmpla tuturor.

Aşa că fugi.

Era o zi însorită, deja se încălzise. Domnul Ferry şi doamna Pool făceau semne cu mâna de pe verandele lor. Paul ridică chitara în semn de salut şi continuă să alerge. Era la distanţă de trei străzi, de cinci, apoi de

zece. Peste drum, în faţa unui bungalow scund, stătea cu motorul pornit o maşină în care nu se afla nimeni. Probabil proprietarul uitase ceva şi se întorsese înăuntru. Paul se opri. Era un Gremlin maroniu, cea mai urâtă maşină din lume, ruginită pe la margini. Traversă strada, deschise portiera pe partea şoferului şi se strecură înăuntru. Nu strigă nimeni; nu ieşi nimeni în fugă din casă. Închise uşa smucind-o şi îşi potrivi scaunul, făcându-şi loc ca să îşi aşeze picioarele. Aşeză chitara pe scaunul de lângă el. Maşina era automată şi peste tot erau împrăştiate ambalaje de bomboane şi pachete goale de ţigări. Proprietarul era un ratat, se gândi, poate vreuna dintre acele cucoane care se fardau strident şi lucrau ca secretare în cine ştie ce loc artificial şi lipsit de viaţă, cum sunt curăţătoriile chimice, poate, sau vreo bancă. Băgă în marşarier şi dădu înapoi.

Încă nu se auzea nimic: niciun strigăt, nicio sirenă. Plecă la drum.

Nu condusese prea mult, dar se părea că era foarte asemănător cu sexul: dacă te prefăceai că ştii ce se întâmplă, atunci îţi dădeai seama foarte curând că într-adevăr ştiai, după care devenea a doua natură. Lângă liceu, Ned Stone şi Randy Delaney stăteau pe la colţuri, aruncând mucurile de ţigară în iarbă înainte de a intra, şi el o căuta pe Lauren Lobeglio, care uneori stătea acolo cu ei şi a cărei răsuflare era adeseori neplăcută şi mirosea a fum când o săruta.

Chitara alunecă pe scaun. Trase pe dreapta şi o strânse cu centura de siguranţă. „Ce porcărie, Gremlinul ăsta!” Ajunsese în oraş, iar ziua era caldă şi senină. Se gândi la ochii lui Rosemary, plini de lacrimi. Nu intenţionase să o rănească, dar se întâmplase. Se întâmplase ceva şi adusese o schimbare. Ea făcea parte din schimbarea aceasta, iar el nu, deşi faţa tatălui său vădise plăcerea cu care primise vestea pe care el i-o dăduse, chiar dacă numai pentru câteva clipe.

Paul conduse în continuare. Nu mai voia să rămână în casa aceea, să mai fie martor la ce avea să se întâmple. Ajunse la graniţa statului, unde drumul se bifurca, şi o luă înspre vest, către Louisville. California îl atrăgea: acolo găseai muzică şi plajă nesfârşită.

Lauren Lobeglio se va agăţa de altcineva. Nu îl iubea şi nici el pe ea; era un fel de dependenţă pentru el, iar ce făceau ei avea o parte întunecată, ca o povară. California. În curând va fi pe plajă, cântând împreună cu o formaţie şi trăind ieftin o viaţă uşoară, toată vara. În toamnă, va găsi o modalitate să meargă la Juilliard. Poate că va face autostopul prin ţară. Lăsă în jos geamul cât de mult se putea, aerul primăverii pătrunzând înăuntru. Gremlinul abia dacă atingea 90 de kilometri la oră, chiar şi când apăsa la maximum pedala. Totuşi, simţea că zboară.

Mai fusese pe acest drum, în excursiile şcolare obişnuite la grădina zoologică din Louisville şi, mai înainte, în acele călătorii făcute în mare viteză în care îl lua mama sa când era mic, când stătea pe scaunul din spate uitându-se la frunze, crengi şi la cablurile telefonice care sclipeau deasupra lor. Ea cânta tare, în acelaşi timp cu radioul, cu o voce împleticită, şi îi promitea că vor opri ca să îi cumpere o îngheţată dacă era cuminte, iar el stătea liniştit. În toţi anii ăştia fusese bun, dar nu avusese nicio importanţă. Descoperise muzica şi cântase din toata inima în liniştea acelei case, în golul lăsat de moartea surorii lui în viaţa lor, însă nici asta nu contase. Încercase pe cât posibil să îşi determine părinţii să iasă din vieţile lor şi să audă frumuseţea, bucuria pe care o descoperise. Cântase atât de mult şi ajunsese atât de bun. Şi cu toate acestea, ei nu îl priviseră niciodată, nici măcar o singură dată, până când nu apăruse Rosemary la uşă şi schimbase totul. Sau poate că nu schimbase nimic. Poate că prezenţa ei aruncase doar o lumină nouă, revelatoare, asupra vieţii lor, modificându-i alcătuirea. Până la urmă, o fotografie poate să însemne o mie de lucruri diferite.

Puse mâna pe chitară şi se linişti, simţind lemnul cald. Apăsă pedala la maximum, urcând printre zidurile de calcar unde fusese tăiată autostrada în deal, după care coborî spre cotul râului Kentucky, accelerând. Podul scrâşnea sub cauciucurile automobilului. Paul conduse în continuare, încercând să facă orice altceva în afară de a se gândi.

IV

În spatele uşii de sticlă de la biroul lui Norah, toată lumea era în plină activitate. Neil Simms, directorul de personal de la IBM, ieşi pe uşa exterioară, o imagine fulgerătoare cu un costum negru şi pantofi lustruiţi. Bree, care se oprise la secretariat să ia faxurile, se întoarse ca să îl salute. Era îmbrăcată cu un costum galben de in şi pantofi galben-închis; o brăţară fină de aur îi alunecă în josul încheieturii când dădu mâna cu el. Slăbise şi oasele îi ieşiseră în relief sub îmbrăcămintea elegantă. Totuşi, avea un râs senin, care pătrunse prin geam, până în locul în care Norah stătea cu telefonul într-o mână şi în cealaltă cu dosarul lucios pe care îl pregătise timp de săptămâni întregi, pe a cărei copertă scria IBM cu litere negre, groase.

— Uite ce e, Sam, zise Norah. Ţi-am spus să nu mă suni şi am vorbit serios.

O undă adâncă şi rece de linişte îi atinse urechea. Şi-l închipui pe Sam acasă, lucrând lângă peretele cu ferestrele ce dădeau înspre lac. Era analist de investiţii, şi Norah îl cunoscuse în garajul parcării în urmă cu şase luni, în lumina difuză de lângă lift. Cheile îi alunecaseră şi el le prinsese în aer, repede şi cu mişcări fluide, cu mâini sclipitoare ca un peşte.

— Sunt ale tale? întrebase el, cu un zâmbet rapid, uşor – o glumă, din moment ce erau numai ei doi acolo.

Norah, copleşită de o emoţie familiară, ca o cădere întunecată şi fascinantă, dăduse din cap. Degetele lui îi atinseseră pielea; cheile reci îi căzuseră în palmă.

În noaptea aceea îi lăsase un mesaj pe robot. Inima lui Norah o luase la trap, agitată la auzul vocii lui. Totuşi, când se sfârşise înregistrarea, se obligase să stea jos şi să îşi recapituleze aventurile – scurte şi lungi, pasionale sau detaşate, amare sau prieteneşti – avute de-a lungul timpului.

Patru. Scrisese numărul, dâre întunecate de grafit tocit pe marginea ziarului de dimineaţă. La etaj, apa curgea în cadă. Paul era în camera de recreere, ciupind aceeaşi coardă a chitarei de nenumărate ori. David era afară, lucra în camera obscură – ca de obicei, distanţa

dintre ei era cât o prăpastie. Norah intrase în fiecare dintre aventurile ei, sperând într-un nou început, prinsă în tumultul întâlnirilor secrete, al noutăţii şi al surprizei. După Howard mai fuseseră două, trecătoare şi plăcute, urmate de o alta, mai lungă. Fiecare începuse în momente în care se temuse că liniştea din casa ei o va împinge la nebunie, când universul misterios al altei prezenţe, al oricărei prezenţe, îi apărea ca o mângâiere.

— Norah, te rog să mă asculţi, spunea Sam acum; un bărbat puternic, cam brutal în negocieri, un bărbat pe care nici măcar nu îl plăcea în mod deosebit.

La recepţie, Bree se întoarse să îi arunce o privire, întrebătoare, nerăbdătoare. Da, gesticula Norah prin geam, se grăbea. Urmăreau IBM-ul de aproape un an; bineînţeles că se grăbea.

— Voiam doar să te întreb de Paul, insistă Sam. Dacă mai ştii ceva de el. Pentru că te sprijin, înţelegi? Mă auzi, Norah? Sunt aici pentru tine, sută la sută, complet.

— Te aud, zise ea, supărată pe ea însăşi.

Nu voia ca Sam să vorbească despre fiul ei. Paul lipsea de douăzeci şi patru de ore; mai lipsea şi maşina unui vecin care stătea la trei străzi depărtare. Îl privise plecând după scena aceea tensionată de pe verandă, încercând să îşi amintească ce spusese, ce auzise din întâmplare, îndurerată de confuzia care se citea pe faţa lui. David făcuse ce trebuia, dându-i binecuvântarea lui Paul, însă, într-un fel, chiar şi asta, stranietatea gestului, înrăutăţise momentul. Se uitase la Paul cum fugea cu chitara în braţe, şi aproape că o luase la fugă după el. Dar o durea capul; şi se gândise că poate avea nevoie de ceva timp ca să rezolve problema de unul singur. În plus, desigur că nu avea să meargă prea departe – unde ar fi putut să se ducă, până la urmă?

— Norah? se auzi Sam. Norah, te simţi bine?

Ea închise ochii pentru o clipă. Lumina obişnuită a soarelui îi încălzea faţa. Ferestrele de la dormitorul lui Sam erau formate din diferite prisme şi, în acea dimineaţă strălucitoare, lumina şi culoarea dansau, vii, pe fiecare lucru din cameră. „E ca şi cum ai face dragoste într-o discotecă”, îi zisese ea odată, pe

jumătate plângându-se, pe jumătate încântată, în timp ce fâşii lungi de culoare se mişcau pe braţele lui, pe pielea ei albă. În ziua aceea, ca de altfel în toate zilele de când se cunoşteau, Norah intenţionase să rupă relaţia. Apoi Sam urmărise fâşia de lumină multicoloră cu degetul pe coapsa ei şi încet-încet ea îşi simţise propriile margini ascuţite înmuindu-se, devenind opace, senzaţiile contopindu-se într-o secvenţă misterioasă, de la indigoul cel mai întunecat la auriu, iar rezistenţa se transformase, în chip misterios, în dorinţă.

Însă plăcerea nu se prelungise niciodată după momentul întoarcerii acasă.

— Acum mă concentrez asupra lui Paul, spuse ea şi adăugă tăios: Uite, Sam, de fapt, m-am săturat. Am vorbit serios zilele trecute. Să nu mă mai suni niciodată.

— Eşti supărată.

— Da. Dar vorbesc serios. Nu mă mai suna. Niciodată.

Închise telefonul. Îi tremura mâna; îşi apăsă de birou palma desfăcută. Resimţea dispariţia lui Paul ca pe o pedeapsă: pentru mânia îndelungată a lui David, pentru mânia ei. Maşina pe care o furase fusese găsită abandonată pe o stradă lăturalnică din Louisville în ajun, însă nu era nici urmă de Paul. Aşa că ea şi David erau în aşteptare, mişcându-se neajutoraţi prin casa cufundată în tăcere. Fata din Virginia de Vest încă mai dormea pe canapeaua extensibilă din birou. David nu o atingea niciodată, abia dacă vorbea cu ea, cu excepţia cazurilor când o întreba dacă are nevoie de ceva. Şi totuşi Norah simţea că exista ceva între ei, o legătură emoţională, vie şi încărcată pozitiv, care o răvăşea la fel de mult, dacă nu chiar mai mult decât o legătură fizică.

Bree ciocăni în geam, apoi deschise uşa câţiva centimetri.

— E totul în regulă? Pentru că Neil de la IBM a venit.

— În regulă, zise Norah. Ce mai faci? Te simţi bine?

— Mă simt bine că sunt aici, spuse Bree senină, cu fermitate. Mai ales când se întâmplă atâtea.

Norah dădu din cap. Îi sunase pe prietenii lui Paul, şi David sunase la poliţie. Toată noaptea şi toată dimineaţa măsurase casa cu pasul, îmbrăcată în halat de baie, bând cafea şi închipuindu-şi toate nenorocirile posibile. Şansa de a veni la lucru, de a-şi concentra măcar o parte a minţii asupra altui lucru, i se păruse ca un fel de sanctuar.

— Vin imediat, zise ea.

Telefonul începu să sune din nou, dar Norah lăsă ca o izbucnire de furie obosită să o împingă pe uşă afară. Nu o să îl lase pe Sam să trăncănească, nu o să îl lase să îi strice întâlnirea, nu o să îl lase. Celelalte aventuri ale ei se terminaseră altfel, rapid sau mai încet, amical sau nu, dar niciuna cu această senzaţie de disconfort. „Nu mai fac niciodată, se gândi în sinea ei. Să se termine asta şi nu mai fac."

Se grăbi în hol, dar Sally o opri la recepţie, dându-i telefonul.

— Ar fi bine să vorbeşti, draga mea, zise ea.

Norah îşi dădu seama imediat; luă receptorul tremurând.

— L-au găsit. David vorbea încet. Tocmai m-au sunat de la poliţie. L-au găsit în Louisville, furând dintr-un magazin. Fiul nostru a fost prins furând brânză.

— Deci e bine, zise ea, expirând ceva ce nu îşi dăduse seama că ţinuse în ea atâta vreme, iar sângele îi reveni în vârfurile degetelor. Ah!

Fusese pe jumătate moartă şi nici nu ştiuse.

— Da, e bine. Se pare că îi e foame. Acum mă duc să îl iau. Vrei să vii?

— Poate că eu ar trebui să mă duc. Nu ştiu, David. S-ar putea să spui ce nu trebuie. „Tu stai aici cu prietena ta", fu pe punctul să adauge.

El oftă.

— Mă întreb ce ar fi potrivit să spun, Norah? Chiar aş vrea. Sunt mândru de el şi i-am spus asta. A fugit de acasă şi a furat o maşină. Aşa că, mă întreb eu, ce ar fi potrivit să spun?

„Prea puţin şi prea târziu, vru ea să zică. Şi cum rămâne cu prietena ta?" Dar nu zise nimic.

— Norah, are optsprezece ani. A furat o maşină. Trebuie să îşi asume responsabilitatea.

— Tu ai cincizeci şi unu, îl plesni replica ei. Fă şi tu acelaşi lucru.

Urmă tăcerea; ea şi-l închipui în cabinet, atât de liniştitor în halatul alb, cu părul înviorat de firele argintii. Nimeni dintre cei care l-ar fi văzut nu şi l-ar fi imaginat în halul în care se întorsese acasă: neras, cu hainele rupte şi murdare şi cu o fată însărcinată, într-o haină neagră, uzată, lângă el.

— Dă-mi adresa, zise ea. Ne întâlnim acolo.

— E la secţia de poliţie, Norah. La sediul central. Unde crezi că îl ţin, la grădina zoologică? Dar sigur, aşteaptă că îţi dau adresa.

În timp ce Norah o scria, ridică ochii şi o văzu pe Bree închizând uşa din faţă în urma lui Neil Simms.

— Paul e teafăr? întrebă Bree.

Norah dădu din cap, prea impresionată, prea uşurată ca să mai vorbească. Când îi auzi numele, stările deveniră reale. Paul era în siguranţă, poate cu cătuşe, dar în siguranţă. Viu. Personalul de la birou care se afla la recepţie începu să aplaude, iar Bree traversă încăperea ca s-o îmbrăţişeze. Era atât de slabă, se gândi Norah, cu lacrimi în ochi; omoplaţii surorii ei erau delicaţi şi ascuţiţi, ca nişte aripi.

— Conduc eu, zise Bree, luând-o de braţ. Haide. Îmi povesteşti pe drum.

Norah se lăsă condusă în hol şi în lift, spre maşina aflată în garaj. Bree conduse pe străzile aglomerate din centrul oraşului, în timp ce Norah vorbea, cu o uşurare care vuia înăuntrul ei precum vântul.

— Nu pot să cred, spuse ea. Nu am dormit toată noaptea. Ştiu că Paul e adult acum. Ştiu că în câteva luni va pleca la facultate, iar eu n-o să mai ştiu în fiecare clipă unde este. Dar nu am putut să nu mă îngrijorez.

— Este încă băieţelul tău.

— Întotdeauna va fi. E greu să îl las să plece. Mai greu decât am crezut.

Treceau pe lângă clădirile scunde ale IBM, şi Bree îşi flutură mâna.

— Hei, Neil, zise ea. Ne vedem în curând. Câtă muncă, zise Norah oftând.

— Hai, nu te îngrijora. Nu vom pierde afacerea, spuse Bree. Am fost foarte, foarte fermecătoare. Iar Neil e un bărbat familist. Este şi genul căruia îi plac fetele aflate la ananghie.

— Împiedici dezvoltarea proiectului, replică Norah, amintindu-şi-o pe Bree în lumina din sufragerie în urmă cu mult timp, împărţind fluturaşi despre lactaţie.

Bree râse.

— Deloc. Doar că am învăţat să mă folosesc de calităţile mele. O să obţinem contractul, nu-ţi face griji.

Norah nu răspunse. Gardurile albe ieşeau în evidenţă şi se pierdeau în zare, pe fondul ierbii grase. Caii păşteau liniştiţi pe câmp; hambare cu tutun de un gri veştejit erau înfipte în coasta dealului. Era început de primăvară, în curând vremea derbiului, şi mugurii roşii înfloreau. Traversară râul Kentucky, noroios şi scânteietor. Pe câmpul aflat în urma podului se unduia o singură narcisă, o sclipire de frumuseţe luminoasă, dispărând apoi brusc. De câte ori nu mersese pe acest drum, cu vântul în păr, râul Ohio ademenind-o cu promisiunea lui, cu frumuseţea iute, unduioasă? Renunţase la gin, la drumurile însoţite de vânt; cumpărase această afacere în domeniul turismului şi o extinsese; îşi schimbase viaţa. Dar acum i se dezvălui ceva, clar, brusc, ca o lumină puternică în întuneric: nu se oprise niciodată din fugă. De la San Juan la Bangkok, Londra şi Alaska. În braţele lui Howard şi ale celorlalţi, până ajunsese la Sam şi până în momentul de faţă.

— Nu se poate să te pierd, Bree. Nu ştiu cum de poţi rămâne atât de calmă, eu mă simt de parcă am ajuns la o limită.

Îşi aminti cum David spusese acelaşi lucru în ajun, stând în alee, încercând să explice de ce o adusese pe tânăra Rosemary acasă la ei. Ce i se întâmplase în Pittsburgh de se schimbase atât?

— Sunt calmă, zise Bree, pentru că nu mă vei pierde.

— Bine. Mă bucur că eşti atât de sigură. Pentru că nu aş putea suporta asta.

Merseră în liniște câțiva kilometri.

— Îți mai amintești canapeaua aia veche, gri șobolan pe care o aveam eu? întrebă în cele din urmă Bree.

— Vag, spuse Norah, ștergându-se la ochi. Ce e cu ea?

Un hambar de tutun, apoi altul, după care o vastă întindere verde.

— Întotdeauna am crezut că era o canapea tare frumoasă. Apoi, într-o zi – se întâmpla într-o perioadă foarte sumbră a vieții mele – lumina a intrat în cameră altfel decât de obicei, era zăpadă afară sau ceva de genul ăsta, și mi-am dat seama că sofaua aia veche era chiar ponosită și numai praful o mai ținea într-o bucată. Am știut că trebuie să fac niște schimbări. Se uita în cealaltă parte a mașinii, zâmbind. Așa că am venit să lucrez pentru tine.

— O perioadă sumbră? repetă Norah. Întotdeauna mi-am închipuit că viața ta e atât de strălucitoare. În comparație cu a mea, oricum. Nu am știut că ai avut o perioadă sumbră, Bree. Ce s-a întâmplat?

— Nu contează. E o poveste veche. Dar nici noaptea trecută nu am dormit. Am aceeași senzație de atunci: se schimbă ceva. E ciudat cum totul pare dintr-odată diferit. Azi-dimineață m-am trezit uitându-mă la lumina care venea de la fereastra bucătăriei. Forma un dreptunghi lunguieț pe podea, iar umbrele frunzelor noi se mișcau înăuntrul lui, alcătuind modelele lor. Ceva atât de simplu, dar era absolut minunat.

Norah studie profilul lui Bree, amintindu-și-o așa cum fusese, fără griji, îndrăzneață și liniștită în îndrăzneala ei, stând pe scările clădirii administrative.

— Ah, Bree… reuși Norah să spună, în sfârșit.

— Nu este o condamnare la moarte, Norah. Bree vorbea răspicat acum, concentrată și hotărâtă, ca și cum ar fi făcut un rezumat al plăților care trebuie achitate. E mai mult o chemare să te trezești. Am citit câte ceva și am șanse destul de mari. Și azi-dimineață mă gândeam că dacă nu există un grup de susținere pentru femei în situația mea, voi înființa eu unul.

Norah zâmbi.

— Așa, parcă ai fi tu. Este cel mai liniștitor lucru pe care l-ai spus. Conduse în liniște câteva minute, după

care adăugă: Dar nu mi-ai zis. Atunci, cu ani în urmă, când erai nefericită. Nu mi-ai povestit niciodată.

Norah îşi aşeză mâna pe genunchiul lui Bree, simţind căldura surorii ei, subţirimea ei.

— Ce pot să fac?

— Doar să continui, zi după zi. Sunt pe lista de rugăciune la biserică, şi asta mă ajută.

Norah se uită la sora ei, la părul ei scurt şi cochet aranjat, la profilul ascuţit, întrebându-se cum să îi răspundă. Cu aproape un an în urmă, Bree începuse să frecventeze o mică biserică episcopală de lângă casa ei. Norah mersese o dată cu ea, însă slujba, cu ritualurile ei complexe de îngenunchere şi stat în picioare, rugăciune şi linişte, o făcuse să se simtă stângace, străină. Se aşezase, aruncând pe furiş priviri către ceilalţi, care stăteau pe bănci, întrebându-se oare ce simţeau, ce îi făcuse să se dea jos din pat şi să vină la biserică în această dimineaţă frumoasă de duminică. Era greu să întrevezi orice mister, greu să vezi orice altceva în afară de lumina limpede şi un grup de oameni obosiţi, plini de speranţe, care îşi făceau datoria. Nu se mai dusese acolo niciodată, dar acum simţi deodată că era extrem de recunoscătoare pentru orice ar fi consolat-o pe sora ei, pentru orice lucru pe care îl găsise în acea biserică tăcută şi care lui Norah îi scăpase.

Lumea trecea pe lângă ele: iarba, copacii, cerul. Apoi, din ce în ce mai mult, clădiri. Acum erau în Louisville, şi Bree intrase în traficul aglomerat pe I-71, pe benzile rapide pline de maşini care goneau. Parcarea secţiei de poliţie era aproape plină, lucind slab în soarele amiezii. Ieşiră din maşină, trântiră portierele cu zgomot şi o luară pe trotuarul lung, de beton, mărginit de un lanţ de tufe mici şi obosite, prin uşile rotative şi în lumina pală, subacvatică.

Paul stătea pe o bancă din colţul îndepărtat al camerei, ghemuit, cu coatele pe genunchi şi mâinile atârnându-i libere între ei. Lui Norah i se frânse inima. Trecu pe lângă ghişeu şi pe lângă poliţist, îndreptându-se vertiginos către fiul ei, prin aerul acela de un verde marin greoi. În încăpere era foarte cald. Un ventilator se rotea aproape imperceptibil pe tavan. Se aşeză pe

bancă, lângă Paul. El nu se spălase, avea părul nepieptănat şi unsuros şi, de sub mirosul de transpiraţie şi hainele murdare, emana un puternic miros de ţigară. Izuri acre, înţepătoare, mirosuri de bărbat. Degetele îi erau pline de bătături, îngroşate de la chitară. Avea propria viaţă acum, viaţa lui secretă. Dintr-odată se simţi umilă când descoperi că era atât de bine format ca om. Era o parte din ea, da, întotdeauna, dar nu, nu mai era al ei.

— Mă bucur că te văd, zise ea încet. Mi-am făcut griji, Paul. Cu toţii ne-am făcut.

Se uită la ea, cu ochii întunecaţi de mânie şi bănuitori şi, dintr-odată, îşi schimbă atitudinea, clipind ca să îşi alunge lacrimile.

— Put, spuse el.

— Da, încuviinţă Norah. Chiar că aşa e.

El cercetă holul, iar privirea îi zăbovi asupra lui Bree, care stătea la ghişeu, apoi asupra sclipirii fulgerătoare a uşilor rotative.

— Deci. Cred că sunt norocos că nu s-a ostenit să vină.

Se referea la David. Câtă durere în voce! Câtă furie!

— Vine, zise Norah, păstrându-şi vocea calmă. Trebuie să sosească din clipă în clipă. Bree m-a adus pe mine cu maşina. Efectiv a zburat până aici.

Voise să îl facă să zâmbească, dar el doar dădu din cap.

— Se simte bine?

— Da, zise Norah, gândindu-se la conversaţia lor din maşină. Se simte bine.

El dădu din nou din cap.

— Bine. Asta e bine. Pariez că tata e supărat la culme.

— Cum să nu?

— O să ajung la închisoare?

Glasul lui Paul era foarte slab.

Ea trase aer în piept.

— Nu ştiu. Sper că nu. Dar habar n-am.

Aşteptau în tăcere. Bree vorbea cu un poliţist, dând din cap, gesticulând. În spate, uşa rotativă se mişca, aruncând licăriri de lumină şi apoi întuneric, adunând străini înăuntru sau aruncându-i afară, unul câte unul,

dar în cele din urmă apăru şi David, măsurând cu paşi mari podeaua, cu pantofii negri scârţâind, cu o mină gravă şi impasibilă, imposibil de descifrat. Norah deveni tensionată şi simţi că, lângă ea, şi Paul era la fel. Spre uimirea ei, David se îndreptă direct către Paul şi îl înşfăcă, îmbrăţişându-l cu putere, fără să spună un cuvânt.

— Eşti în siguranţă, zise el. Slavă Domnului.

Ea trase adânc aer în piept, recunoscătoare pentru momentul acesta. Un poliţist cu părul alb, tuns scurt şi ochi surprinzător de albaştri traversă încăperea, cu o mapă sub braţ. Dădu mâna cu Norah şi David. Apoi se întoarse înspre Paul.

— Eu unul aş vrea să te trimit la răcoare, spuse el pe un ton obişnuit de conversaţie. Să trimit la închisoare un băiat ca tine, care crede că le ştie pe toate. Nici nu mai ştiu câţi am văzut ca tine în toţi anii ăştia, băieţi care cred că sunt foarte duri, care reuşesc să fie eliberaţi de mai multe ori, până când dau de un necaz adevărat. Atunci intră la închisoare pentru mult timp şi află că nu sunt deloc duri. E păcat. Dar se pare că vecinii tăi îşi închipuie că îţi fac o favoare şi nu depun plângere pentru maşină. Aşa că nu pot să te arestez şi trebuie să te eliberez, să te las în custodia părinţilor.

Paul dădu din cap. Îi tremurau mâinile; le înfipse adânc în buzunar. Văzură cu toţii cum poliţistul rupe o hârtie, i-o înmânează lui David şi pleacă încet către biroul lui.

— Am dat telefon la familia Boland, explică David, împăturind hârtia şi punând-o în buzunarul de la piept. Au fost înţelegători. Toată povestea se putea sfârşi mult mai rău, Paul. Dar să nu crezi că nu vei plăti fiecare cent din costul reparaţiei maşinii. Şi să nu crezi că în perioada următoare viaţa ta va arăta prea roz. Fără prieteni. Fără viaţă socială.

Paul dădu din cap, înghiţind în sec.

— Trebuie să merg la repetiţii, zise el. Nu pot să las baltă cvartetul.

— Nu, spuse David. Ce nu poţi să faci este să furi o maşină de la vecini şi să te aştepţi ca totul să continue ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Norah îl simţi pe Paul extrem de tensionat şi de furios lângă ea. „Încetaţi, se pomeni ea că gândeşte, văzând cum se zbate muşchiul din bărbia lui David. Încetaţi, amândoi. Destul.”

— Bine, spuse Paul. Atunci nu vin acasă. Prefer să merg la închisoare.

— Ei bine, fii sigur că pot să aranjez asta, răspunse David, cu vocea periculos de tăioasă.

— N-ai decât, zise Paul. Fă ce vrei. Pentru că eu sunt muzician. Şi sunt bun. Şi prefer să dorm în stradă decât să renunţ. La naiba, prefer să mor!

Urmă o clipă cât o bătaie de inimă. Când David nu dădu niciun răspuns, Paul miji ochii.

— Soră-mea nici nu ştie ce bine e de ea că a murit, aruncă el.

Norah, care fusese foarte rezervată, simţi cuvintele ca pe nişte ace de gheaţă, dure, ascuţite, aducătoare de suferinţă, înainte să îşi dea seama ce face, îl plesni peste faţă pe Paul. Îi simţi în palmă ţepii bărbii care începuse să crească, aspri – era bărbat, nu mai era un băiat, şi îl lovise tare. El se întoarse şocat, cu un semn roşu care deja începuse să se contureze pe faţă.

— Paul, zise David, nu înrăutăţi situaţia şi mai mult. Nu spune lucruri pe care o să le regreţi toată viaţa.

Norah încă mai simţea înţepături în palmă; sângele îi pulsa în tâmple.

— Mergem acasă, spuse ea. Lămurim totul acasă.

— Ştiu şi eu? O noapte la închisoare ar putea să îi prindă bine.

— Am pierdut un copil, spuse ea, întorcându-se spre el. Nu vreau să-l mai pierd şi pe celălalt.

Acum David păru uluit, de parcă l-ar fi plesnit şi pe el. Ventilatorul din tavan scoase un clic, iar uşile rotative se învârtiră cu un sunet ritmic, sec.

— În regulă, zise David. Poate că ai dreptate. Poate că ai dreptate să nu îmi dai atenţie. Dumnezeu ştie că regret tot ce am făcut ca să vă dezamăgesc pe amândoi.

— David? zise Norah în timp ce el le întorcea spatele, dar nu răspunse.

Îl privi cum traversează camera şi iese pe uşa rotativă. Afară se mai zări o clipă un bărbat de vârstă mijlocie în sacou închis la culoare, parte din mulţime,

după care dispăru. Ventilatorul din tavan scoase un clic în mijlocul mirosurilor de trup nespălat, cartofi prăjiţi şi detergent lichid.

— Nu am vrut să… începu Paul.

Norah ridică mâna.

— Nu. Te rog. Nu mai spune nimic.

Bree fu cea care, calmă şi eficientă, îi duse la maşină. Deschiseră fereastra ca să nu mai simtă duhoarea emanată de Paul, iar Bree se aşeză pe scaunul şoferului, cu degetele ei subţiri şi ferme pe volan. Norah medita absentă, şi trecu aproape o jumătate de oră până când îşi dădu seama că nu se mai aflau în porţiunea dintre state, ci mergeau mai încet, pe drumuri înguste, prin zona rurală, viu colorată de primăvară. Câmpiile care abia înverzeau străluceau în faţa lor, ca şi crengile încărcate de muguri care erau gata să plesnească.

— Unde te duci? întrebă Norah.

— Într-o mică aventură, zise Bree. O să vezi.

Norah nu voia să se uite la mâinile lui Bree, schiloade, străvezii, cu vene albastre, vizibile. Îi aruncă lui Paul o privire prin oglinda retrovizoare. El stătea, palid şi îmbufnat, cu braţele încrucişate şi umerii lăsaţi, în mod evident furios şi îndurerat. Greşise mai devreme, atacându-l pe David şi pălmuindu-l pe Paul; nu făcuse decât să înrăutăţească lucrurile. Ochii lui mânioşi îi întâlniră pe ai ei în oglindă, şi ea îşi aminti cum mânuţa lui grăsuţă de bebeluş se odihnea pe obrazul ei, iar râsul îi răsuna în toată casa. Era cu totul alt băiat copilul acela. Unde dispăruse?

— Ce fel de aventură? întrebă Paul.

— Ei, de fapt încercam să găsesc mănăstirea Gethsemani.

— De ce? întrebă Norah. E prin apropiere?

Bree dădu din cap.

— Se presupune că da. Mi-am dorit întotdeauna să o vizitez, şi pe drum mi-am dat seama cât de aproape eram. M-am gândit că de ce nu? E o zi atât de frumoasă.

Era o zi frumoasă, cu cerul de un albastru senin, palid la orizont, cu copaci viu coloraţi care fremătau, care pulsau în bătaia vântului. Merseră pe nişte

drumuri înguste alte zece minute, după care Bree trase pe dreapta şi începu să scotocească sub scaun.

— Cred că nu am adus harta, spuse ea, aplecându-se.

— Tu nu ai niciodată hartă, răspunse Norah, dându-şi seama în acel moment că asta fusese valabil pentru Bree toată viaţa.

Cu toate acestea, nu părea să conteze. Ea şi David porniseră la drum cu tot felul de hărţi, şi uite unde erau acum.

Bree oprise lângă două ferme, modeste şi albe, cu uşile bine închise şi fără nimeni la vedere, cu hambare de tutun, argint veştejit, veghind toată deschiderea dealurilor îndepărtate. Era sezonul semănatului. În depărtare, tractoarele se târau pe câmpiile proaspăt arate, şi oamenii veneau în urma lor, aruncând în pământul negru seminţele verzi, strălucitoare de tutun. La capătul drumului, către marginea îndepărtată a câmpiei, era o mică biserică albă, umbrită de sicomori bătrâni, mărginită de un şir de panseluţe purpurii. Lângă biserică se întindea un cimitir, cu pietre de mormânt vechi şi gârbovite în spatele unui gard de fier. Semăna atât de mult cu locul unde fusese înmormântată fiica ei, încât lui Norah parcă i se opri respiraţia, amintindu-şi de acea zi îndepărtată de martie, de iarba umedă de sub tălpi şi de norii apăsători de deasupra, de David care stătea tăcut şi distant lângă ea. „Căci ţărână eşti şi în ţărână te vei întoarce”, iar lumea cunoscută se schimbase sub picioarele lor.

— Hai să mergem la biserică, zise ea. Cineva de acolo s-ar putea să ştie.

Cotiră pe acel drum, iar ea şi Bree ieşiră din maşină lângă biserică, simţindu-se prea de la oraş şi nelalocul lor în hainele de lucru. Ziua era încă foarte liniştită, aproape fierbinte, cu un soare care pâlpâia printre frunzele copacilor. Iarba de lângă pantofii galbeni ai lui Bree era verde-închis şi deasă. Norah puse mâna pe braţul slab al lui Bree, simţind inul galben care era în acelaşi timp moale şi tare.

— O să îţi strici pantofii, spuse ea.

Bree se uită în jos, încuviinţă şi îi dădu jos.

— O să întreb la casa parohială, zise ea. Uşa din faţă este deschisă.

— Du-te, spuse Norah. Te aşteptăm aici.

Bree se opri să îşi ia pantofii, după care porni prin iarba verde şi deasă; picioarele ei albe, acoperite de dres, dădeau o senzaţie de fecioresc, de vulnerabil. Pantofii galbeni i se legănau de mână. Norah şi-o aminti brusc alergând pe un câmp din spatele casei lor părinteşti, râsul ei plutind prin aerul îmbibat de soare. „Fă-te bine! se gândi ea, privind-o. Să te faci bine, surioara mea."

— Vreau să fac o plimbare, îi zise lui Paul, care stătea încă gheboşat pe scaunul din spate.

Îl lăsă acolo şi o luă pe poteca acoperită cu pietriş care ducea spre cimitir. Poarta de fier se deschise uşor, iar Norah rătăci printre pietre funerare, cenuşii, care purtau pecetea timpului. Nu mai fusese la cimitirul de la ferma lui Bentley de ani întregi. Se uită înapoi către Paul. Ieşise din maşină şi se întindea, ascunzându-şi ochii în spatele unor ochelari de soare.

Uşa bisericii era roşie. Se deschise în linişte când o atinse Norah. Lăcaşul de cult era întunecat şi rece, ferestrele cu vitralii erau puternic colorate, iar imaginile de sfinţi, scenele biblice înfăţişau porumbei şi flăcări, arătând ca nişte bijuterii. Norah se gândi la dormitorul lui Sam, la învălmăşeala culorilor care domnea acolo, la cât de liniştit părea acest loc prin comparaţie, având culori stabile, fixe, ce se răspândeau în aer. O carte de oaspeţi stătea deschisă, iar ea se iscăli cu scrisul ei fluid, amintindu-şi de fosta călugăriţă care o învăţase să scrie. Norah mai zăbovi. Poate că numai liniştea era cea care o determină să meargă câţiva paşi către naos, care era gol: liniştea şi această senzaţie de pace şi pustiu, felul în care lumina cădea printre vitralii, aerul prăfos. Norah păşi în această lumină: roşie, albastru-deschis, aurie.

Băncile miroseau a lustru de mobilă. Se aşeză pe una dintre ele. Erau şi pernuţe albastre de catifea, puţin prăfuite. Se gândi la canapeaua veche a lui Bree, după care îi veniră brusc în minte femeile din grupul pe care îl frecventa ea cu mult timp în urmă, cele care veniseră la ea acasă cu daruri pentru Paul. Îşi aminti cum le ajutase să facă o dată curăţenie în biserică, cum lustruiseră băncile aşezându-se pe covoraşe şi se

jucaseră alunecând pe fund pe scândurile lungi şi netede. „Pârtiee!” glumiseră ele, voia bună umplând biserica. În suferinţa ei, Norah le părăsise şi nu se mai întorsese niciodată, dar acum se gândi că şi ele suferiseră, pierduseră persoane dragi, avuseseră boli, îi dezamăgiseră pe ceilalţi sau pe ele însele. Norah nu voise să fie una dintre ele sau să accepte consolarea lor şi plecase. Amintindu-şi toate astea, ochii i se umplură de lacrimi. Ah, ce prostie, pierderea ei avusese loc cu aproape două decenii în urmă. Cu siguranţă că suferinţa nu ar fi trebuit să crească, proaspătă precum apa unui izvor.

Ce nebunie! Plângea sfâşietor. Alergase atât de repede, atât de departe să evite acest moment, şi totuşi se întâmpla: o străină dormea pe canapeaua extensibilă, visând, purtând în ea o viaţă misterioasă, iar David ridicase din umeri şi plecase. Ştia că avea să ajungă acasă, iar David nu va mai fi acolo; poate că îşi luase cu el o valiză, dar nimic altceva. Plângea pentru că ştia asta şi plângea pentru Paul, pentru furia şi dezrădăcinarea din ochii lui. Pentru fiica ei, pe care nu o cunoscuse niciodată. Pentru mâinile slabe ale lui Bree. Pentru atâtea şi atâtea feluri în care iubirea îi dezamăgise pe ei toţi şi ei, la rândul lor, dezamăgiseră iubirea. Se părea că suferinţa era un loc concret. Norah plângea, nemaiştiind de nimic în afară de eliberarea pe care şi-o amintea din copilărie; suspina până la durere, până când rămase fără suflare, extenuată.

Păsări, vrăbii îşi făceau cuib afară, sub streşini. În vreme ce îşi mai revenea, Norah îşi dădu seama, încet, de ciripitul lor molcom, de zbaterea de aripi. Stătea în genunchi cu braţele sprijinite de speteaza băncii din faţa ei. Lumina încă mai pătrundea prin ferestre în mănunchiuri de raze care se strângeau pe podea, formând mici pete. Stânjenită, se ridică şi îşi şterse lacrimile de pe faţă. Câteva pene cenuşii stăteau agăţate pe treptele de ceramică ale bisericii ce duceau către altar. Privind în sus, Norah zări o vrabie care dădea uşor din aripi deasupra capului ei, o umbră printre alte umbre mai mari. De-a lungul timpului, atâţia alţii stătuseră aici cu secretele şi visurile lor, întunecate şi luminoase. Se întrebă dacă durerea lor

adâncă, aşa cum era şi a ei, se micşorase. Nu înţelegea cum de-i adusese acest loc atâta linişte, dar aşa era.

Când ieşi afară, clipind în soare, Paul stătea aşezat pe o piatră, în faţa gardului de fier.

În depărtare, Bree mergea prin iarbă, legănându-şi pantofii într-o mână.

El făcu un semn din cap către pietrele funerare presărate prin tot cimitirul.

— Îmi pare rău, spuse el, pentru ce am spus. Nu asta am vrut să zic. Încercam să îl fac pe tata să se enerveze, ca să pot să mă enervez şi eu.

— Să nu mai spui asta niciodată, îi zise Norah. Că viaţa ta nu are valoare. Să nu mai aud asta niciodată, niciodată în viaţa asta. Şi nici să nu gândeşti aşa ceva.

— N-am să mai spun. Chiar îmi pare rău.

— Ştiu că eşti supărat, spuse Norah. Ai dreptul să duci ce fel de viaţă vrei tu. Dar şi tatăl tău are dreptate. Îţi vom pune anumite condiţii. Încalcă-le, şi vei fi pe cont propriu.

Spuse toate astea fără să se uite la el, şi când se întoarse spre el avu şocul de a-i vedea faţa tremurând, cu lacrimi pe obraji. Ah, băiatul care fusese cândva nu era chiar aşa departe, până la urmă. Îl îmbrăţişa cât de tare putu. Era atât de înalt; încât ea îi ajungea până la piept.

— Uite, te iubesc, zise ea, cu capul în cămaşa lui urât mirositoare. Sunt foarte bucuroasă că te-ai întors. Cu toate că duhneşti de la o poştă, adăugă izbucnind în râs, şi râse şi el.

Ea îşi puse mâna streaşină la ochi, aruncând o privire peste câmpie căutând-o pe Bree, care între timp se apropiase.

— Nu e departe, strigă Bree. E pe drumul ăsta, puţin mai în jos. Spune că nu avem cum să nu o vedem.

Intrară înapoi în maşină, o luară încă o dată pe drumul îngust, printre dealurile care se întindeau de jur împrejur. După câţiva kilometri zăriră nişte clădiri albe printre chiparoşi. Apoi, brusc, se dezvălui în faţa lor mănăstirea Gethsemani, magnifică, austeră şi simplă pe fundalul peisajului verde, ondulat. Bree opri într-o parcare, sub un şir de pomi care foşneau. În timp ce ieşeau din maşină, clopotele începură să bată,

chemându-i pe călugări la rugăciune. Stătură şi ascultară, sunetul limpede stingându-se în aerul şi mai limpede, în apropiere păşteau vaci şi deasupra lor pluteau nori leneşi.

— E minunat, spuse Bree. Thomas Merton a locuit aici, ştiaţi? S-a dus în Tibet ca să îl întâlnească pe Dalai Lama. Îmi place mult să îmi închipui acel moment. Îmi place mult să mi-i imaginez pe toţi călugării dinăuntru, făcând aceleaşi şi aceleaşi lucruri, zi după zi.

Paul îşi dăduse jos ochelarii. Ochii lui negri erau limpezi. Băgă mâna în buzunar şi împrăştie câteva pietricele pe capota maşinii.

— Ţi le aminteşti? întrebă el, în timp ce Norah ridică una, dând cu degetul peste discul fin şi alb cu o gaură în mijloc. Crinoide. De la crinii de mare. Tata mi-a povestit despre ei, în ziua când mi-am rupt mâna. Am făcut o plimbare în timp ce tu erai în biserică. În zona asta se găsesc peste tot.

— Uitasem, spuse rar Norah, dar pe urmă îşi aminti dintr-odată: colierul lui Paul, şi câte griji îşi făcuse că i s-ar fi putut strânge în jurul gâtului, sufocându-l.

Sunetul clopotelor se stinse în aerul senin. De mărimea unui nasture de cămaşă, fosila era uşoară şi caldă în mâna ei. Şi-l aminti pe David ridicându-l pe Paul şi ducându-l în braţe de la petrecere, îngrijindu-i braţul rupt. David făcuse multe eforturi ca să fie bine pentru toţi, să îndrepte lucrurile, şi totuşi, într-un fel, fusese întotdeauna atât de dificil, pentru toţi, ca şi cum ar fi înotat în marea care acoperise cândva acest ţinut.

1988

Iulie 1988

I

David Henry stătea în biroul lui de acasă. Prin fereastra din faţă, care, din cauza intemperiilor, fusese acoperită cu o peliculă fină, de-a lungul anilor, şi acum stătea puţin strâmbă, strada se vedea neclară, parcă ondulându-se, deformată. Privi cum o veveriţă culegea de jos o nucă şi fugea în sus pe trunchiul sicomorului, ale cărui frunze se loveau de fereastră. Rosemary stătea în genunchi lângă verandă, cu părul ei lung unduindu-se în timp ce se apleca să planteze bulbi şi rădăcini de plante anuale în straturile de flori pe care le săpase. Înfrumuseţase grădinile, aducând crini galbeni din grădinile prietenilor, plantând in lângă garaj, unde înflorea într-o risipă de albastru pal, ca o ceaţă. Jack stătea lângă ea, jucându-se cu o basculantă. Era un băieţel voinic, acum în vârstă de cinci ani, vesel şi bun la suflet, cu ochi căprui-închis şi părul blond cu nuanţe de roşcat. Avea şi un vârtej. În serile când David avea grijă de el, când Rosemary era la serviciu, Jack insista să facă el singur tot.

— Sunt băiat mare, anunţa el de câteva ori pe zi, mândru şi important.

David îl lăsa să facă tot ce vrea, în limitele siguranţei şi ale normalităţii. Adevărul era că îi plăcea mult să aibă grijă de băiat. Îi plăcea să-i citească poveşti lui Jack, simţindu-i trupuşorul şi căldura, sau capul care i se sprijinea de umăr în timp ce copilaşul aţipea. Îi era drag să îl ţină de mânuţa mică şi încrezătoare când se plimbau pe trotuar, mergând la cumpărături. Pe David îl durea că amintirile lui despre Paul când avea vârsta asta erau atât de puţine şi de disparate. Atunci punea bazele carierei lui, desigur, era ocupat la clinică – şi cu fotografia – dar adevărul era că sentimentul lui de vinovăţie îl ţinuse la distanţă. Tiparele vieţii lui erau dureros de clare acum. O dăduse pe fiica lor lui Caroline Gill şi secretul prinsese rădăcini; crescuse şi înflorise în mijlocul familiei. Ani de zile se întorsese acasă şi o găsise pe Norah amestecând băuturi sau punându-şi un şorţ, şi se gândea cât era de încântătoare şi cât de puţin o cunoştea.

Nu fusese niciodată în stare să îi spună adevărul, ştiind că o va pierde complet – şi probabil şi pe Paul – dacă ar fi făcut-o. Aşa că se dedicase muncii şi, în acele domenii ale vieţii lui pe care le putea controla, avusese mare succes. Însă, din nefericire, din acei ani ai copilăriei lui Paul nu îşi amintea decât câteva momente extrem de izolate, cu claritatea unei fotografii: Paul dormind pe canapea, cu o mânuţă plimbându-se prin aer, cu părul lui negru ciufulit. Paul în picioare pe placa de surf, ţipând de frică şi de încântare în timp ce valurile i se încolăceau în jurul genunchilor. Paul stând la măsuţa din camera de joacă, serios, colorând şi fiind aşa de absorbit de ceea ce făcea, încât nu îl observase pe David, care stătea în uşă, uitându-se la el. Paul, aruncându-şi undiţa în apele liniştite, stând nemişcat, abia respirând în timp ce aşteptau să muşte peştele, în zori.

Amintiri sporadice, aproape insuportabil de frumoase. Apoi urmaseră anii adolescenţei, când Paul călătorise pe distanţe mai mari chiar decât Norah, zguduind casa cu muzica şi furia lui.

David bătu uşor în fereastră şi le făcu cu mâna lui Jack şi lui Rosemary. Cumpărase casa aceasta, un duplex, în mare grabă, aruncându-i o singură privire şi apoi ducându-se acasă ca să îşi facă bagajul pe când Norah era la serviciu. Era o casă veche cu două etaje, împărţită în două aproape fix la mijloc, cu mici pereţi despărţitori fixaţi în ceea ce odată fuseseră camere spaţioase şi încăpătoare; chiar şi scara, odinioară largă şi elegantă, fusese tăiată pe jumătate. David luase apartamentul mai mare şi îi dăduse lui Rosemary cheile de la celălalt; în ultimii şase ani locuiseră unul lângă altul, despărţiţi de pereţi subţiri, dar văzându-se în fiecare zi. Rosemary încercase din când în când să plătească chiria, dar David refuzase, spunându-i să se întoarcă la şcoală şi să obţină o diplomă; avea timp să-i plătească mai târziu. Ştia că motivele lui nu erau în totalitate altruiste, totuşi nu putea să îşi explice nici măcar lui însuşi de ce ea însemna atât de mult pentru el. „Eu umplu golul lăsat de fiica pe care ai dat-o”, îi spusese ea odată. El dăduse din cap, gândindu-se la asta, dar nu era vorba nici despre asta, nu tocmai. Era

mai mult, credea el, decât faptul că Rosemary îi cunoştea secretul. Îi dezvăluise totul atât de brusc, prima şi ultima oară când spusese cuiva, şi ea îl ascultase fără să îl judece. Era multă libertate între ei; David putea fi el însuşi cu Rosemary, care ascultase ce făcuse el fără să îl respingă şi fără să mai spună nimănui. În mod ciudat, de-a lungul anilor, Rosemary şi Paul legaseră o prietenie, la început purtându-şi pică, mai târziu un fel de nesfârşită, sinceră discuţie în contradictoriu despre chestiuni importante pentru amândoi – politică, muzică şi dreptate socială – discuţii care începeau la cină, în timpul rarelor vizite ale lui Paul, şi care se prelungeau până noaptea târziu.

Uneori, David bănuia că acesta era felul în care Paul păstra distanţa faţă de el, un fel de a se afla în casă fără să trebuiască să vorbească despre ceva profund personal. Când şi când, David tatona terenul, însă Paul întotdeauna alegea acea clipă ca să plece, împingându-şi scaunul şi căscând, obosit dintr-odată.

Acum Rosemary ridică privirea, dându-şi o şuviţă de păr de pe faţă cu încheietura, şi-i făcu şi ea cu mâna. David salvă fişierele şi ieşi pe holul îngust. În drum, trecu pe lângă uşa de la camera lui Jack. Ar fi trebuit să fie sigilată când casa fusese transformată în duplex, însă într-o seară, David simţi nevoia de a încerca clanţa şi nu o mai găsi. Acum împinse uşa şi o deschise, în tăcere. Rosemary zugrăvise pereţii camerei lui Jack în bleu, iar patul şi dulapul, pe care le găsise lăsate în stradă, le vopsise în alb. O serie întreagă de *scherensnitte,* de tăieturi complicate în hârtie, înfăţişând mame cu copii, copii care se jucau sub copaci umbroşi, delicaţi, surprinşi în mişcare, erau instalate pe fundal indigo, înrămate şi atârnate pe peretele din spate. Rosemary expusese aceste lucrări într-o expoziţie de artă, în urmă cu un an şi, spre surprinderea ei, comenzile începuseră să curgă, una după alta. Noaptea stătea adesea la masa ei din bucătărie, sub lumina puternică, decupând scenă după scenă, fiecare diferită de cealaltă. Nu putea să promită că va realiza ceva anume; refuza să se limiteze la un set de imagini. Pentru că era deja acolo, explica ea, ascuns

în hârtie şi în mişcările mâinilor ei şi n-ar fi ieşit niciodată aceeaşi imagine de două ori.

David se ridică în picioare, ascultând zgomotele casei: apa care picura, zgomotul frigiderului vechi. Mirosul de parfum şi de pudră de bebeluşi era puternic; o faţă de pernă căzuse sub un scaun în colţ. Inspiră parfumul ei, al lui Jack, apoi trase cu putere de uşă şi o închise, după care îşi continuă drumul prin holul îngust. Nu îi spusese niciodată lui Rosemary despre uşa care rămăsese descuiată, dar nici nu o mai folosise vreodată. În ciuda scandalului, îşi făcuse o datorie de onoare din hotărârea să nu profite niciodată de ea, nu îi invadase niciodată viaţa personală.

Cu toate acestea, îi plăcea să ştie că uşa era acolo.

Deşi mai avea nişte hârtii de terminat, David hotărî să coboare scările. Pantofii lui de jogging erau pe veranda din spate. Îi încălţă, legându-şi strâns şireturile, şi merse în faţa casei. Jack stătea lângă spalierul ornamental, smulgând bobocii trandafirilor. David se lăsă pe vine şi îl trase la el, simţindu-i greutatea, răsuflarea uşoară. Jack se născuse în septembrie, chiar pe la apus. David o dusese pe Rosemary la spital şi stătuse cu ea în primele şase ore de travaliu, jucând şah şi aducându-i gheaţă. Spre deosebire de Norah, Rosemary nu ţinea să nască natural; de îndată ce a fost nevoie, a ales să i se facă epidurală, şi când durerile s-au diminuat, i s-a administrat Pitocin pentru accelerarea procesului. David o ţinea de mână când contracţiile se înteţeau, dar când au dus-o în sala de naşteri, el a rămas în spate. Era un moment prea intim, iar el nu mai avea ce să caute acolo. Şi totuşi a fost primul, după Rosemary, care l-a ţinut în braţe pe Jack, şi ajunsese să îl iubească pe băieţel ca şi cum ar fi fost al lui.

— Miroşi ciudat, spuse acum Jack, frecându-se de pieptul lui David.

— E vechea mea cămaşă care miroase urât, zise David.

— Te duci să alergi? îl întrebă Rosemary.

Stătea pe călcâie, curăţându-şi mâinile de pământ. Slăbise în ultima vreme, era chiar foarte slabă, iar el se temea că programul ei era prea solicitant, pentru că

trebuia să meargă şi la şcoală, şi la slujbă. Fata îşi şterse transpiraţia fină de pe frunte cu încheietura, lăsându-şi o dâră de mizerie.

— Mă duc. Nici nu mai pot să mă uit la dosarele alea cu asigurări.

— Credeam că ai angajat pe cineva.

— Am angajat. Cred că e bună, dar nu poate să înceapă până săptămâna viitoare.

Rosemary dădu din cap, gânditoare. Genele ei deschise la culoare captau lumina. Era tânără, avea doar douăzeci şi doi de ani, dar era dură şi concentrată, purtându-se cu siguranţa unei femei mai în vârstă.

— Ai curs diseară? întrebă el, şi ea confirmă.

— Ultimul din toată viaţa. Pe 12 iulie.

— Aşa este. Uitasem.

— Ai fost ocupat.

El încuviinţă dând din cap, simţindu-se puţin vinovat, ba chiar tulburat de acea dată. 12 iulie; era greu de înţeles cât de repede trecuse timpul. Rosemary se întorsese la şcoală după ce se născuse Jack, în acelaşi ianuarie întunecat în care el părăsise cabinetul la care lucra, pentru că un bărbat care îi fusese pacient timp de douăzeci de ani fusese refuzat la intrare din cauză că nu avea asigurare de sănătate. Îşi deschisese propriul cabinet şi accepta pe oricine, indiferent dacă avea sau nu asigurare. Paul era la facultate, iar datoriile lui fuseseră achitate demult; putea să facă ce voia. În perioada asta, era câteodată plătit în natură sau oamenii veneau să îi lucreze în grădină, sau primea orice ar fi avut cineva de oferit, cum făceau doctorii pe vremuri. Îşi închipuia că mai putea s-o ducă aşa cam încă zece ani, consultând zilnic pacienţi, dar retrăgându-se treptat, până când perimetrul vieţii lui fizice avea să se limiteze la această casă, această grădină, drumurile până la magazinul alimentar şi până la frizer. Norah putea foarte bine să zburde în jurul lumii ca o libelulă, dar o asemenea viaţă nu era pentru el. Prindea rădăcini; rădăcinile erau adânc înfipte.

— Azi am un test final la chimie, zise Rosemary, scoţându-şi mănuşile, după care, uraaa, am terminat! Albinele zumzăiau în florile de lambertia. Altceva voiam să îţi spun, continuă ea, trăgând de pantalonii

scurţi şi aşezându-se lângă el, pe treptele calde din beton.

— Pare ceva serios. Ea dădu din cap.

— Este. Ieri mi s-a oferit o slujbă. Bună.

— Aici?

Ea clătină din cap, zâmbind şi făcându-i cu mâna lui Jack în timp ce el încerca să facă roata şi ateriza lat pe peluză.

— Tocmai asta-i. Este în Harrisburg.

— Lângă mama ta, spuse el, cu inima strânsă.

Ştia că îşi caută o slujbă şi sperase să rămână totuşi aproape de el. Însă mutatul fusese întotdeauna o posibilitate reală. În urmă cu doi ani, după ce tatăl ei murise subit, Rosemary se împăcase cu mama şi sora ei mai mare, iar ele erau nerăbdătoare să se întoarcă acasă şi să îl crească pe Jack aproape.

— Aşa este. E slujba perfectă pentru mine: patru zile pe săptămână, timp de zece ore. Mă vor plăti şi ca să îmi continui studiile. Aş mai putea să mă străduiesc să îmi iau şi diploma în fizioterapie. Însă, în general, aş avea mai mult timp să stau cu Jack.

— Şi mai mult ajutor, spuse el. Mama ta o să te ajute. Şi sora ta.

— Da. Asta ar fi foarte bine. Şi oricât de mult mi-ar plăcea Kentucky, aici nu a fost niciodată casa mea, nu cu adevărat.

El dădu din cap, bucurându-se pentru ea, neîndrăznind să vorbească. Câteodată îşi închipuise, teoretic, posibilitatea de a avea toată casa numai pentru el: pereţi care ar fi putut fi desfiinţaţi, mărindu-se spaţiul; duplexul ar fi redevenit treptat căminul elegant pentru o singură familie care fusese cândva. Dar toate acestea presupuneau mai mult spaţiu şi mult aer, iar el renunţase fără regrete la toate acestea pentru plăcerea de a auzi paşii şi mişcările ei în apartamentul vecin, de a se trezi noaptea când îl auzea plângând pe Jack.

Avea lacrimi în ochi. Râse.

— Ei, zise el, scoţându-şi ochelarii, presupun că trebuia să se întâmple şi asta. Te felicit, desigur.

— O să venim în vizită, spuse ea. O să ne vizitezi şi tu.

— Ai dreptate, zise el. Sunt sigur că ne vom vedea des.

— O să ne tot vedem. Îşi puse mâna pe genunchiul lui. Uite, ştiu că noi nu discutăm niciodată despre asta. Nici nu ştiu cum să abordez subiectul. Dar pentru mine a însemnat atât de mult ajutorul tău, îţi sunt atât de recunoscătoare. Întotdeauna o să-ţi fiu recunoscătoare.

— Am fost acuzat că încerc prea mult să salvez oamenii, zise el.

Ea scutură din cap.

— În multe feluri, mi-ai salvat viaţa.

— Ei. Dacă e adevărat, atunci mă bucur. Dumnezeu ştie că am greşit destul în altă parte. Se pare că niciodată nu am putut să îi fac prea mult bine lui Norah.

Între ei se aşternu tăcerea, se auzi huruitul unei maşini de tuns iarba.

— Ar trebui să îi spui, zise încet Rosemary. Şi lui Paul. Chiar trebuie să faci asta.

Jack stătea acum pe vine, pe alee, făcând grămăjoare de pietriş şi lăsând pietricelele să se scurgă printre degetele sale.

— Ştiu că nu e treaba mea, dar Norah ar trebui să ştie de Phoebe. Nu este corect să nu ştie. Nu este corect nici să creadă despre noi ce a crezut în toţi aceşti ani.

— I-am spus adevărul. Că suntem doar prieteni.

— Da. Şi chiar suntem. Dar cum ar putea să creadă asta?

David ridică din umeri.

— Ăsta e adevărul.

— Nu este tot adevărul. David, într-un anume fel suntem uniţi, tu şi eu, datorită lui Phoebe. Pentru că eu ştiu acel secret. Adevărul este că îmi plăcea asta, să mă simt specială, fiindcă ştiam ceva ce nu mai cunoştea nimeni. E un fel de putere, nu-i aşa, să ştii un secret? Dar în ultimul timp parcă nu prea îmi mai place. Nu sunt eu cea care ar trebui să ştie, nu?

— Nu. David ridică un grăunte de ţărână şi îl fărâmiţă între degete. Se gândi la scrisorile lui Caroline, pe care le arsese cu grijă când se mutase în această casă. Cred că nu.

— Deci. Vezi? O s-o faci? Adică, să îi spui.

— Nu ştiu, Rosemary. Nu pot să promit.

Statură în linişte la soare câteva minute, uitându-se la Jack cum încerca din nou să facă roata în iarbă. Avea părul blond-deschis, era un băieţel agil, atletic din fire, îi plăcea să alerge şi să se caţăre. David se întorsese din Virginia de Vest eliberat de suferinţa şi pierderea pe care le ascunsese în toţi aceşti ani. Când murise June nu reuşise să dea glas durerii, iar asta nu era o modalitate înţeleaptă de a continua. Era nepotrivit chiar să vorbeşti despre morţi în acele vremuri, aşa că nu vorbiseră. Lăsaseră toată jalea neconsumată. Într-un fel, întoarcerea îi permisese să aranjeze lucrurile. Ajunsese acasă la Lexington extenuat, ce-i drept, dar şi calm şi sigur pe el. După toţi aceşti ani, avusese în sfârşit puterea să îi ofere lui Norah libertatea de a-şi reface viaţa.

După naşterea lui Jack, David deschisese un cont pentru el, pe numele lui Rosemary, şi unul pentru Phoebe, pe numele lui Caroline. Era destul de uşor; avusese tot timpul numărul de asigurare socială al lui Caroline, la fel şi adresa ei. Unui detectiv particular îi luase mai puţin de o săptămână să le găsească pe Caroline şi pe Phoebe, care locuiau în Pittsburgh, într-o casă înaltă şi îngustă de lângă autostradă. David se dusese acolo şi parcase pe stradă, cu intenţia de a urca scările şi de a bate la uşă. Voia să îi spună lui Norah ce se întâmplase, şi nu putea să îi povestească fără a-i spune unde se afla Phoebe. Norah avea să-şi dorească să o vadă pe fiica lor, era sigur, deci urma să îşi schimbe nu numai propria viaţă, sau pe lui Norah sau a lui Paul. Venise ca să o anunţe pe Caroline de intenţia lui.

Procedase corect? Nu ştia. Stătuse în maşină. Era în amurg, iar farurile se stinseseră, luminile lor scurgându-se de pe frunzele sicomorilor. Phoebe crescuse aici, pe strada care îi devenise atât de familiară, încât o ştia cu ochii închişi, pe acest trotuar împins în sus de rădăcinile unui copac; semnul de atenţionare care se legăna încet în vânt, vuietul traficului – toate acestea sunt, pentru fiica lui, embleme ale căminului. Un cuplu care împingea un bebeluş în

cărucior trecu pe lângă el, apoi se aprinse o lumină în camera de zi a casei lui Caroline. David ieşi din maşină şi stătu în staţia de autobuz, străduindu-se să nu fie observat atunci când se uita stăruitor la fereastră, în faţa peluzei pe care se lăsa întunericul. Înăuntru, mişcându-se în pătratul de lumină, Caroline făcea ordine în camera de zi, adunând ziarele şi strângând o pătură. Purta un şorţ. Avea mişcări dibace şi concentrate. Se ridică în picioare şi se întinse, privi peste umăr şi începu să vorbească.

Atunci David o văzu pe Phoebe, fiica lui. Era în sufragerie şi punea masa. Avea părul negru al lui Paul şi profilul lui, şi, pentru o clipă, până când se întinse după sare, David avu impresia că se uita la fiul lui. Făcu un pas înainte, iar Phoebe îi ieşi din câmpul vizual, după care se întoarse cu trei farfurii. Era scundă şi voinică, avea părul subţire, prins deasupra urechilor cu clame. Purta ochelari. Chiar şi aşa, asemănarea era încă vizibilă pentru David: avea zâmbetul lui Paul, nasul lui, expresia lui de concentrare atunci când îşi puse mâinile în şolduri şi aruncă o privire de ansamblu peste masă. Caroline intrase în cameră şi stătea lângă ea, apoi o înconjură cu braţul pe Phoebe într-o îmbrăţişare rapidă şi afectuoasă şi râseră amândouă.

Se întunecase de tot. David stătea transfigurat, bucuros că erau foarte puţini trecători. Frunzele alergau în vânt pe trotuar, şi el îşi strânse sacoul în jurul lui. Îşi aminti cum se simţise în noaptea în care se născuseră copiii, ca şi cum s-ar fi distanţat de viaţa lui şi s-ar fi observat evoluând în interiorul ei. Acum înţelese că nu deţinea controlul asupra acestei situaţii, era exclus cu totul din ea, ca şi cum nu ar fi existat. Phoebe fusese invizibilă pentru el în toţi aceşti ani: o abstracţiune, nu o fată. Şi totuşi iat-o, aşezând pahare cu apă pe masă. Ea ridică privirea, iar un bărbat cu păr negru şi ţepos intră şi zise ceva ce o făcu să zâmbească.

Apoi se aşezară la masă, toţi trei, şi începură să mănânce.

David se întoarse la maşină. Şi-o închipui pe Norah stând lângă el pe întuneric, uitându-se cum fiica lor se mişcă prin viaţă, fără să ştie de existenţa lor. Îi pricinuise durere lui Norah; decepţia lui o făcuse să

sufere în moduri nebănuite, pe care el nu şi le imaginase vreodată. Însă de asta putea să o scutească. Putea să plece şi să lase trecutul netulburat. Şi asta şi făcuse, în cele din urmă, plecând de-acolo şi călătorind toată noaptea de-a lungul câmpiei plate din Ohio.

— Nu înţeleg. Rosemary se uită la el. De ce nu poţi să promiţi? Aşa este corect să procedezi.

— Ar provoca prea multă suferinţă.

— Nu poţi să ştii ce se va întâmpla dacă nu faci ceva.

— Pot foarte bine să presupun.

— Dar, David, promite-mi că te mai gândeşti.

— Mă gândesc la asta în fiecare zi.

Ea scutură din cap, tulburată, apoi schiţă un zâmbet slab şi trist.

— Bine, atunci. Mai e ceva.

— Da?

— Mă căsătoresc cu Stuart.

— Eşti mult prea tânără ca să te căsătoreşti, zise el imediat şi râseră amândoi.

— Sunt bătrână ca dealurile astea, spuse ea. Aşa mă simt adesea.

— Ei, spuse el. Felicitări încă o dată. Nu e nicio surpriză, dar sunt veşti bune, oricum. Se gândi la Stuart Wells, înalt şi atletic. Cuvântul care îi venea în minte fu „legătură”. Era specialist în terapie respiratorie. Era îndrăgostit de Rosemary de ani de zile, însă ea îl lăsase să aştepte până când terminase şcoala. Mă bucur pentru tine, Rosemary. Stuart e băiat bun. Şi îl iubeşte pe Jack. El lucrează în Harrisburg?

— Încă nu. Caută ceva. Contractul lui de aici se termină luna asta.

— Cum e piaţa muncii în Harrisburg?

— Aşa şi aşa. Dar nu îmi fac griji. Stuart e foarte bun.

— Sunt sigur că aşa este.

— Eşti supărat.

— Nu. Nu, deloc. Dar îmi dai veşti care mă întristează. Mă fac să mă simt trist şi bătrân.

Ea izbucni în râs.

— Bătrân ca dealurile?

Acum râse şi el.

— O, mult, mult mai bătrân.

Păstrară tăcerea pentru un moment.

— Totul s-a întâmplat pur şi simplu, spuse Rosemary. Totul a căpătat o formă săptămâna trecută. Nu am vrut să îţi spun nimic despre slujbă până nu eram sigură. Şi apoi, după ce am căpătat slujba, eu şi Stuart am hotărât să ne căsătorim. Ştiu că ar putea să pară brusc.

— Îmi place de Stuart, zise David. Abia aştept să îl felicit şi pe el.

Ea zâmbi.

— De fapt, mă întrebam dacă nu ai vrea să mă conduci tu la altar.

Atunci se uită la ea, la pielea ei albă, la fericirea care îi strălucea în zâmbet, pe care nu şi-o mai putea stăpâni.

— Aş fi onorat, zise el serios.

— Ne căsătorim aici. Va fi o nuntă foarte restrânsă şi simplă. Peste două săptămâni.

— Văd că nu pierdeţi vremea.

— Nu am nevoie de timp de gândire, zise ea. Totul pare că vine de la sine. Se uită la ceas şi oftă. Ar fi bine să plec. Se ridică în picioare, scuturându-şi mâinile. Haide, Jack.

— Stau eu cu el, dacă vrei, cât te îmbraci tu.

— Mi-ai salva viaţa. Mulţumesc.

— Rosemary.

— Da?

— O să-mi trimiţi poze din când în când? Cu Jack, pe măsură ce creşte? Cu voi doi, într-o casă nouă?

— Sigur. Sigur că da.

Ea îşi încrucişă braţele şi lovi cu piciorul în marginea unei trepte.

— Mulţumesc, zise el simplu, din nou tulburat de modurile în care reuşise să lipsească din propria viaţă, fiindcă fusese absorbit de lentilele lui, de durerea lui.

Lumea îşi închipuise că se lăsase de fotografie din pricina femeii cu părul negru din Pittsburgh şi a cronicii ei negative. Ieşise din graţiile criticii, se speculase, şi se descurajase. Nimeni nu voia să creadă că pur şi simplu încetase să îi mai pese, dar era adevărat. Nu mai pusese mâna pe o cameră foto de

când stătuse lângă confluenţa celor două râuri. Abandonase şi arta, şi meseria, sarcina complicată şi extenuantă de a încerca să transforme lumea în altceva, de a preschimba trupul în lume şi lumea în trup. Câteodată dădea peste fotografii făcute de el în manuale sau atârnând pe pereţii birourilor sau ai diverselor case, şi era speriat de frumuseţea lor rece, de precizia tehnică – uneori chiar de căutarea înfometată pe care o lăsa să se întrezărească golul din ele.

— Nu poţi ţine timpul în loc, spuse el acum. Nu poţi surprinde lumina. Nu poţi decât să stai cu faţa în sus şi să laşi ploaia să îţi cadă pe faţă. Şi totuşi, Rosemary, mi-ar plăcea să am nişte poze. Cu tine şi cu Jack. M-ar face să întrezăresc ceva din viaţa voastră, oricum. Mi-ar face mare plăcere.

— O să-ţi trimit o mulţime, promise ea, atingându-l pe umăr. O să te copleşesc.

El şezu pe trepte în timp ce ea se îmbrăca, leneş la soare. Jack se juca cu camionul. „Ar trebui să îi spui.” După ce pândise casa lui Caroline ca un voyeurist, sunase un avocat din Pittsburgh şi deschisese acele conturi. Când avea să moară, ei vor putea să intre în posesia banilor. Jack şi Phoebe vor fi în siguranţă, iar Norah nu va trebui să afle niciodată.

Rosemary se întoarse mirosind a săpun Ivory, îmbrăcată în fustă şi purtând pantofi cu toc plat. Îl luă de mână pe Jack şi îşi puse pe umăr un rucsac turcoaz. Arăta atât de tânără, puternică şi suplă, cu părul umed şi faţa concentrată, încruntată. Urma să îl lase pe Jack acasă la bonă în drumul ei.

— Ah, spuse ea, cu atâtea pe cap, aproape că am uitat: a sunat Paul.

Lui David îi sări inima din piept.

— Da?

— Da, azi-dimineaţă. La el era miezul nopţii; tocmai se întorsese de la un concert. Spunea că e la Sevilla. E acolo de trei săptămâni, studiază chitara flamenco cu cineva… nu îmi amintesc cu cine, dar e cineva celebru.

— Se simţea bine?

— Da, aşa părea. Nu a lăsat niciun număr. A spus că o să mai sune.

David dădu din cap, bucuros că Paul era în siguranţă. Îi părea bine că dăduse telefon.

— Succes la examen, zise, ridicându-se în picioare.

— Mersi. Nu mai contează decât să îl iau.

Zâmbi, apoi îi făcu cu mâna şi se îndepărtă cu Jack pe aleea îngustă de piatră, către trotuar. David o privi cum pleacă, încercând să îşi fixeze în minte acest moment – rucsacul viu colorat, părul care îi tresaltă pe umeri, mâna liberă a lui Jack care se întindea să prindă frunze şi crenguţe – avea să şi-l amintească pentru totdeauna. Desigur, era inutil; uita multe lucruri la fiecare pas. Câteodată, fotografiile lui îl uimeau, dădea pur şi simplu peste ele în cutii sau în dosare; ilustrau momente pe care nu putea să şi le amintească nici atunci când le vedea: el râzând cu oameni ale căror nume le uitase, Paul având o expresie pe care David nu o văzuse niciodată în realitate. Şi ce îi va rămâne din acest moment peste un an, ori peste cinci? Soarele din părul lui Rosemary, ţărâna de sub unghiile ei şi mirosul slab şi curat de săpun.

Şi, într-o oarecare măsură, asta ar fi de ajuns.

Se ridică, se întinse şi alergă spre parc. După cam un kilometru de alergat, îşi aminti de celălalt lucru care îl necăjise toată dimineaţa: importanţa acestei zile, în afară de testul lui Rosemary – 12 iulie. Ziua de naştere a lui Norah. Împlinea patruzeci şi şase de ani.

Greu de crezut. Alerga, tinzând să transforme alergatul într-un mers rapid, amintindu-şi-o pe Norah în ziua nunţii lor. Ieşiseră afară, sub soarele cu dinţi, de iarnă târzie, şi stătuseră cu oaspeţii, dând mâna cu ei. Vântul i se prinsese în voal, i-l lipise de obraz, zăpada târzie din pomişorul de corn scuturând deasupra lor o ploaie de petale.

Alerga, îndepărtându-se de parc, îndreptându-se către cartierul în care locuise înainte. Rosemary avea dreptate. Norah ar trebui să ştie. O să îi spună astăzi. O să se ducă la vechea lor casă, unde Norah încă mai locuia, să aştepte până se întoarce, şi îi va mărturisi, deşi nu putea să îşi închipuie cum avea să reacţioneze Norah.

— Bineînţeles că nu poţi, zisese Rosemary. Asta e viaţa, David. Ţi-ai fi închipuit, cu ani în urmă, că o să

locuieşti în acest duplex mic şi înghesuit? Ţi-ai fi imaginat vreodată în viaţa ta că voi apărea eu?

Ei, avea dreptate; viaţa pe care o trăise nu era cea pe care şi-o imaginase. Venise în acest oraş ca un străin, însă acum, străzile îi erau atât de familiare; nici măcar un pas sau o imagine nu rămâneau neasociate cu o amintire. Văzuse cum fuseseră plantaţi aceşti copaci, îi văzuse crescând. Trecea pe lângă case pe care le ştia, case unde fusese invitat la cină sau la un pahar, unde se dusese chemat la o urgenţă, stând până noaptea târziu pe holuri sau prin foaiere, scriind reţete, chemând salvarea.

Straturi succesive de zile şi imagini – dense, şi complexe, şi personale – numai ale lui. Norah putea să se plimbe pe aici, sau Paul, şi să vadă ceva diferit, dar la fel de real.

David o luă pe vechea lui stradă. Nu mai fusese aici de luni întregi şi era surprins să observe că dispăruseră coloanele verandei, în locul lor acoperişul fiind sprijinit de perechi de stâlpi de cherestea. Părea că podeaua verandei ar fi fost putrezită, dar nu se vedea niciun muncitor. Aleea era pustie; Norah nu era acasă. Se plimbă de-a lungul peluzei de câteva ori ca să îşi normalizeze pulsul, apoi se duse către locul unde încă mai era ascunsă cheia, sub o cărămidă de lângă rododendron. Intră şi bău nişte apă. În casă era un aer stătut. Împinse fereastra, o deschise. Vântul învolbură perdelele albe şi transparente. Erau noi, la fel ca şi gresia de pe podea şi frigiderul. Îşi mai luă un pahar cu apă. Apoi se plimbă prin casă, curios să vadă dacă se mai schimbase ceva. Lucruri mici, peste tot: o oglindă nouă în sufragerie, mobila din camera de zi retapiţată şi aranjată altfel.

Sus, dormitoarele rămăseseră la fel, camera lui Paul era un sanctuar de anxietate adolescentină, cu postere înfăţişând cvartete obscure lipite pe perete, bileţele prinse în piuneze pe tăbliţa de plută; cu pereţi zugrăviţi într-un albastru hidos, ca o peşteră. Se dusese la Juilliard şi, deşi David îi dăduse binecuvântarea şi îi plătise jumătate din cheltuieli, lui Paul îi rămăsese în memorie trecutul mai îndepărtat, când David nu credea că talentul lui era suficient pentru a se putea întreţine.

Trimitea întotdeauna fluturaşi cu programe şi recenzie, împreună cu ilustrate din fiecare oraş unde susţinea un concert, ca şi cum ar fi vrut să zică: „Uite, am succes!” Ca şi cum nici lui însuşi nu i-ar fi venit să creadă. Uneori, David călătorea şi două sute de kilometri, la Cincinnati, sau Pittsburgh, sau Atlanta, sau Memphis, ca să se strecoare într-o sală de concert cufundată în întuneric şi să îl vadă pe Paul cum cântă. Cu capul aplecat peste chitară, cu degete dibace, muzica precum o limbă misterioasă şi minunată îl impresiona pe David până la lacrimi. Era tot ce putea face ca să nu coboare din fundul sălii şi să îl ia în braţe pe Paul. Dar bineînţeles că nu făcea asta niciodată; câteodată, se strecura nevăzut.

Dormitorul principal era aranjat perfect, neatins. Norah se mutase în dormitorul mai mic din faţă; aici, lenjeria de pat era şifonată. David se duse să o întindă, dar îşi retrase mâna în ultima clipă, ca şi cum prin asta ar fi deranjat prea tare. Apoi se întoarse jos.

Nu înţelegea; era după-amiaza târziu şi Norah ar trebui să fie acasă. Dacă nu vine repede, o să plece pur şi simplu.

Pe birou, lângă telefon, era un top de coli de scris galbene, plin de notiţe criptice: „Sun-o pe Jan înainte 8.00 reprogramare; Tim nu e sigur, livrarea, înainte de 10.00. Nu uita – Dunfree şi bilete”. Rupse cu grijă această pagină, o aşează pe mijlocul biroului, apoi luă cu el foile în colţişorul pentru mic dejun, se aşează şi începu să scrie.

> Fetiţa noastră nu a murit. A luat-o Caroline Gill şi a crescut-o în alt oraş.

După care tăie.

> Am dat-o pe fiica noastră.

Oftă şi puse jos pixul. Nu putea să facă asta; nu mai putea să îşi închipuie cum ar fi viaţa lui fără povara acestei informaţii secrete. Ajunsese să se gândească la ea ca la o pedeapsă blândă. Era autodistructiv, de asta putea să-şi dea seama, dar aşa stăteau lucrurile.

Oamenii fumau, săreau din avion, beau prea mult şi intrau în maşină şi conduceau fără centura de siguranţă. Pentru el, era acest secret. Vântul umflă perdelele noi, care-i atinseră braţul. Robinetul din baia de jos se auzea picurând, iar asta îl scosese din sărite ani întregi şi totdeauna vrusese să-l repare. Rupse pagina în bucăţele mici şi le puse în buzunar, ca să le arunce mai târziu. Apoi se duse în garaj şi căută printre sculele pe care le lăsase acolo, până când găsi o cheie franceză şi un set de garnituri de rezervă. Probabil că le cumpărase într-o sâmbătă numai pentru acest motiv.

Îi luă mai mult de o oră ca să repare robinetele din baie. Le demontă şi curăţă sedimentele de pe faţete, înlocui garniturile, întări armăturile. Alama nu mai avea lustru. El o lustrui, folosind o periuţă de dinţi veche pe care o găsi într-o cutie de cafea de sub chiuvetă. Era ora şase când termină, devreme pentru o seară din toiul verii, lumina soarelui încă mai intra prin ferestre, dar acum era mai stinsă, căzând pe podea. David stătu în baie pentru o clipă, simţindu-se extrem de mulţumit de strălucirea alamei, de linişte. Telefonul sună în bucătărie şi se auzi o voce necunoscută, vorbind repede despre bilete pentru Montreal, apoi întrerupându-se ca să zică:

— Fir-ar să fie, aşa este, am uitat că eşti plecată în Europa cu Frederic.

Şi îşi aminti – îi spusese, dar îi ieşise complet din minte; nu, îşi alungase gândul din minte – că plecase în vacanţă, la Paris. Şi că ea cunoscuse pe cineva, un canadian din Québec, cineva care lucra în clădirile ca nişte cutii ale IBM-ului şi vorbea franceză. Vocea i se schimba când povestea despre el, se mai înmuia, era o voce pe care nu i-o mai auzise niciodată. Şi-o închipuia pe Norah, sprijinind telefonul cu umărul în timp ce scria la calculator, ridicând privirea şi constatând că trecuse de mult de ora cinei. Norah, mergând cu paşi mari pe culoarele aeroportului, conducându-şi grupurile la autocar, la restaurant, la hotel, într-o aventură, pe care o stabilise în amănunt cu atâta siguranţă.

Ei, cel puţin se va bucura când va vedea robinetele. Şi el se bucură – făcuse o treabă bună, meticuloasă.

Stătu în bucătărie, întinzându-şi bine braţele în timp ce se pregătea să îşi termine alergarea, şi luă din nou topul de hârtie galbenă.

„Am reparat chiuveta din baie, scrise el. La mulţi ani.”

După care plecă, încuind uşa în urma lui, şi începu să alerge.

II

Norah stătea pe o bancă de piatră din grădinile Luvrului, cu o carte deschisă în poală, privind la frunzele argintii de plop care fluturau înspre cer. Porumbeii mergeau legănându-se în iarba de lângă picioarele ei, ciugulindu-se şi dând din aripi.

— Întârzie, îi spuse lui Bree, care stătea lângă ea, cu picioarele ei lungi cu gleznele încrucişate, frunzărind o revistă.

Bree, care avea acum patruzeci şi patru de ani, era extrem de frumoasă, înaltă şi mlădioasă, cu cerceii turcoaz legănându-se pe pielea măslinie, cu părul de un alb-argintiu pur. Pe perioada radioterapiei şi-l tunsese foarte scurt, zicând că nu intenţiona să mai piardă nicio clipă din viaţă ca să fie elegantă. Era norocoasă şi ştia asta; tumoarea fusese în fază incipientă şi scăpase de cancer cu cinci ani în urmă. Totuşi, experienţa aceasta o schimbase, şi în general, şi în detaliu. Râdea mai mult şi îşi lua mai multe zile libere. Începuse să lucreze ca voluntar în weekend la casele ecologice; în perioada când lucra la o casă din partea de est a statului Kentucky, cunoscuse un bărbat calm, sănătos, care iubea viaţa, un preot rămas văduv de curând. Îl chema Ben. Se întâlniseră din nou cu ocazia unui proiect în Florida şi apoi încă o dată în Mexic. În acea ultimă călătorie, foarte discret, se căsătoriseră.

— Paul o să vină, spuse acum Bree, ridicându-şi ochii. Până la urmă, a fost ideea lui.

— E adevărat, spuse Norah. Dar este îndrăgostit. Sper numai să îşi amintească.

Aerul era fierbinte şi uscat. Norah închise ochii, gândindu-se la acea zi de la sfârşitul lui aprilie când Paul îi făcuse o surpriză apărând la birou, venit acasă pentru câteva ore între două spectacole. Înalt şi încă deşirat, se aşezase pe marginea biroului ei, plimbând dintr-o mână în alta prespapierul ei în timp ce îi descria planurile pentru un tur de vară prin Europa, cu şase săptămâni încheiate petrecute în Spania, ca să studieze cu chitariştii de acolo. Ea şi Frederic plănuiseră o excursie în Franţa, iar Paul descoperise că se vor afla în Paris în aceeaşi zi, înşfăcă un pix de pe birou şi

mâzgăli LOUVRE pe calendarul de perete din biroul lui Norah: ora 5.00, 12 iulie.

— Ne întâlnim în grădină şi vă scot la cină.

Plecase în Europa câteva săptămâni mai târziu, o suna din când în când de la pensiuni rustice sau hoteluri mici din apropierea mării. Se îndrăgostise de o flautistă, vremea era minunată, berea din Germania extraordinară. Norah îl asculta; încerca să nu îşi facă griji sau să-i pună prea multe întrebări. Paul era om în toată firea acum, avea 1,80 metri şi tenul oacheş al lui David. Şi-l imagina mergând desculţ pe plajă, aplecându-se să îi şoptească ceva prietenei lui, cu respiraţia ca o mângâiere pe urechea ei.

Era atât de discretă, încât nu îl întrebase nici măcar itinerarul, şi când Bree sună de la spitalul din Lexington, nu ştiuse cum să ia legătura cu el ca să îi dea şocanta veste: David făcuse atac de cord în timp ce făcea jogging în grădina botanică şi murise.

Deschise ochii. Lumea era viu colorată şi înceţoşată în căldura după-amiezii târzii de vară, frunzele străluceau pe fondul cerului albastru. Zburase singură acasă şi în avion se trezea din vise tulburătoare în care îl căuta pe Paul la Paris.

— Nu îţi face griji, zise Bree. Va veni.

— Nu a fost la înmormântare, spuse Norah. Întotdeauna mă voi simţi îngrozitor din cauza asta. David şi Paul nu şi-au rezolvat niciodată problemele. Cred că Paul nu a trecut niciodată cu bine peste momentul plecării lui David.

— Tu ai trecut?

Norah se uită la Bree, la părul ei scurt şi ţepos şi la pielea fină, la ochii verzi, calmi şi pătrunzători. Îşi mută privirea.

— E genul de întrebare pe care ar pune-o Ben. Cred că ai petrecut prea mult timp cu preoţii.

Bree izbucni în râs, dar nu se lăsă.

— Dar nu Ben întreabă, spuse ea. Întreb eu.

— Nu ştiu, zise Norah rar, gândindu-se cum era David când îl văzuse ultima oară, stând pe verandă la un pahar de ceai cu gheaţă, după ce alergase. Divorţaseră de şase ani şi înainte de asta fuseseră căsătoriţi timp de optsprezece: îl cunoştea de douăzeci

şi cinci de ani, un sfert de secol, mai mult de jumătate din viaţa ei. Când sunase Bree să o anunţe că el murise, pur şi simplu nu putuse să creadă. Îi era imposibil să îşi închipuie lumea fără David. Abia mai târziu, după înmormântare, o copleşise durerea. Sunt atâtea lucruri pe care aş fi vrut să i le spun. Dar cel puţin vorbeam. Câteodată se mai oprea pe la mine: să repare câte ceva, să mă salute. Cred că se simţea singur.

— Ştia de Frederic?

— Nu. Am încercat să îi spun o dată, dar părea că nu înţelege.

— E stilul lui David, observa Bree. E atât de diferit de Frederic.

— Da, aşa este.

Îi apăru imaginea lui Frederic în Lexington, stând afară sub umbrele apusului, aruncând scrumul pe pământul de lângă rododendronii ei. Se cunoscuseră de mai mult de un an, într-o altă zi de secetă, într-un alt parc. Colaborarea cu IBM, obţinută cu atâta efort, era încă una dintre cele mai rentabile pe care le avea Norah, aşa că se dusese la picnicul anual în ciuda durerii de cap şi a tunetelor care bubuiau în depărtare. Frederic stătea singur, părând aspru şi necomunicativ. Norah îşi umplu o farfurie şi se aşeză lângă el. Dacă nu voia să facă conversaţie, asta îi convenea de minune. Dar el zâmbise şi o salutase cu căldură, revenindu-şi din meditaţia lui şi vorbind o engleză cu un uşor accent franţuzesc; era din Quebec. Discutară ore întregi în timp ce furtuna dădea semne că stă să înceapă, iar ceilalţi participanţi la picnic îşi strângeau lucrurile şi plecau. Când începuse ploaia, o invitase la cină.

— Unde e Frederic acum? o întrebă Bree. Nu spuneai că vine?

— Ar fi vrut să vină, dar a fost chemat la serviciu, la Orléans. Are nişte rude acolo. Un văr de-al doilea mai îndepărtat care locuieşte într-un loc numit Châteauneuf. Nu ţi-ar plăcea să locuieşti într-un orăşel care se cheamă aşa?

— Probabil că şi acolo sunt ambuteiaje şi zile în care nu le place cum le stă părul.

— Sper că nu. Sper că se duc la piaţă în fiecare dimineaţă şi se întorc acasă cu pâine proaspătă şi

ghivece cu flori. Oricum, i-am zis lui Frederic să se ducă. El şi Paul sunt buni prieteni, dar e bine să îi dau eu vestea, singură.

— Da. Şi eu plănuiesc să o şterg atunci când vine.

— Mulţumesc, spuse Norah, luându-i mâna. Îţi mulţumesc pentru tot. Pentru că m-ai ajutat aşa de mult cu înmormântarea. Nu aş fi reuşit să trec de această ultimă săptămână fără tine.

— Mi-eşti datoare vândută, spuse Bree zâmbind. Apoi deveni gânditoare. Cred că a fost o înmormântare frumoasă, dacă se poate spune aşa. Au fost atât de mulţi oameni. M-a surprins să aflu cât de multe vieţi a marcat David.

Norah dădu din cap. Şi ea fusese mirată, mica biserică a lui Bree era plină de oameni, astfel încât atunci când începuse slujba ei trei stăteau în spate de tot. Zilele dinainte plutiseră în ceaţă, Ben o îndrumase cu blândeţe în alegerea muzicii şi a pasajelor din Biblie, a coşciugului şi a florilor, ajutând-o să scrie necrologul. Totuşi, fusese o uşurare să aibă aceste lucruri concrete de făcut, şi Norah se mişca printre aceste sarcini într-un nor protector de eficienţă amorţită – până când începuse slujba religioasă. Probabil că oamenilor li se păruse ciudat cât de tare plânsese atunci, când acele cuvinte minunate căpătaseră o nouă semnificaţie, dar nu plângea numai pentru David. Fuseseră împreună la slujba de comemorare pentru fiica lor în urmă cu atâţia ani, pierderea lor ridicându-se ca un zid între ei chiar şi atunci.

— Erau de la clinică, spuse Norah. Clinica pe care a condus-o atâţia ani. Majoritatea oamenilor îi fuseseră pacienţi.

— Ştiu. Uimitor. Oamenii păreau să creadă că a fost un sfânt.

— Nu au fost căsătoriţi cu el, zise Norah.

Frunzele fluturau aproape de cerul fierbinte şi albastru. Cercetă din nou cu privirea parcul, căutându-l pe Paul, dar nu se vedea nicăieri.

— Ah, spuse Norah, nu pot să cred că David chiar a murit. Chiar şi acum, după atâtea zile, cuvintele îi mai trimiteau o undă de şoc prin corp. Mă simt atât de bătrână, într-un fel.

Bree o luă de mână şi stătură în tăcere câteva minute. Palma lui Bree era fină şi caldă într-a ei, şi Norah simţi cum momentul se extinde, creşte, ca şi cum ar fi putut cuprinde întreaga lume. Îşi aminti când mai simţise ceva asemănător, în urmă cu mulţi ani, când Paul era nou-născut şi stătea cu el, în nopţile întunecate şi liniştite, alăptându-l. Acum adult, stătea în gară sau pe trotuarul de sub frunzele care fremătau, sau mergea pe stradă cu paşi mari. Se oprea în faţa vitrinelor, sau băga mâna în buzunar după un bilet, sau îşi făcea palma streaşină la ochi, împotriva soarelui. Crescuse din trupul ei, iar acum, uluitor, umbla prin lume fără ea. Se gândi şi la Frederic, care stătea într-o cameră de conferinţe, dând din cap în timp ce parcurgea documente, punându-şi mâinile pe masă când se pregătea să vorbească. Avea păr negru pe braţe şi unghii lungi şi pătrate. Se bărbierea de două ori pe zi, şi dacă uita, barba nou crescută o zgâria pe gât când o trăgea spre el noaptea, sărutând-o în spatele urechii ca să o stârnească. Nu mânca pâine sau dulciuri, iar dacă întârzia ziarul de dimineaţă, se supăra foarte rău. Toate aceste mici tabieturi, care erau pe rând drăguţe şi iritante, îi aparţineau lui Frederic. Diseară se va întâlni cu el la pensiunea lor de lângă râu. Vor bea vin şi vor rămâne treji pe timpul nopţii, cu lumina lunii năvălind înăuntru, cu respiraţia lui regulată şi uşoară auzindu-se în încăpere. Voia să se căsătorească, iar asta era o altă decizie de luat.

Lui Norah îi alunecă din mână cartea şi se aplecă să o ridice. *Noaptea înstelată* a lui Van Gogh era zugrăvită pe broşura pe care o folosea drept semn de carte. Când se aşeză din nou, Paul tocmai traversa parcul.

— Oh, zise ea, cu un val brusc de plăcere pe care îl simţise întotdeauna la vederea lui: acest bărbat, fiul ei, aici în lume. Se ridică în picioare. Uite-l, Bree. A venit Paul!

— E tare frumos, observă Bree, ridicându-se şi ea. Cred că de la mine a moştenit asta.

— Aşa este, încuviinţă Norah. Deşi habar n-am de unde a luat talentul, căci niciuna din noi nu e în stare să cânte o melodie, şi nici David nu era.

Da, talentul lui Paul. Îl privi cum traversează parcul. Era un mister şi un dar.

Paul ridică o mână ca să le facă semn, zâmbind larg, şi Norah o luă spre el, lăsându-şi cartea pe bancă. Inima îi bătea de emoţie şi de bucurie, dar şi de suferinţă şi de mare frământare; tremura. Prezenţa lui acolo schimba lumea! Ajunse lângă Paul în sfârşit şi îl îmbrăţişa cu putere. Purta o cămaşă albă cu mânecile suflecate, pantaloni scurţi kaki. Mirosea a curat, ca şi cum abia ar fi ieşit de sub duş. Îi simţea muşchii prin ţesătură, oasele puternice, căldura, şi înţelese, pentru o clipă, dorinţa lui David de a opri lumea în loc. Nu îl puteai învinovăţi, nu, nu puteai să îi găseşti o vină pentru că voia să intre în profunzimea fiecărui moment trecător, să îi cerceteze misterul, să strige împotriva pierderii, şi a schimbării, şi a mişcării.

— Bună, mamă, spuse Paul, dându-se înapoi ca să se uite la ea.

Avea dinţi albi, drepţi, perfecţi; îi crescuse o barbă neagră.

— Ce întâmplare să ne întâlnim aici, zise râzând.

— Da, ce întâmplare.

Apoi veni şi Bree lângă ea. Înainta cu un pas şi îl îmbrăţişă şi ea pe Paul.

— Trebuie să plec, spuse ea. Mă învârteam pe aici doar ca să te salut. Arăţi bine, Paul. Îţi prieşte viaţa de rătăcitor.

El zâmbi.

— Nu poţi să mai rămâi?

Bree îi aruncă o scurtă privire lui Norah.

— Nu, spuse ea. Dar ne vedem curând, bine?

— Bine, zise Paul, aplecându-se să o sărute pe obraz. Cred. Norah se şterse la ochi cu dosul palmei în timp ce Bree se întoarse şi plecă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Paul; apoi, dintr-odată grav. Ce s-a întâmplat?

— Vino şi stai jos, spuse ea, luându-l de braţ.

Se întoarseră împreună la banca ei, făcând un cârd de porumbei cu pene pestriţe să-şi ia zborul. Ea luă în mână cartea, râcâind cu unghia pe semnul de carte.

— Paul, am veşti proaste. Tatăl tău a murit acum nouă zile. A fost atac de cord.

Ochii lui Paul se măriră de surpriză şi de durere, iar el întoarse capul, privind ţintă, fără să vorbească, la cărarea pe care venise până la ea, ajungând până la acest moment.

— Când a fost înmormântarea? întrebă el în cele din urmă.

— Săptămâna trecută. Îmi pare nespus de rău, Paul. N-am avut timp să te găsesc. M-am gândit să merg la ambasadă să le cer ajutorul ca să dau de tine, dar n-am ştiut ce să le spun, de unde să te iau. Aşa că am venit aici astăzi, sperând că ai să apari.

— Aproape că am pierdut trenul, zise el, gânditor. Era cât pe ce să nu ajung.

— Dar ai ajuns, spuse ea. Eşti aici.

El dădu din cap şi se aplecă în faţă, cu coatele pe genunchi şi mâinile prinse între ei. Norah îşi aminti cum, copil fiind, el stătea tot aşa, chinuindu-se să-şi ascundă tristeţea. Îşi încleştă pumnii, apoi îi desfăcu. Norah îi luă mâna într-a ei. Buricele degetelor îi erau bătătorite după anii de cântat la chitară. Şezură astfel vreme îndelungată, ascultând cum vântul foşneşte prin frunze.

— E firesc să fii supărat, zise ea în cele din urmă. Era tatăl tău.

Paul dădu din cap, dar figura lui era încă încordată ca un pumn. Când vorbi în sfârşit din nou, vocea îi era parcă gata să izbucnească.

— Niciodată nu m-am gândit că va muri. Şi niciodată nu m-am gândit că îmi va păsa de asta. Noi doi n-am vorbit, de fapt, niciodată cu adevărat.

— Ştiu, zise Norah. Şi ştia, într-adevăr. După ce o sunase Bree, pornise pe strada învelită într-o boltă de frunze, plângând în voie, furioasă pe David pentru că plecase înainte ca ea să fi avut ocazia să-şi încheie socotelile cu el o dată pentru totdeauna. Dar cel puţin ai avut întotdeauna posibilitatea să vorbeşti.

— Da. L-am tot aşteptat pe el să facă prima mişcare.

— Cred că şi el aştepta acelaşi lucru.

— Era tatăl meu, zise Paul. Ar fi trebuit să ştie ce să facă.

— Te-a iubit, spuse Norah. Să nu-ţi treacă vreodată prin cap că nu te-a iubit.

Paul scoase un hohot scurt, amar.

— Nu. Sună frumos, dar nu e adevărat. Uneori mă duceam la el şi încercam; pierdeam timpul pe la el şi discutam de una sau de alta, dar niciodată n-am mers mai departe. N-am reuşit să fac niciodată ceva bun în ochii lui. Ar fi fost fericit dacă ar fi avut un cu totul alt fiu.

Vocea lui Paul era încă liniştită, dar în colţurile ochilor i se adunaseră lacrimi, care-i lunecau acum pe obraji.

— Dragul meu, zise ea. Te-a iubit. Cu adevărat. Credea că eşti cel mai bun fiu cu putinţă.

Paul îşi şterse cu asprime lacrimile de pe obraji. Norah simţi cum propria durere şi tristeţe i se adună în gât şi reuşi să vorbească abia după câteva clipe.

— Tatălui tău, zise ea în cele din urmă, i-a fost întotdeauna foarte greu să se dezvăluie în faţa cuiva. Nu ştiu de ce. A crescut într-o familie săracă şi i-a fost întotdeauna ruşine de asta. Aş vrea ca el să fi putut vedea câţi oameni au venit la înmormântare. Sute. Şi asta datorită muncii lui de doctor. Am aici lista tuturor celor care au participat; poţi să te uiţi şi tu. Foarte mulţi oameni l-au iubit.

— Rosemary a venit? întrebă el, răsucindu-se ca s-o privească.

— Rosemary? Da.

Norah se opri o clipă, lăsând adierea caldă să-i atingă faţa. O zărise pe Rosemary la sfârşitul slujbei, şezând în ultimul rând de scaune, într-o rochie simplă cenuşie. Avea părul încă lung, dar arăta mai bătrână, mai aşezată. David insistase întotdeauna că între ei nu era nimic; în sufletul ei, Norah ştia că aşa stătuseră lucrurile.

— Nu se iubeau, zise Norah. Tatăl tău şi Rosemary. Nu era ceea ce crezi tu.

— Ştiu. Paul se îndreptă de spate. Ştiu. Rosemary mi-a spus. Şi am crezut-o.

— Ţi-a spus? Când?

— Când a adus-o tata acasă. În prima zi. Paul păru stânjenit, dar continuă: Am văzut-o de câteva ori acasă la el. Când treceam pe acolo. Uneori luam toţi cina împreună. Câteodată tata nu era acasă şi stăteam puţin

cu Rosemary şi Jack. Mi-am dat seama că nu era nimic între ei. Uneori ea îşi aducea câte un prieten acolo. Nu ştiu. Bănuiesc că relaţia lor era cam ciudată. Dar eu m-am obişnuit cu ea. Era o fată de treabă. Nu ea e motivul pentru care nu reuşeam să vorbesc cu el.

Norah aprobă din cap.

— Dar, Paul, tu ai însemnat întotdeauna foarte mult pentru el. Uite, ştiu la ce te referi, pentru că şi eu am simţit la fel. Distanţa aceea. Rezerva. Senzaţia că era înconjurat de un zid prea înalt ca să poţi îndrăzni să-l treci. După o vreme am renunţat să mai încerc, şi după şi mai multă vreme am renunţat să mai aştept să se deschidă vreo poartă în el. Dar, din spatele acelui zid, el ne-a iubit pe amândoi. Nu ştiu de ce ştiu asta, dar sunt sigură că aşa e.

Paul nu răspunse. Din când în când îşi ştergea lacrimile din ochi.

Aerul era mai răcoros, şi oamenii începuseră să se plimbe prin parc – îndrăgostiţi ţinându-se de mână, cupluri cu copii, plimbăreţi solitari. Un cuplu mai în vârstă se apropie de ei. Ea era înaltă, cu părul alb complet, iar el mergea încet, uşor încovoiat, sprijinindu-se într-un baston. Ea îşi vârâse mâna pe după cotul lui şi se pleca uşor să-i vorbească, iar el aproba din cap, gânditor, încruntat, privind peste parc, dincolo de porţi, la ceea ce voia ea să-i arate. Norah simţi o împunsătură la vederea aceste intimităţi. Cândva îşi imaginase că ea şi David aveau să ajungă împreună până la o asemenea vârstă înaintată, cu vieţile împletite precum viţele – cârcei înconjurând mlădiţele, frunze amestecate. Oh, fusese atât de demodată! Chiar şi regretul ei era demodat. Îşi imaginase că, măritându-se, avea să fie un fel de boboc suav, învelit în caliciul mai dur, mai rezistent al florii, învelit şi protejat, iar straturile vieţii ei aveau să fie conţinute în straturile altei vieţi.

În loc de asta, îşi găsise propriul drum, construind o afacere, crescându-l pe Paul, călătorind prin toată lumea. Era ea însăşi petală, caliciu, tulpină şi frunză; era rădăcina lungă, albă ce se afunda în pământ. Şi era fericită că era aşa.

Trecând pe lângă ei, cei doi bătrâni vorbiră în engleză, discutând unde să ia masa. Vorbeau cu accent sudic – texan, ghici Norah – şi bărbatul voia să găsească un restaurant unde făceau fripturi ca acasă.

— Sunt sătul de americani, zise Paul după ce cuplul ajunse suficient de departe de ei. Sunt întotdeauna atât de fericiţi să dea tot peste americani. Nici n-ai zice că suntem pe lume două sute cincizeci de milioane. Te-ai aştepta să-şi dorească să stea de vorbă cu francezi, dacă tot sunt în Franţa.

— Parc-ai fi vorbit cu Frederic.

— Da. De ce nu? Frederic face nişte observaţii foarte pertinente despre aroganţa americană. El unde e?

— E plecat cu afaceri. Vine diseară.

Norah îl văzu din nou, cu ochii minţii, pe Frederic intrând pe uşa hotelului, lăsându-şi cheile pe şifonier şi pipăindu-şi buzunarele ca să vadă dacă are portofelul. Purta cămăşi de un alb strălucitor în care se reflectau ultimele raze de lumină, cu gulere rigide cu capete prinse cu nasturi, şi în fiecare seară intra şi îşi agăţa cravata de un scaun, vocea lui joasă şoptind numele ei. Poate că la început se îndrăgostise de vocea lui. Aveau atâtea în comun – copii mari, divorţuri, slujbe solicitante – dar pentru că viaţa lui Frederic se desfăşurase în altă ţară, pe jumătate în altă limbă, lui Norah îi părea exotică, familiară şi necunoscută totodată. O ţară veche şi nouă în acelaşi timp.

— Cum ţi s-a părut excursia? întrebă Paul. Îţi place în Franţa?

— Dar tu? Cum merge turneul? Am fost fericită aici, spuse Norah, şi era adevărat. Frederic era de părere că aglomeraţia distrusese Parisul, însă pentru Norah farmecul era infinit, brutăriile şi patiseriile, clătitele vândute de la standurile din stradă, clopotniţele vechilor biserici, clopotele şi sunetele care curgeau ca un râu, ici-colo apărând un cuvânt ca o pietricică. Mai eşti îndrăgostit?

— O, da, spuse el, cu faţa înseninându-i-se puţin. Se uită ţintă la ea. Te căsătoreşti cu Frederic?

Ea îşi plimba degetul în jurul muchiilor ascuţite al broşurii. Aceasta era, bineînţeles, întrebarea pe care o purta în fiecare clipă în minte – ar trebui să îşi schimbe

viaţa? Îl iubea pe Frederic, nu mai fusese niciodată atât de fericită, deşi prin acea fericire putea întrevedea o vreme în care obiceiurile lui, care acum îi erau dragi, o vor călca pe nervi, şi pe el ale ei. Lui îi plăcea ca lucrurile să stea astfel; era meticulos în toate privinţele, de la modul în care aranja mobila în casă la completarea declaraţiilor de venit. În privinţa aceea, şi era singura, îi amintea de David. Acum era destul de matură, avea experienţă, ca să ştie că nimic nu este perfect. Nimic nu rămânea la fel, nici măcar ea. Dar era la fel de adevărat că, atunci când Frederic intra într-o cameră, aerul părea că se schimbă, parcă încărcat de electricitate, şi fiinţa ei tresărea. Voia să ştie ce s-ar putea întâmpla în clipa următoare.

— Nu ştiu, zise ea rar. Bree este dispusă să cumpere afacerea. Frederic mai are doi ani de contract, aşa că nu suntem obligate să hotărâm nimic pentru o vreme. Dar pot să îmi imaginez viaţa mea alături de el. Presupun că ăsta e primul pas.

Paul dădu din cap.

— Aşa a fost data trecută? Ştii tu… cu tata?

Norah îl privi, întrebându-se cum să îi răspundă.

— Da şi nu, spuse ea în cele din urmă. Acum sunt mult mai pragmatică. Atunci, voiam doar ca cineva să aibă grijă de mine. Nu mă cunoşteam foarte bine.

— Tatei îi plăcea să aibă grijă de tot.

— Da. Da, aşa este.

Paul râse scurt, ascuţit.

— Nu pot să cred că a murit.

— Ştiu, spuse Norah. Nici eu nu pot.

Statură în tăcere o vreme, şi aerul vibra în jurul lor. Norah întoarse broşura, amintindu-şi de răcoarea din muzeu, de ecoul paşilor ei. Stătuse aproape o oră în faţa unui tablou, studiind culorile care se zvârcoleau, trăsăturile sigure şi vii ale pensulei. Ce anume o emoţiona la Van Gogh? Ceva care strălucea, ceva imperceptibil. David umblase prin lume imortalizând cu aparatul foto cele mai mici detalii, obsedat de lumină şi de umbră, încercând să fixeze lucrurile în spaţiu. Acum nu mai era, iar modul în care văzuse lumea dispăruse şi el.

Paul se ridică şi făcu un semn cu mâna spre partea opusă a parcului, tristeţii de pe chipul lui luându-i locul un zâmbet vesel, intens, concentrat asupra cuiva, exclusiv. Norah îi urmări privirea peste iarba uscată şi văzu o tânără cu faţa prelungă, delicată şi cu tenul de culoarea ghindelor coapte, iar părul întunecat căzându-i în bucle până în talie. Era zveltă şi purta o rochie uşoară, cu imprimeuri; se mişca cu graţia şi rezerva unei dansatoare.

— E Michelle, spuse Paul, care deja se ridicase. Mă întorc imediat. E Michelle.

Norah îl privi cum se ducea spre ea ca atras de gravitaţie, şi faţa lui Michelle destinzându-se la vederea lui. El îi luă uşor faţa în palme când se sărutară, după care ea ridică o mână şi palmele li se atinseră scurt, uşor, într-un gest atât de intim, încât Norah simţi impulsul să se uite în altă parte. Apoi traversară parcul, cu capetele plecate, vorbind. La un moment dat se opriră, Michelle sprijinindu-şi mâna de braţul lui Paul, iar Norah îşi dădu seama că el îi spusese.

— Doamnă Henry, zise fata, dând mâna cu ea când ajunseră lângă banca lui Norah. Avea degete lungi şi reci. Condoleanţe pentru tatăl lui Paul.

Şi accentul ei era puţin exotic: petrecuse mulţi ani la Londra. Statură cu toţii în parc câteva minute, discutând. Paul propuse să meargă la cină, iar Norah fu tentată să accepte. Voia să stea cu Paul şi să discute până noaptea târziu, dar ezită, conştientă de faptul că între Paul şi Michelle era o căldură, o lumină, o nelinişte care cereau intimitate. Se gândi iarăşi la Frederic, care poate că deja se întorsese la pensiunea lor, lăsându-şi cravata pe spătarul scaunului.

— Ce-ar fi s-o lăsăm pe mâine? spuse ea. Dacă ne-am întâlni pentru micul dejun? Vreau să ştiu totul despre călătoria ta. Vreau să ştiu totul despre chitariştii de flamenco din Sevilla.

Pe stradă, mergând spre metrou, Michelle o luă de braţ pe Norah. Paul mergea chiar în faţa lor, un bărbat înalt şi lat în umeri.

— Aţi crescut un fiu minunat, spuse ea. Îmi pare atât de rău că nu o să pot să îl cunosc pe tatăl lui.

— Era oricum foarte greu să îl cunoşti. Dar şi mie îmi pare rău. Mai făcură câţiva paşi. Ţi-a plăcut turneul?

— O, călătoriile îţi oferă o libertate minunată, observă Michelle.

Era o seară superbă, pentru un moment fură orbiţi de lumina puternică de la metrou, în timp ce coborau. În tunel se auzi ecoul unui tren huruind în depărtare. Miresmele erau amestecate: parfum şi, sub el, izul mai pregnant de metal, de benzină.

— Treci mâine pe la mine, în jur de nouă, îi spuse Norah lui Paul, ridicând vocea deasupra zgomotului. Apoi, pe când se apropia trenul, ea se aplecă înainte, aproape de urechea lui, strigând: Te-a iubit! Era tatăl tău şi te-a iubit!

Faţa lui Paul se lumină pentru o clipă: suferinţă şi pierdere. Dădu din cap. Nu mai era timp de mai mult. Trenul era acum în mare viteză, grăbindu-se spre ei, iar ea, în curentul acela brusc, simţi cum i se umple inima de bucurie. Fiul ei, aici, în lume. Şi David, dispărut în chip misterios. Metroul se opri, scârţâind, şi uşile hidraulice se deschiseră brusc cu un oftat. Norah se urcă şi se aşeză la fereastră, zărind o ultimă imagine fugară a lui Paul, în mers, cu mâinile în buzunar şi capul în jos. Era acolo, iar în clipa următoare dispăru.

Când ajunse la staţia ei, aerul se îmbibase deja de lumina amurgului. Merse, călcând pe piatra de pavaj, către pensiunea zugrăvită în galben pal, care răspândea lumină în jur, cu ghivece la ferestre, din care se revărsau flori. Camera era cufundată în tăcere, iar lucrurile ei – neatinse; Frederic nu sosise încă. Norah se duse la fereastra care dădea spre râu şi stătu acolo un moment, gândindu-se la cum îl purta pe umeri David pe Paul în prima lor casă, la ziua în care o ceruse în căsătorie, strigând către ea pentru a acoperi zgomotul cascadei, iar inelul îi alunecase rece pe deget. Se gândea la mâna lui Paul şi a lui Michelle, palmă în palmă.

Se duse la birouaş şi scrise un bileţel: „Frederic, sunt în curte”.

Curtea, mărginită de palmieri de ghiveci, dădea înspre Sena. Prin frunzişul pomilor, prin gardurile de

fier forjat, licăreau lumini micuţe. Norah se aşeză într-un loc de unde putea contempla râul şi comandă un pahar cu vin. Uitase cartea pe undeva – probabil în grădina de la Luvru. Pierderea ei îi dădu un sentiment vag de regret. Nu era genul de carte pe care s-o cumperi de două ori, ci literatură uşoară, ceva cu care să îţi treacă timpul. Povestea a două surori. Acum nu va şti niciodată cum se termina povestirea.

Două surori. Poate că, într-o zi, ea şi Bree aveau să scrie o carte. Acest gând o făcu pe Norah să zâmbească, şi bărbatul care stătea la masa de alături, îmbrăcat într-un costum alb, cu un păhărel de tărie în mână, îi zâmbi înapoi. Aşa începeau aceste poveşti: era o vreme când şi-ar fi pus picior peste picior sau şi-ar fi dat părul pe spate, mici gesturi provocatoare, până când el se scula de la masă şi venea să o întrebe dacă putea să vină la masa ei. Ei îi plăcea mult să simtă emoţia acestui dans şi senzaţia de descoperire. Dar în seara asta, ea îşi mută privirea. Bărbatul îşi aprinse o ţigară şi, când termină, achită nota şi plecă.

Norah rămase privind aglomerarea de oameni pe fundalul licăririi întunecate a râului. Nu îl văzu pe Frederic venind. Însă îi simţi mâna pe umăr, se întoarse şi el o sărută, pe un obraz, apoi pe celălalt, după care buzele lui se lipiră de ale ei.

— Bună, zise el, şi se aşeză de partea cealaltă a mesei.

Nu era un bărbat înalt, dar arăta foarte bine, cu umerii puternici de la anii de înot. Era analist de sisteme şi lui Norah îi plăcea siguranţa lui, capacitatea de a surprinde şi a discuta per ansamblu, fără să rămână blocat în detaliile neimportante ale momentului. Şi totuşi, uneori chiar acest aspect o irita la el – viziunea lui asupra lumii ca un loc stabil şi previzibil.

— Aştepţi de mult? întrebă el. Ai mâncat?

— Nu. Ea făcu un semn către paharul cu vin, aproape plin. Nu aştept de mult. Şi sunt moartă de foame.

El dădu din cap.

— Bine. Scuză-mă că am ajuns abia acum. Trenul a avut întârziere.

— E în regulă. Cum a fost în Orléans?

— Monoton. Dar prânzul cu vărul meu a fost plăcut.

Începu să vorbească, şi Norah se dădu mai în spate, lăsând cuvintele să curgă peste ea. Mâinile lui Frederic erau puternice şi pricepute. Îşi aminti de o zi în care el îi construise un set de rafturi pentru cărţi, lucrând tot weekendul în garaj, iar rumeguşul cădea în bucle de pe rabotează. Nu îi era teamă să lucreze sau să o oprească în bucătărie în timp ce gătea, înlănţuindu-i mijlocul cu mâinile şi sărutând-o pe gât până se întorcea şi îl săruta şi ea. Fuma o pipă, ceea ce ei nu îi plăcea, muncea prea mult şi conducea prea repede pe autostradă.

— I-ai spus lui Paul? întrebă Frederic. El e bine?

— Nu ştiu. Sper. Ne întâlnim la micul dejun. Vrea să se plângă la tine în legătură cu americanii aroganţi.

Frederic izbucni în râs.

— Bine, zise el. Îmi place de fiul tău.

— E îndrăgostit. Iar tânăra pe care o adoră este chiar încântătoare: Michelle. O să vină şi ea mâine.

— Bine, zise din nou Frederic, strecurându-şi degetele între ale ei. E bine să fii îndrăgostit.

Comandară cina, friptură de vită cu pilaf şi vin. Râul se mişca dedesubt, întunecat, tăcut, iar, în timp ce vorbeau, Norah se gândea ce minunat era să stai în linişte, ancorat într-un singur loc. Să stai şi să bei vin la Paris, privind păsările cum se înalţă în zbor din copaci, cu râul unduindu-se liniştit dedesubt, îşi aminti de drumurile ei nebuneşti spre Ohio, când era tânără, de suprafaţa cu irizaţii ciudate a apei, de puritatea bancurilor de calcar, de vântul care îi înfoia părul.

Însă acum stătea nemişcată, iar păsările se ridicau în zbor pe cerul indigo. Simţi mirosul apei, şi al fumului, şi al cărnii prăjite, şi al mâlului din râu. Frederic îşi reaprinse pipa şi îşi mai turnă vin, în timp ce oamenii se plimbau pe lângă ei pe trotuar, în această seară care lăsa loc nopţii, iar clădirile apropiate dispăreau încet în aerul ce se întuneca. Una câte una, ferestrele se luminau. Norah îşi împături şervetul şi se ridică. Lumea se învârti cu ea; era ameţită din cauza vinului, a înălţimii, a mirosului de mâncare după această lungă zi de suferinţă şi bucurie.

— Te simţi bine? o întrebă Frederic, de foarte departe.

Norah atinse masa cu o mână, recăpătându-şi răsuflarea, încuviinţă din cap, incapabilă să acopere zgomotul râului, mirosul malurilor întunecate, vuietul stelelor rotitoare care licăreau vii.

Noiembrie 1988

Îl chema Robert şi era chipeş, avea părul des, tuns cu breton. Mergea prin autobuz de la un capăt la celălalt, făcând cunoştinţă cu toată lumea şi făcând comentarii despre rută, despre şofer, despre vreme. Ajunse la capătul rândului, se întoarse şi luă totul de la capăt.

— Mă simt foarte bine aici, anunţă el, dând mâna cu Caroline.

Ea zâmbi, răbdătoare; când îi strânsese mâna, îl simţise ferm şi încrezător. Ceilalţi oameni nu voiau să îl privească în ochi. Se uitau în cărţile lor, în ziare, la peisajul care se desfăşura dincolo de geam. Cu toate acestea, Robert continua, fără să se lase descurajat, ca şi cum oamenii din autobuz ar fi fost remarcabili sau nu s-ar fi aşteptat la vreun răspuns din partea lor mai mult decât de la copaci, pietre sau nori. În perseverenţa lui, se gândi Caroline, urmărindu-l de pe ultimul rând – hotărând la nesfârşit în fiecare secundă să nu intervină – era o dorinţă adâncă de a găsi o persoană care să îl vadă cu adevărat.

Se pare că persoana aceea era Phoebe, care parcă se însenina, scăldată într-o lumină interioară, când Robert era prin preajmă, pe care îl privea cum se mişca de la un capăt la celălalt al autobuzului de parcă ar fi fost vreo fiinţă deosebită, mirifică, asemenea unui păun, strident colorat şi mândru. Când se aşeză în sfârşit pe locul de lângă ea, încă mai vorbea, iar Phoebe îi zâmbi simplu. Era un zâmbet luminos; nu ascundea nimic în spatele lui. Nicio rezervă, nicio precauţie, nicio aşteptare ca să se asigure că el simţea aceeaşi revărsare de dragoste. Caroline închise ochii în faţa expresiei făţişe de emoţie a fiicei ei – ce nevinovăţie sălbatică, ce risc! Dar când îi redeschise, Robert îi zâmbea şi el, la fel de încântat de Phoebe pe cât era de uluit de surpriză, ca şi cum un copac şi-ar fi strigat numele.

„Ei bine, da, se gândi Caroline, de ce nu? O asemenea dragoste se întâlneşte prea rar în lumea asta!” Îi aruncă o privire lui Al, care stătea lângă ea, moţăind, iar părul grizonant îi sălta când autobuzul trecea peste hopuri sau lua curbele. Sosise noaptea

trecută târziu şi avea să plece de dimineaţă, în ziua următoare; făcea ore suplimentare ca să plătească noul acoperiş şi ţevile de scurgere. În ultimele luni, viaţa lor împreună fusese în mare parte ocupată cu afacerile. Uneori, o amintire a primilor lor ani de căsătorie – buzele lui sărutându-le pe ale ei, atingerea mâinii lui pe talia ei – îi stârnea lui Caroline o nostalgie dulce-amăruie. Cum de ajunseseră ei doi atât de ocupaţi şi plini de griji? Cum se scurseseră atâtea zile, una după alta, aducându-i până în acest moment?

Autobuzul accelera peste valea râului, până la panta dinspre Squirrel Hill. Se aprinseseră deja farurile în acel început de amurg de iarnă. Phoebe şi Robert stăteau tăcuţi, cu faţa spre culoar, îmbrăcaţi pentru petrecerea anuală a Asociaţiei Upside Down. Pantofii lui Robert erau lustruiţi impecabil; purta cel mai bun costum al lui. Pe sub palton, Phoebe era îmbrăcată cu o rochie înflorată, alb cu roşu, cu crucea albă şi delicată de la confirmaţie atârnându-i pe un lănţişor subţire la gât. Părul îi devenise mai negru, i se subţiase şi era tuns scurt ca o şepcuţă care stă să îşi ia zborul, prins ici-colo cu agrafe roşii. Era palidă, cu pistrui şterşi pe braţe şi pe faţă. Se uita pe fereastră, cu un zâmbet timid, pierdută în gândurile ei. Robert studia anunţurile de deasupra capului lui Caroline, reclame pentru clinici şi dentişti, hărţi ale drumului. Era un om bun, pregătit în fiecare clipă să fie încântat de lume, deşi uita o conversaţie aproape imediat ce se încheia şi îi cerea lui Caroline numărul de telefon de fiecare dată când se întâlneau.

Totuşi, pe Phoebe şi-o amintea întotdeauna. Îşi amintea întotdeauna dragostea.

— Aproape am ajuns, spuse Phoebe, agăţându-se de braţul lui Robert pe când se apropiau de vârful dealului. Locul petrecerii era aproape, luminile se revărsau peste iarba maronie, peste crustele de zăpadă. Am numărat şapte staţii.

— Al, spuse Caroline, scuturându-l de umăr. Al, iubitule, am ajuns.

Coborâră din autobuz în răcoarea umedă a serii de noiembrie şi merseră doi câte doi prin lumina

crepusculului. Caroline îşi strecură mâna sub braţul lui Al.

— Eşti obosit, zise ea, căutând să rupă tăcerea care se lăsa din ce în ce mai des între ei. Ai avut două săptămâni lungi.

— Mă simt bine, zise el.

— Aş vrea să nu trebuiască să stai atât de mult plecat.

Nici nu sfârşise bine fraza, că deja regreta ce spusese. Discuţia aceasta era veche între ei, fusese un hop important în mariajul lor, şi chiar şi ei înseşi vocea îi suna stridentă, ascuţită, ca şi cum ar fi început cearta intenţionat.

Zăpada le scârţâia sub picioare. Al oftă adânc, iar răsuflarea lui formă un norişor în frigul care-i înconjura.

— Uite, fac tot ce pot, Caroline. Banii ne prind bine acum, iar eu sunt printre cei mai vechi. Mă apropii de şaizeci de ani. Trebuie să bat fierul cât e cald.

Caroline dădu din cap. Braţul de sub mâna ei era ferm şi stabil. Era aşa de bucuroasă să îl aibă lângă ea, aşa de obosită de ritmul nefiresc al vieţii lor care îl ţinea departe de casă zile întregi. Ce îşi dorea ea, mai mult decât orice, era să ia micul dejun cu el în fiecare dimineaţă şi cina în fiecare seară; să se trezească alături de ea, nu în cine ştie ce cameră necunoscută de hotel, la o sută sau cinci sute de kilometri depărtare.

— Doar că… îmi lipseşti, zise încet Caroline. Asta e tot ce am vrut să spun. Eu asta spuneam.

Phoebe şi Robert mergeau în faţa lor, ţinându-se de mână. Caroline se uită la fiica ei, care avea mănuşi negre, o eşarfă pe care i-o dăruise Robert era înfăşurată larg în jurul gâtului. Phoebe voia să se căsătorească cu Robert, să îşi petreacă viaţa alături de el; în ultimul timp, nu vorbea decât despre asta. Linda, directoarea centrului de zi, o avertizase:

— Phoebe este îndrăgostită. Are douăzeci şi patru de ani, ajunge la maturitate şi începe să îşi descopere propria sexualitate. Trebuie să discutăm despre asta, Caroline.

Însă Caroline, care nu era dispusă să admită că se schimbase ceva, amânase discuţia.

Phoebe mergea cu capul puţin aplecat, ascultând concentrată; când şi când, râsul ei spontan plutea înapoi prin înserare. Caroline inhala aerul înţepător şi rece, simţind un val de plăcere pentru fericirea fiicei ei, alunecând înapoi în timp, în sala de aşteptare a clinicii cu ferigi pleoştite şi uşa care scârţâia, amintindu-şi cum Norah Henry stătea în picioare lângă măsuţă, scoţându-şi mănuşa ca să îi arate asistentei medicale de la recepţie verigheta ei, având exact acelaşi râs.

Parcă se întâmplase într-o altă viaţă. Caroline îşi ştersese aproape complet din minte zilele acelea. Apoi, cu o săptămână în urmă, când Al era încă plecat, sosise o scrisoare din partea unei firme de avocatură din centrul oraşului. Caroline, uimită, o desfăcuse şi o citise pe verandă, în aerul rece al lunii noiembrie.

„Vă rugăm să luaţi legătura cu această firmă, referitor la un cont deschis pe numele dumneavoastră."

Sunase imediat şi stătuse la fereastră, privind la şuvoiul de maşini, în timp ce avocatul o anunţase că David Henry murise. De fapt, murise de trei luni. O contactaseră ca să îi spună despre un cont bancar pe care îl deschisese pe numele ei. Caroline îşi apăsă receptorul pe ureche şi parcă simţi cum ceva i se rupe în suflet la auzul acestei veşti, în timp ce studia puţinele frunze rămase în arborii de sicomor, fluturând în lumina dimineţii reci. Avocatul, aflat la kilometri depărtare, continua să vorbească. Era un cont de beneficiar: David îl deschisese pe numele amândurora, de aceea se afla în afara testamentului. Nu voiau să îi dezvăluie suma din cont la telefon. Caroline trebuia să se prezinte la birou.

După ce închisese, se întorsese pe verandă, unde stătuse multă vreme în leagăn, încercând să se obişnuiască cu veştile. O şoca faptul că David îşi amintise de ea astfel. O şoca şi mai mult faptul că murise. Ce îşi închipuise? Că ea şi David aveau să continue aşa pentru totdeauna, fiecare cu viaţa lui, şi totuşi legaţi de acel moment din cabinetul lui în care se ridicase şi i-o pusese în braţe pe Phoebe? Că, într-un fel, într-o zi, oricând i-ar fi convenit ei, avea să-l caute şi să-l lase să-şi cunoască fiica? Maşinile veneau în viteză de pe deal, într-un şir neîntrerupt. Nu se putea

hotărî ce să facă, iar în cele din urmă intrase în casă pur şi simplu şi se pregătise pentru slujbă, strecurând scrisoarea în sertarul de sus al biroului, împreună cu bucăţelele de hârtie rupte şi agrafele de birou, aşteptând să vină Al acasă şi să o ajute să înţeleagă mai bine lucrurile. Nu îi spusese încă nimic despre asta – el fusese foarte obosit – dar veştile, nerostite, stăteau între ei, suspendate în aer, alături de îngrijorarea Lindei pentru situaţia lui Phoebe.

Lumina se răspândea dinăuntru spre trotuar, spre vârfurile închise la culoare ale ierbii. Intrară în hol, împingând uşile duble de sticlă. La capătul holului fusese amenajat un ring de dans, deasupra căruia atârna un stroboscop ce arunca raze strălucitoare pe tavan, pe pereţi şi pe feţele celor din jur. Cânta muzica, dar nimeni nu dansa. Phoebe şi Robert rămaseră la margine, privind jocul de lumini de pe podeaua goală.

Al atârnă hainele în cuier şi apoi, spre mirarea lui Caroline, o luă de mână.

— Îţi aminteşti de ziua aceea, în grădină, când am hotărât să ne căsătorim? Hai să îi învăţăm cum se dansează rock-and-roll, ce zici?

Caroline simţi cum îi dau lacrimile, gândindu-se la foşnetul frunzelor care aducea cu un clinchet de monede în acea zi atât de îndepărtată, la strălucirea soarelui şi la zumzetul albinelor din depărtare. Dansaseră pe iarbă şi, câteva ore mai târziu, îl luase de mână pe Al, la spital, spunându-i: „Da, mă căsătoresc cu tine, da”.

Al îi înlănţui mijlocul şi păşiră pe ring. Caroline uitase – trecuse mult timp – cât de uşor şi de fluid li se mişcau trupurile împreună, cât de liberă se simţea când dansa. Îşi odihni capul pe umărul lui, inhalând aroma pătrunzătoare a loţiunii lui, sub care persista vag mirosul de ulei de motor. Al o ţinea strâns în braţe, cu obrazul lipit de al ei. Se învârtiră, şi, încet-încet, se iviră şi alte perechi pe ringul de dans, surâzându-le. Caroline îi cunoştea aproape pe toţi cei din sală – personalul de la centrul de îngrijire, ceilalţi părinţi de la Upside Down, pacienţii centrului medical vecin. Phoebe se afla pe o listă de aşteptare pentru a primi o cameră acolo, un loc unde putea trăi împreună cu alţi

câţiva adulţi şi un supraveghetor. În anumite privinţe, părea varianta ideală – mai multă independenţă şi autonomie pentru Phoebe, un răspuns măcar parţial la întrebarea despre viitorul ei – dar adevărul era că, de fapt, Caroline nu şi-o putea imagina pe Phoebe trăind separat de ea. Lista de aşteptare păruse foarte lungă atunci când se înscriseseră, dar în ultimul an numele lui Phoebe urcase constant pe ea. Trebuia ca în curând să ia o decizie. O zări acum pe Phoebe, zâmbind fericită, cu părul subţire prins la spate în agrafe roşii sângerii, păşind timidă pe ringul de dans împreună cu Robert.

Caroline dansă cu Al pe încă trei melodii, cu ochii închişi, lăsându-se să alunece în ritmul paşilor lui. El era un bun dansator, sigur de el şi lin, şi muzica părea să curgă odată cu ea. Acelaşi efect îl avea asupra ei şi vocea lui Phoebe, tonurile pure ale cântecelor ei plutind prin cameră, făcând-o pe Caroline să se oprească din orice ar fi făcut şi să rămână nemişcată, lăsând realitatea să treacă prin ea ca printr-o sită.

— Minunat, murmură Al, strângând-o mai tare, apăsându-şi obrazul de al ei.

Când începu o melodie rapidă de rock, el o cuprinse cu braţul şi coborâră de pe ring.

Caroline, uşor ameţită, cercetă sala cu privirea, căutând-o, din obişnuinţă, pe Phoebe, şi, nevăzând-o, simţi primele săgeţi ale îngrijorării.

— Am trimis-o să mai aducă nişte punci, îi strigă Linda din spatele mesei. Făcu semn către băuturile împuţinate de pe masă. Îţi vine să crezi că a venit atâta lume, Caroline? Ni se termină şi prăjiturile.

— Mă duc să aduc eu, se oferi Caroline, bucuroasă că găsise o scuză să se ducă după Phoebe.

— Se descurcă ea, zise Al, prinzând-o de mână şi făcându-i semn către scaunul de lângă el.

— Mă duc doar să văd, zise Caroline. Mă întorc imediat. Traversă încăperile pustii, strălucitoare şi tăcute, simţind încă pe piele atingerea lui Al. Coborî pe scări şi intră în bucătărie, împingând uşile batante de metal cu o singură mână şi căutând cu cealaltă întrerupătorul. Lumina fluorescentă neaşteptată îi prinse ca într-o fotografie: Phoebe, în rochia ei cu flori, cu spatele lipit de bar, Robert stând în picioare lângă

ea, înlănţuind-o cu braţele, strecurându-şi o mână în sus pe piciorul ei. În clipa dinainte ca ei să se întoarcă, Caroline văzu că el fusese gata s-o sărute şi că Phoebe voia să fie sărutată şi era gata să-l sărute şi ea: pe acest Robert, prima ei iubire. Avea ochii închişi, faţa inundată de plăcere.

— Phoebe, zise Caroline cu asprime. Amândoi, ajunge.

Ei se desprinseră din îmbrăţişare, surprinşi, dar nu ruşinaţi.

— Nu e nimic rău, zise Robert. Phoebe e prietena mea.

— Ne vom căsători, adăugă Phoebe.

Caroline, tremurând, încercă să rămână calmă. Phoebe era, până la urmă, o persoană matură.

— Robert, zise ea, vreau să vorbesc cu Phoebe o clipă. Singură, te rog.

Robert ezită, apoi trecu pe lângă Caroline, lipsit de entuziasmul lui gregar.

— Nu e nimic rău, zise el, oprindu-se la uşă. Eu şi Phoebe ne iubim.

— Ştiu, spuse Caroline în timp ce uşa flutură în urma lui.

Phoebe stătea scăldată în lumina aspră, răsucindu-şi colierul.

— Putem să sărutăm pe cineva pe care-l iubim, mami. Tu îl săruţi pe Al.

Caroline aprobă din cap, amintindu-şi de mâna lui Al pe talia ei.

— Aşa e. Dar, iubito, cred că era mai mult decât o simplă sărutare.

— Mami! Phoebe era exasperată. Eu şi Robert ne căsătorim. Caroline răspunse fără să se gândească.

— Tu nu poţi să te căsătoreşti, draga mea.

Phoebe ridică privirea, cu o expresie îndărătnică pe faţă, pe care Caroline i-o cunoştea prea bine. Lumina fluorescentă cădea printr-o sită, schiţând un model pe faţa ei.

— De ce nu?

— Iubito, căsătoria… Caroline se opri, gândindu-se la Al, la oboseala lui din ultima vreme, la distanţa pe care o punea între ei de fiecare dată când pleca în

călătorie. Draga mea, e foarte complicat. Poţi să-l iubeşti pe Robert fără să te căsătoreşti cu el.

— Nu. Eu şi Robert ne căsătorim.

Caroline oftă.

— Foarte bine. Să zicem că vă căsătoriţi. Unde aveţi de gând să trăiţi?

— O să cumpărăm o casă, zise Phoebe, cu chipul concentrat, sincer. O să locuim în ea, mami. O să avem copii.

— Copiii înseamnă foarte multă muncă, zise Caroline. Mă întreb dacă tu şi Robert ştiţi cât de multă. Şi mulţi bani. Cum aveţi voi să plătiţi pentru casă? Pentru mâncare?

— Robert are o slujbă. Şi eu am. Avem *foarte* mulţi bani.

— Dar tu n-o să poţi munci dacă o să ai grijă de copii.

Phoebe se gândi, încruntată, şi inima lui Caroline se umplu de dragoste. Visuri atât de simple şi de profunde, şi care nu se puteau îndeplini – unde era dreptatea?

— Îl iubesc pe Robert, insistă Phoebe. Şi Robert mă iubeşte. În plus, Avery a făcut un copil.

— Oh, iubito, zise Caroline. Şi-o aminti pe Avery Swan împingând căruciorul pe trotuar, oprindu-se pentru ca Phoebe să se poată apleca peste margine şi să atingă uşor obrăjorul copilaşului. Oh, draga mea! Caroline traversă distanţa dintre ele şi îşi puse mâinile pe umerii lui Phoebe. Îţi aminteşti când tu şi Avery l-aţi salvat pe Rain? Îl iubim pe Rain, dar a-l avea presupune foarte multă muncă. Trebuie să arunci cutia cu fecale şi să-l piepteni, să strângi dezordinea pe care o face şi să-l duci afară, şi să-ţi faci o mie de griji când nu vine acasă. Un copil înseamnă încă şi mai mult, Phoebe. Un copil e echivalent cu douăzeci de Rain.

Phoebe îşi plecă privirea, lacrimile curgându-i pe obraji.

— Nu e drept, şopti ea.

— Nu e drept, încuviinţă Caroline.

Rămaseră o clipă nemişcate, tăcute în lumina tăioasă, strălucitoare.

— Phoebe, poţi să mă ajuţi? întrebă Caroline în cele din urmă. Linda are nevoie şi de prăjituri.

Phoebe dădu din cap, ştergându-şi ochii. Urcară înapoi pe scări şi trecură prin coridor, cărând cutii şi sticle, fără să-şi vorbească.

În seara aceea, Caroline îi povesti lui Al ce se întâmplase. El şedea pe canapea lângă ea, cu braţele încrucişate, deja pe jumătate adormit. Pielea gâtului îi era fină, roşie încă, pentru că se bărbierise mai devreme, iar ochii îi erau înconjuraţi de cercuri negre. Dimineaţă avea să se scoale în zori şi să plece.

— Îşi doreşte atât de mult să aibă propria viaţă, Al. Şi ar trebui să fie atât de simplu.

— Hm, zise el, ridicându-se. Poate că e într-adevăr simplu, Caroline. Sunt şi alţi oameni care locuiesc în centrul medical şi par să se descurce destul de bine. Iar noi suntem lângă ea.

Caroline clătină din cap.

— Pur şi simplu nu mi-o pot imagina singură în lumea asta mare. Şi cu siguranţă nu se poate căsători, Al. Ce s-ar întâmpla dacă ar rămâne într-adevăr însărcinată? Nu sunt pregătită să mai cresc un copil – pentru că asta ar însemna.

— Nici eu nu vreau să mai cresc un copil, zise Al.

— Poate ar trebui s-o împiedicăm să-l mai vadă pe Robert o vreme.

Al se întoarse şi se uită la ea, surprins.

— Crezi că ar fi un lucru bun?

— Nu ştiu, oftă Caroline. Pur şi simplu nu ştiu.

— Uite ce este, Caroline, spuse Al cu blândeţe. Din clipa în care te-am cunoscut, ai cerut într-una ca lumea să nu-i trântească lui Phoebe nicio uşă în nas. „Nu o subestima” – ştii de câte ori te-am auzit spunând asta? Atunci de ce n-o laşi să se mute singură? De ce să n-o lăsăm să încerce? Poate că o să-i placă. Poate că şi ţie o să-ţi placă să fii liberă.

Ea se uită la tavan, gândindu-se că are nevoie să fie zugrăvit, în timp ce un adevăr dificil se zbătea să iasă la suprafaţă.

— Nu îmi pot închipui viaţa fără ea, zise ea încet.

— Nu îţi cere nimeni să faci asta. Dar a crescut, Caroline. Asta-i realitatea. Pentru ce te-ai străduit toată

viaţa, dacă nu pentru o viaţă independentă pentru Phoebe?

— Cred că ai vrea să fii liber, spuse Caroline. Ţi-ar plăcea să pleci. Să călătoreşti.

— Şi ţie nu?

— Bineînţeles că mi-ar plăcea, strigă ea, surprinsă de intensitatea răspunsului ei. Dar Al, chiar dacă Phoebe se mută, nu va fi niciodată complet independentă. Şi mi-e teamă că eşti nefericit din cauza asta. Mi-e teamă că ne vei părăsi. Dragul meu, ai devenit din ce în ce mai distant în ultimii ani.

Al nu vorbi multă vreme.

— De ce eşti atât de supărată? întrebă el în cele din urmă. Ce te face să crezi că am de gând să plec?

— Nu sunt supărată, zise ea repede, căci din vocea lui îşi dăduse seama că îl rănise. Al, aşteaptă un moment. Traversă camera şi luă scrisoarea din sertar. De asta sunt supărată. Nu ştiu ce să fac.

El luă scrisoarea şi o studie mult timp, întorcând-o de pe o parte pe alta, de parcă rezolvarea misterului ar fi fost trecută pe verso, apoi o mai citi o dată.

— Câţi bani sunt în cont? întrebă el, ridicând privirea.

Ea clătină din cap.

— Nu ştiu încă. Trebuie să mă duc personal să aflu.

Al dădu din cap, cercetând din nou scrisoarea.

— E ciudat cum a procedat, cu contul ăsta secret.

— Da. Poate i-a fost teamă că am să-i spun lui Norah. Poate a vrut ca ea să aibă timp să se obişnuiască puţin cu ideea morţii lui. Asta e tot ce-mi pot închipui. Caroline se gândi la Norah, care îşi trăia viaţa în lume fără a bănui că fiica lor era încă în viaţă. Şi Paul – oare ce s-a întâmplat cu el? Era greu să-şi imagineze cum ar putea fi acum bebeluşul acela cu păr negru pe care îl văzuse o singură dată.

— Ce crezi că ar trebui să facem? întrebă ea.

— Mai întâi află toate detaliile. Când mă întorc, mergem împreună la avocat. Pot să-mi iau liber o zi sau două. Şi după asta… nu ştiu, Caroline. O să mai vedem. Deocamdată nu e nimic foarte urgent.

— Bine, zise ea, şi toată spaima din săptămâna anterioară dispăru ca prin farmec. Al făcea ca totul să

pară atât de simplu. Mă bucur mult că eşti aici, zise ea.

— Da, Caroline. Al îi luă mâna într-a lui. Nu plec nicăieri. Doar la Toledo, mâine dimineaţă la şase. Aşa că acum cred că am să mă duc în dormitor să trag pe dreapta.

O sărută pe buze şi o trase mai aproape. Caroline îşi apăsă obrazul de al lui, inspirându-i mirosul şi căldura, amintindu-şi cum îl întâlnise în parcarea de lângă Louisville, în ziua aceea care-i marcase viaţa.

Al se ridică, cu mâna încă într-a ei.

— Vii şi tu? o invită el.

Ea dădu din cap şi se ridică, ţinându-l de mână.

Dimineaţă, ea se sculă devreme şi pregăti micul dejun, decorând farfuriile pe care aşezase ochiuri, şuncă şi cartofi pai cu câteva tulpini de pătrunjel.

— Ce bine miroase, zise Al intrând în bucătărie, sărutând-o pe obraz şi azvârlind pe masă ziarul, împreună cu plicurile din ziua anterioară.

Scrisorile erau reci, vag umede, în mâinile ei. Erau două facturi, plus o vedere viu colorată de la Marea Egee cu o însemnare de la Doro pe spate.

Caroline îşi trecu degetele peste ilustrată şi citi scurtul mesaj.

— Trace şi-a scrântit glezna la Paris.

— Păcat.

Al deschise ziarul şi clătină din cap citind reportajul despre alegeri.

— Caroline, zise el după o clipă, punând ziarul jos. Mă gândeam aseară. Nu vrei să vii cu mine? Linda ar lua-o pe Phoebe la sfârşitul ăsta de săptămână, n-am nicio îndoială. Am putea să mergem doar doi noi. Şi ar fi şi o ocazie să vezi cum se descurcă Phoebe dacă o laşi niţel singură. Ce zici?

— Chiar acum? Adică să plecăm acum?

— Da. Să prindem toată ziua. De ce nu?

— Oh, zise ea, înroşindu-se de plăcere, deşi nu-i plăceau drumurile lungi, orele petrecute în maşină. Nu ştiu. Sunt atâtea de făcut săptămâna asta. Poate data viitoare, adăugă ea repede, ca să nu-l respingă.

— De data asta am putea să facem nişte ocoluri, nişte mici excursii, insistă el. Ca să fie mai interesant

pentru tine.

— E o idee foarte bună, zise ea, gândindu-se cu surprindere că era, într-adevăr.

El surâse, dezamăgit, şi se aplecă s-o sărute, cu buzele reci şi grăbite.

După ce Al plecă, Caroline lipi pe frigider ilustrata de la Doro cu un magnet. Era un noiembrie mohorât, o vreme umedă şi cenuşie, parcă stătea să ningă, şi ei îi plăcea să se uite la marea aceea strălucitoare, seducătoare, la fâşia de nisip cald. Toată săptămâna, în timp ce-şi ajuta pacienţii, pregătea masa sau strângea rufele, Caroline se gândi la invitaţia lui Al. Îşi aminti de sărutul pasional pe care îl surprinsese între Robert şi fiica sa, de casa în care Phoebe voia să locuiască. Al avea dreptate. Într-o zi, ei doi n-aveau să mai fie, iar Phoebe avea dreptul la o viaţă numai a ei.

Dar lumea era la fel de crudă ca întotdeauna. Marţi, în timp ce mâncau chiftele cu piure şi fasole verde în sufragerie, Phoebe scoase din buzunar un mic puzzle de plastic, cu numere înscrise pe pătrăţele mobile. Trebuia să pună numerele în ordine şi se juca între două îmbucături.

— E interesant, zise Caroline cu voce leneşă, bându-şi laptele. De unde ai jucărioara asta, draga mea?

— De la Mike.

— E un coleg de muncă? întrebă Caroline. Cineva nou?

— Nu, zise Phoebe. L-am cunoscut în autobuz.

— În autobuz?

— Îhî. Ieri. Mi-a vorbit frumos.

— Aha. Caroline simţi cum timpul încetineşte şi simţurile i se ascut. Trebui să se forţeze să vorbească cu glas calm, firesc. Mike ţi-a dat puzzle-ul?

— Îhî. S-a purtat frumos. Şi are o pasăre nouă. Vrea să mi-o arate şi mie.

— Serios? întrebă Caroline şi se simţi străbătută de un fior rece. Phoebe, iubito, nici să nu-ţi treacă prin cap să pleci vreodată undeva cu cineva străin. Doar am vorbit despre asta.

— Ştiu. I-am spus, zise Phoebe. Dădu puzzle-ul la o parte şi-şi puse mai mult ketchup peste chiftele. Mi-a

spus: Hai să mergem la mine, Phoebe. Şi eu i-am zis: Bine, dar trebuie să-i spun mamei mai întâi.

— O idee foarte bună, reuşi Caroline să îngaime.

— Pot? Pot, mami, să merg mâine acasă la Mike?

— Unde locuieşte Mike?

Phoebe dădu din umeri.

— Nu ştiu. L-am văzut doar în autobuz.

— În fiecare zi?

— Îhî. Pot să mă duc? Vreau să văd şi eu pasărea.

— Ce-ai zice dac-aş veni şi eu? spuse Caroline precaută. Ce-ar fi să mergem împreună mâine cu autobuzul? Aşa pot să-l cunosc şi eu pe Mike şi vin şi eu cu tine să vezi pasărea. Ce părere ai?

— Foarte bine, zise Phoebe încântată şi-şi termină laptele.

În următoarele două zile, Caroline merse împreună cu Phoebe cu autobuzul la serviciu şi înapoi, dar Mike nu mai apăru.

— Iubito, mi-e teamă că te-a minţit, îi zise Caroline joi seară, în timp ce spălau vasele.

Phoebe purta un pulover galben şi mâinile îi erau pline de tăieturi de la hârtie, de la serviciu. Caroline o privi cum lua fiecare farfurie în parte şi o ştergea cu grijă, recunoscătoare că Phoebe era în siguranţă, înfricoşată la gândul că într-o zi ar putea să nu mai fie. Cine era acest Mike, acest străin, şi ce i-ar fi putut face lui Phoebe dacă ea s-ar fi dus cu el? Caroline făcu o plângere la poliţie, dar şansele ca bărbatul să fie prins erau foarte mici. Nu se întâmplase nimic, până la urmă, şi Phoebe nu putuse relata nimic afară de faptul că purta un inel de aur şi adidaşi albaştri.

— Mike e de treabă, insistă Phoebe. Nu m-ar fi minţit.

— Iubito, nu toată lumea e de treabă şi nu toată lumea vrea ceea ce e mai bine pentru tine. N-a venit înapoi în autobuz, aşa cum a promis. A vrut să te păcălească, Phoebe. Trebuie să fii atentă.

— Întotdeauna spui aşa, răspunse Phoebe, aruncând şervetul de vase pe bar. Aşa ai spus şi despre Robert.

— Acolo e altceva. Robert nu încearcă să-ţi facă rău.

— Îl iubesc pe Robert.

— Ştiu. Caroline închise ochii şi inspiră adânc. Phoebe, draga mea, ştii că te iubesc. Nu vreau să păţeşti nimic rău. Uneori oamenii sunt periculoşi. Cred că bărbatul acela era periculos.

— Dar nu m-am dus cu el, zise Phoebe, detectând severitatea şi teama din glasul lui Caroline. Puse ultima farfurie pe suportul de vase şi aproape o podidiră lacrimile. Nu m-am dus.

— Ai fost deşteaptă, zise Caroline. Ai făcut foarte bine. Să nu pleci niciodată cu nimeni.

— Doar dacă ştie parola.

— Da. Iar parola e secretă, n-o spui nimănui.

— Praf de stele! şopti tare Phoebe, radioasă. E secretă.

— Da, oftă Caroline. Da, e secretă.

Vineri dimineaţă, Caroline o duse pe Phoebe cu maşina la slujbă. În seară aceea stătu în maşină, aşteptând, privind-o cum se mişcă în spatele bancului de lucru, cum se ocupă de legătorie sau glumeşte cu Max, colega ei, o tânără cu părul prins la spate într-o coadă de cal, care ieşea în fiecare zi să ia masa de prânz împreună cu Phoebe şi căreia nu-i era teamă s-o ia la întrebări dacă Phoebe încurca vreo comandă. Phoebe lucra aici deja de trei ani. Îi plăcea foarte mult munca şi era foarte pricepută. Privind-o cum se mişca în spatele panoului de sticlă, Caroline îşi aminti de nenumăratele ore de pregătire, de toate descrierile, şi discuţiile, şi hârtiile de care avusese nevoie pentru a face posibile asemenea clipe pentru Phoebe. Şi totuşi îi rămâneau atât de multe griji. Incidentul din autobuz fusese doar una dintre ele. Phoebe nu câştiga suficient cât să poată trăi independent, şi nu putea fi lăsată singură, nici măcar pe durata unui sfârşit de săptămână. Dacă ceva ar fi luat foc sau s-ar fi ars vreo siguranţă, s-ar fi speriat şi nu ar fi ştiut ce să facă.

Şi mai era şi Robert. Pe drumul spre casă, Phoebe vorbi despre serviciu, despre Max şi despre Robert, Robert, Robert. Avea să vină a doua zi să facă o plăcintă împreună cu Phoebe. Caroline o ascultă, bucuroasă că era aproape sâmbătă şi că Al avea să se întoarcă acasă. Un lucru bun după incidentul din

autobuz era că avusese o scuză s-o ducă şi s-o aducă pe Phoebe de la serviciu, limitându-i timpul pe care îl putea petrece cu Robert.

Când intrară pe uşă, telefonul suna. Caroline oftă. Vreun agent care încerca să-i vândă ceva, sau vreun vecin care strângea fonduri pentru bolnavii de inimă, sau cineva care formase numărul greşit. Rain mieună în semn de bun venit, frecându-i-se de glezne.

— Şterge-o, zise ea şi ridică receptorul.

Era un poliţist. Îşi drese glasul şi ceru cu ea. Caroline fu surprinsă, apoi încântată. Poate îl găsiseră pe bărbatul acela, până la urmă.

— Da, zise ea, privind cum Phoebe îl ridică pe Rain şi-l îmbrăţişează. La telefon.

El îşi drese din nou glasul şi începu.

Ulterior, Caroline avea să-şi amintească acest moment ca fiind foarte lung, timpul se lărgise până când umpluse toată camera şi o împinsese într-un fotoliu, deşi vestea era simplă şi comunicarea ei nu putea să fi durat prea mult. Camionul lui Al ieşise de pe şosea la o curbă, trecând printr-un gard şi intrând vijelios într-o moviliţă. El era la spital, cu un picior rupt; acelaşi centru de urgenţă în care, cu mulţi ani în urmă, Caroline îi acceptase cererea în căsătorie.

Phoebe îi fredona ceva lui Rain, dar păru să simtă că era ceva în neregulă şi-şi ridică privirea, întrebătoare, în clipa când Caroline puse receptorul în furcă. Caroline îi povesti ce se întâmplase. Pe coridoarele placate cu faianţă ale spitalului, se trezi copleşită de amintirile acelei zile îndepărtate: buzele umflate ale lui Phoebe, răsuflarea ei gâfâită, Al care intervenise când ea se înfuriase pe sora aceea. Acum Phoebe era o femeie în toată firea, care mergea alături de ea în uniforma de la serviciu; iar ea şi Al erau căsătoriţi de optsprezece ani.

Optsprezece ani.

El era treaz, şi părul negru cu fire cărunte i se distingea clar pe fondul alb al pernei. Încercă să se ridice în capul oaselor când ele intrară, dar făcu o grimasă şi se lăsă din nou încet pe spate.

— Oh, Al!

Caroline traversă salonul şi-i luă mâna.

— Sunt teafăr, zise el, închizând ochii pentru o clipă şi inspirând adânc.

Ea simţi cum înţepeneşte pe dinăuntru, căci nu-l văzuse niciodată pe Al astfel – atât de zdruncinat încât tremura, iar un muşchi îi zvâcnea vag pe maxilar, lângă ureche.

— Începi să mă sperii, zise ea, încercând să păstreze un ton vesel.

El deschise atunci ochii, şi, preţ de o clipă, se uitară drept unul la altul, şi tot ce exista în afară de ei dispăru. Ea se întinse, îi luă mâna cu palma mare şi şi-o lipi blând de obraz. O apăsă cu mâna şi-şi simţi ochii înlăcrimaţi.

— Ce s-a întâmplat? şopti.

El oftă.

— Nu ştiu. Era o după-amiază însorită. Strălucitoare, limpede. Mergeam drept, cântând pe muzica de la radio. Mă gândeam cât de grozav ar fi fost dacă ai fi fost şi tu lângă mine, cum discutaserăm. În clipa următoare m-am trezit că maşina trecea prin gard. Şi după aceea nu-mi amintesc nimic. M-am trezit abia aici. Camionul e făcut praf. Poliţiştii zic că, dacă aş mai fi mers douăzeci de metri pe şosea, aş fi fost deja pe lumea cealaltă.

Caroline se aplecă înainte şi-şi puse braţele în jurul lui, adulmecându-i mirosul amestecat, atât de familiar. Inima bătea regulat în pieptul lui Al. Cu doar câteva zile în urmă se mişcaseră împreună pe ringul de dans, făcându-şi griji din cauza acoperişului, a streşinilor. Îşi trecu degetele prin părul lui, crescut prea lung la ceafă.

— Oh, Al!

— Ştiu, zise el. Ştiu, Caroline.

Lângă ei, cu ochii căscaţi de uimire, Phoebe începu să plângă, apăsându-şi mâna pe gură ca să nu-şi dea la iveală suspinele. Caroline se ridică şi-şi puse un braţ în jurul ei. O mângâie pe păr, simţind căldura robustă a trupului ei.

— Phoebe, zise Al. Din câte văd, abia ai terminat lucrul. Ai avut o zi bună, draga mea? Eu n-am ajuns până la Cleveland, aşa că nu ţi-am adus rulourile alea care-ţi plac atât de mult, îmi pare rău. Data viitoare, bine?

Phoebe dădu din cap, ştergându-şi obrajii cu palmele.

— Unde ţi-e camionul? întrebă ea, şi Caroline îşi aminti când le lua Al pe amândouă la plimbare, iar Phoebe stătea sus în cabină şi îşi cobora pumnul când treceau pe lângă alte camioane, ca să-i facă pe şoferi să claxoneze.

— Draga mea, s-a stricat, spuse Al. Îmi pare rău, dar chiar e distrus.

Al stătu în spital două zile, după care veni acasă. Timpul lui Caroline trecea ca un vis, pregătind-o pe Phoebe pentru serviciu şi mergând ea însăşi la serviciu, îngrijindu-l pe Al, pregătind masa şi spălând rufele. În fiecare seară cădea extenuată în pat, se trezea dimineaţa şi o lua de la capăt. Nu o ajuta deloc că Al era un pacient îngrozitor, ţâfnos pentru că era privat de libertate, fără răbdare şi pretenţios. Îi amintea, din păcate, de acele zile din trecut petrecute cu Leo în aceeaşi casă, lăsându-i sentimentul că timpul nu era o linie dreapta, ci era ciclic.

Trecu o săptămână. Sâmbătă, Caroline, la capătul puterilor, puse rufele în maşina de spălat şi merse la bucătărie să ia ceva pregătit pentru cină. Scoase din frigider nişte morcovi pentru salată şi căută în congelator, sperând să-i vină inspiraţia. Nimic. Ei bine, deşi nu o să îi placă lui Al, poate că o să comande o pizza. Era deja ora cinci, şi în câteva minute trebuia să plece ca să o ia pe Phoebe de la serviciu. Se opri din curăţatul legumelor, uitându-se, pe lângă propria reflecţie slabă în fereastră, la literele firmei Foodland care licăreau roşii printre ramurile uscate ale copacilor, gândindu-se la David Henry. Se gândea şi la Norah, care în fotografii era transformată în obiect, carnea ei se rotunjea precum nişte dealurile în poze, iar părul ei inunda fotografia cu o lumină neaşteptată. Scrisoarea de la avocat era încă în sertarul biroului. Păstrase programarea pe care o făcuse înainte de accidentul lui Al şi îi făcuse o vizită avocatului, la biroul cu lambriuri de stejar, aflând amănuntele privind moştenirea lui David Henry. Conversaţia îi revenise în minte toată săptămâna, deşi nu avusese timp să se gândească prea bine la asta ori să discute cu Al.

Dintr-odată se auzi gălăgie afară. Caroline se întoarse, speriată. Prin geamul uşii din spate o zări pe Phoebe, pe verandă. Reuşise să ajungă singură acasă; nu avea haina pe ea. Caroline lăsă din mână răzătoarea şi se duse la uşă, ştergându-şi mâinile pe şorţ. Acolo văzu ce nu se zărea dinăuntru: Robert, care stătea lângă Phoebe, cu braţul în jurul umerilor ei.

— Ce faceţi aici? întrebă ea cu glas ascuţit, ieşind afară.

— Azi mi-am luat liber, spuse Phoebe.

— Da? Şi serviciul?

— E Max acolo. O să fac eu orele ei luni.

Caroline dădu încet din cap.

— Dar cum ai ajuns acasă? Tocmai mă pregăteam să vin să te iau.

— Am luat autobuzul, spuse Robert.

— Da. Caroline râse, dar în timp ce vorbea, vocea i se ascuţi de îngrijorare. Sigur. Bineînţeles. Aţi luat autobuzul. Ah, Phoebe, ţi-am zis să nu faci asta. Nu e sigur.

— Eu şi Robert suntem în siguranţă, spuse Phoebe, cu buza inferioară ieşind puţin în afară, cum se întâmpla atunci când se supăra. Eu şi Robert ne căsătorim.

— Ah, pentru Dumnezeu, spuse Caroline, simţind că-şi pierde răbdarea. Cum aţi putea să vă căsătoriţi? Nu ştiţi nici măcar ce e mai important despre căsătorie, niciunul din voi.

— Ba ştim, zise Robert. Ştim ce înseamnă căsătoria.

Caroline oftă.

— Uite ce e, Robert, trebuie să te duci acasă, spuse ea. Ai venit până aici cu autobuzul, poţi să iei autobuzul şi până acasă. Nu am timp să te duc nicăieri cu maşina. Asta e prea mult. Trebuie să pleci acasă.

Spre surprinderea ei, Robert zâmbi. Se uită la Phoebe, după care intră în partea întunecoasă din spatele verandei şi se aplecă sub leagăn. Se întoarse cu un buchet de trandafiri roşii şi albi, care sclipeau stins în amurgul care se lăsa. Îi întinse florile lui Caroline, iar petalele moi îi atinseră pielea.

— Robert? spuse ea, îmbunată, în timp ce parfumul vag înmiresma aerul rece. Ce e asta?

— I-am luat de la băcănie, spuse el. Erau de vânzare.

Caroline clătină din cap.

— Nu înţeleg.

— Este sâmbătă, îi aminti Phoebe.

Sâmbătă – ziua în care se întorcea Al din cursă, întotdeauna cu un cadou pentru Phoebe şi cu un buchet de flori pentru soţia lui. Caroline şi-i imagină pe amândoi, pe Robert şi pe Phoebe, luând autobuzul spre băcănia unde Robert lucra ca magazioner, studiind preţurile florilor şi numărând banii potriviţi. O parte din ea îşi dorea încă să ţipe, să îl ducă pe Robert la autobuz şi să îl scoată din viaţa lor, iar cealaltă parte voia să spună „e prea mult pentru mine, nu îmi pasă”.

Înăuntru, clopoţelul pe care i-l lăsase lui Al răsuna insistent. Caroline oftă şi făcu un pas înapoi, gesticulând spre bucătărie, lumină şi căldură.

— În regulă, zise ea. Intraţi amândoi. Intraţi înainte să îngheţaţi.

Se grăbi să urce scările, încercând să se adune. Cât de multe se presupunea că trebuie să facă o femeie?

— Ar trebui să ai răbdare, spuse ea, intrând în camera lor, unde Al stătea cu un picior sprijinit de un taburet şi o carte în poală. *Răbdător.* De unde crezi că vine cuvântul, Al? Ştiu că este exasperant, că vindecarea cere timp, pentru Dumnezeu.

— Tu m-ai vrut acasă mai mult timp, replică Al. Ai grijă ce-ţi doreşti.

Caroline clătină din cap şi se aşeză pe marginea patului.

— Nu asta mi-am dorit.

El se uită pe fereastră câteva clipe.

— Ai dreptate, zise el în cele din urmă. Îmi pare rău.

— Te simţi bine? întrebă ea. Te mai doare?

— Nu-i aşa de rău.

Dincolo de geam, vântul scutura ultimele frunze ale sicomorului, ce se profilau pe cerul violet. Sub copac erau pungi cu bulbi de lalea, care aşteptau să fie plantaţi. Cu o lună în urmă, ea şi Phoebe plantaseră crizanteme, izbucniri colorate de portocaliu, crem şi mov-închis. Se dăduse în spate ca să le admire, scuturându-şi mâinile de pământ, amintindu-şi de vremurile când se ocupa de grădină împreună cu mama

ei, unite prin îndeletnicire, nu prin cuvinte. Rareori discutau lucruri personale. Acum erau atât de multe vorbe pe care Caroline îşi dorea să le fi zis.

— Nu mai vreau să fac asta, spuse el, lăsând cuvintele să îi scape fără să o privească, adică să conduc camionul.

— Bine, zise ea, încercând să îşi închipuie cum s-ar fi schimbat viaţa lor. Se bucura – o parte din ea se închidea de fiecare dată când şi-l închipuia cum pleacă din nou – dar dintr-odată deveni şi puţin temătoare. De când se căsătoriseră, nu petrecuseră nici măcar o dată mai mult de o săptămână împreună.

— O să îţi stau pe cap tot timpul, spuse Al, ca şi cum i-ar fi citit gândurile.

— Serios? Îl privi cu atenţie, observându-i paloarea nefirească, ochii gravi. Plănuieşti să te retragi de tot, atunci?

El scutură din cap, încă studiindu-şi mâinile.

— Sunt prea tânăr pentru asta. Mă gândeam că aş putea face altceva. Poate să mă transfer la birouri; cunosc sistemul ca pe buzunarul meu. Sau să conduc vreun autobuz. Nu ştiu… orice, serios. Dar în cursă nu mai pot să plec.

Caroline dădu din cap. Se dusese şi ea la locul accidentului, văzuse gaura din parapet, bucata de pământ ca o cicatrice, unde căzuse camionul.

— Am presimţit dintotdeauna, spuse Al, aruncând o privire către mâini. Îşi lăsase barba să crească şi îi năpădise faţa. Ca şi cum asta ar fi trebuit să se întâmple, într-o bună zi. Şi acum s-a întâmplat.

— Habar n-aveam, zise Caroline. Nu mi-ai spus niciodată că erai speriat.

— Nu speriat, spuse Al. Doar că aveam un presentiment. E altceva.

— Oricum. Nu mi-ai zis niciodată nimic.

El ridică din umeri.

— N-ar fi fost nicio diferenţă. Era doar un presentiment, Caroline.

Ea dădu din cap. Doar câţiva metri în plus şi Al ar fi fost mort, spuseseră nu o dată poliţiştii. Toată săptămâna se abţinuse să îşi închipuie ceea ce nu se

întâmplase. Dar adevărul este că putea rămâne văduvă, înfruntând viaţa singură pentru tot restul zilelor.

— Poate ar trebui să te retragi, zise ea rar. Am fost la avocat, Al. Făcusem deja programarea şi am păstrat-o. David Henry a lăsat foarte mulţi bani pentru Phoebe.

— Da, dar nu sunt ai mei, zise Al. Chiar dacă ar fi un milion de dolari, nu sunt ai mei.

Apoi îşi aminti cum reacţionase el când Doro le lăsase casa: aceeaşi reţinere de a accepta orice nu câştigase din munca lui.

— E adevărat, spuse ea. Banii sunt pentru Phoebe. Însă noi doi am crescut-o. Dacă ea e asigurată financiar, putem să ne facem mai puţine griji. Putem avea mai multă libertate. Al, am muncit mult. Poate că ar fi timpul să ne retragem.

— Ce vrei să spui? întrebă el. Vrei ca Phoebe să se mute?

— Nu. Nu vreau deloc. Dar Phoebe şi-o doreşte. Ea şi Robert sunt jos. Caroline zâmbi puţin, amintindu-şi de buchetul de trandafiri pe care îl lăsase pe măsuţă, lângă grămăjoara de morcovi pe jumătate curăţaţi. Au fost împreună la magazinul alimentar. Cu autobuzul. Mi-au cumpărat flori pentru că azi este sâmbătă. Aşa că nu ştiu, Al. Cine sunt eu ca să judec? Poate că împreună *se vor descurca.*

El dădu din cap, gânditor, şi ea fu frapată de cât de obosit arăta, de cât de fragile erau vieţile lor, până la urmă. Toţi anii aceştia încercase să întrevadă tot ce putea face pentru ca toţi să fie în siguranţă, şi totuşi iată-l pe Al, îmbătrânit, cu un picior rupt – un rezultat care nu îi trecuse niciodată prin minte.

— O să fac mâine friptură de vită, zise ea, vorbind despre mâncarea lui preferată. Vrei pizza în seara asta?

— E bună şi pizza, spuse Al. Să o iei de la pizzeria aceea de pe Braddock.

Ea îi puse mâna pe umăr şi coborî scările ca să comande o pizza. Când ajunse jos, se opri, ascultându-i pe Robert şi pe Phoebe vorbind în bucătărie, vocile lor şoptite fiind întrerupte de izbucniri în râs. Lumea era un loc vast, imprevizibil şi câteodată înspăimântător. Dar în acest moment, fiica ei era în bucătărie, râzând cu prietenul ei, iar soţul ei moţăia cu o carte în braţe şi

nici nu trebuia să pregătească cina. Inspiră adânc. Simţi şi mirosul îndepărtat al trandafirilor – un miros curat, proaspăt ca zăpada.

1989

1 iulie 1989

Biroul de deasupra garajului, cu camera lui obscură ascunsă, nu mai fusese deschis de când se mutase David în urmă cu şapte ani, dar acum, pentru că scosese casa la vânzare, Norah nu avusese încotro şi îl deschisese. Munca lui David era din nou apreciată, valora foarte mult; cei de la muzeu anunţaseră că vin a doua zi ca să vadă colecţia. Aşa că Norah se aşezase dis-de-dimineaţă pe podeaua vopsită, tăind cutii cu un cuţitaş X-Acto, scoţând de pe rafturi dosare cu fotografii şi negative şi însemnări, hotărâtă să rămână detaşată, să fie nemiloasă în acest proces de selecţie. Nu ar fi trebuit să dureze mult; David fusese atât de meticulos şi totul era etichetat ordonat. Numai o zi, se gândise ea, nu mai mult.

Nu luase în consideraţie amintirile, ademenirea lentă a trecutului. Era deja spre amiază, se încălzea şi reuşise să termine abia o cutie. La fereastră vâjâia un ventilator şi o peliculă fină de sudoare i se formase pe piele; pozele lucioase i se lipeau de buricele degetelor. Păreau dintr-odată atât de apropiaţi şi de neverosimili anii tinereţii ei. Iat-o cu o eşarfă legată ştrengăreşte în părul aranjat cu stil, cu Bree lângă ea, cu cercei care se tot legănau şi în fusta largă, alcătuită din petice. Şi iată şi o poză rară a lui David, atât de serios, cu părul tuns scurt, pe când Paul nu era decât un bebeluş în braţele lui. Amintirile o asaltau, umplând încăperea şi ţinând-o în loc pe Norah: mirosul de liliac şi aer proaspăt, pielea de bebeluş a lui Paul; atingerea lui David, felul în care îşi dregea vocea; lumina soarelui unei după-amiezi pierdute care îşi trimitea razele jucăuşe, formând modele pe podeaua de lemn. Ce însemnase, se întreba Norah, faptul că trăiseră aceste momente tocmai în acest fel? Ce însemnase faptul că pozele nu se potriveau deloc cu femeia care îşi amintea ea că fusese? Dacă le privea îndeaproape, putea să vadă distanţa şi dorinţa din privirea ei, felul în care păruse întotdeauna că priveşte dincolo de marginea pozei. Dar un străin nu ar fi observat, nici Paul; numai din aceste

imagini, nimeni nu ar fi bănuit misterele ascunse ale inimii ei.

O viespe bâzâia şi zbura pe lângă tavan. În fiecare an se întorceau şi construiau un cuib pe undeva pe sub streaşină. Acum că Paul crescuse, Norah încetase să îşi mai facă probleme în privinţa lor. Se ridică în picioare şi luă o cola din frigiderul unde David ţinea cândva substanţele chimice şi pachete subţiri cu filme. O bău, uitându-se pe fereastră la irişii sălbatici şi la caprifoiul din curtea din spate. Norah voise întotdeauna să facă un aranjament deosebit, mai mult decât să agaţe căsuţe de păsări printre ramuri, dar nu reuşise în ultimii ani, ceea ce însemna că nu o va mai face niciodată. În două luni avea să se căsătorească cu Frederic şi să plece de acolo pentru totdeauna.

Fusese transferat în Franţa. Iniţial, transferul căzuse de două ori, iar ei discutaseră să locuiască împreună în Lexington, vânzându-şi amândoi casele vechi, şi să înceapă de la zero: ceva absolut nou, un loc unde nu mai locuise nimeni, niciodată. Conversaţia lor era leneşă, languroasă, replici care înfloreau când luau cina împreună, sau seara, când stăteau cu câte un pahar de vin la măsuţa de lângă pat, cu discul palid al lunii la fereastră, deasupra copacilor. Lexington, Franţa, Taiwan – nu conta pentru Norah, care simţea că descoperise deja altă ţară împreună cu Frederic. Uneori, noaptea, închidea ochii şi stătea întinsă, fără să doarmă, ascultând, plină de mulţumire, respiraţia lui liniştită. O durea să constate cât de mult se îndepărtaseră ea şi David de iubire. Din vina lui, cu siguranţă, dar şi din a ei. Fusese atât de încordată şi de stresată, îi fusese atât de teamă de tot după ce murise Phoebe. Dar anii aceia trecuseră de mult; se scurseseră, lăsând în urmă doar amintirea.

Aşa că ideea cu plecarea în Franţa era bună. Când aflase că fusese transferat chiar în apropierea Parisului, ea se bucurase, închiriaseră deja o căsuţă la marginea apei, în Châteauneuf. Chiar în acest moment, Frederic era acolo, amenajând o seră pentru orhideele lui. Chiar şi acum, Norah îşi imagina cum era acolo: dalele roşii şi fine din curtea interioară, cum se simţea vânticelul dinspre râu în mesteacănul de lângă uşă, şi cum cădeau

razele de soare pe umerii lui Frederic, pe braţe, în timp ce lucra ca să fixeze pereţii de sticlă. Putea să meargă la gară şi să ajungă în Paris în două ore, ori putea să meargă în sat ca să cumpere pâine şi brânză proaspete, şi sticle cu vin care licăreau întunecat, sacoşele mari de pânză îngreunându-se din ce în ce mai mult la fiecare staţie. Putea să pregătească sote de legume, oprindu-se să se uite la râul care se unduia lin, dincolo de gard. În curtea interioară, în serile pe care le petrecuse acolo, regina-nopţii se deschisese cu parfumul ei asemănător cu al lămâiţei, iar ea şi Frederic stăteau de vorbă la un pahar de vin. Lucruri atât de simple. O fericire aşa de mare. Norah aruncă o privire spre cutiile cu poze, simţind impulsul s-o ia de un braţ pe femeia care fusese şi să o scuture puţin. „Mergi mai departe, voia să îi spună. Nu renunţa. Viaţa ta va intra pe făgaşul potrivit până la urmă."

Termină cutia de cola şi se întoarse la lucru, trecând pe lângă cutia la care se împotmolise şi deschizând alta. Înăuntrul acesteia erau dosare aranjate în ordine, pe ani. Primul conţinea poze cu bebeluşi necunoscuţi care dormeau în cărucioare, stând pe peluză sau pe verandă, ţinuţi în braţele calde ale mamelor. Fotografiile erau toate 8x10, lucioase şi alb-negru; chiar şi Norah putea să spună că erau experimentele timpurii ale lui David cu lumina. Cei de la muzeu aveau să fie mulţumiţi. Unele erau atât de întunecate, încât figurile erau abia vizibile; altele se decoloraseră, apropiindu-se de alb. David probabil că testa limitele aparatului foto, păstrând subiectul şi variind focalizarea, apertura, lumina disponibilă.

Cel de-al doilea dosar era foarte asemănător, ca şi al treilea şi al patrulea. Fotografii cu fetiţe care aveau doi, trei sau patru ani. Fetiţe îmbrăcate în rochiţe de Paşte, la biserică, fetiţe care alergau în parc, care mâncau îngheţată sau se adunau în faţa şcolii în pauză. Apoi fetiţe dansând, aruncând mingea, râzând, plângând. Norah se încruntă, trecând mai repede prin imagini. Nu recunoştea nici măcar un copil. Fotografiile erau aranjate cu grijă, după vârstă. Când ajunse la sfârşit, nu mai găsi fete, ci tinere, la plimbare, la cumpărături, discutând între ele. Ultima era o tânără într-o

bibliotecă, cu bărbia sprijinită în mână în timp ce se uita pe fereastră cu o expresie distantă în ochi, cunoscută lui Norah.

Norah lăsă dosarul să-i cadă în poală, împrăştiind fotografiile. Ce era asta? Toate aceste fete, aceste tinere: putea să fie o fixaţie sexuală, şi totuşi Norah ştia instinctiv că nu era aşa. Ceea ce aveau în comun fotografiile nu era ceva întunecat, ci inocenţa. Copiii se jucau în parcul de peste drum, vântul înfoindu-le părul şi hainele. Chiar şi femeile mature din poze aveau această calitate, priveau lumea cu un ochi distrat, larg deschis, întru câtva întrebător. Jocul de lumini şi umbre sublinia pierderea; acestea erau fotografii în care se simţea dorul. Da, exprimau dor, nicidecum dorinţă carnală.

Se uită din nou la capacul cutiei, citind eticheta. Tot ce scria era „Trecere în revistă".

Norah cercetă toate celelalte cutii, rapid, fără să-i pese de dezordinea pe care o crea, trăgându-le una după alta. În mijlocul camerei găsi alta, pe care scria cu litere negre, îngroşate, „Trecere în revistă". O deschise şi scoase dosarele.

De data asta nu mai erau fete, nu mai erau străini, ci Paul. Dosar după dosar cu Paul la toate vârstele, transformările şi creşterea lui, furia lui nihilistă. Încrâncenarea şi talentul lui extraordinar pentru muzică, degetele care zburau peste coardele chitarei.

Multă vreme, Norah stătu nemişcată, tulburată, începând să întrevadă adevărul. După care, brusc, îşi dădu seama, fără tăgadă, dând vălul la o parte: în toţi anii aceia de tăcere, când el nu voia să vorbească despre fiica lor pierdută, David ţinea acest jurnal al absenţei ei. Paul şi o mie de alte fete, care creşteau cu toţii.

Paul, dar nu şi Phoebe.

Lui Norah îi veni să plângă. Deodată, i se făcu dor să discute cu David. Şi lui îi lipsise Phoebe, în toţi anii aceştia. Toate pozele astea, acest dor tăcut, secret. Mai trecu o dată prin poze, studiindu-l pe Paul în copilărie: prinzând o minge de baseball, cântând la pian, făcând o mutriţă sub copacul din curtea din spate. El colecţionase toate aceste amintiri, momente pe care

Norah nu le văzuse niciodată. Ea le cercetă de nenumărate ori, încercând să se închipuie în lumea în care trăise David, în ochiul minţii lui.

Trecură două ore. Ea îşi dădea seama că îi era foame, dar nu se putea hotărî să plece şi nici măcar să se ridice de pe podea. Atât de multe poze, toate aceste poze cu Paul, toate aceste fete şi femei anonime, oglindindu-i vârsta. Întotdeauna, în aceşti ani, simţise prezenţa fiicei ei, o umbră care stătea în spatele fiecărei fotografii pe care o făcea. Phoebe, pe care o pierduse la naştere, se afla undeva ascunsă vederii, ca şi cum s-ar fi ridicat cu câteva momente în urmă şi ar fi părăsit camera, ca şi cum parfumul ei, curentul de aer pe care îl stârnise în trecere s-ar fi mişcat încă. Norah păstrase acest sentiment pentru ea, temându-se că dacă ar auzi-o cineva ar considera-o sentimentală sau poate chiar nebună. Acum descoperea cu surprindere, lăcrimând, cât de acut resimţise şi David absenţa fiicei lor. O căutase peste tot, se părea – în fiecare fată, în fiecare tânără – şi nu o găsise niciodată.

În cele din urmă, în inelele tot mai largi ale tăcerii care o învăluia, se auzi slab sunetul pietrişului: o maşină pe alee. Venise cineva. În depărtare auzi o portieră trântită, paşi, soneria. Scutură din cap şi înghiţi în sec, dar nu se ridică. Oricine ar fi fost, va pleca şi va reveni mai târziu, sau nu. Îşi ştergea lacrimile; cine o voia, putea să aştepte. Dar nu. Evaluatorul de mobilă îi promisese că va trece pe acolo în această după-amiază. Aşa că Norah îşi apăsă palmele pe obraji şi intră în casă prin spate, oprindu-se să îşi clătească faţa cu apă şi să-şi treacă un pieptene prin păr.

— Vin, strigă ea de sub şuvoiul de apă, când auzi din nou sunând.

O luă prin camerele unde mobila era îngrămădită pe centru şi acoperită cu pânză de cort; zugravii urmau să vină în ziua următoare. Calcula zilele rămase, întrebându-se dacă era posibil să fie totul gata. Îşi aminti pentru o clipă de acele seri în Châteauneuf, unde i se părea posibil ca viaţa să îi fie veşnic senină, dezvoltându-se în linişte precum o floare care îmbobocea în aer.

Deschise uşa, în timp ce se ştergea pe mâini.

Femeia de pe verandă îi era vag cunoscută. Era îmbrăcată comod, în nişte pantaloni albastru-deschis. Purta un pulover alb de bumbac cu mâneci scurte, iar părul des şi grizonant era tuns foarte scurt. Chiar de la prima vedere, îţi dădea impresia că era organizată, eficientă, genul de persoană care nu ar suporta nicio prostie, genul de persoană care se implica şi rezolva ceea ce trebuia rezolvat. Şi totuşi, nu scotea niciun cuvânt. Părea speriată la vederea lui Norah, cercetând-o cu atâta atenţie, încât Norah îşi încrucişă braţele defensiv, conştientă dintr-odată de şortul ei murdar de praf, de tricoul umezit de transpiraţie. Aruncă o privire peste drum, apoi îşi întoarse ochii către femeia de pe verandă. Îi prinse privirea şi se concentră asupra ochilor larg deschişi, atât de albaştri, şi apoi îşi dădu seama.

Respiraţia îi deveni greoaie.

— Caroline? Caroline Gill?

Femeia dădu din cap, ochii albaştri închizându-se pentru o clipă, ca şi cum ceva s-ar fi interpus între ei. Însă Norah nu ştia ce anume. Prezenţa acestei femei din trecutul îndepărtat redeschisese o falie în sufletul ei, făcând-o să se întoarcă în acea seară ca un vis în care ea şi David, rulând pe străzile tăcute, pline de zăpadă, ajunseseră la clinica în care Caroline Gill îi administrase anestezicul şi o ţinuse de mână în timpul contracţiilor, spunându-i:

— Uitaţi-vă la mine, acum uitaţi-vă la mine, doamnă Henry, sunt aici cu dumneavoastră şi nu aveţi nicio problemă.

Ochii aceia albaştri, încleştarea constantă a mâinii ei, la fel de împletită în ţesătura acelor clipe ca şi amintirea felului metodic de a conduce al lui David sau primul ţipăt al lui Paul.

— Ce faceţi aici? întrebă Norah. David a murit acum un an.

— Ştiu, zise Caroline, dând din cap. Ştiu şi îmi pare atât de rău. Uite, Norah, doamnă Henry, am ceva de discutat cu dumneavoastră, ceva destul de delicat. Mă întrebam dacă îmi puteţi acorda câteva minute. Când puteţi. Pot să revin altă dată dacă acum nu este momentul potrivit.

În glasul ei se simţea şi un fel de grabă şi hotărâre, iar Norah se pomeni că, împotriva voinţei sale, face un pas înapoi şi o lasă pe Caroline Gill să intre în foaier. Cutiile, umplute şi lipite cu grijă, erau aşezate în grămezi pe lângă pereţi.

— Scuzaţi deranjul, zise ea. Făcu un gest către camera de zi, unde mobila fusese mutată către mijlocul camerei. Trebuie să vină zugravii ca să îmi facă o ofertă. Şi un evaluator de mobilă. Mă recăsătoresc, adăugă ea. Mă mut de aici.

— În acest caz, mă bucur că v-am prins, spuse Caroline. Mă bucur că nu am mai aşteptat.

„De ce să mă prinzi?" se întrebă Norah, dar în virtutea obişnuinţei o invită pe Caroline în bucătărie, singurul loc în care putea sta confortabil. În timp ce traversau sufrageria, fără să vorbească, Norah îşi aminti de cât de brusc dispăruse Caroline, de scandalul iscat. Se uită de două ori în urmă, neputând scăpa de senzaţiile bizare pe care i le stârnise prezenţa lui Caroline. Caroline îşi ţinea ochelarii de soare atârnaţi de un lanţ la gât. Trăsăturile îi deveniseră mai puternice de-a lungul anilor, nasul şi bărbia erau acum mai pronunţate. S-ar descurca formidabil în afaceri, decise Norah. Nu era o persoană pe care să o treci cu vederea. Totuşi, îşi dădu seama Norah, tulburarea ei avea şi altă cauză. Caroline o cunoscuse pe când era o altă persoană – o femeie tânără şi nesigură pe ea, prizonieră într-o viaţă şi într-un trecut de care nu îşi amintea cu mândrie.

Caroline se aşeză în colţişorul unde se lua micul dejun, în vreme ce Norah umplea două pahare cu apă şi gheaţă. Ultimul bilet al lui David – „Am reparat chiuveta din baie. La mulţi ani!" – era prins cu o piuneză chiar în spatele umărului lui Norah. Ea se gândi, nerăbdătoare, la pozele care o aşteptau în garaj, la tot ce avea de făcut şi care nu mai suferea amânare.

— Aveţi sturzi, observă Caroline, făcând un semn din cap către grădina sălbatică, luxuriantă.

— Da. A durat ani de zile să îi atragem aici. Sper ca noii locatari să îi hrănească.

— Probabil e ciudat să te muţi.

— Era timpul, spuse Norah, scoţând două farfurioare şi punând paharele pe masă. Se aşeză. Dar nu pentru asta aţi venit.

— Nu.

Caroline luă o înghiţitură, apoi îşi puse mâinile pe masă ca pentru a le opri din tremurat, simţi Norah. Dar când începu să vorbească, părea calmă, hotărâtă.

— Norah – pot să vă spun Norah? Aşa m-am gândit la dumneavoastră, în toţi aceşti ani.

Norah dădu din cap, încă extrem de uimită, din ce în ce mai vlăguită. Când se gândise ultima oară la Caroline Gill? Nu se mai gândise de un car de ani, şi numai legat de noaptea în care se născuse Paul.

— Norah, zise Caroline, ca şi cum i-ar fi citit gândurile, ce îţi aminteşti de noaptea în care s-a născut fiul tău?

— De ce întrebi? Vocea lui Norah era fermă, dar deja se retrăgea, dând înapoi în faţa intensităţii din ochii lui Caroline, a unui curent ca o spirală, a propriei frici de ce s-ar putea întâmpla. De ce ai venit aici, de ce mă întrebi asta?

Caroline Gill nu răspunse imediat. Trilul vesel al sturzilor pătrunse în încăpere ca nişte fascicule luminoase.

— Uite ce e… îmi pare rău, spuse Caroline. Nu ştiu cum s-o spun. Presupun că nici nu există un mod mai potrivit, aşa că îţi voi spune pur şi simplu. Norah, în noaptea în care ai născut gemenii, Phoebe şi Paul, s-a ivit o problemă.

— Da, zise Norah tăios, gândindu-se la amărăciunea din sufletul ei după naştere, când bucuria şi tristeţea se întreţeseau, şi la lungul drum dificil pe care trebuise să îl parcurgă ca să atingă această clipă de linişte stabilă. Fiica mea a murit, spuse ea. Asta a fost problema.

— Phoebe nu a murit, zise Caroline cu voce calmă, uitându-se ţintă în ochii ei, iar Norah se simţi prizoniera momentului, aşa cum fusese şi în urmă cu atâţia ani, ţinând piept acelei priviri, în timp ce lumea cunoscută se învârtea în jurul ei. Phoebe s~a născut cu Sindromul Down. David credea că nu avea prea multe şanse de supravieţuire. Mi-a cerut să o duc într-o instituţie din Louisville unde erau trimişi de obicei

asemenea copii. Nu era neobişnuit să procedezi astfel, în 1964. Majoritatea doctorilor ar fi făcut aceeaşi recomandare. Dar nu am putut să o las acolo. Am luat-o eu şi m-am mutat în Pittsburgh. Am crescut-o eu, în toţi aceşti ani. Norah, adăugă ea cu blândeţe, Phoebe trăieşte. Se simte foarte bine.

Norah stătea nemişcată. Păsările din grădină fâlfâiau din aripi şi ciripeau. Îşi amintea, fără să ştie din ce motiv, de ziua când căzuse într-un canal nemarcat, în Spania. Se plimbase pe o stradă însorită, fără nicio grijă. După care se prăbuşise, şi se trezise îngropată până la talie într-un şanţ, cu o gleznă sucită şi zgârieturi prelungi, însângerate pe picioare. „Sunt bine, sunt bine", le tot spunea ea celor care o ajutaseră să se ridice, şi care o duseseră la doctor. Senină şi nepăsătoare, cu sângele care îi curgea din răni, repeta: „Sunt bine". Doar mai târziu, când se trezise din nou singură în cameră şi în siguranţă, când închisese ochii şi simţise din nou acea prăbuşire, acea pierdere a controlului începuse să plângă. Aşa se simţea şi acum. Tremurând, se ţinu de marginea mesei.

— Poftim? spuse ea. Ce ai spus?

Caroline repetă: Phoebe nu murise, ci fusese luată. În toţi aceşti ani. Phoebe crescuse în alt oraş. În siguranţă, tot repeta Caroline. În siguranţă, bine îngrijită, iubită. Phoebe, fiica ei, geamăna lui Paul. Născută cu Sindromul Down – dată.

David o dăduse.

— Cred că eşti nebună, spuse Norah, deşi chiar în timp ce rostea aceste cuvinte, multe piese din viaţa ei îşi regăseau locul, iar ea îşi dădea seama că spusele lui Caroline erau adevărate.

Caroline se întinse după poşetă şi aşeză pe lemnul de arţar lustruit două fotografii Polaroid. Norah nu se simţi în stare să le ridice, tremura prea tare, dar se apropie mult ca să se uite bine la ele: o fetiţă în rochie albă, dolofană, cu un zâmbet care îi lumina faţa, cu ochii migdalaţi închişi de plăcere. Cealaltă poză, cu aceeaşi fetiţă peste ani, pregătindu-se să arunce la coş o minge, surprinsă chiar în clipa dinaintea săriturii. Într-una din ele semăna puţin cu Paul, în alta puţin cu Norah, dar în general era ea însăşi şi nimic mai mult:

Phoebe. Nici urmă de imaginile grupate cu atâta grijă în dosarele lui David, ci pur şi simplu ea însăşi. Vie, pe undeva prin lume.

— Dar de ce? Teama din glasul ei era evidentă. De ce ar face aşa ceva? De ce ai face tu aşa ceva?

Caroline clătină din cap şi privi din nou spre grădină.

— Ani de zile am crezut în nevinovăţia mea, zise ea. Am crezut că am procedat corect. Acel cămin era un loc îngrozitor. David nu îl văzuse; nu ştia cât de rău era acolo. Aşa că am luat-o pe Phoebe, am crescut-o şi am luptat foarte mult ca să aibă acces la educaţie şi la îngrijire medicală. Ca să mă asigur că va avea o viaţă bună. Era uşor să mă văd eroină. Dar cred că am ştiut dintotdeauna, în sinea mea, că motivele mele nu erau în totalitate pure. Mi-am dorit un copil şi nu l-am avut. Eram şi îndrăgostită de David, sau credeam că sunt. De la distanţă, vreau să zic, adăugă repede. Totul a fost doar în mintea mea. David nu m-a observat niciodată. Dar când am văzut ferparul, am ştiut că trebuia să o iau. Că trebuia să plec oricum, că nu puteam să o las în urmă.

Norah, prinsă într-un tumult sălbatic, se întoarse în acele zile tulburi de suferinţă şi bucurie, cu Paul în braţe şi cu Bree care îi dădea receptorul, spunându-i: „Trebuie să o laşi să se odihnească”. Aranjase slujba de pomenire fără să îi spună lui David, iar fiecare aranjament pe care îl făcea o ajuta să se întoarcă în lume, şi când David venise acasă în seara aceea, se luptase cu împotrivirea lui.

Oare cum fusese pentru el slujba din acea seară?

Şi totuşi lăsase totul să se întâmple.

— Dar de ce nu mi-a spus nimic? întrebă ea cu vocea sugrumată. În toţi aceşti ani, nu mi-a zis nimic.

Caroline scutură din cap.

— Nu pot să vorbesc în numele lui David, zise ea. A fost întotdeauna o enigmă pentru mine. Ştiu că te iubea, şi cred că, deşi pare monstruos, intenţiile iniţiale erau bune. Odată mi-a povestit de sora lui. Avea o deficienţă cardiacă şi a murit de tânără, iar mama lui nu a trecut niciodată peste această suferinţă. Cred că a vrut să te protejeze.

— E copilul meu, spuse Norah, iar cuvintele păreau smulse de undeva din adâncul trupului ei, dintr-o suferinţă demult îngropată. S-a născut din trupul meu. Să mă protejeze? Spunându-mi că a murit?

Caroline nu răspunse şi stătură acolo ceva vreme, iar liniştea se adună între ele. Norah se gândi la David; în toate fotografiile acelea şi în toate clipele vieţii lor în comun, el purta în suflet acest secret. Ea nu ştiuse, nu bănuise. Însă acum că aflase, chiar avea sens.

În sfârşit, Caroline îşi deschise poşeta şi scoase o bucată de hârtie cu adresa şi numărul ei de telefon.

— Aici locuim, spuse ea. Soţul meu, Al, eu şi Phoebe. Aici a crescut Phoebe. A fost fericită, Norah. Nu ştiu dacă te consolează cu ceva, dar e adevărat. Este o tânără încântătoare. Luna viitoare se va muta într-un cămin comun. Asta e ce îşi doreşte ea. Are o slujbă bună la un centru de fotocopiere. Îi place foarte mult, iar colegii o iubesc.

— Un centru de fotocopiere?

— Da. Are o viaţă bună, Norah.

— Ea ştie? întrebă Norah. Ea ştie despre mine? Despre Paul?

Caroline aruncă o privire spre masă, pipăind marginea pozei.

— Nu. Nu am vrut să îi spun până când nu vorbeam cu tine. Nu ştiam ce vrei să faci, dacă vrei să o cunoşti. Sper că vrei. Dar bineînţeles că nu te învinovăţesc dacă nu o să vrei. În toţi anii ăştia… ah, îmi pare atât de rău! Dar dacă vrei să vii pe la noi, te aşteptăm. Doar să dai un telefon. Săptămâna viitoare sau anul viitor.

— Nu ştiu, rosti rar Norah. Cred că sunt şocată.

— Normal.

Caroline se ridică.

— Pot să păstrez fotografiile? întrebă Norah.

— Sunt ale tale. Întotdeauna au fost ale tale.

Pe verandă, Caroline se opri şi se uită la ea, cu intensitate.

— Te-a iubit foarte mult, spuse ea. David te-a iubit dintotdeauna, Norah.

Norah dădu din cap, amintindu-şi că îi spusese acelaşi lucru lui Paul, la Paris. Urmări de pe verandă cum Caroline se îndrepta spre maşină, întrebându-se la

ce viaţă se întorcea Caroline, ce complexităţi şi ce mistere ascundea.

Norah stătu multă vreme pe verandă. Phoebe era vie, trăia în lume. Faptul că ştia asta era ca o prăpastie fără fund care se deschidea în inima ei. Iubită, zisese Caroline. Bine îngrijită. Dar nu de Norah, care depusese atâta efort să o aducă pe lume. Visele ei, toată acea căutare prin iarba aspră, îngheţată, îi reveneau în minte, o străpungeau.

Se întoarse în casă, plângând, trecând pe lângă mobila înghesuită. Urma să vină evaluatorul. Venea şi Paul, astăzi sau mâine; promisese că mai întâi avea să dea un telefon, dar câteodată apărea pur şi simplu. Spălă paharele de apă şi le şterse, apoi stătu în bucătăria tăcută, gândindu-se la David, la toate acele nopţi din anii în care el se trezea pe întuneric şi se ducea la spital ca să trateze pe cineva. David era un om bun. Conducea o clinică, se ocupa de cei aflaţi la nevoie.

Şi o trimisese pe fiica lor undeva departe, iar ei îi spusese că murise.

Norah lovi cu pumnul în măsuţă, făcând paharele să sară. Îşi pregăti un gin tonic şi umblă de colo-colo la etaj. Se întinse, se ridică, îl sună pe Frederic şi închise când îi răspunse robotul. După ceva vreme, se întoarse în studioul lui David. Nu se schimbase nimic, era cald, totul nemişcat, pozele şi cutiile împrăştiate peste tot pe jos, la fel cum le lăsase ea. Cel puţin cincizeci de mii de dolari, estimaseră experţii. Chiar mai mult, dacă ar fi existat şi notiţe scrise de mâna lui David despre întregul proces.

Totul era neschimbat, deşi nimic nu mai era la fel.

Norah luă prima cutie şi o târî cu greutate prin cameră. O ridică până la măsuţă, apoi o sprijini pe pervazul ferestrei care dădea înspre curtea din spate. Se opri ca să îşi tragă sufletul, apoi deschise fereastra şi împinse hotărâtă cutia în afară, cu ambele mâini, auzind-o cum aterizează pe pământ cu un „buf” care o mulţumi. Făcu la fel cu următoarele. Devenise tot ce îşi dorise mai demult să fie: hotărâtă, dintr-o bucată… şi, da, nemiloasă. În mai puţin de o oră, studioul era gol. Se întoarse în casă, după ce mutase cutiile rupte pe

alee, pline ochi de poze care se împrăştiau pe peluză în lumina amurgului târziu.

Înăuntru, făcu un duş, stând în picioare sub jetul de apă caldă până când se răci. Îmbrăcă o rochie largă, îşi pregăti o băutură şi se aşeză pe canapea. O dureau muşchii braţelor de la ridicatul cutiilor. Îşi mai prepară o băutură şi se întoarse. Câteva ore mai târziu, când se întunecă, încă se mai afla acolo. Sună telefonul, iar ea îşi auzi vocea înregistrată pe bandă, apoi pe Frederic, care suna din Franţa. Avea o voce atât de liniştită şi de blândă, precum un ţărm îndepărtat. Îi era dor să fie acolo, să fie în locul acela unde viaţa ei avea un rost, dar nu ridică receptorul şi nu îl sună înapoi. Îşi trase pledul gros peste ea şi alunecă în întunericul nopţii.

Moţăi cu intermitenţe, dar nu dormi. Din când în când se scula să îşi pregătească o altă băutură, traversând camerele goale, pline de umbra nopţii, umplându-şi paharul pe pipăite. Fără să se mai obosească, după o vreme, să adauge apă tonică, sau lămâie verde, sau gheaţă. Odată visă că Phoebe era în încăpere, apărând cumva din peretele în care fusese în toţi aceşti ani, Norah trecând pe lângă ea zi după zi, fără să o vadă. Apoi se trezi plângând. Turnă în chiuvetă restul de gin şi bău un pahar cu apă.

Adormi în cele din urmă, în zori. La prânz, când se trezi, uşa de la intrare era larg deschisă şi, în curtea din spate, pozele se întinseseră peste tot: zburaseră în rododendroni, rămăseseră lipite pe fundaţie, înţepenite în vechiul leagăn ruginit al lui Paul. Peste tot se vedeau braţe şi ochi, piele asemănătoare cu plaja, o întrezărire fugară a părului, a celulelor sângelui, împrăştiate precum uleiul în apă. Priviri asupra acestor vieţi aşa cum le văzuse David, aşa cum încercase să le modeleze el. Negative, celuloid închis la culoare, împrăştiat prin iarbă. Norah îşi închipui vocea şocată şi scandalizată a curatorului, a prietenilor, a fiului ei, chiar şi a unei părţi din ea însăşi, şi-i imagină strigând „Dar tu distrugi istoria!”

— Nu, răspundea ea, o revendic.

Mai bău două pahare cu apă şi luă o aspirină, apoi începu să împingă cutiile spre marginea îndepărtată a curţii, unde iarba crescuse în voie. Împinse înapoi în

garaj o cutie, cea cu poze de pe parcursul evoluţiei lui Paul, pe care voia să o păstreze. Era foarte cald şi o durea capul; văzu steluţe în faţa ochilor când se ridică brusc. Îşi aminti de ziua aceea îndepărtată din trecut, de pe plajă, de licărul apei, de ameţeala care o cuprinsese şi de Howard care îi intrase în câmpul vizual.

În spatele garajului erau îngrămădite câteva pietre. Le târî afară, una câte una, şi le aranja într-un cerc larg. Aruncă prima cutie, cu imaginile lucioase alb-negru care scânteiau în soare şi toate feţele necunoscute de tinere care se uitau la ea din iarbă. Se ghemui sub soarele crud al amiezii şi ţinu o brichetă la marginea unei fotografii 8x10 lucioase. Când flacăra se întinse şi se ridică, strecură poza care ardea în grămăjoară, în interiorul cercului de pietre. La început nu se văzu nimic, însă în curând se ridică o căldură timidă şi o buclă de fum.

Norah se duse înăuntru după un alt pahar cu apă. Se aşeză pe marginea unei trepte, sorbind din el şi privind flăcările. O dispoziţie recentă de la primărie interzicea orice fel de incendiere, şi ea se îngrijoră că vecinii ar putea chema poliţia. Dar atmosfera rămase liniştită; chiar şi flăcările erau tăcute, întinzându-se în aerul fierbinte şi scoţând un fum subţire de culoarea albăstruie a ceţii. Prin curtea din spate pluteau bucăţele de hârtie înnegrită, zburând printre valurile sclipitoare de căldură, precum fluturii. Pe măsură ce focul se întindea în cercul de piatră şi începea să scoată un murmur, Norah îl alimenta cu mai multe fotografii. Ardea lumina, ardea umbra, ardea aceste amintiri ale lui David, adunate şi păstrate cu atâta grijă.

— Nenorocitule, şopti ea, văzând cum se înalţă flacăra care ardea fotografiile, înainte să se înnegrească, să se îndoaie şi să dispară.

„Lumină în lumină”, se gândi ea, îndepărtându-se de căldură, de zgomot, de rămăşiţele de cenuşă care se zbăteau în aer. Căci ţărână eşti şi în ţărână te vei întoarce. Căci pământ eşti şi, în sfârşit, în pământ te vei întoarce.

2-4 iulie 1989

— Ţie îţi e uşor să spui asta, Paul.

Michelle stătea lângă fereastră, cu braţele încrucişate, şi, când se uită din nou la el, Paul îi văzu privirea întunecată de emoţie, adumbrită şi de mâna pusă streaşină la ochi.

— Teoretic, poţi spune orice, dar realitatea este că un copil ar schimba totul – şi mai ales pentru mine.

Paul stătea pe canapeaua roşu-închis, încinsă şi incomodă, în această dimineaţă de vară. El şi Michelle o găsiseră pe stradă când de-abia se mutaseră împreună în Cincinnati, în acele zile ameţitoare când să urci trei etaje cărând mobilă nu însemna nimic. Sau însemna extenuare, şi vin, şi râsete, şi mai târziu să faci dragoste pe îndelete pe catifeaua ei aspră. Acum ea se îndepărtă ca să se uite pe fereastră, cu părul negru fluturând. Un gol eteric, o avalanşă de emoţii îi umplu inima. În ultima vreme, lumea parcă devenise mai fragilă, ca un ou crăpat, care s-ar fi putut zdrobi dacă nu era atins cu grijă. Conversaţia lor pornise de la o simplă întrebare legată de cine va avea grijă de pisică în perioada când aveau să plece din oraş amândoi: ea avea concert în Indianapolis, el mergea în Lexington, în vizită la mama lui. Şi acum, dintr-odată, se treziseră în acest teritoriu mohorât al sufletului, locul spre care, în ultimul timp, păreau atraşi amândoi.

Paul ştia că ar fi trebuit să schimbe subiectul.

— Căsătoria nu înseamnă automat şi copii, zise el cu încăpăţânare.

— Paul, fii sincer. În sufletul tău, îţi doreşti un copil. De fapt, nici nu ştiu dacă mă vrei pe mine. E vorba de acest copil devenit un mit.

— Copilul nostru mitic, spuse el. Va veni într-o zi, Michelle. Nu imediat. Uite, am vrut doar să abordez subiectul căsătoriei. Nu e mare lucru.

Scoase un oftat de exasperare. Apartamentul transformat în studio avea podele din lemn de pin şi pereţi albi şi pete de culori primare în diverse sticle, perne, pernuţe decorative. Şi Michelle era îmbrăcată în alb, iar pielea şi părul ei aveau nuanţe calde precum

culoarea pardoselii. Iar Paul suferea, uitându-se la ea, ştiind că, într-un fel, ea se hotărâse deja. Avea să îl părăsească în curând, luându-şi cu ea frumuseţea sălbatică şi muzica.

— Interesant, zise ea. Într-adevăr, mi se pare interesant că toate astea apar chiar acum, când cariera mea este pe punctul de a înregistra un salt. Nu înainte, ci tocmai acum. Cred că e felul tău ciudat de a provoca despărţirea noastră.

— E ridicol! Sincronizarea nu are nicio legătură.

— Nu?

— Nu.

Timp de câteva minute nu vorbi niciunul, iar liniştea creştea în camera albă, umplând spaţiul şi apăsând pereţii. Lui Paul îi era teamă să vorbească, dar şi mai mult să nu vorbească; în cele din urmă, izbucni:

— Suntem împreună de doi ani. Relaţia noastră ori se dezvoltă şi se transformă, ori moare. Eu vreau să evoluăm în continuare.

Michelle oftă.

— Oricum, totul se schimbă, cu sau fără o bucată de hârtie care să ateste asta. Iar la lucrul ăsta nu te gândeşti. Şi, indiferent ce ai spune, chiar este important. Indiferent ce ai spune, căsătoria schimbă totul şi *întotdeauna* femeile sunt cele care fac sacrificii, indiferent de ce spune lumea.

— Asta e teorie. Nu se întâmplă în viaţa reală.

— Ah! Înnebuneşti omul, Paul – cum le ştii tu pe toate!

Soarele se ridica pe cer, părea că atinge râul şi umplea camera cu o lumină argintie, aruncând umbre tremurătoare pe tavan. Michelle se duse la baie şi închise uşa. Se auzi cum cotrobăie prin sertar şi apa curgând. Paul traversă încăperea până la locul unde stătuse ea, cuprinzând panorama cu privirea, încercând să vadă lucrurile din perspectiva ei. Apoi bătu uşor la uşă.

— Plec, spuse el.

Tăcere. După care ea strigă înapoi:

— Te întorci mâine-seară?

— Ai concert la şase, nu?

— Da.

Ea deschise uşa de la baie şi rămase în prag, înfăşurată într-un prosop alb, de pluş, curăţându-se cu loţiune pe faţă.

— Bine, atunci, spuse şi o sărută, încercând să se impegneze de mirosul ei, de atingerea fină a pielii ei. Te iubesc, îi zise, dându-se un pas înapoi.

Ea îl privi pentru o clipă.

— Ştiu, spuse ea. Ne vedem mâine.

Ştiu. Medită asupra cuvintelor ei tot drumul spre Lexington. Călătoria cu maşina dură două ore: peste râul Ohio, prin traficul aglomerat din jurul aeroportului şi în final printre valurile de dealuri frumoase. Apoi o luă pe străzile liniştite din centru, pe lângă clădiri goale, amintindu-şi cum era atunci când strada principală era încă centrul vieţii sociale, locul unde oamenii mergeau la cumpărături, să mănânce sau să socializeze. Îşi amintea cum se ducea la farmacie şi apoi, în spate, se aşeza la coadă să cumpere îngheţată. Cupe de ciocolată amestecată cu îngheţată într-o ceaşcă de metal, sunetul scos de mixer; un amalgam de mirosuri, de carne la grătar şi dezinfectant. Părinţii lui se întâlniseră în centru. Mama lui urcase pe scara rulantă şi se ridicase deasupra mulţimii precum soarele, iar tatăl lui o urmărise.

O luă pe lângă noua clădire a băncii, pe lângă vechiul tribunal şi pe lângă terenul viran unde fusese cândva cinematograful. O femeie suplă mergea pe trotuar cu capul plecat, cu braţele încrucişate, cu părul negru unduindu-se în vânt. Pentru prima dată după mulţi ani, Paul se gândi la Lauren Lobeglio, la modul ei tăcut şi hotărât în care traversa garajul venind spre el, în fiecare săptămână. O dorise şi o avusese de nenumărate ori; se trezise la miezul nopţii de atâtea ori, temându-se să aibă cu Lauren tot ce îşi dorea acum cu Michelle: căsătorie, copii, vieţi înlănţuite.

Mergea cu maşina, fredonând cel mai recent cântec al lui. Se numea *Un copac în inimă* – poate că avea să-l cânte în seara asta, în pub-ul Lynagh's. Michelle ar fi fost şocată, dar lui Paul nu îi păsa. În ultima vreme, de când murise tatăl lui, nu mai cânta doar în săli de concerte, ci şi în locuri informale; lua chitara şi cânta în baruri şi în restaurante, piese clasice, dar şi lucrări

mai populare, pe care în trecut le desconsiderase întotdeauna. Nu îşi putea explica această schimbare a preferinţelor, dar avea legătură cu intimitatea acelor locuri, legătura pe care o simţea cu publicul, îndeajuns de aproape, încât îl putea atinge. Michelle nu era de acord; ea credea că era o consecinţă a suferinţei şi voia ca el să o depăşească. Însă Paul nu putea să renunţe. În toţi anii adolescenţei, cântase din mânie şi din dorinţa de a se simţi legat de cineva, ca şi cum muzica ar fi putut aduce un fel de ordine, de frumuseţe nevăzută în familia lui. Acum tatăl lui murise, şi nu mai avea împotriva cui să cânte. Aşa că se bucura de această libertate nouă.

Ajunse în vechiul lui cartier, rulând pe lângă casele impunătoare şi curţile largi, trotuare şi în liniştea dintotdeauna. Uşa de la intrare a casei mamei sale era închisă. Opri motorul şi stătu aşa o clipă, ascultând păsările şi sunetul îndepărtat al maşinilor de tuns iarba.

Un copac în inimă. Tatăl lui murise de un an, iar mama lui se căsătorea cu Frederic şi se muta în Franţa pentru un timp; el era aici nu în calitate de copil sau de musafir, ci de păzitor al trecutului. Era alegerea lui ce să păstreze şi ce să arunce. Încercase să discute cu Michelle aceste lucruri, despre simţul lui de profundă responsabilitate, despre cum ceea ce păstra din această casă a copilăriei lui avea să devină moştenirea pe care să o lase propriilor copii într-o bună zi – tot ceea ce vor şti vreodată, la modul tangibil, despre ceea ce îl formase. Continua să se gândească la tatăl lui, al cărui trecut era încă un mister, dar Michelle îl înţelesese greşit; devenise brusc rigidă când el menţionase în treacăt de copii.

— Nu asta am vrut să spun, protestase el furios, şi ea se înfuriase de asemenea.

— Chit că-ţi dai seama sau nu, exact asta ai vrut să spui.

Se lăsă pe spate, căutând cheia în buzunar. Odată ce mama lui înţelesese că munca tatălui său era valoroasă, începuse să ţină uşile încuiate, deşi cutiile rămăseseră nedeschise în studioul lui David.

Dar nici el nu voia să se uite la ele.

Când Paul se dădu în sfârşit jos din maşină, rămase o clipă pe bordură, cercetând cartierul cu privirea. Era foarte cald; o adiere la înălţime, abia simţită, mişca vârfurile copacilor. Frunzele de stejar străpungeau lumina, creând pe trotuar un joc de umbre. În mod ciudat, aerul părea încărcat de zăpadă, o substanţă albă-cenuşie coborând din cerul albastru. Paul ieşi în aerul fierbinte şi umed, simţindu-se prins parcă într-una dintre fotografiile tatălui său, în care copacii înfloreau în ritmul pulsului inimii, în care lumea era deodată altceva decât ceea ce părea. Prinse un fulg în mână; după ce strânse pumnul şi îl deschise, văzu că palma îi era mânjită cu negru. În aerul încins de iulie, din cer coborau fulgi de cenuşă.

Lăsând pe trotuar urme fierbinţi, urcă pe trepte. Uşa de la intrare fusese descuiată, dar casa era goală.

— Hei! strigă Paul traversând camerele.

Mobila fusese împinsă în centrul încăperilor şi acoperită cu prelate, pereţii erau goi, aşteptând să fie văruiţi. Paul nu mai locuia aici de ani buni, dar se trezi oprindu-se în sufragerie, lipsită acum de tot ceea ce o făcuse cândva să aibă sens. De câte ori decorase mama lui această încăpere? Şi totuşi nu era decât o cameră, în cele din urmă.

— Mamă? strigă el, dar nu primi niciun răspuns.

La etaj, rămase în pragul propriei camere. Şi aici, în mijloc, era un teanc de cutii, doldora de lucruri vechi pe care ar fi trebuit să le sorteze. Mama lui nu aruncase nimic; până şi vechile lui postere erau făcute sul cu grijă şi legate cu elastice. Pe pereţi, acolo unde atârnaseră cândva, rămăseseră dreptunghiuri ce se distingeau vag.

— Mamă? strigă Paul din nou.

Coborî la parter şi merse spre veranda din spate.

Ea era acolo, stătea pe trepte, îmbrăcată într-un şort vechi, albastru şi un tricou alb, lăbărţat. El se opri, fără cuvinte, cercetând din privire ciudata scenă. Un foc încă mai mocnea într-un cerc de pietre, iar cenuşa şi bucăţile de hârtie arsă care căzuseră în jurul lui în curte se găseau şi aici, fluturând prin tufe şi prinse în părul mamei lui. Peluza era împânzită de hârtii, bucăţile erau lipite şi de trunchiurile copacilor, de picioarele

metalice care începuseră să ruginească ale vechiului leagăn. Paul fu şocat să descopere că Norah arsese fotografiile tatălui lui. Ea se uită la el, cu faţa brăzdată de cenuşă şi de lacrimi.

— E în regulă, zise ea cu o voce calmă. Am renunţat să le mai ard. Sunt atât de supărată pe tatăl tău, Paul, dar apoi mi-a trecut prin minte că asta e şi moştenirea ta. Nu am ars decât o cutie. Era cutia cu fotografiile unor fete, îmi închipui că nu era aşa de valoroasă.

— Despre ce vorbeşti? întrebă el, aşezându-se lângă ea.

Ea îi întinse o poză cu el, una pe care nu o mai văzuse niciodată. Avea cam paisprezece ani, stătea în leagănul de pe verandă, aplecat asupra chitarei, cântând concentrat, absent la tot ceea ce se afla în jurul lui, absorbit de muzică. Îl uimi faptul că tatăl său surprinsese acest moment – un moment personal, în care nu era deloc conştient de el însuşi, unul dintre acele moment din viaţa lui când Paul se simţea extrem de viu.

— Bine. Dar nu înţeleg. De ce eşti atât de furioasă?

Maică-sa îşi apăsă mâinile pe faţă câteva clipe, oftând.

— Îţi aminteşti povestea nopţii în care te-ai născut, Paul? Viscolul, cum abia am ajuns la timp la clinică?

— Sigur că da.

Aştepta ca ea să continue, fără să ştie ce să spună, însă înţelegând la nivel instinctiv că avea legătură cu sora lui geamănă, care murise.

— Îţi aminteşti de asistentă, Caroline Gill? Ţi-am povestit despre ea?

— Da. Nu îi ştiam numele. Mi-ai spus că avea ochi albaştri.

— Are. Sunt foarte albaştri. A venit ieri aici, Paul. Caroline Gill. Nu o mai văzusem din noaptea aceea. Mi-a adus veşti, veşti şocante. Aşa că ţi le voi spune, pentru că nu ştiu ce altceva să fac.

Îl luă de mână. El nu şi-o retrase. Sora lui, îi zise ea calmă, nu murise la naştere. Se născuse cu Sindromul Down, iar tatăl lui îi ceruse lui Caroline Gill să o ducă într-o instituţie specială în Louisville.

— Ca să ne protejeze, spuse maică-sa, şi vocea i se înăspri. Asta a zis ea. Dar Caroline Gill nu a putut să ducă treaba la bun sfârşit. A luat-o ea pe sora ta, Paul. A luat-o ea pe Phoebe. În toţi anii aceştia, sora ta geamănă a fost vie şi sănătoasă şi locuia în Pittsburgh.

— Sora mea? zise Paul. În Pittsburgh? Chiar săptămâna trecută am fost în Pittsburgh.

Nu era un răspuns potrivit, dar nu ştia ce altceva să spună; îl copleşise o senzaţie de pustiire ciudată, un fel de detaşare uimită. Avea o soră: asta chiar era o noutate. Era retardată, nu era perfectă, aşa că tatăl lui o trimisese la o instituţie specială. În mod ciudat, fu cuprins nu de furie, ci de teama născută în trecut, din presiunea pe care tatăl lui o exercitase asupra lui, ca unic fiu. Şi din nevoia lui Paul de a-şi croi propriul drum, chiar dacă tatăl lui ar fi putut să îl dezaprobe într-atât încât să plece. O teamă pe care Paul, precum un alchimist talentat, o prefăcuse în toţi aceşti ani în furie şi răzvrătire.

— Caroline s-a mutat la Pittsburgh şi a început o viaţă nouă, spuse maică-sa. A crescut-o pe sora ta. Presupun că a fost foarte greu; sigur a fost, mai ales în anii aceia. Tot încerc să fiu recunoscătoare pentru că a fost bună cu Phoebe, dar o parte din mine spumegă de furie.

Paul închise ochii o clipă, încercând să asimileze toate aceste idei. Lumea parcă era turtită, ciudată şi nefamiliară. În toţi anii trecuţi încercase să şi-o închipuie pe sora lui, cum ar fi fost, însă acum nu îi venea în minte nici măcar o idee despre ea.

— Cum a putut? întrebă el într-un final. Cum a putut să ţină asta secret?

— Nu ştiu, îi răspunse mama sa. Asta mă tot întreb de ore întregi. Cum a putut? Şi cum a îndrăznit să moară şi să ne lase să descoperim asta singuri?

Stătură acolo în tăcere. Paul îşi aminti de o după-amiază în care developase fotografii împreună cu tatăl lui, după ce făcuse curăţenie în camera obscură, pe când era copleşit de sentimentul de vină, asemenea tatălui său, când până şi aerul era îmbibat de ceea ce el numea „cuvinte nerostite”. „Cameră”, îi spusese taică-său, vine de la franţuzescul *chambre,* „încăpere”. A fi

în camera înseamnă să acţionezi în secret. Asta credea tatăl lui: că fiecare om reprezintă un univers izolat. Copaci întunecaţi în inimă, un pumn de oase: asta era lumea tatălui său, şi niciodată nu îl întristase mai mult decât în acest moment.

— Mă miră că nu m-a *dat pe mine,* spuse el, gândindu-se cum luptase întotdeauna împotriva viziunii pe care o avea tatăl său asupra lumii. Plecase şi cântase la chitară, muzica se ridicase prin el şi pătrunsese în lume, iar oamenii se întorceau, puneau jos băuturile şi ascultau, şi străinii care umpleau camera deveneau legaţi unii de alţii. Sunt convins că asta a vrut de fapt.

— Paul! îi strigă Norah, încruntată. Nu. Din cauza asta şi-a dorit chiar mai mult pentru tine. A avut aşteptări şi mai mari. A căutat să fie perfect. Ăsta e unul dintre lucrurile care mi-au devenit clare. De fapt, asta e partea îngrozitoare. Acum că ştiu de Phoebe, atâtea mistere legate de tatăl tău capătă sens. Zidul acela pe care l-am simţit întotdeauna între noi exista cu adevărat.

Se ridică, intră în casă şi se întoarse cu două fotografii.

— Uite-o! zise ea. Ea e sora ta, Phoebe.

Paul le luă şi se uită cu atenţie, plimbându-şi privirea de la una la cealaltă: o fotografie în care poza zâmbind, şi apoi un instantaneu făcut în timp ce arunca mingea la coş. Încă mai încerca să se obişnuiască cu ce îi spusese maică-sa: că străina asta cu ochi migdalaţi şi picioare groase era sora lui geamănă.

— Aveţi părul la fel, zise încet Norah, aşezându-se din nou lângă el. Şi îi place să cânte, Paul. E ceva, nu? râse. Şi, nu o să-ţi vină să crezi, e pasionată de baschet.

Râsul lui Paul sună ascuţit şi dureros.

— Ei, zise el, cred că tata nu a ales copilul care trebuia.

Norah luă pozele în mâinile murdare de cenuşă.

— Nu fi înverşunat, Paul. Phoebe are Sindromul Down. Nu ştiu mare lucru despre asta, dar Caroline Gill are multe de spus. Atât de multe, încât abia dacă pot să reţin tot.

Paul îşi plimbase degetul mare de-a lungul marginii de beton a scării, iar acum se opri, văzând că acolo unde se zgâriase începuse să curgă sânge.

— Să nu fiu înverşunat? Am fost la mormântul ei, spuse el, amintindu-şi-o pe Norah cum intrase pe poarta de fier forjat cu braţele pline de flori, spunându-i să aştepte în maşină. Îi reveni în minte imaginea ei îngenunchind în ţărână şi plantând seminţe de zorele. Cu asta cum rămâne?

— Nu ştiu. Era pământul doctorului Bentley, deci şi el trebuie să fi ştiut. Tatăl tău nu a vrut niciodată să mă ducă acolo. A trebuit să insist mult. Pe atunci, credeam că se teme să nu am o cădere psihică. Ah, am fost atât de furioasă – el ştia întotdeauna mai bine ce trebuia făcut.

Paul tresări la auzul vocii ei vehemente, amintindu-şi de conversaţia pe care o avusese de dimineaţă cu Michelle. Îşi apăsă pe buze marginea degetului mare şi supse mărgeluţele de sânge, bucuros să simtă gustul pătrunzător de cupru. O vreme tăcură, privind spre curtea împânzită cu cenuşă, fotografii împrăştiate şi cutii jilave.

— Ce înseamnă, întrebă el în cele din urmă, că este retardată? Vreau să zic, cum e în viaţa de zi cu zi?

Norah se uită din nou la fotografii.

— Nu ştiu. Caroline a zis că este chiar foarte activă, ce-o mai însemna şi asta. Are o slujbă. Un prieten. A urmat o şcoală. Dar se pare că, de fapt, nu poate să trăiască independent.

— Asistenta asta – Caroline Gill – de ce a venit aici acum, după atâţia ani? Ce vrea?

— A vrut doar să îmi spună, şopti maică-sa. Atâta tot. Nu mi-a cerut nimic. Ea a deschis o uşă, Paul. Eu chiar cred asta. Era o invitaţie. Dar ce se va întâmpla mai departe depinde de noi.

— Adică? întrebă el. Acum ce se întâmplă?

— O să mă duc la Pittsburgh. Ştiu că trebuie să o văd. Dar mai departe nu mai ştiu. Să o aduc înapoi aici? Pentru ea suntem nişte străini. Şi trebuie să vorbesc cu Frederic; trebuie să afle. Îşi ţinu faţa în palme pentru o clipă. Of, Paul, cum aş putea să plec în

Franţa pentru doi ani şi să o las pe ea aici? Nu ştiu ce să zic. E prea mult pentru mine, aşa brusc.

Un vânticel făcea să zboare fotografiile împrăştiate pe peluză. Paul stătea tăcut, luptându-se cu multe sentimente confuze: mânie faţă de tatăl lui, surpriză şi tristeţe faţă de ceea ce pierduse. Era şi îngrijorat; era îngrozitor că îl preocupa aşa ceva, dar dacă trebuia să aibă grijă de sora lui, incapabilă să trăiască singură? Nici măcar nu cunoscuse vreodată o persoană retardată şi-şi dădea seama că toate imaginile pe care le avea în minte erau negative. Niciuna dintre ele nu se potrivea cu fata care zâmbea dulce în fotografie, şi asta era la fel de deconcertant.

— Nici eu nu ştiu, spuse Paul. Poate că în primul rând trebuie să strângem pe aici.

— Moştenirea ta, spuse mama lui.

— Nu numai a mea, o contrazise el cu grijă, observând efectul cuvintelor sale. E şi a surorii mele.

Muncirăă toată ziua şi în ziua următoare sortând fotografiile şi resigilând cutiile, târându-le în adâncimea răcoroasă a garajului. În timp ce mama lui se întâlni cu curatorii, Paul o sună pe Michelle ca să îi explice ce se întâmplase şi să o anunţe că nu va mai ajunge la concertul ei. Se aşteptase să se supere, însă ea îl ascultă fără să comenteze şi apoi închise. Când încercă să sune iarăşi, îi răspunse robotul; aşa se întâmplă toată ziua. Nu numai o dată se gândi să se urce în maşină şi să gonească nebuneşte până acasă, în Cincinnati, dar ştia că nu ar folosi la nimic. Mai ştia şi că nu voia cu adevărat să continue aşa, să o iubească întotdeauna pe Michelle mai mult decât putea ea să îl iubească la rândul ei. Aşa că îşi impuse să rămână. Se întoarse la munca fizică de împachetare, iar seara se duse până în centrul oraşului la bibliotecă, după cărţi despre Sindromul Down.

Marţi dimineaţă, tăcuţi, îngânduraţi şi bântuiţi de temeri, el şi mama sa luară maşina şi trecură râul, îndreptându-se către verdeaţa luxuriantă a sfârşitului de vară din Ohio. Era foarte cald, frunzele de porumb străluceau pe fundalul cerului nesfârşit, albastru. Sosiră în Pittsburgh în mijlocul aglomeraţiei de 4 iulie, mergând prin tunelul care se deschidea la capătul

podului spre priveliştea care îţi tăia respiraţia a confluenţei celor două râuri. Înaintară cu mare greutate prin trafic şi urmară cursul râului Monongahela, traversând un alt tunel lung. În cele din urmă, opriră în faţa casei de cărămidă a lui Caroline Gill, pe o stradă aglomerată mărginită de copaci.

Le spusese să parcheze pe alee şi aşa făcură, ieşiră din maşină şi se întinseră să se dezmorţească. În spatele unei parcele de iarbă, treptele duceau către un răzor îngust şi către casa de cărămidă în care crescuse sora lui. Paul cercetă locuinţa, atât de asemănătoare cu cea din Cincinnati, atât de diferită de cea din copilăria lui liniştită, cu tihna şi confortul ei. Maşinile goneau pe stradă, pe lângă curţi minuscule, în oraşul care se tot întindea în jurul lor, fierbinte şi concentrat.

Grădinile aflate de o parte şi de alta a aleii erau încărcate de flori, nalbă de grădină şi irişi în toate culorile, cu limbile lor albe şi violete atât de viu colorate răsărind prin iarbă. În grădina aceasta lucra o femeie, ocupată cu un rând de roşii cu o recoltă bogată. În spatele ei, o tufă de liliac, ale cărei frunze îşi arătau pe dedesubt verdele pal, era mişcată de o adiere fierbinte. Femeia, îmbrăcată în şort albastru-închis şi tricou alb, cu mănuşi înflorate de bumbac, se ridică de unde stătea îngenuncheată şi îşi trecu dosul palmei peste frunte. Traficul era aglomerat; nu îi auzise apropiindu-se. Rupse o frunză dintr-un vrej de roşie şi şi-o lipi pe nas.

— Ea este? întrebă Paul. Ea e asistenta?

Norah dădu din cap. Îşi încrucişase braţele strâns, protector, peste piept. Ochelarii de soare îi ascundeau ochii, dar chiar şi aşa putea să vadă cât era de emoţionată, de palidă şi tensionată.

— Da. Ea este Caroline Gill. Paul, acum că am ajuns în punctul ăsta, nu sunt sigură că pot s-o fac. Poate că ar trebui să ne întoarcem acasă.

— Am bătut drumul până aici. Şi ne aşteaptă.

Ea zâmbi; un zâmbet slab şi obosit. Zile întregi abia dacă reuşise să doarmă; chiar şi buzele îi erau palide.

— Nu au cum să ne aştepte, zise ea. Nu în adevăratul sens al cuvântului.

Paul dădu din cap. Uşa din spate se deschise, dar figura de pe verandă era ascunsă în umbră. Caroline se ridică, frecându-şi mâinile de pantalonii scurţi.

— Phoebe, o chemă ea. Acolo erai.

Paul simţi cum mama lui se încordează, dar nu se uită la ea. În schimb, se uită spre verandă. Clipa se dilată, se lăţi, iar soarele deveni apăsător. În sfârşit, apăru şi figura, aducând două pahare cu apă.

El o privi cu mare atenţie. Era scundă, cu mult mai scundă decât el, avea părul mai închis la culoare, mai rar şi mai zbârlit, tuns simplu în formă de castron în jurul feţei. Era albă la faţă, ca maică-sa, şi de la distanţă părea că are trăsături delicate pe o faţă lată, o faţă care părea oarecum turtită, ca şi cum ar fi fost presată prea mult de un perete. Ochii erau uşor oblici, iar membrele scurte. Nu mai era o fată, ca în poze, ci o adultă, de vârsta lui, cu fire de păr alb. Şi lui îi sclipeau în barbă câteva, când şi-o lăsa să crească. Purta un şort înflorat şi era voinică, chiar un pic dolofană, iar când mergea i se atingeau genunchii.

— *Ah!* zise maică-sa.

Îşi pusese o mână pe inimă. Avea ochii ascunşi de ochelarii de soare şi el se bucura; acest moment era prea personal.

— E în regulă, zise el. Hai să stăm aici câteva minute.

Soarele ardea aşa de tare, iar traficul era aglomerat. Caroline şi Phoebe stăteau una lângă alta pe verandă, bându-şi apa.

— Sunt gata, spuse într-un târziu, şi o luară pe scări către bucata îngustă de peluză dintre legume şi flori.

Caroline Gill îi văzu prima; îşi puse mâna streaşină la ochi şi se ridică în picioare. Se ridică şi Phoebe, şi vreme de câteva clipe se uitară unii la alţii peste peluză. Apoi, Caroline luă mâna lui Phoebe într-ale ei. Se întâlniră lângă vrejurile de roşii, grele, care începuseră deja să se coacă, umplând aerul cu un miros curat, acrişor. Nimeni nu scotea niciun cuvânt. Phoebe îi cercetă chipul lui Paul şi, după un moment îndelungat, umplu spaţiul dintre ei şi îi atinse obrazul, încet, cu blândeţe, de parcă ar fi vrut să verifice dacă este real. Paul dădu din cap fără să vorbească, privind-

o grav; gestul ei îi părea cumva potrivit. Phoebe voia doar să îl cunoască, atâta tot. Şi Paul voia s-o cunoască, dar nu avea nici cea mai vagă idee despre ce să îi spună acestei surori ivite din senin, legată de el atât de strâns, şi cu toate astea o străină. Mai era şi îngrozitor de lucid, temându-se să nu facă ceva greşit. Cum vorbeşti cu o persoană retardată? Cărţile pe care le citise în weekend, toate fişele acelea medicale – niciuna nu îl pregătise pentru întâlnirea cu fiinţa umană în carne şi oase, care îi atinsese chipul cu atâta drăgălăşenie.

Prima care îşi reveni fu Phoebe.

— Bună, spuse ea, întinzându-i mâna cu eleganţă. Paul îi luă mâna, simţindu-i degetele mici, incapabil încă să scoată vreun cuvânt. Eu sunt Phoebe. Îmi pare bine de cunoştinţă.

Vorbea împleticit, era greu s-o înţelegi. Apoi se întoarse spre Norah şi o luă de la capăt.

— Bună, îi spuse mama lui, luând-o de mână, apoi strângându-i degetele într-ale ei. Vocea îi era încărcată de emoţie. Bună, Phoebe. Şi eu mă bucur foarte mult să te cunosc.

— E atât de cald, interveni Caroline. Haideţi înăuntru. Ventilatoarele sunt pornite. Iar Phoebe a făcut de dimineaţă ceai cu gheaţă. A fost entuziasmată când a auzit că ne veţi vizita, nu-i aşa, draga mea?

Phoebe zâmbi şi dădu din cap, dintr-odată timidă. O urmară în răcoarea casei. Camerele erau mici, însă extrem de curate, cu lucrături frumoase în lemn şi uşi transparente între camera de zi şi sufragerie. Camera de zi era însorită, cu mobila veche de culoarea vinului. Într-un colţ îndepărtat stătea un război de ţesut masiv.

— Fac un şal, spuse Phoebe.

— E minunată! îi spuse Norah, traversând camera ca să pipăie firele, roz-închis, crem şi galben şi verde-deschis. Îşi scosese ochelarii şi se uitase la ele, cu ochii înotând în lacrimi şi vocea încă vibrând de emoţie. Ai ales chiar tu culorile astea, Phoebe?

— Culorile mele preferate, îi confirmă fata.

— Şi ale mele, zise mama lui. Când eram de vârsta ta, erau şi culorile mele preferate. Domnişoarele mele de onoare au fost îmbrăcate în roz-închis şi crem, iar buchetele lor erau din trandafiri galbeni.

Paul fu surprins să afle asta; toate fotografiile pe care le văzuse erau alb-negru.

— Îţi dau ţie şalul ăsta, spuse Phoebe, aşezându-se la război. O voi face pentru tine.

— Ah! zise maică-sa, şi închise ochii pentru câteva clipe. Phoebe, ce gând frumos!

Caroline aduse ceai cu gheaţă şi toţi patru stătură în camera de zi, discutând cu stângăcie despre vreme, despre revenirea care se întrevedea pentru oraşul Pittsburgh în zorii prăbuşirii industriei oţelului. Phoebe stătea liniştită la război, mişcând spata înainte şi înapoi, uitându-se din când în când la ei, de fiecare dată când i se menţiona numele. Paul se uita pe furiş la ea. Phoebe avea mâini mici şi dolofane. Era concentrată asupra spatei şi îşi muşca buza de jos. Până la urmă, maică-sa îşi termină ceaiul şi începu să vorbească.

— Ei bine, spuse ea, iată-ne aici. Şi acum nu mai ştiu ce se întâmplă.

— Phoebe, zise Caroline. Vino aici să stai cu noi.

În linişte, Phoebe veni lângă ei şi se aşeză lângă Caroline pe canapea.

Norah începu, vorbind prea repede şi încleştându-şi mâinile, emoţionată:

— Nu ştiu cum e mai bine. Nu există hărţi pentru locul în care ne aflăm, nu-i aşa? Dar vreau să-i pun la dispoziţie lui Phoebe casa mea. Poate să vină să locuiască împreună cu noi, dacă vrea. M-am gândit mult la asta în ultimele zile. Ne-ar lua o viaţă întreagă să recuperăm. Aici se opri ca să îşi recapete răsuflarea, după care se întoarse spre Phoebe, care o privea cu ochi mari, şovăitori. Eşti fiica mea, Phoebe, înţelegi? El este Paul, fratele tău.

Phoebe îi luă mâna lui Caroline.

— Ea e mama mea, spuse ea.

— Da. Norah îi aruncă o privire lui Caroline şi reluă. Ea este mama ta, zise. Dar şi eu sunt mama ta. Ai crescut înăuntrul meu, Phoebe. Puse mâna în dreptul pântecului. Ai crescut aici. Dar după ce te-ai născut, te-a crescut mama ta, Caroline.

— O să mă căsătoresc cu Robert, spuse Phoebe. Nu vreau să locuiesc cu tine.

Paul, care o văzuse pe mama sa frământându-se două zile încheiate, simţi cuvintele lui Phoebe ca pe nişte lovituri. Observă că şi Norah le percepuse la fel.

— E în ordine, Phoebe, spuse Caroline. Nimeni nu te goneşte de-aici.

— Nu am vrut să zic asta… voiam doar să-ţi ofer… Norah se opri şi trase adânc aer în piept. Ochii erau de un verde adânc, plini de tulburare. Încercă din nou. Phoebe, eu şi Paul am vrea să te cunoaştem. Asta-i tot. Te rog să nu te sperii de noi. Ce vreau să spun este că pentru tine casa mea este întotdeauna deschisă. Întotdeauna. Oriunde mă duc în lume, poţi să vii şi tu acolo. Şi sper că o să vii. Sper ca într-o zi să vii să mă vezi, asta-i tot. Ţi-ar plăcea?

— Poate, acceptă Phoebe.

— Phoebe, zise Caroline, nu îi arăţi lui Paul împrejurimile câteva minute? Lasă-ne pe mine şi pe doamna Henry să discutăm puţin. Şi nu îţi face griji, scumpa mea, adăugă, sprijinindu-şi uşor mâna pe umărul lui Phoebe. Nu pleacă nimeni nicăieri. Totul e în regulă.

Phoebe dădu din cap şi se ridică.

— Vrei să vezi camera mea? îl întrebă pe Paul. Am un casetofon nou.

Paul se uită la maică-sa şi ea încuviinţă din cap, privindu-i pe amândoi cum traversează camera împreună. Paul o luă pe scări în urma lui Phoebe.

— Cine-i Robert? întrebă el.

— E prietenul meu. Ne căsătorim. Tu eşti căsătorit?

Paul, simţind o împunsătură în inimă la amintirea lui Michelle, clătină din cap.

— Nu.

— Ai prietenă?

— Nu. Am avut o prietenă, dar a plecat.

Phoebe se opri pe ultima treaptă şi se întoarse. Erau ochi în ochi, atât de aproape, încât Paul se simţi stânjenit, invadat în spaţiul vital. El se uită în altă parte şi, când o privi din nou, ea încă mai era cu ochii aţintiţi asupra lui.

— Nu este politicos să te uiţi fix la oameni, zise el.

— Păi pari trist.

— Sunt trist, recunoscu el. De fapt, sunt foarte, foarte trist. Ea dădu din cap şi, pentru o clipă, păru că se alătură tristeţii lui, expresia devenindu-i abătută, după care, peste altă clipă, se însenină.

— Haide, spuse ea, conducându-l în hol. Am şi discuri noi.

Se aşezară pe podeaua camerei ei. Pereţii erau roz, cu perdele în pătrăţele roz şi albe la fereastră. Era o cameră de fetiţă, plină de animale de pluş şi desene colorate pe pereţi. Paul se gândi la Robert şi se întrebă dacă era adevărat că Phoebe se va căsători. Apoi se simţi prost că se gândise la asta; adică de ce nu s-ar căsători, sau de ce n-ar face orice altceva? Se gândi la dormitorul suplimentar din casa părinţilor lui, în care stătea uneori bunica lui, pe când el era copil. Aceea ar fi fost camera lui Phoebe; ar fi umplut-o cu muzica şi obiectele ei. Phoebe dădu drumul casetofonului, dădu tare sonorul, şi izbucni melodia *Love, Love Me Do,* iar ea începu să cânte cu ochii pe jumătate închişi. Avea o voce drăguţă, îşi dădu seama Paul, care dădu muzica ceva mai încet, uitându-se să vadă ce alte albume mai avea. Avea multă muzică pop, dar şi simfonii.

— Îmi place trombonul, zise ea, prefăcându-se că trage de ceva lung, iar când Paul pufni în râs, râse şi ea. Chiar îmi place trombonul.

Oftă.

— Eu cânt la chitară, zise el. Ştiai?

Ea dădu din cap.

— Mi-a spus mama. Ca John Lennon.

El zâmbi.

— Un pic, spuse el, mirat să se găsească în toiul conversaţiei. Se obişnuise cu felul ei de a vorbi, şi cu cât vorbea mai mult cu Phoebe, cu atât devenea pur şi simplu ea însăşi, imposibil de etichetat. Ai auzit vreodată de Andrés Segovia?

— Îhî.

— E foarte bun. E preferatul meu. Într-o zi, o să-ţi cânt ceva de el, bine?

— Îmi place de tine, Paul. Eşti drăguţ.

El se trezi zâmbind, încântat şi flatat.

— Mulţumesc, zise el. Şi mie îmi place de tine.

— Dar nu vreau să locuiesc cu tine.

— E în regulă. Nici eu nu locuiesc cu mama, spuse el. Locuiesc în Cincinatti.

Phoebe se lumină la faţă.

— Singur?

— Da, zise el, ştiind că atunci când se va întoarce nu o va mai găsi pe Michelle. Singur.

— Eşti norocos.

— Cred că da, spuse el grav, dându-şi brusc seama că aşa era. Ceea ce lui i se părea de la sine înţeles, pentru Phoebe erau vise. Da, sunt norocos. E adevărat.

— Şi eu sunt norocoasă, spuse ea, surprinzându-l. Robert are o slujbă bună, eu la fel.

— Ce slujbă ai? întrebă Paul.

— Fac copii. O spuse cu o mândrie reţinută. O grămadă de copii.

— Şi îţi place?

Zâmbi.

— Acolo lucrează Max. E prietena mea. Avem douăzeci şi trei de culori de hârtie diferite.

Ea fredona, mulţumită, în timp ce scotea cu grijă primul disc, punându-l deoparte, şi alegea altul. Gesturile nu îi erau repezi, ci eficiente şi concentrate. Paul şi-o închipuia la centrul de copiere, lucrând, glumind cu prietena ei, oprindu-se din când în când ca să se bucure de curcubeul de hârtii sau de o treabă dusă la bun sfârşit. Auzi de jos murmurul vocii mamei lui şi a lui Caroline Gill, care hotărau ce era de făcut. Îşi dădu seama, foarte ruşinat, că mila lui pentru Phoebe, ca şi presupunerea lui Norah că ar fi dependentă de cineva, fusese prostească şi inutilă. Phoebe se plăcea pe sine şi îi plăcea viaţa ei; era fericită. Toate eforturile pe care le depusese, toate concursurile şi premiile, lupta îndelungată şi inutilă atât pentru a-şi face plăcere lui însuşi, cât şi pentru a-l impresiona pe tatăl lui – comparativ cu viaţa lui Phoebe, totul părea o nerozie.

— Unde-i tatăl tău? întrebă el.

— La serviciu. Conduce un autobuz. Îţi place *Yellow Submarine?*

— Da. Da, îmi place.

Phoebe zâmbi larg şi dădu drumul la muzică.

1 septembrie 1989

Din biserică se revărsau note muzicale în aerul încălzit de soare. Lui Paul, care stătea chiar lângă uşile de un roşu strălucitor, muzica îi părea aproape vizibilă, mişcându-se printre frunzele plopilor şi răspândindu-se pe peluză ca particulele luminoase. Cea care cânta la orgă era o prietenă de-a lui, o femeie din Peru pe nume Alejandra, care îşi purta părul roşcat strâns într-o coadă lungă de cal şi care, în zilele mohorâte de după plecarea lui Michelle, apăruse la el acasă cu supă, ceai cu gheaţă şi admonestări.

— Scoală-te, îi zisese ea brusc, dând la o parte perdelele şi deschizând ferestrele, aşezând în chiuvetă vasele murdare. Scoală-te, că nu are niciun rost să jeleşti, mai ales dacă e vorba de o flautistă. Tot timpul sunt pe fugă, nu ştiai? Mă miră că a stat atât de mult aici. Doi ani! Serios, trebuie să fie un record.

Acum, notele muzicale ale Alejandrei se revărsau în jur precum o apă argintie, urmând un crescendo vioi, ascendent, suspendat în lumina soarelui pentru o clipă. Mama lui apăru în uşă, râzând, sprijinindu-se uşor cu o mână de braţul lui Frederic. Păşiră în lumină împreună, sub o ploaie strălucitoare de seminţe pentru păsări şi petale.

— Drăguţ, observă Phoebe, lângă el.

Purta o rochie verde-argintie şi ţinea narcisele pe care le purtase la nuntă în mâna dreaptă. Zâmbea, ochii i se îngustaseră de plăcere şi făcea gropiţe adânci în obrajii bucălaţi. Petalele şi seminţele descriau un arc pe cerul senin; Phoebe râdea încântată, văzându-le cum cădeau. Paul o privi intens pe această străină, această soră geamănă. Merseseră împreună pe culoarul central al acestei bisericuţe, către locul unde mama lor îl aştepta pe Frederic la altar. El mersese încet, Phoebe era atentă şi serioasă lângă el, hotărâtă să facă totul cum trebuie şi ţinându-l elegant de braţ. Vântul şuiera printre bârnele de sub acoperiş în timp ce ei schimbau jurămintele, dar Norah îşi dorise această biserică încă de la început, tot aşa cum insistase, pe tot parcursul

discuţiilor neaşteptate şi înlăcrimate despre Phoebe şi viitorul ei, ca ambii ei copii să fie lângă ea la nuntă.

Urmă o altă izbucnire, de data aceasta de confetti, şi un val de râsete unduitoare. Norah şi Frederic îşi aplecară capetele, iar Bree le scutură de pe umeri şi din păr bucăţelele de hârtie strălucitoare. Lucirile de confetti se vedeau peste tot, făcând peluza să arate precum un mozaic elveţian.

— Ai dreptate, îi spuse lui Phoebe, e drăguţ.

Ea încuviinţă din cap, atentă acum, şi îşi netezi fusta cu ambele mâini.

— Mama ta pleacă în Franţa.

— Da, zise Paul, deşi se încordă la auzul cuvintelor: „mama ta”. O expresie folosită pentru un străin, şi evident că asta erau ei toţi. În final, asta o duruse cel mai tare pe mama lui, anii pierduţi dintre ei, cuvintele lor erau atât de ezitante şi de formale, deşi între ei ar fi trebuit să fie destindere şi iubire. La fel şi noi, peste câteva luni, spuse el, amintindu-i lui Phoebe de planurile asupra cărora familiile lor căzuseră de acord. O să mergem în Franţa să îi vizităm.

O expresie de îngrijorare, o adiere ca un nor, umbri chipul lui Phoebe.

— Ne vom întoarce, adăugă el blând, amintindu-şi cât de speriată fusese de sugestia mamei lui de a se muta cu ea în Franţa.

Ea dădu din cap, dar încă mai părea îngrijorată.

— Ce este? întrebă el. Ce s-a întâmplat?

— Nu vreau să mănânc melci.

Paul se uită mirat la ea. Glumise în hol cu maică-sa şi cu Bree înainte de nuntă, râzând pe seama petrecerii pe care o vor da la Châteauneuf. Phoebe stătea liniştită, în afara conversaţiei; nu crezuse că îi asculta. Acesta era un alt mister, prezenţa lui Phoebe în lume, ce vedea, simţea şi înţelegea ea. Tot ce ştia el despre ea putea să încapă pe o pagină: îi plăceau pisicile, să ţească, să asculte radioul şi să cânte la biserică. Zâmbea mult, avea tendinţa să îmbrăţişeze oamenii şi, ca şi el, era alergică la înţepături de albine.

— Melcii nu sunt chiar aşa de răi, spuse el, se mestecă greu. Par de cauciuc.

Phoebe se strâmbă, după care începu să râdă.

— Greţos, spuse ea. E greţos, Paul. Vântul i se mişca încet prin păr, iar privirea îi rămăsese fixată pe scena din faţa lor – oaspeţii în mişcare, lumina soarelui, frunzele, toate acestea întreţesute cu muzica. Avea obrajii stropiţi cu pistrui, la fel ca ai lui. În depărtare, de cealaltă parte a peluzei, mama lui şi Frederic ridicau un cuţit de argint pentru tort.

— Şi noi, eu şi Robert, ne vom căsători.

Paul zâmbi. Îl cunoscuse atunci pe Robert, când mersese la Pittsburgh pentru prima oară; se dusese la magazinul alimentar ca să îl vadă, era înalt şi atent, îmbrăcat în uniformă maro, purtând un ecuson cu numele lui. Când Phoebe făcuse sfioasă prezentările, Robert îi strânsese imediat mâna lui Paul şi îl bătuse pe umăr, ca şi cum s-ar fi văzut după o absenţă lungă.

— Mă bucur să te cunosc, Paul. Eu şi Phoebe ne căsătorim, aşa că tu şi cu mine vom fi fraţi în curând; ce zici de asta?

Apoi, mulţumit, fără să aştepte un răspuns, încredinţat că lumea era un loc bun şi că Paul îi împărtăşea mulţumirea, se întorsese către Phoebe şi îşi pusese braţul în jurul ei, stând aşa amândoi şi zâmbind.

— Păcat că nu a putut să vină şi Robert.

Phoebe dădu din cap.

— Lui Robert îi plac petrecerile, zise ea.

— Asta nu mă surprinde, spuse Paul.

Paul o văzu pe mama sa vârându-i lui Frederic o bucăţică de tort în gură, atingându-i apoi colţul buzei cu degetul mare. Era îmbrăcată cu o rochie crem şi avea părul scurt, blond cu tendinţă de încărunţire, ceea ce făcea ca ochii ei verzi să pară mai mari. Se gândi la tatăl lui, întrebându-se cum fusese nunta lor. Văzuse fotografiile, firește, dar prezentau numai ceva de suprafaţă, iar el ar fi vrut să vadă cum fuseseră lumina, râsetele; ar fi vrut să ştie dacă tatăl lui se aplecase, cum făcea acum Frederic, să o sărute pe maică-sa, după ce ea îşi linsese glazura de pe buze.

— Îmi plac florile roz, zise Phoebe. Vreau o grămadă de flori roz la nunta mea. Apoi deveni serioasă, se încruntă şi ridică din umeri, rochia verde alunecându-i puţin peste claviculă. Dădu din cap. Dar eu şi Robert trebuie să punem bani deoparte mai întâi.

Se stârni vântul şi Paul se gândi la Caroline Gill, înaltă şi aprigă, stând în holul hotelului din centrul oraşului Lexington cu soţul ei, Al, şi cu Phoebe. Se întâlniseră toţi acolo în ajun, pe teren neutru. Casa mamei lui era goală, cu o plăcuţă pe care scria DE VÂNZARE în curte. În seara asta, ea şi Frederic plecau în Franţa. Caroline şi Al veniseră din Pittsburgh, şi după o gustare luată împreună, într-un mod politicos, deşi oarecum marcat de stânjeneală, o lăsaseră aici pe Phoebe pentru nuntă, iar ei se duseseră în vacanţă, la Nashville. Era prima lor vacanţă împreună, după cum le mărturisiseră, părând foarte fericiţi. Totuşi, Caroline o îmbrăţişase de două ori pe Phoebe, apoi se oprise pe trotuar ca să se uite înapoi pe fereastră şi să fluture din mână.

— Îţi place în Pittsburgh? o întrebă Paul.

I se oferise o slujbă acolo, o slujbă bună, să cânte cu o formaţie; mai avea o ofertă şi din partea unei trupe din Santa Fe.

— Îmi place în Pittsburgh, zise Phoebe. Mama spune că are multe scări, dar mie îmi place.

— S-ar putea să mă mut acolo, spuse Paul. Ce crezi?

— Ar fi drăguţ, zise Phoebe. Ai putea să vii la nunta mea. Apoi oftă. O nuntă costă mult. Nu este corect.

Paul dădu din cap. Nu, nu era corect, nimic nu era corect. Nici încercările la care Phoebe fusese supusă, nici viaţa relativ tihnită pe care o avea el, nici ceea ce făcuse tatăl lor. Îl cuprinse dorinţa de a-i oferi lui Phoebe orice nuntă ar fi vrut, sau cel puţin un tort. Ar fi însemnat atât de puţin în schimbul a tot ce se întâmplase.

— Aţi putea să fugiţi împreună, sugeră el.

Phoebe luă în consideraţie varianta învârtind o brăţară verde de plastic pe încheietură.

— Nu, zise ea, atunci nu am mai avea tort.

— Ah, nu ştiu. Nu aţi putea? Vreau să zic, de ce nu?

Phoebe, foarte încruntată, se uită la el să vadă dacă nu râdea de ea.

— Nu, zise ea cu fermitate. Nu aşa este o nuntă, Paul.

El zâmbi, impresionat de cât era de sigură de felul în care funcţionau lucrurile.

— Ştii ceva, Phoebe? Ai dreptate.

Râsetele şi aplauzele pluteau deasupra peluzei însorite când Frederic şi mama lui terminară cu tortul. Bree, toată un zâmbet, ridică aparatul foto ca să facă o ultimă fotografie. Paul făcu un semn din cap către masa unde erau umplute farfurioarele, care apoi treceau din mână în mână.

— Tortul de nuntă are şase straturi. Cu zmeură şi frişca la mijloc. Ce spui, Phoebe? Vrei?

Phoebe zâmbi mai convingător şi dădu din cap drept răspuns.

— Tortul meu o sa aibă *opt* straturi, spuse ea, mergând pe peluză printre glasuri, râsete şi muzică.

Paul pufni în râs.

— Numai opt? De ce nu zece?

— Ce prostie. Nu te prea pricepi, Paul, zise Phoebe.

Ajunseră lângă masă. Pe umerii lui Norah căzuseră confetti sclipitoare. Zâmbea, cu o mişcare lină, duse mâna către părul lui Phoebe, îl netezi, ca şi cum ar mai fost încă o fetiţă. Phoebe se îndepărtă, iar lui Paul îi tresări inima; nu exista un sfârşit simplu pentru această poveste. Aveau să existe vizite peste ocean şi telefoane, însă niciodată tihna obişnuită a rutinei zilnice.

— Ai făcut treabă bună, spuse maică-sa. Mă bucur atât de mult că aţi participat la nuntă, Phoebe, tu şi Paul. A însemnat foarte mult pentru mine. Nici nu pot să vă spun cât de mult.

— Îmi plac nunţile, zise Phoebe, întinzându-se spre un platou cu prăjituri.

Mama lui zâmbi trist. Paul se uită la Phoebe, întrebându-se cum înţelegea ce se întâmpla. Părea că nu îşi face griji prea mari, ci mai degrabă accepta lumea ca pe un loc fascinant şi neobişnuit, unde se putea întâmpla orice. În care într-o bună zi o mamă şi un frate despre care nu ştiai nimic ar fi putut apărea la uşă, invitându-te să participi la o nuntă.

— Mă bucur că vii în vizită în Franţa, Phoebe, continuă Norah. Eu şi Frederic ne bucurăm foarte mult.

Phoebe îi privi, cuprinsă din nou de tulburare.

— E vorba de melci, explică Paul. Nu îi plac melcii.

Maică-sa începu să râdă.

— Nu-ţi face griji. Nici mie nu îmi plac.

— Şi mă întorc acasă, adăugă Phoebe.

— Aşa este, spuse mama lui cu blândeţe. Da. Aşa ne-am înţeles. Paul se uita la ele, simţindu-se neajutorat în faţa durerii care îi apăsa trupul ca o piatră. În lumina crudă era frapat de vârsta mamei lui, de gingăşia pielii ei, de părul blond care începea să devină grizonant. Şi de frumuseţea ei. Părea încântătoare şi vulnerabilă, şi se întreba, aşa cum se întâmplase atât de des în săptămânile care trecuseră, cum putuse tatăl lui să o trădeze, să îi trădeze pe toţi.

— Cum? întrebă el încet. Cum a putut să nu ne spună niciodată?

Se întoarse spre el, serioasă.

— Nu ştiu. Nu o să înţeleg niciodată. Dar gândeşte-te cum trebuie să fi fost viaţa lui, Paul. Să poarte povara secretului în toţi aceşti ani.

Se uită de cealaltă parte a mesei. Phoebe stătea lângă un plop cu frunze foşnitoare, răzuind frişca de pe felia de tort cu furculiţa.

— Viaţa noastră ar fi putut să arate atât de diferit.

— Da. Aşa este. Dar nu a fost aşa, Paul. Aşa s-a întâmplat.

— Îi iei apărarea, zise el rar.

— Nu. Îl iert. Oricum, încerc. E o diferenţă.

— Nu merită iertare, zise Paul, el însuşi surprins de amărăciunea din vorbele lui.

— Poate că nu, spuse maică-sa. Dar tu, eu şi Phoebe avem de ales. Putem fi plini de amărăciune şi de furie sau putem încerca să mergem mai departe. Asta e cel mai greu pentru mine, să renunţ la toată mânia, oricât de justificată ar fi ea. Încă duc o luptă. Dar asta vreau să fac.

El se gândea.

— Mi s-a oferit o slujbă în Pittsburgh, zise el.

— Serios? Ochii mamei lui, de un verde întunecat în lumina aceea, îl cercetau serioşi. Şi accepţi?

— Cred că da, zise el, dându-şi seama că se hotărâse deja. E o ofertă foarte bună.

— Nu-l poţi repara, zise ea încet. Nu poţi repara trecutul, Paul.

— Ştiu.

Şi ştia.

Se dusese la Pittsburgh atunci, prima oară, crezând că el avea de oferit ajutorul, deşi nu era deloc aşa. Fusese îngrijorat în legătură cu responsabilitatea pe care trebuia să o preia, de cum urma să i se schimbe viaţa având povara unei surori retardate, şi fusese mirat – chiar frapat – când aceeaşi soră îi spusese „Nu, mulţumesc, îmi place viaţa mea aşa cum este”.

— Viaţa ta e viaţa ta, continuă ea, mai insistentă acum. Nu eşti responsabil pentru ce s-a întâmplat în trecut. Phoebe o duce bine financiar.

Paul dădu din cap.

— Ştiu. Nu mă simt responsabil pentru ea. Chiar nu mă simt. Doar că… mă gândeam că mi-ar plăcea să o cunosc. Zi de zi. Până la urmă, e sora mea. Slujba e bună, şi chiar am nevoie de o schimbare. Pittsburgh e un oraş frumos. Aşa că… de ce nu?

— Of, Paul. Norah oftă, trecându-şi mâna prin părul scurt. Chiar e o slujbă bună?

— Da. Chiar este?

Ea clătină din cap.

— Ar fi frumos, admise ea încetişor, să fiţi amândoi în acelaşi oraş. Dar trebuie să gândeşti per ansamblu. Eşti atât de tânăr şi eşti abia la început de drum. E normal să faci asta.

Înainte să poată răspunde, Frederic se apropie, arătând înspre ceasul de mână, spunându-le că ar trebui să plece, ca să prindă avionul. Peste câteva momente, Frederic se duse să aducă maşina, iar maică-sa se întoarse înspre Paul, punându-i o mână pe braţ, şi îl sărută pe obraz.

— Cred că acum plecăm. O duci acasă pe Phoebe?

— Da. Caroline şi Al mi-au zis că pot sta în casa lor.

Ea dădu din cap.

— Îţi mulţumesc că ai fost alături de mine. Ştiu că nu ţi-a fost uşor, din tot felul de motive. Dar a însemnat foarte mult pentru mine.

— Îmi place de Frederic, spuse el. Sper să fii fericită.

Ea zâmbi şi îi atinse braţul.

— Sunt aşa de mândră de tine, Paul. Ai idee cât de mândră sunt de tine? Cât de mult te iubesc? Se întoarse ca să se uite la Phoebe, de cealaltă parte a mesei; îşi

îndesase bucheţelul de narcise sub braţ, iar vântul îi mişca fusta strălucitoare. Sunt mândră de amândoi.

— Frederic face semn cu mâna, spuse Paul, vorbind repede ca să îşi ascundă emoţia. Cred că e timpul. Cred că e gata. Du-te şi fii fericită, mamă.

Ea îl privi din nou lung şi intens, cu lacrimi în ochi, după care îl sărută pe obraz.

Frederic traversă peluza şi dădu mâna cu Paul. Paul se uită la maică-sa cum o îmbrăţişează pe sora lui şi îi dă buchetul; o privi pe Phoebe cum încearcă să o îmbrăţişeze la rândul ei. Maică-sa şi Frederic se urcară în maşină, zâmbind şi făcând cu mâna, sub o ploaie de confetti. Maşina dispăru după curbă, iar Paul se întoarse la masă, oprindu-se ca să salute, fără să o piardă din ochi pe Phoebe. Când se apropie, o auzi cum povesteşte fericită cu un alt musafir despre Robert şi propria ei nuntă. Vorbea tare, un pic împleticit şi greoi, fără a-şi stăpâni entuziasmul. Observă reacţia musafirului – un zâmbet încordat, incert, răbdător – şi tresări involuntar. Pentru că Phoebe voia doar să vorbească. Pentru că el însuşi reacţionase exact la fel în asemenea conversaţii cu numai câteva săptămâni în urmă.

— Ce zici, Phoebe? spuse el, îndreptându-se către ea şi întrerupând-o. N-ai vrea să plecăm?

— Bine, zise ea, şi puse jos farfuria.

Traversau o zonă de ţară cu vegetaţie luxuriantă. Era o zi caldă. Paul opri aerul condiţionat şi coborî geamurile, amintindu-şi cum conducea maică-sa nebuneşte prin acelaşi peisaj ca să fugă de singurătate şi de suferinţă, cu vântul biciuindu-i părul. Parcursese probabil mii de kilometri împreună cu ea, pe tot întinsul statului, stând întins, încercând să ghicească unde se afla după cum zărea frunze, fire de telefon, bucăţi de cer. Îşi aminti cum privea un vapor plutind pe apele mâloase ale fluviului Mississippi, cu elicele lui strălucitoare reflectând lumina şi apa. Nu îi înţelesese niciodată tristeţea, deşi o purtase cu el la rându-i, mai târziu, peste tot pe unde umblase.

Acum toată această tristeţe dispăruse: şi acea viaţă se sfârşise, dispăruse.

Conducea repede, remarcând peste tot semnele toamnei. Cornii care se treceau deja, norii de un roşu strălucitor proiectaţi pe dealuri. Paul simţi gâdilăturile provocate de polen, strănută de câteva ori, dar tot ţinu ferestrele deschise. Mama lui ar fi dat drumul la aer condiţionat în maşină, unde era la fel de răcoare ca într-un magazin de flori. Taică-său şi-ar fi deschis geanta să-şi găsească medicamentele antialergice. Phoebe, stând dreaptă pe scaunul de lângă el, cu pielea atât de albă, aproape transparentă, scoase un Kleenex dintr-un pacheţel din poşeta ei mare din plastic negru şi i-l oferi. Venele, albastru-deschis, i se zăreau pe sub piele. Putea să vadă cum îi palpita pulsul la gât, calm, stabil.

Sora lui. Sora lui geamănă. Dacă s-ar fi născut fără Sindromul Down? Sau dacă s-ar fi născut aşa cum era, iar tatăl lor nu ar fi cerut sprijinul lui Caroline Gill pe când lumea era acoperită de ninsoare, iar colegul ei se afla în impas? Şi-i închipui pe părinţii lui, atât de tineri şi de fericiţi, înghesuindu-i pe amândoi în maşină, mergând încet pe străzile pline de apă din Lexington, prin dezgheţul care urmase naşterii lor. Camera de joacă plină de lumină de lângă camera lui ar fi fost a lui Phoebe. Ea l-ar fi fugărit pe scări, prin bucătărie şi în grădina sălbatică, având întotdeauna chipul ei în faţă, iar râsul lui venind ca un ecou al râsului ei. Cine ar fi fost el, atunci?

Dar mama lui avea dreptate; n-avea să ştie niciodată ce s-ar fi putut întâmpla. Tot ce avea erau faptele. Tatăl lui ajutase la naşterea propriilor gemeni în toiul unei furtuni neaşteptate, urmând etapele pe care le ştia pe dinafară, concentrându-se asupra pulsului şi bătăilor inimii femeii de pe masă, asupra rigidităţii pielii şi asupra capului care se iţea. Respiraţie, nuanţa pielii, degete de la mâini şi de la picioare. Câteva clipe mai târziu, al doilea copil. După care cântecul tatălui său se oprise pentru totdeauna.

Erau aproape de oraş acum. Paul aşteptă la stop, apoi coti spre cimitirul din Lexington, pe lângă căsuţa din piatră de lângă poartă. Parcă sub un ulm care supravieţuise unui veac de secetă şi boli şi ieşi din maşină. Ocoli până la portiera lui Phoebe şi o deschise,

oferindu-i mâna. Ea o privi mirată, după care se uită la el. Apoi se dădu jos de una singură, ţinând încă narcisele în mână, acum cu tulpinile zdrobite şi moleşite. O vreme merseră pe cărare, pe lângă monumente şi iazul cu raţe, până când el o îndrumă prin iarbă către piatra funerară de pe mormântul tatălui lor.

Phoebe îşi trecu degetele peste numele şi datele gravate în granitul întunecat. El se întreba din nou ce gândea ea. Al Simpson era cel căruia îi spunea tată. Rezolva împreună cu ea cuvinte încrucişate seara şi îi aducea albumele preferate când se întorcea din călătorii; o purtase pe umeri să poată atinge frunzele sicomorilor înalţi. Această lespede de granit, acest nume nu puteau să însemne nimic pentru ea.

David Henry McCallister. Phoebe citi cu voce tare, rar. Cuvintele îi umplură gura şi căzură în lume cu greutate.

— Tatăl nostru, spuse el.

— Tatăl nostru, spuse ea, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău.

— Nu, zise el, mirat. Tatăl *nostru.* Tatăl meu. Şi al tău.

— Tatăl nostru, repetă ea, şi el simţi cum îl cuprinde frustrarea, căci cuvintele ei doreau să fie plăcute, erau mecanice, fără vreo semnificaţie pentru ea.

— Eşti trist, observă ea apoi. Dacă ar muri tatăl meu, şi eu aş fi tristă.

Paul se sperie. Da, asta era – era trist. I se domolise supărarea, şi dintr-odată reuşi să îl vadă altfel pe tatăl său. Probabil că însăşi prezenţa lui îi amintea tatălui lui cu fiecare privire, cu fiecare respiraţie de alegerea pe care o făcuse şi care nu mai putea fi desfăcută. Pozele acelea cu Phoebe, trimise de Caroline peste ani, găsite ascunse pe fundul unui sertar din camera obscură, după ce plecaseră curatorii; singura fotografie cu familia tatălui său, pe care Paul o mai avea încă, aceea făcută pe veranda casei lor. Şi miile de alte fotografii, una după alta, tatăl lui aşezând imagine după imagine, încercând să umbrească momentul pe care nu mai putea să îl schimbe niciodată, şi cu toate acestea

trecutul tot reapărea, stăruitor precum însăşi memoria, puternic precum visele.

Phoebe, sora lui, un secret păstrat un sfert de secol.

Paul merse câţiva metri înapoi, către cărarea de pietriş. Se opri cu mâinile în buzunar, în vârtejul de vânt dansau frunze, o bucată de ziar plutea deasupra şirurilor de pietre albe. Norii se mişcau pe cer, formând modele pe pământ, iar razele soarelui se revărsau asupra pietrelor de mormânt, a ierbii şi a copacilor. Frunzele se zbăteau uşor în bătaia vântului, iar ierburile înalte foşneau.

La început, notele erau slabe, mai subtile decât briza, încât trebuia să facă un efort ca să le audă. Se întoarse. Phoebe, stând încă în picioare lângă piatra de mormânt, cu mâna sprijinită de marginea de granit întunecat, începuse să cânte. Iarba de pe morminte se unduia în vânt, iar frunzele şopteau. Era un imn, vag familiar. Cuvintele nu se distingeau, însă vocea îi era pură şi frumoasă, şi alţi vizitatori din cimitir se uitau în direcţia lor, la Phoebe cu părul care începuse să îi încărunţească şi la rochia de domnişoară de onoare, la poziţia ciudată, la cuvintele neclare şi vocea ei lipsită de griji, asemănătoare cu sunetul de flaut. Paul înghiţi în sec şi se uită la pantofii ei. Îşi dădu seama că, pentru tot restul vieţii, va fi sfâşiat între două senzaţii: va fi conştient de faptul că Phoebe era altfel, de dificultăţile pe care le întâmpinase numai pentru că era diferită de ceilalţi şi, cu toate acestea, va fi purtat dincolo de toate aceste lucruri de iubirea ei directă şi incontestabilă.

De iubirea ei, da. Şi, îşi dădu apoi seama, inundat de sunete, de propria dragoste recentă şi ciudat de necomplicată pe care o simţea pentru ea.

Vocea ei, înaltă şi pură, vibra printre frunze, printre razele de soare. Se izbea de pietriş, de iarbă. Îşi închipui notele căzând prin aer precum pietrele în apă, sfâşiind faţa nevăzută a lumii. Valuri de sunet, valuri de lumină: taică-său încercase să fixeze totul, însă lumea era în continuă mişcare şi nu putea fi zăgăzuită.

Frunzele se ridicau; lumina soarelui învăluia totul. Cuvintele acestui imn străvechi îi reveniră în minte, iar Paul i se alătură. Phoebe nu păru că observă. Continuă să cânte, acceptând vocea lui aşa cum accepţi vântul.

Cântecele lor se împleteau, iar muzica se afla înăuntrul lui, un murmur în trupul lui, dar era şi afară, glasul ei ca un geamăn glasului său. Când se sfârşi cântecul, stătură aşa cum erau în lumina limpede şi palidă a după-amiezii. Vântul îşi schimbă direcţia, lipindu-i lui Phoebe părul de gât, împrăştiind frunzele căzute la baza gardului vechi de piatră.

Totul încetini, până când lumea întreagă deveni prizoniera acestui moment unic, plutitor. Paul stătu foarte liniştit, aşteptând să vadă ce se va întâmpla în clipa următoare.

Timp de câteva secunde, absolut nimic.

Apoi Phoebe se întoarse, încet, şi îşi netezi fusta plisată.

Un simplu gest, şi totuşi menit să repună lumea în mişcare.

Paul observă cât de scurt îi erau tăiate unghiile, cât de delicată părea încheietura ei, pe piatra funerară de granit. Sora lui avea mâini mici, exact ca mama lor. Traversă bucata acoperită cu iarbă şi îi atinse umărul, ca să o ia acasă.

KIM EDWARDS a crescut în Skaneateles, New York, în inima regiunii Finger Lakes. Volumul de povestiri *The Secrets of the Fire King* s-a aflat în 1998 pe lista finaliștilor pentru Premiul PEN/ Hemingway. Scriitoarea a mai fost distinsă cu Premiul Whiting și cu Premiul Nelson Algren. Romanul *Fiica tăcerii* a fost selectat pentru Barnes and Noble Discovery Award și a câștigat Kentucky Literary Award pentru ficțiune în 2005.

Această dramă impresionantă începe într-o noapte de iarnă din 1964, când o furtună îl obligă pe doctorul David Henry s-o ajute pe soția sa să-i aducă pe lume pe gemenii lor. Fiul, născut primul, este perfect sănătos, dar medicul recunoaște imediat la fiica sa Sindromul Down. Pentru motive de a căror validitate încearcă să se autoconvingă, bărbatul va lua o decizie într-o fracțiune de secundă, care îl va bântui însă de-a lungul întregii vieți. Îi cere asistentei sale, Caroline, să ducă fetița la un institut pentru copii cu dizabilități. Însă femeia se hotărăște să crească ea însăși copilul și se mută într-un alt oraș.

O carte captivantă și o poveste minunat urzită, despre vieți paralele, secrete de familie și puterea mântuitoare a dragostei.

Fiica tăcerii a fost mult timp numărul 1
în lista *New York Times Best Seller* în Statele Unite,
fiind publicată în mai bine de 15 limbi până în prezent.

Romanul a fost ecranizat pentru televiziune în 2008,
producția fiind nominalizată la premiul Emmy.

rao
international
publishing
company

ISBN 978-973-103-963-3

www.rao.ro
www.raobooks.com

[1] Mother Goose, personaj legendar în folclorul pentru copii din ţările vorbitoare de engleză (îndeosebi în SUA), femeie bătrână care spune snoave şi poezioare. (n. red.)

[2] Ritual catolic oficiat, de obicei, de episcop, menit să întărească, la copiii trecuţi de şapte ani, harul primit prin botez. (n. red.)

[3] Joc de cuvinte în original – *Cats and dogs* – în română, corespunde expresiei idiomatice „plouă cu găleata”. (n. red.)

Table of Contents

Mulţumiri 6
1964 8
Martie 1964 9
I 10
II 30
III 46
IV 64
1965 82
Februarie 1965 83
Martie 1965 102
Mai 1965 120
1970 138
Mai 1970 139
I 140
II 156
Iunie 1970 176
1977 189
Iulie 1977 190
August 1977 207
I 208
II 224
Septembrie 1977 241
1982 259
Aprilie 1982 260
I 261
II 276
III 299
IV 315
1988 332
Iulie 1988 333

I 334
II 351
Noiembrie 1988 367
1989 389
1 iulie 1989 390
2-4 iulie 1989 404
1 septembrie 1989 421